Bundel - (ESA) Economie en Samenleving van 4 september 2026

Agenda bijlagen

- Vastgestelde notulen SC ESA 04-09-2026
- 5e nazending SC ESA 4-9-2026 aanvang 10.00 uur locatie Veldekezaal, e-mail voorzitter SC ESA van 4-9-2026
- 4e nazending SC ESA 4-9-2026 aanvang 10.00 uur locatie Veldekezaal, e-mail voorzitter SC ESA van 4-9-2026
- 3e nazending SC ESA 4-9-2026 aanvang 10.00 uur locatie Veldekezaal, e-mail voorzitter SC ESA van 3-9-2026
- 2e nazending SC ESA 4-9-2026 aanvang 10.00 uur locatie Veldekezaal, e-mail voorzitter SC ESA van 2-9-2026
- Nazending SC ESA 4-9-2026 aanvang 10.0 uur locatie Veldekezaal, e-mail voorzitter SC ESA van 31-8-2026
- Attendering SC ESA op 4-9-2026 aanvang 10.00 uur locatie Veldekezaal, e-mail voorzitter SC ESA van 21-8-2026

1 10:00 - Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

2 Spreekrecht externen
- Spreekrecht externen (versie 27-9-2023)

3 10:05 - Notulen
- Concept notulen SC ESA 22-5-2026

4 10:06 - Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen
- Aanbevelingen SC ESA 4-9-2026 (versie 31-8-2026)
- Moties SC ESA 4-9-2026 (versie 31-8-2026)
- Toezeggingen SC ESA 4-9-2026 (versie 31-8-2026)

5 10:07 - Voorraadagenda
- Voorraadagenda SC ESA 4-9-2026

6 10:08 - Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen
- Overzichtsdocument ingekomen stukken SC ESA 8-5-2026 tm 20-8-2026
- Overzichtsdocument Uitnodigingen SC ESA 8-5-2026 tm 20-08-2026

7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

7.1 10:09 - G-26-019 Statenvoorstel inzake verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00942356)
- G-26-019 Statenvoorstel inzake verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00942356)

7.2 10:54 - Nabespreking notulen / EGTS EMR ALV 5-6-2026
- EMR EGTS notulen vergadering 05-06-2026 (PS DOC-00971802)

7.3 11:04 - Nabespreking AV IPO 23-6-2026
- Conceptverslag AV 23 juni

7.4 11:14 - Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk, brief gedeputeerde Demollin van 9-6-2026 (GS DOC-00933912)
- Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk, brief gedeputeerde Demollin van 9-6-2026 (GS DOC-00933912)

7.5.1 Rondvraag

7.5.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

7.5.3 Actualiteiten IPO

7.6 12:22 - Lunch

8 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

8.1 13:07 - Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 Limburg eert haar mijnverleden, brief GS van 18-8-2026 (GS DOC-00969924)

Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 Limburg eert haar mijnverleden, brief GS van 18-8-2026 (GS DOC-00969924)

8.2 15:05 - Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801), brief gedeputeerde Kuntzelaers van 16-6-2026 (GS DOC-00934420)

Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801), brief gedeputeerde Kuntzelaers van 16-6-2026 (GS DOC-00934420)

Beantwoording technische vragen CDA inzake subsidieregeling voor Musea - SC ESA 4-9-2026

8.3.1 16:13 - Rondvraag

Bijlage 1 Rondvraag 2 - Mededeling portefeuillehouder inzake inventarisatie beschikbaar zwemwater in Limburg (toezegging 9720), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 17-6-2026 (GS DOC-00930257)

Bijlage 2 Rondvraag 2 - 2e Gewijzigde Motie 3134 Absil c.s. inzake Voldoende zwemwater voor doelgroepen

Bijlage 1 Rondvraag 3 - Jaarverslag academische werkplaats ouderenzorg limburg, brief academische werkplaats ouderenzorg Limburg van 7-7-2026 (PS DOC-00952983)

Bijlage 2 Rondvraag 3 - 2e Gewijzigde Motie 3234 Absil c.s. inzake Brede aanpak vergrijzing

8.3.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

8.3.3 Actualiteiten IPO

8.4 16:58 - Schorsing ivm warme snack

9 REGIONALE ECONOMIE

9.1 17:28 - G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00939062)

G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00939062)

De resterende 5,51 hectare wettelijke natuurcompensatie voor de kern Nieuwstadt in het licht van uw Statenvoorstel G-26-018, brief Stichting De Groene Sporenwolf van 11-08-2026 (PS DOC-00967330) (1)

Voetgangersbrug over de N297 bij Nieuwstadt - vezoek om heroverweging, e-mail Stichting De Groene Sporenwolf van 26-08-2026 (PS DOC-00974468)

Afschrift beantwoording Stichting de Groene Sporenwolf inzake natuurcompensatie VDL, brief gedeputeerde Satijn van 1-9-2026 (GS DOC-00978379)

Afschrift beantwoording brief Stichting De Groene Sporenwolf inzake voetgangersbrug N297, brief gedeputeerde Kuntzelaers van 1-9-2026 (GS DOC-00978464)

Inspreekstekst dhr. van der Hoven Stichting De Groen Sporenwolf - inzake VDL Nedcar - SC ESA 4-9-2026

9.2 18:18 - Mededeling portefeuillehouder inzake Q4 kwartaalrapportage 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, brief gedeputeerde Satijn van 7-4-2026 (GS DOC-00884592)

Mededeling portefeuillehouder inzake Q4 kwartaalrapportage 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, brief gedeputeerde Satijn van 7-4-2026 (GS DOC-00884592)

Analyse kwartaalrapportage Q4 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, interne memo Griffie van 24-04-2026 (PS DOC-00959816)

9.3 19:26 - Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251)

Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251)

Analyse derde voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, interne memo Griffie van 21-08-2026 (PS DOC-00972118)

Reminder toekomst MAA en geluidsafscherming proefdraaien straalmotoren, e-mail Werkgroep Proefdraaien Omwonenden van 03-09-2026 (PS DOC-00979254)

Informatie ten behoeve van dossier MAA, e-mail Alliantie pleinAIR Maastricht van 03-09-2026 (PS DOC-00979256)

Beantwoording technische vragen PvdD inzake MAA - SC ESA 4-9-2026

Inspreektekst dhr. Sprangers vrijdag 4-9-26 ESA 2026

9.4.1 Rondvraag

9.4.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

9.4.3 Actualiteiten IPO

10 FINANCIËN EN OVERHEAD

10.1.1 Rondvraag

10.1.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder

10.1.3 Actualiteiten IPO

11 20:39 - Sluiting

provincie limburg | Limburgs Parlement

Notulen Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) van 4 september 2026

Inhoud

Aanwezig: 3

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda 5

2 Spreekrecht externen 5

3 Notulen 5

4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen 5

5 Voorraadagenda 6

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen 6

7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR 7
7.1 G-26-019 Statenvoorstel inzake verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026, brief GS van 07-07-2026 (GS DOC-00942356)....7
7.2 Nabespreking notulen / EGTS EMR ALV 05-06-2026 13
7.3 Nabespreking AV IPO 23-06-2026....14
7.4 Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk, brief Gedeputeerde Demollin van 09-06-2026 (GS DOC-00933912)....14
7.5.1 Rondvraag....27
7.5.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder 27
7.5.3 Actualiteiten IPO....27

8 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ 27
8.1 Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 ‘Limburg eert haar mijnverleden’, brief GS van 18-08-2026 (GS DOC-00969924)....27
8.2 Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801), brief Gedeputeerde Kuntzelaers van 16-06-2026 (GS DOC-00934420)....48
8.3.1 Rondvraag....59
8.3.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder 65
8.3.3 Actualiteiten IPO....65

9. REGIONALE ECONOMIE 65
9.1 G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, brief GS van 30-6-2026....65
9.2 Mededeling portefeuillehouder inzake Q4-kwartaalrapportage 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, brief gedeputeerde Satijn van 7-4-2026....86
9.3 Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251) 101
9.4.1 Rondvraag....125
9.4.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder 125
9.4.3 Actualiteiten IPO....125

10 FINANCIËN EN OVERHEAD 125
10.1.1 Rondvraag....125
10.1.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder 125
10.1.3 Actualiteiten IPO....125

11 Sluiting 125

Presentielijst van de leden van de commissie ESA voor de vergadering van 4 september 2026

Voorzitter
Nijenhuis, D.J.

Griffie
Schulkens, mevrouw J.A.M.
Weesepoel, mevrouw D.M.L.

Leden	**Partij**
Aanwezig:	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bloi MA, J.M.	VVD
Bommel, C.P.G. van	BBB
Boven, mevrouw I.	Partij voor de Dieren
Fischer, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Goossen, I.J.G.	BBB
Hanegraaff, dr. M.C.	CDA
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Koopman M SEN, mevrouw S.N.	VVD
Kuiper, mevrouw L.Y.M.	SP
Loomans, ir. P.J.M.	Horizon
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Mülders, M.T.G.	GroenLinks
Nijskens, H.L.M.	VVD
Queisen, A.G.M.	BBB
Smeets, mevrouw C.A.H.	SP
Sol MSc, H.P.A.	GroenLinks
Wesseling, mevrouw A.	D66
Wolters, mevrouw L.C.C.M.	PvdA
Zeedzen, D.	BBB
Afwezig	
Megens, B.J.M.H.	Fractie Megens

Het College van Gedeputeerde Staten
Roemer, E.M.(CdK)
Caldenberg, M. van
Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.
Kuntzelaers, J.J.M.
Satijn, S.H.M.

Burgercommissieleden

Beckers, N.J.H.T.	JA21
Est, drs. A.M.B. van	50PLUS

Kraa, J.F.F.	Partij voor de Dieren
Meulenberg, D.T.A.S.	D66
Roso, R.L.W.	JA21
Ubbink, M.	SP

Overige aanwezigen
Agendapunt 8.1
De heer Mastenbroek namens Werkgroep Mijnverleden Staatsmijn Maurits Heemkundevereniging Geleen

Agendapunt 9.1
De heer Van der Hoven namens de Stichting De Groene Sporenwolf

Agendapunt 9.2
De heer Kinderdijk, directeur Greenport Venlo

Agendapunt 9.3
De heer Sprangers namens Stichting Natuurlijk Geuldal

Notulist
Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

De voorzitter: Goedemorgen, geachte commissieleden. We zijn met zijn twaalven. Dat betekent dat ik vast kan stellen dat we quorum hebben. Dat is heel mooi. Ik wil graag op tijd beginnen met de vergadering, want we hebben een overvolle agenda. Allereerst zou ik een extra welkom willen heten aan twee nieuwe fracties in deze commissie, maar die zijn alle twee niet aanwezig. Het gaat om RVL en om de Fractie Megens. We gaan de lunch op een logisch moment houden in deze vergadering. Dat geldt ook voor vanmiddag, rond 16.30 uur, 17.00 uur, 17.30 uur. Dan gaan we nog even een stop maken om de inwendige mens te versterken. Door het CDA en GroenLinks zijn rondvragen ingediend. Ik vraag even of er wellicht nog andere punten zijn voor de rondvraag. Dat is niet het geval. Dan gaan we naar de overige mededelingen. Ik kijk even naar mijn rechterzijde. Zijn er overige mededelingen vanuit GS? Dat is ook niet het geval. Dan vraag ik de commissie of we de agenda ongewijzigd vast kunnen stellen. Dat is het geval. Dank jullie wel.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Dan zijn we aangekomen bij agendapunt 2, het spreekrecht voor externen. Er hebben zich in totaal drie insprekers gemeld. De insprekers zullen voorafgaande aan de inhoudelijke behandeling van het agendapunt inspreken.

3 Notulen

De voorzitter: Dan zijn we aangekomen bij agendapunt 3, de notulen. Er zijn door ons geen opmerkingen ontvangen. Mijn voorstel is dan ook om de notulen ongewijzigd vast te stellen. Ik zie ook nu niemand met een opmerking. De notulen zijn daarmee ongewijzigd vastgesteld. Dank u wel.

4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen

Voorzitter: Dan agendapunt 4, overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen. Er is een opmerking van de heer Ubbink van de SP.

De heer Ubbink (SP): Ja, dank, voorzitter. In het overzicht van moties wordt aangegeven dat GS motie 3204 inzake de spreiding van rijksdiensten en meer rijksdiensten in Limburg als uitgevoerd beschouwt. Los van de vraag of de SP blij is met de toelichting van GS dat een motie van haar wordt geïnterpreteerd als de bedoeling hebbende om meer defensie-industrie naar Limburg te halen, wil ik er ook op wijzen dat het College in de mededeling van 26 juni dit jaar refereert aan het NPVR, over een betere samenwerking tussen Rijk en regio naar aanleiding van het rapport ‘Elke regio telt!’. Dat proces is nog niet afgerond met positieve resultaten voor Limburg. Daarom willen wij die motie als nog niet afgedaan beschouwen. Maar misschien kan de Gedeputeerde zeggen hoe de lobby al heeft geleid tot meer rijksbanen in Limburg sinds deze motie. Is dat helder?

De voorzitter: Het is helder wat u betoogt. Ik kijk even naar mijn rechterzijde. Het woord is aan mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Het is een andere microfoon. Ik weet niet of iedereen mij goed kan horen. Ja? Het thema dat in de motie wordt aangehaald, namelijk de spreiding van de rijksdiensten, is niet noodzakelijkerwijs dat wat ook het kernpunt is in het NPVR. In het kader van het NPVR, het Nationaal Programma Vitale Regio’s, maak je een agenda op regionaal

niveau, tussen alle gemeenten in een regio, samen met het Rijk. Als Provincie heb ik contacten met de burgemeesters die daarvoor aan de lat staan. In elk van de drie regio's in de Provincie Limburg zijn er burgemeesters die daar namens alle burgemeesters en alle gemeenten de kar trekken. Het zou mogelijkerwijs zo kunnen zijn dat het wel of niet vestigen of behouden van een rijksdienst een onderdeel zou kunnen zijn, maar dat is afhankelijk van de agenda die de gemeenten opstellen. Als Provincie is het lastig om die agenda te gaan bepalen. We hebben wel een rol, omdat het Rijk 'de regio' ziet als de Provincie en de gemeenten. Maar er is geen causaal verband tussen de daadwerkelijke oproep van de motie tot plaatsing van die rijksdiensten en het traject van het NPVR dat op dit moment loopt. Dat is mijn antwoord.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Dan geef ik het woord aan de heer Ubbink om te zien of hij kan leven met dit antwoord.

De heer Ubbink (SP): Maar als we daar in brede zin nog niet echt concrete resultaten uit hebben gehaald, waarom wordt die motie dan wel als afgedaan gezien?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Omdat het altijd heel lastig is om als Provincie bepaalde specifieke zaken heel nadrukkelijk naar voren te brengen op het moment dat de gemeenten nog niet zover zijn. Die agenda is heel breed. Het hele verhaal van 'Elke regio telt!' staat op dit moment bij het kabinet ook niet bovenaan de agenda. Volgens GS is het belangrijk om te kijken wat er op dit moment aan de orde is, maar een causaal verband tussen specifiek de oproep in de motie en het NPVR is er niet.

De voorzitter: Mijnheer Ubbink, dan is de vraag aan u: wilt u die motie aanhouden? Zo ja, dan zal ik de commissie vragen of de commissie in meerderheid met u meegaat om die motie aan te houden. Of beschouwt u met dit antwoord de motie toch als afgedaan?

De heer Ubbink (SP): *[reactie buiten de microfoon]*

De voorzitter: Dan vraag ik even aan de commissie of de commissie met het voorstel van de heer Ubbink meegaat om die motie aan te houden. Ik zou graag handen willen zijn van degenen die meegaan met het standpunt van de heer Ubbink om die motie aan te houden. Dat zijn twee stemmen. Dat is een minderheid. Dan zal ik toch moeten concluderen dat de motie als afgedaan wordt beschouwd. Dan is het aan u om wellicht met een nieuw voorstel te komen. Zijn er meer mensen die nog een opmerking hebben over de lijst moties, toezeggingen en amendementen? Zo niet, dan wordt die ongewijzigd vastgesteld.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: Dan ga ik naar agendapunt 5, de voorraadagenda. Zijn er opmerkingen over de voorraadagenda? Dat is niet het geval. Hij is lang, inderdaad. Bereidt u zich erop voor, zou ik zeggen. De voorraadagenda wordt bij dezen vastgesteld.

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 6, de lijst van ingekomen stukken en uitnodigingen. Ik neem aan dat ik die ongewijzigd vast kan stellen. Dat is het geval.

7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

7.1 G-26-019 Statenvoorstel inzake verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026, brief GS van 07-07-2026 (GS DOC-00942356)

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 7, de inhoudelijke onderwerpen. Het eerste thema is kwaliteit van het openbaar bestuur, met als agendapunt 7.1 het Statenvoorstel inzake de verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026. De Provincie houdt interbestuurlijk toezicht op gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap. Daarvoor is periodiek toezichtinformatie nodig. De huidige verordening uit 2014 is verouderd en moet worden geactualiseerd vanwege een wijziging in wetgeving en toezichtpraktijk, waaronder de Omgevingswet en Erfgoed. Provinciale Staten wordt gevraagd de verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026 vast te stellen. We gaan dit voorstel in twee termijnen behandelen, met een maximale spreektijd van drie minuten in de eerste termijn. Ik begin aan mijn linkerzijde, bij de heer Ubbink. Mijnheer Ubbink, aan u het woord.

De heer Ubbink (SP): Ja, dank, voorzitter. Ik ga het heel kort houden. Ik ga enkel een paar vragen stellen, met het oog op de zeer uitgestrekte agenda. Ten eerste vraag ik me het volgende af. Toezichtinformatie gaat over het verstrekken van toezicht aan ons als Provincie, als interbestuurlijk toezichthouder. Maar het is mij niet geheel helder wat wij doen als wij een melding krijgen dat er ergens dingen gebeuren die wij niet door de beugel vinden kunnen? Wanneer grijpen wij in? Erfgoed wordt toegevoegd aan deze verordening. We zijn dadelijk ook toezichthouder op erfgoed. Het is de SP echter niet geheel helder wat dat dadelijk concreet gaat inhouden. Wat gaat er concreet veranderen als we ook toezicht gaan houden op erfgoed bij gemeenten? Wat doen wij met die informatie? Dan mijn derde punt. Ik hoop dat onze gemeenten de beste bedoelingen hebben, maar er kunnen altijd dingen gebeuren. Hoe wij gaan ermee om als wij vermoeden dat ons niet de meest adequate informatie wordt verstrekt? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar de fractie van GroenLinks. Het woord is aan de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. De lengte van mijn woordvoering gaat geen recht doen aan het belang van het onderwerp interbestuurlijk toezicht, want ik realiseer me dat het een heel belangrijk thema is, waar we absoluut wettelijke verantwoordelijkheden hebben. Maar de toelichting op het stuk is voor mij volstrekt helder. De aanpassingen zijn grotendeels betrekkelijk technisch van aard. We hebben daar geen vragen over. Om maar vast op de conclusie vooruit te lopen: wat ons betreft zou dit ook een hamerstuk kunnen worden.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol. Dan is het woord aan de heer Van Est van de fractie 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook onze woordvoering zal kort zijn. Het is een redelijk technisch stuk. De enige verbazing is altijd: we voeren nieuwe wetgeving in en later gaan we nog die aanvullende zaken doen. Eigenlijk zou dat parallel moeten lopen met het invoeren van nieuwe wetgeving, maar dat is toch een utopie, volgens mij. Voorzitter, excuses dat ik iets later was. Het was heel interessante voorinformatie, die eigenlijk meer tijd verdiend had. Misschien dat we dat toch nog eens kunnen bekijken, want we hebben onze vragen moeten opsparen. Maar ten aanzien van dit stuk: ik denk dat wij dit mooi technisch onderbouwd hebben. Als wij niet de informatie krijgen

en er iets aan de hand is, hebben we in ieder geval een middel om daarop toe te zien. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Meulenberg van D66.

De heer Meulenberg (D66): Dank u wel, voorzitter. Ja, wij zullen het ook kort houden. Eigenlijk hebben wij twee vragen. We zien in dat dit stuk vernieuwd moet worden. Hulde dat het eindelijk goed gebeurt. De eerste vraag is: kan de Gedeputeerde aangeven hoe zij gaat monitoren of deze verordening in de praktijk niet ook onnodige administratieve lasten gaat geven voor lagere overheden of andere betrokken partijen? Het tweede: we zien dat heel veel informatie gegeven gaat worden. Kan de Gedeputeerde aangeven hoe deze informatie gebruikt gaat worden om eerder waar nodig verbeteringen aan te brengen en interventies toe te passen, zodat we er sneller op in kunnen springen? Dat zijn onze twee vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de fractie van de PvdA. Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ook wij gaan het kort houden. Het is een formaliteit wat ons betreft en eigenlijk straks gewoon een hamerstuk. Ik wil de Gedeputeerde alleen het volgende meegeven. We hebben er een tijdje over gedaan om deze verordening aan te passen. In het verlengde van wat de heer Van Est zei, zouden wij graag eerder willen anticiperen op wetgeving waarin IBT van toepassing is, om die uiteindelijk ook eerder aan verordeningen toe te voegen. Erfgoed heeft er nu een tijdje gelegen. Het zou prettig zijn als we daar wat eerder op kunnen anticiperen. Dat was het. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de heer Loomans van Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Dank u wel, voorzitter. Ik zal kijken of ik het kortheidsrecord kan breken. Helder stuk. Geen vragen. Hamerstuk. Dank u wel.

De voorzitter: Ik stel voor dat we het tempo er vandaag zo inhouden. Dan gaat het allemaal goedkomen. Het woord is aan de fractie van de PVV. Mevrouw Jiménez.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een hele lap tekst, maar ik zal die maar achterwege laten en echt alleen op de vragen terugkomen. In artikel 5 wordt aangeboden om met provinciale formats te werken. Kan de Gedeputeerde aangeven hoe wordt voorkomen dat zo'n format in de praktijk toch leidt tot extra administratieve lasten of werkzaamheden voor de gemeenten? Dan artikel 6. Dat artikel gaat erover dat Gedeputeerde Staten regels kunnen vaststellen ter uitvoering van deze verordening. Kan de Gedeputeerde bevestigen dat deze delegatie uitsluitend betrekking heeft op de praktische en technische uitvoering en niet gebruikt kan worden om zelfstandig nieuwe of zwaardere informatieverplichtingen in het leven te roepen? Daar laat ik het even bij. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jiménez. Dan geef ik het woord aan de heer Beckers van JA21.

De heer Beckers (JA21): Geen vragen. Hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan door met de VVD. De heer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Dat geeft mij wat meer tijd. Voorzitter, het kan voor de VVD ook een hamerstuk zijn, maar toch heb ik nog een paar vragen. Erfgoed is erbij gekomen. We lezen dat deze verordening van toepassing is op het toezicht als het gaat om rijksmonumenten. Maar hoe zit het met onze eigen provinciale monumenten bijvoorbeeld? Vallen die onder een andere verordening? Hoe gaan we daarmee om? Erfgoed is een best belangrijk onderdeel van onze actuele provinciale beleidskaders, maar in diezelfde kaders staat ook dat gemeenten zelf het specialisme vaak niet in huis hebben als het gaat om erfgoed. Als een gemeente veel minder geld krijgt vanuit andere overheden en moet kiezen of zij een medewerker jeugdzorg aanneemt of een specialist op erfgoed, weet ik wel wat de meeste gemeenten gaan kiezen. De vraag van de VVD is daarom: zijn onze gemeenten eigenlijk wel in staat om dadelijk echt te gaan voldoen aan deze verordening?

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaat het woord naar de fractie van het CDA. Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, mijn vragen borduren daar eigenlijk op voort, met name op het punt van erfgoed. Wat ons betreft is het trouwens ook een hamerstuk straks. Voor wat betreft erfgoed is een passage opgenomen over de regeldruk, waarvoor onze waardering. Gezegd wordt dat dat eigenlijk niet of nauwelijks tot lastenverzwaring bij gemeenten gaat leiden. Maar wij voorzien toch enige problematiek bij die gemeenten, waardoor het effect waarschijnlijk gaat zijn dat die vragen toch in de samenleving teruggelegd gaan worden, dan wel bij eigenaren van monumenten, dan wel bij stichtingen, dan wel bij verenigingen. Dus het is helder dat het een wettelijke taak is en dat het gewoon moet, maar de regeldruk gaat met name in op: wat betekent dit voor gemeenten? Is er ook nagedacht over: wat betekent dit voor de samenleving?

De voorzitter: Dank voor uw bijdrage. Dan gaan we tot slot van de eerste termijn naar de fractie van de BBB. Dat is de heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Ook wij gaan het kort houden. Actualisatie is logisch. Het stuk was verouderd, kwam uit 2014. Wij zien goed interbestuurlijk toezicht op gemeenten, waterschap en GR als een wezenlijke taak van de Provincie. Wij willen ook zeker waken voor die regeldruk. Het moet geen doel op zich worden om informatie in te zamelen. Dat gaat namelijk ten koste van de schaarse ambtelijke capaciteit. Regeldruk staat als zelfstandig onderwerp later vandaag op de agenda, dus laten we dat ook hier inderdaad heel goed in ogenschouw nemen. Dan hebben we nog drie concrete vragen. Nettowerklast. Leidt deze nieuwe verordening per saldo tot meer uitvragen en administratieve lasten? Is bij elke nieuwe verplichting expliciet afgewogen of deze echt onmisbaar is voor onze toezichtstaak? Worden reeds beschikbare data binnen de overheid maximaal hergebruikt om dubbel werk te voorkomen?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zeedzen. Dan gaan we over naar de beantwoording door GS. U heeft daar maximaal 25 minuten voor. Ik ga ervan uit dat u die niet helemaal nodig zult hebben. Het woord is aan mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Ook dank aan uw Staten voor de vragen. Het is heel belangrijk om het hier samen over te hebben. Voorzitter, Nederland heeft 35 jaar geleden, in 1991, het Europees Handvest inzake lokale autonomie van de Raad van Europa in Straatsburg ondertekend. Het doel van dit handvest is het beschermen en het versterken van de rechten en autonomie van de lokale overheid. Het handvest beschermt de zelfstandigheid van onder andere gemeenten en geeft de grenzen aan waarbinnen het interbestuurlijke toezicht wordt gehouden. Je zult wel moeten kijken: als je autonomie geeft, gaat het dan ook goed, in het belang van de burgers en in het belang van dat waar de gemeente de bevoegdheid voor gekregen heeft. IBT,

interbestuurlijk toezicht, is nodig om ervoor te zorgen dat gemeenten, waterschappen en gemeentelijke regelingen de wettelijke taken die zij toebedeeld hebben gekregen, met het daarbij behorende budget, naar behoren uitvoeren. Daar gaat dit stuk over. De huidige verordening sluit niet meer aan op het huidige wettelijke kader. In het omgevingsrecht is de Omgevingswet met het omgevingsbesluit ingetreden en het domein erfgoed is toegevoegd, waar ook een aantal mensen vragen over hebben gesteld. De thans voorliggende nieuwe integrale verordening is overzichtelijker, juridisch helderder en ze voorkomt een lappendeken van wijzigingsbesluiten. Dat is al meteen het antwoord op de vraag waarom het wat langer geduurd heeft om tot dit stuk te komen, in plaats van dat we dat gedaan hebben iedere keer dat er nieuwe wetgeving kwam. Dan ga ik nu over tot het beantwoorden van de vragen, voorzitter. De vragen van de SP, van mijnheer Ubbink, zitten een beetje in de lijn van: wat kun je van tevoren al doen en wat doe je met meldingen die bij ons binnenkomen, van ‘ga daar eens naartoe en let daarop’? Als ons signalen bereiken die in het domein van IBT vallen, doen wij altijd aan hoor en wederhoor met degene die toezicht ontvangt van ons. We gaan altijd kijken: klopt deze informatie? Dat betekent dat je in overleg gaat, los van het reguliere traject van IBT. In het kader van de financiën houden we altijd toezicht op de begroting die de gemeente levert. Maar krijgen wij meldingen – dat gebeurt weleens – dan gaan we in ieder geval een traject in van hoor en wederhoor. Je weet nooit precies wat erachter zit. Het kan ook een teleurgesteld iemand zijn die iets niet voor elkaar heeft gekregen binnen de gemeente, waarbij de gemeente op zichzelf wel gelijk heeft. Dus je moet dat heel goed, zorgvuldig en gelijkwaardig behandelen. Afhankelijk van de aard en de ernst van dat wat er op dat moment aan de hand is, gaan we kijken wat dat voor effect heeft op het plaatsen van die gemeente op de interventieladder. De interventieladder heeft zes treden. Op het moment dat je in trede zes komt, ultimum remedium, dan is het indeplaatsstelling. Zo gaan we daarmee om. Er zijn een aantal vragen gesteld over erfgoed. Eén vraag is wat er concreet verandert met de toevoeging van erfgoed. Het is niet zo dat er nooit toezicht is geweest op erfgoed. Het is nu daadwerkelijk toegevoegd. Er werd eerder situationeel toezicht gehouden op dat erfgoed en nu wordt het systematisch toegevoegd, waardoor alle gemeenten structureel die in de verordening vastgelegde informatie moeten gaan aanleveren. Dat betekent dat je daarmee niet in de situatie komt dat je bij de gemeenten die toevallig heel veel erfgoed hebben daar nadrukkelijk naar gaat kijken en dat je dat bij andere gemeenten, die maar een beetje erfgoed hebben, niet zou doen. Nu geldt dus voor alle gemeenten in Limburg hetzelfde. Gaan wij ook actief op zoek? Ik zie mijzelf niet als een Miss Marple, die kijkt of iedereen het wel goed doet. Ik vind dat je op de eerste plaats gemeenten moet vertrouwen op wat ze doen. Maar – dat sluit aan bij de eerste vraag – als wij meldingen of signalen krijgen of we ambtshalve een waarneming doen, dan treden we altijd in overleg en gaat het altijd via hoor en wederhoor. Ik doe even mijn jasje uit. Het is hier echt heel erg warm, voorzitter. Dat kan ook met een storing in mijn thermostaat te maken hebben, gelet op mijn leeftijd. Ik heb een vraag van de heer Meulenberg van D66, voorzitter. Die gaat over monitoring. Die gaat ook over de administratieve last en over: hoe kunnen we die data preventief gebruiken? Dat was de vraag die gesteld is. De documenten die worden gevraagd, zijn voor het merendeel documenten die de toezichtontvangers, dus de mensen waar wij toezicht op houden, volgens de wet al moeten hebben. Dus het is niet zo dat zij nieuwe dingen moeten gaan maken, maar de zaken die zij … Net als bij een begroting. Een gemeente moet een begroting hebben. Wij kijken naar die begroting. We gaan niet iets extra’s vragen, maar wij kijken naar de zaken die ze sowieso moeten hebben. Dus ze hoeven niks extra’s te doen. We willen de gemeenten absoluut niet meer werk geven. Dat is ook een vraag die mijnheer Bloi stelde. Ik ben er sowieso heel erg voor dat we goed kijken naar de uitvoeringskracht van gemeenten. We willen hun echt niet meer werk geven, maar juist ontlasten, door bijvoorbeeld met vaste formats te werken. Ik moet zeggen, ik ben erg tevreden over het team dat dit IBT oppakt, gezien ook de servicegerichtheid, waarbij met voorwerk, vaste formats en veel adviezen geprobeerd wordt de gemeenten te ontlasten in deze taak. Dat staat los van het feit dat we adequaat toezicht houden om te zien of de gemeenten de taken die zij hebben in de verschillende domeinen ook naar behoren

uitvoeren en er geen sprake is van taakverwaarlozing. De vraag van mevrouw Wolters heb ik al proberen toe te lichten, waarom we geen lappendeken willen hebben, maar we nu in één keer met een integraal stuk komen. Ik heb twee vragen, voorzitter, van mevrouw Jiménez van de PVV. Een van die vragen gaat over artikel 5, over die extra lasten. Een deel van het antwoord zit al in mijn antwoord op de vragen van de heer Meulenberg. Wij gebruiken die formats voor gemeenten. Daar hebben wij ook met gemeenten overleg over. Zij kunnen ons feedback geven, van: wat bedoel je daar nou precies mee, hoe zit dat? We hebben ook een team dat formats bijstelt. Het is geen strikte lijst, maar dat kan ook flexibel worden gedaan. Afhankelijk van de feedback die wij krijgen van gemeenten kijken wij hoe we het iedere keer makkelijker kunnen maken. Niemand hoeft opnieuw het wiel uit te vinden. We kunnen ook beter samenwerken op die manier. Daarmee proberen we de regeldruk bij gemeenten zo laag mogelijk te maken. Dan de vraag of de data preventief gebruikt kunnen worden. Op termijn, als je een aantal jaren aan IBT doet, kun je wel bepaalde informatie die je krijgt beter duiden. Je kunt zeggen: het is niet de primaire taak van IBT. Maar je hebt daarmee wel een bepaalde richting waar je op moet letten op het moment dat je het gesprek aangaat met de gemeente. Dan, voorzitter, zijn er de vragen van de heer Bloi van de VVD. Eentje was: voor hoeveel gemeentelijke regelingen is deze verordening …

De heer Bloi (VVD): *[buiten de microfoon]*

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat heb je niet gevraagd? O, oké. Dan de vraag: hoe zit het met onze eigen monumenten? Even wachten. Ik zie dat de antwoorden anders zijn en niet passen bij de vragen die gesteld zijn. Ik kom hier dadelijk in de tweede termijn even op terug. Oké. Dan kan ik de vraag wel beantwoorden. We hebben geen provinciale monumenten. Volgens mij is het zo dat als een provinciaal monument in een gemeente staat, we ook met die gemeente ... Maar we hebben geen provinciale monumenten. Nee. Op het verhaal over de uitvoeringskracht heb ik al een toelichting gegeven. Dan ben ik bij het CDA, bij de vragen van mevrouw Absil. Zij vraagt wat het betekent voor de samenleving en de regeldruk. Ik heb al toegelicht hoe we dat zullen doen. We zullen de wettelijke taak moeten uitvoeren, maar we proberen zo goed mogelijk, ook samen met de gemeenten, ervoor te zorgen dat ze geen extra dingen hoeven aan te leveren en dat dat wat ze moeten aanleveren via vaste formats gebeurt. Er is ook goede hulp daarbij.

De voorzitter: Dat levert een vraag op van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja. Dat zou willen zeggen dat wij ons proces zo makkelijk mogen maken voor de gemeenten, wat heel erg fijn is. Maar geven wij ook richtlijnen mee, zodat de gemeente, die die informatie toch vaak moet krijgen uit de samenleving of van eigenaren of stichtingen die erfgoedmonumenten bezitten … Hoe gaan wij ervoor zorgen met deze vraag dat ook die stap zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt? Wij begrijpen heel goed dat die informatie noodzakelijk is, maar die informatie zal uit het veld moeten komen. Bijvoorbeeld artikel 4, lid a, programma’s voor eisen aan archeologisch onderzoek. Hoe maken we het de burgers, stichtingen en initiatieven zo makkelijk mogelijk? Dat is eigenlijk mijn vraag.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is allemaal informatie die al bij de gemeenten aanwezig is. Het kan zijn dat de informatie die bij de gemeenten aanwezig is mogelijkerwijs anders moet of niet genoeg is. Dan gaan we daar met gemeenten over in overleg. Als de gemeente nou stelselmatig binnen een periode van vijf of tien jaar niet voldoet, komt die interventieladder in beeld. Maar als de gemeente zegt dat er nieuwe informatie moet komen, dan proberen wij altijd te helpen door exact aan

te geven: dit is de informatie die je nodig hebt. Dan kunnen ze ook met die gerichte informatie naar de initiatiefnemer of de eigenaar gaan om daarnaar te vragen. Tegelijkertijd is het ook belangrijk; je kunt ook in een situatie terechtkomen, zeker als je monumenten gaat verbouwen, waarbij het heel belangrijk is dat een gemeente erop toeziet dat bepaalde elementen in dat erfgoed behouden blijven. We hebben ook voorbeelden waarbij een gemeente het mogelijkerwijs niet zo nauw neemt met de regels rondom erfgoed. Je hebt allerhande varianten, maar in beginsel is het de informatie die bij de gemeenten zelf aanwezig is die ze dan moeten aanleveren. Wij beoordelen op grond van dat wat in de wet staat of dat correct is, ja of nee. Dan, voorzitter, heb ik de vragen van de BBB, van de heer Zeedzen. Een van die vragen gaat ook over de werklast, met de vraag of dit echt onmisbaar is en of geen hergebruik kan plaatsvinden. Het IBT is een vrij strak geregeld instrument. Over de werklast heb ik het al gehad en heb ik aangegeven hoe wij werken. Dan hergebruik. Je bouwt altijd voort op iets. Op het moment dat er bij een gemeente echt sprake is van taakverwaarlozing, waarbij een gemeente iets niet doet, op erfgoed, financiën of noem maar op, dan ga je altijd terug naar dat wat ze de jaren daarvoor hebben aangeleverd. Als je een verbetering ziet, kunnen ze op de interventieladder een trede omlaag. Op die manier wordt wel gebruikgemaakt van de gegevens daarvoor, maar het is wel zo dat ze elk jaar opnieuw hun gegevens moeten aanleveren om goed te kunnen beoordelen hoe ze hun taken invullen. Dat was mijn beantwoording, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door met de tweede termijn van uw commissie. Daarvoor is één minuut per fractie beschikbaar. Ik kijk even naar links, mijnheer Ubbink.

De heer Ubbink (SP): Ja, dank, voorzitter. De beantwoording van de Gedeputeerde is helder. Daarmee is het wat de SP betreft een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk verder rond. Mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, voorzitter. Inhoudelijk heb ik me geen opmerkingen. Maar ik verbaas me over de opmerking over Miss Marple. Die keek niet de hele tijd of iemand iets fout deed, maar als er iets gebeurde, keek zij wie het gedaan had. Dat is toch een andere nuancering. Ik wil Miss Marple hier geen onrecht aandoen. Anders moet ik het weer op een andere manier gaan gebruiken.

De voorzitter: Waarvan akte. Dank u wel. Mijnheer Meulenberg, D66.

De heer Meulenberg (D66): Ja, dank u wel voor de antwoorden. Ik vind het fijn dat er een vast format is. Dat zal waarschijnlijk wel leiden tot een eenmalige investering in personeel en uren, maar dat is maatwerk. Ik vind het fijn. Het is voor ons ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Wolters. Niet. Dan mijnheer Loomans. Niet. Mevrouw Jiménez. Niet. De heer Beckers, JA21. Niet. De heer Bloi, VVD.

De heer Bloi (VVD): Ja, de Gedeputeerde begon mijn technische vragen al te beantwoorden, maar die stuur ik wel per mail nog door. Niet dat iedereen denkt: wat heeft die man van de VVD met de Gedeputeerde? Niks. Voor de rest is het een hamerstuk.

De voorzitter: Dan zal het misschien nog terugkomen in de beantwoording. Mevrouw Absil. Mijnheer Zeedzen. Niet. Dan is het slotwoord aan u in de tweede termijn, mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, dank je wel. Fijn dat mijnheer Bloi nog met technische vragen terugkomt. Ik heb in de eerste termijn ook antwoord gegeven op de vraag over provinciale

monumenten. Ik dank uw Staten, voorzitter, voor het support dat we hebben op dit belangrijke thema, waarbij de gemeenten hun lokale autonomietijd ook goed moeten kunnen invullen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is daarmee ook de tweede termijn tot een einde gekomen. Ik heb geen toezeggingen gehoord. Dan rest mij een aantal vragen aan uw commissie te stellen. De eerste vraag zal zijn: is het Statenvoorstel behandelrijp. Ik wil graag handen zien van degenen die het niet behandelrijp vinden. Dat betekent dat iedereen het behandelrijp vindt. Dank u wel. Vervolgens wil ik handen zien van degenen die het een hamerstuk vinden. Dat is voor iedereen het geval. Daarmee concludeer ik dat het Statenvoorstel als hamerstuk doorgeleid zal worden naar de Statenvergadering. Ik dank u wel.

T
Gedeputeerde Demollin zegt toe te bezien wat de haalbaarheid is van de in het adviesrapport STOER aangedragen aanbevelingen en welke rol de Provincie kan vervullen bij de daadwerkelijke uitvoering daarvan. Daarbij wordt expliciet gekeken naar de geldende provinciale regels, de vraag in hoeverre deze zijn verankerd in verordeningen, en op welke wijze eventuele aanpassingen of het schrappen van overbodige regels kunnen worden gerealiseerd.

T9891: Gedeputeerde Demollin zegt toe het adviesrapport STOER met Provinciale Staten vóór eind oktober te delen.

T9892: Gedeputeerde Demollin zegt toe te bezien wat de haalbaarheid is van de in het adviesrapport STOER aangedragen aanbevelingen en welke rol de Provincie kan vervullen bij de daadwerkelijke uitvoering daarvan. Daarbij wordt expliciet gekeken naar de geldende provinciale regels, de vraag in hoeverre deze zijn verankerd in verordeningen, en op welke wijze eventuele aanpassingen of het schrappen van overbodige regels kunnen worden gerealiseerd.

7.2 Nabespreking notulen / EGTS EMR ALV 05-06-2026

De voorzitter: We zijn toegekomen aan agendapunt 7.2. Misschien is het handig dat ik even de commissaris van de Koning vraag om ook aan te schuiven aan tafel, voor het geval er vragen zijn. Agendapunt 7.2, de nabespreking van de notulen EGTS EMR, de algemene ledenvergadering van 5 juni 2026. Op 5 juni 2026 heeft de vergadering EGTS EMR plaatsgevonden. De vraag aan de commissie is of dat vragen opgeleverd heeft. Ik zie dat dat niet het geval is. Wellicht dat de commissaris van de Koning nog een toelichting wil geven op dit agendapunt.

Gouverneur Roemer: Wellicht heel kort. Wat er besproken is, is helder. Ik denk dat er wel belangrijke besluiten zijn genomen in het kader van de uitvoeringskracht van de euregio. We hebben wel gemerkt dat er een veel te grote druk op de schouders van de directeur lag. Dat heeft er zelfs in geresulteerd dat hij een korte periode uitgevallen is. Het was echt aan ons om ervoor te zorgen dat mensen hem ook zouden kunnen vervangen, zodat hij af en toe ook gewoon taken aan iemand anders zou kunnen overdragen, wat eerder niet het geval was. Ik ben heel erg blij dat dat gelukt is en dat we voor een aantal uren een plaatsvervangend directeur hebben, die eventueel, waar nodig, ook taken van hem kan overnemen en in ieder geval ook bevoegd is om taken over te nemen, want ook dat was niet geregeld. Ik denk dat dat wel een van de grootste en belangrijkste dingen was die hersteld moesten worden. Dat is unaniem door alle vijf de regio's besloten. Verder gaat de samenwerking in de euregio goed vooruit. Er zijn een paar heel mooie recente voorbeelden van wat er allemaal loopt. Ik ben er heel erg trots op dat we dat hier in onze grensregio goed doen.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Dan vraag ik ook nog even aan onze afvaardiging van Statenleden in dat comité of zij daar wellicht nog een nadere toelichting op hebben. Mijnheer Bloi niet. Mijnheer Goossen niet. Dat is niet het geval. Dan mag ik concluderen dat we dit agendapunt daarmee kunnen afsluiten.

7.3 Nabespreking AV IPO 23-06-2026

De voorzitter: Dan gaan we door met een andere nabespreking, onder agendapunt 7.3. Dat is die van het IPO, de algemene vergadering. Die heeft plaatsgevonden op 23 juni. Wellicht dat een van onze afgevaardigden daar nog een terugblik op zou kunnen geven. Mijnheer Bloi of mijnheer Goossen? Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Ja, dat zal ik doen, kort. Voor mij was het een eerste vergadering, aangezien ik in die vergadering ben geïnstalleerd als nieuw IPO-lid, ter vervanging van mijn collega Duncan Zeedzen. De heer Bloi was verhinderd die dag. Ik vond het een bijzondere vergadering, bijzonder om de dynamiek van een andere vergadering eens mee te maken. Maar ik moet zeggen: iedereen was kordaat en behoorlijk meewerkend. Verder hebben jullie de notulen kunnen lezen. Ik kan er verder niks aan toevoegen eigenlijk.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Ik kijk even naar GS om te zien of er vanuit GS nog toevoegingen zijn op dit agendapunt. Dat is niet het geval. Zijn er vanuit de commissie wellicht nog vragen? Dat is ook niet het geval. Daarmee sluiten we ook dit agendapunt af.

7.4 Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk, brief Gedeputeerde Demollin van 09-06-2026 (GS DOC-00933912)

De voorzitter: Dan gaan we door met agendapunt 7.4. Dat is de mededeling portefeuillehouder inzake de geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk. Het CDA, mevrouw Absil, heeft verzocht om de mededeling portefeuillehouder inzake de geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk te agenderen. We gaan dit agendapunt in één termijn behandelen, waarbij mevrouw Absil eerst het woord krijgt om de agendering toe te lichten, waarna de Gedeputeerde een reactie kan geven. Vervolgens maken we een rondje langs de commissie. Het woord is aan mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Voorzitter, dank u wel. In het coalitieakkoord is regeldrukvermindering als belangrijk speerpunt benoemd. In de mededeling die voorligt wordt de voortgangsrapportage gedeeld en ook de voortgang van de commissie STOER, waar wij bijna Statenbreed om verzocht hebben. STOER staat voor Schrap Tegengestelde Overbodige Eisen en Regels. Dat is eigenlijk de clou waarom wij het nu willen agenderen. In de mededeling zien wij namelijk heel veel focus op de rol die de Provincie neemt: maak het makkelijker, vereenvoudig procedures, verduidelijk informatie, ondersteun bij de daadwerkelijke aanvragen. Dit terwijl de motie juist echt bedoeld is om daadwerkelijk regels te kunnen schrappen, dus niet alleen het makkelijker maken, maar daadwerkelijk regeldruk verminderen dan wel aanpassen. Ik heb in het agenderingsverzoek ook het voorbeeld genoemd van de vrijwillige verkeersregelaars. Ook dat is toegevoegd in onze voorschriften voor het weggebruik provinciale wegen naar aanleiding van signalen van OLS en Kindervakantiewerk Maasbree. Zo zien wij heel graag dat er met de stofkam door onze regelingen gegaan wordt, zodat het niet blijft bij makkelijker maken, maar daadwerkelijke verandering. We hebben het nu geagendeerd, wetende dat de rapportage STOER nog volgt. Maar daarin willen we heel graag een lijst met dilemma's terugzien. Als verordeningen, voorschriften of regelgevingen veranderd moeten

worden, dan zouden we dat wel heel graag nog deze periode moeten doen. Dan is de tijd kort. Dat is de aanleiding van het ‘waarom nu?’.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Absil. Het woord is aan mevrouw Demollin voor een eerste reactie.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Inderdaad, vermindering van regeldruk is opgenomen in het coalitieakkoord. Tegelijkertijd is het onderwerp regeldrukvermindering al meer dan veertig jaar oud, ook in Nederland. De laatste jaren is de focus van sec kosten voor bedrijven verbreed naar ervaren regeldruk voor burgers, bedrijven, organisaties, onderwijs, politie, zorg, maar ook vrijwilligers. Voorzitter, ik denk dat GS in Limburg dit fenomeen niet in zijn eentje kan gaan oplossen. De kans is aanwezig dat dit onderwerp ook in volgende Colleges onderwerp van gesprek zal zijn. Desalniettemin is het zo dat wij in alle portefeuilles werken aan diverse zaken. Het gaat echt 100% de goede kant op. Als GS hebben we tijd nodig om ons werk te kunnen doen. Maar intern lopen er echt heel veel zaken, zoals het afschaffen van de regel dat binnenstedelijk wonen een provinciaal belang is. Hierdoor kunnen de gemeenten twaalf weken proceduretijd winnen. En ik noem de mkb-toets met een voortoetsing van regeldrukconsequenties bij het mkb of verkeersregelaars, waarbij de regels zijn versoepeld. Mevrouw Absil noemde het al. Sinds 2020 is de eis voor professionele verkeersregelaars op provinciale wegen en binnen de bebouwde kom komen te vervallen. In 2023 is opnieuw versoepeld, waarbij aangegeven is dat op provinciale wegen met een relatief beperkt gebruik de snelheid van 80 km/uur naar 50 km/uur kan gaan. Daarna kunnen vrijwilligers worden ingezet om het verkeer te regelen in plaats van dure professionele mensen. Maatschappelijke organisaties en vrijwilligersorganisaties kunnen hiervan profiteren. Dat is in ieder geval wat ik wilde aangeven als inleiding, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor uw eerste reactie. We gaan een rondje maken langs de commissie. Ik begin zoals gebruikelijk bij de indiener van het agenderingsverzoek. Dat is mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, voorzitter, we noemden het net al: STOER, Schrap Tegengestelde Overbodige Eisen en Regels. Het is een motie die ingediend is, waarvan wij de hoofdindiener waren, maar die echt breed gedragen werd in de Staten. Wij zien een toenemende druk op vrijwilligers, op initiatieven. Met name het regelen van evenementen, maar ook andere mooie initiatieven die wij allemaal een warm hard toedragen, verzuipen in regeldruk. De Gedeputeerde is aan de slag gegaan met die commissie STOER, ook op ons verzoek met mensen uit dat verenigingsleven. Vastelaovend is aangesloten. Andere verenigingen zijn aangesloten. Jeugdwerk is aangesloten. Dus we begrijpen dat u daar tijd voor nodig had. Dat neemt niet weg dat wij nu in het laatste half jaar van deze periode zitten en wij behalve de voorbeelden die u net noemde in het overzicht geen andere regels zien die daadwerkelijk geschrapt zijn. Wij begrijpen dat dat dilemma’s oproept. Het voorbeeld van de verkeersregelaars was er trouwens eentje al uit de vorige periode. We begrijpen dat doorstroming van belang is, net als veiligheid, als je een provinciale weg wil oversteken, maar in onze ogen kan het niet zo zijn dat dan een activiteit van kindervakantiewerk aan de andere kant van de provinciale weg geen doorgang zou kunnen vinden omdat je betaalde verkeersregelaars zou moeten regelen. Dat is gelukkig op basis van die signalen opgepakt en aangepast, maar zo zijn er ongetwijfeld heel veel meer zaken die uit die commissie STOER komen. Die willen wij op tafel hebben. Uiteraard is een afweging altijd: veiligheid, andere criteria. Maar als dat altijd gewogen wordt ten opzichte van leefbaarheid en dat altijd wint, dan is dat de dood in de pot voor culturele evenementen, sportevenementen, dat wat Limburg Limburg maakt. Wij denken dat het van belang is dat die dilemma’s op tafel komen. Wij vragen dan ook: zorg in die rapportage dat die dilemma’s op tafel komen. Juist omdat we met gemeenten, waterschap en verzekeraars samen zaten, is het essentieel

dat ook wij het goede voorbeeld geven. We kunnen niet van de gemeenten vragen ‘ga er anders mee om, zorg dat leefbaarheid een belangrijke waarde is, of ontmoeting of het samenkomen van inwoners’ en het zelf achterwege laten. Dus het is essentieel dat wij zelf het goede voorbeeld geven. Dat was, even uit mijn hoofd, ook het tweede punt van het dictum: zorg dat wij dat ook echt zelf doen. Dat is heel concreet zo voor de commissie STOER, maar ook wat betreft de andere beleidsterreinen. Natuurlijk is dat een ongoing proces, maar wij willen nu toch wel, voordat deze coalitieperiode afgesloten is, meters maken.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Absil. Keurig binnen de tijd, die drie minuten bedraagt. Dat had ik misschien nog niet verteld, maar dat mag nu duidelijk zijn. Ik ga door naar de fractie van de BBB, mijnheer Queisen.

De heer Queisen (BBB): Ja, dank je wel, voorzitter. Als BBB-fractie zien wij in deze geactualiseerde voortgangsrapportage over regeldruk dat het College in de afgelopen twee jaar toch tal van initiatieven heeft genomen gericht op een vermindering van deze regeldruk. Logisch dat regels niet een-twee-drie geschrapt of vereenvoudigd kunnen worden. In de praktijk hangt dit vaak samen met gemeentelijke, landelijke en/of Europese regelgeving. Maar we zien wel dat er gericht wordt gewerkt en dat is op zich al een positief signaal. Zo vinden we het ook positief dat naar aanleiding van mijn maidenspeech over de regeldruk een bezoek aan mijn boerderij volgde door de Gouverneur, de Gedeputeerde, de burgemeester van Sittard-Geleen, de heer Hans Verheijen, en een afvaardiging van de buurtvereniging, waarbij afspraken zijn gemaakt om te komen tot een pilot aangaande het verlagen van de regeldruk voor lokale evenementen. Hier is nu ook concreet invulling aan gegeven. We hopen binnenkort de eerste concrete resultaten daarvan tegemoet te mogen zien. Ook zouden we het positief vinden als er per gemeente en Provincie een soort evenementenloket komt, waar vrijwilligersorganisaties kunnen aankloppen met vragen, waarbij ze vervolgens aan de hand worden genomen of begeleid bij het doorlopen van de met de vergunning samenhangende procedures. Maar mijnheer de voorzitter, ondanks het verminderen van de regeldruk komt nu weer een nieuwe regel voor organisatoren van evenementen bovendrijven. Dit is een regel met mogelijk echt verstrekkende gevolgen. Meer specifiek: het gaat om evenementen die worden georganiseerd in de nabijheid van diverse Natura 2000-gebieden die Limburg rijk is. Organisaties moeten voor de vergunningsaanvraag ook een onderzoek laten doen naar de omvang van de totale stikstofemissie van het evenement op het naburige natuurgebied, die samenhangt met het betreffende evenement. Het gaat om een totaal berekende emissie van organisatie, opbouw en zelfs afbouw en het vervoer naar en van het evenement. Dit vormt de zoveelste uitdaging voor de vele verenigingen. Het treft organisatoren van bijvoorbeeld een carnavalsoptocht, een dorpsfeest of schuttersfeest in of nabij een dorp grenzend aan een natuurgebied. Een concreet voorbeeld hiervan is de trekkertrekwedstrijd, die al tientallen jaren, om precies te zijn sinds 1981, op de Gulperberg in Gulpen door de KPJ wordt georganiseerd. Dit is bovendien het enige nog bestaande agrarische evenement in Zuid-Limburg. Het vormt voor vele duizenden inwoners, jong en oud, van Limburg een jaarlijks sociaal trefpunt.

De voorzitter: Komt u tot een afronding, mijnheer Queisen?

De heer Queisen (BBB): O, ja, nee, ik moet nog wat vragen. De organisatie moet nu alle zeilen bijzetten voor het krijgen van een stikstofvergunning. Dat heeft ook te maken met de voorgestelde stikstofplannen van het kabinet, van 1000 en 500 meter. Dat betekent dat allerlei organisaties de pijp aan Maarten zullen geven. Zo’n stikstofrapport kost een vereniging al snel ruim boven de € 1.000. Ik heb ter afronding nog een paar vragen, via u, mijnheer de voorzitter. Is de Gedeputeerde op de hoogte van deze nieuwe regeldruk met betrekking tot stikstofrapportages voor organisatoren van evenementen en waar ligt de grens van deze rapportages? Is de Gedeputeerde voornemens hierop

actie te ondernemen c.q. het hoe en wat te onderzoeken en te komen tot minimaal een vereenvoudiging van de gevraagde rapportages? Kan de Gedeputeerde ons ten slotte toezeggen dat ze gaat onderzoeken of en zo ja hoe een versoepeling van deze regelgeving met betrekking tot stikstof en/of het mede faciliteren van deze stikstofaanvraag mogelijk is?

De voorzitter: Dat levert een vraag op van mevrouw Absil van het CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja. Ik denk dat wij het over hetzelfde hebben. Ik meen mij te herinneren dat ik gelezen heb dat daar een uitzonderingsclausule voor GS mogelijk is. In die betreffende verordening zou dus ook staan dat juist voor activiteiten in het kader van leefbaarheid een hardheidsclausule is opgenomen.

De voorzitter: U heeft een vraag aan mijnheer Queisen?

Mevrouw Absil (CDA): Bedoelen wij hetzelfde?

De heer Queisen (BBB): Een hardheidsclausule … Ik heb tot en met gisteravond nog contact gehad met de organisatoren om de laatste stand van zaken te horen. Zij worden van het kastje naar de muur gestuurd. De gemeente wijst naar de Provincie. De Provincie wijst naar de gemeente. Er is overleg met de gemeente om te kijken hoe en wat. Ze hebben een onderzoeksbureau ingeschakeld en nog een onderzoeksbureau. Het ziet er niet gunstig uit. Ik hoop dat er een hardheidsclausule is, want dit is ook een evenement dat voor Zuid-Limburg duizenden mensen jaarlijks aantrekt.

De voorzitter: Mevrouw Absil heeft een vervolgvraag voor u.

Mevrouw Absil (CDA): Ik ben het helemaal met u eens als het gaat over het belang van onder andere dit evenement. Maar dan zouden wij aan ons College moeten vragen: is die hardheidsclausule gebruikt? Zo niet, waarom niet? Als die er niet in staat, hoe zorgen wij er dan voor dat die er alsnog komt?

De heer Queisen (BBB): Daar kan ik me bij aansluiten.

De voorzitter: Dat is een statement. Ik wil even het woord geven aan de heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Even een punt van orde. Hebben wij het nu over een verminderde regeldruk of hebben wij het over de omgevingsverordening, waar we vorige week uitgebreid over gesproken hebben? Mijn indruk is dat we het nu primair over de verordening hebben, waarin regels staan waar ook evenementen aan moeten voldoen.

De voorzitter: Als ik het goed geïnterpreteerd heb, dan heeft de heer Queisen ingebracht dat het feit dat een vergunning aangevraagd moet worden voor evenementen, in het kader van stikstof in dit geval, ook behoort tot regeldruk. In die zin kan ik de vraag begrijpen.

De heer Queisen (BBB): Klopt, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dan is de bijdrage van de heer Queisen hiermee beëindigd en steek ik over naar de fractie van de SP. De heer Ubbink.

De heer Ubbink (SP): Ja, dank, voorzitter. Wat de SP betreft – ik denk dat we het daar in deze zaal allemaal over eens zijn – is regeldruk per definitie niet goed. Regels mogen nooit leiden tot de verdrukking van mensen. We moeten een betrouwbare overheid zijn en geen web van regels creëren waar inwoners niet uitkomen. We moeten inwoners ook niet straffen voor een complexiteit aan regels die we zelf niet kunnen volgen of kunnen uitleggen. Dat geldt wat de SP betreft in het bijzonder voor vrijwilligersorganisaties. Maar – dan wil ik toch een kanttekening plaatsen bij de hele regeldiscussie – we moeten ook waakzaam zijn wanneer we regels gaan schrappen. Laten we niet met een spreekwoordelijke kettingzaag door de overheid heen gaan. Het afschaffen van regels mag wat de SP betreft dan ook geen legitimatie zijn om bijvoorbeeld milieu, leefomgeving of werknemers op de werkvloer minder te beschermen. Die kanttekening wil ik u ook meegeven in de hele regeldrukdiscussie. Tot zover mijn bijdrage. Ik heb geen verdere vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van GroenLinks. Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Allereerst dank aan GS voor de best wel uitgebreide mededeling portefeuillehouder. Daar staat best veel in over wat er gebeurt. Ik sta zelf ook wel bekend als iemand die ongeduldig is, maar de motie STOER is net een jaar geleden aangenomen. Ik zou willen ervoor willen pleiten om de rapportage in Q3 van dit jaar af te wachten en het er dan verder over te hebben. Ik denk ook dat we ons met zijn allen moeten realiseren dat heel veel regels ook het gevolg zijn van het feit dat we vaak geen scherpe keuzes maken, waardoor er ook een noodzaak ontstaat om dingen tot in hoge mate van detail te regelen. Stikstof is daar bij uitstek, denk ik, een voorbeeld van, waar we heel ver moeten gaan of in ieder geval gaan in het bedenken van regels, omdat uiteindelijk het essentiële vraagstuk niet goed is aangepakt, namelijk herstel en instandhouding van belangrijke natuur. Daar wou ik mijn bijdrage bij laten.

De voorzitter: Dat levert toch nog een vraag op van mevrouw Absil, CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, voorzitter. De vraag aan de heer Sol is of hij het eens is met mijn verzoek om bij die rapportage dan minimaal de dilemma's op tafel te leggen. Als u zegt dat u dat af wil wachten … Zonder dilemma's, bijvoorbeeld veiligheid ten opzichte van leefbaarheid in het geval van verkeersregelaars, komen wij denk ik weinig verder. Als je doet wat je deed, krijg je wat je had. Dus bent u het met me eens dat bij die rapportage dan wel echt een lijst met dilemma's hoort, die wij terugkrijgen, waardoor wij die afweging en die scherpe keuzes ook daadwerkelijk kunnen gaan maken, zodat er iets verandert?

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Uiteraard hoort bij elke discussie over nut en noodzaak van een regel en bij elke discussie over de vraag of die regel in lijn is met wat je ermee beoogt argumentatie. U noemt dat een dilemma. Eens. Dat hoort bij. Ja.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan door met de bijdrage van 50PLUS. Mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Voorzitter, als ik hoor dat wij voor alles wat in het coalitieakkoord staat nog meters moeten maken, dan denk ik dat dit College nog heel veel werk heeft. Dan zijn er genoeg dingetjes die niet uitgekomen zijn, los van of je het coalitieakkoord zou ondersteunen of niet. Ik moet zeggen dat voor 50PLUS de commissie STOER iets anders heet. De afkorting is voor 50PLUS 'waarom toch?' Dat staat voor: waarom hebben we überhaupt regels? Wat zou er nu gebeuren als we die regels niet zouden hebben? Wat zou er dan gebeuren? Dat zou

eigenlijk de vraag moeten zijn die we moeten stellen. In ons vorige overleg, dat heel interessant was, was ook de vraag: hoe ver ga je? Hoe ver wil je gaan om alle criminelen achter de tralies te hebben? Dan heb je ook het risico dat je een onschuldige achter de tralies zet. De vraag bij alle regels is: als die regel ontbreekt, in hoeveel gevallen zou er dan iets ergs gebeuren wat je eigenlijk niet zou beogen? Dat kan voorkomen. Als we dat allemaal via regels proberen af te dekken, dan kan het niet voorkomen, maar vaak is het ook zo dat we regels maken, maar niet toetsen en niet handhaven. Dan zijn we een soort papieren werkelijkheid aan het maken, waaraan moet worden voldaan. Die regels kunnen overtreden worden, maar daar doen we toch niets aan. Dat is een veel breder scala. Die 'waarom toch?'-vraag blijft. Daar maken we dan toch weinig meters in? Zoals mijnheer Queisen net weer een voorbeeld geeft; waarom toch? Die vraag zouden we moeten stellen. Succes met het zetten van stapjes daarin het laatste half jaar. Ik denk echter dat het veel belangrijker is dat we in de volgende coalitieperiode, wie dan ook hier moge zitten, wel proberen dat 'waarom toch?'-idee te effectueren. Het zijn niet altijd dilemma's. Het is meer: wat zijn dan de consequenties en moeten we wel altijd de regels hebben om de kleine kans dat dat gebeurt af te dekken? Dat is onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel voor deze mooie beschouwing. Mijnheer Meulenberg, aan u het woord namens D66.

De heer Meulenberg (D66): Dank u wel, voorzitter. Het deed mij een beetje denken aan een vergadering die wij een tijdje geleden op school hadden, waarbij we regels gingen afspreken voor een heel kleine groep leerlingen, één of twee. Mijn vraag was eigenlijk hetzelfde: waarom doen we dit voor deze groep leerlingen; waarom gaan we zo'n grote generieke maatregel daarvoor nemen? Ik denk dat wij het als D66 heel erg eens zijn met de motie. Ik vind het heel belangrijk om mee te nemen waarom we dingen doen. Als we dat kunnen doen, als we dat boven water kunnen krijgen, dan is dat heel mooi. Ik denk dat het wel een heel korte periode is om dat nog allemaal boven water te krijgen, dus daar wens ik u heel succes mee.

De voorzitter: Dat levert nog een vraag op van mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ik stelde niet alleen de vraag: waarom doen we dingen? Maar ook: wat gebeurt er als we het niet doen? Ik denk dat die vraag ook heel interessant is, omdat die veel duidelijker maakt wat er gebeurt. Is D66 het met me eens dat we die vraag in dat kader ook meteen moeten stellen, dat we die eigenlijk specifieker moeten stellen dan de vraag waarom we het doen: wat gebeurt er als we het niet doen?

De voorzitter: Mijnheer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Ja, ik denk dat ik het daar wel mee eens ben. De toevoeging moet denk ik zijn: wordt het niet zo'n grote maatregel die we gaan nemen dat het eigenlijk tegen mensen gaat werken en problematisch gaat worden?

De voorzitter: Dat levert toch nog een vervolgvraag op van mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): We moeten niet alleen een regel maken, maar ook toetsen en handhaven. Als we dat niet kunnen, moeten we ons afvragen of we die regel überhaupt wel moeten maken. Ik vraag aan D66 of hij ook vindt dat als we een regel maken, we ook garanties moeten hebben dat we kunnen toetsen en kunnen handhaven.

De voorzitter: Mijnheer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Dat zou natuurlijk het meest mooie zijn, dat we dat zouden kunnen en dat dat mogelijk zou zijn. Anders werp je een regel op die bij voorbaat niet uitvoerbaar is.

De voorzitter: Dank u wel. U was aan het einde van uw bijdrage, geloof ik. Dan gaan we naar mevrouw Wolters van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik herken het pleidooi van mevrouw Absil natuurlijk heel sterk. Het is een heel ingewikkelde discussie, omdat wij als Provincie maar een klein radartje zijn in het grotere geheel. Dat neemt niet weg dat wij natuurlijk ook een aantal stappen kunnen maken. Dat is in de voortgangsrapportage ook heel duidelijk geworden. Waar ik me een beetje zorgen over maak is de invloed van externen. Het gaat om de verzekeraars. Het gaat om de Rijksoverheid en ook het gedrag van de overheid, wat weer bij ons en de gemeenten terugkomt en resulteert in zwaardere regeldruk. We zien dat bijvoorbeeld bij de eisen aan de EHBO bij een evenement. Die worden steeds zwaarder en steeds ingewikkelder, waardoor vrijwilligersverenigingen er niet meer aan kunnen voldoen, waardoor professionele EHBO'ers moeten worden ingezet die gruwelijk duur zijn. Met verkeersregelaars – daar hebben we het net over gehad – speelt zo'n zelfde issue. Ik ondersteun ook het pleidooi van mevrouw Absil daarin: maak zichtbaar aan welke radartjes wij kunnen draaien, welke radartjes extern zijn en welke dilemma's daarin meespelen. Zo wordt ook zichtbaar voor ons wat we wel en niet kunnen doen. En inderdaad, net als gezegd in de discussie die de twee heren zonet hadden: wat zijn de gevolgen daarvan en waarom doen we iets? Aan sommige dingen ontkomen we niet. Het is soms wat het is. We kunnen niet alle regels schrappen om alles maar los te laten, maar maak het wel duidelijk voor iedereen en laat het duidelijk zijn waar men naartoe kan gaan en hoe we dingen op kunnen lossen met elkaar. Dat was het. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Loomans, Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Ja, voorzitter. Ik was in eerste instantie van plan om dit maar even te laten gaan, maar nu ik langer luister heb ik het idee dat wij als politiek ook meer in de spiegel moeten kijken. Als er vandaag iets op de voorpagina van de krant staat, een zeldzame gebeurtenis, dan springen we naar de minister, naar de Gedeputeerde of naar het College met de opmerking: zorg ervoor dat dit nooit meer gebeurt! Dan komt er weer een nieuw regeltje, een nieuwe wet of een nieuwe weet ik wat bij, waardoor het woud aan regeltjes geleidelijk aan steeds onoverzichtelijker wordt. Onze maatschappij is niet maakbaar en ik denk dat we af en toe eens een keer moeten toestaan dat heel zeldzame gebeurtenissen zeldzaam zijn en dat we niet alles dood moeten proberen te regelen. Misschien moeten we af en toe ook eens een keer bij Statenvergaderingen ervoor zorgen dat we niet onnodige moties blijven indienen en meer van dat soort dingen. Vaak lossen dingen zich uiteindelijk weer vanzelf op. Laat ik het daarbij houden.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. We gaan naar mevrouw Jiménez Hastenrath van de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank, voorzitter. Ik ben het helemaal eens met wat de heer Loomans net zei over onnodige moties. Dat versterkt natuurlijk ook de regeldruk. Goed. We moeten wel nog steeds in ons achterhoofd houden dat die adviesgroep pas net in het leven geroepen is. Ze zitten nog in de beginfase. Mijn oproep zou eigenlijk zijn: geef ze de tijd die ze nodig hebben. Maar ik begrijp ook de oproep van mevrouw Absil: maak nou een lijst van de problemen waar we tegenaan lopen, zodat we daar beter op kunnen inspelen. Ja. Dat gezegd hebbende: ik heb er eigenlijk wel vertrouwen in dat de Gedeputeerde dit bij de volgende rapportage zal oppakken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan steken we over naar mijnheer Beckers van JA21.

De heer Beckers (JA21): Dank aan GS voor het stuk. Sinds november 2025 staan volgens mij 23 acties op de teller. Ja. Als ik kijk naar wat echt tot regelwijziging heeft geleid, dan zijn het er twee, maar er zijn dus wel echt meters gemaakt sinds de introductie van de motie. Wij herkennen ons wel in het punt van het CDA. De motie vroeg echt om deregulering, maar laten we ook eerlijk zijn over waar het wel en niet in onze provincie ligt. Uit die GUN-gesprekken blijkt dat een heel deel uit het Rijk of uit Brussel komt. Daar kan GS zelf niets aan schrappen. Dat moet via de lobbylijn naar Den Haag. De STOER-aanpak – eerst breed ophalen bij gemeenten, verenigingen en brancheorganisaties en dan pas voorstellen – is wel verdedigbaar. Snel iets schrappen zonder die partij erbij levert vaak elders nieuwe knelpunten op. Een deel van de STOER-aanbevelingen zal onder de eigen bevoegdheid van GS vallen: beleidsregels, werkwijze. Dat hoeft niet eerst via een PS-besluit. Maar als iets wel een verordeningswijziging vereist, bijvoorbeeld bij subsidie- of aanbestedingsregels, is tijdig een PS-voorstel nodig. Ik heb drie vragen. Kan GS zodra de laatste STOER-sessie is afgerond uitsplitsen welke aanbevelingen onder de eigen bevoegdheid vallen en welke een verordeningswijziging vereisen. Die nulmeting en de herhaalmeting hebben volgens mij een responspercentage van 27%. Er valt weinig triomf te halen uit dat responspercentage. Is het dan wel een brede afspiegeling en is het dan representatief genoeg? Ik steun het verzoek van mevrouw Absil – tenminste, ik denk dat dat is wat ze vraagt – om die dilemma's op tafel te krijgen. En ja, ik ben het ook helemaal eens met de heer Van Est – ik weet dat die vraag gaat komen – over de vraag wat er gebeurt als we het niet doen. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Beckers. Dan gaan we naar mijnheer Bloi, de VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Er is al veel gezegd. Je zou bijna zeggen dat de heer Loomans bij mij in de fractie zit, als ik hem zo hoor. Hij kan zich nog tot 1 oktober kandideren. Ik heb het stuk naar aanleiding van de agendering nog eens een keer gelezen. Ik was tot 1 april – dat is geen grapje – penningmeester van een carnavalsvereniging, die dit jaar de Einzelgängeroptocht organiseerde. Nu weet ik dat daar vrij weinig provinciale regelgeving bij langskomt, maar als je kijkt wat er gevraagd wordt van een groep vrijwilligers die in dit geval eigenlijk toch een provinciaal evenement organiseert, die dat naast een fulltimebaan vaak doen, en wat voor ondersteuning ze wel of niet krijgen, en je ook nog kijkt naar wat het kost achteraf, want als penningmeester mag je alles betalen, dan moet je oprecht gek zijn als je zo'n evenement nog gaat organiseren. Dat hoorde ik dus ook terug van collega-bestuursleden: het is mooi geweest, dit nooit meer. Het is zonde als deze vereniging nu zegt 'het is mooi geweest, dit nooit meer' en als dadelijk andere verenigingen ook gaan zeggen: goh, leuk en aardig, maar dit doen wij ook niet meer. Dan heb je toch wel een mooie traditie die teloorgaat. In het verlengde van wat de heer Loomans zei, denk ik: we moeten vooral ook naar onszelf kijken als Provincie, maar ook als collega-raadsleden en Kamerleden sowieso. Dat is de oproep. Ik had nog één concrete vraag over het stuk, want ja, als het geagendeerd wordt, lees je alles nog eens door. Helemaal onderaan staat de mkb-toets, maar er staat niet wat we willen bereiken. Willen we nu niks bereiken of is al te zeggen dat we al iets bereikt hebben voor onze Limburgse ondernemers?

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage, mijnheer Bloi. Dan gaan we naar de beantwoording door GS. U heeft daarvoor 22 minuten de tijd. Het woord is aan mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel, voorzitter. Om te beginnen – ik denk dat de meesten van jullie dat wel weten – zeg ik: ik ben al 48 jaar lid van een harmonie bij ons in het kleine

dorp. Mijn man is meer dan 30 jaar bestuurslid geweest in verschillende rollen. Ik weet uit ervaring hoe de regeldruk is toegenomen, wat dat ook doet met het organiseren van evenementen, zeker in kleine gemeenschappen, en ook de enorme waarden van dit soort gebeurtenissen en organisaties in kleine gemeenschappen. Tot in mijn DNA voel ik waar we het hier over hebben. Tegelijkertijd zit ik hier niet als lid van de harmonie bij ons in het kleine dorp. Ik zit hier als bestuurder van de Provincie. Ik vertegenwoordig GS. Vanuit die hoedanigheid ben ik bezig met het thema regeldrukvermindering en heb ik contact met mijn collega's over hun portefeuilles. Maar ik zou wel willen meegeven dat ik tot in al mijn vezels aanvoel waar jullie het over hebben. Dat wilde ik in ieder geval aangeven voordat ik begin met het beantwoorden van vragen. Ik zal dadelijk op de specifieke vragen ingaan. Ik moet zeggen: de adviesgroep STOER is heel breed samengesteld. Wat eigenlijk als belangrijk punt naar voren komt is de zogenaamde risicoregelreflex. Er is al gezegd: er is een incident een keer met een carnavalswagen en er wordt een grote hoeveelheid nieuwe regels geïntroduceerd waarbij een aantal partijen zegt: ja, maar help, hoe dan, hoe nu verder? Nu is het zo dat niet alleen de regels van de nationale, provinciale en gemeentelijke overheid aan de orde zijn. Ook verzekeringsmaatschappijen stellen regels in, waarvan wij als overheid … Daar kun je alleen het gesprek over voeren. Maar ook verzekeringsmaatschappijen zijn een bron van regeldrukvermeerdering, ook doordat ze zich indekken voor iets wat een keer gebeurd is en wat misschien nog een keer zou kunnen gebeuren. Heel veel initiatieven, zeker organisaties die niet zo breed bij kas zitten, kunnen daar ontzettend veel moeite mee hebben. Dit zijn zaken die uit die adviescommissie STOER komen. Die adviescommissie is drie keer bij elkaar gekomen nou, conform afspraak. Het rapport van de commissie STOER wordt nu opgemaakt. Dat is bijna af. Mevrouw Absil heeft er niet om gevraagd, maar ik kan haar wel toezeggen dat wij voor het einde van deze maand met dat rapport naar de Staten komen, waarbij duidelijk wordt aangegeven hoe dat gegaan is, wat daar besproken is en welke partijen daarin zaten. Het Verbond van Verzekeraars heeft daar ook bij gezeten. De adviesgroep STOER heeft gevraagd aan de Provincie: zou je dit twee keer per jaar willen doorzetten? Er is veel waardering uitgesproken naar de Provincie voor het feit dat we het initiatief hebben genomen om die mensen bij elkaar te brengen en advies te laten geven op specifieke casussen. We gaan dat ook weer mee terugnemen, niet alleen naar provinciale organisaties, maar ook richting het landelijke, richting gemeenten en richting verzekeraars. Dat zijn allemaal zaken waar we nu nog verder naar kijken: hoe kunnen we op een zo adequaat mogelijke manier iets doen, zodat het ook toegevoegde waarde heeft? Het gaat niet alleen maar om het op papier zetten van iets, maar de vraag is: wat ga je concreet doen? Daarmee begrijpen we elkaar heel goed. Tegelijkertijd moet ik er ook gewoon als overheid voor zorgen dat ik de zaken doe met inbegrip van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. We moeten zorgvuldig zijn. We moeten zorgen dat er veiligheid is. We moeten zorgen dat er evenredigheid is, gelijkwaardigheid et cetera. Die zaken zullen we moeten meenemen in het hele verhaal.

De voorzitter: Dat levert een vraag op van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Voorzitter, blij met de toezegging dat dat voor het einde van de maand naar ons toe komt. Kunt u dan ook toezeggen dat behalve de procesbeschrijving ook de resultaatbeschrijving er komt? U schrijft zelf: de vertegenwoordiging levert suggesties en eventuele verbetervoorstellen op voor regeldrukvermindering. Wat wij nu juist willen is een lijst met regels waar het om gaat, of dat nu op gemeentelijk niveau is of in de veiligheidsregio, maar juist ook bij ons. Welke voorstellen zijn dat? Welke knelpunten levert het op? Mijn collega hier rechts zei het net al: het is nog mooier als u het al meteen kan schrappen, maar anders willen wij die dilemma's op tafel krijgen, zodat wij daar ook iets van kunnen gaan vinden. Anders ben ik bang dat wij heel goede sessies met deze organisaties hebben, maar het resultaat uiteindelijk uitblijft. Wij willen behalve dat de ervaren regeldruk verandert … Daar hebt u heel veel goed werk op geleverd. Ik doel dan op: hoe kunnen wij hen helpen om het makkelijker te maken? Maar wij willen daadwerkelijk dat het makkelijker wordt.

Juist de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zouden ertoe nopen – die horen wat mij betreft bij die dilemma's – dat het proportioneel moet zijn. Dat geeft u ook de mogelijkheid om hardheidsclausules op te nemen in bepaalde regelingen en aanpassingen te doen, zoals bijvoorbeeld in verkeersregelingen. Dat resultatenlijstje wil ik er echt bij hebben. Daar vraag ik om.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: De adviezen die de commissie STOER heeft gegeven, zitten in die lijn. Wat ik ook toe zal voegen is een lijst van zaken die we al hebben geschrapt. Ik noemde net al het feit dat wij als provinciale regel hadden om iets ervan te vinden als een gemeente binnenstedelijk iets gaat bouwen. Daar hebben we van gezegd: we schrappen die regel en we gaan daar niets meer van vinden. Het levert een gemeente twaalf weken extra proceduretijd op, waarop ze niet meer hoeven te wachten. Dus dat doen we. Maar ik zal daarbij ook aangeven waarom we bepaalde regels niet schrappen. Als je kijkt naar bijvoorbeeld het voorbeeld van verkeersregelaars: ik vind dat wat het cluster hier gedaan heeft intern bij de Provincie … Zij hebben echt gekeken: hoe kunnen we hen, met het belang van de vrijwilligersorganisaties voor ogen, zo goed mogelijk helpen? Maar ik zou het nooit op mijn geweten willen hebben dat ik een regel geschrapt heb als bestuurder of als GS en dat ik dan naar een begrafenis van een kind zou moeten. We zetten ook in die lijst als we regels niet schrappen, waarom we dat niet doen. Dat kan ook zijn omdat het bijvoorbeeld een landelijke regel is, waarbij wij bijvoorbeeld als Provincie beleidsruimte hebben. Dan kunnen wij de regel niet schrappen. We kunnen in die beleidsruimte of beleidsvrijheid wel kijken hoe we die regel zo goed mogelijk in het belang van de maatschappij vorm kunnen geven. Als dat zodanig gebeurd is in het verleden dat vrijwilligersorganisaties zeggen dat het ook anders kan, dan zijn we altijd bereid … Daarom noemde ik in mijn inleiding ook de voorbeelden van verkeersregelaars, verkeer en mobiliteit. Daar zijn al stappen gezet, maar het is altijd goed om nog te kijken: kunnen we nog extra stappen zetten? Maar ik zal er ook inderdaad gewoon bij zetten waarom we bepaalde regels niet schrappen, want in beginsel is een regel er niet voor niks gekomen. Laatst had ik iemand aan de telefoon. Toen zei ik ook: het is eigenlijk ook een beetje vergelijkbaar met het schoonmaken van je koelkast thuis. Uiteindelijk moet die koelkast een keer helemaal schoon. Dan kijk je wat nog goed is. Dan gaat iets terug de koelkast in of er komt iets nieuws in. Dus het is ook altijd goed om alert te blijven op de regels die je hebt, waarbij je ook heel goed kijkt naar de volgende zaken. Wat is nationaal? Daar kunnen wij niks aan schrappen. Wat is gemeentelijk? Daar kunnen wij niks aan schrappen. We kunnen wel het gesprek aangaan met gemeenten. Wat is van onszelf? Regels van verzekeraars staan helemaal buiten ons. De adviesgroep STOER heeft een heel belangrijke bijdrage geleverd door vanuit het grote integrale geheel wat meer helderheid te krijgen. Een vraag van ons was: willen jullie door, ja of nee? Ze hebben zelf aangeven dat ze dit werk het liefst twee keer per jaar zouden willen continueren. Dat vind ik op zichzelf wel heel belangrijk.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, voor mij is niet helder of die lijst met concrete voorstellen ook echt toegevoegd gaat worden. Het voorbeeld van verkeersregelaars heb ik niet voor niks genoemd. Dat is juist een heel goed voorbeeld, waarbij GS zich heeft aangetrokken wat er uit de samenleving komt. Nu hebben we dat georganiseerd met drie sessies in de commissie STOER, waardoor die regeling is aangepast. Doorstroming en veiligheid zijn dus tegenover incidentele activiteiten gezet. Bijvoorbeeld kindervakantiewerk, het oversteken van een weg. Er zat niks in van vrijwillige verkeersregelaars, dus de kosten lopen waanzinnig op als je een activiteit hebt. Hetzelfde geldt voor het verhaal van mevrouw Wolters over EHBO'ers. Daar speelt dat ook. Dus als wij die signalen krijgen, dan wil ik van u – dat is

de toezegging die ik zoek – echt een lijst met: op deze punten kunnen wij zelf als Provincie aan de slag.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Aan de zaken waar wij voor aan de lat staan, wordt al hard gewerkt. Die kunnen wij toevoegen bij het rapport dat de adviesgroep STOER heeft opgeleverd. Maar nogmaals, ik vind het ook heel belangrijk om aan te geven als een regel niet wordt afgeschaft, waarom we dat niet doen. Het kan ook gewoon simpel zo zijn dat het een nationale regel is, waarbij wij niet de bevoegdheid hebben om die af te schaffen. Even terug naar de verkeersregelaars. Ik vind het wel belangrijk om toe te voegen dat de mensen hier intern zowel in 2020 als in 2023 al aanpassingen gedaan hebben. Ze zijn er al langer mee bezig. Die pluim wil ik hun ook wel echt geven. Ze kijken ook wel echt: hoe kunnen we in de samenleving niet strikt zijn, maar meebewegen, ook op verzoek van de samenleving?

De voorzitter: Er is toch nog een vervolgvraag van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik krijg geen antwoord op mijn vraag. Ik wil echt een lijst met verbetervoorstellen dan wel dilemma's. Daar kan prima bij staan waarom je een regel niet kunt aanpassen. Maar dat was het idee van die commissie STOER. De eerste drie sessies zijn afgerond, dus het wordt nu wel tijd voor een rapportage, inclusief die lijst.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik probeer het nog een keer te verduidelijken: u krijgt het rapport van de adviesgroep STOER. Daar staat in wat behandeld is en hoe de adviesgroep STOER vanuit de integraliteit naar het aspect regeldrukvermindering kijkt. De lijst die ik heb toegezegd gaat in op een aantal specifieke thema's op basis van de portefeuilles, met daarin een aantal zaken die al geschrapt zijn, maar ook een aantal zaken waar de regeldruk verminderd is zonder de regel te schrappen, met een verklaring waarom we die regel niet schrappen. Dus feitelijk krijgt u twee dingen. U krijgt het rapport van de adviesgroep STOER en u krijgt een lijst met die zaken, waarbij er meer concreetheid is vanuit ons als Provincie.

De voorzitter: Ik zie nog enige twijfel bij mevrouw Absil. Zoals ik het interpreteer vroeg ze om een lijst met alle mogelijke punten, los van degene die nu al behandeld zijn en waar een antwoord op gegeven kan worden.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, dat is zo. Die toezegging zou ik gewoon heel graag hebben. Dan kunnen we concreet verder spreken. Anders blijven we toch in het luchtledige hangen. Wij willen graag een motivering zien daarin, met name op de regelingen en voorschriften die wij zelf als Provincie kunnen wijzigen. Dus u zou ons ook helpen, denk ik, en het is ook echt in lijn met de commissie STOER, als u dat toevoegt.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat wat we hebben … Ik ben ervan overtuigd dat we nog lang niet alles hebben. Er wordt op dit moment nog, zoals ik al in de inleiding zei, heel hard gewerkt door een aantal mensen, over alle portefeuilles heen, om alles tegen het licht te houden. Daar waar ik nog niet zeker ben of het iets gaat worden, vind ik het niet rijp genoeg om het nu toe te voegen aan een

lijst. Dat betekent dat die lijst waarschijnlijk ook nog kan groeien. Uiteindelijk, als een regel is aangeschaft, heeft het geen zin om te blijven herhalen dat we die regel ooit hebben afgeschaft. Dat is ook de reden dat er in die mededeling portefeuillehouder op een gegeven moment twee verschillende tabellen komen. dat hebben we al gedaan en dit is de impact. Dat zijn de lopende acties die we nu doen.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik heb hier grote moeite mee, want dat zou zeggen dat wij geen inzicht krijgen in die voorstellen of die knelpunten die juist uit die drie bijeenkomsten komen. Wij willen inzicht – ik denk dat dat ook reëel is – in wat eruit komt, ongeacht wat het College daarmee heeft kunnen doen, al gedaan heeft of nog zou willen doen. Zo eenvoudig is mijn vraag.

De voorzitter: De Gedeputeerde. Ik stel vast dat we in een semantische discussie terechtkomen. Tot slot nog even de Gedeputeerde op dit thema.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Naar dat wat op dit moment in concept in dat rapport staat van de commissie STOER gaan we goed kijken, rekening houdende met de oproep die u doet. Dus we proberen van dat wat in de adviesgroep STOER behandeld is en de voorbeelden die daar besproken zijn een bijlage te maken, waarbij we die zaken wat meer toelichten. Maar het is niet de bedoeling om in dat adviesrapport al die concrete voorbeelden te noemen. Er zijn heel veel voorbeelden aan de orde geweest vanuit de organisaties zelf. De scouting bijvoorbeeld had ontzettend veel voorbeelden. ‘We willen een vuurtje maken in het bos.’ Ja, dan zit je met bosbranden. Dus heel veel voorbeelden zijn de revue gepasseerd. We willen het ook behapbaar houden. Ik begrijp dat u zegt: ik wil gewoon concrete zaken hebben. Wat is daar besproken? Wat gaat ermee gebeuren? Et cetera. Maar ik wil even de balans zoeken tussen dat wat we in dat adviesrapport opschrijven en wat daadwerkelijk het advies is … Dat is het doel van de adviesgroep STOER: advies geven om de regeldruk te verminderen, te verzachten, te versoepelen, noem maar op. Tegelijkertijd heb ik u toegezegd dat ik bij dat rapport ook een lijst voeg met dat waar wij als Provincie voor aan de lat staan, wat we al hebben gedaan, wat we aan het doen zijn. Als we zeggen dat we de regel niet gaan schrappen, dan leggen we uit waarom we dat niet doen, maar geven we wel aan hoe we hem gaan versimpelen, versoepelen, de druk verminderen et cetera.

De voorzitter: Gaat u door met uw beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Wat ik nog wilde toevoegen – ik was bij de beantwoording van de vraag van mevrouw Absil, maar ik heb al een hele hoop behandeld bij de vragen die mevrouw Absil stelde – is dat we vanuit de adviesgroep STOER brede waardering hebben gekregen als Provincie voor het feit dat we dit initiatief hebben genomen. Dat heeft ook landelijk geleid tot ideeën om met heel veel vrijwilligersorganisaties samen te zitten, die elkaar dan ook kunnen helpen, waardoor je best wel een diepe discussie krijgt over hoe het dan wel zou kunnen. Dan de vragen van de BBB, van de heer Queisen. Hij vraagt of er een soort evenementenloket zou kunnen komen. Daar gaan we naar kijken. Ik heb de eerste concepten gezien van de adviesgroep STOER. Daar zeggen ze in ieder geval per gemeente … In de gesprekken bij GUN, bij de gemeenten, merken we dat de gemeenten al bezig zijn met een soort van evenementencoördinator. Daar kunnen we naar kijken. Dat past bij: ik ga de regel niet afschaffen, maar ik ga ervoor zorgen dat hij beter te begrijpen is et cetera. Dus op zichzelf is dat een goed idee. Daar gaan we naar kijken. **Dan het concrete voorbeeld met betrekking tot stikstofemissie.** In zijn algemeenheid kan ik zeggen: er zijn natuurlijk meerdere … Dat geldt ook voor agrariërs bij Natura 2000-gebied. Ik kan nu niet exact antwoord geven

op de vraag wat voor soort regel dat is. We gaan nazoeken wat het betekent. Ik wil ook even met mijn collega Faassen bespreken hoe dit precies zit, ook naar aanleiding van dit evenement. Ik begrijp dat dit evenement daar wat moeite mee heeft gehad. **Ik stel voor dat we dan met de mensen van de adviesgroep STOER of mensen hier intern kijken wat we zouden kunnen doen binnen de passende regels en ook gelijkwaardig voor een hele hoop partijen. Ik kan u toezeggen dat ik daarmee aan de slag ga, zonder dat ik aangeef wat daar het concrete resultaat van gaat zijn. Maar we gaan er wel mee aan de slag.** Mijnheer Ubbink stelde geen vraag, maar had het over 'met een kettingzaag door de regels gaan'. Mevrouw Absil noemde het woord stofkam. Ik denk: laten we de kerk in het midden houden en iets daar tussenin nemen, waarbij we wel heel goed gaan kijken. Het mag niet te drukkend zijn in de maatschappij. Ik heb bij 50PLUS en D66 ook de risicoregelreflex opgeschreven. Er gebeurt iets en men gaat ik weet niet hoeveel regels maken. Er gebeurt iets met een carnavalswagen of met een monstertruck en dan gaat er van alles komen, waardoor heel veel andere initiatieven daarmee moeten dealen. Dat is bekend. Dat is ook iets wat echt nadrukkelijk in de adviesgroep STOER aan de orde is geweest. Daar is tot op het bot gefileerd: hoe zou je dat nou kunnen doen? In de adviesgroep STOER zeiden partijen: dat is wel een belangrijke regel, maar hoe kunnen we het dan zo doen dat daar in ieder geval die ervaren regeldruk niet zo vervelend is? Dat sluit ook een beetje aan bij wat mevrouw Wolters van de PvdA inbracht. Voorzitter, mevrouw Jiménez vroeg nog om een lijst met problemen waar we tegenaan lopen. Ik ben uitgebreid ingegaan op de lijst die mevrouw Absil ook vroeg. Ik neem aan dat dat een beetje dezelfde lijst is: wat speelt er nu eigenlijk, zeker bij de Provincie zelf? Mijnheer Beckers had nog een aantal vragen.

De voorzitter: Ik heb van diezelfde mijnheer Beckers even een vraag.

De heer Beckers (JA21): Ik moet mezelf even corrigeren. Ik had het net over die 27%, maar dat was van het klanttevredenheidsonderzoek van het subsidieproces. Wat was dan de respons op die nulmeting?

De voorzitter: Ik denk dat ze nog toekomt aan het beantwoorden van die vraag.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: De eerste vraag was: welke eigen bevoegdheden hebben we nu? **U stelde ook de vraag of wij kunnen toezeggen dat we kunnen uitsplitsen wat wel en niet onder een verordening valt. Dat kunnen we doen. Dat gaan we u toesturen. We gaan kijken wat onder een provinciale regeling valt en wat externe regelgeving is.** Ik heb het al een beetje genoemd: je hebt nationale regels, regels van gemeenten, van Provincies, van verzekeringsmaatschappijen et cetera. Ik moet u even het antwoord schuldig blijven, en ik zal ervoor zorgen dat ik dat nog toestuur, over dat respondentenverhaal. Ik heb wel voordat ik hier naartoe kwam nog gevraagd bij de afdeling Subsidies – ik weet dat daar altijd het verzoek wordt gedaan – van: hoe worden trajecten rondom subsidieaanvragen beoordeeld? De score op het onderzoek van 2020 tot en met 2025 samen levert een 7.6 gemiddeld op voor subsidieverlening. We hebben iemand uit het onderwijs hier. Als ik een 7.6 had, rondde ik dat af naar een 8. Je zou zeggen dat we het niet slecht doen als Provincie. **Maar specifiek met betrekking tot die 27% zal ik het even navragen, zodat u het juiste antwoord krijgt van ons.** U hebt ook nog gezegd dat u de dilemma's op tafel wil hebben. Dat sluit heel goed aan bij het gesprek dat we hebben gehad. Voorzitter, mijnheer Bloi van de VVD vraagt wat we wel hebben bereikt? Dat zal ook in die lijst komen, wat we al gedaan hebben, waarbij we ook zeggen: daar waar wij het als GS niet verstandig vinden om een regel te schrappen, geven we aan wat we wel hebben gedaan om ervoor te zorgen dat we de druk verminderen op het geheel? Tot zover mijn beantwoording, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde, voor de beantwoording namens GS. Ik heb twee toezeggingen genoteerd. **Voor het eind van de volgende maand – er was gezegd deze maand, maar ambtelijk is het bericht teruggekomen dat het de volgende maand zou moeten zijn – komt er een rapportage van de adviesgroep STOER, inclusief een lijst met thema's waar de Provincie voor aan de lat staat.** Dat heb ik goed genoteerd, zo?

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik bedoelde eind september.

De voorzitter: Maar ik begrijp hier dat eind oktober teruggekoppeld is. Wat wordt het? Voor eind oktober. Dat kan ook nog september zijn. **De tweede toezegging die ik heb gehoord is dat u gaat kijken naar de instelling van een evenementenloket dan wel een evenementencoördinator,** op de vraag van de BBB. Welke termijn mogen we daaraan koppelen?

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik denk dat we daar Q4 2026 aan koppelen.

De voorzitter: Q4 2026. Akkoord. Heb ik dan de toezeggingen genoteerd? Dan komen we aan het eind van agendapunt 7.4.

7.5.1 Rondvraag
7.5.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder
7.5.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Ik constateer dat voor de agendapunten 7.5.1 tot en met 7.5.3 geen punten aangedragen zijn. Dan schors ik de vergadering even voor vijf minuten om te herschikken hier aan tafel. Dan gaan we voor de lunch nog door met het agendapunt 8, Cultuur en Maatschappij.

[SCHORSING]

8 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

8.1 Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 'Limburg eert haar mijnverleden', brief GS van 18-08-2026 (GS DOC-00969924)

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. We zijn aangekomen bij agendapunt 8, Cultuur en Maatschappij. Onder 8.1 staat geagendeerd het sonderende stuk inzake de Gewijzigde motie 3270 'Limburg eert haar mijnverleden'. De tussenrapportage 'Limburg eert haar mijnverleden' geeft uitvoering aan de oproep van PS om te komen tot een structurele, jaarlijks terugkerende dag van de Limburgse mijnwerkers en mijnen. Gedeputeerde Staten leggen Provinciale Staten vier sonderende vragen voor. Deze heeft u in iBabs kunnen lezen. Voordat we het onderwerp inhoudelijk behandelen wil ik het woord geven aan een inspreker. Dat is de heer Mastenbroek namens de Werkgroep Mijnverleden Staatsmijn Maurits Heemkundevereniging Geleen. Mijnheer Mastenbroek, welkom in de commissie. U krijgt vijf minuten inspreektijd. Het woord is aan u.

De heer Mastenbroek: Ja, goedemorgen. Dank dat ik hier mag inspreken over het stuk 'Limburg eert haar mijnverleden'. Mijn naam is Marcel Mastenbroek. Ik ben voorzitter van de Werkgroep Mijnverleden Staatsmijn Maurits in Geleen. Dat is sinds twee jaar onderdeel van de Heemkundevereniging. Ik ben zelf geen kompel en geen zoon van een kompel, maar mijn familie was wel nauw verbonden met het mijnverleden en de mijnen. Mijn opa en mijn vader hadden een staalconstructiebedrijf in Geleen. Zij hebben voor een groot deel werkzaamheden verricht voor de

staatsmijnen. Eind jaren zeventig mocht hij ook in dit huis werken, maar dan aan de herstructurering van Zuid-Limburg, als gevolg van de sluiting van de mijnen, samen met Gouverneur Kremers. Onze werkgroep is in 2022 ontstaan als een burgerinitiatief. In die periode sprak de gemeente Sittard-Geleen over de Omgevingsvisie. Wat ons opviel was dat er nauwelijks aandacht was voor het verleden. Juist dat verleden is voor onze regio van grote betekenis. Geleen en de omliggende regio hebben op economisch, sociaal en cultureel gebied ontzettend veel te danken aan de mijnen. Geleen is voor een belangrijk gedeelte gevormd door Staatsmijn Maurits. Wijken, verenigingen en gemeenschappen zijn verbonden aan het mijnverleden. Ook Fortuna is er gekomen vanuit de Maurits. Ook het huidige Glanerbrook, dat zojuist geopend is, is ontstaan uit het Burgemeester Damenpark uit 1930. Dat is allemaal gelinkt aan het mijnverleden. Zo heeft elke regio wel een mijnverleden. Tegelijkertijd zien we dat de kennis hierover langzaam verdwijnt. Vooral jongeren weten steeds minder over de mijnen en met name over wat het voor deze streek betekend heeft. Daarom vinden wij dat er iets aan moet gebeuren. Onze werkgroep probeert het verleden weer zichtbaar en beleefbaar te maken. Je moet je verleden namelijk kennen om je omgeving te kunnen begrijpen. Daarom organiseren we gastcolleges op basisscholen en voortgezet onderwijs en geven we presentaties aan zorginstellingen. Een jeugdtheater heeft een dertigtal voorstellingen gemaakt over de mijnen, ook met een koppeling met het heden. Er zijn muurschilderingen. Zo zijn we ook bezig met het bekijken van de mogelijkheid voor een basisschool om de leerlingen het mijnmonument, het Barbara Mijnmonument, te laten adopteren. Maar uiteindelijk gaat het niet alleen over de activiteiten alleen. Het gaat natuurlijk ook over de verhalen. Het is toch prachtig wanneer het kind na zo'n presentatie aan vader of opa vraagt: pap, heb je ook in de mijnen gewerkt en wat betekent dat? Of dat je gebeld wordt door een verpleegkundige, die vertelt dat een dementerende man na de presentatie weer spreekt over de mijnen, over zijn verleden. Dan zijn er de vele verhalen van oud-kompels tijdens een reünie: mooie, moeilijke, emotionele, persoonlijke verhalen. Het is een beetje net als Veteranendag, die ikzelf ook mag bijwonen. Maar allemaal vertellen ze ons iets over wie we zijn en waar deze streek vandaan komt. Die verhalen mogen we niet verloren laten gaan. Onder onze voeten ligt namelijk een belangrijk deel van de geschiedenis van Zuid-Limburg, het grootste industriële complex van Nederland, onzichtbaar onder de grond. Mijngangen van Geleen tot Kerkrade en verbonden met Duitsland. In Zuid-Limburg zijn er gelukkig veel verenigingen die veel initiatieven hebben, maar ik denk dat we elkaar kunnen versterken. Laten we inderdaad een jaarlijkse dag voor de Limburgse mijnen organiseren, een dag waarop verenigingen, oud-kompels, gezinnen en jongeren samenkomen om de verhalen te delen, herinneringen te geven en het mijnverleden zichtbaar te maken, maar vooral om te laten zien dat het mijnverleden niet over vroeger gaat. Het is onderdeel van Limburg en van Limburg vandaag. Ons voorstel is om deze dag ieder jaar in een andere regio of gemeente te organiseren. Laten we het verleden met het heden verbinden, bijvoorbeeld als we kijken naar Geleen, dit jaar 'honderd jaar Maurits' in de Loonhal. De Loonhal is ook met Monumentendag over twee weken geopend. Dat is het voormalige hoofdkantoor van de Maurits.

De voorzitter: U komt tot een afronding, mijnheer Mastenbroek?

De heer Mastenbroek: Ja hoor. Dan kunnen we het mijnverleden verbinden met het heden, bijvoorbeeld met Chemelot, dat het bestaansrecht te danken heeft aan de Maurits. Heerlen kan je verbinden met Mijnwater. Daar weet de Gedeputeerde alles van. In Landgraaf kan bijvoorbeeld een euregionale dag worden georganiseerd. Ook over de grenzen heen bestaan nog altijd waardevolle contacten. Zo heeft iedere regio zijn eigen verhaal. De lokale verenigingen kunnen daarbij een belangrijke rol spelen. De Provincie kan helpen als aanjager en verbinder, want het erfgoed is van ons allemaal. Het gaat om verhalen, om herinneringen en om wat te begrijpen van onze omgeving en onze identiteit. Daarom mijn oproep: laten we samenwerken, laten we lokale initiatieven verbinden, laten we het verleden verbinden met het heden, maar ook met de toekomst en laten we ervoor zorgen

dat huidige en toekomstige generaties weten wat de mijnen voor Zuid-Limburg hebben betekend. Laten we ervoor zorgen dat dit bijzondere stukje Limburgs erfgoed behouden blijft. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Mastenbroek. Blijft u even staan. Ik kijk even of de commissie wellicht nog verhelderende vragen voor u heeft. Dat is het geval. Mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Heel erg fijn dat u vandaag bent komen inspreken en dat u zoveel aandacht geeft aan onze geschiedenis. Ik vroeg me wel af: bent u de afgelopen tijd ook betrokken geweest bij het proces en de gesprekken die de Gedeputeerde over deze dag heeft gehad of bent u daar niet bij betrokken geweest?

De voorzitter: Mijnheer Mastenbroek.

De heer Mastenbroek: Ik, maar ook een ander lid van de werkgroep, ben geïnterviewd. We hebben ons verhaal, zoals wij het zien, kunnen meegeven.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Mülders van GroenLinks.

De heer Mülders (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de inspreker voor zijn bijdrage. U vertelde inderdaad over het primair onderwijs, over de basisscholen. Ik ben benieuwd: benadert uw stichting proactief die basisscholen of benaderen de basisscholen proactief uw stichting en kunt u ook iets vertellen over de deelnemersaantallen? Zeg dat er in Sittard-Geleen pak ‘m beet 25 basisscholen zijn. Kunt u iets zeggen van die deelnemersaantallen van die basisscholen? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Mastenbroek.

De heer Mastenbroek: Dat is een heel moeilijk proces. Aan het begin, in 2022, hebben we alle basisscholen van Sittard-Geleen aangeschreven en kregen we nauwelijks respons. Je moet echt de basisscholen benaderen, telefonisch benaderen. Je gaat ernaartoe en je vraagt de leerkracht om dit verhaal te mogen vertellen. Afhankelijk van de leerkracht kom je binnen. Heeft de leerkracht veel met het verleden van pa en ma, dan lukt het wat makkelijker. Heeft de leerkracht daar weinig mee en gaat hij de proefwerken nakijken, heb je het heel moeilijk. Maar ben je eenmaal binnen, dan lukt het om elk jaar weer terug te komen. Dit jaar hebben we twaalf scholen bezocht, hebben we twaalf klassen bezocht. We hebben een film laten maken speciaal voor het basisonderwijs. Die wordt door de leerkracht van tevoren getoond. Afhankelijk van de leerkracht wordt daar ook met elkaar over gesproken. Elke leerling formuleert een vraag. Wij gaan dan met een oud-kompel daarnaartoe. Die vertelt zijn verhaal, afhankelijk van de vragen. Dan krijg je wellicht een discussie. We laten hun ook zien: hoe is het nou in de mijn? Ze mogen de voorwerpen, een helm et cetera bekijken. Dan komen we waarschijnlijk elk jaar terug.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Ik kijk nog even rond. Er is nog een vraag van mevrouw Absil, CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, dank u wel voor uw mooie bijdrage. In het stuk dat zo meteen voorligt wordt ook gesproken over samenwerking met bijvoorbeeld het Mijnmuseum, het Discovery Museum. Ik denk dat in uw bijdrage al heel terugkwam van wat in het stuk staat, wat u al doet als stichting. Werkt u ook al actief samen met andere actieve partners die ofwel met het mijnverleden bezig zijn ofwel de brug maken naar de toekomst?

De voorzitter: Mijnheer Mastenbroek.

De heer Mastenbroek: We werken samen. We kennen de verenigingen. Er is ook een convenant met de verenigingen die met name het mijnverleden weer willen uitventen, in Brunssum, Kerkrade en Heerlen. Leen Roels van het Mijnmuseum is voorzitter van dit convenant. Ook het Miljoenenlijntje zit erbij. Het Discovery Museum zit erbij. Dus we willen dat hele erfgoed in het kader van het mijnverleden samen uitdragen. Het is nu nog heel veel geënt op Parkstad. Dat zag je ook bij 'Het Stof Daalt'. De Maurits is een heel ander verhaal. De Maurits is gesloten in 1967. Toen kwamen SBB en Chemelot. Die doorstart was veel makkelijker. In Parkstad was het veel moeilijker. Daar was er een monocultuur en er was geen vervangende werkgelegenheid. Dus Kerkrade en Parkstad hebben een veel sterkere binding. Wij proberen als Maurits elke maand bij elkaar te komen, samen met deze verenigingen. Dus ja.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Dank voor uw inbreng. U mag weer plaatsnemen op de publieke tribune. Dan gaan we over tot de behandeling in de commissie. Elke fractie heeft daarbij een spreektijd van vijf minuten. Ik begin dit keer achteraan bij mevrouw Jiménez Hastenrath van de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, de Limburgse mijnbouw heeft onze provincie gevormd. Generaties mijnwerkers hebben onder zware omstandigheden gewerkt en hun gezondheid en zelfs soms hun leven gegeven, maar ook gezinnen droegen de gevolgen. Daarom vindt de PVV het belangrijk dat deze geschiedenis niet verloren gaat. We kunnen ons dan ook goed vinden in het idee van een jaarlijkse dag van de Limburgse mijnwerkers en mijnen. Wat betreft de procesaanpak: sluit vooral aan bij wat er al is. In de mijnstreek zijn er gemeenten, verenigingen, monumenten en erfgoedorganisaties die deze geschiedenis al jarenlang levend houden. Voorkom nieuwe bureaucratische structuren, maar benut hun kennis. Wat betreft de betrokken partijen: betrek naast gemeenten en erfgoedorganisaties ook oud-mijnwerkers, nabestaanden, lokale verenigingen en het onderwijs, zoals al benoemd is in het stuk. Het moet een initiatief worden met de mensen die de geschiedenis dragen. Dan de vraag over een herdenkingsdatum. Wat ons betreft moet die een duidelijke historische betekenis hebben. 31 augustus ligt voor de hand. Op die dag werd in 1974 de laatste Nederlandse steenkolenmijn gesloten. 17 september zou een optie kunnen zijn. Dat is ook een betekenisvolle datum. Op die dag werd in 1965 officieel de sluiting van de Nederlandse mijnen aangekondigd. Daarmee markeert deze datum juist het begin van het einde van de Limburgse mijnbouw. We horen graag welke van deze historische momenten de Gedeputeerde het meest passend vindt. Tegelijkertijd kan een vaste zondag rond een van deze data praktisch beter uitvoerbaar zijn. Ook St. Barbara, 4 december, verdient wat ons betreft een plek in de afweging. Dan de euregionale herdenking. De mijnbouwgeschiedenis stopt niet bij de grens. Als er voldoende draagvlak voor bestaat, staan wij positief tegenover een gezamenlijke herdenking met onze Duitse en Belgische buren, maar: eerst draagvlak, dan organiseren. Voorzitter, dan de financiën. Er is een voorschot van € 350.000 opgenomen voor planontwikkeling en participatie. We begrijpen dat de voorbereiding geld kost, maar wij willen bij het definitieve voorstel duidelijkheid over de besteding, bijdragen van andere partijen en structurele kosten. Kan de Gedeputeerde dit toezeggen? Een jaarlijkse bedenking hoeft wat ons betreft geen steeds groter en duurder wordend evenement te worden. Het moet vooral waardig, herkenbaar en dicht bij de mensen zijn. Voorzitter, laten we vooral niet zo lang vergaderen over de datum zodat we uiteindelijk vergeten waarom we überhaupt hier bij elkaar komen. De PVV steunt het initiatief, want wie het Limburgse mijnverleden kent, weet waar Limburg vandaan komt. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor de bijdrage. Dan gaan we naar mijnheer Loomans van Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Ja, dank u wel, voorzitter. Dit stuk is natuurlijk een heel interessant onderwerp. Het is zeker de moeite waard om hier meer aandacht aan te besteden. Ik lees in het stuk dat ook al een hele hoop ideeën opgehaald zijn en een hele hoop verschillende organisaties al meegedacht hebben. Dan begint eigenlijk het probleem. Ik heb, nadat ik het hele stuk bekeken heb, niet echt eruit kunnen halen wat nu het concrete voorstel is. Daar worstel ik zelf ook mee. Wat wil je nou precies herdenken? Wil je dit geschiedkundig bekijken, waarbij het dreigt het zoveelste onderwerp te zijn waar we aandacht aan geven. Als je daar op een gegeven moment de jeugd bij wil betrekken … Er zijn nu nog oud-mijnwerkers in leven die dat kunnen doen, die op school een verhaal kunnen vertellen, maar hoe ga je dat dan doortrekken naar de toekomst? Dan vraag ik me ook af: hoe maak je het relevant voor vandaag de dag? Ik denk dat als je zo'n feestdag op langere termijn wil handhaven … Ja, goed. Hoe ga je dat dan op een gegeven moment doen? Daar speelt natuurlijk ook mee dat de impact van de mijnen in Zuid-Limburg een heel andere geweest is dan in Noord-Limburg. Dus wil je op een gegeven moment dan echt een provinciale activiteit doen, een herdenking, of wil je het met name toch richten op Zuid-Limburg? Zo nadenkend over wat je zou kunnen doen, kwamen bij mij een aantal ideetjes of voorstelletjes nog op. We weten natuurlijk dat er vanuit die hele mijnperiode heel veel verdwenen is wat boven de grond te zien was. Ik vraag me eigenlijk af of wij in beeld hebben wat er nu nog uiteindelijk bewaard is gebleven, industrieel erfgoed, en in hoeverre dat nog toegankelijk is. Als het bijvoorbeeld op het Chemelot-terrein ligt achter grote muren, kan je er ook niet meer bij komen. Dus zijn er nog dingen die de moeite waard zijn om toegankelijk te maken? We hebben hier natuurlijk een route voor allerlei Romeinse monumenten. Ik ben de naam even kwijt. Zou je niet ook een route kunnen maken, voor auto's of fietsen, weet ik veel, om het mijnverleden zichtbaarder te maken? Voor de mondelinge overlevering lijkt het mij dat er een rol is voor het Limburgs Museum. Die is er waarschijnlijk al, maar ik kan me niet herinneren dat ik het in het stuk gezien heb. Zij kunnen een hele hoop van de verhalen van de mensen optekenen, opnemen en voor het nageslacht bewaren. Ik had het net al even over het betrekken van de jeugd. Dan krijg je natuurlijk het idee om een lespakket te maken. Maar dan is het weer het zoveelste lespakket. Ik vroeg me af: kan je er niet een andere vorm aan geven? Ik denk aan bijvoorbeeld een wedstrijd voor de jeugd: kijken of je een verhaal kan maken, een kunstwerk of iets artistieks dat herinnert aan het mijnverleden. Zo kan je leerlingen op een andere manier met het onderwerp bezig laten zijn. Nog een andere mogelijkheid is het niet alleen geschiedkundig bekijken voor de jeugd, maar het koppelen aan onze hele energievoorziening. Wat is de relatie tussen de kolenmijnen en een windmolen of een windturbine? Die kinderen zal het waarschijnlijk niet heel veel zeggen, maar daarmee maak je wel het hele onderwerp van die energievoorziening iets wat gaat leven, hoop ik. Dan de dag, de jaarlijkse feestdag. Mijn buurvrouw had het al even over 17 september. In 1902 was dat de dag waarop de oprichting van de staatsmijnen bekend gemaakt is. Dat zou volgend jaar precies 125 jaar geleden zijn. Misschien is dat een heel mooi moment om voor de eerste keer zo'n dag te organiseren. En misschien, om het in heel Limburg wat herkenbaarder te maken, zou een mooie vlag ontworpen kunnen worden, die op alle gemeentehuizen en overheidsinstellingen die dag gevlagd wordt. Dan een euregionale dag. Ik kan me even niet herinneren of in het stuk geïnventariseerd is wat er in Duitsland en België allemaal gebeurt, maar voor zover daarbij aangesloten kan worden of ervaringen gedeeld kunnen worden, zou ik dat zeker aanbevelen. Maar ik heb zelf dus ook geen heel concrete suggestie voor hoe we hier invulling aan zouden kunnen geven. Het initiatief steun ik in ieder geval van harte en ik hoop dat het concreter wordt. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Dan gaan we naar mevrouw Wolters van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil allereerst GS bedanken voor het supergedetailleerde stuk. Ik vind dit echter te gedetailleerd voor aan deze tafel, heel eerlijk gezegd. Ik

vertrouw er eigenlijk gewoon op dat dat proces door GS en door dit huis op een goede manier uitgevoerd kan worden. Ik waardeer de vragen om onze input, dus ik zal daar ook wel antwoord op geven, maar ik wil eigenlijk beginnen met de intentie. De keuze om dit te doen heeft natuurlijk ook een bepaalde intentie. We hebben het net hier over historisch/geschiedkundig aanvliegen gehad. Ik zie het meer als historisch besef: het plaatsen van de tijd van deze gebeurtenis die Limburg heeft gevormd, waarvan nu nog steeds de gevolgen worden ondervonden in onze sociaaleconomische lijn, zowel in Zuid-Limburg, als ook gedeeltelijk in Noord-Limburg. Ik zou daar graag in dit proces wat meer aandacht op willen vestigen. Daarnaast is ook de zichtbaarheid van dit verleden een aandachtspunt. In de vorige beantwoording hadden we het over provinciale monumenten, die we niet hebben. Het is van wezenlijk belang dat we aandacht besteden aan de dingen die er nog zijn. Het is natuurlijk lastig, want dat zit niet in uw portefeuille, dus ik moet eigenlijk een andere portefeuillehouder erop aanspreken, maar sowieso: industrieel erfgoed is in Limburg een aandachtspunt. We zien dat op meerdere vlakken terug. In het kader van de mijnen is dat een heel belangrijke. Na het sluiten van de mijnen is er heel veel verdwenen en is heel veel kapotgemaakt. Eigenlijk heeft men dat letterlijk willen verbergen. Er zijn nog een paar dingen. ZLSM bijvoorbeeld. Dat is een van de dingen die we nog fysiek aanwezig hebben en waar men ook nog fysiek met de trein mee door Zuid-Limburg kan. Dat zie ik in deze situatie wat minder terug. Ik geef wat suggesties, maar in navolging van de woordvoering van de heer Loomans zeg ik: maak een keuze. Kies een duidelijke richting waar we met z'n allen naartoe gaan. Maak dat ook zichtbaar in de samenleving. Dan de suggesties die gedaan zijn voor de data. Ook dat vind ik een heel specifieke vraag voor PS. Ik wil er nog eentje aan toevoegen. Dat is misschien wat meer voor onze internationale collega's. Dat is 1 mei. Ik zie de voorzitter lachen. Maar ik laat dat vooral aan jullie over. Ik vind het best, zolang het maar goed geregeld is. We ondersteunen het voorstel van harte, zodat er ook iets blijvends komt, fysiek, maar ook immaterieel, om hier op de juiste manier mee om te gaan. En, dat vergeet ik bijna: even nog over degenen die hierbij betrokken moeten worden. Ik zou ook een expliciete rol willen zien voor onze rijksoverheid. De sociaaleconomische gevolgen ten tijde van de mijnen, maar ook na sluiting van de mijnen, zijn ook onderdeel van deze situatie. De rijksoverheid heeft daarin zeker een rol, al dan niet een bijzonder – hoe ga ik dit netjes framen? – ingewikkelde rol. Ik vind het belangrijk dat zij zich ervan bewust zijn wat dit met Limburg heeft gedaan. Dat was mijn woordvoering. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wolters. Ik geef het woord aan de heer Meulenberg van D66.

De heer Meulenberg (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik begin met een kleine persoonlijke noot. Ik ben teruggegaan in mijn eigen geschiedenis. Mijn overgrootvader heeft in de Maurits gewerkt. Mijn grootvader heeft daarna nog te maken gehad met de grindkuilen in Stein. Ieder jaar leggen we op zijn sterfdag bloemen bij het graf. We zijn er ook nog zelf mee bezig als familie. Dat vind ik wel heel mooi. Voorzitter, ik denk dat hier het grote probleem zit in de uitvoering vooral. We vragen aan scholen, aan gemeenschappen, aan heel veel instellingen om mee te doen. Het is nog maar kortdag. Als nu een stichting bij mij aanklopt en zegt dat hij graag in een les iets wil gaan doen met de mijnen, dan moet ik gaan kijken waar dat nu in mijn curriculum nog gaan passen. Dat is heel lastig. De vraag is: gaat dit qua tijd nog passen? Gaat het lukken om dit voor 2027 van de grond af te hebben en al die gesprekken te doen? Dan de provinciale taak. We herdenken en we erkennen. Dat hoort ook bij een overheid thuis, denk ik, maar ik denk dat dit meer lokaal thuishoort. Wij vragen ons dan ook af: gaat de Provincie hier niet iets te ver in zijn rol? We zijn eigenlijk regisseur, financier, initiatiefnemer. Misschien moeten we daar een klein stapje in terug doen en misschien één rol teruggeven aan de instellingen die er al mee bezig zijn, bijvoorbeeld Maurits. Dat is een vraag die ik heb aan de Gedeputeerde, om wellicht hier een stap in terug te doen, te kijken waar de expertise ligt, deze toe te voegen en daar ook de expertise te laten. Onze tweede vraag gaat over het risico op symboolpolitiek. We hebben het er al vaak over gehad. Het is een lastig iets. Zeker als je dat nu nog op deze korte

termijn wilt gaan organiseren, is dat vrij lastig. In de stukken lazen we ook dat nog geen twee derde van de gesprekken is gevoerd. Vier van de zes grote schoolbesturen zijn nog niet benaderd. Er is geen euregionaal overleg geweest met Duitse of Belgische overheden. Althans, ik kon dat niet vinden. Laat staan dat is gesproken over de financiering. Heeft de Gedeputeerde er zicht op hoe dat op de korte termijn, laten we zeggen voor 2027, vorm gaat krijgen en hoe de sturing hierin gaat lopen? Daarnaast vragen we ook aan de Gedeputeerde hoe het staat met het eventuele euregionale overleg met Duitsland en België en eventuele subsidieaanvragen. Dat konden wij niet terugvinden in de stukken. Ja, voorzitter, dan de laatste vraag. Ik blijf erop terugkomen: onderwijs. Het is heel belangrijk om dit te laten zien en zichtbaar te houden. Mevrouw Wolters en mijnheer Loomans benoemden het al: hoe gaan we dit laten zien? Ik denk dat het heel belangrijk is om scholen vroegtijdig mee te nemen, dus dat het in het curriculum meegenomen kan worden. Dit gaat niet dit schooljaar gebeuren. Ik kan er gif op innemen dat het voor de middelbare scholen in ieder geval heel lastig gaat zijn. Basisscholen hebben hun projecten ook al klaar. Hoe denkt de Gedeputeerde dit voor de komende schooljaren – ik zal het dan maar zo formuleren – vorm te gaan geven en tijdig alles klaar te hebben? Voorzitter, het is een belangrijk punt. Laten we heel eerlijk zijn: het is een belangrijk punt in onze geschiedenis, in onze cultuur. Maar we vragen wel om dit goed en degelijk uit te voeren en niet snel, snel iets te gaan doen waardoor het resultaat matig te noemen gaat zijn. Geef het de eer die het toekomt. Dank u wel. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Meulenberg. Het woord is aan mevrouw Fischer van 50PLUS.

Mevrouw Fischer (50PLUS); Dank u wel, voorzitter. Voordat ik op de vier vragen in het sonderende stuk inga, neem ik u even mee in de tijd. Minister Joop den Uyl kondigde de grootschalige sluiting van de Limburgse mijnen aan op 17 december 1965, met de boodschap: geen mijnsluiting zonder vervangende werkgelegenheid. De eerste mijn, Maurits, werd in 1968 gesloten. Twaalf mijnen gingen dicht in zes jaar, veel sneller dan gepland. 70.000 mensen werden werkloos. De allerlaatste steenkolenmijn, Oranje-Nassau I, sloot op 31 december 1974. Het verdriet van de Oostelijke en Westelijke Mijnstreek werd hierdoor geboren. ‘Van zwart naar groen’, was het overheidsmotto na de sluiting van de Limburgse steenkolenmijnen. Ze wilden het industriële mijnverleden snel wissen en het landschap herstructureren. Onder het motto ‘van zwart naar groen’ is het hele mijnverleden weggepoetst als iets waar je niet trots op mocht zijn. Bijna alles wat met de mijnen te maken had ging tegen de vlakte, ook de schoorstenen en gebouwen. De schoorsteen Lange Jan van Oranje-Nassau I nam wraak, zo’n vijftig jaar geleden, en wel op 21 augustus 1976, toen staven dynamiet tot ontploffing werden gebracht. Lange Jan werd eventjes opgetild en viel naar de verkeerde kant. Naar schatting kwamen 1.500 mijnwerkers om tijdens het werk in de periode dat de mijnen open waren. Het werkelijke aantal overleden mijnwerkers door beroepszaken, onder andere door stoflongen, zal nooit achterhaald worden. Longarts en chirurg Maesen van het ziekenhuis in Heerlen [2.04.50] zei vaak dat hij door de mijnen moest snijden om het gezwel van de longen weg te halen. Voorzitter, het eren van het mijnverleden is meer dan het herdenken van overleden mijnwerkers. Dat straalt zo’n heel stuk dan ook uit. Het herdenken gaat verder, met een centrale rol voor de mijnwerker, hun gezinnen en families en met betrokkenheid van de nog levende mijnwerkers, nog levende weduwen en hun kinderen. 50PLUS heeft moeite met het noemen van drie personen in bijlage 2 van de lijst van partners en personen. Ze worden aangemerkt als bijzondere personen. Het schrijven van een boek is bijzonder en een gave. Dat is ook zo voor het schrijven en zingen van mooie liedjes. Deze limitatieve opsomming van personen doet geen recht aan tal van andere bijzondere personen, om er maar één te noemen de schrijver Jacques Vriens van Tien Torens Diep, waarover een zesdelige tv-serie gemaakt is, die door de AVRO en L1 uitgezonden is. 50PLUS kan met de opzet van de participatieve aanpak leven, maar vraagt extra aandacht voor de betrokkenheid van oud-mijnwerkers en hun nabestaanden. Volgens 50PLUS staan zij nu achteraan in de rij en wordt over hun hoofden besloten door alle genoemde

instanties. Betrek ouderenorganisaties, migratieorganisaties, gezondheidsorganen, heempuntenverenigingen en zorginstellingen, net als het mbo-onderwijs. Dat laatste moet heel erg helder zijn. Het geven van een voorkeur voor een herdenkingsperiode is lastig. Is dat rond 31 december, gekoppeld aan de sluiting van de laatste kolenmijn in 1974? Is het 21 augustus, toen Lange Jan de verkeerde kant op viel? 50PLUS heeft nog geen voorkeur. Houd een jaarlijkse Limburgse kompeldag en organiseer bijvoorbeeld eens per vier of vijf jaar een euregionale kompeldag met België en Duitsland. Voorzitter, ik wil afsluiten met de mijnwerkersgroet. ‘Gluck auf.’ Dat wil zeggen: ga naar beneden en kom gezond weer op. Dat proberen wij ook te doen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan geef ik het woord aan mijnheer Mülders van GroenLinks.

De heer Mülders (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan Gedeputeerde Staten voor het voorliggende stuk. Ik loop de vier vragen langs. De eerste vraag is: welke aandachtspunten of verbeteradviezen heeft u voor de voorgestelde procesaanpak? GroenLinks kan zich in grote lijnen vinden in de voorgestelde procesaanpak, maar het belangrijkste aandachtspunt is de educatieve component. Die moet vanaf het begin een volwaardige plek krijgen. De dag van de Limburgse mijnwerkers en mijnen zou wat ons betreft niet alleen een moment van herdenken moeten zijn, maar ook een moment waarop jongere generaties kennis kunnen maken met de geschiedenis en de betekenis van ons Limburgse mijnverleden. Daarbij zou ik vooral de bestaande structuren willen benutten. Ik denk daarbij ook aan twee groepen die ik echt in dit stuk heb gemist: de CmK-penvoerders en bijvoorbeeld het Huis voor de Kunsten in Limburg. Ze hebben al relaties met scholen, ICC’ers, culturele instellingen en erfgoedpartners. Laten we vooral geen nieuwe educatieve infrastructuur optuigen, als al zoveel kennis en netwerk aanwezig is. Mijn voorkeur gaat dan ook niet uit naar een eenmalig lespakket rondom die herdenkingsdag. Ik zou vooral willen kijken naar een aanpak waarin het mijnverleden duurzaam onderdeel wordt van cultuur- en erfgoededucatie. Denk aan lokale mijnverhalen en projecten waarin leerlingen zelf onderzoek mogen gaan doen naar het mijnverleden en hun omgeving. Voorzitter, ik zou daarom willen pleiten voor een duidelijke pilotfase. D66 zei het al: dit jaar is het natuurlijk heel lastig. Maar ga zelf met scholen hele testen wat werkt en haalbaar is. Ik weet van mijn eigen werk rondom het cultuuronderwijs dat schoolprogramma’s vaak ver vooruit worden gepland. Als we jongeren echt willen betrekken en ook onze jongste inwoners in het primair onderwijs, moeten we daar dus van het begin af aan duidelijk rekening mee gaan houden. De Provincie moet wat mij betreft voorkomen dat we nu een herdenkingsdag organiseren die na één dag weer voorbij is. Gebruik die herdenkingsdag als kapstok voor een duurzame educatieve aanpak rondom het Limburgse mijnverleden. Dan wil ik ingaan op de vraag of er partijen zijn die in het vervolgtraject nog nadrukkelijker betrokken moeten worden. Naast de partijen die al zijn genoemd, zou ik dus nadrukkelijker de CmK-penvoerders en het Huis voor de Kunsten betrekken. Betrek ook vooral de jongeren zelf. Zij moeten niet alleen de doelgroep zijn, maar ook medebepalen hoe het mijnverleden aan hun generatie wordt verteld. Ik zou ook kijken naar makers, bijvoorbeeld Toneelgroep Maastricht, dat met ‘Het geluk van Limburg’ heeft laten zien hoe je met onderzoek en storytelling historische verhalen op een aansprekende manier bij een breed publiek kunt brengen. Juist de combinatie van erfgoed, onderwijs, cultuur, makers en jongeren kan ervoor zorgen dat dit verhaal blijft leven. Dan de vraag welke datum of periode wij vinden dat bestuurlijk en maatschappelijk het beste past. Over de datum van 4 december is al het nodige gezegd in het voorstel. Als we echt het onderwijs erbij willen betrekken, moeten we ons in het primair onderwijs ook realiseren dat de maand december een heel drukke maand is voor onze jongste inwoners, want dan is het ook Sinterklaas en Kerst. Maar ik vind de onderwijspraktijk veel belangrijker, voorzitter. Ik zou GS daarom met klem willen oproepen om schoolbesturen nadrukkelijker bij die keuze te betrekken en hun advies zwaar mee te laten wegen. Denk bijvoorbeeld aan schoolbesturen als Movare, Kindante en Innovo.

Wellicht kan ook steekproefsgewijs aan de leerkracht zelf de vraag worden gesteld. Ik zou daar graag een reactie op willen van mevrouw Demollin. De PVV noemde al de datum 31 augustus. Afhankelijk van hoe het schooljaar valt, en de schoolvakanties, is het in het primair onderwijs mogelijk geen optie om de scholen dan te betrokken aangezien het dan nog schoolvakantie is. Ik zou bovendien willen onderzoeken, voorzitter, of we de herdenking kunnen verbinden aan een bredere Limburgse mijnweek. Dan kunnen scholen, musea, culturele instellingen en gemeenten gedurende een langere periode activiteiten organiseren. Dan wordt het niet alleen herdenken, maar ook leren en beleven. Dan de laatste vraag: hoe zou een euregionale herdenkingsdag het beste vorm kunnen worden gegeven? We vinden een euregionale herdenkingsdag een mooi uitgangspunt. Het mijnverleden stopt immers niet bij de landsgrens. Ik zou jongeren uit Nederland, België en Duitsland bijvoorbeeld gezamenlijk onderzoek laten doen naar hun mijnverleden en verhalen uit hun eigen omgeving. Laat hen die verhalen vervolgens op een creatieve of digitale manier aan elkaar presenteren in de euregio. Maar voorzitter, als we toch over grenzen gaan denken, waarom zouden we ons dan beperken tot de euregio? Ook het Verenigd Koninkrijk kent een rijk mijnverleden. Misschien moeten we dus niet alleen euregionaal, maar ook op termijn – let wel, op termijn – Europees gaan denken, juist om jongeren te laten ontdekken dat het mijnverleden onderdeel is van een veel groter verhaal. Graag een reactie van de Gedeputeerde daarop. Voorzitter, ik ga afronden. Geef een nieuwe traditie de ruimte om te groeien. Begin met een sterke inhoudelijke basis. Verbind onderwijs, cultuur en erfgoed. Geef jongeren in de mijnstreek zelf een actieve rol en laat vervolgens de samenleving bepalen hoe deze traditie zich ontwikkelt. Daarbij hoort nog een praktische vraag tot slot: wat wordt eigenlijk de voertaal van al deze herdenkingen? Zou het Limburgse dialect, met andere woorden, de kompeltaal, niet juist een mooie manier zijn om de verhalen van de mijnstreek een eigen stem te geven? Graag een reactie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. We gaan naar de fractie van de SP, mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Om daar gelijk even op door te gaan: onze mijnen zijn natuurlijk mede opgebouwd en deze streek is mede opgebouwd door allerlei migranten, uit Polen, Bulgarije of Spanje bijvoorbeeld. Heb daar ook vooral aandacht voor. Voorzitter, over sommige zaken uit de geschiedenis lees je in boeken en andere delen van de geschiedenis draag je in iedere vezel van je zijn mee. Ik ben zelf een product van de mijnstreek. Ik groeide namelijk op in Heerlen-Noord, in een omgeving waarin de mijnen allang gesloten waren, maar waarin de gevolgen van die sluiting nog iedere dag voelbaar zijn. Mijn generatie groeide op na de mijnen, maar niet na de gevolgen van de mijnsluiting. Ik zag in mijn jeugd wat er gebeurt als werk verdwijnt en er onvoldoende voor terugkomt, wat langdurige werkloosheid en armoede met gezinnen doet en wat er met een streek gebeurt wanneer mensen het gevoel krijgen dat Nederland verdergaat terwijl zij achterblijven. Toen de mijnen verdwenen, verdween niet alleen een industrie. Er verdwenen banen, zekerheid en ook perspectief. Hele gezinnen en buurten dragen daar nog altijd, decennialang al, de gevolgen van. En tegelijkertijd mogen we nooit vergeten wat eraan voorafging. Tienduizenden medewerkers hielpen met hun zware en gevaarlijke arbeid Nederland verder aan energie en hielpen ook mee met de opbouw na de oorlog. Meer dan 1.500 mijnwerkers kwamen om tijdens het werk, maar dat waren er nog veel meer dóór het werk. Daarom is het belangrijk om juist aan deze component aandacht te blijven geven. Dat is geen Calimero-gedrag wat mij betreft, maar dat is wel het effect van keuzes die toen gemaakt zijn. Daar moet nationaal blijvend aandacht aan worden besteed. Wat mij betreft is het het minste wat bedrijven en de erfopvolgers van deze particuliere mijnen zouden kunnen doen: bijdragen aan een dag zoals hier wordt bedoeld. Maar laat het alsjeblieft niet zijn het afkopen van hun schuld aan deze regio. We vragen ons ook af – dat is een vraag aan de Gedeputeerde – of die € 45.000 per jaar voor het eren en gedenken van deze geschiedenis überhaupt wel voldoende is. Ik denk overigens dat de voorgestelde procesaanpak passend is bij het betrekken van de oud-mijnwerkers, hun families, de

kompelverenigingen, de musea, de erfgoedorganisaties, scholen, gemeenten en al die vrijwilligers die deze geschiedenis levend houden, met de kanttekeningen die alle collega's al gemaakt hebben daarover. Ik vind ook dat zij echt centraal moeten staan op deze dag. Maar ik wil wel meegeven dat we ook moeten leren van de lessen die werden betrokken tijdens het Jaar van de Mijnen in 2015. Ik was daar zelf ook onderdeel van. Dat heeft heel veel gebracht, onder andere dat je het doorgeven van erfgoed moet stimuleren, maar ook dat je begrip moet hebben voor de transformatie van de regio, dus niet alleen maar kijken naar de geschiedenis, maar ook naar de toekomst. Er was ook trots en bewustwording. Vanaf dat moment zijn we denk ik ook echt trots geworden op onze regio en op waar we vandaan komen. Dat mogen we ook echt niet vergeten met elkaar. Een project waar ik bijvoorbeeld zelf aan bijdroeg was Koelpot. Dat is een kookboek, onder andere met allerlei recepten van oud-mijnwerkers. Dat leverde nieuwe eetculturen op. Dat zijn natuurlijk de verhalen die we ook graag willen vertellen en moeten blijven doorgeven. Dan over de datum. Het is wat ons betreft minder relevant welke datum we kiezen. We vinden wel de dag waarop de mijnsluiting werd aangekondigd, 16 december 1965, een heel belangrijke en cruciale dag. Het moet gaan over wat de mijnen in Nederland brachten en over wat de sluiting Limburg kostte en hoe dat nog altijd doorwerkt. Voorzitter, misschien moeten we er niet alleen een herdenkingsdag van maken, maar ook een transitiedag richting de toekomst, want Nederland kan heel veel leren van de mijnstreek. Dat is voor mij de echte betekenis van deze dag: het verleden niet alleen conserveren, maar ook echt gebruiken. Of en op welke wijze er invulling wordt gegeven aan de euregionale component willen wij vooral laten afhangen van al die organiserende partijen. Denkt u alstublieft mee! Wij kunnen niet wachten tot deze dag plaatsvindt, dus ik zou zeggen: aan de slag ermee!

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Smeets. We gaan naar de heer Goossen van de BBB.

De heer Goossen (BBB): Ja, voorzitter en collega's. [2.16.05-2.16.15; Limburgs dialect] Of eenvoudigweg, zoals mevrouw Fischer het zei: Glück auf. Dit waren typische uitspraken waarmee kompels elkaar moed inspraken. Ze verrichtten zwaar en gevaarlijk werk, soms op 1.100 meter diepte en bij temperaturen rond de 40°C. Dag en nacht, in drie ploegen van acht uur, haalden ze het zwarte goud naar boven. Steenkool vormde Limburg. Nederland werd voorzien van energie. Het gaf een enorme impuls aan onze economie. Achter iedere kompel stond een gezin dat meeleefde met het zware werk en de risico's. De mijnwerkers en hun gezinnen verdienen erkenning en hun eigen jaarlijks terugkerende dag. Daarover spreken we vandaag. De voorgestelde procesaanpak kunnen we steunen. Het roulerende model, de lokale invulling en de verbinding met onderwijs passen precies bij de motie. Laat het een waardige en levendige dag worden, een dag waarop we herdenken, verhalen doorgeven en samen vieren wat de mijnwerkers en hun gezinnen voor Limburg en Nederland hebben betekend. Leg het eigenaarschap vooral bij de mensen neer, zoals bij de inspreker, om het mijnverleden te dragen. De lijst van betrokkenen is wat ons betreft breed en passend. Het is ook goed dat naar alle tien de mijnbouwgemeenten wordt gekeken. De ondergrondse gangen en de gemeenschappen van mijnwerkers hielden immers niet op bij de huidige gemeentegrenzen. Dan even naar de datums.

De voorzitter: Ik zie een vraag van mevrouw Absil, CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Yes. Ik heb een vraag aan collega Goossen. Hij zei net: het eigenaarschap zou bij die partijen moeten blijven. U noemt volgens mij de initiatiefgroep daarbij.

De heer Goossen (BBB): Ja.

Mevrouw Absil (CDA): Dat staat voor mij zo haaks op het voorstel. Zou dan niet ook het initiatief daar moeten liggen?

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Nee, voor mij niet.

Mevrouw Absil (CDA): Hoe rijmt u dat met het eigenaarschap?

De heer Goossen (BBB): Misschien is ‘eigenaarschap’ de verkeerde woordkeuze, maar ik vind dat de Provincie dit moet initiëren, ondersteund door alle betrokken partijen, zoals vermeld in het voorstel.

De voorzitter: Gaat u door met uw bijdrage.

De heer Goossen (BBB): Even kijken. Waar was ik gebleven? Bij de datums. O ja. Op 21 augustus 1976 werd Lange Jan opgeblazen. Dat werd door collega’s ook al benoemd. Mogelijk is dat een datum om aan te grijpen. Een kanttekening daarbij is wel: dat is vol in de zomervakantie. We vinden het erg jammer als dat de dag zou zijn, want dan komt er niemand of komen er minder mensen. Even kijken. Wat heb ik hier nog meer? 7 november 2025. Waarom? Dat is de dag dat wij als Staten hebben voorgesteld dit plan in gang te zetten. Daar hebben we toen massaal voor gestemd. Onze voorkeur gaat echter meer uit naar een weekendversie, rond 26 september. Waarom 26 september? Op 26 september in 1742 besloot het kapittel van Abdij Rolduc om de steenkoolwinning ter hand te nemen. Dit was een belangrijke stap in de ontwikkeling van de mijnbouw rond Kerkrade en de vorming van uiteindelijk de basis van de Domaniale Mijn.

De voorzitter: Dat levert een vraag op van mijnheer Mülders van GroenLinks.

De heer Mülders (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik hoor mijnheer Goossen van de BBB zeggen dat de BBB eraan denkt dit in het weekend te gaan organiseren. We hebben het ook best wel uitgebreid gehad over het onderwijs. Hoe ziet mijnheer Goossen dan de rol van het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en eventueel het mbo als we deze herdenking in weekenden gaan organiseren, terwijl we juist onze jongste inwoners willen betrekken bij dit momentum?

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Ik begrijp de vraag. Maar aanstaande zaterdag, morgen, hebben we de herdenking bij het Indië-monument. Dan heeft iedereen de mogelijkheid om naar zo’n herdenking te gaan. Daar zijn ook kinderen en scholen aanwezig. Dus ik zie de belemmering daar niet in.

De heer Mülders (GroenLinks): Voorzitter, dan eerder een opmerking, via u. Dan is het nog altijd aan de leerling of aan het gezin zelf of om daar wel of niet naartoe te gaan. Dan kan het niet een verplicht onderdeel zijn van het onderwijscurriculum, terwijl we juist de jongste inwoners daarbij willen betrekken. Dit is meer een opmerking. Het is geen vraag.

De voorzitter: In dat geval kan de heer Goossen verder met zijn betoog.

De heer Goossen (BBB): Ja, ik was bij de Domaniale Mijn gebleven. Door de herdenkingsdag in het weekend te houden, rond een historische datum, kunnen ook alle partijen aansluiten. Tot slot de euregio. De mijnbouwgeschiedenis stopt niet bij de grens. Dat weten we. We steunen daarom de

regionale kompeldag eens in de vijf jaar, zowel voor Nederlands Limburg, Belgisch Limburg als aangrenzende Duitse mijnsteden. De jaarlijkse dag zelf moet herdenkbaar, Limburgs en lokaal geworteld blijven. We bedanken iedereen die zich heeft ingezet en betrokken is geweest bij de vorming van het voorstel. Zo eren we de kompels en hun gezinnen en geven we hun verhalen door aan de volgende generatie. Aanvullende vragen heb ik nog wel. Dat zijn er drie. Zit ik nog binnen de tijd? Mooi. Er zijn steeds minder oud-mijnwerkers – dat haalden mijn collega's ook al aan – die hun ervaringen zelf kunnen doorgeven. Hoe zorgt het College ervoor dat de verhalen op korte termijn alsnog worden vastgelegd, zodat de persoonlijke geschiedenis behouden blijft voor de toekomstige generatie? Er wordt gekozen voor een roulerend model langs tien mijnbouwgemeenten. Op basis van welke criteria wordt de volgorde bepaald en hoe wordt gegarandeerd dat zowel de voormalige mijnzetelgemeenten als de andere betrokken mijnbouwgemeenten ook aan bod komen? Hoe wordt voorkomen dat de educatiecomponent beperkt blijft tot het aanbieden van lesmateriaal? Worden scholen en jongeren ook interactief betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van de jaarlijkse herdenkingsdag? Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Goossen. We gaan naar mevrouw Absil van het CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, voorzitter. Wij hebben een iets ander geluid dan de voorgangers. We hebben wel met dit voorstel geworsteld. Wij hebben de motie eerder niet gesteund, samen met twee andere partijen. Dat heeft alles te maken met de rol die wij als Provincie hierin aannemen. Eigenlijk hebben de bijdrage van de heer Mastenbroek en ook wel de worsteling die ik voel in de commissie, van 'tot op welk niveau gaan wij ons hier mee bemoeien?' mij gesterkt in de bijdrage die ik vooraf al had. Wij zouden willen meegeven: leg het initiatief terug waar het hoort. Dat is bij al die partijen die al zo van waarde zijn in dat eren van dat mijnverleden, in het zichtbaar maken van het mijnverleden, in educatie. We hebben het net gehoord. Daar gebeurt al heel veel. Dat blijkt ook uit die 27 pagina's die u heeft opgesteld. Er is al heel veel. Mensen werken daarin al samen. Wij denken dat het beter zou passen om het initiatief, welke dag het dan ook zou worden, bij hen te laten liggen, om het van onderop op te pakken. Wij hebben een uitnodiging gekregen voor het Liberation Concert volgende week. Misschien een beetje naar analogie daarvan: dat is ook van onderop ontstaan. Dat financieren wij. Dat subsidiëren wij. Dat faciliteren wij waar mogelijk. Als er een dag komt, welke dag dat ook zou zijn, als er meer educatie komt, andere vormen, met kunst, met cultuur … Wij zouden er alles aan willen doen als CDA om dat vervolgens te faciliteren, ook financieel mee mogelijk te maken, maar het initiatief moet wel van onderop gedragen worden. Ik denk dat wij een rol aannemen die ons als overheid wat minder past.

De voorzitter: Dat levert een vraag op van mevrouw Smeets, SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, voorzitter, dank. Hoe strookt uw bijdrage dan toch met de analyse? Uit de gesprekken die de Gedeputeerde heeft gevoerd met heel veel partijen blijkt dat zij juist wel zeggen: wij zien een concrete rol voor de Provincie hierin.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Wij zien dat die rol al heel erg ingevuld wordt, of dat nu in het Mijnmuseum is of middels de mooie voorstelling 'Het geluk van Limburg'. Ik ben vorige week bij de opening van het culturele seizoen, Cultura Nova, geweest. Daar heeft Yuni het levenslicht gezien. In uw bijdrage sprak u ook over transformatie, over trots. Dat was daar heel erg voelbaar, op een heel mooie manier vormgegeven. Dus er zijn ook andere manieren waarop wij als overheid ook al faciliteren. Wij denken dat dat de rol zou moeten zijn. U zegt dat er wordt gezegd dat er ook iets nodig is van de Provincie.

Als dat initiatief nemen is, dan zouden wij hulp kunnen bieden bij het maken van een projectgroep, maar wel bestaande uit die mensen die daar passie voor hebben en die daar al mee bezig zijn. Zo zien wij onze rol. Die rol gaat nu heel veel verder.

De voorzitter: Gaat u door.

Mevrouw Absil (CDA): Yuni heb ik al genoemd. Dit gezegd hebbende: ook wij willen graag dat dat verleden geëerd wordt, met een iets andere rol van ons. Dat maakt dat de vragen die u stelt eigenlijk een beetje blijven hangen bij vraag 1: wat zou u ons mee willen geven? Wij zouden vooral willen meegeven: leg het initiatief weer terug waar het wat ons betreft hoort, bij convenantpartners, bij burgerinitiatieven. Wat ik wel mee zou willen geven is het volgende. De vraag kwam al een paar keer aan bod: hoe speelt of leeft dit in Noord-Limburg. Zelf kom ik uit Helden. Wij hebben de Heldense bossen, een prachtig mooi natuurgebied, te danken aan de mijnen. Daar werd allemaal sparrenhout geplant om te stutten. Uiteindelijk zijn die niet meer gekapt, maar hebben wij daar prachtige bossen aan overgehouden. Mijn vader is nog twee keer onder de grond geweest, omdat hij de Bovengrondse Vakschool bezocht. Dus zo zit dat ook wel in onze streek verankerd, maar op een heel andere manier dan de impact die collega Smeets net benoemde. Dat is ook op een heel andere manier voelbaar in het dagelijks leven, op een andere manier en wel minder. Dus ik zou daar aandacht voor willen vragen. Ik zou aandacht willen vragen voor de transformatie en de vooruitgang. Wat ik in werkbezoeken in Heerlen-Noord heb geleerd is dat die trots de motor voor de vooruitgang is. Dat zou ik mee willen geven. Ook wel dat wij onderwijs nog niet meer belasten. Dat krijgt al steeds vragen. Ook daarbij zie ik – of dat nu via de Gezonde Basisschool van de Toekomst is of via het Huis voor de Kunsten – dat er heel veel meer mogelijkheden zijn om jeugd te betrekken zonder dat je het curriculum daadwerkelijk belast. Tot zover onze bijdrage.

De voorzitter: Keurig binnen de tijd. Dank u wel. Het woord is aan de fractie van de VVD, mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ook de VVD heeft destijds tegen de motie gestemd. Dat betekent niet dat wij tegen het Limburgse mijnverleden zijn of dat we dat niet belangrijk vinden. Nee, integendeel. De betekenis van de mijnen voor Limburg, voor de wederopbouw van Nederland en vooral voor de mijnwerkers, hun gezinnen en gemeenschappen waarin zij leefden staat voor ons buiten kijf. Maar wij hadden wel vragen bij de noodzaak om daar vanuit de Provincie een nieuwe, structureel terugkerende dag voor te organiseren en daarvoor voor tien jaar middelen vrij te maken. Maar de motie is aangenomen, dus daarmee ligt er een opdracht aan het College. Daarom kijken wij constructief, maar kritisch, naar de manier waarop die opdracht wordt uitgevoerd. Voorzitter, de eerste sonderende vraag. De procesaanpak. Als deze dag er komt, dan vinden wij het belangrijk – u gaf het ook al aan, mevrouw Absil – dat die van onderop wordt opgebouwd. Niet de Provincie moet bepalen hoe Limburg zijn mijnverleden herdenkt. Juist oud-mijnwerkers, hun families, gemeenten, erfgoedorganisaties, verenigingen en andere betrokkenen moeten daarin leidend zijn. Er werden diverse data genoemd, heel veel inderdaad in december. Als ex-juf heb ik best wel veel moeite met het opleggen van programma's en lesbrieven. Die verdwijnen gewoon in een la, zeker in december, kan ik u vertellen. Inderdaad, de drukte rondom de vieringen van Sinterklaas en Kerst maakt het gewoon in december praktisch bekeken onhaalbaar. Voor de kinderen is dat sowieso geen verstandig moment. Ik denk dat we die zeker voorop moeten stellen. Ja, de Provincie kan wat ons betreft verbinden en faciliteren, maar moet voorkomen zelf de organisator van een steeds groter provinciaal evenement te worden. Kijk vooral naar wat er al is. Ja, het is een beetje een herhaling als je hier aan het einde zit. Maar ja. Rond het mijnverleden bestaan er al herdenkingen, musea, monumenten en lokale initiatieven. Voorkom dat we daar met publiek geld een nieuwe structuur naast gaan bouwen,

zoals u ook al aangaf, mevrouw van de PVV. Ja. Een samenwerking tussen bestaande initiatieven is misschien wel veel effectiever. Dan over de betrokken partijen. Ja, de lijst is breed, maar we vinden vooral de verbinding met nieuwe generaties belangrijk. Als we publiek geld inzetten om het verleden levend te houden, dan moet het ook daadwerkelijk worden doorgegeven. Daarom zien wij wel mogelijkheden voor school, opleiding en jongeren. Misschien kun je dat in een taalopdracht doen, waarbij je bijvoorbeeld jongeren verhalen vast laat leggen, de taal-geschiedeniscombi. Laat ze oud-mijnwerkers en hun families interviewen en kennismaken met de plekken waar deze geschiedenis zich heeft afgespeeld. Inderdaad, mevrouw Absil verwees net ook al naar Cultura Nova. Daar is het ook op een heel mooie wijze aan bod gekomen, niet alleen met Yuni, maar ook de koffietafel voor Lange Lies en Jan. Wat ons betreft moet het gaan om het hele verhaal, dus niet alleen de mijnwerker onder de grond, maar ook de gezinnen en de vrouwen die thuis veel opvingen, en inderdaad ook de arbeidsmigranten, die naar Limburg kwamen en mede vorm hebben gegeven aan onze Provincie. Dan de datum. 4 december niet gebruiken voor deze brede dag. Sint Barbara heeft binnen de mijnwerkersgemeenschap al een eigen historische en emotionele betekenis, dus respecteer de traditie. Als er een bredere dag komt, kies dan een moment waarop herdenken, erkennen en het doorgeven van kennis aan jongeren goed samen kunnen komen. Tot slot de euregionale component. De mijnbouwgeschiedenis stopt natuurlijk niet bij onze provinciegrens. Belgisch Limburg en delen van Duitsland kennen dezelfde geschiedenis. Daar liggen interessante kansen voor samenwerking op het gebied van erfgoed, educatie en het delen van verhalen. Maar voor de VVD geldt ook hier: houdt het praktisch en proportioneel. Bouw eerst een goed Limburgs model op, voordat we alweer een nieuwe euregionale structuur of een groot evenement optuigen. Voorzitter, nu deze opdracht er ligt, willen we wel dat zij verstandig wordt uitgevoerd, met respect voor de mensen om wie het gaat, zo veel mogelijk gebruikmakend van wat er al bestaat, met een duidelijke rol voor jongeren en met een sobere omgang met publiek geld. Het mijnverleden verdient erkenning, maar die erkenning wordt niet groter naarmate de provinciale organisatie groter wordt. Dus laat vooral de verhalen, de families, de gemeenschappen en de bestaande Limburgse initiatieven centraal staan.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman. Dan gaan we tot slot … Nee, we gaan nog even terug naar mevrouw Koopman door een vraag van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af wat de VVD vindt van een bijdrage van het bedrijfsleven of in ieder geval de erfopvolgers van de mijnen en ook van de particuliere mijnen aan dit soort initiatieven, of op zijn minst, wat mevrouw Absil misschien ook zegt, aan de rijke historie die deze regio heeft.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Dat staat de bedrijven vrij als het vrijwillig is.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman. Dan gaan we nu wel tot slot van de termijn van uw commissie naar de heer Beckers van JA21.

De heer Beckers (JA21): Voorzitter, JA21 is trots op de Limburgse identiteit en op alles wat onze provincie uniek maakt. Het mijnverleden hoort daar onlosmakelijk bij. Ik zal me aan de sonderende vragen houden. De procesaanpak. Wij waarderen het dat GS kiest voor lean en mean werken, zonder dat een nieuwe permanente provinciale organisatie ontstaat die op lange termijn alleen maar blijft groeien. Onze oproep is: houd dit traject uitvoerbaar en begrensd binnen het toegekende budget. De regie hoort bij de partijen in het veld te liggen. De Provincie is aanjager en medefinancier. Ook het roulerende model kunnen wij onderschrijven. Verder heb ik hier aan de overkant nog goede

suggesties gehoord over industrieel erfgoed. Dan de betrokken partijen. De lijst van bijna vijftig te interviewen partijen is ook goed samengesteld. Daarnaast vragen wij om het lokale bedrijfsleven met wortels in de mijnindustrie, naast DSM, actief te betrekken of in ieder geval met hen in contact te komen om te kijken of er interesse is om bij te dragen aan dit initiatief. Dan de datum. Wat ons betreft kan dat beter overgelaten worden aan de betrokken organisaties. Ik heb een aantal goede suggesties gehoord aan de overkant, maar het zou natuurlijk wel fijn zijn als het goed weer is voor een buitenherdenking of een mijnoptocht, dat soort voorbeelden die in het stuk staan. Het moet natuurlijk zo zijn inderdaad dat die onderwijscomponent er op een of andere manier logisch in kan passen. Dan de euregionale dag. We staan open voor een praktische grensoverschrijdende samenwerking wanneer die een meerwaarde heeft, dus misschien één keer in de vijf jaar, zolang het maar laagfrequent en praktisch is, zonder nieuwe permanente bestuurslagen of wat dan ook. Daar wil ik het eigenlijk bij laten.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de ronde door de commissie. Dat brengt me op een punt van orde. We gaan nu de vergadering schorsen om te lunchen. We hervatten de vergadering om 13.30 uur. Ik schors de vergadering.

[SCHORSING]

De voorzitter: Beste mensen, ik heropen de vergadering. We zijn aangekomen onder agendapunt 8.1 bij de beantwoording door GS. Die heeft daarvoor 38 minuten de tijd. Daarvoor geef ik het woord aan mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Dank aan de Staten voor alle gemaakte opmerkingen, suggesties en verbeterpunten tijdens deze sonderende commissievergadering. Dat is heel fijn. Daarnaast wil ik de inspreker, de heer Mastenbroek, van harte bedanken voor de input en ook het warme pleidooi voor het feit dat we niet mogen vergeten hoe onze voorouders hebben gewerkt in de mijnbouw. Sinds november 2025 zijn we als GS aan de slag om partijen te identificeren die een verbinding hebben met de Limburgse mijnwerkers en mijnen, waarna een projectleider is gezocht om het voorstel uit te werken dat thans voorligt. We gaan alle input die u heeft gegeven meenemen om te komen tot een definitief plan voor de dag van de Limburgse mijnwerkers en mijnen. De eerste versie daarvan zal als een pilot worden ingericht, waar we van leren, om te kijken hoe het vervolg definitief uitgerold kan worden. Voorzitter, dan ga ik nu in op de specifieke vragen die ik heb gekregen van uw Staten. De eerste vraag die ik heb gekregen is van de PVV. Het zijn eigenlijk een aantal vragen. Er wordt gevraagd: hoe zit het nou eigenlijk met de financiën en hoe worden die verdeeld over de verschillende stakeholders? Dat is ook een vraag die ik terug heb zien komen bij de SP en bij een aantal andere mensen, dus ik wil die gezamenlijk behandelen. We hebben een bepaald budget gezocht voor dit initiatief en we hebben daarbij een indicatie gegeven van wat de kosten zouden kunnen zijn. Daarbij realiseren we ons heel goed dat dat een heel ander bedrag uiteindelijk kan worden. Daarom is die pilot ook zo belangrijk. Maar tegelijkertijd hebben we ook in GS afgesproken dat we dat op een gelijkwaardige, evenredige en proportionele manier doen ten opzichte van andere initiatieven die ook in de categorie ‘eren en gedenken’ vallen en die ook een financiële bijdrage van ons krijgen, zodat je geen verschil krijgt tussen de initiatieven. Maar het is natuurlijk wel zo als je boodschappen gaat doen: afhankelijk van wat je in je boodschappenmandje laadt, betaal je uiteindelijk de prijs. Dus we moeten even goed kijken: welke elementen zitten uiteindelijk in die dag en wat gaat dat kosten? Mocht er op termijn, zeker in het veld, naar aanleiding van alle mensen die nu geïnterviewd worden, blijken dat een euregionale dag goed zou zijn, dan is het natuurlijk zo dat daar een extra impuls aan wordt gegeven ten opzichte van een reguliere Limburgse dag. Dat bedrag is dus een indicatie. Het definitieve bedrag

zal nog verder uitgewerkt worden. Dan heb ik een aantal vragen van mijnheer Loomans gekregen. Wat wil je nou precies herdenken en hoe trek je het door naar de toekomst? Hebben we eigenlijk wel een beeld van wat behouden moet blijven? Wat in ieder geval belangrijk is, is dat die verhalen worden vastgelegd. Er wordt ook over de jeugd gesproken. Hoe maken we het nou actueel en relevant? De verhalen blijven, net als de infrastructuur die onder de grond zit, maar dat zijn zaken die anders zijn dan bijvoorbeeld een oud-mijngebouw zoals er in België nog een aantal staan. Als ik naar die verhalen kijk; er zijn al meerdere initiatieven geweest waarbij verhalen verteld worden. Als je naar de didactiek kijkt, dan is ons voorstel – tenminste, dat hebben we ook een keer besproken – om daarover bijvoorbeeld met studenten of docenten van de nieuwe pedac in Sittard, de Zuid Hogeschool, of Fontys te praten en te zeggen: als je naar dit thema kijkt, wat zou dan de beste didactiek zijn om dat in te zetten in het onderwijs? Ik ben daar geen specialist in. Die mensen wel. Op die manier hebben we nagedacht over hoe we dat het beste zouden kunnen vormgeven in de praktijk. Daarnaast is het zo, als je kijkt naar de jeugd … Daar wil ik eigenlijk een voorbeeld bij geven, of een ervaring die ik ongeveer twee jaar geleden heb gehad. Eind 2024 kreeg ik de vraag of ik een hackathon wilde openen voor 400 of 500 kinderen in Heerlen, op de campus. Zij gingen het hebben over een energievoorziening voor de toekomst, ook gerelateerd aan het oude mijnbouwverleden. Toen kreeg ik van een oud-collega een speech van drie pagina's. Ik zag die kinderen voor me. Ik dacht: dit gaat helemaal fout, want die kinderen gaan nooit luisteren naar wat ik ga zeggen. Maar ik wilde ook niet dat mijn collega zich naar zou voelen als ik zijn speech niet zou voorlezen. Ik zei: ik ga het op een andere manier doen dan voorlezen wat jij nu op papier hebt gezet. Ik was iets aan het vertellen. Ik zag de kinderen al onderuitzakken. Ik dacht: ik moet even ingrijpen. Ik heb gezegd: dit heeft natuurlijk ook met de mijnen te maken. Ik vroeg: wie van jullie heeft een opa of een overgrootopa die in de mijnen heeft gewerkt? Toen ging letterlijk van meer dan 80% van de kinderen de vinger omhoog. Ze gingen rechtop zitten en ik had hun aandacht. Daardoor dacht ik: wow, als dat bij zo'n jonge kinderen zo is, dan betekent dat wel dat erover gepraat wordt en dat het dus tussen de oren zit. Ik denk dat het verstandig is om ook hen daarin mee te nemen. Daar was toen een hackathon voor georganiseerd. Dat maakt ook meteen het bruggetje: hoe zou je dat op een heel leuke manier bij kinderen kunnen vormgeven? Dat zou ook iets kunnen zijn. Maar ik verwonderde me over het feit dat die kinderen er in ieder geval heel bewust van waren dat die verbinding met het mijnverleden er is. Als het gaat over de vraag of we in beeld hebben wat allemaal bewaard is gebleven, zeg ik het volgende. We helpen verbinden en opschalen. We gaan bundelen wat er allemaal al is. Er is al best veel. Dat is het voorstel dat we gaan doen. Dan heb ik de inbreng van de PvdA. Er is niet echt een vraag gesteld, maar ik zou toch ergens op willen ingaan, zeker daar waar het gaat over het erfgoed. Ik heb lang in Heerlen gewerkt. Wat ik gezien heb, is dat eigenlijk het overgrote deel van dingen die met de mijnen te maken hadden, uitgegumd is uit het landschap. Daardoor ziet het hele gebied er stedenbouwkundig gek uit. Op dit moment, als je daar denkbeeldig mijnzetels indenkt, denk je: o ja, heel logisch hoe het is opgebouwd. Dat zou ook iets kunnen zijn, tenminste, als het veld dat wil … Ik bedoel, we gaan dat als GS niet bepalen. In onze omringende landen zijn die gebouwen wel nog zichtbaar. Bij ons niet meer. Dan iets wat niet direct met mijnherdenken te maken heeft, maar meer met mijnbouwschade en de nazorg. De mijnmeters maakten vroeger de kaarten in de mijnen met een enorme gedetailleerdheid, tot op de millimeter. Die kaarten zijn allemaal handmatig bewaard gebleven en door een aantal mensen is er heel veel moeite voor gedaan om die niet te laten vernietigen door de geologische dienst van het Rijk, die daarna alles heeft overgenomen. Die kaarten zijn allemaal gedigitaliseerd. Je zou – dat zie je dus nu al, maar dat is niet voor het publiek beschikbaar – kunnen zeggen: ik woon in de Anjelierstraat 112 in Heerlen en ik wil weten wat hieronder zit. Dat zou mogelijk moeten zijn. Daar zou je ook iets mee kunnen doen, om in ieder geval visueel te maken op basis van de kartering in die kaarten, wat voor industrieel erfgoed eigenlijk allemaal in die ondergrond zit. Terecht, dat is gewoon ontzettend groot. Voorzitter, dan heb ik de vragen van D66. Gaat dit nog lukken voor 2027? Dat hangt van een hele hoop dingen af. Als de scholen zeggen van 'vergeet het maar, we nemen het nu niet

meer op in het curriculum' gaan we niks afdwingen. Het zal een groeimodel zijn. Dat is ook afhankelijk van de scholen. Met alle scholenkoepels is er wel een gesprek geweest. In de stukken staat nog dat we ongeveer met de helft hebben gesproken, maar sinds het indienen van dit voorstel tot nu is 80% van de mensen die in de lijst staan geïnterviewd. Ook dat zal een groeimodel zijn. Maar we gaan kijken, samen met de scholen, hoe we dat het beste kunnen oppakken, ook met het verhaal dat ik net noemde van de didactiek, hoe we dat het beste zouden kunnen vormgeven, in welke vorm we dat zouden kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Absil heeft een vraag.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, u spreekt over 'we'. 'We' gaan dat met scholen oppakken en 'we' gaan kijken hoe dat in het curriculum past. Daar bedoelt u toch niet de provinciale overheid mee, denk ik?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is een goede vraag. Ik wil daar dadelijk op terugkomen. Ik pak het nu even samen. Die vraag heb ik van meerdere partijen gehoord. 'We' is niet de Provincie. Het voorstel dat wij doen op dit moment gaat over een commissie van tussen de zes en de acht personen vanuit verschillende organisaties. Dat zou een heemkundevereniging kunnen zijn, de koepelverenigingen van de verschillende mijnen, iemand van het Mijnmuseum, in ieder geval een brede afvaardiging uit dat veld van die mijnen. Zij zijn dedicated om elk jaar deze dag te organiseren. Wij als Provincie doen dat niet. Uiteindelijk gaan wij als Provincie financiering geven voor die dag. Er zullen meerdere partijen zijn die mogelijk mee kunnen financieren. Dat is het voorstel dat we doen. Als wij bij de eerste 50% van de interviews die we afnamen te horen hadden gekregen als Provincie 'Provincie, wat ben je eigenlijk aan het doen, daar zitten we niet op te wachten', dan was dat ook een signaal geweest terug naar uw Staten: er is een motie aangenomen, maar we merken in het veld dat er geen behoefte aan is. Dan zouden we er ook mee zijn gestopt. We hebben het tegenovergestelde signaal ontvangen, waarbij de mensen die we interviewden zeiden: wat fijn dat dit wordt opgepakt en dat in ieder geval een verbinding tot stand komt. Maar wij zeggen ook heel duidelijk: wij als Provincie gaan die dag niet organiseren. Wij hebben het organiserend vermogen gecreëerd. Wij verbinden. Uiteindelijk zal een organisatie die organisatie moeten gaan oppakken.

De voorzitter: Mijnheer Goossen heeft een vraag.

De heer Goossen (BBB): Ja. De noodzaak voor de scholen is natuurlijk in het eerste jaar niet het summum. Als scholen zeggen 'we gaan het dit jaar niet doen', blijft er altijd de mogelijkheid om volgend jaar te starten en daarna te kijken of het wel in het lespakket past bij de verschillende scholen. Daar ligt het dus niet aan. Maar ik wil GS er wel aan helpen herinneren dat de Limburgse Veteranendag, het bevrijdingsfestival en de herdenking van het Verdrag van Maastricht, wel allemaal initiatieven zijn die door de Provincie zijn geïnitieerd en vervolgens zijn overgedragen aan de verschillende zelfwerkende comités. Bent u het daar mee eens? Ik moet er natuurlijk wel een vraag van maken.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is exact wat ik zeg. Ja, daar ben ik het mee eens. Het is niet een kerntaak van de Provincie om dit soort dingen te doen. Het is wel zo dat wij een verbindende rol hebben, om vervolgens te kijken: is er een commissie die dit kan gaan oppakken? Dat is in lijn met wat u zegt. Ik hoop ook dat ik het comfort kan geven aan uw Staten dat wij het als Provincie niet naar

binnen halen om dit jaar op jaar te gaan doen. Maar wij initiëren, we hebben het organiserend vermogen en een commissie die bij elkaar komt, gaat het uiteindelijk oppakken. Wij hebben daar een verbindende rol in. Dat moet zich ook allemaal een beetje zetten. We hebben gezegd: het kan een idee zijn om het het eerste jaar als pilot te doen en dan goed te evalueren en te kijken hoe je doorgaat. Dat hebben we ook aan de geïnterviewden gevraagd.

De voorzitter: Dat roept nog een vraag op van mevrouw Koopman van de VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Net werd als voorbeeld aangehaald dat er diverse initiatieven vanuit de Provincie zijn overgepakt van onderop, dat dat over is gedragen. Kunt u aangeven of deze initiatieven nog steeds geld vragen aan de Provincie, behoudens een bevrijdingsfestival of een Veteranendag?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik heb niet de exacte bedragen in mijn hoofd. De Veteranendag krijgt wel een financiële bijdrage. Dat weet ik.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Inderdaad. Dat is dus precies het punt. Niet om de cijfers hoor, via u, voorzitter, maar omdat er net vrij makkelijk wat werd gesteld. Bij dezen.

De voorzitter: Gaat u door.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, dank u wel. D66 vroeg ook nog naar de rol die we aannemen. Ik ben er net op ingegaan dat we het niet gaan organiseren, maar verbinden en dat een commissie van tussen de zes en acht personen aan de slag gaat. De timing is krap. Je moet ergens beginnen. De pilot is belangrijk om er goed van te leren en te kijken hoe verschillende partijen erin kunnen stappen. Dan ben ik bij de vragen van GroenLinks, voorzitter. Ik had een mooi pleidooi …

De voorzitter: Neem me niet kwalijk. Er is nog een vraag van de heer Meulenberg, D66.

De heer Meulenberg (D66): Voorzitter, is het dan ook een idee om deze pilot misschien op een centralere plek te laten plaatsvinden, zodat zowel de Westelijke Mijnstreek als de Oostelijke Mijnstreek daar evenredig bij betrokken gaat worden? Dat vraag ik aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Kijk, dat sluit ook een beetje aan bij: waar wordt die dag georganiseerd? Mijnheer Goossen heeft daar een vraag over gesteld. De interviews die nu worden gehouden zijn breed georganiseerd over de Westelijke en Oostelijke Mijnstreek samen. Ik kom dadelijk even bij mevrouw Absil, want die had het ook nog over de rest van Limburg. Ik heb nog een voorbeeld misschien voor de rest van Nederland. Maar uiteindelijk wordt het vormgeven van de inhoud met al die partijen afgestemd. Er zitten partijen van de Westelijke en Oostelijke Mijnstreek bij elkaar. Het voorstel dat we hebben gedaan is om die dag te laten rouleren. Je kunt allerlei manieren bedenken om dat op de een of andere manier te laten rouleren. Maar de inhoud is bepaald door … Iedereen moet zich gezien en gehoord voelen, zeker in het oude mijngebied.

De voorzitter: Mevrouw Absil, CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, voorzitter. Tijdens de bijdrage van de Gedeputeerde heb ik het even opgezocht. Ik dacht: goh, heb ik het nu verkeerd gelezen? Op dit punt is juist onze bijdrage gericht. Wie is initiatiefnemer? Wie gaat het organiseren? Wie zijn ‘we’? Daarom ook die vraag. Dan kijk ik op bladzijde 8 en dan staat er onder het kopje Samenwerking en Financiën: ‘De Provincie Limburg wordt gezien als initiatiefnemer van een structurele herdenkingsstructuur, als centrale organisator van een eventuele provinciale of euregionale kompeldag en als partij die een deel van de financiering voor haar rekening neemt.’ Zo heb ik het gelezen. Naar mijn idee schetst u nu veel meer het beeld waar wij fan van zijn: geef het initiatief terug aan de maatschappelijke partners die hier al lang mee bezig zijn, aan het Mijnmuseum, dat prachtige verhalen al vertelt, aan andere partijen; laat die dat doen en wij trekken ons terug als Provincie. Zo begrijp ik u nu. Maar zo staat het niet in het stuk. Dat is het beeld dat bij mij is blijven hangen.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik begrijp wat u schetst, waarop u reflecteert. Maar de bedoeling is dat wij het initiatief nemen om die eerste stap zetten en de verbinding te leggen. Uiteindelijk willen we een soort organisatieadvies geven aan het brede veld. We halen nu zaken op in het brede veld. Ze zeggen: dit is heel belangrijk. Dit willen we heel graag. Fijn dat jullie in ieder geval de verbinding maken.’ Maar we gaan het ook teruggeven: dan moet het ook georganiseerd worden. Het advies dat wij gaan geven is: zorg dat er een organisatiecommissie is van tussen de zes en acht personen die die jaarlijks gaat doen. Ik doel dan op al die geledingen vanuit het veld, om dit te gaan organiseren. Zo is het initiatief bedoeld, dat wij het initiatief nemen om hiertoe te komen.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik heb een vervolgvraag daarop. Begrijp ik het dan goed dat u zegt: het eerste jaar organiseren wij het als Provincie. Wij zijn het organiserende comité, laat ik het zo even zeggen, en dus ook verantwoordelijk. Wij zijn de uitvragende partij, de faciliterende partij en de organiserende partij. Zegt u: na dat ene jaar dragen wij het over aan de commissie?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Daar zijn we nog niet helemaal uit. Het liefste zou ik het nu al overdragen aan een organiserende partij. Dat is ook iets wat we met de partijen buiten nu aan het verkennen zijn. Daar zijn ook de gesprekken voor. Die gesprokken worden dadelijk verdiept. Het liefste zou ik hebben dat je een commissie hebt of een aparte stichting, noem maar om, maar dat commitment moet er zijn. We halen nu op dat er heel veel draagvlak is en commitment. Dat moet zich dadelijk ook gaan vertalen in zo’n organisatiecommissie. Maar het is gevaarlijk … Je moet een stevige fading out hebben als Provincie. Zo is het niet bedoeld. Anders moeten we het straks voor heel veel dingen gaan organiseren en dat is niet onze kerntaak. Dus zo zitten we erin. Welke rol wij exact hebben, of we ons bij de eerste organisatie al helemaal terugtrekken of niet, hangt ook een beetje af van wat wij dadelijk in de praktijk nog allemaal gaan tegenkomen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Ik hoorde bij mevrouw Fischer een heel mooi pleidooi over het initiatief. Ik weet ook dat zij uit Kerkrade afkomstig is. Dat was mijn schoonmoeder ook. Van haar hoorde ik ook altijd heel veel verhalen over de mijnen. Voorzitter, dan heb ik de vragen van GroenLinks. Kunnen de scholen erbij betrokken worden, inclusief het mbo? Met

de koepels zijn er gesprekken geweest. Het is mooi dat u het mbo noemt. We hebben in het voorstel al gezegd: hoe mooi zou het zijn als we zeker de opleiding Mediatechniek van het mbo betrekken om te kijken hoe je verhalen in theaters, straattheaters of wat voor vorm dan ook kan tonen? Ik ben niet degene die dat bedenkt. Maar er is een educatieve component en ook een inhoudelijke component die aansluit bij het gebied waar de opleiding gevestigd is. Dus ja, dat willen we doen, maar dan wel op een manier die ook past bij de opleiding, zodat ze daar ook iets uit kunnen halen. Dan was de vraag van GroenLinks: wat als we ons niet beperken tot de euregio, maar ook kijken naar bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk of Europa? Dat is meteen heel groot denken. Uiteindelijk is de basis van Europa de EGKS, de verenging van kolen en staal in Europa na de Tweede Wereldoorlog. Ik heb het niet teruggehoord in de verhalen van de mensen, van de geïnterviewden. Het is wel zo, maar dat is een zijstapje, dat er in het kader van mijnbouwschade op dit moment een Europees project loopt, dat getrokken wordt door een Limburgse universiteit. Dat heet EUMINDA, European Mining Damage. Dat sluit ook aan bij het verhaal van mevrouw Smeets. Het gaat niet alleen om schadegevallen, maar ook om: welke sociale en economische effecten heeft de manier waarop wij de mijnen gesloten hebben opgeleverd, om als voorbeeld te dienen voor andere regio's in Europa die nu voor die opgave staan? Ik denk dan aan Polen, Roemenië, Bulgarije, noem maar op. Zo kunnen zij leren van voorbeelden en zien ze hoe je het eigenlijk niet moet doen, hoe je het ook anders kan doen. Dat project loopt nu, is in uitvoering. We kunnen verkennen in hoeverre daar culturele elementen in zitten. Ik dacht het niet. Dit verhaal speelt wel in Europa, maar om het nu zo groot te trekken zou niet direct mijn voorstel zijn. Van het euregionale denk ik: in andere landen is er in ieder geval veel meer erfgoed. Kijk naar de mijnen in Blegny bijvoorbeeld, waar je echt nog naar beneden kunt om dingen te bezoeken. Dat hebben wij niet meer. We hebben wel de steenkolenmijn in Valkenburg, maar ja, Valkenburg is eigenlijk nooit onderdeel geweest van het mijngebied. Laten we eerst even beginnen met dat wat we hier hebben liggen. De voertaal vind ik een heel mooie. Dat zal zeker belangrijk zijn, maar het moet natuurlijk ook voor iedere Limburger te volgen zijn. Het verbinden van het dialect zou heel mooi zijn, maar het zou ook een cultureel aspect kunnen zijn. Het zou wat mij betreft deels dialect moeten zijn. We moeten zeker het Nederlands niet vergeten, zeker als we het bij ons in Limburg doen. Dan heb ik de vragen van de SP. Daar ben ik al op ingegaan.

De voorzitter: Er is nog een vraag van de heer Mülders voor u.

De heer Mülders (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb in mijn betoog ook gevraagd om een reactie van de Gedeputeerde op de vraag of steekproefsgewijs leerkrachten betrokken kunnen worden. De schoolbesturen kunnen wel allerlei dingen gaan besluiten of allerlei adviezen geven, maar ik denk dat juist die groepsleerkracht, waar het net over ging, ook belangrijk is. Die moet worden meegenomen in de besluitvorming over de dag van de Limburgse mijnen in het primair en voortgezet onderwijs en het mbo, waar mevrouw Fischer en ik een pleidooi voor hielden.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, ik vind dat een goed voorstel, voorzitter. Het zou mij niets verbazen als bij die groepsleerkrachten ook nazaten van mijnwerkers zitten. Dan weer even een zijstapje. De mensen die op dit moment werken bij I3ML, het rijksloket voor de afhandeling van mijnbouwschade in Heerlen, hebben vrijwel allemaal een verbinding met het mijnverleden. Zij zijn ontzettend enthousiast. Ik neem mee dat het waard is om te onderzoeken: waar zijn er groepsleerkrachten die vanuit zichzelf, intrinsiek, al een verbinding hebben? Dan heb je die energie en het enthousiasme denk ik nog meer. Maar het meenemen van de groepsleerkrachten is belangrijk, dat zij niet het gevoel krijgen van: ik word gedwongen om iets te gaan doen waarvan ik niet weet hoe ik het in het lespakket moet frotten. Daarom noemde ik ook dat groeimodel. Het moet ook groeien. Er

was de vraag van de SP of € 45.000 niet te weinig is. Ik heb toegelicht dat we daar goed naar kijken. In vergelijking met andere initiatieven moeten we niet uit de pas gaan lopen. Maar het hangt ook een beetje af van wat we gaan doen. Dan heb ik de vragen van de BBB, voorzitter, over dat er steeds minder oud-mijnwerkers beschikbaar zijn om het door te geven. Dat is zo. Ik weet nog, toen ik in Heerlen startte met werken, waren er heel veel oud-mijnwerkers die op scholen het verhaal gingen vertellen. Dat wordt natuurlijk steeds minder. GS vindt het belangrijk om te kijken wat voor ideeën er in het veld zijn om die verhalen vast te houden. Ik denk dat er al heel veel dingen gebeurd zijn. Hoe kun je dat bundelen? Ik noem maar iets: je kunt oud-mijnwerkers nu voor de camera nog iets laten vertellen, zodat het de komende twintig jaar nog behouden is. Dat is waardevol als je weet dat zo'n oud-mijnwerker waarschijnlijk geen twintig jaar meer gaat leven. Dan vul ik het in. We moeten samen gaan zien hoe we dat gaan doen, met de mensen. Wat daar denk ik ook nog een belangrijk aspect is, is het volgende. Achteraf dacht ik: ik had het me kunnen bedenken. Ik kreeg twee voorbeelden in de vakantie. Een collega van mij uit Overijssel heeft een vrouw die bij Rijkswaterstaat werkt. Haar grootouders zijn nazaten van Slovenen die hier zijn gekomen om in de mijnen te werken op De Heksenberg. Je zag dat zij een ontzettende behoefte had om te gaan zoeken en te graven in dit gebied naar de wortels van haar familie. Anderzijds kwam ik de bekendste oogarts van Nederland recentelijk tegen. Met nieuwjaar is hij vaak op het nieuws. Het gaat om Jan-Tjeerd de Faber. Hij komt uit Kerkrade. Je hoort het niet meer aan zijn spraak. Hij is een kleinzoon van een Fries die uiteindelijk via vele omwegen in Kerkrade terechtgekomen is. Dat is de melkboer van de Domaniale geweest. Een heel verhaal. Op een gegeven moment wilde ik wat te drinken gaan halen, maar ik kwam niet van hem af, want hij wilde dat verhaal vertellen. Je ziet ook dat mensen hun verhalen willen vertellen. Ik denk dat dat mooi is. Ik heb het dan over mensen die uiteindelijk ooit een keer hier weg zijn gegaan of mensen die elders in Nederland wonen, die weten dat ze nazaat zijn. Hoe kunnen we dat soort dingen ook verzamelen en het daarmee ook een nationaal tintje geven? Dat zou iets kunnen zijn waarmee we het wat cachet geven. Dus dat met betrekking tot het vastleggen van verhalen. De andere vraag gaat over het roulerende model. Het voorstel dat we nu hebben, is om dat aan het veld over te laten en te kijken wat men daarvan vindt. Op het moment dat de tien gemeenten in de Westelijke en Oostelijke Mijnstreek er niet uit komen, kan je altijd het alfabetische model hebben, noem maar op, maar ik ga als Provincie niet bepalen wie als eerste aan de buurt is. Daar moeten ze zelf iets van vinden. Over de educatieve component hebben we het al gehad, met de didactiek en hoe we dat zouden kunnen koppelen. Dan de vragen met betrekking tot 'van onderop gedragen'. Ik ben er al op ingegaan hoe we dat willen gaan organiseren met zo'n commissie. Het is inderdaad echt belangrijk dat het van onderop gedragen is. Als wij, nogmaals, bij de allereerste gesprekken te horen hadden gekregen dat er geen behoefte aan is, waren we gestopt en hadden we dat uw Staten medegedeeld. Het leven van dit initiatief in Noord- en Midden-Limburg is heel relevant. In de buurt van Weert heb je ook zo'n bos, de Laurabossen. Daar is hout geteeld voor de Lauramijn in Kerkrade. Je hebt in Midden-Limburg nog de Beatrixmijn, waarvoor er ooit een keer een put geslagen is, maar waarbij er nooit mijnbouw gekomen is. In heel Limburg heb je elementen zitten die nadrukkelijk verbonden zijn met die mijnen. Ik stel ook voor dat de partijen buiten, zeker de mensen die straks in de commissie aan de slag gaan, daar de verbindingen gaan zoeken. Als er behoefte aan is, kunnen zij kijken hoe ze dat kunnen betrekken in het geheel. Dat hangt natuurlijk ook af van het landelijke verhaal dat ik net al noemde. Als er heel veel behoefte is bij mensen om het verhaal van familie te vertellen, maar ook op te halen wat de roots van de familie is, kan dat door zo'n commissie worden opgepakt. Dat waren mijn antwoorden, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde. Dan constateer ik dat we aan het einde gekomen zijn van dit agendapunt. Ik heb geen toezeggingen genoteerd. Ik kijk even rond. Dat wordt beaamd. Dat betekent dat we door kunnen met het volgende agendapunt.

8.2 Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801), brief Gedeputeerde Kuntzelaers van 16-06-2026 (GS DOC-00934420)

De voorzitter: We zijn aangekomen bij agendapunt 8.2. Daarvoor zal een wissel van Gedeputeerden plaatsvinden. Zoals gezegd gaan we door met agendapunt 8.2, de mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea. Op 6 februari jongstleden is door uw Staten de meerjarige Museumvisie vastgelegd. In de meerjarige Museumvisie is vastgelegd dat in het derde kwartaal van 2026 een subsidieregeling wordt opengesteld die toegankelijk is voor alle regionale en lokale musea in Limburg. Middels de mededeling informeert GS u over de opzet van de subsidieregeling kleine musea, voordat deze definitief wordt uitgewerkt en vastgesteld. Wij gaan dit agendapunt behandelen in één termijn, met een maximale spreektijd van drie minuten per fractie. Ik denk dat ik dit keer eens begin bij de heer Beckers van JA21.

De heer Beckers (JA21): Dat bevalt mij wel, voorzitter. Limburg heeft een rijke geschiedenis en een sterke eigen identiteit. Onze musea spelen een belangrijke rol bij het bewaren en doorgeven daarvan. We zijn daarbij positief over het uitgangspunt van deze regeling. Maar voorzitter, publiek geld moet wel doelmatig besteed worden. Daar hebben we een aantal vragen over. Om te beginnen de € 1,75 miljoen. De motie waar dit op gebaseerd is ging over het versterken van kleinere musea in Limburg. Van dat bedrag gaat nu € 750.000 naar de subsidieregeling voor lokale musea, terwijl € 1 miljoen wordt gereserveerd voor drie grote regionale musea. Dat betekent dus dat het grootste deel van het beschikbare budget niet onder lokale musea wordt verdeeld. Kan de Gedeputeerde uitleggen hoe deze verdeling zich verhoudt tot de oorspronkelijke bedoeling van de motie en op basis van welke inhoudelijke en financiële criteria voor deze drie musea is gekozen? Dan de subsidieregeling zelf. Er komen twee categorieën, een laagdrempelige categorie voor kleinere bedragen en een categorie voor hogere bedragen, met zwaardere voorwaarden. Wat zijn die voorwaarden precies? Dat is juist voor kleine musea van belang. Veel van deze organisaties draaien grotendeels op vrijwilligers. Voor veel van deze kleine musea moet deze regeling ook toegankelijk zijn. Ik zag in de beantwoording van de technische vragen van het CDA dat een aanzienlijk deel van de Limburgse musea niet in het museumregister staat. Bovendien weet de Provincie niet welke van deze musea de intentie hebben zich te laten registreren. Tegelijkertijd is registratie of de intentie daartoe wel een voorwaarde om voor deze regeling in aanmerking te komen. Hoe weet het College dan dat we met deze regeling de kleinere musea, waarvoor deze middelen oorspronkelijk bedoeld zijn, bereiken? Is ook enige vorm van proportionaliteit toegepast als uitgangspunt? Dus: hoe kleiner de bijdrage, hoe eenvoudiger de aanvraag en verantwoording? Er moet voor worden gezorgd dat ook bij hogere bijdragen de eisen voor vrijwilligersorganisaties praktisch uitvoerbaar blijven. Daarnaast zien we dat de subsidie niet allen kan worden ingezet voor collectiebeheer, reparaties, depots en museumgebouwen, maar ook voor zaken als coaching, workshops, netwerkevenementen en externe inhuur voor marketing en communicatie. Voor ons moet deze incidentele investering uiteindelijk aantoonbaar bijdragen aan een museum dat na afloop sterker op de eigen benen staat. Hoe gaat het College beoordelen of dergelijke uitgaven daadwerkelijk bijdragen aan de structurele toekomstbestendigheid van een museum? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Beckers. Dan gaan we door met mevrouw Koopman van de VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u wel, voorzitter. De VVD vindt het goed dat de Provincie naast de grote provinciale musea ook regionale musea ondersteunt die voor omvangrijke investeringen staan. Het Natuurhistorisch Museum Maastricht, het Cuypershuis en het Missiemuseum Steyl hebben ieder hun eigen betekenis en uitdagingen. Daarom is maatwerk belangrijk. Deze drie musea moeten niet

aan dezelfde standaard worden gebonden. Bij grote verbouwings- of huisvestingsopgaven moet eerst duidelijk zijn wat inhoudelijk nodig is en welk toekomstbestendig plan daarbij past. Dat vraagt soms tijd. De VVD heeft daarom de volgende vragen aan de Gedeputeerde, via u voorzitter. Is de Gedeputeerde bereid om bij deze incidentele bijdrage nadrukkelijk maatwerk per museum mogelijk te maken? Kan daarbij niet alleen worden gekeken naar het moment van aanvragen, maar ook naar een realistische periode voor voorbereiding en uitvoering? En is de Gedeputeerde bereid om wanneer een museum aantoonbaar meer voorbereidingstijd nodig heeft voor een goed onderbouwd plan daar ruimte voor te bieden? Voorzitter, er wordt gezamenlijk € 1 miljoen gereserveerd. Het uitgangspunt moet niet zijn dat dit geld zo snel mogelijk wordt uitgegeven, maar dat het zo goed mogelijk wordt besteed. Dus liever een zorgvuldig plan dat iets later wordt uitgevoerd, dan een haastig plan omdat de kalender dat voorschrijft. We horen daarom graag dat maatwerk, inhoudelijke kwaliteit en een realistisch tijdpad leidend zijn bij de verdere uitwerking. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman. Er is een vraag voor u van mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, mag ik mevrouw Koopman een vraag stellen? Ik snap uw betoog helemaal. Zouden we dat kunnen oplossen door aan het College te vragen van 2026/2027 wellicht 2028 te maken, zodat zij de ruimte hebben om die plannen echt goed voor te bereiden? Is dat uw vraag? Dus zodat zij de ruimte krijgen?

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Mijn vraag ligt bij de Gedeputeerde. Ik wacht heel graag even zijn antwoord af. Ik denk dat daarbij de nadruk moet liggen op wat de vraag is van musea en wat nodig is voor hen. Ik wil er niet specifiek een tijdpad nu aan koppelen op deze manier.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Absil. Of had u nog een vervolgvraag?

Mevrouw Absil (CDA): Nee, die verwerk ik in mijn bijdrage. Die heb ik wel.

De voorzitter: Heel fijn. Het woord is aan u.

Mevrouw Absil (CDA): Dan zou ik willen vragen aan de Gedeputeerde: is het verschuiven van de termijn een oplossing voor de vraag van mijn collega? Ik snap de vraag namelijk. Wij zijn blij met de uitwerking van deze regeling en blij dat die binnenkort open kan, zeker omdat het voor 2026/2027 is en dat krap aan wordt.

De voorzitter: Nu is er wel een vraag van mevrouw Koopman voor u.

Mevrouw Koopman (VVD): Ik wil u vragen of u uw vraag bij uzelf kunt houden. Dat is niet gekoppeld aan de mijne. Ik heb gesproken met een aantal mensen hierover. Daaruit ontstond mijn vraag.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Als antwoord op deze opmerking: die vraag is door mij al eerder gesteld bij het indienen van de motie: in hoeverre is 2026/2027 haalbaar als we hem in Q3 indienen? Dat wordt Q4. Wat is dan nog de resterende tijd? Mijn vraag is eigenlijk uitgebreider en gaat niet alleen over die drie musea, maar over de musea überhaupt. Dan het volgende. We zijn wel blij dat het hier sonderend voorligt, want we missen echt een aantal essentiële zaken. De grondslag van de motie lag in de

ondersteuning van al die andere dan de drie eigen provinciale musea. Nu is die beperkt tot musea die ingeschreven staan in het museumregister. Het ging er juist om al die musea te ondersteunen. In de Museumvisie zagen we voor die drie: de basis op orde houden is nogal uitdagend. Dat geldt eigenlijk voor hen allemaal. Uit de beantwoording van de technische vragen blijkt dat er nogal een verschil is tussen de musea die we zouden willen steunen en degene die ingeschreven staan. Bovendien is bijna € 4.000 inschrijfgeld niet voor de poes. Het kan 80% van je subsidie opslurpen, als je niet oppast. Wat ons betreft zouden wij dus willen meegeven: kies voor een categorie à la het Leefbaarheidsfonds, dus een gradatie. Daar kan dan bijvoorbeeld een categorie tot € 2.500 bij komen, die relatief vrij te besteden is. Er zijn namelijk ook best wel strikte eisen, die wat beter passen bij musea die hun zaken al helemaal op orde hebben, het digitale ontsluiten, maar er zijn ook genoeg musea die hun eigen digitalisering nog op orde moeten krijgen, AVG-proof moeten worden, waar veiligheid een ding is. Wij zouden graag willen dat daar geld aan uitgegeven kan worden. Wij willen dus een regeling voor alle musea, groot en klein. Wij willen juist ook de musea ondersteunen die vaak gedragen worden door de vele vrijwilligers, die op die manier met heel veel mensen samen het verhaal van Limburg vertellen, zodat het ook verteld kan blijven worden. De vraag is: kan het College daarop reflecteren? In het dictum van de motie is de mogelijkheid opengelaten voor nieuwe museale concepten. In de Statenvergadering van 6 februari, bij de behandeling van de Museumvisie, heeft u de toezegging gedaan om als GS een visie te vormen op de plannen van het Annapark, waar erfgoed, monumenten en een museaal concept samen zouden kunnen komen. Wij hadden verwacht en ook gehoopt dat dat perspectief vooraf ontvangen zou zijn en gelijktijdig met deze mededeling besproken had kunnen worden, zodat we ook hadden kunnen beoordelen: er gaat nu € 1 miljoen naar die drie musea … Dan was er wellicht nog ruimte geweest om ook iets voor het Annapark te reserveren.

De voorzitter: U rondt af?

Mevrouw Absil (CDA): Wat is de status daarvan?

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie van de BBB, naar de hee Queisen.

De heer Queisen (BBB): Ik heb de invulling gelezen van de motie die mede door ons is ingediend, motie 3233, ook wat betreft het maximale bedrag van € 1,75 miljoen. Maar hoe is die € 1 miljoen gespecificeerd voor die drie musea, het Natuurhistorisch Museum Maastricht, het Cuypershuis en Missiemuseum Steyl? Hoe komen we aan die € 1 miljoen? Die drie musea slokken het voor het grote deel op. Er blijft dus nog € 750.000 over voor de kleinere musea. Dan sluit ik me aan bij de voorgangster: zet het open voor alle musea. Als een klein museum al bijna € 5.000 moet betalen aan inschrijvingskosten, dan helpt dat ook niet. Ik dacht: net als bij de carnavalsmakers, iedereen moet eigenlijk een stimulus krijgen. Misschien is het een beetje te ver gezocht, maar het zou goed zijn als meer musea ervan gebruik kunnen maken. De toegankelijkheid moet ook eenvoudig zijn. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mevrouw Kuiper van de SP.

Mevrouw Kuiper (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP vindt het goed dat € 750.000 beschikbaar komt om lokale kleine musea te versterken. De regeling richt zich op belangrijke zaken als collectiebeheer, digitalisering, toegankelijkheid en professionalisering. Maar juist voor de kleine musea hebben we een aantal aandachtspunten. Veel lokale musea draaien grotendeels op vrijwilligers. Dan is het niet alleen belangrijk waarvoor de subsidie beschikbaar is, maar vooral of zij er in de praktijk gebruik van kunnen maken. Allereerst de looptijd en spreiding. De regeling is voorzien voor 2026/2027. Wij zouden graag zien dat er een meerjarig karakter aan zit, zodat aanvragen over meerdere jaren kunnen worden verspreid. Dat voorkomt dat alle musea tegelijk een aanvraag indienen en geeft de ruimte om te leren

van ervaringen en de regeling waar nodig te verbeteren. Een tweede punt betreft de twee categorieën. Er komt een lagere bijdrage met lagere eisen en een hogere bijdrage met zwaardere voorwaarden. Dat klinkt logisch, maar we moeten voorkomen dat uiteindelijk vooral de musea met de meeste professionele capaciteit het meeste geld binnenhalen. Juist de kleinere, vaak door vrijwilligers gerunde musea moeten een reële kans hebben. De voorwaarden mogen daarbij niet te hoogdrempelig zijn. Daarbij is het ook belangrijk dat deze musea weten dat de regeling er is. We moeten niet alleen de regeling publiceren en afwachten wie de weg naar de Provincie vindt. Juist kleinere musea moeten actief geïnformeerd worden over de mogelijkheden en de beschikbare ondersteuning. Die toegankelijkheid speelt ook bij de registratie. Musea die nog niet geregistreerd zijn, kunnen volgens de regeling meedoen als zij de intentie hebben om registratie te verkrijgen. Dat is positief. Maar zo'n registratieproces kan meerdere maanden duren. We moeten voorkomen dat een klein museum eerst die stap zet en vervolgens na registratie te horen krijgt dat het subsidiebudget inmiddels op is. Daarom onze vraag aan de Gedeputeerde: kan de Gedeputeerde toezeggen dat bij definitieve uitwerking wordt gezorgd voor gespreide aanvraagmogelijkheden over meerdere jaren, haalbare voorwaarden voor kleine, door vrijwilligers gerunde musea en voldoende ruimte voor musea die nog bezig zijn met hun registratie, zodat zij na registratie niet achter het net vissen? Voorzitter, uiteindelijk gaat het er niet alleen om het geld beschikbaar te stellen. Het gaat erom dat het geld ook daadwerkelijk terechtkomt bij de lokale musea, waarvoor het bedoeld is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kuiper. We gaan naar mevrouw Jetten van GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ben bang dat het een beetje meer van hetzelfde gaat worden. Wij zijn gewoon heel blij met het stuk en de aandacht voor de kleine musea. Ook dank aan de indiener van deze motie. Als er, zoals in het stuk staat verwerkt, sprake is van een eerlijke verdeling en regionale spreiding, dan word ik nog blijer natuurlijk. Ik had ook een vraag over de verdeling van het budget over de drie regionale musea en of dat niet in strijd is juist met de intentie van de motie, maar dat heeft de indiener zelf al naar voren gebracht. Die vraag kan ik dus makkelijk overslaan. Een andere vraag is: die extra ondersteuning bij die subsidieaanvragen, is die voldoende om die vrijwilligersorganisatie daadwerkelijk in staat te stellen om een kwalitatief goede aanvraag in te dienen en wordt dat gemonitord? Dat vonden wij belangrijk. Wordt gewerkt met een verdeelsleutel, maximumpercentages of regionale plafonds, juist om te voorkomen dat een beperkt aantal musea een groot deel van het budget ontvangt of opslokt, hoe je het maar wil noemen? Hoe reëel is de verwachting dat problemen als vergrijzing van vrijwilligers, professionalisering en exploitatie na afloop van deze incidentele subsidie opgelost zijn en blijven? De focus ligt natuurlijk op digitalisering, collectiebeheer, gebouwen en bedrijfsvoering. Dat snappen we. Maar als je kleine musea spreekt, geven ze ook aan te worstelen met die vrijwilligers, met die exploitatiekosten en met die bestuurscontinuïteit. Daar zit wat frictie, heb ik het gevoel, dus waarom deze keuze? Tot slot zouden we graag van het College een onderbouwing willen waarom deze besteding van € 1,75 miljoen niet alleen leidt tot kwaliteitsverbeteringen, maar daadwerkelijk ook een duurzame oplossing biedt voor de onderliggende problemen van deze kleine musea. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. We gaan naar mevrouw Fischer van 50PLUS.

Mevrouw Fischer (50PLUS); Dank u wel. We hebben een paar vragen. Ik begin met de budgetverdeling. Van de € 1,75 miljoen die volgens de aangenomen motie beschikbaar is gesteld voor kleinere musea gaat uiteindelijk slechts € 750.000 naar die kleine musea en € 1 miljoen naar drie vooraf geselecteerde regionale musea. Kan de Gedeputeerde toelichten waarom meer dan de helft van het budget niet via een open regeling beschikbaar wordt voor alle Limburgse musea en hoe zich dit verhoudt tot de oorspronkelijke motie? We hebben het er net over gehad dat musea moeten

kunnen aantonen dat ze zover zijn en dat alle aanvragen en zo geregeld zijn. In Kerkrade is er een mijnmuseum, Schacht. Maar dat is een stichting en geen bestuur. Ik heb met die mensen gesproken. Ik ben er geweest. Ik wilde er graag naar boven, maar dat ging niet, want er is geen lift. Ze zeiden: je weet waar je het vragen moet. Ik zei: wat zouden jullie willen? Hij zei: het hoeft niet veel te zijn; met € 1.000 kunnen we al even vooruit. Stel dat daar iets mee gedaan kan worden; het zijn allemaal vrijwilligers daar. Er is geen enkele betaalde kracht. Dan vind ik dat dat ook gehonoreerd moet worden. Het is echt een schat van een museum. Tot zover de eerste vraag. Dan vrijwilligers en vergrijzing. Daar heb je het. In de Museumvisie wordt de vergrijzing van vrijwilligers als belangrijke uitdaging genoemd. Welke concrete resultaten verwacht het College dat deze subsidieregeling oplevert voor het aantrekken en behouden van nieuwe vrijwilligers? Hoe wordt achteraf gemeten of deze investering daadwerkelijk bijdraagt aan de continuïteit van lokale musea? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. We gaan naar mevrouw Wesseling van D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dank, voorzitter. Ik ben bang dat ik iets meer van hetzelfde heb, maar ik ga een aantal zorgpunten toch herhalen om duidelijk te maken dat het breder gedragen wordt. D66 was de mede-indiener van de motie over de kleine musea. Die aanleiding was ook heel helder: juist heel veel van die musea bewaren belangrijk lokaal erfgoed, draaien grotendeels op vrijwilligers en hebben niet altijd de mensen of de middelen om noodzakelijke stappen richting de toekomst zelf in te kunnen zetten. We hebben twee aandachtspunten bij de regeling. Ten eerste de verdeling van het geld, die € 1,75 miljoen, waarbij € 750.000 gaat naar de lokale musea en € 1 miljoen toch naar die drie grotere regionale musea. De Museumvisie bood de ruimte om de regionale musea bij grote opgaven te ondersteunen. Die steun stellen wij ook helemaal niet ter discussie, maar die motie was juist echt bedoeld voor de kleinere musea. Waarom is uiteindelijk voor deze verhouding gekozen? Waarop is uiteindelijk gebaseerd dat € 750.000 voldoende zal zijn voor die kleinere musea? Dan ook over toegankelijkheid en regeldruk. Het stuk bevat echt wel goede elementen in dit kader, dus ondersteuning bij aanvragen en categorieën met lichtere voorwaarden. Maar mevrouw Absil noemde ook al de registratie in het museumregister die geldt. Natuurlijk is het goed om enige professionalisering te stimuleren, maar het zou geen feitelijke drempel moeten gaan vormen om uiteindelijk de subsidie aan te kunnen vragen. We vroegen ons af of GS ook in beeld heeft hoeveel procent van de lokale musea nou eigenlijk voldoet aan die eis van het museumregister. Dus hoe groot is die groep die hierdoor alsnog buiten de boot valt? Wij kunnen ons ook best wel vinden in het voorstel van mevrouw Absil om eventueel een extra trap te maken binnen de regeling, waarbij we met nog iets kleinere budgetten mogelijk nog minder regeldruk kunnen realiseren, speciaal voor de musea die niet zijn ingeschreven in het museumregister. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de PvdA, mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik ga niet al die vragen van mijn collega's herhalen. Ik ben wel gefascineerd door de discussie over het museumregister. Het Museumregister is een organisatie die ervoor zorgt dat musea de kwaliteit hebben en ook de ethische verantwoording afleggen om hun zaken op orde te hebben. Wat ik eigenlijk aan de Gedeputeerde wil vragen is of de subsidie die gegeven wordt aan de musea ingezet kan worden om zo'n registratie te bereiken. Dan heb ik het niet over het inschrijfgeld, maar wel over de verbeteringen die gedaan moeten worden om in aanmerking te komen voor die registratie. Er zat een heel mooie lijst bij vanwege de technische vragen van mevrouw Absil. Dank daarvoor. Daar staan ook een aantal musea op die geen registratie hebben, die dat misschien wel zouden willen, maar die nu niet de kwaliteit hebben om dat te doen, waarbij deze subsidie dat wel kan bereiken. Dat was mijn vraag. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we tot slot naar mevrouw Jiménez van de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik ga mijn tekst niet aanpassen. Ik lees het op zoals ik de tekst heb gemaakt. Vandaag zien we hoe invulling wordt gegeven aan motie 3233. Voorzitter, daar kunnen wij als PVV-fractie op hoofdlijnen wel mee leven. Er wordt € 750.000 beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling Lokale Musea 2026/2027. Lokale musea kunnen daarmee tussen de € 5.000 en € 50.000 aanvragen voor al die al opgenoemde aspecten, die ik niet nog een keer ga opnemen. Dat vinden wij belangrijk, want juist deze kleinere musea draaien vaak op vrijwilligers en hebben niet de financiële en organisatorische slagkracht van de grotere instellingen. Tegelijkertijd dragen zij een belangrijk deel van onze Limburgse geschiedenis, cultuur en identiteit. Wij vinden het daarom goed dat niet alleen wordt gekeken naar tentoonstellingen of publieksactiviteiten, maar juist naar het versterken van de basis van deze musea. Tegelijkertijd vragen wij ons af of het investeren in stenen automatisch bijdraagt aan een basis die op orde is. Een verbouwing of investering in een museumgebouw kan noodzakelijk zijn, maar alleen wanneer duidelijk is welk probleem daarmee wordt opgelost en hoe dit bijdraagt aan de toekomstbestendigheid, toegankelijkheid en exploitatie van het museum. Een museum moet immers niet alleen een gebouw zijn, maar de instelling moet ook zijn collectie, organisatie en financiële basis op orde hebben voordat het verder kan bouwen aan de toekomst. Voorzitter, daarnaast wordt € 1 miljoen gereserveerd voor de drie regionale musea. Wij hadden liever gezien dat het merendeel van de investeringen gaat naar de kleinere musea. In de stukken wordt aangegeven dat er bij deze grotere musea sprake is van een grootschalige verbouwingsopgave van het museumgebouw. Het blijft voor ons echter onduidelijk om welk gebouw of om welke gebouwen het precies gaat. Kan het College dit nader toelichten en aangeven welke verbouwingsopgave hiermee wordt bedoeld? We begrijpen dat ook deze instellingen voor grote uitdagingen staan, met name rondom hun museumgebouwen, maar investeren in stenen is wat ons betreft geen doel op zich. Het moet aantoonbaar bijdragen aan een gezonde en duurzame basis voor het museum. Kan het College daarom ook toelichten welke resultaten met deze investeringen worden beoogd en hoe wordt vastgesteld of deze investering daadwerkelijk bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van de betrokken musea? Voor ons blijft het uitgangspunt helder. De uitvoering van deze motie moet daadwerkelijk ten goede komen aan de kleinere musea. Met de € 750.000 voor de subsidieregeling wordt daar in ieder geval al enige invulling aan gegeven. We zijn daarom benieuwd naar de verdere uitwerking van de regeling en zullen daarbij vooral letten op de toegankelijkheid ervan voor de kleinere musea en de vrijwilligers die deze instellingen draaiende houden. Tot zover, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Dat betekent dat we naar de beantwoording door GS gaan. Daar heeft Gedeputeerde Kuntzelaers 25 minuten voor. Aan u het woord.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dat moet lukken, voorzitter. Dank u wel. Dank ook aan de Staten voor de vragen die zijn gesteld. Ik ben blij met de op hoofdlijnen positieve reactie die ik in de zaal aantref en ook de begrijpelijke vragen en aandachtspunten die zijn aangedragen. Laat ik beginnen met de verdeling. Ik denk dat dat een van de vragen is die we met z'n allen graag willen beantwoorden, ook waarom we een bepaald aantal keuzes daarin gemaakt hebben. Met het bedrag dat gereserveerd was in de motie zijn we aan de slag gegaan. In het debat investeerden wij natuurlijk zelf royaal in onze drie provinciale musea, de grote musea van deze provincie. U heeft ons daar de steun voor gegeven. Er wordt nu driftig gewerkt aan de uitwerking van de Museumvisie. Daarbij kwam wel de reactie uit uw Staten: het is wenselijk dat die andere musea … Ik ben erachter gekomen hoe breed die opmerking is in dit proces. Dat is een enorm divers landschap in Limburg, 'die andere musea'. Het werd wenselijk geacht om daarmee aan de slag te gaan, van groot tot klein, en daar een passende regeling voor aan te bieden. Daarbij hebben we eerst teruggekeken in de tijd. Aan het begin van deze periode stond

bijvoorbeeld nog een regeling open voor kleine musea in Limburg, een subsidieregeling van € 120.000 destijds. Dat doe ik even uit mijn hoofd. Die is niet uitgeput. Die stond toen open. Je kon tot € 10.000 aanvragen. Dat was vrij laagdrempelig. Een aantal musea hebben in dat kader wat aangevraagd. Destijds kregen we de € 120.000 niet op.

De voorzitter: Er is een vraag voor u van mevrouw Jiménez, PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Mag ik vragen waarom die subsidie niet is uitgeput? Waren er te weinig aanvragen of lag het echt aan de procedure, dat veel bureaucratische belemmeringen in de weg stonden?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, destijds zijn er gewoon te weinig aanvragen binnengekomen. Dus het is niet zo dat zich een aantal organisaties gemeld heeft en op een gegeven moment gedacht heeft: laat maar, dit duurt me allemaal te lang / dit is te veel. Die regeling werd niet uitgeput. Dan kun je nog zeggen: was hij wel goed onder de aandacht gebracht/heb je genoeg aandacht gespendeerd aan hoe je hiermee omging? Het ging ook sec om een bedrag van € 10.000. Misschien hadden sommige musea – dat weten we ook – behoefte aan een grotere investering of sommige, zoals mevrouw Fischer net zei, aan een veel kleinere bijdrage. Dat was voor ons even de zoektocht. Met die regeling, die destijds maar matig gefunctioneerd heeft, in het achterhoofd, hoe ga je dan die € 1,75 miljoen op een goede manier inzetten met z'n allen? Daarbij hebben we gekeken: wat hebben we aan signalen de afgelopen jaren binnengekregen? We hadden een aantal grote signalen van kleine musea. Van het Missiemuseum, het Cuypershuis en het Natuurhistorisch Museum wisten we dat er grotere opgaves lagen. Dit zijn relatief gezien nog steeds kleine musea. Er zitten ook heel veel vrijwilligers in die organisaties. Maar om een voorbeeld te noemen; mevrouw Jiménez Hastenrath vroeg ernaar. Wat betekent dat dan, die investering? Als je kijkt naar het monumentale pand waar het Missiemuseum bijvoorbeeld in zit; als je daar de klimatologische beheersing niet goed doet, kan die heel fragiele collectie die ze hebben, namelijk met opgezette vlinders et cetera, aangetast worden door schimmels of anderszins. Dus je zult bepaalde aanpassingen moeten doen in zo'n oud pand om te zorgen dat je collectie ook bij de tijd blijft. Dat soort vraagstukken – dat zijn serieuze verbouwingen, dat kost serieus geld – zul je met elkaar moeten adresseren. We hebben natuurlijk gekeken naar de duidelijke opdracht die we hadden: doe aan regionale spreiding. Het is niet voor niks dat er een Noord-, Midden- en Zuid-Limburgse variant in dit geheel zit. Daarom hebben we gezocht: kunnen we op sommige plekken een fundamentele bijdrage leveren? Dat is de selectie van de drie grote kleine musea. Ik denk dat dat de beste omschrijving is. Daarnaast zijn we op zoek gegaan naar: hoe ga je dan om met al die andere musea? Dan pak ik wel meteen even de opmerking die velen van jullie maakten. We hebben de categorie € 5.000 tot € 50.000 gemaakt, met registratie bij het museumregister als een van de verplichtende onderdelen, met name met als doel kwaliteitsverbetering, een bepaalde standaard. Dan kom ik ook meteen op de vragen van mevrouw Wolters. Als je aan de voorwaarden van het museumregister voldoet, dan zorgt dat automatisch voor de invulling van een heel aantal van die zaken als professionalisering van je vrijwilligers, ondersteuning van vrijwilligers et cetera. Die zaken krijg je automatisch op orde als je aan die eisen voldoet. Kun je dus je middelen inzetten om aan die voorwaarden te voldoen? Het antwoord daarop is: ja. Ik ben wel getriggerd door de opmerkingen die ik hoorde: moet er niet een nog laagdrempeligere categorie zijn, waarbinnen registratie binnen het museumregister niet de voorwaarde is? Daar werd een bedrag van € 2.500 genoemd door mevrouw Absil. Ik denk dat het best een goede suggestie is om voor de musea die … We hebben die lijst aan u doen toekomen in de antwoorden op de technische vragen. Ook wij keken daarnaar en dachten: daar zitten ook wel een aantal musea bij die

niet de behoefte hebben aan de stap naar een registratie binnen het museumregister, maar misschien zouden die alleen al gebaat zijn bij aansluiting bij de CEL in Limburg, de Coöperatie Erfgoed Limburg, bij het zijn van een onderdeel van het Limburgse ecosysteem en bij het krijgen van een kleine vergoeding daarbij om aan de slag te gaan met – you name it – een heel open categorie zoals dat in het Leefbaarheidsfonds gebeurt of zoals wij het zelf kennen bijvoorbeeld van de stimuleringsregeling voor bovenlokale evenementen. Dat zit in diezelfde categorie. Daarmee kan ik ook meteen de geruststelling afgeven. Als we die categorie introduceren – een beetje naar de reacties hier luisterend is er een breed gedragen gevoel dat dat wenselijk is – dan kunnen we dat in dezelfde lijn van de regelingen die we al hebben met elkaar introduceren. Dan is het dus, zoals mevrouw Kuiper terecht stelde, niet complicerend voor vrijwilligersorganisaties om dat aan te vragen. Er zit een relatief lage verantwoordingssystematiek achter. Het enige wat we dan vragen is: sluit je aan bij de CEL, want het is heel fijn om op erfgoedgebied in Limburg van elkaar te leren en ook af en toe bij elkaar aan tafel te schuiven om wijze lessen van elkaar over te nemen.

De voorzitter: Dat roept een vraag op van mevrouw Wolters, PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Ik heb daar een korte vraag over. Wordt er bij de CEL ook gekeken naar ethische verantwoording? Juist dat museumregister checkt ook de ethische verantwoording van een museum. Waar ik een beetje bang voor ben – met name op historisch gebied hebben we daar een aantal dubieuze voorbeelden van – is dat daar iets in sluipt wat we liever niet willen subsidiëren. Dan zal ik het even zo formuleren. Als die check er is, dan denk ik dat dit een prima voorstel is, maar anders heb ik daar wel nog wat vraagtekens bij.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, voorzitter. Dan ga ik het met name over de meest toegankelijke categorie hebben. De CEL heeft wel een zelfreinigend vermogen, want daar zitten al onze grote musea en kleine erfgoedinstellingen al samen in. De blik op wie er toetreedt tot je gezelschap heeft in zichzelf al een louterende werking. Denk ik dat je voor bedragen onder de € 2.500 een genadeloze selectie moet toepassen? Laat ik eerlijk zijn. Ik vind dat we daar terughoudend mee moeten zijn. Voor de bedragen van € 5.000 tot € 50.000 mogen we wel een tandje strenger zijn. Dan krijg je een iets grotere vraag met een iets grotere subsidieopgave. Als je € 30.000 voor een bepaalde ontwikkeling in je organisatie wil, dan begeef je je in een andere voetbaldivisie. Dan ga je van de goede amateurs naar de hoofdklasse. Ik kijk even naar mijnheer Queisen; voordat ik het woord ‘Champions League’ in de mond neem … In dit geval blijven we gezellig bij de amateurs, maar ook daar zijn er natuurlijk verschillen in hoe bepaalde clubs functioneren. Dat geldt ook hier. Dat zijn verschillen die ik zou willen aanbrengen in verantwoording en vragen die we uitzetten.

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dat snap ik. Maar ik bedoelde daarmee ook niet het Merklappenmuseum waar ze schattige konijntjes op kruissteek hebben, zeg maar.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Wij zullen erop letten dat er geen heel dubieuze spontane musea ontstaan.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ik ben blij met de richting waarin u denkt. Dat roept bij mij wel de volgende vraag op. Die € 750.000 was gebaseerd op volgens mij minder dan dertig musea die in het museumregister staan. Dat wordt nu meer dan verdubbeld, alhoewel het mogelijk kleine aanvragen zijn. Maar komen we dan nog steeds met die € 750.000 uit? Dat is de vraag.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Wij gaan die puzzel proberen te leggen. Ik ga er eigenlijk wel van uit, omdat je een dermate klein bedrag uit het geheel vraagt. Stel dat je vijftig musea hebt, die ieder € 2.500 aanvragen, dan nog is dat op het grote geheel een heel overzichtelijk bedrag. Zeker als we in ogenschouw nemen dat we de vorige keer de € 120.000 die we hadden niet op kregen, moet ik zeggen dat met € 750.000 deze keer de ambitie om het geld weggezet te krijgen … Dan kom ik op het volgende punt in deze vraag, een punt ook van mevrouw Koopman, dat misschien in algemenere zin geformuleerd werd voor de overige musea. Kan de tijdsperiode waarin dat moet gebeuren, zowel de aanvraag als het wegzetten van de middelen, worden opgerekt naar 2028? Het antwoord daarop is: ja. Ik denk dat we dat kunnen doen. Daar verzet zich niks tegen. In 2029 begint de nieuwe culturele infrastructuur. Dat zijn sowieso periodes op cultuurgebied die mooi op elkaar aansluiten. In die gedachte zou 2028 niet eens heel verkeerd zijn. Dat geeft ons misschien ook de mogelijkheid om de middelen die we hebben ook weggezet te krijgen. Ik denk niet dat het probleem is dat je ze allemaal kwijt bent. Ik wil mevrouw Kuiper ook wel geruststellen: ik denk niet dat alles in één keer op is. Ik denk eerder dat we ons best moeten doen om musea te motiveren om een juiste aanvraag te doen. Ik denk dat de kleine aanvragen tot € 2.500 overzichtelijk zullen zijn. Dat zijn kleine investeringen binnen een kleine organisatie. Maar als je een goed plan moet neerleggen om iets aan te pakken in je organisatie voor € 30.000, vergt dat ook wat voorbereiding en tijd. Daarom is tot en met 2028 … Laten we daar meteen een toezegging van maken, voorzitter. Dat vindt u vast fijn om te notuleren. Wij doen de toezegging dat we de regeling zullen oprekken tot en met 2028. Dat geeft ook aan de drie grote musea bijvoorbeeld de ruimte om de planvorming wat rustiger op gang te laten komen. Sommige musea, het Natuurhistorisch Museum bijvoorbeeld, zijn al heel ver in de uitwerking en zijn al richting uitvoering aan het denderen, maar bijvoorbeeld bij het Cuypershuis denk ik dat we met elkaar nog een gesprek moeten hebben. Ze weten wat ze willen, maar dan nog denk ik dat daar ruimte mogelijk is.

De voorzitter: Er is nog een vraag van mevrouw Kuiper, SP.

Mevrouw Kuiper (SP): Ik bedoelde eigenlijk ook: stel, je bent een kleiner museum. Ja, omdat je niet zo professioneel bent, kun je dan ooit een aanvraag zover krijgen, vanuit vrijwilligers, dat het gaat om bijvoorbeeld € 30.000?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, voorzitter, dat denk ik wel. De meeste musea die wij kennen … Bijna alle musea die hier op onze lijst staan, draaien vrijwel volledig op vrijwilligers. Zelfs de musea die misschien twee professionele krachten hebben leunen volledig op vrijwillige besturen, op vrijwilligersorganisaties om die musea mee uit te baten. Dan kan het zijn dat je bijvoorbeeld een professionele kracht hebt om de collectie te registreren of als conservator, maar dat betekent niet diegene gespecialiseerd is in bijvoorbeeld subsidievragen. Ook daar zullen wij er zeker rekening mee houden dat degenen die dit aanvragen … Of je nou een ‘groot klein’ museum bent of een ‘klein klein’ museum, in alle gevallen moet dit toegankelijk zijn voor vrijwilligersorganisaties. Daar hebben we heel veel ervaringen mee, met de regeling voor bovenlokale evenementen, met het Leefbaarheidsfonds.

We hebben heel veel voorbeelden waar we werken met vrijwilligersorganisaties die kleine bedragen, maar ook iets grotere bedragen bij ons aanvragen. Dus dat kunnen we zeker goed organiseren. Het museumregister blijft bij de tussencategorie, € 5.000 tot € 50.000, wel de gewenste koers. Of je hebt hem al, of je maakt de weg naar het museumregister. De kosten daarvoor zijn wel subsidiabel. Wij realiseren ons ook dat als je € 5.000 subsidie aanvraagt en je moet € 4.000 betalen voor de registratie, het feest wel zo'n beetje voorbij is. We snappen dat daar hulp noodzakelijk is. Dat gaan we dan natuurlijk ook verwerken in het geheel. Mevrouw Absil had een vraag over het Annapark, een onderwerp waar we over gesproken hebben aan het begin van dit jaar. Wij hebben twee weken geleden zo ongeveer de reactie van de organisatie van het Annapark mogen ontvangen op de uitvraag naar aanvullende informatie die we hadden gedaan. De tot op heden bekende informatie was wat beknopt. We zijn nu met elkaar in gesprek om te komen tot nog een verdiepingsslag – we zijn er nog niet helemaal – om met u ook een beeld te kunnen delen: wat is nu een goedlopende businesscase, wat is precies nodig en hoe groot zijn die bedragen? Wij helpen hen met de uitvraag. 'Dit en dit en dit en dit hebben we nog van elkaar nodig om te komen tot een duidelijk beeld.' Waarom zit dit nog niet in deze regeling? Omdat de wensen en de vragen vanuit de Renschdael Groep en de gemeente Venray het bedrag dat we hier hebben ver overstijgt. De vraag die daar ligt is misschien wel twee keer of anderhalve keer het totale bedrag van die € 1,75 miljoen hier in de regeling. Dus het initiatief dat er ligt in Venray is fantastisch. Laten we dat ook zeggen. Er ligt een heel mooie collectie met een heel diepe wens om dat op een prachtige monumentale locatie neer te zetten. Dat zou een enorme aanwinst kunnen zijn voor Venray en voor de hele regio, denk ik, maar ik denk dat de regeling voor kleine musea niet de geijkte weg is om een oplossing voor het vraagstuk rond het Annapark te creëren met elkaar. Dat is de huidige stand van zaken. Ik zeg toe dat we in Q1 van volgend jaar … Dan moeten we samen met het Annapark en met de gemeente Venray … Met hen wil ik ook aan tafel, want ook zij hebben additioneel kunnen bijdragen. Dus dat we samen gaan zitten om te kijken: wat kun je dan met elkaar en wat heb je nodig? Dan kan ik natuurlijk niks zonder uw prachtige instemming of uw vurige wens om daar iets te realiseren. Dat is misschien nog wel een weg. Uiteindelijk hebben we het gesprek wel in commissievorm met elkaar gevoerd, maar ik merk ook wel dat een koers en een richting vanuit de Staten ook wel een gewenste stap zou zijn. Anders zit ik als Collegelid af te tasten: ben ik nu met een heel groot project bezig waar er geen behoefte aan is in de Staten of leeft hier een vurige wens om iets in Venray te realiseren waar ik antwoord op moet geven? Daar is een commissievergadering misschien niet het geijkte gremium voor. Dat is een gedachte die we met elkaar misschien later nog kunnen verkennen.

De voorzitter: Mevrouw Koopman heeft nog een vraag voor u.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Gedeputeerde, ik hoor u zojuist enthousiast wat vertellen over het Annapark. Dat zal dan niet alleen betrekking hebben op het museum, maar ook op erfgoed, neem ik aan?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, voorzitter. De Provincie heeft voor € 2 miljoen subsidie zitten in het Annapark aan de monumentale kant. Dat is een van de grootste projecten waar we de afgelopen jaren in geïnvesteerd hebben. Dat proces is net afgerond, aan het begin van deze periode. Inmiddels is het ook bijna administratief afgerond. Maar de verbouwingen et cetera hebben plaatsgevonden. Het gaat daar om een geweldig monumentaal complex. Voor iedereen die er nog niet geweest is: ga kijken! Het is geweldig. De potentie die er ligt in wat wij het gekkenhuis noemden vroeger. Het is een waanzinnig complex met heel veel potentie. Monumentaal zitten we er maximaal in. Ik zou ook zeggen: meer dan € 2 miljoen investeren in een monumentaal complex is moeilijk te verantwoorden. Er zijn maar een

paar grote producten – Abdij Rolduc, Kloosterdorp Steyl – waar je met € 1 of € 2 miljoen in zit als Provincie. Ik kan me alles voorstellen bij een vervolgstap om een museale functie in een van die panden te krijgen. Dat proces loopt. Daar is er ook de ambitie toe van de eigenaar, de Renschdael Groep. Zij hebben ook een collectie die het bezichtigen waard is. Dat proces blijft lopen.

De voorzitter: Dat leidt tot een vervolgvraag van mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, destijds ben ik met uw fractiegenoot, mevrouw Wolters, daar geweest op een avond. Dat was een mooie avond. Maar daar kwam ook een Interreg-project Rijn-Maas-Noord waar ze mee bezig waren ter sprake. Speelt dat ook nog steeds? Als dat voor deze commissie te uitgebreid is, voorzitter, mag het ook later aan bod komen, maar weet dat deze vraag bij mij in ieder geval speelt.

De voorzitter: Ja, dat is duidelijk. Dat brengt mij ook even op de verwarring die ontstond over de toezegging die gedaan is. Dat valt enigszins buiten de scope van dit agendapunt. De vraag is of we dat als toezegging moeten noteren of dat we dat even op zijn beloop laten.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik kan gewoon een antwoord geven op deze vraag in ieder geval. Het antwoord is: volgens mij is de Interreg-aanvraag niet meer een levende aanvraag op dit moment. Het was ook een vrij complexe grote samenwerking waarnaar gestreefd werd. Ik denk dat in de toekomst die samenwerking wel overeind kan blijven, maar ik heb niet het gevoel dat er op dit moment een actuele situatie is rondom dat Interreg-project.

De voorzitter: Er is een vraag van mevrouw Absil, CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Eigenlijk een ordevraag, want u brengt mij enigszins in verwarring. Ik hoorde namelijk duidelijk de toezegging: in Q1 kom ik met dat perspectief dat in februari is toegezegd. U zegt dat dit buiten de orde van het stuk valt. Ik was juist blij met de toezegging.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik zou mevrouw Absil niet willen teleurstellen, voorzitter.

De voorzitter: Als de Gedeputeerde mevrouw Absil niet wil teleurstellen, dan zal de voorzitter van deze commissie dat zeker niet willen, dus we noteren het als een toezegging. U kunt door met uw betoog.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Ik krijg zelfs in mijn oor gefluisterd: op dit moment is dat in ieder geval de officiële status van de destijds gedane toezegging: terugkoppeling richting Staten in Q1. Dat staat op dit moment ook al in uw lijst met moties en toezeggingen. Wat dat betreft is het eerder een onderstreping van een bestaande toezegging dan dat het een nieuwe toezegging aan uw Staten is. Ik ben ingegaan op de verdeling in ieder geval van de middelen, de museumregistratie en de additionele categorie die we gaan toevoegen aan de regeling. Wij gaan ervoor zorgen dat de voorwaarden in ieder geval zo toegankelijk mogelijk zijn, ook voor vrijwilligersorganisaties. Ik denk dat dat een veelgehoorde vraag was hier in dit gezelschap. Dan denk ik …

De voorzitter: … dat mevrouw Koopman nog een vraag heeft voor u.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. De Gedeputeerde gaf het zojuist al aan: er is ruimte qua tijd voor de musea. Maar dat betekent ook ruimte voor maatwerk, mag ik aannemen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, maatwerk is er zeker, zeker bij die drie grotere musea. Die hebben ieder een eigen traject dat ze doorlopen. Dat is niet identiek, want dat zijn kleinere musea of in ieder geval niet-provinciale musea die we ondersteunen, met ieder een totaal andere collectie, met een totaal ander … Of het nou het natuurhistorische deel is of het Missiemuseum of het Cuypershuis. Architectuur is natuurlijk heel wat anders dan de historie van het Missiemuseum. Ook de vraag die daaruit komt is evident anders. Wij zullen maatwerk in die samenwerking realiseren. Ja.

De voorzitter: Ik begrijp dat u dat als toezegging genoteerd wil zien?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Omdat het een-op-eenuitwerking met die musea is, is dat per definitie zo. Ik zit even te denken. Hoe noteer ik nou dat het maatwerk is, zonder dat je tot in de eeuwigheid op de toezeggingenagenda hebt staan dat het maatwerk is? Anders blijf je drie jaar lang een toezegging hebben dat het maatwerk is. Mevrouw Koopman, omdat het een-op-eensubsidie wordt, is het daarmee sowieso maatwerk en dat zit eigenlijk verankerd in de regio. Als u het goed vindt, maak ik er geen additionele toezegging van die blijft zweven voor de eeuwigheid, maar gaan we dit gewoon, omdat het een een-op-eensubsidie wordt, sowieso op die manier inkleden. Daarmee, voorzitter, hoop ik dat ik alle vragen beantwoord heb. Als ik iemand teleurgesteld heb, dan hoor ik dat nog graag, want ik wil u graag verblijden met het juiste antwoord, als dat nodig is.

De voorzitter: Dank u voor deze uitvraag, Gedeputeerde. Ik constateer dat er geen vragen meer zijn. Dan zijn er toch twee toezeggingen gedaan. **Dat is allereerst dat de regeling wordt opgerekt tot en met 2028 en dat in Q1 GS terugkomt op de casus Annapark Venray.** Dank u wel, Gedeputeerde. Daarmee sluiten we dit aandachtspunt af.

T9890: Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe de looptijd van de subsidieperiode van de subsidieregeling lokale musea te verlengen t/m 2028.

8.3.1 Rondvraag

Dan komen we bij de rondvraag bij het onderdeel Cultuur en Maatschappij. Onder dit agendapunt zijn maar liefst drie rondvragen ingediend, waarvan de eerste beantwoord zal gaan worden door Gedeputeerde Demollin. Die mag dan ook plaatsnemen naast mij. Die rondvraag is ingediend door de heer Mülders van GroenLinks. Het betreft mbo-studenten en de deelname aan de introductieweken. Ik stel voor dat mijnheer Mülders een toelichting geeft op de rondvraag. U heeft allen de rondvraag ook weergegeven gezien in iBabs. De heer Mülders.

De heer Mülders (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb inderdaad een introductie voordat ik de vragen stel. Uit recente berichtgeving, onder meer naar aanleiding van een rondgang naar de deelname van mbo-studenten aan introductieweken, blijkt dat mbo-studenten nog altijd aanzienlijk minder vaak deelnemen aan introductieactiviteiten dan studenten in het hbo en aan de universiteit. Volgens GroenLinks gaat het om meer dan de vraag of een student meedoet aan een INKOM of introductieweek. Het raakt aan sociale verbondenheid, jongerenparticipatie, netwerkvorming en uiteindelijk ook aan de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Juist voor Limburg is dat een relevant vraagstuk. Niet alle mbo-opleidingen worden overal aangeboden, wat betekent dat jongeren voor hun opleiding soms buiten hun eigen woonplaats of regio terechtkomen. Dat geldt mogelijk ook voor mbo-studenten. Een mbo-student uit Eindhoven kan bijvoorbeeld in Maastricht een opleiding volgen en daar gedurende de opleiding een belangrijk deel van zijn of haar sociale en professionele

netwerk opbouwen. Daar ligt wat GroenLinks betreft ook een kans voor Limburg. Een opleiding is immers niet alleen een ple9k om een vak te leren, maar kan ook een ingang zijn naar het sociale leven, nieuwe vriendschappen, stages, werkgevers en een toekomst in de regio. Hoe mooi zou het zijn als een mbo-student die voor zijn opleiding naar Maastricht komt niet alleen een diploma behaalt en waardevolle contacten opdoet met andere mbo-studenten, maar ook met studenten van het hbo en de universiteit en vervolgens vanuit die verbondenheid kansen ziet om na het afstuderen in Limburg te gaan werken en wonen? Met andere woorden, laten we beginnen met alle studenten, ook mbo-studenten, zo veel als mogelijk te laten deelnemen aan een introductieweek of -weken. Voorzitter, ik realiseer me dat dit niet een-op-een een kerntaak van de Provincie is, maar juist de Provincie kan soms het verschil maken door partijen bij elkaar te brengen, verbindingen te leggen en te kijken waar kansen blijven liggen. Als we willen dat jongeren leren, werken en wonen in Limburg, vind ik het de moeite waard om hier die verbindende rol te pakken. Dat brengt me bij de volgende vier vragen namens de fractie van GroenLinks aan de Gedeputeerde. 1. Herkent de Gedeputeerde dit beeld ook in Limburg en ziet zij hierin een aandachtspunt voor de participatie van mbo-studenten? 2. Hoe kijkt de Gedeputeerde naar het belang van een goede aansluiting van mbo-studenten bij het sociale en professionele netwerk rondom hun opleiding? 3. Welke mogelijkheden ziet zij voor de Provincie om mbo-studenten hierin beter te betrekken vanuit de verbinding tussen jongerenparticipatie, onderwijs en arbeidsmarkt? Dat zijn ook de drie portefeuilles die mevrouw Demollin in haar dossier heeft. 4. Kan de Gedeputeerde toezeggen hierover met Limburgse mbo-instellingen en jongerenorganisaties in gesprek te gaan en Provinciale Staten voor het einde van dit jaar hierover een terugkoppeling te geven, waarbij ze ook de meest recente cijfers over de deelname van mbo-studenten aan introductieactiviteiten in 2026 en eventuele verbeterpunten voor Limburg meeneemt? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Mülders. Dan is het woord aan mevrouw Demollin voor de beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. GS herkent dat deelname aan introductieactiviteiten onder mbo-studenten niet altijd vanzelfsprekend is. We hebben inmiddels met alle drie de mbo-instellingen gesproken. Eén mbo-instelling zegt: we zijn nog een beetje zoekende. Eén mbo-instelling zegt: we onderschrijven dit verhaal niet echt. Een andere mbo-instelling onderschrijft het wel en zegt al mee te doen met het hbo en het wo. Wat ik wel van alle drie de instellingen terugkrijg, is: mbo-studenten komen over het algemeen voor het overgrote deel uit de eigen regio. Daar waar wo-studenten die elders uit het land komen of elders uit Europa Maastricht moeten leren komen, kent iemand die uit de regio komt hier Maastricht eigenlijk al wel. Dat is iets wat ik terugkrijg. Wat ik ook terugkrijg is dat ze het wel interessant vinden om mee te doen aan ontmoetingsactiviteiten en vooral feesten en partijen. Vanuit het onderwijs geredeneerd vind ik het cruciaal dat wij de onderwijswaaier, die ooit geïntroduceerd is door Robbert Dijkgraaf, goed invullen hier. Dat is ook heel belangrijk voor de regionale economie. Tegen die achtergrond is het denk ik ook belangrijk dat die mbo-studenten met die hbo- en wo-studenten goed hun plek vinden. Maar als ik dan kijk naar de kerntaken van de Provincie, dan hebben wij daar als Provincie eigenlijk niets over te zeggen. Vandaar dat we, gelet op het feit dat deze rondvraag er zou komen, contact hebben opgenomen met de mbo’s om te vragen: hoe zitten jullie erin, wat doen jullie al, wat vinden jullie belangrijk en waar zou je hulp nodig hebben? Dat hebben we al gedaan. Wat ik in ieder geval kan toezeggen is dat ik dit bespreekbaar maak in het bestuurlijk overleg, waar de hele onderwijswaaier bij elkaar zit. Vier keer per jaar komen het bestuur van de drie mbo-instellingen, de drie hbo-instellingen en de twee wo-instellingen bij elkaar. Ik zal dit agenderen, waarbij natuurlijk voor het wo en het hbo die introductieweek going concern is. Ik zal in ieder geval daar ter sprake brengen dat ik deze vraag vanuit de Staten gekregen heb. Ik zal vragen hoe ze hier tegen aankijken en wat ze ermee gaan doen. Ik moet ervoor zorgen dat ik dat op een passende manier bij u krijg. Ik vind een mededeling

portefeuillehouder een te zwaar instrument, omdat het niet onze taak is als Provincie. Dus ik ga met mijn team kijken hoe we op een passende manier de informatie die ik uit dat bestuurlijk overleg terugkrijg bij u krijg als Statenlid, omdat u daar specifiek naar vraagt. Het woord ‘aantallen’ heb ik duidelijk gehoord. Ik zal ook vragen aan de mbo’s of zij een indicatie kunnen geven van de aantallen, maar ik ben ook een beetje afhankelijk van wat zij willen delen met ons.

De voorzitter: U heeft nog de kans om één verdiepende vraag te stellen.

De heer Mülders (GroenLinks): Ja, één verdiepende vraag, voorzitter. Ik weet, we gaan hier geen debat over voeren. U mag me altijd een mailtje sturen. Dat weet u. Dan kunt u ook het antwoord aan mij adresseren. U hebt het over die drie mbo-instellingen. Kunt u daar wel even naam en rugnummers bij noemen? U zegt dat één mbo-instelling zoekende is, de andere doet al mee. Kunt u dat wat concreter maken en aangeven over wie we het hebben, wie wat zegt.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Natuurlijk, dat kan ik. Yuverta is zoekende. Maar je ziet ook dat dat een instelling is die de hoofdzetel van het bestuur niet in Limburg heeft. Desalniettemin hebben ze wel heel belangrijke mbo-instellingen in het groen hier in Limburg. Gilde Opleidingen zeggen: daar waar wij al introductieweken meelopen, doen we dat met name in Noord-Limburg, omdat daar de Universiteit van Maastricht gevestigd is in Venlo en ook de Fontys Hogeschool daar zit. Zij focussen zich met name dus op Noord-Limburg, dus niet op het midden van Limburg. Zij delen de zorgen niet en herkennen zich er ook niet in. Het Vista College zegt: we zien het wel. We doen ook in heel Zuid-Limburg mee met de introductieweek van de universiteit. De HIT-week van Zuyd herken ik omdat mijn dochter daaraan mee heeft gedaan. Het T-shirtje met HIT ligt nog altijd ergens in de kast. Maar dat ter zijde. Zij zeggen: ja, we zien dit wel, maar de populatie qua studenten is anders. Dat hoor ik breed. Dat hoor ik overal. Het heeft ook nog wat aanlooptijd nodig. Ik zie het als je het over jongerenparticipatie ook daarin terug. Dat niveauverschil gaat wel maken dat mensen in hun schulp kruipen. Op het moment dat je aan het feesten gaat, dan vallen eigenlijk heel veel dingen weg. Dus ik denk dat dat wel elementen zijn die we niet uit het oog moeten verliezen. Iemand die uit Malmberg komt bijvoorbeeld hoeft Maastricht niet meer te leren kennen. Die kent Maastricht. Maar iemand die uit Amsterdam komt, uit Groningen of uit Lutjebroek wil Maastricht wel nog graag leren kennen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Zou u die toezegging nog even willen formuleren en daar ook een tijd aan willen koppelen?

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Natuurlijk. **De toezegging is dat ik het aspect dat de heer Mülders hier inbreng in het bestuurlijk overleg Onderwijs op 21 september.** Wachtend op het antwoord ga ik even voorzichtig zitten en zeg ik dat het volgt in Q4 2026, omdat Q3 te kort dag is. Ik hoop dat ik zo snel als mogelijk binnen Q4 dat antwoord kan geven op een passende manier. **Ik deel de resultaten van het overleg met mijnheer Mülders.**

De voorzitter: Dan noteren we dat zo. Dank u wel. Er zijn een tweetal rondvragen aan Gedeputeerde Van Caldenberg gericht. We maken even een wissel hier aan tafel. Beide rondvragen zijn ingediend door mevrouw Absil van het CDA. De eerste gaat over de beschikbaarheid van zwemwater in Limburg. Ik stel voor dat mevrouw Absil haar rondvraag even toelicht. Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Yes, voorzitter. Ik wacht even tot de Gedeputeerde op zijn plek zit. Fijn dat u komt voor de beantwoording. Zwemwater is al langer een issue. In november 2024 hebben wij de motie ingediend. Die is ook heel breed gesteund in de Staten. Dat is dus bijna twee jaar geleden. In juni heeft u de mededeling portefeuillehouder uitgestuurd, ook omdat ik eerder al in deze commissie heb gevraagd: goh, hoe staat het ermee? Wij hadden heel graag voor de voorjaarsnota destijds dat plan gehad, zodat wij ook hadden geweten van: goh, willen wij daar als Staten ook financieel aan bij gaan dragen? De zorg zit 'm in: hebben wij voldoende zwemwater voor de toekomst beschikbaar gezien de grote dubbele vergrijzing waar wij voor staan, gezien de problematiek waar zwembaden mee kampen en ook aangezien we weten dat de zwemveiligheid van kinderen echt afneemt en de wachttijden voor zwemles gewoon lang zijn. Dat is de achtergrond. U hebt ons een mededeling gestuurd. Naar aanleiding daarvan heb ik de volgende vragen. Erkent uw College dat met deze inventarisatie er al een reëel eerste beeld ligt als het gaat om: is er voor doelen en de doelgroepen die door PS genoemd zijn voldoende beschikbaar en bereikbaar zwemwater? Er zijn namelijk nog steeds wachtlijsten van meer dan een jaar voor leszwemmen en senioren die langere tijd moeten reizen of op tijden ingedeeld worden die niet ideaal zijn. Hoe reflecteert u op het eerste beeld in relatie tot toekomstbestendigheid van ons zwemwater? Dit vraag ik zeker omdat u zelf ook constateert dat er veel verschillen zijn op het gebied van wachtlijsten, personeelstekorten, tarieven en fysieke bereikbaarheid. Is het College het met ons eens dat de keuze om dit in de verdere uitwerking van de sport- en beweegakkoorden te doen niet voldoende strookt met punt 2 uit het dictum, waarin stond dat GS zelf een plan zou opstellen, samen wel met gemeenten, met mogelijke oplossingsrichtingen. De vraag is dan ook: wanneer mogen wij dit plan van u verwachten? Wij zien nu het teruggaat naar de regionale sport- en beweegakkoorden dat het een vertraging oplevert. Wanneer gaat u de eventuele financiële consequenties van dit plan, zoals ook in de motie gevraagd, aan PS voorleggen? Welke mogelijke acties en knelpunten komen tot nu toe uit de uitwerking met gemeenten in de regionale sport- en beweegakkoorden naar voren? U geeft zelf aan dat de inwerkingtreding van nieuwe wet- en regelgeving met veel strengere kwaliteitseisen de beschikbaarheid van het zwemwater eigenlijk nog verder onder druk gaat zetten. Welke acties heeft u daar tot nu toe op genomen?

De voorzitter: Gedeputeerde, aan u het woord voor de beantwoording.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, hartelijk dank aan mevrouw Absil voor de vragen. Ik kom uiteraard graag naar deze commissie om vragen te beantwoorden die u stelt. Dat is een vanzelfsprekendheid, zou ik willen zeggen. De eerste vraag die u stelt is of wij vinden dat wij een voldoende reëel eerste beeld hebben. Het antwoord daarop is eigenlijk: nee. We hebben nog niet een voldoende reëel beeld. We hebben met name nog geen eenduidig beeld van of er voldoende zwemwater en bereikbaar zwemwater is. Dat komt doordat we in regio's en bij verschillende gemeenten ook verschillende signalen over verschillende accommodaties horen. Dat maakt dus ook dat we die verkenning ook met de gemeenten en met de regio's verder willen vormgeven. Dat is een proces dat we nu ingaan. U vroeg: hoe reflecteert u op dat eerste beeld in relatie tot toekomstbestendigheid, zeker omdat we dus constateren dat er veel verschillen zijn op het gebied van wachtlijsten, tekorten, tarieven en bereikbaarheid? Onze reflectie is dat we een gedifferentieerd beeld hebben. Dat is niet in iedere regio en zelfs niet in iedere gemeente allemaal hetzelfde. Het nemen van een generieke maatregel is dus ingewikkeld. Vandaar ook dat we spreken met de gemeenten om te kijken hoe we de problemen in een regio die specifiek daar spelen daar aan de orde kunnen stellen. Dat doen we op dit moment ook op verzoek van de gemeenten met een werkgroep, waarbij bijvoorbeeld ook de regio's, de Vereniging Sport en Gemeenten en zwembaden dit vraagstuk aan de orde stellen. Dan zoomen we dus in op de regio, op welke problematiek daar specifiek speelt. In de ene regio is dat een personeelstekort, in de andere is dat een tekort aan zwemwater. Het is dus niet overal hetzelfde. Mevrouw Absil vraagt hoe het College aankijkt tegen de uitwerking hiervan in het

licht van het dictum. Ja, wij delen het standpunt dat GS dit proces samen met gemeenten uitvoert. De gemeente is ook bevoegd gezag en ook vanuit de wet verantwoordelijk voor zwembaden. Dat maakt ook dat we de rol die wij daarin innemen in samenhang met gemeenten doen. Zelfstandig een plan opleveren kan wel, maar dan bereiken we niet iets effectiefs. Wanneer mogen we dat plan verwachten? U stelde zelf al voor de voorjaarsnota van juni. De mededeling portefeuillehouder die wij u gestuurd hebben, is om de toezegging af te doen. De motie is nog niet afgedaan daarmee. Dat zullen we afhandelen voor de voorjaarsnota. Dat is conform de planning zoals we dat vorig jaar met elkaar gewisseld hebben. Daarbij zitten ook de financiële consequenties die daarbij horen. Welke mogelijke acties en knelpunten komen tot nu toe uit de uitwerking met de gemeente en de regionale sport- en beweegakkoorden? Ja, zonder daar al te veel op vooruit te willen lopen, heeft de regio behoefte aan een Provincie die een ondersteunende rol vervult in hun processen. Gemeenten zien voor de Provincie een rol als belangenbehartiger, zeker daar waar er op provinciaal niveau vragen spelen. Een voorbeeld dat we tot nu toe hebben gekregen, maar er zijn er ongetwijfeld meer, is het niet hebben van een opleiding tot zwemdocent in onze provincie daar waar er wel behoefte is aan personeel. Dat is een van de signalen die we op dit moment krijgen ten aanzien van wat er speelt om de knelpunten met betrekking tot zwembaden te kunnen oplossen. De laatste vraag ging over de inwerkingtreding van nieuwe wet- en regelgeving. Nieuwe wet- en regelgeving betreft specifiek de Omgevingswet. Bij het vaststellen van de Omgevingswet is in het Besluit activiteiten leefomgeving een aantal eisen uitgebreid en aangescherpt. In de praktijk blijkt dat een aantal van die eisen die op basis van de Omgevingswet worden gesteld niet logisch of niet goed uitvoerbaar zijn voor de zwembaden. Ik heb het dan over aanvullende eisen. Dat wordt op dit moment samen met het IPO opgepakt. Vanuit de AAC en de BAC Ruimte en Leefomgeving ligt er op dit moment een voorstel bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat, om hem te benaderen, simpelweg omdat de minister over de praktijkoplossingen die inmiddels zijn ontwikkeld moet worden geïnformeerd, om zo snel mogelijk daar stappen in te kunnen maken. Als Provincie Limburg ondersteunen we die lijn van harte. Gelet op mijn eigen achtergrond: vroeger mat je het chloor, het vrije chloor en de pH-waarde. Daar is een enorme set aan toegevoegd die niet eens per se meetbaar is, maar waar u wel aan moet voldoen. Als u niet kunt aantonen dat u eraan voldoet, dan bent u in overtreding als zwembad. Dat is wel een probleem. Ja. Dat maakt dat u juridisch nog steeds in overtreding bent, maar om daarvoor nou alle zwembaden in de provincie te gaan sluiten, dat gaat ook wel ver. Deze lobby brengen we naar de minister, om toch nog eens even te kijken of hier bij de invoering van de Omgevingswet niet te rigoureus te werk is gegaan.

De voorzitter: Dat was uw beantwoording. Dank u wel. Dat geeft mevrouw Absil de kans om één verdiepende vraag te stellen.

Mevrouw Absil (CDA): Een vraag in drievoud dan. Over drie weken stellen wij de verordening vast, waar u nu de lobby voor op heeft gezet. Heeft u gezorgd voor een uitzonderingsclausule? Dat zou ik willen vragen. U gaf in uw beantwoording aan dat het volgens afspraak voor de voorjaarsnota is. Maar toch, in de motie spreken we over juni 2025. Dat is toch een voorjaarsnota terug. Maar het allerbelangrijkste heb ik niet beantwoord gekregen. In ieder geval, ik kan u niet volgen. Als u tegelijkertijd zegt en ook opschrijft dat u per regio heeft onderzocht waar de knelpunten zitten … U geeft nu ook aan: soms is het een tekort aan zwemwater, soms een tekort aan personeel. Zeker als wij nu al duidelijk hebben dat het een tekort aan zwemwater is, waardoor het een jaar duurt voordat je kind op zwemles kan en een jaar later pas zwemveiligheid bereikt wordt, wat moeten we dan nog verder onderzoeken? Ja, dat vind ik heel ingewikkeld.

De voorzitter: Dank u wel. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Wij kunnen natuurlijk van alles vinden over iets waar we niet over gaan. De vaststelling van ‘vindt een regio of vinden gemeenten dat er een tekort aan zwemwater is’ … Dat is geen vaststaande definitie in ons land. Je zou op basis van de definitie van het Mulier Instituut bijvoorbeeld kunnen concluderen dat er meer dan genoeg zwemwater in Limburg is. Aan de andere kant, de constatering is dat er wachtlijsten zijn. Dan moeten we dus het gesprek aangaan met degenen die verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van de zwembaden. Dat zijn in veel gevallen ook gewoon de gemeentelijke overheden. We moeten dan vragen: wat vindt u een redelijke norm, wat vindt u een redelijke norm in uw regio en kunt u dat met elkaar afspreken? Dat zijn gesprekken die wij nog gaan voeren en die daar in ieder geval moeten leiden tot een beeld, een gedragen beeld, zodat de maatregelen die we uiteindelijk in het plan waar u om vraagt voorstellen bij de rol van de Provincie passen en tegelijkertijd ook gedragen worden door de regio en door de gemeenten die uiteindelijk aan de lat moeten staan voor een belangrijk deel van de uitvoering. Dus dat is de reden waarom we dat doen.

De voorzitter: Dank u wel voor deze beantwoording. We gaan nu naar de derde rondvraag van dit agendapunt. Dat is ook een rondvraag van mevrouw Absil van het CDA, maar dan over de Academische Werkplaats Ouderenzorg. Ook deze mag u even toelichten, mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, even een wat lichter onderwerp. Bij de ingekomen stukken staat het jaarverslag Academische Werkplaats Ouderenzorg, met heel veel mooie aanknopingspunten in de samenwerking die zij hebben en hoe je concreet het leven van alledag van onze ouderen leefbaarder of meer de moeite waard maakt. Dat jaarverslag hebben wij toegezonden gekregen. Eigenlijk wil ik graag aandacht vragen voor het jaarverslag, vooral voor het werk van de Academische Werkplaats, en hoe wij dat kunnen koppelen ook aan de motie die nagenoeg Statenbreed is ingediend over die dubbele vergrijzing, die brede aanpak van vergrijzing, die ons te wachten staat. Die motie bestaat eigenlijk uit twee onderdelen: de zorg voor de eenzaamheid bij onze ouderen, met met name een prioriteit bij de oudere ouderen, en de vraag hoe wij op langere termijn met die demografische verschuiving omgaan en wat onze sturingsmogelijkheden naar de toekomst toe zijn. U heeft uitdrukkelijk gezegd dat u daar wat later in de tijd mee terugkomt. Dat begrijp ik ook. Alle begrip daarvoor. Maar juist over de concrete aanpak van eenzaamheid bij oudere ouderen zouden wij binnenkort een mededeling krijgen. Daar zou ik graag dit in willen betrekken. Dus de vragen zijn de volgende. Bent u bekend met het jaarverslag? Hoe reflecteert u op dit jaarverslag in relatie tot deze motie? Kunt u de aandachtspunten dit jaarverslag biedt op met name de eenzaamheid bij de doelgroep ouderen en dan de oudere ouderen meenemen in de mededeling portefeuillehouder die in dit kwartaal naar ons toe gaat komen? Kunt u als GS een reactie geven aan de Academische Werkplaats naar aanleiding van dit jaarverslag in relatie tot die vervolgaanpak. Kunt u ons in het kader van deze motie, maar ook in het kader van de borging van de Sociale Agenda … Volgens mij is er op 16 oktober een rondgang. Kunt u ons meenemen op werkbezoek bij deze organisatie dan wel in het programma specifieke aandacht hebben voor het verminderen van eenzaamheidsproblematiek en sociale cohesie bij ouderen, met prioriteit bij onze oudere ouderen?

De voorzitter: Het woord is aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: De eerste vraag is: is het College bekend is met het jaarverslag? Wij zijn daar nu mee bekend. Hoe reflecteert het College op dit jaarverslag in relatie tot de motie? Het jaarverslag laat in die zin zien dat het netwerk ook door de werkplaats een aanvullende bijdrage kan leveren aan het vraagstuk van vergrijzing in relatie tot eenzaamheid, met name ook bij die oudere ouderen. We zien in het jaarverslag in die zin relevante aanknopingspunten, bijvoorbeeld waar het gaat over wonen, zorg, welzijn, leefomgeving en ook sociale verbinding. In die zin sluit het inhoudelijk

goed aan bij de motie waar u zelf eerder aan refereerde. Dat is helemaal waar. Vervolgens stelde u de vraag: kunt u de aandachtspunten die dit jaarverslag biedt meenemen in de mededeling portefeuillehouder die we toezenden? Dat kan niet. We hebben kennisgenomen van dit jaarverslag nadat we die mededeling al hebben verzonden. Die heeft u in iBabs staan. Maar de informatie van deze werkplaats hebben wij pas ontvangen nadat wij u de mededeling hebben verzonden. Dat heeft zich gekruist. Dus u heeft de mededeling al, maar daar is deze informatie nog niet in verwerkt. Tot slot, kunt u als GS een reactie geven op het jaarverslag in relatie tot de vervolgaanpak? Het heeft onze oprechte interesse. We gaan in ieder geval kijken of we de mogelijke meerwaarde die de Academische Werkplaats Limburg op dit moment op het thema heeft … We gaan kijken of we die aanknopingspunten in relatie tot vergrijzing, welzijn en sociale cohesie kunnen meenemen. **We zullen daarom ook zo snel mogelijk ambtelijk in contact treden met de Academische Werkplaats. U vroeg nog of wij een werkbezoek kunnen organiseren.** Volgens mij wilt u dat graag. **Als uw Staten graag een keer op pad gaat, dan gaan wij met de Griffie schakelen om te zien wanneer dat het beste kan en dan gaan we kijken hoe we dat kunnen organiseren.**

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Dan heeft mevrouw Absil nog de kans om één …

Mevrouw Absil (CDA): Ik heb een korte vervolgvraag. We weten allemaal hoe druk het is. Het zou in mijn ogen heel erg passen bij de borging van de Sociale Agenda. Mij lijkt het dat deze problematiek in ieder geval dan in het programma moet komen, want anders gaan we dat in de tijd niet meer redden. Dan kunnen wij het in ieder geval niet meer bij het agendapunt in november betrekken en dat zou heel zonde zijn.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, we gaan heel even kijken wat we mogelijk maken, zeg ik tegen mevrouw Absil. Ik heb het signaal goed gehoord.

De voorzitter: Dank voor de beantwoording en uw komst naar deze commissie.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Graag gedaan, voorzitter.

De voorzitter: Ik constateer dat we de rondvraag onder 8.3.1 afgehandeld hebben.

8.3.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder
8.3.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Ik constateer dat voor de agendapunten 8.3.2 en 8.3.3 geen punten zijn aangedragen. In principe gaan we door met agendapunt 9.1, Regionale Economie. Maar voordat het zover is en voordat onze inspreker aangekomen is, houd ik even vijf minuten pauze of schorsing.

[SCHORSING]

9. REGIONALE ECONOMIE

9.1 G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, brief GS van 30-6-2026

De voorzitter: Beste mensen, wij hervatten de vergadering en we zijn aangekomen bij agendapunt 9.1: Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar. GS heeft uw Staten verzocht (GS DOC-00814841) om over te gaan tot beëindiging van de status ‘Groot Project’ voor het programma ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’. Op 10 april 2026 heeft uw commissie het verzoek gedaan aan GS om een eindrapportage op te stellen en deze middels een Statenvoorstel voor te leggen aan de Staten. Voordat we het onderwerp inhoudelijk behandelen, wil ik graag het woord geven aan de inspreker die is gearriveerd, en dat is mijnheer Van der Hoven namens de Stichting De Groene Sporenwolf. Mijnheer Van der Hoven, u mag plaatsnemen achter het spreekgestoelte. U krijgt vijf minuten inspreektijd. Welkom. Het ligt aan ons dat u haast heeft moeten maken, want de commissie heeft dusdanig veel discipline betracht dat we behoorlijk vollopen op de agenda. Dat neemt niet weg dat u vijf minuten inspreektijd krijgt, en aan u het woord.

De heer Van der Hoven: Moet ik hier drukken op het knopje?

De voorzitter: U mag op het knopje drukken, ja.

De heer Van der Hoven: Voorzitter, dank u wel. Mijn naam is Dirkjan van der Hoven. Ik spreek namens Stichting De Groene Sporenwolf uit Nieuwstadt. U sluit vandaag het project VDL Nedcar af. Twee dingen zijn niet af: circa vijf en een half hectare natuur bij Nieuwstadt, een wettelijke verplichting van de Provincie, waarvoor VDL u al heeft betaald, en een voetgangersbrug over de N297, die VDL bouwt en betaalt en die tegelijk uitvoering geeft aan de voorwaarden uit de eigen ontheffing voor de vleermuizen. Eerst de brug. Hij is er niet, omdat u eist dat hij ook geschikt is voor fietsers en mindervaliden. En zo'n brug wilde VDL niet bouwen, omdat die volgens hun eigen brief substantieel duurder is. Die eisen gelden om één reden: omdat de Provincie eigenaar wil worden. Wordt een ander eigenaar, dan vervallen ze, dat staat in uw eigen nota van 8 juli 2024. Ik citeer: 'Laat de toegankelijkheidseis vallen, mits de brug na de realisatie in eigendom komt van een andere wegbeheerder.’ Waarop steunt dat eigendom? Uw stukken geven vijf gronden. De eerste: uw beheervisie wijst het bouwwerk toe aan de hoogste wegbeheerder. Maar die visie zegt zelf: de visie doet dus geen uitspraken over welke wegen de provinciale wegbeheerder behoort te beheren. … [5:34:14] noemt zich een leidraad met maatwerk. De tweede: de brug ligt boven een provinciale weg, maar de Wegenwet kent die rangorde niet. Daarin is het voetpad zelf een weg en een brug ook, en de onderhoudsplicht volgt uit de wegenlegger. De derde: het waarborgen van de functie van de weg. Uw eigen notitie van maart 2024 zegt, ik citeer: 'De brug dient geen professionele mobiliteitsbelangen.' De vierde: ja, zo gaat het nou eenmaal. Van de zestien bruggen over provinciale wegen in Limburg die alleen voor voetgangers en fietsers zijn, houden gemeenten er twaalf bij. En uw eigen nota van 8 juli zegt: 'Normaliter worden dergelijke voetgangersbruggen namelijk niet door de Provincie beheerd.' Dan blijft er één grond over, en die staat in dezelfde zin. Voorgesteld is om, ik citeer: 'Als partner in de gebiedsontwikkeling VDL Nedcar aan te bieden om de brug door de Provincie te laten beheren.’ Op 1 september herhaalt het College dat: 'Overdracht aan de gemeente zou onevenredig zijn, gezien de rol van de Provincie in het project VDL Nedcar.' Voorzitter, dat is geen verplichting. Dat is een aanbod aan de partner, en dat partnerschap sluit u vandaag af. Dan die vijf en een half hectare. In 2020 schreef het College aan de raad van Echt-Susteren: 'De realisering van tien hectare natuurcompensatie in Nieuwstadt is wettelijk.’ Ruim vier hectare ligt er, de rest niet. VDL betaalde de Provincie ruim vijf ton voor het deel dat zij zullen realiseren. Op 1 september schrijft het College dat dat deel niet bij Nieuwstadt komt maar bij Haeselaarsbroek, een andere kern, ruim drie kilometer verderop, buiten wat het zelf de primaire zoekgebieden noemt, en dat de einddatum niet wordt gehaald. Drie vragen aan uw commissie. Eén: wilt u het College laten bevestigen wat in zijn eigen nota staat: dat de toegankelijkheidseisen vervallen als de gemeente eigenaar wordt? Twee: wilt u het College het besluit laten benoemen, met datum en kenmerk, waarin staat dat deze brug provinciaal

eigendom moet worden? En als dat er niet is, waar en wanneer is die beheervisie dan bekendgemaakt? We hebben haar in geen enkel register van provinciale regelgeving kunnen vinden. Drie: wilt u het College laten zeggen met welk besluit de toewijzing aan Nieuwstadt is losgelaten en hoe het Haeselaarsbroek verhoudt tot artikel 12 van bijlage 9 van uw omgevingsverordening? Dat verbiedt compensatie waarin natuurverplichtingen liggen, en daar loopt al een project van vijf hectare dat u zelf subsidieert. Uw reglement bepaalt dat u of een commissielid, naam en bijdrage, een voorstel doet voor de behandeling van ... Ik vraag u dan ook om dat te laten luiden. Het College beantwoordt deze drie vragen schriftelijk voor uw vergadering van 15 september. De brug kost u niets. De hectares zijn al betaald. Wat ertussen staat, zijn twee keuzes zonder aanwijsbaar besluit, gedragen door een project dat u vandaag afsluit. Daar vraag ik u steun voor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Hoven. Blijft u even staan. Er kunnen wellicht nog verhelderende vragen komen vanuit de commissie. En dat is het geval, ten eerste van mijnheer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Dank voor uw bijdrage, mijnheer Van der Hoven.

De voorzitter: Zou u uw microfoon even uit willen zetten. Dank u.

De heer Sol (GroenLinks): Dank. Ik ben voornemend straks aan de Gedeputeerde te vragen om aan zijn collega, die gaat over mobiliteit, te vragen om een apart overlegje te organiseren over het onderwerp voetgangersbrug, omdat dit betrekkelijk losstaat van het formele besluit wat we nu op de agenda hebben staan. En ik denk ook dat als we dat een keer apart bespreken met de Gedeputeerde die daar ook over gaat, dat we wellicht makkelijker tot een gemeenschappelijk punt zouden kunnen komen. Even onder de aanname, stel dat GS dat voorstel zou overnemen, is dat dan ook naar uw genoegdoening?

De voorzitter: Mijnheer Van der Hoven. Graag even in de microfoon als u antwoordt.

De heer Van der Hoven: Ik hoor u geen inhoudelijke vraag stellen.

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dat klopt.

De voorzitter: Mijnheer Van der Hoven.

De heer Van der Hoven: Ik wacht op een inhoudelijke vraag. Er mag één inhoudelijke vraag worden gesteld uit de commissie, heb ik begrepen, geen procesvraag.

De voorzitter: U bedoelt dat u de vraag even verhelderend wilt zien?

De heer Van der Hoven: Een verhelderende vraag mag gesteld worden.

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Er staat nergens dat ik wel of geen vragen aan ... Want ik stel een vraag aan u, niet aan de commissie, vooruitlopend op een vraag die ik wellicht aan het College ga stellen. En mijn vraag is nog steeds: bent u bereid om medewerking te verlenen aan zo'n afspraak om het

uiteindelijk met de verantwoordelijke Gedeputeerde en andere betrokkenen expliciet over het onderwerp voetgangersbrug te hebben, en dat nu even los te koppelen van de bespreking hier in de commissie?

De voorzitter: Mijnheer Van der Hoven.

De heer Van der Hoven: Eén: dat ik hier sta, geeft al aan dat wij dat niet als losgekoppeld zien. En twee: ik heb u dat inderdaad aangeboden. Op uw aanbod wilde ik ingaan, mits er eerst antwoord komt op de vraag dat ook de basis voor het gesprek helder is.

De voorzitter: Dank u wel. Er is ook een verhelderende vraag van mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets: (SP): Dank u wel. Ja, ik vroeg me heel erg af: heeft VDL nou ook contact met u gehad de afgelopen tijd? En zo niet, voelt u zich dan niet ook bedrogen door VDL? En wat zou volgens u de rol van de Provincie moeten zijn in de voetgangersbrug?

De voorzitter: Mijnheer Van der Hoven.

De heer Van der Hoven: Ik sta regelmatig in contact met VDL, al is het al omdat ik ook voorzitter ben van de stichting Groenfonds Omgeving VDL Nedcar, waarmee we overigens al negen hectare hebben gerealiseerd rond Nieuwstadt en Holtum, waar de Provincie meent dat daar niks meer te halen valt aan hectare. Nou, er is heel veel nog te halen en te realiseren. En ik voel me absoluut niet bedrogen door VDL Nedcar. VDL en VDL Nedcar hebben altijd uiterst netjes, zorgvuldig en conform onze afspraken gehandeld. De enige partij waar we eigenlijk altijd een probleem mee hebben gehad in dit hele dossier, is de Provincie Limburg. Daarom sta ik ook weer hier. Ik zou deze tijd beter kunnen gebruiken.

De voorzitter: Dank u wel voor deze beantwoording. Ik kijk even rond of er nog meer verdiepende vragen zijn. Dat is niet het geval. Dan wil ik u bedanken voor uw inbreng, en dan mag u weer plaatsnemen op de publieke tribune.

De heer Van der Hoven: Dank u wel.

De voorzitter: We zijn dan aangekomen bij de inhoudelijke behandeling, en deze zal plaatsvinden in twee termijnen, met een maximale spreektijd van drie minuten per fractie in de eerste termijn. En ik wil dit keer beginnen bij de fractie van 50PLUS, mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Mijnheer Van Est kan het dit keer kort houden in dit kader, omdat wij volgens mij ook nog een soort vergelijkbare vergadering hebben gehad in april, en toen hebben wij al heel goed aangeven dat het voor ons ook een afsluiting zou kunnen zijn in dat kader. En aangezien wij als 50PLUS wel consistent zullen blijven in onze stellingname, zullen we dat ook hier hanteren. En verder luister ik eventjes naar het verdere verloop van het debat om eventueel in de tweede termijn erop terug te komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Est. Ik ga dan naar mijnheer Kraa van de Partij voor de Dieren.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, bij dit onderwerp willen wij nogmaals benadrukken dat een eeuwenoud bos, een leefgebied voor vleermuizen en andere soorten

dieren, onnodig is gekapt voor de uitbreiding van een bedrijf, terwijl de plannen die deze kap rechtvaardigen uiteindelijk niet tot stand zijn gekomen. Desondanks zijn wij content met de compensatie zoals die nu is afgesproken. Tegelijkertijd wil ik ... ik herformuleer die zin even. Ondanks dat er ambities zijn om het verlies van het Sterrebos te compenseren, zijn deze nog lang niet waargemaakt. Onze fractie maakt zich zorgen over de stand van zaken van de natuurcompensatie, ook in het licht van de voorgenomen beëindiging van het 'Groot Project', en hebben hier een aantal vragen over. Uit de beantwoording van de Gedeputeerde blijkt dat de compensatie pas in 2027 wordt gerealiseerd. Graag zouden wij in verband met het eindigen van dit ‘Groot Project’ op de hoogte worden gehouden van de voortgang. De zoekgebieden van de natuurcompensatieverplichting en de additionele natuur komen vrijwel overeen. Hoe worden die boekhoudkundig en inhoudelijk uit elkaar gehouden? Oftewel, hoe voorkomen we dat de additionele hectares worden meegerekend voor de verplichte natuurcommissie, of andersom? Voorzitter, dan missen wij in het voorliggende Statenvoorstel de reflectie op de vraag waarom er destijds wel is gewacht met bepaalde infrastructurele investeringen, maar niet met de kap van het Sterrebos? En zijn er voor de kap van het bos geen vergelijkbare randvoorwaarden gesteld, terwijl die er voor de besteding aan infrastructuur wel waren? Wij zouden daarom graag van de Gedeputeerde horen welke lessen de Provincie eruit trekt. Kunnen we voorkomen dat er in de toekomst opnieuw een oud bos wordt gekapt, voordat er voldoende zekerheid bestaat over de plannen waarvoor die kap noodzakelijk wordt geacht? In het Statenvoorstel wordt gesproken over compensatie als gevolg van de aanpassing van de infrastructuur, alsof de uitvoering daarvan nog afhankelijk is van verdere ontwikkeling. Kunnen wij van de Gedeputeerde de toezegging krijgen dat de afgesproken compensatie daadwerkelijk wordt uitgevoerd en dat de Provincie erop toeziet dat deze ook door de gemeente Sittard-Geleen wordt gerealiseerd? Voorzitter, dan de bovenwettelijke natuurcompensatie. Hier staat omschreven dat de gemeente Sittard-Geleen dit invult als gemeentelijk groen, oftewel mensgerichte natuur, maar voor de Partij voor de Dieren is niet ieder stuk groen automatisch natuur. Een park of recreatieve groenvoorziening kan waardevol zijn voor de leefomgeving, maar vervangt niet zonder meer de ecologische functies van een oud bos en een natuurlijk leefgebied voor dieren. Kan de Gedeputeerde toezeggen dat gemeentelijk recreatief groen niet als volwaardige natuurcompensatie wordt aangemerkt? En tot slot: worden er eisen gesteld aan de ecologische kwaliteit, biodiversiteit, samenhang en het leefgebied voor soorten, en wordt er ook rekening gehouden met de toenemende droge periodes die we helaas door de aanhoudende klimaatcrisis steeds meer gaan meemaken? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kraa. Dan is het woord aan mijnheer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank, voorzitter. Laat ik beginnen met te stellen dat het beëindigen van de status 'Groot Project' ook wat ons betreft geen punt van discussie is, daar zijn we het wel mee eens. Wat ons wel opvalt, is dat de evaluatie die is bijgevoegd in de stukken eigenlijk niet heel erg kritisch is op de eigen rol van de Provincie. Voor mij is de kernzin in die evaluatie de wil, de wens om VDL maximaal in positie te brengen, en dat heeft ertoe geleid dat we uiteindelijk toch aanzienlijke kosten hebben gemaakt, voorbereidingskosten, het Sterrebos hebben gekapt en uiteindelijk dat allemaal op basis van wat strikt genomen toch gewoon prospects waren van het bedrijf, potentiële klanten. Ik ben zelf ook ondernemer. Als ik mensen ga aanstellen op basis van, of had aangesteld op basis van de prospects die ik in mijn lijstje had, dan was het niet goed afgelopen met mijn bedrijf. Dus ik denk ook dat we ons als Provincie ook beter moeten bezinnen op de vraag of wij niet op andere manieren ... Want deze situatie gaat zich ongetwijfeld, of doet zich ook vaker voor dat je uiteindelijk als Provincie zegt van bedrijvigheid is goed, we willen wel maximaal faciliteren, maar wat is dan het moment, welke randvoorwaarden zouden dan gerealiseerd moeten zijn om ook als Provincie daadwerkelijk te zeggen van we gaan nu dingen doen, we gaan geld uitgeven of we gaan

toestemming geven om een bos te kappen of wat dan ook? En wat mij betreft zou ik er ernstig voor willen pleiten om die lat veel hoger te leggen dan hij in ieder geval gelegen heeft in dit dossier. Om maar nog een voorbeeld te geven ...

De voorzitter: Dat roept een vraag op van het CDA, mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): De heer Sol wou net een voorbeeld gegeven, en misschien geeft hij dan wel antwoord op mijn vraag. Kan de heer Sol daar iets meer over vertellen? Gaat het er dan om dat we bijvoorbeeld pas als het contract getekend is zo'n contract gaan aanbieden? Want ik kan me ook voorstellen, de fout die hier gemaakt is, lijkt mij eerder dat er gewoon geen voorwaardelijkheid in het contract is opgenomen, een domme fout, een heel domme fout, maar daarmee zou het probleem wel opgelost zijn. Want als dat erin had gestaan, dan hadden we pas ... Op het moment dat ze voldaan hebben, ga je pas dat soort volgende stappen nemen. Dus is het nou echt zo'n groot probleem of is het ... Misschien maakt de heer Sol het een beetje groter dan het in werkelijkheid is? Of bent u dat niet met me eens?

De voorzitter: Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Het is in ieder geval een duur probleem geworden. Groot of klein, dat laat ik aan ... Het had denk ik ook inderdaad met goede condities best voorkomen kunnen worden. En het voorbeeld wat ik wil aanhalen, is van een situatie eerder waar ook door VDL werd gesteld dat de spoorontsluiting absoluut noodzakelijk was om door te groeien naar 400.000 productievolume en achteraf bleek dat ook niet per se nodig. Dus er zijn wat dat betreft ook denk ik eerdere voorbeelden geweest waar dus randvoorwaarden toch best wel zijn veranderd. Ten slotte over de natuurcompensatie, daar heeft mijn buurman ook al het nodige over gezegd. En ik denk inderdaad dat, zeker ook na de evaluatie die we door onze Statenonderzoeker hebben laten doen ... Oké, er is nu in ieder geval uitzicht op realisatie, dat is al heel wat. Het is te laat. Dat is jammer, maar goed, dat kunnen we nu ook niet meer veranderen. Maar ook daar denk ik, even los van het feit dat we nu in de verordening sowieso de financiële compensatie eruit hebben gehaald, dat we beter aan de voorkant zouden moeten bedenken van wat dat dan betekent als er gecompenseerd moet worden. Dus die opmerkingen wou ik meegeven, en graag daar een reflectie over.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door met mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u wel, voorzitter. Volgens mij is het heel logisch dat wij vandaag ... O, mijn wekker gaat al.

De heer Sol (GroenLinks): Dat is mijn wekker nog.

Mevrouw Smeets (SP): O ja. ... dat wij vandaag met elkaar het gesprek voeren over de beëindiging van de status 'Groot Project'. We hebben daar ook nadrukkelijk zelf om gevraagd de afgelopen tijd. En deze eindrapportage voldoet, wat mij betreft, ook aan het uitvoeren van de formele Regeling Grote Projecten, dus ik ben er gewoon heel blij mee dat dat op deze manier en in deze procedure ook is gebeurd, waarbij we het beëindigen natuurlijk dadelijk in PS verankeren met dat formele besluit, en daar kunnen wij ook mee instemmen. We hebben wel heel erg geleerd van een besluit dat we destijds namen. We betreuren niet alleen dat het redden van Nedcar is gefaald, maar ook dat de werknemers op straat zijn komen te staan, en dat wij bijzondere natuur hebben laten slachtofferen voor de uitbreiding van een fabriek die geen auto's kan produceren, maar waar de basis is gelegd voor oorlogsindustrie. En wij hebben ook heel nadrukkelijk niet mee ingestemd met herbestemming van de

middelen die vrij zijn gevallen en worden besteed aan creëren van voor ons onmenselijke economische activiteiten. Maar des te meer zullen wij wel controle blijven voeren op die natuurcompensatie, want dat vinden we juist wel een heel belangrijk component in dat vervolg. Daar wil ik het voor nu bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie BBB, mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel, voorzitter. Er is al veel gezegd, maar we gaan kijken. Laten we beginnen met de realiteit onder ogen te zien. De ambitie is niet gehaald door het vertrek van BMW en het wegblijven van nieuwe opdrachtgevers. Daar moet je gewoon eerlijk over zijn. Maar wat destijds wel heel begrijpelijk was vanuit de rol van de Provincie, was het streven naar het behoud van de maakindustrie en werkgelegenheid en de keuzes die daar destijds gemaakt zijn om daar geld in te investeren. De fundamentele vraag voor BBB is nog steeds of het grootschalig aanpassen van de fysieke omgeving en infrastructuur rond de fabriek dan wel de meest aangewezen knop was om aan te draaien om die concurrentiepositie van VDL Nedcar te versterken, maar dat gaan we nooit weten. Dan iets wat al bij verschillende collega's aan bod is gekomen, de contractuele les en de kwetsbaarheid van het go-moment. Het ingebouwde go-moment heeft ergere kapitaalschade voorkomen, dus daar zijn we heel blij mee, maar de realiteit is ook dat we afhankelijk waren van VDL Nedcar, die uiteindelijk zelf aangaf dat het go-moment niet meer haalbaar was. Hadden zij dat niet gedaan om een of andere reden, dan hadden wij waarschijnlijk als Provincie nog heel lang in onzekerheid kunnen blijven hangen, met wellicht oplopende voorbereidingskosten. Dus we hebben behoefte aan actieve regie voor als lessons learned naar de toekomst toe. Een goed projectkader vraagt niet alleen om voorwaarden om door te gaan, maar juist ook om contractuele criteria om tijdig en beheerst te kunnen stoppen. Dan eindig ik met twee vragen, die gaat dus over het contract en de exitstrategie. Hoe zorgt GS ervoor dat we bij toekomstige, tussen haakjes, anterieure overeenkomsten bij projecten niet alleen een go-moment hebben, maar ook juist een strak gekaderd no-go-moment, met objectieve criteria en duidelijke einddatum? En over de lopende verplichtingen: kan GS aan Provinciale Staten een helder en actueel overzicht geven van wat er na het intrekken van deze projectstatus nog exact aan verplichtingen openstaat, zowel inhoudelijk als financieel? Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Zeedzen. Dan gaan we naar mijnheer Hanegraaff van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Wij zullen het ook kort houden, want de vorige keer hebben we eigenlijk al een evaluatie gegeven over wat we van het hele project vonden, dat is een beetje in lijn met wat de heer Van Est zei. Eén korte vraag, die gaat over de kruising bij de huidige ingang, die blijft wat ons betreft belangrijk, omdat het natuurlijk een ontsluiting voor het terrein is, maar juist ook omdat het een goede internationale aansluiting richting Duitsland potentieel mogelijk maakt. Er is al best veel werk in gestoken in het onderzoek naar die mogelijkheden. Het zou zonde zijn als dat volledig wordt weggeduwd, dus is dat een mogelijkheid dat dat behouden blijft en eventueel in het IPML wordt geschoven? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de VVD, mijnheer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, vooralsnog komt er een einde aan bijna 60 jaar auto-industrie in Limburg, maar tegelijkertijd ontstaat er op de VDL-site in Born ruimte voor een nieuw hoofdstuk. Ontwikkelingen op het gebied van automotive, defensietechnologie, energieopslag en autonome systemen kunnen nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid naar Limburg brengen. De VVD ziet hier grote kansen en blijft de ontwikkelingen van deze voor Limburg belangrijke locatie nauwlettend volgen. We hebben de eindrapportage aandachtig gelezen en hebben nog enkele vragen

over de afronding van het 'Groot Project' en ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’. In de rapportage lezen we over € 6,5 miljoen aan voorbereidingskosten, € 3,3 miljoen aan nog te maken kosten en mogelijk € 8,9 miljoen in verband met een achtergestelde lening van het ministerie van Economische Zaken. Kan GS helder aangeven wat uiteindelijk de totale kosten voor de Provincie zijn, en ontvangt Provinciale Staten hierover nog een definitieve eindafrekening? Twee: voor de financieel afgekochte zes en een half hectare natuurcompensatie is volgens de rapportage pas 0,9 hectare gerealiseerd. Wat is de concrete planning voor de resterende vijf en een half hectare? En de gemeente Sittard-Geleen zou die aanplant uitvoeren. Hoe zit het met de verantwoordelijkheid in de toekomst voor beheer en onderhoud? Hoe zit het met die kosten en wie gaat die betalen? Vraag drie: ook de natuurcompensatie die samenhing met de infrastructuur en die uiteindelijk niet is aangelegd, wordt volledig uitgevoerd. Kan GS toelichten waarom hiervoor is gekozen en waar het bedrag specifiek voor het infrastructuurdeel is gemoeid, en ook welke concrete meerwaarde dit gaat opleveren voor de omgeving? Vier: de nieuwe ontwikkelingen richten zich op automotive, defensietechnologie, energieopslag en autonome systemen. De VVD juicht deze koers toe. Welke concreet meetbare doelstellingen hanteert GS voor werkgelegenheid, bedrijvigheid en investering op de VDL-site, en op welk moment wordt PS hierin meegenomen? En tot slot, de herontwikkeling staat volgens GS formeel los van het oude grote project. Tegelijkertijd wordt er gesproken over € 10 miljoen die opnieuw beschikbaar wordt gesteld voor de herontwikkeling. Hoe houdt GS Provinciale Staten aangehaakt bij de besteding van dit bedrag, de resterende financiële verplichtingen en de openstaande natuurcompensatie, en hoe wordt de controlerende positie van Provinciale Staten daarbij gewaarborgd? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bloi. We gaan naar mijnheer Roso van JA21.

De heer Roso (JA21): Voorzitter, we kunnen het ook heel kort gaan houden. Wij zijn voorstander van het beëindigen van in ieder geval het zijn van een 'Groot Project', de uitbreiding van WDL. Ik had allemaal financiële vragen willen stellen, maar die zijn door de buurman gesteld, dus daar wil ik me bij aansluiten. Daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan steken we over naar de fractie van de PVV, mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ten eerste is het natuurlijk treurig dat we vandaag het 'Groot Project' Gebiedsontwikkeling VDL Nedcar gaan beëindigen. Door links activistisch beleid in Brussel is VDL Nedcar natuurlijk uiteindelijk gesloten. En we moeten er zeker voor waken hier in Limburg dat niet andere sectoren, zoals de luchtvaart, inclusief ook de chemische industrie, gesloopt gaan worden. Ik mis de ... Nieuwe microfoons, hè? Ik moet er dichterbij gaan zitten. We moeten ervoor waken dat niet andere sectoren in Limburg ook gesloopt gaan worden. Verder eigenlijk nog een paar inhoudelijke ... Wilt u nog wat zeggen?

De voorzitter: Het was een onderonsje tussen mevrouw Berghorst, die had een verkeerd naambordje.

De heer Van Bijnen (PVV): O, verkeerde naam. Oké, ik heb de goede staan. Eigenlijk dan nog wel wat vragen, los dat het natuurlijk treurig is dat de sector daar is gesloopt. We zien natuurlijk wel wat dingen staan over natuurcompensatie. Het is eigenlijk de vraag van kan GS daar meer termijnen aan koppelen wanneer dat allemaal wel gerealiseerd gaat worden? En hetzelfde geldt eigenlijk voor het stukje verbetering van de leefwaardigheid, zeg maar, als GS daar iets over kan roepen, meer van termijnen als dat er nu te lezen valt in de eindrapportage, als ze daar iets over hebben, en dan eigenlijk meer de lessen voor de toekomst? Ik heb ze net al voorbij horen komen en betogen van

andere collega's, natuurlijk, maar vooral ook het stukje ... Er zijn wel kosten gemaakt, natuurlijk, proceskosten. Wel lessen voor de toekomst: waren die nodig geweest op het moment dat we pas dat hadden gedaan, natuurlijk, als er zeker weten een nieuwe opdrachtgever zou komen? Had het voorkomen kunnen worden? Misschien ook niet, maar misschien kunnen we daar een toelichting op krijgen, want als we dat voor de toekomst kunnen voorkomen bij andere projecten zou dat mooi zijn. En dan natuurlijk de belangrijkste les voor de toekomst is om zeker in die overeenkomsten zeg maar een clausule op te nemen, waardoor we ook onder bepaalde voorwaarden zelf het initiatief kunnen nemen om eruit te stappen. Voor de rest eigenlijk geen op- of aanmerkingen aan straks het voorstel om het project nu te gaan beëindigen, helaas.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Bijnen. Dan gaan we naar de bijdrage van mijnheer Loomans van Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Dank u wel, voorzitter. In april van dit jaar hebben de Staten, gelijktijdig met het besluit om het 'Groot Project' Gebiedsontwikkeling VDL Nedcar te beëindigen, aan GS opdracht gegeven om nog een eindevaluatie op te stellen en deze ligt nu vandaag voor. Zoals te verwachten was, gaat deze evaluatie vooral in op het verloop van het project, de financiën en de gevolgen voor de Limburgse economie, en dat heeft gelukkig een aantal interessante leerpunten opgeleverd die bijvoorbeeld konden worden meegenomen bij de actualisatie van SiS 4.0. En hoewel de evaluatie ook uitgebreid ingaat op de natuurcompensatie, heeft de brief van De Stichting De Groene Sporenwolf over dit onderwerp duidelijk gemaakt dat hier het laatste woord nog niet over is gezegd. Uit de reactie van GS blijkt dat de figuurlijke bal nu bij de gemeente Sittard-Geleen ligt om de resterende natuur te realiseren en dat de Provincie de handen ervan aftrekt. Voelt GS dan nog wel de verantwoordelijkheid om te bewaken dat deze compensatie volgens afspraak en binnen de gestelde termijn wordt gerealiseerd? Een vergelijkbare onbevredigende situatie is ontstaan met betrekking tot de voetgangersbrug over de N297, waar Provincie, VDL en De Groene Sporenwolf in een patstelling terecht zijn gekomen, en het er alvorens nog naar uitziet dat er, ondanks gewekte verwachtingen en een onderbouwde behoefte, geen zicht op is dat deze brug gerealiseerd gaat worden. Dit ondanks het feit dat er nog een verplichting van VDL openstaat om een hop-over voor vleermuizen over de N297 te realiseren. Is er nog een weg mogelijk uit deze impasse en kan de Provincie hier wellicht nog wel voor wat smeerolie zorgen? En dan is er nog een ander open einde bij dit grote project, want wat volledig ontbreekt in de evaluatie is dat ondanks het feit dat 'Groot Project' VDL uiteindelijk niet door is gegaan, er in dit smalste stukje Limburg een diep litteken is achtergebleven, een pijnlijk kaal gebied waar voorheen het oude Sterrebos stond, het Sterrebos dat veel te vroeg, voordat duidelijk was dat er überhaupt een levensvatbaar project was, is gekapt. Ik vind het triest dat hier niets over wordt gezegd in die evaluatie en er ook geen lering uit wordt getrokken om in de toekomst veel zorgvuldiger om te gaan met dit soort oude natuur. Geld kan je compenseren, het verlies van een baan is te compenseren, maar een 200 jaar oud bos is niet zomaar te compenseren door ergens anders een stukje land als natuur te bestempelen. Ik mag toch hopen dat we als Provincie ons uiterste best doen om een herhaling van deze situatie in de toekomst te allen tijde te voorkomen. En ik ben van mening dat hierover nog iets moet worden toegevoegd aan deze evaluatie, en niet alleen daar, maar ook bij andere relevante procedures en kaders, en ik hoor graag van de Gedeputeerde of hij daartoe bereid is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Dan gaan we naar de bijdrage van mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Allereerst zou ik het College graag willen vragen of het wil reflecteren op de bijdrage van de inspreker. De inspreker snijdt daar aan dat verhouding met

VDL op orde is, maar dat het probleem bij de Provincie ligt, en ik zou graag de visie van het College daarop horen. Dan even naar vraag vijf van de evaluatie, want die vraagt om actuele informatie over de wijze van beheersing, beheer, het functioneren van de projectorganisatie. En het antwoord is, en ik vat hem even samen: wij hebben PS geïnformeerd met voortgangsrapportages en mededelingen. Voor mij is dat niet een antwoord op de gestelde vraag. Het klopt dat wij geïnformeerd zijn via voortgangsrapportages en mededelingen, maar volgens mij vraagt vraag vijf om te reflecteren op de manier waarop wij risico's hebben beheerst, de manier waarop we het project hebben beheerd en de manier waarop de projectorganisatie heeft gefunctioneerd. Die informatie ontbreekt en ik zou aan het College willen vragen om daar in ieder geval mondeling op toe te lichten hoe zij dat ziet. Dan viel mij ten aanzien van de anterieure overeenkomst op dat het College daar concludeert dat we te weinig rekening hebben gehouden met het scenario van geen nieuwe opdrachtgevers. En dat verwondert de Partij van de Arbeid, want dit was precies het punt wat wij op 18 december 2020 hebben gemaakt, daar zelfs een motie over hebben gemaakt. En dit is ook een punt wat in ieder geval door de Partij van de Arbeid, en ook door meerdere partijen, is aangedragen in iedere bijeenkomst die we over dit dossier hebben gehad. Wat is plan B? Ik kan de gevlogen term nog noemen: het maakt me niet uit wat we daar bouwen, als we er maar iets bouwen. En het verbaast mij dat de Staten daar zoveel nadruk op heeft gelegd en dat het College dan nu stelt: daar hebben we onvoldoende rekening mee gehouden met dat dat überhaupt een mogelijkheid zou kunnen zijn dat wij daar geen nieuwe opdrachtgevers zouden aantrekken. Daar zou ik ook graag nog een reflectie op willen, en voor de rest sluit ik mij aan bij de bijdrage van de heer Sol.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. Tot slot gaan we naar mevrouw Wesseling van D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Er zijn al veel vragen gesteld, dus ik zal proberen het kort te houden. Wij zien de potentie van deze site als een mogelijke groeilocatie voor nieuwe en toekomstige innovaties: defensie, batterijtechnologie en duurzame mobiliteit, en dan ook de koppeling naar onderwijs. En we vragen het College dan ook om die gesprekken met bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen actief te blijven voeren en in te zetten op een stevige motor voor werkgelegenheid in Limburg. En wij vinden het ook belangrijk om als Staten goed betrokken te blijven bij de nieuwe koers. Wat zijn de doelen? Welke publieke middelen zetten we in en hoe gaat GS uiteindelijk de Provinciale Staten goed betrekken? En met het administratieve afsluiten van VDL als een 'Groot Project' mag ook de openstaande natuurcompensatie natuurlijk niet verdwijnen, dus wij kijken ook uit naar de jaarlijkse rapportage die hierover zal verschijnen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van uw commissie en gaan we over tot de beantwoording door de GS en geef ik het woord aan Gedeputeerde Satijn, en u heeft 25 minuten.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, voorzitter. Volgens mij is het de ambitie, ben ik goed te horen, want ik zit op enige afstand van de microfoon, het is ook voor mij een nieuwe situatie, om recht te doen aan het feit dat u deze commissie in ieder geval met enige spoed wilt doorlopen, maar er zijn natuurlijk een aantal vragen gesteld, zeker ook als het gaat om reflectie van dit project. Het is een project dat langdurig onderdeel uitmaakt van beraadslagingen in deze Staten, wat heel veel aspecten kent. Ik denk dat het ook voldoende aan de orde geweest in deze commissie met de vragen die er zijn gesteld, voorzitter, maar ook in het verleden, als we kijken hoe vaak we hier met elkaar over gesproken hebben, besloten en openbaar, over elementen als het opdrachtgeverschap van VDL, als het gaat over natuurcompensatie. Achteraf hebben we heel veel met elkaar gesproken en er is ook heel veel uitgewisseld. Dat maakt het zeker zo belangrijk om, als je op het punt staat om dit af te sluiten, nog eens een keer terug te kijken met elkaar. Die reflectie is ook gevraagd. Waar ik altijd wat

voorzichtig mee wil zijn, is dat je soort van terugkijkend weet wat er is gebeurd en dan allerlei vormen van oordelen gaat vestigen. Ik kan mij heugen, in de bijna zes jaar dat ik hier Gedeputeerde ben, dat ik dit dossier in de hand heb gehad, bij wijze van spreken, dat we natuurlijk al veel eerder met elkaar zijn gekomen tot het maken van afspraken rondom dit project. En we hebben ook al vele malen met elkaar gesproken over of dat nou goed is gegaan overal en wat beter had gekund. En ik ben te allen tijde bereid om dat gesprek met u te blijven voeren, of het nou gaat over natuurcompensatie, of het gaat over de economische kansen die daar zijn geweest en die er zijn gemist, bij wijze van spreken, en welk effect dat heeft gehad. En ik denk dat mevrouw Berghorst in het verleden ook heel veel aandacht heeft gevraagd, niet alleen voor de positie van de industrie die er zou moeten komen, maar ook voor herstellende natuurcompensatie. Er is zelfs een apart debat over geweest met de heer Faassen, als het gaat over de kap van het Sterrebos, waar natuurlijk een hele hoop aandacht voor is geweest, terechte aandacht voor is geweest, maar ook gewoon het missen van de economische kans en uiteindelijk het verlies van heel banen dat heeft plaatsgevonden. Dus dit dossier kent best wel veel verliezers als je erop terugkijkt. En dan heb ik het niet alleen over geld, want dat vind ik het minst belangrijke misschien in dit perspectief. Dan gaat het over natuur, het gaat over banen en zeker ook het perspectief van sommige mensen en gezinnen hier in Limburg. Al die elementen vindt het College even belangrijk. En daar kunnen we met elkaar van gedachten over wisselen, daar kunnen we het met elkaar eens worden of niet eens worden, dat raakt ons allemaal. En we kennen elkaar ook goed genoeg hiervoor, dat geldt net zo goed voor de natuur, ik zal zo meteen de vragen beantwoorden, maar ook als het gaat over de kwaliteit van de anterieure overeenkomsten die we hier ooit met elkaar hebben afgesproken en met VDL. Daar hebben we ook al heel veel van gevonden dat dat ook niet op alle momenten even ideaal is geweest en dat dat in ieder geval heeft geleid tot een constructie waardoor we nu hier een nieuwe overeenkomst hebben gesloten met elkaar over de vervolginvulling van het gebied. Dus er zitten heel veel elementen aan. En ik kan u ook in alle oprechtheid zeggen: gelukkig ben ik zeker niet met hoe een aantal dingen zijn gelopen daarin. Alleen, ik wil ook voorzichtig zijn. Nogmaals, niet zozeer dat ik niet wil veroordelen, maar dat we dat leggen langs de schaal van wat we nu weten, terwijl we destijds altijd voor de opportuniteit zijn gegaan dat we daar mogelijk een heel mooie industriehal hadden kunnen vestigen voor Limburg. En als dat was gelukt, dan hadden we op een andere manier waarschijnlijk naar dat project gekeken dan dat we dat nu met elkaar doen. Dus daar zitten wat elementen in waar ik altijd op aan te spreken ben, voorzitter. De reflectie op de inspreker is ook gevraagd door mevrouw Berghorst. Er was een heel mooi aanbod gedaan, volgens mij door de heer Sol. Althans, dat heb ik gehoord in de commissie, in zijn bijdrage, ik zou bijna zeggen een beetje in het begin van de commissie, maar ik ben te allen tijde bereid. Ik heb de woorden van de inspreker goed gehoord. Als de storende factor bij de Provincie ligt, dan wil ik ook graag weten wat dat dan is. Dus dan gaan we ook dat gesprek aan met elkaar om te bezien van hoe wordt het dan beleefd, in dit geval bij de inspreker. En dan wil ik ook het aanbod van de heer Sol toch maar gewoon meenemen dat we dan ook het gesprek gaan voeren hoe in ieder geval De Groene Sporenwolf de ontwikkeling rondom die brug ziet en hoe daar de opinies over zijn aan hun kant en de opinies aan de kant van het College. Dus ik hoop niet dat de heer Sol het vervelend vindt dat ik zijn voorstel ongevraagd overneem, maar ik denk wel dat als er een beeld ontstaat bij een partij waar de Provincie zaken mee doet, en dat beeld zou zijn dat de Provincie Limburg niet zou willen meewerken of niet meewerkt of niet goed meewerkt, dan wil ik ook graag altijd weten: waar ligt dat dan precies aan? Gaat dat echt over de inhoud of zijn er andere beelden die er bestaan over stukjes samenwerking? Waarvan ik het in ieder geval belangrijk vind dat we te allen tijde het zeker ook oneens met elkaar zouden kunnen zijn, maar het altijd moeten hebben over het feit dat we het goed met elkaar erover hebben gehad. Dus dat is een toezegging, voorzitter, die ik met plezier doe. Dan mag u zelf besluiten of u die bij mevrouw Berghorst of bij de heer Sol zet of bij allebei. Dat laatste lijkt mij verstandig, gelet op de toekomst. Een aantal vragen, voorzitter.

De voorzitter: Ik zie het, Gedeputeerde. Er is een vraag van mijnheer Loomans van Horizon.

Gedeputeerde Satijn: Ja.

De heer Loomans (Horizon): Even een vraag. Ik had het even in mijn bijdrage over de afspraak die met VDL is gemaakt dat er een hop-over voor vleermuizen over die N297 gerealiseerd zou moeten worden. Als zij nu niet verder meewerken aan de brug of het viaduct, dan blijft toch die verplichting openstaan dat er wel iets gedaan moet worden, als ik het goed begrepen heb? Dus zij kunnen eigenlijk hun handen er niet helemaal van aftrekken, lijkt mij. Klopt dat?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat is juist, maar ik was nog niet bij die beantwoording gekomen. Als dat uw destillatie is van mijn eerste inleiding, dan heeft u gelijk. Ik wil dan graag komen tot beantwoording van de vragen, voorzitter, gelet op de tijd. Ik begin bij de Partij voor de Dieren, de heer Kraa, de eerste vraag. Wij hebben natuurlijk als College eerder toegezegd aan PS dat we u goed op de hoogte houden van de voortgang van de realisatie van de natuurcompensatie. Het is in het debat rondom dit dossier al aan de orde geweest, maar ook in het aparte debat wat mevrouw Berghorst destijds heeft gehad over de natuurcompensatie, hebben we goede afspraak gemaakt over het feit dat we u daar halfjaarlijks over op de hoogte te brengen, dus daar nemen we dat in mee. Uw tweede vraag: de wettelijke natuurcompensatie moet te allen tijde aan de kwaliteitseisen voldoen van de mitigatie van het natuurcompensatieplan en aansluiting vinden bij het Limburgs natuurwerk, netwerk. Hier staat toch echt natuurwerk. Ik ben bridragend, maar dit kan ik nog lezen. Reflectie op waarom we destijds … [6:11:19] infrastructurele investeringen en niet de kap van het Sterrebos. Achteraf kun je daar natuurlijk heel verschillend naar kijken. Op dat moment is op basis van de toen geldende omstandigheden dat besluit genomen, en dat is mede ook door PS genomen. Dat is niet bedoel als jij-bak, maar op dat moment was dat voor ons de voorliggende beslissing. Een terechte vervolgvraag van u, of constateer ik niet alleen van u, ook van andere partijen, is hoe voorkomen we in de toekomst dat bos gekapt wordt voordat blijkt dat het ook echt noodzakelijk is. Ik denk dat we met elkaar, ook vanuit dat dossier en ook in de gesprekken die we daarna hebben gevoerd, daar waar het gaat over grote projecten hier in Limburg, ook in deze Staten en ook voor een deel omvattend SiS 4.0, echt die controle aan de voorkant echt goed hebben ingeregeld om ervoor te zorgen dat dat niet meer gaat gebeuren, in ieder geval dat we daarover met elkaar goed het gesprek over hebben gevoerd dat er dan een geldend besluit wordt genomen. De gevoelens die er daarover zijn, daar heb ik veel respect voor. Ik schat in dat dat in de toekomst niet zo snel zal gebeuren op de wijze waarop dat is gebeurd. Dan heeft u een vraag gesteld, althans, gevraagd om een toezegging dat compensatie zou worden uitgevoerd. Dank je wel. Dat hebben wij reeds toegezegd. Dat hebben we ook bevestigd op 17 september 2025 met een mededeling portefeuillehouder. Dan heeft u nog gevraagd of ik kan toezeggen dat recreatief groen niet als volwaardige natuurcompensatie wordt aangemerkt. We zijn wel degelijk inderdaad ... Met de gemeente Sittard-Geleen hebben we de afspraak gemaakt dat de bovenwettelijke natuurcompensatie bij Huize Holtum wordt gerealiseerd.

De voorzitter: Dat roept een vraag op van mijnheer Kraa, van de Partij voor de Dieren.

Gedeputeerde Satijn: Oké, dat mag.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Dank je wel, voorzitter. In het stuk staat nog dat het nog op losse schroeven staat of de gemeente Sittard-Geleen dat gaat uitvoeren.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat geldt niet voor Huize Holtum. Even zien. Worden er eisen gesteld aan de ecologische kwaliteit? De wettelijke natuurcompensatie bestaande uit natuurtype bos, inheems planmateriaal. Met soortkeuzes wordt rekening gehouden met de toenemende droogtes, dus we houden ook rekening met de compensatie naar het ecologisch beeld op dat moment. Dan kom ik bij de heer Sol uit, die vroeg ...

De voorzitter: Er is alsnog een vraag van mijnheer Kraa, Partij voor de Dieren.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Wij lezen in het stuk dat de compensatie dus ook uitgevoerd kan worden als gemeentelijk groen, dus als recreatief groen, en dat kunnen wij ook zien als parken of als recreatief gebruik voor mensen en niet per se voor natuur. En daarom onze vraag: aan welke eisen moet deze natuurcompensatie voldoen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat wat u stelt, geldt niet voor de wettelijke natuurcompensatie.

De voorzitter: Mijnheer Kraa.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Dank je wel. Dus in dit geval gaat het natuurlijk om de bovenwettelijke natuurcompensatie, en daar gelden die eisen dan niet, kan ik van u ...

Gedeputeerde Satijn: Dat klopt. Dus je hebt de wettelijke natuurcompensatie, die moet wel voldoen aan die eisen, en de bovenwettelijke hoeft daar niet aan te voldoen. Even zien. Dan kom ik bij de heer Sol uit, die vroeg om een reflectie. Nou, die heb ik bij mijn introductie zo breed mogelijk proberen in te steken. Ik hoor in de tweede termijn of dat tot zijn tevredenheid is. Even zien. Ik kom dan ... Heef mevrouw Smeets geen vraag gesteld?

Mevrouw Smeets (SP): Nee.

De voorzitter: U bent heel verbaasd.

Gedeputeerde Satijn: Ja. Nee, ik weet, de dag is nog niet voorbij.

Mevrouw Smeets (SP): Ik wilde naar huis.

De voorzitter: Dat mag.

Gedeputeerde Satijn: Ik kom bij de heer Zeedzen uit over zijn opmerking hoe we ervoor zorgen dat die anterieure overeenkomst een go- en een no-go-moment heeft. We hebben het er volgends mij in de debatten met elkaar al heel vaak over gehad, over het feit dat ook het College, weliswaar met een blik vanuit de toenmalige situatie, ook die hele anterieure overeenkomst geen beste overeenkomst vond, zal ik maar zeggen. Daar hebben we elkaar ook al vaak over beetgepakt hier in deze Statencommissie en in de Staten zelf. Dus wat ons betreft is dat volstrekt helder dat dat nooit meer hoeft te gebeuren, en volgens mij volgens u ook. Dus wat dat betreft hebben we daar goed van geleerd, zeker als je kijkt naar welke hindernissen dat oplevert als je zo'n anterieure overeenkomst wil beëindigen en je hebt daar geen goede afspraken met elkaar over gemaakt. Voor de lopende

verplichting, kan GS een overzicht geven wat er na de intrekking van de status nog openstaat? Ook daar hebben we in het verleden over gerapporteerd. Ik zal daarop toezeggen dat we dat alsnog gaan doen. Ik zal u daar een brief over sturen, en daar zullen we ook gelijk de vraag van de heer Bloi in meenemen, want die heeft er ook om gevraagd. En dan doen we dat in een totaalpakket en dan sturen we u dat zo spoedig mogelijk toe. Het kruispunt van het CDA, mijnheer Hanegraaff. We blijven het gesprek voeren met VDL over de ontwikkeling van de site zelf. Datgene wat u opmerkt, is ons ook opgevallen, dus we vinden het ook belangrijk om dat gesprek met elkaar te blijven voeren. Dus wordt het in de toekomst noodzakelijk om daarin te blijven investeren, dan zullen we daar goed een gesprek over blijven voeren. Op dit moment hebben we daar niks voor gereserveerd, financieel ook niet, maar ons is ook opgevallen, ook de gemeente Sittard-Geleen, overigens, dat het een kruispunt van betekenis is, dus wat dat betreft is dat een goed opgemerkt punt van u, wat ons als College ook al helder was. Dus er worden gesprek over gevoerd met Sittard-Geleen en met VDL zelf, maar het maakt als zodanig geen onderdeel meer uit van het project, noch van de financiële middelen die daarvoor zijn gereserveerd. Ik kom bij de heer Bloi uit, de eerste vraag. Ja, GS heeft u toegezegd om u te informeren over de definitieve afrekening, die is nog afhankelijk van gesprekken die er op dit moment lopen met een aantal ministeries ten aanzien van de hoogte van de bijdrage die ze hebben toegezegd en ten opzichte van de veranderende omstandigheden. En zoals ik al zei, ik zal dat samen sturen met de verantwoording die ook de heer Zeedzen heeft gevraagd in zijn vragen. De gemeente Sittard-Geleen is aan zet wat betreft de realisatie van die 5,51 hectare. Het is ook aan hen om die afweging te maken hoe toekomstig beheer plaatsvindt en welke kosten daarmee zijn gemoeid. Als u daarin bent geïnteresseerd, dan kunnen we altijd nog even navragen bij de gemeente zelf hoe ze ertegenaan kijken en kunnen we dat op een later moment aan u doen toekomen. Dan had u nog de vraag gesteld over de keuze die we hebben gemaakt rondom de ontwikkeling en de meerwaarde die het oplevert voor Holtum, Nieuwstadt en de directe omgeving. Wat we ook al eerder hebben gerapporteerd, is dat we geen geschikte gronden konden vinden en ook niet konden verwerven. Daarom hebben we echt moeten kijken naar omringende gebieden. Dus we hebben echt wel de inspanningen gedaan om te bezien of dat daar kon. Dat lukte niet om verschillende redenen, en daarom vinden we het wel belangrijk dat het plaatsvindt, maar dat we wel buiten de kern gaan kijken zoals we eerder bedoeld hebben. U had ook een aantal vragen gesteld over de toekomstige ontwikkeling van de site. Daar zijn we nog over in gesprek om tot nieuwe doelstellingen te komen. Hier ligt natuurlijk de beëindiging van de status 'Groot Project', en we zullen het u separaat laten weten als er doelstellingen worden geformuleerd rondom de ontwikkeling van die site, wat dat dan zal betreffen. Op dit moment vinden er ook gesprekken plaats met de VDL hoe we dat met elkaar willen gaan inrichten, en we houden u daar uiteraard van op de hoogte. Daar waar het gaat om de openstaande verplichtingen houden u via de jaarcyclus op de hoogte. En u wordt ook ... En dat heb ik zojuist ook al beantwoord bij een aantal van uw collega's. Er is een toezegging uit een debat wat destijds met mevrouw Berghorst heeft plaatsgevonden: we stellen u halfjaarlijkse op de hoogte van de voortgang van de natuurcompensatie. Dan kom ik uit bij de nieuwe fractievoorzitter van de PVV, nogmaals van harte gefeliciteerd daarmee. U vroeg rondom de realisatie van de natuurcompensatie naar termijnen die daaraan zijn gekoppeld. Ik zei al zojuist in de beantwoording bij de heer Bloi: dat is weer afhankelijk van de beschikbaarheid van de rollen die er zijn, dus er wordt hard aan gewerkt en er wordt naarstig naar gezocht. Dat wordt wel lastig voor ons om daar een heel concrete inschatting te maken van de planning, aangezien de ruimte in het gebied wel beperkt is, zoals ik al zei. Maar als u erop aandringt, kan ik altijd wel even teruggaan naar het cluster om te vragen of dat te voorzien is, maar dat is met de omslachtigheid zoals ik het zojuist heb beantwoord, dus echt een keiharde deadline of een keiharde planning is er niet op aan te geven. Maar er is een continu proces van het vinden van gronden om die natuurcompensatie te realiseren, dus daar ligt het zeker niet aan. Wat zijn de lessen voor de toekomst, voornamelijk op de gemaakte proceskosten? Was dit nodig? Terugkijkend, het was op dat moment wel een bewuste keuze van ons allemaal, zou ik willen zeggen,

dat we die kosten gingen maken, in het vooruitzicht dat er natuurlijk een soort van economische activiteit behouden zou blijven van het gebied. En daar is destijds de keuze gemaakt, en dat zelfs zonder dat er sprake was van een bekende goal. Dus dat is een les die we met z'n allen moeten trekken als we het hebben over het maken van afspraken met elkaar, wanneer we komen tot het maken van bepaalde kosten, en dat maakt feitelijk onderdeel uit van de lessons learned als we het zo willen bekijken, ook van dit project, maar ook van heel veel andere projecten die we met elkaar doen. Dus we kunnen continu met elkaar bewaken dat we het op de goede momenten inzetten en zorgen dat we elkaar er ook scherp op houden. Dan kom ik uit bij de heer Loomans van Horizon. Wij voelen absolute verantwoordelijkheid, want dat was uw vraag, om ervoor te zorgen dat de natuurcompensatie zowel wettelijk als bovenwettelijk wordt gerealiseerd. En nogmaals, we zullen u daarvan op de hoogte houden, maar, zoals ik al zei, ook tegen de heer Bloi, we zijn wel naarstig op zoek naar locaties waar dat kan. Maar dat betekent niet dat we dat niet blijven inzetten om dat met elkaar te realiseren, hoe mogelijk ingewikkeld dat ook is als het gaat over het vinden van gronden. Dan heeft u nog een vraag gesteld over smeerolie. Dat ging ... Dat moet u zien in de toezegging die ik al heb gedaan, dus even met elkaar het gesprek aan te gaan over wat is er nou precies aan de hand, wat is nou het beeld van De Groene Sporenwolf als het gaat over de Provincie en de samenwerking daarmee. Dus die toezegging heb ik al gedaan. Dan had u nog een opmerking gemaakt. Ja, u raakt natuurlijk aan het Sterrebos. En er zijn natuurlijk bij u, vanuit uw perspectief, en ook voor ons natuurlijk, best wel wat ergernissen op de wijze waarop dat is gegaan destijds, wat ik in ieder geval goed begrijp. We willen dat niet wegpoetsen, helemaal niet zelfs. Wat wij daarin in ieder geval altijd belangrijk hebben gevonden, is dat er voldoende voor een compensatie komt, maar dat hebben we wel gemeend toen te rapporteren. Dat neemt natuurlijk niet het beeld weg wat sommigen van u of een aantal mensen specifiek hebben als het gaat om die kap van dat Sterrebos. Dat willen we helemaal niet wegpoetsen, willen we niet onbelangrijk maken. We willen het ook niet niet noemen. Wat wij heel belangrijk vinden, is dat we in ieder geval rondom die kap van het Sterrebos, rondom de economische ontwikkeling die destijds daar stond geprogrammeerd en waarom zaken zijn gebeurd zoals ze gebeurd zijn, er wel in ieder geval voor zorgen dat we onze afspraken nakomen rondom die natuurproblemen. En dat neemt helemaal niet de ergernis weg die er is, de ellende die sommige mensen voelen door de kap van dat bos. Dat willen we ook helemaal niet wegpoetsen in een rapportage als deze. Dus dat wil ik nog hier nog wel hebben gemeld. En wat het ook gewoon formeel betekent, en die vraag heeft u al gesteld, is dat wij erop zullen toezien dat die wettelijke en bovenwettelijke natuurcompensatie er dus ook gewoon komt. U heeft het zelf in uw eigen bijdrage gezegd. Daarmee neem je niet weg en kun je niet datgene wegnemen wat er is gebeurd, dat er een 200 jaar oud bos is gekapt. Dat gaat gewoon niet. Dat kunnen we niet terugbrengen.

De voorzitter: De heer Loomans, Horizon.

De heer Loomans (Horizon): U zegt heel mooi we willen het niet niet noemen, het Sterrebos, maar het staat ook inderdaad niet in de evaluatie. En ‘niet niet’, dan zou ik dus eigenlijk verwachten dat het wel in de evaluatie zou moeten, dus daar heb ik eigenlijk om gevraagd. Zou je niet op zijn minst daar een alinea toevoegen met het punt wat we daarvan hebben geleerd? En u heeft eigenlijk al gezegd dat u er in het vervolg beter op zal letten, maar leg het dan ook ergens vast dat het ook ergens terug te vinden is dat we dat voornemen hebben.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik heb geen enkel bezwaar om dat op te nemen. Zoals ik het hier aan u uitleg, is gewoon zoals wij dat en zoals ik dat ook zie, voel, hoe je het wilt bekijken, dus dat is niet dat we het niet wilden noemen of zo. Dus, voorzitter, ik wil best een toezegging doen dat we dat gewoon op die

wijze opnemen, en dan is dat hopelijk voor u in dit geval voldoende. Niet dat ik dat daarmee, nogmaals, de gevoelens die hier zijn rondom Sterrebos wegneem, maar dat is ook nooit de intentie geweest om dat op die manier zo te doen. Even zien. Mevrouw Berghorst, dat ging over de motie in 2020 die u had ingediend. Zoals aangegeven is de Provincie geen tegenstander in het realiseren van de verbinding over de N297. We hebben in de beantwoording van de brief aan De Groene Sporenwolf uiteengezet dat een dergelijke verbinding in ons eigendom en beheer komt. En ik heb natuurlijk goed gehoord wat de ... U zit mij een beetje ...

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): De motie die ik had ingediend, voorzitter ...

Gedeputeerde Satijn: O, ja. Nee, klopt.

Mevrouw Berghorst (PvdA): ... gaat niet over die verbinding, dus ik was even aan het bedenken waar u met die beantwoording naartoe ging.

Gedeputeerde Satijn: U heeft gelijk. Ik zat verkeerd te lezen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Die reflectie ... Ja, ook hier. We kunnen elkaar natuurlijk aanspreken op zaken die destijds met elkaar zijn gewisseld. Ik denk dat we hier met elkaar ... Nogmaals, ik zit hier bijna zes jaar in dit dossier. U zit er nog veel langer in, bij wijze van spreken. Er zijn allemaal punten te noemen waarop je achteraf kunt zeggen: hadden we dat toen maar scherper bekeken met elkaar. Ik poets daar helemaal niks mee weg. Het is gelopen zoals het is gelopen. Uiteindelijk denk ik dat we goed gezien hebben waar we met elkaar nog scherper kunnen acteren, ook naar elkaar toe. Dus ja, ik snap de vraag om reflectie. Ik heb al, denk ik, in het begin ook zo breed mogelijk proberen aan te geven, zonder dat dat direct betrekking had op uw motie, waar we allemaal tegenaan zijn gelopen in dit project. En nogmaals, er zit politieke ideologie achter bij sommige vragen, er zit ook common sense achter, er zit soms ook politieke realiteitszin achter. Dat alles komt terug in een proces van zes jaar, waarin je initieel met z'n allen het goede hebt bedoeld, en dat was destijds natuurlijk in het behoud van de banen waar mevrouw Smeets het over heeft gehad. Dat was het ultieme doel, en dat nog verder uit te breiden zodat er 6.000 mensen daar aan de slag zouden kunnen. Dat is niet gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, kijk, achteraf is het makkelijk, maar ik vraag me gewoon af wat daar nou gebeurt op het moment dat Statenleden, meerdere Statenleden van meerdere fracties vergadering op vergadering, sessie op sessie, gesprek op gesprek aangeven: we moeten ook werken aan een plan B. Het College zegt joa, is goed, maar dat blijkt eigenlijk een joa, joa, maar er gebeurt niet zoveel. Dus je kunt niet tegen ons zeggen, mevrouw Berghorst, dat doen we, daar zijn we over aan het nadenken, en dan nu, als we aan de eindevaluatie zitten, concluderen dat je daar toch te weinig rekening mee hebt gehouden. Dat verwondert mij. En Provinciale Staten heeft op dit dossier, denk ik, als ik terugdenk aan de periode tot 2018, tot het besluit in 2020, heel vaak met de beste bedoelingen geprobeerd om bij te sturen in dit dossier en ik denk dat we dat op een aantal punten ook goed hebben gedaan. En dan denk ik: College, even een punt van reflectie van dit Statenlid naar het College, u mag soms wel een beetje luisteren naar de gevoelens en sentimenten die er in zo'n vergadering zijn, zeker als die bij herhaling worden geuit. Dat doen wij niet omdat wij denken dat we

het beter weten. Dat komt voort uit oprechte zorgen en met de beste bedoelingen voor Limburg. En het verwondert me gewoon dat we nu bij de evaluatie van dit mislukte plan moeten concluderen dat, onlangs dat Provinciale Staten meermaals heeft aangedrongen op een plan B, het College toch niet bezig was met een plan B, terwijl we nu uiteindelijk op scenario plan B zitten.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Naar feedback moet je altijd goed luisteren, heb ik geleerd, dus ik ga hier niet in het verweer en zeggen dat het niet zo is. Dat zou ook niet passend zijn. Ik weet alleen niet, als ik er zelf zo over zit na te denken, of hier een College zit wat daar niet gevoelig voor is of dat daar niet responsief op is. Volgens mij is dat wel zo, maar ik kan het niet helemaal beoordelen vanaf het moment dat u er mee bij betrokken bent geweest. En zeker, het was destijds ook natuurlijk onderdeel van een proces waar we natuurlijk ook met z'n allen afhankelijk waren van processen bij het bedrijf zelf zoals zij op dat moment, en de heer Sol dat ook terecht in zijn bijdrage forecast, als ik het zo mag zeggen. En daar heb je elkaar uiteindelijk ook in beet te pakken. We zitten hier in een vorm van lekenbestuur en dat geldt voor een deel ook voor het College, bij wijze van spreken, en zeker als het gaat om deze heel specifieke industrie. Soms heb je het ook te doen met de informatie die je op dat moment krijgt, en ook in de wetenschap dat dat waarschijnlijk de beste informatie is die er is als het gaat om de toekomstige mogelijkheden op die site, als het gaat om de economische vooruitzichten. Maar ik poets het helemaal niet weg, helemaal niet zelfs. Ik prijs mij ook altijd, dat hoort u mij ook met enige regelmaat zeggen, over deze commissie en over deze Staten als het gaat om de vorm van bijdragen die ze hebben op diverse projecten. Ik kan dat niet vaak genoeg zeggen, en dat zeg ik hier niet omdat u mij die vraag stelt, dat voorstellen, die ook van GS vaak op deze tafel belanden, veel beter de zaal uit gaan op het einde van een commissie. Dat is ook zo. Alleen, neem ik daarmee datgene weg wat er gebeurd is? Nee.

De voorzitter: Eerst een vervolgvraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst: Kijk, begrijp me niet verkeerd. Het is echt makkelijk oordelen, en ik ga u hier ook niet verantwoordelijk houden voor uw voorgangers, maar wellicht is hier wel een les te leren. En ik denk dat de les die we hier met elkaar kunnen leren, is op het moment dat wij met veel gemeenschapsgeld een ondernemer proberen te helpen en wij met elkaar zien dat die ondernemer niet bezig is met plan B, wij wel bezig moeten zijn met plan B, omdat wij dat verplicht zijn aan de Limburgse belastingbetaler die die economische ontwikkelingen mogelijk maakt. En ik denk dat dat de les is die we met elkaar mogen leren, dat we daar, Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, misschien in dit dossier wat scherper op hadden kunnen zijn en dat we dat dus voor de toekomst moeten onthouden dat we daar scherp op zijn.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik ben het met mevrouw Berghorst eens, maar ik zou het woord 'ondernemer' eruit laten. Ik denk dat we het altijd moeten doen, overal waar we met gemeenschapsgeld aan het investeren zijn. En of dat nou gaat over openbaar vervoer, of het gaat over ondernemen, het is altijd belangrijk om met elkaar scherp te blijven op de doelstelling waarop je dingen doet, dus ik ben het met u eens in de meeste brede zin van het woord.

De voorzitter: Een laatste vervolgvraag. Laten we wel even bij het actuele agendapunt blijven zonder de discussie te ver te verbreden.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Geen zorgen, ik ga het niet over het vliegveld hebben.

De heer Loomans (Horizon): Ik zat erop te wachten.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben blij dat het College dit deelt, daar ben ik blij om. Maar toch zou ik ondernemers in algemene zin wel even willen verbijzonderen, want als het gaat om de publiek-private samenwerkingen die wij aangaan met ondernemers, soms zelfs niet eens vanuit een privaatrechtelijke rol, maar ook vanuit een publiekrechtelijke rol, dan zie ik dat zodra die publiek-privaatrechtelijke verhoudingen met elkaar worden gemixt, we dan soms denken: maar dat is aan de onderneming. Een ondernemer die onderneemt met gemeenschapsgeld of voor wiens onderneming de gemeenschap diep in de buidel tast, daar moeten wij richting die ondernemer specifiek scherp zijn op het brede plaatje, en dat is het punt wat ik hier wil maken. En ik deel met u dat we altijd scherp moeten zijn op het brede plaatje, maar ik constateer dat we dat bij een aantal investeringen waar publiek en private belangen door elkaar lopen, soms wel een beetje vergeten, en ik zou het College willen meegeven: laten we daar met elkaar scherp op zijn.

De voorzitter: Ik hoor geen vraag, dan ga ik even door naar de vraag van mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Het is wel in aanvulling op, uiteraard ook. Kijk, mijn stelling is niet dat het College wegloopt voor de keuzes die zijn gemaakt. Mijn stelling is dat de evaluatie, zoals die is meegestuurd bij de stukken, ook gelet op de verwoording en het debatje wat we net hadden, voor mijn gevoel wat weinig zelfkritisch is. Er staat letterlijk: 'Het voornaamste risico, namelijk het uitblijven van nieuwe opdrachtgevers, is opgetreden, punt.' End of story. Dan denk ik van daar had wel een verdieping op gerechtvaardigd kunnen zijn. En te meer daar, want we hebben het inderdaad in heel veel gevallen, of juist in dit soort gevallen, over ondernemers. Ondernemers zijn per definitie optimistisch, anders dan start je geen onderneming. Dus dat laagje moet je er altijd eerst even afschrapen, en ik denk dat we dat onvoldoende hebben gedaan.

De voorzitter: Ook dat was een statement, en ga ik volgens mij door naar de beantwoording van uw vragen. Aan u het woord. Er zijn geen vragen meer in deze eerste termijn. Dat betekent dat we overgaan naar de tweede termijn, waarvoor ik één minuut per fractie geef, en ik begin bij mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Nee, dank u, voorzitter, ik heb niks toe te voegen. Ik dank de Gedeputeerde voor de antwoorden.

De voorzitter: Mijnheer Kraa, Partij voor de Dieren.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter, niks toe te voegen.

De voorzitter: Mijnheer Sol, GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, het kan heel kort. Dank voor de toezegging. Ik hoop dat de uitnodiging van het College in ieder geval in goede aarde valt. Over de evaluatie hebben we het net al gehad. Wat de compensatie betreft, we moeten ons wel realiseren, Haeselaarsbroek is tien kilometer van de VDL-locatie af, dus we hebben wel ons best moeten doen. Ik ga nu geen sneer maken over Yard, daar hebben we al eerder over gediscussieerd, dat is even een gegeven, dat blijft bedrijventerrein, automotive, het zij zo. Laat ik het daarbij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Smeets, SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank, voorzitter. Ik ben heel blij, allereerst dat de VVD heeft gevraagd naar die goede monitoring, een van de ontwikkelingen op de VDL-site, want dat is nou precies waar ik zelf ook nog graag even op was teruggekomen. En wij zouden eigenlijk aan de Gedeputeerde willen vragen om daar toch halfjaarlijks over te rapporteren. Ik weet dat u heeft gezegd wij rapporteren zodra er nieuwe informatie is, maar we hebben toch best wel, u heeft, ik niet, een aanzienlijk bedrag daaraan besteed. We ronden dit nu op deze manier af, dan verwacht ik ook wel dat u ons één keer per half jaar op de hoogte houdt over die ontwikkelingen, en natuurlijk ook over die € 5 miljoen beschikbaar gestelde middelen voor natuurcompensatie die daarbij horen, en of die dan ook is gerealiseerd. Dus ik hoop dat u dat kunt toezeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Zeedzen, BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Ik houd het ook kort. Bedankt voor de, ik weet niet of het toezegging is, maar in ieder geval de belofte om het overzicht te sturen. En heel blij om te horen dat we het eens zijn dat de anterieure overeenkomst hier aan de wensen overliet. En ik denk dat we in SiS 4.0 ook hier met elkaar afspraken over gaan maken, dus ik ben blij met dit debat. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Hanegraaff. Niet. Mijnheer Bloi? Niet, mijnheer Roso? Niet. Mijnheer Van Bijnen, PVV.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ten eerste, ik ben niet zo heel erg gelukkig met deze microfoons. Maar goed, ik hoor er niks van. Ik moet helemaal vooroverhangen, dus misschien kan dadelijk toch weer die andere microfoon terugkomen, als het gaat, of dat ding dichterbij geplaatst worden. Los daarvan, van het stuk zeker verder akkoord, maar wel natuurlijk met pijn in het hart. En we roepen GS nog op om in ieder geval ervoor te zorgen dat de rest van de sectoren in Limburg niet gesloopt gaan worden. En er werd net lacherig gedaan toen ik het betoog deed, maar uiteindelijk is het allemaal echt een gevolgd van maatregelen die in Brussel worden genomen, links activistisch beleid, wat leidt tot nu sluiting of uiteindelijk geen voortgang bij VDL. Dat wil ik jullie wel allemaal meegeven, want uiteindelijk komt alles daarvandaan, dus denk dan ook na over de toekomst, want anders krijgen we nog heel veel eindrapportages. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Bijnen. Mijnheer Loomans, Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Dank aan de Gedeputeerde voor de toezegging, En ik hoop ook voor de inwoners van Nieuwstadt dat de twee openliggende puntjes naar behoren kunnen worden afgehandeld, dus dan heb ik het over de natuurcompensatie en de brug. Per slot van rekening zou hun omgeving natuurlijk in eerste instantie dramatisch veranderen door de uitbreiding van VDL. En nu dat niet doorgaat, krijgen ze een gratis defensielocatie, om het zo maar te zeggen, voor de deur. Dus ik kan me voorstellen dat daar af en toe de gevoelens in ieder geval alle kanten oplopen, dus laten we daar met voorzichtigheid mee omgaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Berghorst, PvdA? Niet. Mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Ik had ook nog een aantal vragen gesteld over de toekomst van VDL en hoe PS daarvan op de hoogte wordt gehouden, maar ik kan me op zich ook vinden in de toezegging waar mevrouw Smeets zojuist om vroeg.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de Gedeputeerde voor de beantwoording in deze tweede termijn.

Gedeputeerde Satijn: Dank, voorzitter. Dank ook nogmaals aan de commissie voor het debatje, zoals de heer Sol het noemde. Ik denk dat dat goed was, ook in de aanscherping van hetgeen wat er staat en wat we met elkaar hebben bedoeld. Zoals we dat met elkaar zien, dan denk ik zeker als College dat ik kan zeggen: daar hebben wij in ieder geval nog qua intonatie iets aan kunnen toevoegen, denk ik, aan het gevoel wat er ook leefde bij een aantal van uw fracties. Voorzitter, ik vind het prima om de toezegging aan mevrouw Smeets te doen. Ik hoorde ook even de opmerking van de heer Sol over die natuurcompensatie, en ik snap zijn opmerking heel goed, alleen we doen dat in samenspraak met de gemeente, die heeft dat ook feitelijk zo aangemerkt. En we proberen het in ieder geval met elkaar te realiseren, en als dat het resultaat is, ben ik blij dat we het met elkaar kunnen realiseren. En dan snap ik heel goed dat u zegt van dat is natuurlijk verder af van het gebied dan wat wij met elkaar hadden bedoeld, maar in ieder geval wordt er gecompenseerd, en dat vind ik een winstpunt in het totale perspectief, voorzitter, dus dank voor de bijdrage van uw Statencommissie. Ik beëindig hiermee mijn beantwoording.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we aan het einde van deze tweede termijn gekomen. Er zijn al een viertal toezeggingen genotuleerd, waarvan ik er even een aantal nog probeer te herformuleren door u. **De eerste was in ieder geval dat de Provincie in gesprek gaat met De Groene Sporenwolf op enige termijn, en welke termijn mag ik ervoor noteren?**

Gedeputeerde Satijn: Wat mij betreft zo snel mogelijk, dus laten we zeggen dat we in ieder geval de uitnodiging binnen twee weken naar De Groene Sporenwolf sturen.

De voorzitter: Binnen twee weken een uitnodiging richting De Groene Sporenwolf.

Gedeputeerde Satijn: Wat mij betreft maandag, maar om even een perspectief te geven.

De voorzitter: Dat is prima.

Gedeputeerde Satijn: Ja.

De voorzitter: Dan heeft u iets gezegd, een toezegging gedaan over de rapportage in het vervolg. Hoe formuleren we deze?

Gedeputeerde Satijn: We hebben een toezegging gedaan op de ontwikkelingen van de site zelf. Dat is eigenlijk niet echt onderdeel vanuit het project wat hier ligt, en daar is gevraagd voor een halfjaarlijkse rapportage door mevrouw Smeets. We hadden al een rapportage over de natuurcompensatie toegezegd. Dat is geen nieuwe toezegging, voorzitter. Dat had ik destijds afgesproken met mevrouw Berghorst, betreffende het debat.

De voorzitter: Het gaat nu over de toezegging richting de BBB, de heer Bloi, over de … [6:41:37].

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat ging over de financiële afrekening, die sturen we, in ieder geval voor wat we weten op dit moment, ook binnen vier weken. En als er nog toekomstige afrekeningen komen, we hebben aangeven dat een deel van informatie er nog niet is, die zullen we dan toesturen wanneer die er is, afhankelijk van gesprekken met de ministeries. We zorgen in ieder geval dat die voor de Statenvergadering bij u ligt.

De voorzitter: Dan heeft u een toezegging gedaan over ...

Gedeputeerde Satijn: Ik zie mevrouw Smeets met een hand omhoog zitten, maar ik ...

De voorzitter: Naar mevrouw Smeets toe, inderdaad, en zou ik ook graag nog even geformuleerd willen zien.

Mevrouw Smeets (SP): Ik zal hem even helpen dan.

Gedeputeerde Satijn: Ja, u stak uw hand omhoog, dus ...

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dat ging wel over die toezeggingen, voorzitter. Dus ik wilde, ik dacht ik help even met de formulering daarvan, want volgens mij heb ik gevraagd om een halfjaarlijkse toezegging over de ontwikkelingen, de nieuwe ontwikkelingen naar aanleiding van het besluit dat we een tijdje geleden hebben genomen over de herbestemming van de middelen voor VDL, waarbij wel die natuurcompensatie, die daar onderdeel van uitmaakt van dat besluit, wordt meegenomen, en dat hoort niet bij de toezegging die eerder al gedaan is, wat mij betreft.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat is correct.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dus die. Ja? Ieder half jaar. Dank u wel.

De voorzitter: En tot slot heeft GS ook de toezegging gedaan dat zij de lessen over de kap van het Sterrebos opneemt in de eindevaluatie die richting de Staten zal komen.

Gedeputeerde Satijn: Ja.

De voorzitter: Ik kijk even rond of daarmee alle toezeggingen zijn genoteerd? Dat is het geval, en daarmee komen we tot de vraag of u het Statenvoorstel behandelrijp vindt. Mag ik handen zien van degene die dat niet vindt? Daarmee kan ik concluderen dat het Statenvoorstel behandelrijp is. En mag ik ook handen zien op het moment dat u dit een bespreekstuk vindt. Ik zie twee, drie keer een hand, twee keer een hand voor een bespreekstuk, van GroenLinks en van Partij voor de Dieren. Dat noteren we zo, en daarmee kunnen we dit agendapunt afsluiten, waarvoor dank.

T9884: Gedeputeerde Satijn zeg toe dat de Provincie het bestuur van de Stichting De Groene Sporenwolf op korte termijn zal uitnodigen voor een gesprek over de door de Provincie gestelde eisen voor realisatie van een voetgangersbrug over de N297.
T9885: Gedeputeerde Satijn zegt toe PS te informeren over de verplichtingen die na beëindiging van het Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ nog openstaan.
T9886: Gedeputeerde Satijn zegt toe dat in de bij het Statenvoorstel G-26-018 gevoegde eindrapportage alsnog aandacht wordt geschonken aan de kap van een deel van het Sterrebos.
T9887: Gedeputeerde satijn zegt toe PS halfjaarlijks te informeren over de besteding van de door PS beschikbaar gestelde middelen voor herpositionering van de VDL-site en voor de ontwikkeling van additionele natuur / vergroten van de leefbaarheid.

9.2 Mededeling portefeuillehouder inzake Q4-kwartaalrapportage 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, brief gedeputeerde Satijn van 7-4-2026

De voorzitter: En dat brengt ons bij agendapunt 9.2. Mededeling portefeuillehouder inzake Q4-kwartaalrapportage 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. De kerntaak van het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is gebiedsontwikkeling, waarbij men vestigingsmogelijkheden voor bedrijven aanbiedt en economische groei en werkgelegenheid realiseert. Periodiek wordt uw Staten geïnformeerd over de voortgang van B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. We gaan deze kwartaalrapportage in één termijn behandelen, met een maximaal spreektijd van drie minuten per fractie, en ik begin bij de heer ...

Gedeputeerde Satijn: Ik zit nog even te wachten op wat mensen naast mij.

De voorzitter: O, u zit nog even te wachten. Dan wacht ik even tot het zover is.

Gedeputeerde Satijn: Ah, daar komen ze.

De voorzitter: Dan beginnen wij de bijdrage. Wij zullen de bijdrage beginnen bij mijnheer Hanegraaff van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Drie minuten was het, hè?

De voorzitter: Ja.

De heer Hanegraaff (CDA): All right. Het is niet mijn dossier, dat wil ik er even bij zeggen. Mirjam doet normaal het dossier, dus ik heb het even met een frisse blik gelezen. En eerst werd ik er best wel depressief van toen ik het aan lezen was, en dat is met name ook om de situatie waar we in zitten. Het stond door het hele stuk heen, met stikstof kunnen we niks, met netcongestie kunnen we niks, er is geen vooruitgang, projecten worden afgezegd. Ik werd daar toch wel een beetje deprimerend van, dat ik dacht: waar zijn we nou met z'n allen mee bezig in Nederland. Maar goed, dat is misschien een debat voor later. Een aantal punten die mij opvielen, wederom, misschien is dit al lang een keer besproken in de commissie, maar het viel mij op als buitenstaander, dus ik zeg het gewoon. vidaXL, hoe staan we daar nu mee? Dit proces loopt natuurlijk al lang. Er zijn toezeggingen gedaan, er zijn uitspraken gedaan in de media, die volgens mij heel erg toegeeflijk waren richting vidaXL, en nu lees ik dat het toch weer vastzit aan de kant van de Provincie. Wat gaat er nou gebeuren? Kan de Gedeputeerde daar wat meer duidelijkheid over geven of het nou wel of niet mogelijk wordt om daar arbeidsmigranten te plaatsen? De tweede vraag: is er überhaupt ... Er zijn nog kavels over waar grootschalige projecten kunnen. Is er is er eigenlijk nog behoefte aan dat soort grootschalige projecten? Is daar onlangs nog onderzoek naar gedaan? Wat is de uitkomst ervan? Als het gaat om Californië, kan het College aangeven hoe groot die aanvullende betaling nou eigenlijk was door de oud-directeur? Want dat zag ik niet terug, misschien heb ik het gemist. En in hoeverre compenseert dat nou eigenlijk het financiële verschil, waar eerder al over gesproken, is tussen die € 8 die er uiteindelijk betaald is, en de € 30 die eigenlijk betaald had moeten worden. Leggen wij hier nu bij in of betaalt de oud-directeur eigenlijk al dat geld wat we nu moeten betalen? Ik hoop dat laatste. Ook graag nog eventjes wat de stap is ... Wat is nou uiteindelijk de ... Het kan natuurlijk niet zo gezegd worden, maar komt er ooit nog een uitkomst van dat straffenrechtelijk onderzoek? Dat duurt ook al een eeuwigheid. Het zou wel leuk zijn om daar een update over te krijgen. Een ander punt is de geothermie, het faillissement. Dat vind ik toch wel echt schokkend en zeer jammer dat die geothermie, hoe heet dat, Warmte-Infrastructuur Limburg Geothermie, nu eigenlijk weg is. Dus daar zit ontzettend

veel kennis, infrastructuur en toch ook wel kansen voor de toekomst. Kan de Gedeputeerde daar nog eens over reflecteren wat de stand van zaken is? Dus ik denk dat dit echt misschien wel de enige overlevingskans is voor veel tuinders, zeker in Noord-Limburg. Geothermie is daar een van de mogelijkheden om het toch competitief te houden. Het kan wel in andere regio's van Nederland. Dus wat is daar nu de stand van zaken, en wordt er wel hard genoeg aan de deur geklopt in Den Haag om dit ook echt op te lossen? Daar laat ik het bij.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hanegraaff. Ik ga naar mijnheer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens, (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik wil het heel kort houden. Dank voor de reportage. De vorige spreker haalde het ook al aan, stikstof als grote boosdoener om eigenlijk zaken te kunnen blijven doen. Dus ik ben ook heel benieuwd naar de beantwoording op die opmerkingen die de vorige spreker daarover heeft gemaakt. Verder, als je dat buiten beschouwing laat, denk ik dat het een relatief saaie rapportage is met alles staat in de startblokken. Er is nog één vraag. Op de balans staan de stikstofrechten in de stikstofbank voor een lager bedrag als in 2024, dus op melding van een verkoop, maar er staat ook een melding van dat mogelijk die hele stikstofbank te niet gaat. Is daar in het contract of in de overdracht rekening mee gehouden of heeft die koper het daadwerkelijk volledige risico op zich genomen? Dus ik was eigenlijk gewoon nieuwsgierig naar de onderliggende afspraken daarin. En verder heb ik geen toevoeging.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Voorzitter, ik ga het ook relatief kort houden, ik wil me aansluiten bij de vragen die eigenlijk zojuist zijn gesteld, zowel door het CDA als de VVD. En graag wil ik wel nog twee reflecties van de Gedeputeerde. Een daarvan is als je puur naar liquiditeit kijkt, die lening ging van € 5 miljoen naar € 16 miljoen, en er is een eenmalige transactie waardoor in een keer die lening terugbetaald kon worden, maar dat betekent wel dat er structureel dus dat jaar € 11 miljoen uitliep zonder die transactie, daar graag een reflectie op. Dat is één. En ... Even kijken. De rest was al weg. En we hebben natuurlijk gezien dat daar een directie best wel zeer aan … [6:49:29] voor de commissarissen, maar we zien ook in de cijfers terugkomen dat in diezelfde periodes ook geen enkele hectare is verhandeld, zeg maar, want in 2026 stond nog van alles op de rol. Heeft dat met elkaar te maken of juist niet? En daar wil ik graag een reflectie op. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de fractie PVV, mevrouw Jiménez.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank, voorzitter. Nu even via mijn telefoon, want mijn tablet is uitgevallen. Ik ga het kort houden. Ik ga ook niet alles herhalen nu. Laat ik in ieder geval beginnen met een compliment, de liquiditeit is op orde, de flexlening is volledig afgelost en de solvabiliteit is verbeterd. Dat mag gezegd worden, en dat is ook een compliment waard, ook aan het Ontwikkelbedrijf. Goed, de heer Hanegraaff haalde net al de Californië-affaire aan. Onze fractie heeft hier al eerder kritische vragen over gesteld, samen met andere partijen, en om overhead gevraagd. We zijn blij dat er nu een schikking ligt waar de tuinders mee zijn gecompenseerd en het bedrijf dus verder kan met Californië 2. Wel horen we graag van de Gedeputeerde of deze schikking losstaat van de lopende strafrechtelijke aangiften en wanneer de Staten hierover meer duidelijkheid tegemoet kunnen zien? Waarom nu en niet afwachten? Goed, netcongestie, stikstofproblematiek werd al aangekaart. Tot slot willen we ons eigenlijk aansluiten bij het advies om de risicoanalyse verder aan te scherpen, met name als het gaat om het duidelijk beleggen van verantwoordelijkheden. We vertrouwen erop dat dit in de volgende rapportage beslag krijgt en danken de Gedeputeerde alvast voor de toezegging die daar al over is gedaan. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de PvdA, mevrouw Berghorst. En dan is het woord aan mevrouw Wesseling van D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank u, voorzitter. Greenport Venlo komt in een nieuwe fase en de bestaande kavels raken op, terwijl ruimte, stikstofruimte, netcapaciteit en natuur steeds schaarser worden. En voor D66 betekent het dat de vraag niet alleen moet zijn hoeveel hectare we nog kunnen ontwikkelen, maar vooral welke economie we waar willen, van volume to value. En dat wordt ook heel concreet bij Klaver 7. Kan het College ook aangeven welke inhoudelijke criteria de Provincie als aandeelhouder wil hanteren bij de verdere ontwikkeling en uitgifte, en is GS bereid daarbij ook expliciet te sturen op regionale toegevoegde waarde, ruimte voor mkb en innovatieve maakbedrijven, circulariteit, kwaliteit van werk en een aantoonbaar passende energie- en landschapsoplossing? Want daarnaast zien we dat netcongestie zowel nieuwe bedrijvigheid als verduurzaming blokkeert. En tegelijkertijd wordt voor Klaver 7 en de Boskamer een energiehub onderzocht, en in hoeverre zit er ook een afhankelijkheid tussen de komst van een eventuele energiehub en ook het soort nieuwe bedrijvigheid dat op die locatie kan plaatsvinden? En mocht daar ook een afhankelijkheidsrelatie tussen zijn, kan GS ook toezeggen om de uitkomst van dat onderzoek, inclusief een concreet vervolg en tijdpad, met PS te delen en die energie-infrastructuur daadwerkelijk dan ook als randvoorwaarde mee te nemen? Want op die manier borgen we dan ook dat de keuzes over de verder inrichting van Klaver 7 passend zijn op die energy hub. En tot slot stelde de Griffie terecht dat er duidelijk eigenaarschap nodig is bij de belangrijkste risico's, dus D66 ziet graag in de volgende rapportages ook helder terug wie verantwoordelijk is voor welke beheersmaatregel. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wesseling. Dan gaan we naar mijnheer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ten aanzien van deze kwartaalrapportage heb ik toch moeten vaststellen dat ik veel meer moeite had met deze rapportage dan de gebruikelijke 4x3 sudoku die ik morgen weer naar het regionale dagblad zend. Laat ik het zo zeggen, ik had daar nog wel wat vragen over, maar ik ben er nog niet helemaal uitgekomen, dus dat maakt het ook moeilijk om een oordeel te geven, want eigenlijk had ik het vermoeden toen ik het aan het lezen was: er is eigenlijk bijna niets gebeurd. Dus laat ik het zo zeggen, dat was eigenlijk mijn conclusie. En ik heb ook de analyse van de Griffie gelezen, en toch blijf ik daar als 50PLUS mee worstelen of dat niet te veel een samenvatting is en dat hierdoor de analyse wellicht wordt ondersneeuwt. En dat is niet zo efficiënt dat je twee stukken aan het lezen bent en vaak, soms denkt dat heb ik al gelezen in het andere stuk. Dus dat vind ik toch ... Daar worstel ik wel mee, en dat vind ik wel moeilijk om dan een goed oordeel te geven over dergelijke kwartaalrapportages. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar mijnheer Sol, GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank, voorzitter. We zien in de rapportage toch in ieder geval wat voorzichtig positieve ontwikkelingen, zowel financieel als qua structuur en governance, waarmee we zo een best wel heel lastige periode voor Greenport in ieder geval een beetje achter ons laten. Het blijft wel kwetsbaar, ook door allerlei externe factoren die al door collega's zijn benoemd. Ik heb vooral nog vragen over Klaver 7, ook in aanvulling op de vragen die collega Wesseling ook al heeft gesteld, omdat ik begrijp dat Greenport als, zeg maar, onderneming veel waarde hecht aan met name het uitgeven van grote kavels op Klaver 7, terwijl de gemeente daar, als ik goed ben geïnformeerd, andere opvattingen over heeft. En dat snap ik niet zo goed, omdat uiteindelijk, ja, grond is grond. Aan wie je het verkoopt, maakt in principe niet zo heel veel uit. En sterker nog, gemeentelijke inkomsten,

de OZB, worden over het algemeen gewaardeerd op de stichtingskosten van het bedrijf en zouden dus juist bij kleinschalige bedrijvigheid hoger zijn dan bij heel grote loodsen die voor betrekkelijk weinig geld worden opgericht, over het algemeen. Dus, kunt u iets zeggen over wat nou uiteindelijk de financiële balans is in de discussie over groot of klein op Klaver 7?

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u wel, voorzitter. Allereerst, mijnheer Hanegraaff, heel erg fijn dat u het zo nieuwsgierig heeft gelezen, dat is altijd verfrissend, en al die mooie vragen die u er ook bij stelt. En we hebben kennisgenomen van deze kwartaalrapportage. U weet van ons dat wij echt vinden dat deze rapportages altijd zeer laat komen voordat wij daarover kunnen spreken met elkaar, maar voor vandaag heb ik eigenlijk slechts drie vragen over het Ontwikkelbedrijf, en dat gaat, ook zoals mijnheer Sol zei, met name over de ontwikkeling van Klaver 7. Gezien ook de opstelling ook van de gemeente Horst aan de Maas, die wij overigens echt heel goed kunnen volgen ten aanzien van de kleinschaligheid, heeft onze fractie wel behoefte aan een mededeling over de stand van zaken vanuit GS. U heeft ons daar eerder ook een mededeling over gestuurd. Er lagen enkele scenario's voor, dat is ook geen geheim. En we zijn gewoon heel benieuwd: wat betekent deze opstelling nou ook voor de Provincie en wanneer wordt daar dan nog een besluit over genomen door de aandeelhouders? Dus ik hoop dat de Gedeputeerde dat zou kunnen toezeggen. Daarnaast willen wij ook graag weten wat de stand van zaken is van Park Zaarderheiken, natuurlijk inmiddels ook een veelomvattend dossier, en zouden we willen weten, en mevrouw Wesseling zei er al iets over, wat de stand van zaken is van de energy hub. Dat was het voor vandaag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Smeets. Dan gaan we tot slot van uw termijn van Staten over naar de inbreng van de fractie van de BBB, mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Dank u wel. Voorzitter, het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo nadert zijn eindfase, maar de resterende opdracht wordt er niet eenvoudiger op. In 2025 zijn koopovereenkomsten gesloten voor 4,1 hectare, minder dan 6,28 hectare in 2024. Tegelijkertijd is de 56 hectare grond nog niet uitgeefbaar. Procedures, ontbrekende omgevingsplannen, netcongestie en stikstofwetgeving zorgen voor de vertraging. De omzet bleef bijna € 20 miljoen achter bij de begroting. Het resultaat is positief en de huidige liquidatiepositie is voldoende. Toch waarschuwde de rapportage dat in 2026 mogelijk opnieuw een groot beroep moet worden gedaan op de flexlening van de aandeelhouders. De Statenonderzoeker noemt het niet realiseren van de grondexploitatie dan ook als een belangrijk risico voor de Provincie. BBB wil daarom beter inzicht in de financiële gevolgen van de vertraging. Bij Klaver 7 is nog geen besluit genomen over de kavelgrote, dat werd net ook al benoemd. Daardoor is er ook geen omgevingsplan in voorbereiding. In de risicoanalyse wordt de wens van de gemeente Horst aan de Maas om kabels te beperken tot een maximum van vijf hectare, gekoppeld aan de kans van meer dan 90% op de financiële gevolgen van meer dan een miljoen euro. Dat is een flinke kwalificatie, maar een onderbouwing ontbreekt. Het bedrag is geen concrete schaderaming, maar de hoogste categorie binnen de gebruikte risicomethodiek. Onduidelijk blijft welke ontwikkelvarianten er zijn onderzocht en welke financiële gevolgen iedere variant daadwerkelijk heeft. De discussie raakt aan de door Provinciale Staten aangenomen BBB-motie van mijn collega Van der Pol over de grootschalige blokkendozen. De motie vraagt om zorgvuldiger ruimtegebruik en stelt grenzen aan de steeds groter wordende complexen. Wanneer het Ontwikkelbedrijf daar financiële bezwaren tegenoverstelt, verwachten wij ook wel feiten. Hoeveel opbrengst gaat er nou eigenlijk verloren? Welke bedrijven kunnen er niet worden bediend en welke mogelijkheden zijn er voor hoogwaardige bedrijvigheid en regionale mkb en bedrijven met banden met Noord-Limburg? We moeten bovendien voorkomen dat alle vertragingen bij Klaver 7 aan de maximale kabelgrote worden

gekoppeld. Netcongestie, stikstofwetgeving, juridische procedures enzovoort spelen natuurlijk ook een grote rol. En dan hebben we nog een paar vragen. Even kijken, moet ik hier even kijken. Hoe zorgt GS ervoor dat kleinschalig mkb en agrarisch gerelateerde bedrijven op deze locaties niet onevenredig worden belast door de kosten van verplichte off-grid-systemen of energiehubs als gevolg van de aanhoudende netcongestie, die werd net benoemd. Hoe rechtvaardigt GS ... Oké, ik maakt mijn zin af.

De voorzitter: U sluit toch af.

De heer Goossen (BBB): Ja ... dat het Ontwikkelbedrijf, waarin de Provincie een meerderheidsbelang van 58,6% heeft, bij de Raad van State procedeert tegen de medeaandeelhouder, gemeente Venray, inzake De Spurkt, en welke kosten zijn daar juridisch mee gemoeid? En dan de laatste: op welke gronden houdt GS het aandelenbesluit van de Smakterheide-Noord aan en koppelt zij de realisatie van dit terrein aan Klaver 7, terwijl beide gemeenten juist kiezen voor het beteugelen van XXL-boxen en ruimte bieden aan de lokale economie? Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw bijdrage. Ik denk dat we meteen door kunnen naar de beantwoording. Zijn er technische vragen die beantwoord moeten worden? Ik kijk even naar de Statenonderzoeker. Niet.

De heer Bodewitz (Statenonderzoeker): Dank u, voorzitter. Misschien even één heel korte opmerking. Deze analyse, zoals wij die hebben gemaakt, wijkt iets af van andere analyses. En waarom is dat? Normaal leggen we onze analyses naast de Regeling Grote Projecten. Deze rapportages worden echter geschreven voor meerdere partijen, niet alleen voor de Provincie, maar ook de andere aandeelhouders die erbij betrokken zijn. Die komt ook niet zeg maar hiervandaan, maar die gebeurt onder redactie van de directeur, dus dat wijkt iets af. Dat betekent ook dat we iets anders analyseren dan dat we dat normaal gesproken doen. Maar dus dat is meer een technische opmerking over hoe die analyse tot stand komt.

De voorzitter: Dank voor de toelichting. Dan gaan we naar de beantwoording door de Gedeputeerde. Mijnheer Satijn, u heeft daar 25 minuten voor.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, voorzitter. De heer Satijn laat zich ook vergezellen door de nieuwe directeur van het Ontwikkelbedrijf. Dus ik zou ook van die gelegenheid gebruik willen maken, voorzitter, als dat mag, dat hij zich in ieder geval even kort voorstelt en misschien dan ook gelijk even alle vragen die aan hem gericht zijn, althans, die hij vanuit zijn positie kan beantwoorden, ten opzichte van de politieke vragen, kan beantwoorden. Dan moet u wel zorgen dat het binnen 25 minuten gebeurt, anders blijft er niks meer over voor de Gedeputeerde.

De voorzitter: En dat betekent ook dat we even van positie moeten wisselen, anders dan bent u en niet in beeld en niet te verstaan. Aan u het woord.

De heer Kinderdijk: Dank u wel, voorzitter, voor het woord. Om te beginnen zal ik me even kort voorstellen. Ik ben Richard Kinderdijk. Sinds september vorig jaar ben ik de nieuwe directeur van het Ontwikkelbedrijf. Daarvoor ben ik enige tijd of eigenlijk heel lang werkzaam geweest in de gemeentelijke overheid, gemeente Meierijstad, maar ook de gemeente Gennep, Noord-Limburg. En sinds een goed jaar nu aan het stuur bij het Ontwikkelbedrijf, waarbij natuurlijk al heel veel stappen gezet zijn en we inderdaad in de laatste fase zitten van de gebiedsontwikkeling, werklandschap, maar natuurlijk ook niet te vergeten de natuur en het landschap wat erbij komt kijken. Daar hebben we ook heel mooie stappen bij gezet. En belangrijk is natuurlijk om u ook even mee te nemen waar we nu

staan, tenminste, een aantal actualiteiten die ik misschien mee kan geven die nog niet in de rapportage staan, maar wellicht wel interessant zijn om even mee te geven. Er wordt namelijk gesproken over een grote grondtransactie die niet is doorgegaan met vidaXL. Het laatste nieuws is dat deze overeenkomst helaas recent is ontbonden. Dus wij gaan voor Klaver 4A, zoals wij dat noemen, op zoek naar een nieuwe partij die ook past op de kavel van 10,1 hectare en ook zo optimaal mogelijk gebruikmaakt van de planologische mogelijkheden van dat perceel. Over Park Zaarderheiken werd ook een vraag gesteld, daar kan ik misschien ook meteen op ingaan, de laatste stand van zaken. De executieveiling van het erfpachtrecht heeft plaatsgevonden op 2 juli. Daar was één inschrijver, die hebben we ook het erfpachtrecht gegund. En wij zijn op dit moment met die partij in gesprek om te kijken hoe hij zeg maar verder vorm kan geven aan de invulling van de verplichtingen die hij heeft overgenomen uit deze executie. Ik weet niet of het helemaal helder is, maar om eventueel het beeld weg te nemen dat het maar om € 1.000 ging wat geboden was. Nee, er kwam natuurlijk veel meer bij kijken. Het was naast die € 1.000 ook de achterstallige canon die deze beste partij moest gaan betalen. De kosten voor de executie moesten worden betaald. En wat natuurlijk minstens zo belangrijk is, deze partij moet, al dan niet samen met een andere partij, de voorwaarden van de erfpacht alsnog nakomen op het gebied van natuurontwikkeling, maar ook op het gebied van de inrichting en de verdere ontwikkeling van de golfbaan. En ten slotte ook interessant om te weten: de uitvoeringsovereenkomst over de Groote Molenbeek is in juni gesloten. Dat is een overeenkomst tussen het Ontwikkelbedrijf, de gemeente Horst aan de Maas en het Waterschap Limburg. De aanbesteding daarvan heeft plaatsgevonden, en het gaat over de ontwikkeling van ongeveer twintig hectare nieuwe natuur en landschap. En wij verwachten dat dit jaar ook daadwerkelijk wordt gestart met de uitvoering van die werkzaamheden. Dan heb ik volgens mij in ieder geval al een aantal technische vragen beantwoord. Er werd een vraag gesteld over het risico als er een overeenkomst werd gesloten over stikstofrechten. Bij wie ligt dat risico dan? Dat risico ligt bij het Ontwikkelbedrijf. Dus, mocht het blijken dat een overeenkomst niet geëffectueerd kan worden om een bepaalde regelgeving, dan heeft de koper de mogelijkheid om die overeenkomst te ontbinden en dan moeten wij dat bedrag voor die stikstofrechten ook aan die koper terugbetalen.

De voorzitter: Dat roept nog toch even een technisch vraag, hoop ik, op voor de heer Kinderdijk.

De heer Nijskens (VVD): Op zich een korte reactie. Waarom staat dat risico dan niet benoemd op de balans of in de financiële stukken? Het is een relatief klein bedrag, het kan misschien in de afronding zitten, maar ...

De heer Kinderdijk: De vraag is of het matig is, inderdaad, maar ik kan daar het antwoord op dit moment zo niet op geven, maar dat kunnen we terugkoppelen na deze vergadering waarom dat zo is. Vervolgens werden er ook een aantal suggesties gedaan voor het aanpassen van de risicoparagraaf. Wie verantwoordelijk is voor de beheersmaatregel? Ja, die persoon zit voor u op dit moment. Het is de vraag: willen we dat nog verder detailleren of niet? Dat heeft denk ik niet zo heel veel zin. We zullen natuurlijk wel andere adviezen meenemen, ook als het gaat over de suggesties die we hebben ontvangen van de heer Van Est over het meer inzichtelijk maken van de grondtransacties en hoe zit het nou precies met die grondoverdracht op welke klavers, want soms is het inderdaad lastig om te doorzien waar het nou precies over gaat, maar je hebt ook wel heel lastige sudoku's die ook wel lastig te maken zijn, maar vooruit. Over de energiehub, daar loopt op dit moment een onderzoek waar zowel de campus als het Ontwikkelbedrijf opdracht toe hebben gegeven. Dus het gaat dan zowel over het campusterrein als over de nog te ontwikkelen terreinen van het Ontwikkelbedrijf. Een energiehub is een van de mogelijke oplossingen, dus het is niet zo dat we meteen inzette op een energiehub. Het kan ook een mix zijn van, of bijvoorbeeld een GTO, grootverbruikstransportovereenkomst. Dat onderzoek loopt op dit moment en we verwachten de eerste resultaten ergens in

oktober, november van dit jaar. Wij merken wel inderdaad dat het kunnen leveren van energie een belangrijke voorwaarde is voor bedrijven om zich te kunnen vestigen op een perceel. Dat. Even kijken. Heb ik dan ...

De voorzitter: Dat roept nog een vraag op van de heer Nijskens, VVD.

De heer Nijskens (VVD): Ja, ik weet niet zeker of die technisch of politiek is, maar als energielevering een probleem is, in hoeverre heeft Greenport dan nagedacht om zeg maar een complete batterijconstructie te installeren die met restcapaciteit van de bedrijven op zo'n klaver gevuld kan worden, omdat die bedrijven nooit 24 uur per dag hun volledige capaciteit nodig hebben?

De heer Kinderdijk: Nee. Ik zou die vraag kwalificeren als een technische vraag. Het is een van de mogelijke oplossingen die in het onderzoek wordt meegenomen.

De voorzitter: Mijnheer Goossen, BBB.

De heer Goossen (BBB): Geven jullie daar ook garanties op, op de levering van stroom?

De heer Kinderdijk: Op dit moment geven wij nog geen enkele garantie op het leveren van stroom.

De heer Goossen (BBB): En heeft dat wel potentie voor de toekomst, of ...

De heer Kinderdijk: Dat is afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek.

De heer Goossen (BBB): Oké.

De heer Kinderdijk: Kijk, wij zijn geen energiebedrijf en wij kunnen op dit moment ook niet garanderen dat er ergens bepaalde capaciteit beschikbaar is. Wij willen vanuit onze rol in de gebiedsontwikkeling natuurlijk wel faciliterend zijn en vooral kijken waar bepaalde combinaties tussen bedrijven mogelijk zijn die ook ons helpen bij de verdere ontwikkeling van het gebied. Maar het gaat te snel om te zeggen of van dat wij daar echt risico kunnen gaan dragen. Dat kan ook niet. Dat valt buiten mijn mandaat op dit moment.

De voorzitter: Mevrouw Smeets, SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ik was heel even ... Ik moest heel even mijn radertjes laten werken, maar u zei iets over de overeenkomst van de overeenkomst met vidaXL. Ik wil daar toch nog even graag een vraag over stellen, een verduidelijkende vraag. Want betekent dat dan heel concreet, zeg maar dat ook de plekken voor arbeidsmigranten daar dan niet meer aan de orde zijn?

De heer Kinderdijk: Dat is dus een politieke vraag die ik graag aan de heer Satijn doorspeel.

Mevrouw Smeets (SP): U heeft goed getraind.

De voorzitter: De heer Hanegraaff heeft nog een technische vraag.

De heer Hanegraaff (CDA): Dan zou mijn vraag ook ... O, sorry.

Mevrouw Smeets (SP): Even aanvullend nog een andere vraag nog wel. Of u misschien iets zou kunnen delen over de reden van de ontbinding van die overeenkomst?

De heer Kinderdijk: De reden is dat er al natuurlijk heel lang wordt gekeken naar de ontwikkeling van deze locatie in combinatie met de huisvesting van arbeidersmigranten en een truck parking. Op enig moment hebben wij de Provincie gevraagd om een bestuurlijk standpunt. Dat standpunt hebben wij ontvangen en ook besproken met vida. En met de condities die vanuit de Provincie werden aangegeven, was het in ieder geval voor vida niet mogelijk om het perceel op de manier te re-ontwikkelen zoals we oorspronkelijk in gedachte hadden.

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Mijn vraag was precies hetzelfde als mevrouw Smeets, dus bij dezen beantwoord.

De voorzitter: Dan schakel ik even door naar mijnheer Goossen.

De heer Hanegraaff (CDA): Tenminste, voor de helft, dus ik kijk uit naar de antwoorden van de ...

De voorzitter: Telepathie, zullen we maar zeggen. Ja, dit gaat goed, ja. Mijnheer Goossen, BBB.

De heer Goossen (BBB): Heeft dat nog consequenties voor de huidige locatie van vidaXL? Niet dat zij hierdoor het idee zouden kunnen krijgen van nu lukt deze locatie niet, dus is de huidige locatie voor ons niet meer interessant.

De heer Kinderdijk: Als u bedoelt of de keuze om de overeenkomst te ontbinden gevolgen heeft voor de bestaande locaties, die signaleren hebben ons niet bereikt. Dus dat, voor zover wij weten, niet, nee.

De voorzitter: U was aan het einde van uw technische beantwoording gekomen, mijnheer Kinderdijk?

De heer Kinderdijk: Tenzij ik naar uw mening nog vragen gemist heb, dan ...

De voorzitter: Niet. Ik merk dat de commissie heel enthousiast wordt over actualiteiten, die wellicht in de volgende kwartaalrapportage weer aan de orde komen.

De heer Kinderdijk: Ja, precies. Dank u wel.

De voorzitter: Ik geef het woord aan Gedeputeerde Satijn voor de verdere beantwoording.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, voorzitter. En wellicht wil ik toch nog gebruik gaan maken van wat actuele kennis van de directeur van het Ontwikkelbedrijf als het gaat om de beantwoording van een aantal vragen. Ik zal niet meer de vragen behandelen die al door de heer Kinderdijk zijn beantwoord. De tweede vraag van de heer Hanegraaff was: is er dan nog wel behoefte aan grootschalige projecten? Er is in ieder geval wel een behoefte aan grootschalige kavels. Dat is ook in de POVI zo opgenomen en de markt vraagt dat eigenlijk ook nog, even los van of dat gaat gebeuren al dan niet. Dus die grootschalige ontwikkelingen, daar is vanuit de markt zeker nog behoefte aan. Ik heb hier een vraag staan: kan het College aangeven hoe groot de aanvullende betaling is van de oud-directeur van Californië, in dit geval, en in hoeverre compenseert dit het financiële verschil? Ik weet niet of die

kennis voorhanden is bij de directeur van het Ontwikkelbedrijf, maar dit gaat om een privaatrechtelijke overeenkomst die is overeengekomen tussen Californië en de directeur. Die informatie hebben wij dus niet en we kunnen dus ook niet het antwoord op die vraag geven. Tenzij u dat wel heeft?

De voorzitter: Dat roept een vraag op van mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Dat snap ik, maar hoe kom ik daar dan wel achter? Want ik vind het wel belangrijk dat ik enigszins inzicht heb in of het een beetje dekkend is, want uiteindelijk zijn wij de aandeelhouder, dus wij zijn wel degelijk degene die het uiteindelijk betalen.

De voorzitter: Mijnheer Satijn.

De heer Hanegraaff (CDA): Moet ik gaan bellen met het grondbedrijf, of wat is het plan?

Gedeputeerde Satijn: Ik kan zo meteen even voor de twee termijnen overleggen met de heer Kinderdijk of daar vanuit ons een antwoord op te krijgen is of dat wij een informatiepoging gaan doen om die informatie boven water te krijgen of boven tafel te krijgen. Daar zal ik zo meteen even, als het kan, voorzitter, in de pauze tussen de eerste termijn en de tweede termijn tijd insteken.

De voorzitter: U mag daar op terugkomen, maar ik moet er even op attenderen dat wij geen tweede termijn hebben.

Gedeputeerde Satijn: Oké, maar dan pauzeren we even voor de laatste beantwoording en dan doe ik dat in de laatste beantwoording van de eerste termijn. Hebt ik dat goed verzonnen of ...

De voorzitter: U heeft dat zo goed verzonnen dat wij dan eerst waarschijnlijk even schorsen en meteen na de schorsing even terugkomen met het antwoord.

De heer Satijn: Precies, uitstekend. U had ook een vraag over het strafrechtelijk onderzoek. Wij vragen veelvuldig bij het OM wat de stand van zaak is. Wij hebben daar geen nadere informatie over gekregen, dus ook niet over de stand van de zaken. Daar is het OM niet bepaald mededeelzaam in. Wij doen nog steeds ook beleidsmatig onderzoek naar geothermie. We zijn het trouwens eens met de toevoegde waarde die het kan betekenen voor het gebied, daar wordt ook echt serieus naar gekeken. Het ontwikkelbedrijf is daar echter geen partner in, bij wijze van spreken, heeft dat ook niet nog in eigendom op de balans staan, maar het is wel de inzet van het College om te bezien of we dat kunnen behouden en kunnen ontwikkelen naar de toekomst toe, en dat doet met name de heer Kuntzelaers met veel overtuiging.

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff, CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Dan kan ik mijn vraag dan wellicht beter ook richten tot de heer Kuntzelaers, want waar het mij om gaat: is er beweging vanuit Den Haag om ... Want ik weet dat in de vorige periodes het loket gewoon dicht was in Den Haag als het ging om geothermie in Limburg. Het was heel moeilijk. Ik denk echt dat het cruciaal is vanuit Limburg als het gaat om die energievoorziening voor de tuinbouw, dus ik hoop dat het iets opener is in Den Haag. Dus ik weet niet of deze Gedeputeerde dat weet, maar anders kan ik dit misschien ook schriftelijk beantwoord krijgen via de heer Kuntzelaers.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik zal u hierop toezeggen om dat schriftelijk te gaan beantwoorden. Als het gaat over de inzet voor geothermie, daar verschillen we niet van inzet over, het College en deze Staten. Weet ook dat er een aantal partijen zijn die daar ook bij zijn betrokken, waaronder TNO, bijvoorbeeld, maar ik zal die vragen nog even schriftelijk laten beantwoorden door het College. Maar wat ik al zei, voorzitter, daar waar het gaat om de inzet van de heer Hanegraaff en het belang wat hij hecht aan geothermie, daar verschillen we niet van mening over. En we weten inderdaad dat we in het verleden natuurlijk in het Staatstoezicht op de mijnen daar allerlei opvattingen over hadden. Ik weet niet of die recentelijk zijn gewijzigd, maar dat kunnen we even voor u navragen en dan komen we daarop terug met uw welbevinden. De vraag van de VVD is keurig beantwoord door de heer Kinderdijk, met vervolgvragen van de heer Nijskens, die zijn ook beantwoord. Mijnheer Roso merkte terecht op dat er een nieuw bestuur zit bij de onderneming, daar heeft u zojuist kennis mee gemaakt. U vraagt om een reflectie naar de liquiditeit van de lening. Wat ons betreft heeft het Ontwikkelbedrijf een ruim voldoende liquiditeitspositie, en die wordt ook zorgvuldig gemanaged door het bestuur, zoals dat naast mij zit. Een rekening-courantkrediet van € 24 miljoen maakt hier ook onderdeel van uit. En in 2026 is er tot op heden geen gebruik gemaakt van dat krediet, dus wat ons betreft is dat een solide situatie. U bent er ondertussen wel achter dat uw stellingname niet correct was dat er geen hectare verhandeld is, dus dat hoef ik niet nog een keer te beantwoorden, denk ik. Dan kom ik uit bij de PVV, maar die heeft de zaal verlaten. Maar ik zal het in ieder geval voor de orde wel beantwoorden. Dat was de vraag ...

De voorzitter: Ik kom even terug bij de heer Roso, die heeft een vraag voor u.

Gedeputeerde Satijn: O, oké.

De heer Roso (JA21): Voorzitter, er stond wel nog: verkocht met nog een levering die in 2026 plaatsvond. Dat stond wel ook in het dossier zelf. Maar in 2025 heeft er geen levering plaatsgevonden, daar refereerde ik aan.

Gedeputeerde Satijn: Ja. Excuseer, u heeft gelijk, een terechte constatering. Dan kom ik bij de PVV uit. Staat de schikking, en dat is waarschijnlijk de schikking die de heer Hanegraaff bedoelt, los van de strafrechtelijke aangifte? Het antwoord daarop is ja. En over wanneer er meer duidelijkheid komt over die strafrechtelijke aangifte heb ik zoiets het antwoord op gegeven. Daar is geen nieuwe informatie over ontvangen van het OM, ook niet na navraag. Ik kom uit bij D66, Klaver 7. Welke inhoudelijke criteria gehanteerd worden bij verdere uitgiften van Klaver 7? Op dit moment is die er niet, want er is geen planologisch kader wat herontwikkeling mogelijk maakt. Dus er zijn ook geen criteria, want de gemeente Horst aan de Maas is daarin bevoegd gezag, en die zijn niet vastgesteld, dus daar kan ik geen antwoord op geven. De vraag over de energy hub is door heer Kinderdijk gegeven. Ik kom zo meteen nog even terug op Klaver 7-vragen van de heer Sol, want u stelde de vraag van kunt u iets zeggen over de opbrengsten en de kosten die verband houden met de ontwikkeling? Mathematisch is het zo dat grootschalige kavels meer opleveren, significant meer zelfs. Vanuit de gemeente zelf, Horst aan de Maas, en dan kom ik even terug op dat planologisch kader, is in ieder geval aangeven dat men in ieder geval een andere invulling ziet van het gebied. Dus ook als je gaat kijken naar de wensen die er in de gemeenteraad van Horst aan de Maas zijn geuit, daar waar het gaat om de verdere invulling van Klaver 7, waar dus nog geen planologisch regime voor is, zal dat zeer waarschijnlijk, zoals in ieder geval de oude gemeenteraad ernaar keek, leiden tot een kleinschaligere indeling. En dat zal, daar waar het gaat om de nodige infrastructuur, meer kosten met zich meedragen. Als je dat moet gaan opdelen en er komen meer bedrijven, heb je meer kosten met elkaar te maken. En dat zou ook kunnen betekenen dat de grondprijzen mogelijk lager komen te liggen, dus dat heeft wel degelijk een

effect. Als we gaan kijken naar het totale plaatje, wat moeten we tot het einde van de grondexploitatie daar nog met elkaar gaan verhandelen, dan moeten we nog ongeveer € 240 miljoen opbrengsten realiseren en € 107 miljoen aan kosten maken, uitgaande vanuit het plan zoals het er nu ligt. Dus als er dan een wijziging plaatsvindt, kan dat gaan veranderen. En dat is ook natuurlijk we hier met elkaar ook stevig vasthouden aan het plan wat er ligt, omdat als we daar een wijziging in aanbrengen, dat echt financieel behoorlijk iets betekent voor de Provincie en voor aandeelhouderschap, even los van het feit hoe Horst aan de Maas dat ruimtelijk planologisch gaat invullen. De heer Kinderdijk gaf u al wat actualiteit.

De voorzitter: Er is een vraag van mijnheer Sol, GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank voor deze reactie, die begrijp ik, maar is ook in enige mate te kwantificeren, want volgens mij kun je daar gewoon wat aan rekenen, wat dan het verschil zou zijn? Hebben we het over een miljoen, € 5 miljoen, meer?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Nee, dat kan zeker in de tientallen miljoenen lopen als je daar heel anders mee omgaat dan zoals het nu in de grondexploitatie staat, dus het gaat echt over serieuze bedragen, wat ook feitelijk de positie van de Provincie als aandeelhouder rechtvaardigt en de processen zoals we dat tot op heden hebben gehad. Voor ons staan er grote belangen op het spel. U weet ook dat bij een grondexploitatie ... Nou, u bent een gelouterd politicus, de grondexploitatie rendeert het meest op het laatst van de grondexploitatie, dan komen de meeste opbrengsten binnen. Dus en we zitten in Klaver 7, wat feitelijk de staart is van de ontwikkeling van het gebied, de grootschalige ontwikkeling die daar plaatsvindt, dus daar moeten feitelijk de meeste opbrengsten gaan plaatsvinden, dus ook relatief gezien voor de Provincie Limburg. Dus stel dat daar dus een ruimtelijke planologische wijzigingen op aankomt, dan heeft dat echt serieuze consequenties voor zoals het grondbedrijf bij ons in de boeken staat. Vandaar ook de terughoudende reactie van de aandeelhouder Provincie als het gaat om een mogelijk nieuw ruimtelijk planologisch regime van de gemeente Horst aan de Maas, die wel bevoegd gezag is. Dus het staat in die zin met spanning op elkaar, dat is ook niet onbekend, denk ik, en daar gaan natuurlijk ook veel gesprekken over met de andere aandeelhouders. En er zijn ook een aantal andere aandeelhouders die ook wat grotere belangen hebben, en die staan net zo op die positie, de gemeente Venlo, bijvoorbeeld, zoals wij dat staan. Ik ga wat verder met de inkleuring over de actualiteit, wat ook voor een deel mogelijk een antwoord is op de vraag van heer Sol of van mevrouw Smeets. Kunnen we een update geven van de stand van zaken? Op dit moment niet. Er ligt nog geen nieuwe planologische kader, ook niet vanuit Horst aan de Maas. Wat we natuurlijk wel hebben gezien met elkaar, en ook hebben meegemaakt, er zijn natuurlijk gemeenteraadsverkiezingen geweest. Er zit nu een nieuw College in Horst aan de Maas en daar hebben wij ook de afgelopen weken gesprekken mee gevoerd om even met hen te verkennen van hoe staan zij in de wedstrijd, als je het zo wil noemen. Hier staat zelfs in mijn annotatie: er is sprake van een nieuw College met nieuw elan. Ja, staat hier. Maar, op dit moment is er geen nadere duiding. Maar, in alle eerlijkheid, we voeren wel met hun gesprekken en zij zien ook dat dit nu tot een oplossing moet komen, en dat geldt ook voor de ontwikkeling van het gebied in Venray. Dus we gaan of we zijn al druk in gesprek met elkaar. We gaan de komende weken met elkaar in gesprek om te bezien of we daar kunnen komen tot een nieuwe ontwikkeling, want we zien natuurlijk dat de financiële situatie, zoals de heer Roso dat ook heeft gevraagd, op zich goed is, maar je kunt je niet laaien naar de toekomst toe dat je op liquiditeit verder gaat inboeten, ook als het gaat over het werkkapitaal, maar ook als het gaat over dat staatje waar ik het zojuist over heb gehad met de heer Sol, als het gaat over de grondexploitatie. Je moet bij elkaar een oplossing vinden, waarin je moet wikken en wegen wat uiteindelijk voor iedereen het beste

is. Stilstaan is in dit geval, ook wat ons betreft, achteruitgaan, dus we moeten wel met elkaar een weg vooruit zien te vinden. Daar zijn we druk mee bezig.

De voorzitter: Mevrouw Smeets, SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u, voorzitter. Er zijn natuurlijk eerder al een aantal scenario's uitgewerkt. Wij hebben die ook kunnen inzien, wel onder geheimhouding, uiteraard. Daar stond ook natuurlijk van alles in. Ik ben heel erg benieuwd of u iets meer duiding zou kunnen geven over het financiële kader waar we over zouden spreken met elkaar in het geval van de wens zeg maar zoals Horst aan de Maas die uitspreekt en wat dat dan zou betekenen voor de Provincie Limburg. En u hoeft dat niet per se hier voor mij te beantwoorden, maar het zou wel fijn zijn om daar een beetje meer richting van te krijgen wat dat dan zou betekenen. Of zegt u dat kan niet, want daarvoor hebben we echt die kaders nodig van de Omgevingsverordening?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Er hebben natuurlijk in het recente verleden, ik zeg maar even met het oude gemeentebestuur, ook wat mij betreft met veel elan hoor, een aantal gesprekken plaatsgevonden en die hebben geleid tot een mogelijk aantal scenario's, die heeft u gezien. Ik kan niet met zekerheid zeggen of dat ook de scenario's zijn waar het huidige College mee gaat werken. Ik denk dat het weinig zin heeft om toe te zeggen dat u de oude scenario's nog een keer kunt inzien. **Laten we in ieder geval de afspraak met elkaar maken, dat mag u benoemen als een toezegging, dat als er een nieuwe ontwikkeling komt de komende periode, weken, maanden, dat zodra daar een berekening plaatsvindt, we die uiteraard ook aan voorleggen onder de gebruikelijke omstandigheden, zodat u daar kennis van kunt nemen.** Want ik weet nogmaals niet ... We zijn die gesprekken met dat nieuwe College aan het voeren. Nogmaals, die zijn tot op heden heel positief, maar een exacte keuze is nog niet gemaakt. Dus wat dat betreft kan ik daar nog niet op antwoorden, omdat we niet weten welke varianten dat mogelijk gaan worden. **Laten we wel met elkaar afspreken of toezeggen, voorzitter, als u dat zo wilt zien, dat zodra die contouren zichtbaar zijn, dat we u daar over informeren en dan kunt u dan kennisnemen van wat er mogelijk voorligt.** Maar wat ons betreft is het wel het standje voorwaarts, als ik het zo mag zeggen, om toch te komen tot een ontwikkeling, want nogmaals, stilstaan is absoluut achteruitgaan. Voldoende beantwoord? Mooi. Even zien, dan kom ik bij heer Goossen uit.

De voorzitter: Mevrouw Smeets, SP.

Mevrouw Smeets (SP): Misschien in de aanvulling op wat de directeur zojuist heeft gezegd over de ontbinding van overeenkomsten met vidaXL. Ik heb daarover een politieke vraag gesteld aan u, en dat gaat dan met name over de komst van de huisvesting van de arbeidsmigranten, die 600 die daar gepland stonden, en of het dan doorgaat of die ook is afgewezen in dit geval? Of afgewenteld, laat ik het zo zeggen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Op dit moment is het huidige plan natuurlijk niet meer actueel, dus dat betekent dat er geen invulling is op dit moment. Dus die kavel komt, denk ik, vrij voor de verkoop?

De heer Kinderdijk: Ja.

Gedeputeerde Satijn: En dan zal er mogelijk een nieuw partij komen die daar op welke manier dan ook invulling aan kan geven. En zodra duidelijk is wat die invulling gaat worden, kan dan worden getoetst aan, laat ik zeggen, de verordening zoals die door de Provincie wordt vastgesteld en of dat past binnen het gebied waar die kavel op dit moment ligt. Maar het huidige plan is van tafel. Dan kom ik toch bij u uit, mijnheer Roso, de tweede keer. **Ik heb hier nog een vraag, misschien dat u dat kunt beantwoorden, over die juridische kosten die gemoeid zijn met het procederen tegen de gemeente Venray. Ik heb die informatie niet, maar als u die niet heeft, moet die even naar u toekomen, want dat wist ik niet helemaal zeker of u die wellicht had.**

De voorzitter: Mijnheer Kinderdijk.

De heer Kinderdijk: Die informatie hebben wij op dit moment niet direct beschikbaar. Die kunnen we uiteraard wel boven water krijgen.

De voorzitter: Mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Dat wordt dan in dezelfde brief als de heer Hanegraaff toegestuurd?

Gedeputeerde Satijn: Ja.

De heer Goossen (BBB): Dank u.

Gedeputeerde Satijn: Dus in die toezegging neem ik dat mee. Fijn voor de aanvulling. Volgens mij is het ook een voorzitter, hè, die weet hoe dat hoort in de commissie. Dan had u nog een vraag: hoe zorgt GS ervoor dat kleinschalige mkb en agrarische bedrijven niet onevenredig worden geraakt door kosten gemoeid met aanhoudende netcongestie? Ik was even aan het zoeken waar die vraag relevantie had voor het Ontwikkelbedrijf, omdat als het gaat over energieoplossingen op de site zelf, in het gebied zelf, worden die in ieder geval gedeeld door de kavelhouders, als die al niet door het Ontwikkelbedrijf zelf worden ontwikkeld [7:27:42. Ik zat even te zoeken naar wat precies uw vraag was hierin, of dat in het omliggende mkb is en de agrarische bedrijven of ... Want op de site wordt het gewoon keurig door het ontwikkelbedrijf georganiseerd.

De heer Goossen (BBB): O, oké, dan is dat zo prima.

Gedeputeerde Satijn: Oké, prima. Dan had u nog de vraag gesteld over Smakterheide. We hebben destijds, ook vanuit het strategisch perspectief, zoals ik dat zojuist heb toelicht, om de financiële afwikkeling van het een gezegd van we vinden het belangrijk om over beide klavers gelijktijdig een besluit te nemen, en dat is de reden waarom dat aan elkaar is gekoppeld. En dat heeft er natuurlijk alles mee te maken, want je bent aandeelhouder van een Ontwikkelbedrijf. Je probeert het Ontwikkelbedrijf zo goed mogelijk in positie te houden en dat is ook de reden waarom we in ieder geval als aandeelhoudende Provincie hebben gezegd: we zien dat graag gekoppeld. Dat is niet omdat we graag op de rem staan, maar dat we wel willen dat het ontwikkelbedrijf ook een eenduidige opdracht krijgt. Want de persoon die naast me zit, de bestuurder, opereert gewoon een opdracht van de aandeelhouders. Dat betekent ook dat wij duidelijkheid moeten verschaffen aan de jonge man die naast mij zit om ervoor te zorgen dat hij ook datgene gaat doen wat wij als aandeelhouders beogen, ook met de financiële resultaten, maar ook met de inrichting van het gebied. Dus dat is de reden waarom dat is gebeurd zoals dat is gebeurd. Goed dan ben ik bij de laatste vraag gekomen ... Dat was de laatste vraag aan de heer Goossen, en volgens mij had u een schorsing beloofd?

De voorzitter: Dat klopt, Gedeputeerde. Ik heb een schorsing beloofd om dat u dan even terug kunt komen op twee vragen die er zijn gesteld. En mijnheer Van Est heeft nog een vraag.

De heer Van Est (50PLUS): Ik heb nog één vraag. Laat ik het zo zeggen, ik ben benieuwd naar de verandering van sudoku vier sterren naar de sudoku twee sterren. Maar een ander vraag, we hebben nu actualiteiten gehoord, maar zijn die toe te rekenen aan Q1, Q2 of Q3? Want wij krijgen nog kwartaalrapportages waar ze wel of niet in staan, dan denk ik van zeg dan nu ook eventjes waar ze betrekking op hebben. Als vidaXL nu weer in Q3 zit, dan hebben we volgend jaar zomer dat we dat misschien een keertje in een rapportage krijgen. En dat vind ik dus heel ongemakkelijk bij het lezen van de rapportages, dus hoe gaan we daarmee om?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, het is de luxe als we natuurlijk actualiteiten met elkaar gaan uitwisselen, dus dat we dan deze vraag met elkaar moeten gaan beantwoorden. **Ik denk wel dat het goed is, we hebben een aantal toezendingen gedaan, dat we daar gewoon een aantal zaken in opnemen en dan de rapportages in de toekomst laten zoals ze zijn, maar dat we een aantal actualiteiten meenemen in de brieven die we ook gaan sturen naar aanleiding van de toezegging en dat we die consequent verwoorden in de rapportage die gaan komen, dan krijgen we ook geen verwarring van het ontbreekt ergens of het is niet toegezegd. Is hij wel uitgesproken, ook op de behoefte van de commissie, dan voldoen we er natuurlijk graag aan, maar laten we er ook voor zorgen dat we dat in de betreffende kwartaalrapportage op een goede manier laten landen.** Ja? Dan had ik even om een schorsing gevraagd.

De voorzitter: Dank u wel. Ja, u krijgt een schorsing, en dat heeft er ook mee te maken dat er iets warms geserveerd wordt voor de inwendige mens, dus ik schors de vergadering voor twintig minuten.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. En we waren aangekomen, net voor de schorsing, om een paar technische vragen beantwoord te krijgen. En volgens mij gaat de heer Kinderdijk daar een antwoord op geven.

De heer Kinderdijk: Zeker. Dank u wel, voorzitter. Voordat ik met de beantwoording van de nog openstaande technische vragen begin, wil ik graag onder uw aandacht brengen dat wij op 15 oktober onze jaarlijkse bijeenkomst organiseren voor de Raads- en Statenleden – voor zover dat nog niet bij u bekend was. Dus bij dezen ook de hartelijke uitnodiging om dan aanwezig te zijn. Het definitieve programma moet nog worden gemaakt, maar dat komt binnenkort. Dan hadden we volgens mij nog twee onderwerpen openstaan. Terugkomend op de overeenkomst met vida kan ik nog iets meer informatie geven over de reden waarom de overeenkomst is ontbonden. Dat heeft alles te maken met de instandhoudingstermijn van de huisvesting. Die werd gesteld op vijftien jaar en dat was voor vida de reden om te zeggen: het is voor ons niet financieel haalbaar. Of in ieder geval, niet voldoende om tot een financieel haalbare businesscase te komen. De briefwisseling die heeft plaatsgevonden tussen de Provincie en vida en het ontwikkelbedrijf, daar zullen wij nog met vida afstemming over zoeken of zij ook akkoord zijn om die informatie en die briefwisseling met de commissie te delen. Dus daar komen we dan op terug. Het tweede onderwerp ging over de overeenkomst die door Californië BV met de voormalige directeur en de raad van commissarissen is gesloten. Kort gezegd hebben wij als aandeelhouders in Californië met elkaar afgesproken dat wij

verder geen informatie zullen delen over de overeenkomst die is gesloten dan de informatie die met de verschillende betrokkenen is gedeeld en ook openbaar is gemaakt.

De voorzitter: Dank u wel voor deze beantwoording. Dat roept nog een vraag op van mijnheer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Ja, even terug naar de beantwoording nog van de vijftien jaar, de businesscase. Heeft dat te maken met dat ze bijvoorbeeld tien jaar nog daar zouden willen zitten en dan voor de resterende termijn alsnog verantwoordelijk zijn? Of dat niet?

De heer Kinderdijk: Nee, het heeft ermee te maken dat je ongeveer 25 jaar nodig hebt om überhaupt de investeringen die je moet doen voor de huisvesting überhaupt terug te kunnen verdienen. Dus het zit echt op de 25 jaar.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Mijnheer Hanegraaff, CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Deze zal denk ik voor de Gedeputeerde zijn. Maar hoe ga ik er dan achter komen? Ik vind het wel van belang dat ik dat weet, want uiteindelijk komt het wel uit onze zak als wij dat moeten gaan bijleggen. Komt dat dan ergens nog in een jaarrekening te staan, wat wij dan afdragen aan … Hoe gaan wij daar dan bepaald toch inzicht in krijgen? Dat ik enigszins een idee heb van wat kost ons dit?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, zoals gezegd bij de eerste termijn, en dat is ook mijn termijn: dit is een privaatrechtelijke overeenkomst. Ik kan, nogmaals, navragen of we dat ergens inzichtelijk kunnen krijgen. Maar we zijn natuurlijk wel gebonden aan afspraken die er gemaakt zijn. Daar kunnen wij niet zomaar in een vergadering iets op gaan zeggen. Dus ik neem dat even mee terug, voorzitter, en ik kom daar binnen twee weken per brief op terug bij de heer Hanegraaff.

De voorzitter: Dank u wel. **Ik heb een tweetal toezeggingen genoteerd. De eerste is dat er een schriftelijke mededeling volgt over de stand van zaken met betrekking tot de mogelijkheden voor geothermie. Wanneer mogen we die verwachten?**

Gedeputeerde Satijn: Vier weken.

De voorzitter: Vier weken. **En tweedens, indien nieuwe ontwikkelingen in Klaver 7 zich voordoen, dan zullen deze ook ter kennisgeving aan PS worden toegezonden, al of niet onder geheimhouding.**

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat is correct.

De voorzitter: Daarmee mag ik dit agendapunt afsluiten. Nog even een punt van orde maken, want er komen van verschillende kanten wat signalen binnen over het geluid en de nieuwe microfoonopstelling. We moeten daar allemaal aan wennen. Ik heb er zelf eerlijk gezegd ook wat last van. We gaan de volgende vergadering wel even kijken of we het geluid van de microfoons wat beter versterkt kunnen krijgen, zodat iedereen het beter mee kan krijgen. Dat voor wat betreft het geluid.

T9889: Gedeputeerde Satijn zegt toe Provinciale Staten middels een mededeling portefeuillehouder schriftelijk te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de mogelijkheden voor geothermie.
T9888: Gedeputeerde Satijn zegt toe Provinciale Staten schriftelijk middels een mededeling portefeuillehouder - al dan niet onder geheimhouding - te informeren indien zich nieuwe ontwikkelingen in Klaver 7 voordoen.

9.3 Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251)

De voorzitter: Wij komen tot slot van deze lange vergaderdag bij agendapunt 9.3 en dat is het Informerend stuk inzake de Derde Voortgangsrapportage Groot Project ‘Transitie MAA’, met peildatum 1 januari 2026, en de brief van Gedeputeerde Staten van 7 juli jongstleden. Provinciale Staten worden met voorliggende rapportage geïnformeerd over de voortgang van de transitie van Maastricht Aachen Airport (MAA) naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven. En voordat we het onderwerp inhoudelijk behandelen, wil ik het woord graag geven aan onze inspreker, de heer Sprangers, namens de Stichting Natuurlijk Geuldal. Mijnheer Sprangers, u bent bekend met de procedure hier: ik geef u graag het woord voor vijf minuten.

De heer Sprangers: Hoe houd je het prestigeproject MAA in de lucht? Ten eerste spreek je met de coalitiepartijen af dat wat er ook gebeurt zij geen kritiek zullen leveren op het bij voorbaat mislukte project MAA. Anders valt de coalitie. Vervolgens verzin je een verhaal dat MAA voor Limburg als onmisbaar doet uitschijnen. MAA zou namelijk deel uitmaken van de basisinfrastructuur.

De voorzitter: Ik mag u even onderbreken. Mijnheer Nijskens …

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, ik wilde een punt van orde maken. Dat doe ik nu heel bewust. Er staat een rapportage op de agenda. Als commissie krijgen we in principe in de stukken te lezen dat we moeten reageren op de blauwgemaakte tekst, die een verandering is van de vorige rapportage. Daar mogen insprekers op inspreken. En we krijgen weer hetzelfde verhaal, dezelfde langspeelplaat – dat is iedere keer als MAA in een titel van een punt staat – van de inspreker. Met alle respect voor de moeite die de inspreker doet, met alle respect voor de strijd die de inspreker voert, maar ik wil daar mijn tijd niet meer aan verknoeien. Wat is daarop uw antwoord?

De voorzitter: Mijn antwoord is daarop dat de voortgangsrapportage Groot Project Transitie MAA op de agenda staat. De heer Sprangers gaat over zijn eigen woorden in dezen. En ik mag aannemen dat de heer Sprangers ook inhoudelijk gaat reageren op datgene wat er voorligt op de agenda.

De heer Sprangers: Jazeker, ook. Basisinfrastructuur. Nou, dat is kul. Maar je blijft het wel steeds herhalen, opdat mensen het gaan geloven. We zijn hier in een situatie gekomen met de geschiedenis. En het is gewoon niet slim om de geschiedenis weg te poetsen. De huidige toestand van MAA is het resultaat van vier jaar struisvogelpolitiek. En die wil ik aan de orde stellen. En als dat niet kan, dan is dat censuur. Kan ik verdergaan?

De voorzitter: U kunt verdergaan.

De heer Sprangers: Werkgelegenheid. MAA zou van groot belang zijn voor de werkgelegenheid. In de MKBA van de Provincie staat echter dat het nettoverlies aan werkgelegenheid bij sluiting van MAA inclusief de Aviation Valley rond de 240 personen ligt. Samenwerking met Schiphol – staat ook in de

VGR. Schiphol werd gezien als redder in nood. Hiervan blijkt echter niets. Zij heeft wel haar deelneming in MAA voor een prikje kunnen verwerven, met het beding geen cent te hoeven bijdragen aan de vele miljoenen kostende investeringen en verliezen. Het businessplan – staat ook in de VGR. De Provincie komt al tientallen jaren lang met businessplannen met op wensdenken berustende cijfers en vooruitzichten, die echter nog nooit gerealiseerd zijn want altijd ontbreekt elke vorm van serieuze onderbouwing. Er komt ook geen onderbouwing in de vorm van een marktverkenning of marktonderzoek, omdat bij voorbaat al vaststaat dat een geloofwaardige onderbouwing niet te maken valt. Diverse kritische rapporten zijn verschenen over de ongefundeerde prognoses in het businessplan, en de onhaalbaarheid ervan. Maar de fatale conclusies uit die rapporten, die worden doodgezwegen. In weerwil van het dringende advies van de Zuidelijke Rekenkamer om een exitstrategie op te stellen weiger je dit pertinent, vanwege de simpele reden dat het nu reeds vaststaat dat elke grens die je trekt door MAA in negatieve zin overschreden gaat worden. Met MAA worden alsmaar indringende gesprekken gevoerd over haar rampzalige toestand. Ze leveren echter nooit iets op, behalve dat MAA er zelf nog in gelooft. Maar een onderbouwing daarvoor? Ho maar. Limburg zit vanwege stikstof op slot. Met miljoenen euro's worden boeren uitgekocht. Toch wordt de zesde stikstofuitstoter van Limburg, MAA, op de been gehouden met eveneens miljoenen euro's. Hoe kunt u dat verdedigen? Vliegveld Luik is verreweg de grootste concurrent van MAA. In juli werd daar nog 40 maal zoveel vracht afgehandeld als op MAA. Toch wordt Luik als dusdanig in de VGR volkomen genegeerd. Wat vindt u daarvan? Niet een maar zelfs twee keer laat u zich buitenspel zetten door buiten u om gelden die bestemd zijn voor achterstallig onderhoud, in te laten zetten ter dekking van de almaar oplopende miljoenenverliezen. Hoe kunt u dit laten gebeuren? Om de discussie over de uitzichtloze situatie bij MAA de kop in te drukken wordt steeds meer info onder geheimhouding gedeeld. Hierdoor kan PS deze info in openbare debatten niet aan de orde stellen. Tot slot, hoe lang nog laat u zich door de Provincie inzake MAA in de luren leggen en ontloopt u uw verantwoordelijkheid? Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sprangers. Ik kijk even of er verhelderende vragen zijn vanuit de commissie. Dat is niet het geval. Dan dank ik u voor uw inbreng en mag u plaatsnemen op de tribune. Dan gaan we door met de inhoudelijke behandeling van dit informerend stuk. En die behandeling zal plaatsvinden in één termijn met een maximale spreektijd van drie minuten. En ik begin dit keer bij de heer Zeedzen, van de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): De Derde Voortgangsrapportage Groot Project Transitie MAA. Voorzitter, bij deze Voortgangsrapportage over MAA wil BBB vooral voorstaan bij informatievoorziening aan PS. Die is wat ons betreft onvoldoende op orde. We zien inmiddels een structureel probleem met de tijdigheid, actualiteit en openbaarheid van de informatie die wij ontvangen. En aan wie dat ligt, laten wij in het midden. We constateren het gewoon. Deze rapportage heeft als peildatum 1 januari 2026 en gaat daarmee over de situatie van 2025. De behandeling was oorspronkelijk voorzien voor mei, en vandaag op 1 september bespreken wij haar. Laat dat even op ons inwerken. Wij spreken vandaag over een rapportage over 2025, terwijl we nog vier maanden verwijderd zijn van 2027. Dat kun je bij een groot project nauwelijks nog actuele informatievoorziening noemen. Als wij in september 2026 nog de voortgang over 2025 bespreken, dreigt de Groot-Projectstatus te verworden van een sturingsinstrument tot een achteruitkijkspiegel. Tegelijkertijd is actuele informatie, operationele en financiële informatie wel beschikbaar, maar voor een groot deel onder geheimhouding. BBB heeft daarom bewust gekozen geen inzage te nemen in de geheime stukken in aanloop naar deze commissievergadering. Niet omdat wij niet geïnformeerd willen worden, maar omdat wij juist vandaag vrijuit het debat willen kunnen voeren. Daarom onze eerste vraag: wat gaat GS concreet doen om PS actueler, tijdiger en zoveel mogelijk openbaar te informeren? En wordt steeds kritisch bekeken wat daadwerkelijk geheim moet blijven en wat gewoon openbaar kan? Voorzitter, dan een inhoudelijke

noot. In 2022 koos PS niet alleen voor het openhouden van MAA, maar vooral voor een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven. Vanuit de omwonenden wordt opnieuw aandacht gevraagd voor hinder van het proefdraaien van straalmotoren en mogelijke geluidsafschaling. Maar bij een omgevingsbewuste luchthaven hoort ook het natuurdossier. MAA beschikt nog steeds niet over een definitieve onherroepelijke natuurvergunning. De vergunningsprocedure is nog niet afgerond. En dat wringt. Heel Nederland, en Limburg in het bijzonder, worden geconfronteerd met stikstofmaatregelen waarbij opnieuw met een vergrootglas naar onze boeren wordt gekeken. Dan is het moeilijk uit te leggen dat van een boer wordt verlangd dat iedere milligram stikstof wordt verantwoord, terwijl een luchthaven met vrachtvluchten en proefdraaiende straalmotoren al jaren opereert zonder definitieve onherroepelijke natuurvergunning. Voordeel van het niet hebben van zo'n onherroepelijke natuurvergunning is uiteraard dat hij ook niet ingetrokken kan worden.

De voorzitter: U rondt af?

De heer Zeedzen (BBB): BBB vraagt hierbij dan ook simpelweg om dezelfde bestuurlijke scherpte en rechtszekerheid. Tot slot, de volgende VGR heeft als peildatum 1 juli 2026. Dan is ook mijn enige vraag aan GS: kan GS garanderen dat deze tijdig wordt aangeboden én behandeld, zodat deze Staten binnen deze Statenperiode nog inhoudelijk kunnen reflecteren op de voortgang van MAA? Voorzitter, een Groot Project vraagt om transparantie, tijdig informeren, actuele informatie en openbaarheid waar dat kan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga door naar mijnheer Hanegraaff, van het CDA. O, er is een vraag voor u van mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ik had één vraag aan mijnheer Zeedzen, in dat opzicht. We hebben net in het vorige agendapunt ook een Q4-rapportage over 2025 besproken. Toen heeft u dit niet genoemd. Ik ben het met u eens dat het laat is, maar dan moeten we het over alle zaken doen en niet specifiek dit eruit halen. Dus had u eigenlijk ook bij het vorige punt moeten aangeven dat het iets sneller had gekund.

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Ik was daar trouwens niet de woordvoerder op, dat is het verschil. Maar ik ben het met u eens: dan hadden we dat daar ook moeten benoemen.

De heer Van Est (50PLUS): Ik begrijp … [8:08:23] BBB nu is, ja.

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer Hanegraaff, van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja voorzitter, interessant onderwerp om over te praten. En ik wil ook complimenten geven aan mijn coalitiegenoten, want het klopt natuurlijk: we hebben hier afspraken over gemaakt. En ik vind dat ook wel een compliment waard dat ze zich daaraan hebben gehouden, de afgelopen tijd. De komende maanden gaan wij natuurlijk richting verkiezingen, dus ik vermoed dat dan andere posities ingenomen worden. Ik zou wel voorstellen dat we dat buiten dit huis doen. Ik bedoel, dit is nog steeds de ruimte waar we een coalitie zijn. Buiten deze ruimte kunnen we daar mooie discussies over voeren. Ik wil wel alvast daarbij opmerken dat wat het CDA betreft wij nog steeds vol achter het vliegveld staan. Sla de wetenschappelijke literatuur er maar op na: wil je investeren in je economie, wil je een investeringsklimaat wat top is, dan heb je gewoon een

luchthaven nodig. Dat zie je over de hele wereld. Dus wat het CDA betreft gaan we daar niet aan tornen. Dus alvast een voorschot op, laten we zeggen, de debatten die we hiernaast gaan hebben. Als het dan gaat om de … En dan mogen jullie natuurlijk ook een korte zin erover zeggen. Als het gaat om de informatie … Ik heb echt de tegenovergestelde positie dan de BBB wat dat betreft, want ik vind dat echt zo'n onzin, dat we praten over een luchthaven waar echt … Beslissingen, die duren zo lang voordat het effect gaat hebben. Je ziet dat, alles staat in de krant als het gaat om luchtbewegingen, als er een nieuwe luchtvaartmaatschappij zit: je kan het geheim inkijken. En dan zitten we hier te mekkeren dat het acht maanden te laat zou zijn. Sorry, wat mij betreft, wat het CDA betreft gaan we gewoon naar één keer per jaar een rapportage. We hoeven niet elke keer ditzelfde circus te doen, waar niemand echt wat kan zeggen. We hebben dat debat niet echt. En dan kunnen we eens een echt debat één keer per jaar houden. Maar dat is in ieder geval de inzet van het CDA voor een volgende periode. Als het nog even gaat om concrete vragen …

De voorzitter: U heeft hierover waarschijnlijk een vraag van de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, het is geen vraag. En sowieso, de inbreng van een collega onzin noemen, dat vind ik niet bij de heer Hanegraaff passen. Dus dat zou ik achterwege laten. Feit dat u hem niet kunt pruimen, dat is een andere uitgangspositie. En ik miste, en daar kan de heer Hanegraaff niks aan doen … Vanmorgen hadden we een andere discussie over een veel kleiner dossier en daar werden alle muggen gezift die er maar gezift konden worden. Dus het is heel cherry picking wat ik hier zie. Dat was geen vraag, maar een constatering.

De voorzitter: De heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Maar ik ga er toch even op reageren. Dan ga ik hem even meteen terugkaatsen als: daar was ik niet bij aanwezig, heer Zeedzen. Dus dat vind ik een beetje een vreemde conclusie dan. Misschien het woord 'onzin': ja, ik vind dat niet zo heel zwaar, maar het irriteert mij gewoon. Sorry daarvoor, dat is niet persoonlijk; dat gaat ook gewoon over die opvatting, dat hijgerige op dit dossier, dat vind ik gewoon niet gepast bij de aard van het probleem. Dat is eigenlijk mijn probleem. Misschien moet ik een andere woordkeuze daarvoor doen; daar bied ik dan mijn excuses voor aan. Maar het gaat wat mij betreft om die … [8:11:10].

De voorzitter: Dat roept een vraag op van mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, want u zegt: hijgerigheid. U bagatelliseert eigenlijk een beetje de terechte zorgen van een aantal collega's hier. Ik ga er maar zo van uit dat als het rondje afgemaakt is, dat u nog een aantal keer poogt te interrumperen omdat de bijdrages van een aantal collega's aan deze kant van de tafel u ook te hijgerig overkomen. En aangezien er ook nog is gezegd zojuist, dat de coalitiepartijen niet kritisch durven zijn, ga ik u gewoon een vraag stellen. Mijnheer Hanegraaff, vindt u eigenlijk dat het goed gaat op het vliegveld?

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Nee, het gaat absoluut niet goed. Maar dan …

De voorzitter: Mevrouw …

De heer Hanegraaff (CDA): Maar ik mag toch ook wel even antwoorden dan?

De voorzitter: Ik was in de veronderstelling dat dat … [8:11:55].

De heer Hanegraaff (CDA): Nee, het gaat op dit moment absoluut niet goed. Alleen, mijn punt is nu juist: dat vind ik absoluut geen reden om continu maar elk moment, elke drie maanden met het vergrootglas erop te staan. Het punt wat wij al vaker hebben gemaakt is dat ik een correlatie zie tussen hoe wij hier over de luchthaven praten en hoe het daadwerkelijk op de luchthaven gaat. Dat is één. Twee is: ik zeg het net. Dus luchthavens trekken aan – en dat zie je over de hele wereld – op het moment dat de economie, en dat zeker de kennis, de innoverende economie aantrekt. Wat wij hier al een hele tijd proberen te doen. We hebben € 100 miljoen geïnvesteerd in BFF, we investeren in de verschillende Brightlands … in de hoop dat die technologische bedrijven hier allemaal heen komen. Om vervolgens tegen diezelfde bedrijven die dan willen gaan investeren hier potentieel, te zeggen: ja, maar de luchthaven gaat potentieel weg. Dat vind ik gewoon niet een heel slim signaal. Het is gewoon wetenschappelijk bewezen dat multinationals hun dochterondernemingen plaatsen op plekken waar gewoon luchthavens in de buurt zitten. Dat buitenlandse investeringen gewoon veel hoger zijn als er een luchthaven aanwezig is. Ook al functioneert die nog niet, dat wil niet zeggen dat die in de toekomst cruciaal kan zijn voor die economische groei en die banen, die ook de PvdA heel graag wil.

De voorzitter: PvdA, mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Een tijdje geleden, al wat langer geleden, hadden wij een informatiesessie van Chemelot over de verduurzaming van Chemelot. Dat was helemaal aan het allereerste begin toen we met die ontwikkeling bezig waren. Ik herinner het me nog goed, want er gebeurde namelijk iets supergrappigs in die sessie. De heer Van den Akker was daar ook nog, dus het is echt al een tijdje geleden. Daar stond die CEO van Chemelot. Die was daar aan het vertellen dat het zo mooi was dat er ook allemaal luchthavens in de buurt waren. En toen stelde een raadslid uit de gemeente Sittard-Geleen de vraag: maar maakt u ook gebruik van MAA? En het antwoord van de CEO van Chemelot was: nee. Dus mijn vraag aan u is … Kijk, ik snap wat u zegt. U zegt: als er een luchthaven in de buurt is, belangrijk voor de economie, het zorgt ervoor dat de economie aantrekt et cetera, et cetera. Maar welk effect hebben we daar nou de afgelopen jaren van gezien? Even los van het feit dat onze grootste industriële bedrijven geen gebruik maken van het vliegveld voor hen aan…, hun toevoer.

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff, u mag deze vraag natuurlijk beantwoorden, maar om even de woorden van de heer Nijskens nog terug te halen: we hebben het hier wel over de voortgangsrapportage van MAA.

De heer Hanegraaff (CDA): Wat mij betreft zegt dat dat wij het economisch zwaar hebben in Limburg. En dat die economische activiteit moet aantrekken, en dat dan de luchthaven als vanzelf meegaat. Dat is wat we ook hebben gezien in Groot-Brittannië bijvoorbeeld, bij London City, de luchthaven. Dat was een luchthaven die verlies draaide, totdat op een gegeven moment we zien dat de financiële sector in de city ontzettend belangrijk gaat worden. Wat zie je dan? Dat die luchthaven vanzelf meegaat en dat het een enorm positief effect heeft gehad op de economische waarde van het gebied. En dat zien we terug in belastingopbrengsten, dat zien we terug in banen die daar zijn geweest. Dus ja, ik zie dat als één en één verbonden. En ik respecteer andere meningen daarin, daar gaat het mij niet om. Ik zeg alleen, en dat is mijn oprechte overtuiging, dat de manier waarop wij er continu over praten niet helpt in dit proces. En dat is mijn overtuiging.

De voorzitter: Mevrouw Boven, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. De heer Hanegraaff stelde net dat de luchthaven de motor is om multinationals hier te krijgen. Maar volgens mij is er ook onderzoek naar gedaan dat juist financiële en juridische deskundigheid een reden zijn waarom multinationals zich ergens plaatsen. En dat zie je ook hier in Limburg, want zowel SABIC als OCI hebben hun hoofdkantoor verplaatst naar Amsterdam. Dus ik zie die correlatie niet. Volgens mij is de volgorde anders. Bent u dat met mij eens?

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Nee, en mevrouw Boven weet ook wel dat er meerdere oorzaken zijn die iets verklaren. Dus er is niet één verklaring waarom je een goed investeringsklimaat hebt waarom multinationals hier blijven. Er zijn er meerdere, dat klopt. Het personeel is daar één van. Maar ik zal u de publicaties toesturen. Ook het hebben van een luchthaven is een van de belangrijkste factoren voor bedrijven om beslissingen te maken over buitenlandse investeringen. Ja, u kunt het niet geloven, maar het staat in wetenschappelijke journals als Nature en Science. Ik bedoel, dat zijn de topjournals in het gebied en die doen die onderzoeken. Het ministerie heeft zelfs pas nog onderzoek gedaan, zeg maar een metastudie om te kijken: wat zijn nou die effecten van luchthavens. Daar bleek ook uit dat het merendeel van de wetenschappelijke studies aantoont dat het een positief effect heeft op economische ontwikkeling. Dus ik zeg, het CDA zegt daarom: laten we wat zuiniger zijn op die luchthaven. Laten we het een brede, brede kans geven om ervoor te zorgen dat straks als die economie aantrekt, wat we allemaal willen, dat we dan die luchthaven ook een succes kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Ik hoor de heer Hanegraaff zeggen: een brede kans geven. Hoeveel jaren lang mag Maastricht Aachen Airport nog verlies lijden totdat het iets economisch op moet gaan leveren? Dus waar zit dat keerpunt dat de heer Hanegraaff zegt: joh, het was een leuk experiment, het was een duur experiment, maar nu hebben we gezien dat die wetenschappelijke literatuur misschien niet van toepassing is op deze situatie in Limburg, en moeten we toch de stekker eruit trekken? Hoeveel miljoenen moet het kosten, hoeveel jaren moeten we rode cijfers zien?

De voorzitter: De heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): We hebben daar al afspraken over gemaakt in 2022 dat het rode cijfers moet laten zien – wat is het – 2035? Dus we zijn daarmee bezig. En er is een natuurlijk evaluatiemoment ingeboekt en dan gaan wij die gesprekken natuurlijk weer voeren. Dus ik vind die afspraken die we gemaakt hebben prima en helemaal goed zelfs om die vinger … Maar ik geloof niet dat je voor dit soort projecten elk kwartaal de vinger op de pols moet houden, en continu maar datzelfde gesprek. Dit heeft gewoon een effect op wat er op die luchthaven gebeurt.

De voorzitter: Dat is een mooi bruggetje naar het feit dat we elk kwartaal deze rapportage hebben en dat we daarover praten. Een vervolgvraag van mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dus ik hoor de heer Hanegraaff zeggen: tot 2035 mogen er rode cijfers zijn geweest. En dan, als er dan nog steeds rode cijfers zijn trekken we wel de stekker eruit? Of is het: en dan gaan we heroverwegen, gesprekken voeren, kijken of we niet nog een keer voor zoveel jaren een kans geven? Ik ben een beetje op zoek naar: op welk moment is de wetenschappelijke literatuur dan volgens de heer Hanegraaff niet meer leidend en kun je wel zeggen: we moeten kijken naar de businesscase die hier nu voorligt, en die werkt niet?

De heer Hanegraaff (CDA): Ik ben een optimist. Ik geloof dat wij … Het mag niet, hoor ik net, in de politiek. Maar ik blijf het toch. Ik heb net uitgelegd: kijk, wij investeren in de economie met de overtuiging dat dat ons gaat lukken. We zijn nu de zevende meest innovatieve regio van heel de wereld. Het probleem wat we daar nog een beetje mee hebben – 'een beetje', behoorlijk – is dat we het niet naar de markt kunnen brengen. Dus dat die innovaties nog niet landen in Limburg. We hebben daar een prachtig fonds voor in het leven geroepen: € 100 miljoen. Ik ben ervan overtuigd dat dat gaat werken. En ook daar zegt de wetenschappelijke literatuur dat er best een grote kans is dat dat gaat werken. Zijn er garanties? Nee. Maar ik ben er wel van overtuigd dat als dat gaat renderen en wij hier die innovatieve technologieën, bedrijven krijgen die wij zo graag willen in Limburg, dat dan de luchthaven niet de doorslaggevende wellicht, maar wel een belangrijke bijdrage kan leveren aan het feit of we bepaalde bedrijven, of we bepaalde investeringen naar Limburg kunnen trekken. En daarom zeg ik: ik heb geduld daarmee.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling heeft nog een tweede vervolgvraag.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja want voorzitter, het was niet helemaal antwoord op mijn vraag. Ik was heel erg benieuwd naar, op welk moment is het: genoeg is genoeg? Ja, de heer Hanegraaff heeft heel veel geduld. Reikt dat geduld tot 2050? Op een gegeven moment kun je niet meer volhouden van: ja, maar volgens de wetenschap zou dit toch echt moeten bijdragen aan de economie. En ook als die fondsen van BFF geweldige innovaties aantrekken, waar D66 echt wel vertrouwen in heeft dat dat gaat gebeuren, hoeft dat nog niet te betekenen dat opeens die luchthaven gaat bloeien of dat dat iets te maken heeft met onze luchthaven, die alleen maar rode cijfers blijft laten zien. Dus als al die verbanden er niet blijken te zijn, wanneer is het voor het CDA dan klaar?

De voorzitter: De heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ik kan niet in de toekomst kijken. Ik kan het misschien op deze manier verwoorden: zolang ik in de Staten zit voor het CDA zal ik me binnen mijn partij keihard blijven maken voor dit standpunt. Ik weet niet hoelang ik hier nog zit, 2029? Dus misschien kun je daarna met mijn opvolger over dit standpunt praten.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil mevrouw Mertens nog het woord geven, maar als het over dezelfde inhoud van het debat gaat, dan is dat ook de laatste bijdrage in dit debat. Mevrouw Mertens. Ik bedoel in die zin: het gespreksonderwerp.

Spreker [8:21:30]: Mag ik …

De voorzitter: Als het over hetzelfde gaat. Want we hebben het over de voortgangsrapportage – dat wil ik dan nogmaals benadrukken. Volgens mij hebben we dan de standpunten wel uitgewisseld. Dan is dit echt de laatste bijdrage, als het over deze inhoud gaat van het debat. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Wesseling (D66): Maar voorzitter sorry, punt van orde. Ik vind het ook wel heel erg streng, om heel eerlijk te zijn. Want de voortgangsrapportage, daar gaan volgens mij deze vragen over. En we hebben het nu over de financiële positie, die naar voren komt uit de voortgangsrapportages. Dus al deze vragen lijken mij zeer relevant.

De voorzitter: Maar ik merk dat het een herhaling van zetten wordt. En dat voegt volgens mij niet veel meer toe aan dit debat, vandaar dat ik daarop wil ingrijpen. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. Ik wilde nog inhaken op wat de heer Hanegraaff zei over: we nemen op een bepaald moment het besluit of wij nog voor voortzetting zijn van het vliegveld. Maar wat ik mij afvroeg is dan: op basis van welke gegevens gaat u dan dat besluit nemen? Want alle gegevens die er zijn over de financiële situatie, daar kunnen wij niet over spreken. Dus hoe gaan we dat debat dan met elkaar voeren? Ik ben wel benieuwd hou u dat dan voor zich ziet. Of verwacht u dan dat wij tegen die tijd wel openbare cijfers gaan krijgen? Dus hoe staat u tegenover het feit dat die cijfers niet openbaar zijn? En verwacht u dan dat we dan wél openbaarheid gaan krijgen, zodat we erover met elkaar kunnen discussiëren? Want we moeten natuurlijk wel kunnen uitleggen waarom we een bepaald besluit nemen.

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja nogmaals, volgens mij zijn de meeste gegevens die relevant zijn voor dit soort besluiten redelijk openbaar. En anders wordt het wel openbaar. Maar natuurlijk ga je op dat moment dat het op tafel zou liggen en je gaat erover praten ‘moeten we doorgaan of niet doorgaan?’, moet je natuurlijk alle gegevens hebben. Dat lijkt me logisch, dat is mijn punt niet. Mijn punt is, in 2022 hebben we in een moeilijk politiek besluit een besluit genomen: we gaan door, we gaan ervoor, we gaan een traject in tot 2035. Ja, voor mij hoeven we dan niet elk jaar weer die discussie te hebben van: moeten we door of moeten we niet door. Wat mij betreft vind ik dat niet gunstig voor de ontwikkeling van de luchthaven en wordt het een soort van self-fulfilling prophecy. En daar heb ik soms wel wat moeite mee. Ik vind de manier waarop de coalitie zich heeft geuit continu echt complimenten waard. Want ik weet hoe zij in dit dossier zitten. Dus daar heb ik helemaal geen kritiek over. Maar door dat elke keer weer op de agenda te zetten, elk kwartaal weer, waar er eigenlijk bijna niks wordt gezegd, creëer je wel een soort sfeer die ik gewoon niet gunstig vind voor de ontwikkeling van een luchthaven.

De voorzitter: U mag door met uw betoog.

De heer Hanegraaff (CDA): Een andere belangrijke voorwaarde voor een succesvolle luchthaven is natuurlijk ook wel de beschikbaarheid in de omgeving. En als ik dan kijk naar Schiphol, waar de luchtbewegingen op een gegeven moment toch minder moeten gaan worden ten opzichte van wat het was, vind ik het persoonlijk wel lang duren voordat Schiphol de luchthaven hier wat meer vluchten gaat gunnen, om het zo maar te zeggen. Ik bedoel, zij zijn partner hier. Zij kunnen heel makkelijk zeggen: wij gaan een aantal vluchten deze kant uit dirigeren – al is het alleen maar om het debat hier een beetje wat positiever te stemmen. Dus ik zou toch wel eens graag willen horen hoe die rol van Schiphol nu precies is. En wat de prognose daar is, hoe zij er eigenlijk naar kijken. Ik heb voor de rest eigenlijk geen vragen. Ik vond het een leuk debat. Ik laat het hierbij.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hanegraaff. We gaan naar mijnheer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja voorzitter, ik ben het grotendeels ook wel eens met wat de heer Hanegraaff zojuist betoogde. We hebben een afspraak gemaakt. En die afspraak, die loopt. We hebben een herijkmoment in 2027. Dat staat in het voorstel, hebben we met elkaar afgesproken, moeten we ons ook aan houden. En ik ga even een stukje tekst herhalen van zowel 2023, 2024, 2025 die ik al meerdere keren heb uitgesproken. We hebben het hier over een voortgangsrapportage, en dan gaan we het continu hebben over het vliegveld in het algemeen, behalve over die rapportage zelf. En daarmee ben ik vier keer begonnen: in 2023, 2024, en we gaan er nu weer op die manier mee beginnen. We gaan continu …

De voorzitter: Het levert een vraag op van de heer Zeedzen, BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Ik zou graag van de heer Roso willen horen welk deel van mijn inbreng niet te maken had met de voortgangsrapportage.

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Voorzitter, de inbreng van de heer Zeedzen zelf niet, maar ik refereer eigenlijk eerder aan die discussie die zojuist ook hier weer gevoerd werd.

De heer Zeedzen (BBB): Volgens mij moet iedereen nog aan de beurt komen, dus u heeft een vooruitziende blik. Maar dank u.

De heer Roso (JA21): Ik was vorige keer als eerste aan de beurt, toen heb ik het ook aangegeven. En toen bleek het ook waar te zijn, voorzitter.

De voorzitter: U mag door.

De heer Roso (JA21): Ja. Over de rapportage kunnen we eigenlijk alleen zeggen: we hebben het ter kennisgeving aangenomen. En eigenlijk moeten we het daarbij laten. Want het zijn cijfers van januari. Ja die zijn oud, we hebben gelukkig wel een dashboard, hebben we laatst een inloopuur over gehad om de informatie daaruit te kunnen halen. Die is gelukkig actueler. Daar kunnen we beter op sturen. En ik ben het met de heer Hanegraaff volledig eens dat we dit soort discussies en deze voortgangsrapportage een volgende periode naar één keer per jaar kunnen brengen. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar een vraag van mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. Dus u wilt uw kaderstellende en controlerende rol inperken? Dat begrijp ik niet. Kunt u dat verklaren?

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Voorzitter, welke controlerende rol anders dan aandeelhouderschap hebben wij hier?

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Voorzitter, PS stelt kaders. Op basis van de regeling Grote Projecten is dit een Groot Project. Er komen rapportages. En nu moeten wij kijken of die rapportages voldoen aan de kaders die wij gesteld hebben. En dat is uw taak hier in deze commissie. Waarom neemt u die taak dan niet op zich? Dat is een dankbare taak. Die kunt u nu vervullen.

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja voorzitter, er zit wel een heel groot verschil in als aandeelhouder kijken naar cijfers die voorliggen en op de stoel van de directie willen gaan zitten. En dat laatste, elke keer als we deze discussie hebben, dat laatste is continu wat er gebeurt. En bij alle andere dossiers waar

wij afspraken maken wordt ook gezegd: we moeten een goede opdrachtgever zijn, we moeten een goede partner zijn voor al onze deelnemingen en alle bedrijven waar we mee samenwerken. Alleen hier niet. En als ergens anders een rapportage niet goed gaat, dan wordt ook gezegd: ja, we hebben de afspraak gemaakt, we gaan er volgend jaar naar kijken. En hier iedere drie maanden opnieuw hebben we dezelfde discussie. En ik vind daar wel iets van.

De voorzitter: Dat levert nog een tweede vervolgvraag op van mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja voorzitter, zoals collega Zeedzen al geconstateerd heeft, hadden we deze voortgangsrapportage in het voorjaar moeten behandelen. We behandelen die nu in het najaar, in de negende maand van het jaar, dus redelijk laat. En behandelen we dit dus niet voor de zoveelste keer. Volgens mij gaan wij als commissie niet iedere keer op de stoel zitten van de aandeelhouder. Wij kijken naar de rapportage met een kritische blik. En wij constateren wat er gebeurt en we stellen daar vragen over. Dat is hetgeen er gebeurt. En ja, dat zijn kritische vragen. En ja, het zijn pijnlijke vragen. Dat klopt. Maar meer dan dat gebeurt er niet, hier in deze commissie. Dus ik snap de kritiek niet van de heer Roso.

De voorzitter: De heer Roso.

De heer Roso (JA21): Nou voorzitter, dan zou ik mevrouw Mertens alle notulen van de afgelopen voortgangsrapportages kunnen voorlezen, maar dat zal ik maar even laten. Waar ongeveer continu wel een voorstel komt van: ‘als we het op deze manier dan aanpakken’, ‘kunnen we daar niet beter op sturen’, ‘kunnen we daar niet beter op letten’, we kunnen continu op de stoel van de directie proberen te gaan zitten. Er worden continu voorstellen gedaan om dat te doen. En dat kunt u gewoon letterlijk teruglezen in de notulen. En ja, ik ben het wel met u eens in zoverre dat we de cijfers laat krijgen en dat het inderdaad eerder had gemoeten. Maar het klopt ook wat de heer Van Est zojuist aangaf: van het vorige dossier hebben we ook 2025 net behandeld. Dat is ook deels een beetje de natuur van hoe dit werkt.

De voorzitter: Dank u wel voor de beantwoording. Het ging geloof ik meer over de rol van PS dan over de voortgangsrapportage, in dit geval. Maar ik kom bij een vraag of bij de inbreng, mevrouw Berghorst? Aan u het woord, ja.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, want de heer Roso is financieel specialist, hè. En ik vroeg mij af of de heer Roso zich zorgen maakt over de voortgang van dit dossier. Gewoon vanuit financieel-technisch oogpunt: maakt u zich zorgen?

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Ik denk dat iedereen die de cijfers ziet zich zorgen zal moeten maken over hoe dit gaat. Dat staat buiten kijf.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben blij om te horen dat u zich ook zorgen maakt. Ik maak mij ook zorgen. En ik ben op zoek naar een manier, een manier die niet volgens de theorie van de heer Hanegraaff de voortgang op het vliegveld torpedeert, maar waarmee we wel onze rol als Statenleden kunnen pakken. Want uiteindelijk beheren wij hier dit gemeenschapsgeld. En dit is een private onderneming waarin wij met veel gemeenschapsgeld investeren, in de hoop dat die onderneming

floreert. En op het moment dat we dan moeten constateren dat dat moeizaam gaat, wiens taak hier is het dan om daar vragen over te stellen?

De voorzitter: De heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, dank u wel. Dan heb ik een wedervraag aan mevrouw Berghorst. Is dit een private onderneming?

De voorzitter: Dat gaan we niet doen, een wedervraag stellen. U mag een antwoord geven.

Mevrouw Berghorst (PvdA): … [*reageert zonder microfoon*]

De heer Roso (JA21): We hebben heel veel semi-overheidsbv's. En die worden niet allemaal privaat genoemd, hier in dit huis.

De voorzitter: Een tweede vervolgvraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Stel nu dat dit een publiek bedrijf was en dit is de uitkomst. Maakt dat verschil, in dit geval?

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Dat maakt in die zin verschil dat er dan nog meer op die manier [8:33:19] controle ook is. Heel bewust kiezen wij hier voor een … Het is wel een separate bv, maar wij zijn altijd grootaandeelhouder hiervan. Is een verschil met 100%. En de andere 40% is van Schiphol, dus indirect ook van een overheidsinstantie. Op die manier zou je ernaar kunnen kijken van: het is publiek of privaat, semi. Maar als het volledig in onze handen zou zijn, dan zouden we daar wel op een andere manier ook controle op kunnen uitoefenen. En we hebben hier gekozen voor een bepaald construct met een zetel als aandeelhouder en niet als directeur. En dat onderscheid moeten we wel blijven maken.

De voorzitter: Dank voor uw beantwoording. Ik ga over naar de inbreng van de PvdA, mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, ik hoop dat mijnheer Roso met zijn vooruitziende blik ons kan vertellen wanneer we hier uit de problemen komen. Want voorzitter, dat we in dit dossier met elkaar in de problemen zitten, volgens mij zien we dat allemaal. En volgens mij zien we ook allemaal dat het niet lukt om bij te sturen. En dat zien wij omdat we dat hier regelmatig met elkaar bespreken. Er worden regelmatig door diverse collega's kritische vragen over gesteld. En we zien gewoon dat, wat er ook gebeurt, wat het College ook doet, de situatie verandert niet, verbetert niet. Of de Partij van de Arbeid haar kritische vragen nou vier jaar lang inslikt of vier jaar lang uit, mijnheer Hanegraaff echt waar, ik ben een briljant Statenlid, maar zo briljant ben ik nou ook weer niet dat mensen zo ineens denken: nou, laat ik MAA maar vermijden. Echt niet. Dus ik zie, en volgens mij zien we het allemaal: het gaat hier niet goed. En volgens mij hebben we allemaal de dure plicht en de verantwoordelijkheid om dat te bespreken met elkaar, het beest in de bek te durven kijken, in het belang van Limburg en in het belang van de Limburgse belastingbetaler. En de discussie die hier nu gaande is over wel of niet ieder kwartaal hierover vergaderen, ik vind dat echt een vreemde discussie. Maar goed, mijn vragen over deze voortgangsrapportage zijn eigenlijk vrij simpel. Maakt het College zich ook zorgen? Maakt het College zich zorgen? Vindt het College dat zij voldoende grip heeft en voldoende kan bijsturen om

erger te voorkomen? En zo ja, waarom vindt het College dat? En tot slot, ik ben het zeer eens met de opmerking van de heer Zeedzen over de vertrouwelijk ter inzage gelegde stukken. Ik ben ze ook niet gaan inzien, voorafgaand aan deze commissievergadering. Ik had bedacht om dat volgende week te gaan doen. En ik kom tot de conclusie dat deze stukken tot uiterlijk maandag vertrouwelijk ter inzage liggen. Nou, dat is heel erg vervelend, want dat betekent dus nu dat ik verlof moet opnemen op mijn werk om hier stukken te komen inzien. Dus ik zou het College willen vragen om de termijn van terinzagelegging te verlengen, zodat Statenleden dat gewoon op een vrijdag kunnen doen en zich kunnen laten informeren. Want de reden waarom een Statenlid als de heer Zeedzen en ik die stukken niet voor een debat gaan inzien is omdat wij onbevangen ons werk hier kunnen doen en niet het gevoel willen hebben dat we bepaalde vragen niet kunnen stellen omdat we informatie hebben gezien in vertrouwelijke stukken. Maar dat wil niet zeggen dat ik die vertrouwelijke stukken niet tot mij wil nemen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. We gaan naar D66, mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Volgens mij kan iedereen hier in deze zaal concluderen dat het niet goed gaat met MAA. En ook GS constateert dat de werkelijkheid achterblijft bij het businessplan van 2022, juist op het punt van groei, financiële gezondheid – de kern van het plan. En toch concludeert GS: er is geen aanleiding om het plan bij te stellen. Onbegrijpelijk. En sterker nog, GS stelt zelfs dat het niet duidelijk is of de doelstellingen ooit gehaald zullen worden. Dan kun je niet tegelijkertijd doen alsof er niets aan de hand is. En welke afwijking is voor GS wel reden om het plan te herijken? Bestaat die drempel eigenlijk, waarop GS zegt: vanaf nu moeten we wel ingrijpen? En de passagiersaantallen zijn fors lager. In 2025 nog maar 152.000 tegen 266.000 in 2022. En die daling versnelt. En er is hoop dat nieuwe maatschappijen, zoals Wizz Air … Maar één nieuwe carrier is natuurlijk ook geen structureel herstel. En ook de vluchten die tijdelijk zullen vertrekken vanuit MAA tijdens de sluiting van Eindhoven Airport zal zich slechts vertalen in een tijdelijke verbetering in cijfers. Maar ook deze zullen dus tijdelijk zijn. En hoe groot is die kloof nog tot het pad naar 2030? Acht GS dat pad nog realistisch? En bij vrachtverkeer zien we voorzichtig herstel, van 30.000 ton naar 40.000 ton in 2025. Dat lijkt in eerste instantie positief, maar het is altijd nog wel fors minder dan de 108.000 ton uit 2022. En dan de financiën, waar D66 zich ook het meeste zorgen om maakt, daar zien wij een verlies van € 6,8 miljoen in 2023 oplopen tot € 11,5 miljoen in 2024. Groter dan het businessplan voorzag. En over 2025 ontbreekt elk actueel beeld. En voor een onderneming die zo zwaar leunt op publieke financiering is dat echt onvoldoende. En wil het College toezeggen dat rapportages voortaan ook een actuele jaarprognose en een meerjarige vooruitblik bevatten? Is er een concreet pad naar een gezonde luchthaven in 2035? En welk financieel risico loopt de Provincie ook als dat niet lukt? Ik zie een vraag.

De voorzitter: Ik zie een vraag van de heer Roso ook. Aan u het woord.

De heer Roso (JA21): Ja voorzitter, een vraag aan mevrouw Wesseling. Wat wilt u met de informatie doen die u nu extra in de rapportage wil hebben?

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ik heb zojuist goed geluisterd naar een aantal bijdragen, met name aan de overkant. En dan denk ik dat het deze collega's mogelijk zou kunnen helpen om te overtuigen dat het niet meer goed zou kunnen gaan. Dus ik denk dat dat inzicht met name voor de collega's die toch nog iets van oogkleppen op hebben mogelijk een verheldering zou kunnen zijn. En dat gun ik ons allemaal heel erg.

De voorzitter: Ik geef het woord aan de heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Als dat de reden is: er is geen behoefte aan, aan deze kant. Dus dan kunnen we het net zo goed niet doen.

De voorzitter: Ik hoorde daarin geen vraag richting mevrouw Wesseling. Dat is dan een statement. U mag door met uw betoog.

Mevrouw Wesseling (D66): Nee, precies. En volgens mij onderschrijft dat ook mijn statement wat ik zei over: oogkleppen op. Ook elektrisch vliegen ontwikkelt zich trager dan voorzien. En het is begrijpelijk dat niemand de technologie ook kan voorspellen, maar juist daarom vroeg D66 ook eerder om een haalbaarheidsstudie. En die kwam er niet, want de markt zou te onzeker zijn. Maar voorzitter, onzekerheid is juist reden om met scenario's te gaan werken. Dus wij vragen GS nogmaals om met zo'n scenarioanalyse te komen. En tot slot het Luchthavenbesluit: opnieuw vertraging, met gevolg voor exploitatie en voor ambities zoals hinderbeperking en uitfaseren van lawaaiige toestellen. Hoe voorkomt GS dat die ambities steeds verder naar achter schuiven? En voorzitter, D66 waardeert dat deze rapportage eerlijk is over de problemen die we hebben. Maar eerlijk benoemen is niet hetzelfde als consequenties verbinden. En wat ons betreft mag afwachten niet langer het antwoord zijn van het College. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan mijnheer Van Est, van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja dank u wel, voorzitter. Voorzitter, dit commissielid komt gelukkig niet in de verleiding om geheime stukken te zien. Dus ik kan altijd onbevangen en vrijuit spreken. Maar laat ik dan maar weer eens klagen over de ergonomische wijze waarop deze rapportage gepresenteerd wordt: een donkerblauwe tekst op lichtblauwe achtergronden, en zelfs blauwe letters met groene achtergronden kan ertoe leiden dat er hallucinaties optreden bij het lezen hiervan. En op basis van de door de heer Hanegraaff naar mij genoemde doctrine zijn we zeer terughoudend in het commentaar. We verheugen ons op een positief bericht eind juli over het aantal vluchten. En ten aanzien van de rapportage ziet 50PLUS tevreden dat er een significante vermindering is van het aantal melders en het aantal meldingen over verkeershinder. We blijven altijd een kritische blik houden, zeker. Maar wel op enige gepaste afstand waar de Provincie uitsluitend aandeelhouder is. Negativisme gaat geen bijdrage leveren om de businesscase te halen. Als je een internationale beurs naar Maastricht wilt halen, dan is het een pluspunt als je kunt zeggen dat je een vliegveld in de buurt hebt. En vorige week hadden wij hier in het MECC ongeveer 5.000 mensen van een internationale beurs die zich bezighielden met het G7-ontwerp, uit heel de wereld. Dat is de zaak waar we naar zoeken. We weten niet of dat wetenschappelijk is, maar de vraag die je je moet stellen: of de bijdragen die wij hier vandaag leveren vertrouwen geven bij mensen die hier willen investeren om dat te doen. Die vraag zou iedereen zich voor zich moeten stellen. En dat staat los van de kritische punten die we kunnen zien. En de zorgen die we hebben, die delen we allemaal. Maar laten we wel de positie als aandeelhouder beschouwen net zoals wij bij de verbonden partijen en bij de SiS 4 zaken ook bij alle andere partijen doen. En hier is Maastricht Aachen Airport geen uitzondering in, maar ook gewoon een verbonden partij. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Boven, van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. De CBS-cijfers en eenvoudige extrapolatie van de businesscase en de jaarcijfers geven ons voldoende inzicht in de financiële

situatie van MAA. Daar is geen geheime informatie voor nodig. Ook potentiële klanten kunnen met openbare cijfers dezelfde conclusies trekken: MAA is al jaren technisch failliet en wordt overeind gehouden door de Provincie Limburg. Het is daarom acceptabel dat de cijfers en de toekomst in de Provinciale Staten worden besproken. De openbare cijfers laten ook zien dat de businesscase uit 2022 een luchtkasteel is. GS heeft onvoldoende kritisch naar de businesscase van MAA gekeken. Zo zijn de ambities voor elektrisch vliegen niet getoetst bij een deskundige partij, zoals bijvoorbeeld de TU Delft. De aanname dat de omzet met 20% zou gaan groeien in een volwassen en concurrerende markt werd geaccepteerd zonder onafhankelijk marktonderzoek. Ook zijn risico's zo laag ingeschat dat de rente voor de lening voor de landingsbaan 30 jaar is vastgezet – een douceurtje voor MAA. De snelheid waarmee vergunningen verkregen zouden worden is ook veel te optimistisch ingeschat. De businesscase was bovendien verbloemend: de afwaardering door de verkoop van de aandelen aan Schiphol werd precies gecompenseerd door een even grote ingeschatte boekwaardestijging van MAA. Risico's werden uitgedrukt in netto contante waarde, in plaats van mogelijke verliezen. En als extra geld nodig was, zou MAA dat wel op de financiële markt gaan halen. Inmiddels weten we dat externe partijen MAA geen lening willen geven. Blijkbaar schatten zij het risico hoger in dan GS. Die verbloeming zien we opnieuw in deze rapportage. Doelstellingen staan op oranje, terwijl rood eerlijker zou zijn. In 2025 hield de Gedeputeerde nog vol dat break-even in 2028 haalbaar was. Nu blijkt de termijn ineens niet zo hard. Zelfs bij 20% groei komt break-even pas rond 2035 in beeld. En als achterstallig-onderhoudsgeld tijdelijk mag worden gebruikt om verliezen te dekken, wanneer is het potje van de Provincie leeg en moet GS geld hiervoor aan PS gaan vragen? Collega's, waarom maakt de Partij voor de Dieren zich zo druk over financiële resultaten en leningafspraken? Omdat Statenleden in 2022 mogelijk anders gestemd zouden hebben als GS wel een realistische businesscase had voorgelegd. Wat hier gebeurt is opportunistisch en verbloemend informeren en rapporteren. Gebeurt dit om de kikkers in de kruiwagen van het coalitieakkoord te houden? Of misschien uit goedgelovigheid in de maakbaarheid van de markt? Of omdat het College zo graag een luchthaven wil …

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, toch even als het mag. Hier worden toch wel kwalificaties gebruikt, vind ik, over het College waar ik zeer nadrukkelijk afstand van wil nemen. En u laat het hier toe. 'Douceurtjes', dat soort terminologieën, 'verbloemen': met alle respect, ik ben enorm voor goed openbaar bestuur. Ik ben enorm voor het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Maar alsjeblieft zeg!

De voorzitter: U spreekt mij aan op het toelaten van woorden. Ik wil nogmaals benadrukken dat iedere inbreng in principe gaat over de eigen woordkeus, mits dat een bepaalde grens overschrijdt. En ik denk, in dit geval heb ik dat niet zodanig gekwalificeerd dat u daar deze interruptie op zou kunnen of moeten plaatsen. Maar wellicht dat mevrouw Boven daar ook nog een kwalificatie aan kan geven.

De heer Van Est (50PLUS): Daar wil ik dan toch iets over zeggen. Wij hebben het debat in 2022 gevoerd. Dat was een open debat waar de zaken op tafel lagen, open, waar niks achter zat, waar alles open is gegeven. En dan moet je nu volgens mij hier niet praten over iets wat niet realistisch is. Dat kun jij vinden, dat wat toen lag, maar het is wel openbaar besproken en dergelijke. En dan moet je dus niet nu kwalificaties doen of dat er toen bewust zaken anders zijn voorgesteld. Of dat daar misschien afwegingen zijn gemaakt die iedere partij anders maakt. Maar doe nu niet alsof er toen iets neergelegd is wat niet openbaar is, waar stukken achter zijn gehouden. En die suggestie, die leek mevrouw Boven wel te doen. En daarvoor snap ik dat de Gedeputeerde daar een probleem mee heeft. En dat moeten wij denk ik als Staten toch wel voorkomen, dat we zo met elkaar omgaan. Dat je afwegingen maakt, dat is een andere zaak, maar daar voorzichtig in de woordkeuze.

De voorzitter: Met die uitleg over wat u zegt over wat er destijds besloten is, in alle openheid – want dat ben ik meteen met u eens – mag ik dan de commissie vragen om beter op de woordkeus te letten. De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, ik was misschien ook niet alert genoeg. Ik heb het niet meegekregen, de woorden die uitgesproken zijn. Dat is niet heel handig, omdat de heer Nijenhuis mijn partijgenoot is, maar geloof me op mijn woord dat ik dat ook voor elke andere voorzitter had gedaan. Ik vind dat wij zelf als commissie hier het zelfreinigend vermogen moeten hebben om dan in te grijpen als we vinden dat het te ver gaat. En ik vind dat voor een voorzitter echt het allerlaatste middel. Dat zal hem ook niet in dank afgenomen zijn. Dus ik reflecteer hier naar onszelf: laten we deze kreet serieus nemen, maar laten we vooral het zelfreinigend vermogen bij onszelf gaan zoeken.

De voorzitter: Met die woorden ga ik … U was klaar met uw bijdrage, mevrouw Boven?

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Nee.

De voorzitter: Dan mag u nog even door, maar uw tijd zit er in principe op.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Volgens mij was ik hier, maar het kan ook een herhaling zijn. Of omdat het College zo graag een luchthaven wil dat het haar verantwoordelijkheid voor onafhankelijk onderzoek opzij zet. En de coalitiepartijen laten zich daarin meenemen. Een herijking naar onderbouwde realistische alternatieven, inclusief sluiting, wordt nog steeds behandeld als een schending van het coalitieakkoord. Voorzitter, …

De voorzitter: Er is een vraag voor u van mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Bent u echt van mening dat alle coalitiepartijen zich daarin laten meenemen? Want dat zegt u.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Nou, zo gauw er iets over MAA, een motie ligt wordt het altijd afgeraden. En dat is het goed recht van het College, maar er is geen partij die dan toch voor die motie stemt.

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dat zou ook met de inhoud van de motie te maken kunnen hebben en niet per se met het MAA. Dus ik wil dat frame … En natuurlijk heb je als coalitiepartij – en dat spreekt de heer Hanegraaff ook uit – terecht reageer je anders. Maar ik probeer hier oprecht die petten goed te kunnen scheiden. En enerzijds het respect voor de coalitie hier te handhaven in mijn woordvoering, maar anderzijds ook de dingen wel te benoemen zoals ze zijn. Dat is steeds mijn insteek geweest in dit debat.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, dit is eigenlijk geen vraag. Ik geloof wel dat iedereen dit naar eer en geweten doet. Alleen, hoe je iets waardeert, heeft ook te maken met hoe je naar een

luchthaven kijkt. En als je iets politiek heel graag wilt, dan kan het best zijn dat je daar minder kritisch over bent over de cijfers dan wanneer je een luchthaven minder graag wilt.

De voorzitter: Mijnheer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, ik voel me daar natuurlijk ook een beetje op aangesproken. Maar volgens mij ben ik net heel open en eerlijk geweest over of het goed gaat met de luchthaven. Ik betwist toch op geen enkele manier de cijfers die er liggen? Ik geef alleen aan dat, precies zoals mevrouw Boven zegt, dat ik een andere mening erover heb. Maar volgens mij is het andersom toch ook zo? Natuurlijk, het zou mooi zijn als onze politieke opvattingen geen effect zouden hebben op hoe wij hier praten. Ik bedoel, dat is toch de hele essentie van wat wij hier doen? Dus ik wil dat toch van elkaar scheiden. Want ik moet zeggen, ik vind die insinuatie van 'voor het karretje laten spannen van', dat soort insinuaties, ik vind dat ook niet prettig. Alsof wij hier met een soort van geheim belang zitten en achter de schermen nog een soort van … Die suggestie wordt wel een beetje gewekt door hoe u uw betoog opbouwt. Dus ik zou toch ook willen vragen of u even wil reflecteren op wat de Gedeputeerde zei. Want dat heeft u helemaal niet gedaan. Bent u het ermee eens dat de manier zoals u het kwalificeerde toch niet helemaal, ik hoop niet helemaal is wat u bedoelde? Want zo ken ik u namelijk niet. Want het klonk een beetje … 'Verbloemen', dat is niet een term die heel veel integriteit suggereert. En ik kan me toch niet voorstellen dat u de Gedeputeerde of ook de coalitiepartners een gebrek aan integriteit verwijt. Dus ik zou willen vragen of u daarop zou willen reflecteren. Waarom heeft u voor die woordkeuze gekozen? En vindt u dat dus ook, of niet? Want bedoelt u iets anders, dan moet u dat wel even uitleggen. Dat is een beetje het punt.

De voorzitter: Dat mag best u even uitleggen, maar dan constateer ik dat we toch weer afdwalen van de voortgangsrapportage. Heel kort dan.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Voor mij is het woord 'verbloemen' niet gelijk aan integriteit ter discussie stellen. Maar politiek laat niet altijd dat zien wat beschikbaar is. En dingen niet zeggen is verbloemen, wat mij betreft. En dat is niet hetzelfde als integriteit.

De voorzitter: Mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ja mevrouw Boven, ik krijg af en toe het gevoel dat u niet heeft meegekregen hoe de besluitvorming toen tot stand is gekomen. Er lagen scenario's voor. Er waren vier alternatieven, als ik het uit het hoofd goed zeg. Waar veel onderzoek is gedaan, waar we meer data hadden dan … Waar het voorstel van het College niet geaccepteerd is, maar een amendement is gekomen om het acceptabel te krijgen waar alles lag. En dan maak je de afweging. En we wisten allemaal dat het een afweging voor lange tijd is. En voor de duidelijkheid, mijn partij heeft niet voor het amendement gestemd. Dus wat dat betreft is het een heel andere situatie. Maar het is niet … [8:56:14] dat er een Collegevoorstel was. Nee, er waren vier alternatieven, waar de Staten over kon kiezen en waar het debat over is gevoerd en hoe die cijfers lagen. En dan zeg ik: dan vind ik uw inbreng nu vandaag daar niet … [8:56:29]. Eigenlijk is de bal bij de Staten toen gelegd en niet bij het College. En daar is een amendement op gekomen, en daar heeft de meerderheid gekozen voor de … [8:56:37], met de wetenschap dat dit voor langere termijn was, met evaluatiepunten op langere termijn. En dat we dan niet iedere maand moesten gaan herbeoordelen, want het zou tegen kunnen vallen. En dus denk ik dat uw kwalificatie die u hier noemt echt ver bezijden de waarheid is. En ik denk dat u daar toch op terug zou moeten komen.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Nou, ik was niet van plan terug te komen op wat ik heb gezegd. Als de cijfers zoals ze zijn en er enorm verlies wordt geleden, en er dan geld voor achterstallig onderhoud wordt gebruikt om verliezen te dekken terwijl dat niet het plan was wat in de businesscase staat … In de businesscase staat dat we in 2028 break-even gaan spelen. En dat we dan in het najaar van 2025 met heel slechte cijfers te horen krijgen dat we 2028 nog steeds break-even gaan spelen, waarmee je weet ik hoeveel hoge cijfers, groeicijfers moet laten zien, ik vind dat verbloemend. Ik vind dat je dan de problemen die er zijn verbloemt.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie een vraag van de heer Roso. Gaat het over de woordkeus of is het een inhoudelijke vraag?

De heer Roso (JA21): Ja voorzitter, ik ga toch over de woordkeuze één opmerking maken. Want er wordt wel gewoon door mevrouw Boven hier aangegeven dat er informatie niet gezegd is geworden die wel beschikbaar was. En dat is letterlijk, dat wordt net wel gezegd: er wordt informatie niet verstrekt. En dat vind ik wel een kwalificatie, waar u ook na de opmerking van de heer Van Est niet op terugkeert. Dat vind ik wel bijzonder.

Mevrouw Wesseling (D66): Voorzitter, toch even een punt van orde als dat mag.

De voorzitter: Ja, dat mag.

Mevrouw Wesseling (D66): Want volgens mij worden er hier door vier partijen nu woorden in de mond gelegd, terwijl mevrouw Boven het leek te hebben over een businessplan van 2022 wat niet realistisch was. En dat dat dus leek op onrealistische scenario's verbloemen. En volgens mij is dat een heel ander verwijt dan cijfers verdraaien of wat dan ook. En het begint nu wel te lijken alsof ze weet ik veel wat in de schoenen van het College heeft geschoven, wat volgens mij niet gebeurd is. Dus misschien kunnen we hierbij ook de discussie sluiten over allemaal partijen die MAA fantastisch vinden en daarmee de woordkeuze van mevrouw Boven per definitie verkeerd vinden.

De voorzitter: Wij gaan het … Want die discussie over die woordkeus hebben we via de Gedeputeerde en via een aantal inbrengen van u voldoende behandeld, wat mij betreft. Daar gaan we niet meer op terugkomen. We gaan het over de voortgangsrapportage hebben. En als daar nog een vraag over gaat van u mijnheer Roso, dan mag u die stellen maar niet over de woordkeus.

De heer Roso (JA21): Niet over de woordkeus, maar voorzitter, er wordt mij vanuit mevrouw Wesseling nu gezegd alsof ik iets heb verdraaid, geparafraseerd, en dan zou ik graag willen dat de band erop teruggeluisterd wordt om daadwerkelijk de woordkeuze na te luisteren. Want het is namelijk wel gezegd.

De voorzitter: Waarvan akte. Ik denk dat u klaar was met uw inbreng, mevrouw Boven?

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, [*reageert zonder microfoon [9:00:07]*.

De voorzitter: Dan ga ik door naar de inbreng van mevrouw Mertens, van GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja, het klopt in ieder geval wel dat dit dossier een heleboel discussie en debat oplevert, voorzitter. Voorzitter, collega's hebben het ook al gezegd, met de voortgang van het vliegveld gaat het niet zo goed. En dat blijkt weer uit de

voortgangsrapportage. En voorzitter, dat verbaast ons als GroenLinks uiteraard niet. We hebben van zodra dat er de eerste cent in het vliegveld werd gestoken door de Provincie al meteen gewaarschuwd dat dat geen goede keuze zou zijn, voorzitter. En achter die woorden staan wij nog steeds. Want de E-Aviation loopt achter – daar waren we kritisch over in 2022. En zo blijkt, moeten we nu weer zijn. De vastgoedstrategie loopt niet volgens schema, als gevolg van wisselende CEO's. GroenLinks was ook al kritisch over die snelle wisselingen, voorzitter. De nieuwe meerjarenprognose voorzitter, daarvan vragen wij ons af wanneer die er zal zijn. En wij zouden ook graag willen weten wanneer het businessplan bijgesteld gaat worden en waarom MAA er nog steeds vanuit gaat dat er in 2027 break-even gedraaid zal worden, terwijl dat nog niet te onderbouwen valt. En voorzitter, wij willen ook graag weten waarom de – dus de waaromvraag – waarom de jaarcijfers van 2025 nog niet gepubliceerd zijn. Wanneer ze wel gepubliceerd gaan worden. En waarom het College zo optimistisch is bij de inschatting van de risico's in de voortgangsrapportage. En dan gaat het met name over de inschatting bij de kleurcodes, waarom er niet een aantal meer op rood staan in plaats van op oranje. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Mertens. We gaan tot slot van uw inbreng naar mevrouw Smeets, van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja dank, voorzitter. Dat ik geen kritiek zou leveren op MAA als coalitiepartij, dat wil ik toch echt even ontkrachten. U kent mij denk ik toch als een van de kritische leden hier in het MAA-debat. En ik voel me zeker geen kikker in een kruiwagen, maar eerder een krokodil. Even alle gekheid op een stokje, ik vind het heel belangrijk om vanuit drie vragen antwoord te hebben op basis van de rapportage. En dat heeft betrekking op de eerder besproken meerjarenprognose die we zouden ontvangen. Het bevreemdt ons dat die nog niet is binnengekomen en we zouden ook heel graag willen weten wanneer we die zouden kunnen verwachten. Wanneer we de CEO zouden kunnen ontmoeten. En als laatste ook de jaarcijfers: hoeveel uitstel is er gevraagd en wanneer mogen we die verwachten? Die twee laatste vragen heeft mevrouw Mertens net ook al gesteld. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Smeets. Ik wil de vergadering even schorsen voor vijf minuten, want dan kan ik even mijn klamme handen afwassen.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering voor het laatste deel voor deze dag. En we zijn aangekomen bij de beantwoording door GS, en de termijn voor GS staat voor 25 minuten. Het woord is aan Gedeputeerde Satijn.

Gedeputeerde Satijn: Dank, voorzitter. Laat ik beginnen met de vragen die gesteld zijn door de commissie. Ik begin uiteraard bij de heer Zeedzen, dat was ook de eerste spreker, met de vraag: wat gaat GS concreet doen om PS actueler, tijdiger en openbaar te informeren? En wordt steeds gekeken naar wat gepubliceerd kan worden?

De voorzitter: Kunt u iets duidelijker spreken? Want we hebben nog steeds wat problemen met het geluid, geloof ik.

Gedeputeerde Satijn: Oké. Als ik mijn iPad even aan de kant schuif, want die staat in de richting van de microfoon.

De voorzitter: Een technische vraag?

De heer Zeedzen (BBB): Ja, semi-technisch. Ik hoor de vraag geherformuleerd door de Gedeputeerde. Misschien kan ik hem helpen. De vraag is concreter: hoe groot is de kans dat wij de volgende voortgangsrapportage wel op tijd kunnen behandelen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat is een heel concrete vraag, daar ga ik ook op in. Die informatiepositie is natuurlijk in dit dossier enorm belangrijk. Dat weten wij ook. We hebben natuurlijk de afgelopen jaren ook wel eens het verwijt gekregen dat soms informatie in de media te vinden was voordat de Staten al geïnformeerd werden. Dat kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn. Daar hebben we toen ook serieus op geacteerd en ook gezegd: we vinden het toch belangrijk om een soort tussenweg te vinden naast deze rapportages om met een dashboard te gaan werken. Dat hebben we ondertussen ook. We hebben dat uitgebreid met een vertrouwelijk deel van een dashboard. En daarbuiten zijn we nog een keer gaan werken met mededeling portefeuillehouder zodra dat noodzakelijk zou zijn. De volgende rapportage, kan ik u alvast toezeggen, die zal op tijd bij u komen. Maar ik moet u wel zeggen, daar zit ook een beetje een verhaal achter in de periode dat ik dit dossier beheer. Dat is gewoon een heel eerlijk verhaal. Want we hebben hier ook wel eens een keer zo'n voortgangsrapportage behandeld, en dan was die niet helemaal compleet, omdat een aantal partijen die informatie niet hadden aangeleverd. En toen was het verwijt, het terechte verwijt, van de commissie: ja, we zitten een rapportage te behandelen, maar hij is niet helemaal compleet en niet iedereen heeft zijn stukken aangeleverd. Nou, hier was de reden dat we wat later zijn dat niet iedereen de stukken had aangeleverd. Dus we hebben gezegd: wij gaan hem aanleveren als die compleet is, dan krijgen we dat verwijt niet. U snapt hem al een beetje: ik vind echt uw informatiepositie het allerbelangrijkste wat er is. Daar is geen enkele discussie over, maar de volgende die komt op tijd, honderd procent. Of die compleet is weet ik niet, maar hij gaat komen.

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank voor die toezegging. Ik weet niet of het een echte is, maar goed, voor mezelf zal ik hem zo benaderen. Ik herinner me die discussie ook. En ik heb denk ik daarstraks in mijn bijdrage dat ook benoemd. Ik leg niet per se de schuld bij iemand. Ik constateer gewoon. En ik denk gewoon dat het helpt als we dit soort dingen … Dan hebben we daar in ieder geval geen discussie meer over. Maar dat zult u met me eens zijn.

Gedeputeerde Satijn: Ik ben het heel erg met u eens, maar ik was niet zo heel erg bang in dit dossier dat we geen discussie zouden hebben. Maar dat terzijde. Maar dat ben ik volstrekt met u eens. Maar we proberen – en dat is ook de houding van GS – om u zo goed mogelijk te informeren. Dat geldt natuurlijk ook voor informatie die is toegezegd rondom vertrouwelijke informatie. Daar is ook om gevraagd door uw Staten. Het is natuurlijk aan uzelf of u die informatie tot u neemt. En daar gaan wij niet over, dat is aan uzelf. Dan de natuurvergunning. Die Wnb-vergunning, die is nodig, maar ik kan me herinneren dat er ook nog een debat gaat komen. Althans, dat is een toezegging die is gedaan ook door mevrouw Berghorst met het College rondom de natuurvergunning. Die is nodig in het kader van het Luchthavenbesluit. En op dit moment opereert MAA onder de omzettingsregeling. En wij zijn in afwachting van het ministerie van LVVN. Maar dat speelt natuurlijk op heel veel terreinen. En we hebben ook het ministerie uitgenodigd voor een overleg met u, om eens even te komen toelichten hoe dat precies werkt. Dus dat we met elkaar kunnen constateren: hoe ziet dat speelveld er nu uit. Maar ook bij het ministerie zelf, die al die afwegingen moeten maken in het complexe veld zoals u dat

schetste in de vraag die u stelt. Uw derde vraag is: kan GS garanderen dat de volgende VGR tijdig wordt aangeleverd? Het antwoord daarop was al ja. Maar nogmaals, ik heb ook geprobeerd te duiden van: we proberen dat in alle gevallen te doen, maar die volgende die komt zeker op tijd. Mijnheer Hanegraaff: wat is nu de rol van Schiphol? En kan Schiphol geen maatschappijen naar MAA sturen? Ik snap dat die drang er zit. We hebben natuurlijk ook destijds in 2022 in het debat het erover gehad dat: het moet geen afvoerputje worden – dat zijn de letterlijke woorden die gebruikt zijn – van Schiphol, als ik het zo mag zeggen. En zo ziet Schiphol dat ook niet. Zij zijn echt een aandeelhouder die een partner zijn, kennis en kunde en ook heel veel marktkennis inbrengt van een heel grote luchthaven met heel wat internationale verbindingen. Schiphol bevestigt ook continu dat ze geloven in de toekomst van die luchthaven. En hebben dat feitelijk ook tot uitdrukking gebracht in een gezamenlijke strategie rondom luchtvracht, waar MAA ook onderdeel van uitmaakt. Alleen, Schiphol kan zelf niet maatschappijen verplichten op MAA te gaan vliegen. Dus daar zit natuurlijk wel een beperking. Het is niet dat zij kunnen zeggen: u vliegt vandaag op Amsterdam, en dan kunt u morgen vanaf Maastricht vliegen. Dat gaat niet. Dan kom ik bij mevrouw Berghorst uit: maakt GS zich ook zorgen? Nou, we hebben natuurlijk in juni ook een debat gehad met u, en daarin hebben wij ook veelvuldig al benadrukt dat wij ons zeker zorgen maken. En die hebben we voorlopig ook nog even. Want we hebben toegelicht ook in het debat: wij zijn een actieve aandeelhouder. Dat is een term die misschien wat heel stoer klinkt, maar dat is een term die we ook gebruiken in SiS 4.0. Dat betekent dat wij met heel veel aandacht met het bedrijf spreken en ook echt de zorgen die … Maar dat hebben we ook telkenmale gedaan. Dat is ook een toezegging die ik aan mevrouw Boven destijds gedaan heb – ‘Brengt u ook de zorgen over van de Statencommissie in de aandeelhoudersvergadering?’ Ja, dat doen wij ook. Dus vanuit de positie die we kunnen innemen maken we dat op alle mogelijke momenten en bij alle gelegenheden ook echt duidelijk.

De voorzitter: Dat levert een vraag op van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, want ik vraag mij dan wel af: u maakt dat duidelijk, u bent een actief aandeelhouder, maar treft u ook maatregelen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, daar hebben we het natuurlijk ook al over gehad. Er zijn ook een aantal vragen over gesteld. Ja, maatregelen treffen als aandeelhouder is in die zin lastig, omdat je niet direct in het bestuur van de onderneming zelf zit, welke onderneming je ook hebt. We kunnen ook geen maatregelen bij een campus treffen, bij wijze van spreken. Wat we wel kunnen doen, is natuurlijk vragen aan de toezichthouder, in dit geval de RvC en de onderneming zelf, om te komen met een maatregelenpakket. En dat hebben we ook gevraagd. Dus we hebben ook gevraagd om verbetermaatregelen bij de onderneming zelf. Dus het is niet alleen – dat beeld wil ik hier ook strikt wegnemen – dat we een gesprekje hebben en zeggen goh, we maken ons zorgen. Die maken we zeker. Maar we dringen er ook op aan bij het bedrijf om te komen met verbetermaatregelen. En die zullen wij ook aan u terugkoppelen, in lijn met de toezegging die we al gedaan hebben eerder, om gesprekken die we voeren in een AVA, met de RvC en met de medeaandeelhouder om u daar inzicht in te geven. En dat is de vertrouwelijke informatie weliswaar, die u nu nog niet heeft kunnen inzien. Daar kom ik zo meteen nog even op terug, op uw vraag. En daarin kunt u lezen wat we daarin doen, om die zorg die u heeft, die wij ook hebben, om die duidelijk te maken bij de onderneming zelf. Dus het blijft niet bij woorden, in die zin. Wel ook aandringen bij de organisatie om te komen tot verbetermaatregelen.

De voorzitter: Het levert een vraag op van mijnheer Van Est, 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja dank u wel, voorzitter. Ja, we zijn wel een actieve aandeelhouder, maar heeft u ook het gevoel dat we een actieve RvC hebben die dat oppakt, wat u als actieve aandeelhouder doet? Want dat is eigenlijk meer interessant voor ons.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Het antwoord daarop is: ja, dat is ons beeld.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling, D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja voorzitter, ik ben nog nieuw op dit dossier, dus ik probeer het ook te begrijpen. Maar ik zou denken: als meerderheidsaandeelhouder kun je tijdens een aandeelhoudersvergadering wel ook actief bijsturen. En dat kan middels meer dan gesprekken. Je kan daar besluiten nemen tijdens een aandeelhoudersvergadering. Toch? Of zijn er dan afwijkende afspraken voor gemaakt ten opzichte van normale deelnemingen?

Gedeputeerde Satijn: Nee. Maar ook het komen tot een set aan verbetermaatregelen is een besluit.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, en daar zou je dan toch normaal actief op kunnen sturen als meerderheidsaandeelhouder. Toch?

Gedeputeerde Satijn: Dat is ook gebeurd. Ja, zeker.

Mevrouw Wesseling (D66): Maar ik bedoel, dat is dan meer dan gesprekken voeren.

Gedeputeerde Satijn: Dat is ook wat ik zeg. Dus het blijft niet alleen bij een gesprek waarin je je zorgen uit. Dan vragen we ook echt aan een onderneming om maatregelen te nemen om te komen tot een verbetering van datgene wat je ziet. En dat is ook gevraagd. Maar daarvoor verwijs ik u ook naar de informatie die beschikbaar is gesteld.

De voorzitter: Mevrouw Boven, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. Ik ga ervan uit dat het management en de directie van MAA al alles geprobeerd heeft om de businesscase ook daadwerkelijk tot uitvoering te laten komen. Ik twijfel niet aan de deskundigheid van de directie. Denkt u dat er nu nog maatregelen te nemen zijn die niet al geprobeerd zijn?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Voorzitter, ik moet hier extra gaan uitkijken want ik ga me echt bevinden op informatie die mogelijk vertrouwelijk is, dus ik ga daar in de openbaarheid niet op antwoorden. Ik verwijs u dan echt naar de informatie die ter inzage ligt.

De voorzitter: Mevrouw Boven

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, een vervolgvraag. Dan is het antwoord dus ja, neem ik aan.

Gedeputeerde Satijn: Ja voorzitter, als u mij het woord geeft moet ik helaas herhalen wat ik zojuist gegeven heb. Ik ga daar niet in de openbaarheid nu op antwoorden. Ik verwijs u echt naar de vertrouwelijke informatie.

De voorzitter: Dan kunt u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Satijn: Dan had mevrouw Berghorst nog een vraag van: kunnen we de vertrouwelijke informatie wat langer inzien dan … vandaag, was het geloof ik? Dat kan uiteraard. We zullen die termijn met veertien dagen verlengen. Dan kan ook de heer Zeedzen daar gebruik van maken. Maar het vertrouwelijk deel van het dashboard is sowieso altijd voor u in te zien bij de Griffie. Dan kom ik uit bij D66. U heeft gevraagd: welke afwijking is voor GS wel reden om het plan te herijken of in te grijpen? Ik heb al zojuist gezegd: dat doen we in samenspraak met ook de andere aandeelhouder. Ook daarin verwijs ik u naar de informatie die vertrouwelijk ter inzage ligt. Dan had u nog een vraag gesteld: acht u het pad richting 2030 nog realistisch? Nou, we hebben niet voor niets al eerder ook aangegeven dat we hebben gevraagd naar verbetermaatregelen. Dat is ook niet voor niks. Dat heeft u zelf ook al geconstateerd. En die meerjarenprognose ligt ook voor bij de onderneming. Die wachten wij af, die hebben we nog niet ontvangen. Zodra die is vastgesteld, dan delen we die met u uiteraard. Dat is gewoon ook de toezegging die gedaan is in juni. Dat geldt natuurlijk ook voor de toevoeging van rapportages. Daar hebben we ook al heel vaak gesprekken over gevoerd hier, in deze commissie: waar moet die rapportage nou aan voldoen en waar niet aan. Zodra wij die meerjarenprognose tot onze beschikking hebben zullen we die delen met u. Die wordt wel vastgesteld eerst door de AVA. Dat is een gebruikelijk traject, gebeurt ook bij alle andere ondernemingen. En dan zullen we die ook met u delen.

De voorzitter: Er is een vraag voor u van mevrouw Mertens, GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja voorzitter, dank u wel. En onze vraag was dan: wanneer verwacht u dat die er zal zijn?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik heb daar eerlijk gezegd nu geen zicht op. We hebben die vraag wel gesteld. Maar ik kan het nog even voor u navragen, dus wat dat betreft kunnen wij even bij de onderneming gaan vragen wat een planning is rondom dit traject. Dat kan ik u separaat laten weten. De scenarioanalyse – daar heeft u ook al een keer eerder om gevraagd, hier in de commissie. Dat is ook al vaker aan de orde geweest. In de rolverdeling die we ook hebben in de AVA stellen wij natuurlijk het businessplan regelmatig aan de orde. Daarin zegt de onderneming tot op heden dat ze daaraan kunnen voldoen. We hebben natuurlijk wel gevraagd om die verbetermaatregelen en die meerjarenprognose. Ik wil die even afwachten voordat we daar een toezegging op doen wat we dan gaan doen met scenario’s. Ik ben ook heel erg benieuwd naar de uitkomsten daarvan, net zoals u dat bent. En mogelijk dat dat aanleiding is om naar scenario’s te gaan kijken. Dus op dit moment gaan we dat eerst even afwachten.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja voorzitter, ik weet niet of we helemaal elkaar goed begrijpen, maar mijn vraag was ook specifiek op het gebied van elektrisch vliegen, wat heel erg achter lijkt te blijven. Bedoelt de Gedeputeerde dat ook?

Gedeputeerde Satijn: Dat ook vooral [9:26:50]. Wat we wel zien is dat de luchthaven op zich heel actief is op dat gebied. Maar strikt genomen, datgene wat is afgesproken redden ze niet. Dus ook daar gaan we gewoon op doorvragen. Het geldt niet exclusief op de exploitatie zelf. We hebben gewoon afspraken gemaakt in dit huis, het is een vastgesteld Statenvoorstel. Dat is voor ons College de leidraad om te acteren naar de organisatie toe – met geen enkele uitzondering, zo simpel is het. Is er een concreet pad naar een gezonde luchthaven na 2035? Welk financieel risico als dat niet lukt? Ja, het businessplan, destijds vastgesteld, heeft 2035 als horizon. Daar heeft u het ook al vrij uitgebreid over gehad hier, met elkaar. Tot het moment dus dat dat niet gered kan worden op welke manier dan ook, of dat we daar informatie over krijgen van de organisatie, dan zullen we daarop sturen. Maar u heeft denk ik al uit mijn antwoorden begrepen dat we al actief in de aandeelhoudersvergadering aan het spreken zijn over dat businessplan, omdat wij net zoals u zorgen hebben over de voortgang daarop. Dan had u nog een vraag: hoe voorkomt GS dat ambities met overlast steeds verder naar achteren schuiven? Ook hiervoor geldt dat de kaders die zijn vastgesteld in 2022, die zijn wat ons betreft gewoon verankerd en die worden ook verankerd in het in januari aangevraagde Luchthavenbesluit. Dus dat is gewoon wat ons betreft een-op-een. Dat geldt ook voor het gebruik van de volledige lengte van de baan. En wij zien samen met u heel erg uit naar de vaststelling van het Luchthavenbesluit, maar dat is er nog niet. Dus al die elementen die u belangrijk vindt, die vinden wij net zo belangrijk, en die vinden als het goed is hun positie in het Luchthavenbesluit, wat er helaas nog niet is. Dat is de realiteit. Dan kom ik bij mevrouw Mertens uit. Maar niet zonder dat ik toch zeg dat ik het heel jammer vind voorzitter, dat mevrouw Mertens heeft aangekondigd dat ze niet herkiesbaar is. Want ik moet altijd denken ook aan dat debat in 2022, wat we op een heel goede manier met elkaar gevoerd hebben. En laat ik zeggen, de standpunten van mevrouw Mertens – het is een klein beetje herhaald in het begin van haar betoog, dat was veel uitgebreider dan in 2022 – heb ik altijd in haar een zeer gewaardeerd Statenlid gezien, en ik vind het persoonlijk heel jammer maar snap ook haar overwegingen dat ze mogelijk de politiek gaat verlaten; zeg nooit nooit. In ieder geval, heel veel succes bij uw toekomstige ambities en uitdagingen die op u af gaan komen. Maar ik vind het persoonlijk heel jammer dat u de politiek gaat verlaten. Maar u heeft nog een aantal kritische vragen gesteld, daar kom ik op terug.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja precies, oké. Dan moet ik nog wachten.

Gedeputeerde Satijn: Daar gaat u niet milder over zijn dan dat u normaal bent. Die illusie had ik ook niet, hoor.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ik wou graag dank u wel zeggen, want ik waar…

Gedeputeerde Satijn: Nee, het was geen vorm om u te suikeren aan de voorkant, want ik weet dat u … Ik ken u ook een beetje.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ik waardeer het dat de Gedeputeerde die woorden naar mij uitspreekt, voorzitter.

Gedeputeerde Satijn: U stelde ook een vraag wanneer die nieuwe meerjarenprognose er zal zijn. Nou, ik heb zojuist al gezegd: zodra die er is, dan laten we dat weten. Hij is er nog niet en ik ga er nog op doorvragen wanneer hij er wel zou kunnen zijn. Het businessplan bijstellen – dat hangt ook sterk af

van de verbetermaatregelen die wij gevraagd hebben. Als er aanleiding toe is, dan zullen we dat daar gaan bespreken, in de AVA laten vaststellen, en u daarover laten weten, als dat past binnen de kaders uiteraard, van het Statenvoorstel. Zo niet, dan hebben we ons met u te verbinden. Dan was uw vraag: waarom gaat MAA er nog steeds vanuit dat in 2027 een break-even gedraaid kan worden, zonder onderbouwing? De toenmalige CEO – en u heeft terecht geconstateerd dat daar een te snelle wissel heeft plaatsgevonden in het verleden, ook wat ons betreft – heeft in 2025 toegelicht waarom hij ervan uitging dat die luchthaven in 2027 break-even draait. Dat is voor ons nog steeds een lijn die ook nog wordt bevestigd door de onderneming zelf. De onderbouwing daarvan is onderdeel van de jaarstukken. Maar nogmaals, we hebben hier ook weer op gevraagd die verbetermaatregelen en die langetermijnprognoses, om die te vernieuwen en daar de actualiteit in mee te nemen. En nogmaals, zodra die bekend is bij ons zullen we dat met u delen. Dan had u nog een vraag over de jaarcijfers, de publicatie daarvan. De luchthaven heeft in ieder geval bij ons ook aangegeven meer tijd nodig te hebben om de jaarrekening op te stellen. Die dient voor 1 januari van het daaropvolgende jaar te worden gedeponeerd, en na vaststelling in de AVA worden de cijfers met PS gedeeld. Ook hier zal ik nog eens even op navragen wat de planning daarvan is. De risico-inschatting, stelt u die vraag aan het College: waarom staan er niet een paar meer op rood? Dat zou mevrouw Smeets fijn vinden, denk ik ook. De tabel geeft een weergave van de kans van optreden en dus wat ons betreft een beeld van de risico's. Waarbij ik wel moet zeggen, dat ook hier weer wat ons betreft de reflectie van de onderneming enorm belangrijk is op die verbetermaatregelen. Dus als daar onvoldoende grond voor zou zijn om daar op welke manier dan ook een ander beeld bij te krijgen, dan vind ik ook echt dat we daarop moeten gaan kleuren, als ik het zo mag zeggen. Dus wij zullen zodra die informatie bekend is daar bij de volgende voortgangsrapportage, als die van toepassing is op dat tijdsdeel, daar ook naar kijken.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, een verduidelijkende vraag. Dus begrijp ik goed: van zodra de jaarcijfers gepubliceerd worden? Of gaat u in de volgende voortgang … Ik begrijp u niet. Want het lijkt alsof u zegt: er wordt hierna nog gevraagd om te reflecteren op … Maar …

Gedeputeerde Satijn: Nee, wat ik probeerde duidelijk te maken is: we hebben natuurlijk onze zorgen geuit. Die verbetermaatregelen waar we om gevraagd hebben, daar krijgen we een beeld van, die worden uiteindelijk doorgevoerd. We moeten even precies kijken in welke periode die vallen, want we hebben hier te maken met halfjaarlijkse rapportages. Dus op welk jaardeel vallen ze. Want wij moeten u correct informeren over de periode waar het over gaat. Maar zodra er ook voor ons aanleiding is dat de risico's zoals de onderneming die aanziet en zoals wij die taxeren anders is geworden, dan gaan we dat uiteraard aanpassen. Dat is wat ik zeg. En dat zou afhankelijk kunnen zijn van bijvoorbeeld die verbetermaatregelen of dat pakket wat men nu aan het voorstellen is.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik probeer uw antwoord te begrijpen. Want het klinkt mij een beetje in de oren als: zolang de ondernemer zegt dat het goedkomt, dan blijft zo'n indicator op oranje staan. Zo klinkt het een beetje bij mij in de oren. Maar ik zie u heftig schudden, dus dat is niet de bedoeling. Oké, maar hoe moet ik het dan begrijpen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: U moet zich voorstellen: wij analyseren natuurlijk. Dus de onderneming reikt ons cijfers aan met een onderbouwing, en wij gaan die uiteraard beoordelen. Het is dus niet aan de ondernemer of de onderneming hoe de kleur eruitziet. Dat is aan ons. Dus voorzitter, dan kom ik bij de SP uit. Die heeft een aantal vragen gesteld, die wij ook al beantwoord hebben. Dat ging over de meerjarenprognose, wanneer die komt. Wanneer ontmoeten we de CEO? Die datum wordt in overleg met de Griffie ingepland. We hebben eerder al aangegeven: we willen ook dat de goede man in dit geval zich even kan inwerken, zodat hij met echt actuele kennis de Staten tegemoet kan treden. Dat is ondertussen het geval. Dus we zijn met de Griffie in overleg wanneer dat zou kunnen zijn. Dan is een vraag gesteld: hoeveel uitstel is er gevraagd en wanneer kunnen we de jaarcijfers ontvangen? De vaststelling van de jaarrekening kan met vijf maanden na 1 juli worden verlengd. Dat is overigens de wettelijke termijn; of dat gaat gebeuren weten we niet. Voor het overige heb ik die vraag ook al bij mevrouw Mertens beantwoord. En dan kom ik bij het einde van mijn beantwoording.

De voorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde. En ik heb geen toezeggingen genoteerd. Wel een actiepunt dat de inzagetermijn van de geheime stukken met veertien dagen wordt verlengd.

Gedeputeerde Satijn: En … [onverstaanbaar] mevrouw Mertens.

De voorzitter: En u komt nog even terug bij mevrouw Mertens, inderdaad. Daarmee komen we aan het eind van dit agendapunt.

9.4.1 Rondvraag
9.4.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder
9.4.3 Actualiteiten IPO

10 FINANCIËN EN OVERHEAD
10.1.1 Rondvraag
10.1.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder
10.1.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Voor de agendapunten 9.4.1 tot en met 10.1.3 zijn geen punten aangedragen.

11 Sluiting

De voorzitter: Ik ga dan ook meteen door naar agendapunt 11, en dat is zowaar de sluiting. En daarmee wil ik u allen hartelijk danken voor uw inbreng vandaag, voor de lange zit en de goede bijdrages. En graag tot een volgende keer. En daarmee sluit ik de vergadering om 19.42 uur.

(De vergadering eindigde om 19.42 uur)

Vastgesteld in de vergadering van 9-10-2026,

De commissiegriffier, De voorzitter,

Weesepoel Mertens

From: Brauers, Daphne
Sent: Fri, 4 Sep 2026 12:26:07 +0200
To: Brauers, Daphne
Subject: 5e nazending SC ESA 4-9-2026, aanvang 10.00 uur, locatie Veldekezaal

Bericht voor:	**leden Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Directie**
Betreft:	**5e nazending conceptagenda Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4-9-2026 aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal**
Gevraagde actie:	**ter kennisname**

Geachte lezer,

De gewijzigde conceptagenda voor de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4 september 2026, aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal, is gepubliceerd.

Wijziging/toevoeging bij agendapunt:		
9.3	Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251)	• Beantwoording technische vragen PvdD inzake MAA - SC ESA 4-9-2026

Met vriendelijke groet,

D.J. Nijenhuis
Voorzitter Statencommissie Economie en Samenleving (ESA)

From: Schulkens, Josée
Sent: Fri, 4 Sep 2026 08:30:07 +0200
To: Schulkens, Josée
Subject: 4e nazending SC ESA 4-9-2026, aanvang 10.00 uur, locatie Veldekezaal

Bericht voor:	**leden Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Directie**
Betreft:	**4e nazending conceptagenda Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4-9-2026 aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal**
Gevraagde actie:	**ter kennisname**

Geachte lezer,

De gewijzigde conceptagenda voor de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4 september 2026, aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal, is gepubliceerd.

Wijziging/toevoeging bij agendapunt:		
8.2	Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801), brief gedeputeerde Kuntzelaers van 16-6-2026 (GS DOC-00934420)	• Beantwoording technische vragen CDA inzake subsidieregeling voor Musea - SC ESA 4-9-2026
9.3	Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251)	Beantwoording technische vragen moet nog komen

Met vriendelijke groet,

D.J. Nijenhuis
Voorzitter Statencommissie Economie en Samenleving (ESA)

From: Schulkens, Josée
Sent: Thu, 3 Sep 2026 17:32:22 +0200
To: Schulkens, Josée
Subject: 3e nazending SC ESA 4-9-2026, aanvang 10.00 uur, locatie Veldekezaal

Bericht voor:	**leden Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Directie**
Betreft:	**3e nazending conceptagenda Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4-9-2026 aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal**
Gevraagde actie:	**ter kennisname**

Geachte lezer,

De gewijzigde conceptagenda voor de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4 september 2026, aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal, is gepubliceerd.

Wijziging/toevoeging bij agendapunt:		
2	Spreekrecht externen	Er heeft zich een inspreker gemeld voor agendapunt G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status 'Groot Project' Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar te weten: - de heer van der Hoven, namens de Stichting De Groene Sporenwolf.
8.3.1.	Rondvraag	**Rondvraag 2:** Door mevr. Absil van het CDA is een rondvraag ingediend inzake Mededeling portefeuillehouder inzake inventarisatie beschikbaar zwemwater in Limburg (toezegging 9720), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 17-6-2026 (GS DOC-00930257) In deze mededeling lezen wij oa de opvolging van de motie 3134 en de afdoening van toezegging 9720. De achtergrond van de motie was de zorg dat er onvoldoende zwemwater in Limburg beschikbaar is en komt, juist voor de groepen senioren en vooral de zwemveiligheid van jonge kinderen. Ook was er de

		constatering dat de provincie Limburg eerder financiële bijdragen aan zwembaden heeft verleend vanuit het oogpunt van gezondheidsbevordering en regionaal belang. Behalve een inventarisatie vroegen we uw college een plan met gemeenten op te stellen met mogelijke oplossingsrichtingen en eventuele consequenties te verwerken in de begroting 2026. De motie (van 1 november 2024) roept GS op om basis van deze inventarisatie samen met Gemeenten een plan op te stellen met mogelijke oplossingsrichtingen en uiterlijk juni 2025 een voorstel aan PS voor te leggen en eventuele financiële consequenties te verwerken in de begroting 2026. Omdat de begroting 2026 niet haalbaar bleek kreeg ik van u een toezegging dat in ieder geval de inventarisatie voor de voorjaarsnota 2027 afgerond zou zijn. Door deze mededelingen hebben wij als fractie de volgende vragen: 1. Erkent uw college dat met deze inventarisatie er al een reëel eerste beeld ligt of er voor de doelen en doelgroepen die door PS genoemd zijn voldoende beschikbaar en bereikbaar zwemwater is. (nog steeds wachtlijsten van meer dan 1 jaar voor leszwemmen en senioren die op lastige tijden ingedeeld worden of te lang moeten reizen) 2. Hoe reflecteert u op dit eerste beeld in relatie tot de toekomstbestendigheid van ons zwemwater? Zeker omdat u zelf al constateert dat er veel verschillen zijn op het gebied van wachtlijsten, personeelstekorten, tarieven en bereikbaarheid. 3. Is het college het met ons eens dat de keuze om dit in de verdere uitwerking van de sport en beweegakkoorden niet strookt met punt 2 uit het dictum: als GS _zelf_een plan opstellen, _samen_met gemeenten, met mogelijke oplossingsrichtingen? 4. Wanneer mogen wij dit plan van uw college verwachten? 5. Wanneer gaat u de eventuele financiële consequenties van dit plan, zoals ook in de motie gevraagd, aan PS voorleggen? 6. Welke mogelijke acties en knelpunten komen tot nu toe uit de uitwerking met gemeenten in de regionale sport en beweegakkoorden? 7. U geeft zelf aan dat de inwerkingtreding van nieuwe wet- en regelgeving met veel strengere kwaliteitseisen de beschikbaarheid van zwemwater naar de toekomst toe nog

		verder onder druk gaat zetten. Wat heeft uw college daar tot nu toe voor actie op genomen? • Bijlage 1 Rondvraag 2 - Mededeling portefeuillehouder inzake inventarisatie beschikbaar zwemwater in Limburg (toezegging 9720), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 17-6-2026 (GS DOC-00930257) • Bijlage 2 Rondvraag 2 - 2e Gewijzigde Motie 3134 Absil c.s. inzake Voldoende zwemwater voor doelgroepen
8.3.1.	Rondvraag	**Rondvraag 3:** Door mevr. Absil van het CDA is een rondvraag ingediend inzake Jaarverslag academische werkplaats ouderenzorg Limburg, brief academische werkplaats ouderenzorg Limburg van 7-7-2026 (PS DOC-00952983) 1. Is uw college bekend met dit jaarverslag van de AWO Limburg? 2. Hoe reflecteert uw college op dit jaarverslag in relatie tot onze motie inzake Brede aanpak vergrijzing? 3. Kunt u de aandachtspunten die dit jaarverslag biedt om met name de eenzaamheid bij de doelgroep ouderen meenemen in de mededeling PHO die in het derde kwartaal plaatsvindt? 4. Kunt u als GS een reactie geven aan de AWO Limburg op dit jaarverslag irt de vervolgaanpak eenzaamheid en onze breed ingediende motie? 5. Kunt u ons in het kader van deze motie maar ook in het kader van de borging sociale agenda meenemen op werkbezoek bij deze organisatie? 6. Dan wel in ieder geval in dit programma specifiek aandacht te hebben voor het verminderen van eenzaamheidsproblematiek en sociale cohesie bij ouderen, met prioriteit bij de oudere ouderen? • Bijlage 1 Rondvraag 3 - Jaarverslag academische werkplaats ouderenzorg limburg, brief academische werkplaats ouderenzorg Limburg van 7-7-2026 (PS DOC-00952983) • Bijlage 2 Rondvraag 3 - 2e Gewijzigde Motie 3234 Absil c.s. inzake Brede aanpak vergrijzing

9.1	G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00939062)	• Afschrift beantwoording Stichting de Groene Sporenwolf inzake natuurcompensatie VDL, brief gedeputeerde Satijn van 1-9-2026 (GS DOC-00978379) • Afschrift beantwoording brief Stichting De Groene Sporenwolf inzake voetgangersbrug N297, brief gedeputeerde Kuntzelaers van 1-9-2026 (GS DOC-00978464)
9.3	Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251)	• Reminder toekomst MAA en geluidsafscherming proefdraaien straalmotoren, e-mail Werkgroep Proefdraaien Omwonenden van 03-09-2026 (PS DOC-00979254) • Informatie ten behoeve van dossier MAA, e-mail Alliantie pleinAIR Maastricht van 03-09-2026 (PS DOC-00979256)

Met vriendelijke groet,

D.J. Nijenhuis
Voorzitter Statencommissie Economie en Samenleving (ESA)

From: Schulkens, Josée
Sent: Wed, 2 Sep 2026 17:02:57 +0200
To: Schulkens, Josée
Subject: 2e nazending SC ESA 4-9-2026, aanvang 10.00 uur, locatie Veldekezaal

Bericht voor:	**leden Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Directie**
Betreft:	**2e nazending conceptagenda Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4-9-2026 aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal**
Gevraagde actie:	**ter kennisname**

Geachte lezer,

De gewijzigde conceptagenda voor de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4 september 2026, aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal, is gepubliceerd.

Wijziging/toevoeging bij agendapunt:		
2	Spreekrecht externen	Er heeft zich een inspreker gemeld voor agendapunt Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, te weten: - de heer Sprangers, namens Stichting Natuurlijk Geuldal.
8.3.1.	Rondvraag	Door dhr. Mulders van GroenLinks is een rondvraag ingediend. Uit recente berichtgeving (bron o.a. https://www.nu.nl/binnenland/6404984/introductieweken-trekken-nog-altijd-weinig-mboers-cultuurverandering-nodig.html?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F) blijkt dat mbo-studenten nog altijd minder vaak deelnemen aan introductieweken. N.a.v. deze publicatie alsmede gesprekken met docenten heeft GroenLinks de volgende vragen aan de portefeuillehouder **1.** Herkent de gedeputeerde dit beeld ook in Limburg en ziet zij hierin een aandachtspunt voor de participatie van mbo-studenten?

		2. Hoe kijkt de gedeputeerde naar het belang van een goede aansluiting van mbo-studenten bij het sociale en professionele netwerk rondom hun opleiding? **3.** Welke mogelijkheden ziet zij voor de provincie om mbo-studenten hierin beter te betrekken, vanuit de verbinding tussen jongerenparticipatie, onderwijs en arbeidsmarkt? **4.** Kan de gedeputeerde toezeggen hierover met Limburgse mbo-instellingen en jongerenorganisaties in gesprek te gaan en Provinciale Staten vóór het einde van dit jaar hierover terug te koppelen, waarbij zij ook de beschikbare cijfers over de deelname van mbo-studenten aan introductieactiviteiten in 2026 en eventuele verbeterpunten voor Limburg meeneemt?

Met vriendelijke groet,

D.J. Nijenhuis
Voorzitter Statencommissie Economie en Samenleving (ESA)

From: Schulkens, Josée
Sent: Mon, 31 Aug 2026 18:58:31 +0200
To: Schulkens, Josée
Subject: Onjuist agendapunt vermeld - Nazending SC ESA 4-9-2026, aanvang 10.0 uur, locatie Veldekezaal

Beste lezer,

Bij de eerdere verstuurde nazending is per abuis een onjuist agendapunt vermeld. De betreffende mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk staat geagendeerd onder agendapunt 7.4.

Met vriendelijke groet,

J.A.M. (Josee) Schulkens
Statenmedewerker

Griffie
+31 6 11 70 69 28
jam.schulkens@prvlimburg.nl
www.limburg.nl

Van: Schulkens, Josée
Verzonden: maandag 31 augustus 2026 16:43
Aan: Schulkens, Josée <jam.schulkens@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Nazending SC ESA 4-9-2026, aanvang 10.0 uur, locatie Veldekezaal

Bericht voor:	**leden Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Directie**
Betreft:	**nazending conceptagenda Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4-9-2026 aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal**
Gevraagde actie:	**ter kennisname**

Geachte lezer,

De gewijzigde conceptagenda voor de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4 september 2026, aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal, is gepubliceerd.

Wijziging/toevoeging bij agendapunt:		
2	Spreekrecht externen	Er heeft zich een inspreker gemeld voor agendapunt Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 Limburg eert haar mijverleden, te weten: • De heer Mastenbroek namens Werkgroep Staatsmijn Maurits Heemkundevereniging Geleen
4	Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen	• Aanbevelingen SC ESA 4-9-2026 (versie 31-8-2026) • Moties SC ESA 4-9-2026 (versie 31-8-2026) • Toezeggingen SC ESA 4-9-2026 (versie 31-8-2026)
~~8.3~~ 7.4	Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk, brief gedeputeerde Demollin van 9-6-2026 (GS DOC-00933912)	• Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk, brief gedeputeerde Demollin van 9-6-2026 (GS DOC-00933912)
9.2	G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00939062)	• Voetgangersbrug over de N297 bij Nieuwstadt - vezoek om heroverweging, e-mail Stichting De Groene Sporenwolf van 26-08-2026 (PS DOC-00974468)

Met vriendelijke groet,

D.J. Nijenhuis
Voorzitter Statencommissie Economie en Samenleving (ESA)

From: Glabbeeck van, Celine
Sent: Fri, 21 Aug 2026 17:24:58 +0200
To: Glabbeeck van, Celine
Subject: Attendering conceptagenda SC ESA op 4-9-2026, aanvang 10.00 uur, locatie Veldekezaal

Bericht voor:	**leden van Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Directie**
Betreft:	**attendering conceptagenda Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4-9-2026, aanvang 10.00 uur, locatie Veldekezaal**
Gevraagde actie:	**ter kennisname en attentie voor deadlines**

Geachte lezer,

De conceptagenda voor de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 4 september 2026, aanvang 10:00 uur, locatie Veldekezaal, is gepubliceerd.

Uiterlijk maandag 31-8-2026 wordt u per e-mail geattendeerd op eventuele toevoeging van stukken aan de agenda van de SC ESA.

Toelichtingen bij agendapunten
Wij adviseren u om de toelichtingen en de behandelvoorstellen bij de agendapunten goed te lezen, dit zal u helpen bij de voorbereiding van de vergadering.

Wij verzoeken u eventuele technische vragen vóór de vergadering schriftelijk in te dienen per mail aan het secretariaat van de Griffie t.a.v. commissiegriffier Debbie Weesepoel.
Mocht er tijdens de vergadering een technische vraag opkomen, dan verzoeken wij u deze op de dag van de vergadering schriftelijk in te dienen.
U ontvangt uiterlijk de daaropvolgende woensdag een schriftelijk antwoord van het college van Gedeputeerde Staten.

Melden actuele bespreekstukken voor de nazending
U kunt nog tot uiterlijk vrijdag 28-8-2026, 12:00 uur een gemotiveerd verzoek voor een actueel bespreekstuk indienen uit de lijst ingekomen stukken.
Uw reactie graag per mail aan het secretariaat van de Griffie t.a.v. commissiegriffier Debbie Weesepoel.

Overzichten moties, toezeggingen en aanbevelingen bij de nazending
U ontvangt de actuele lijsten moties, toezeggingen en aanbevelingen bij de nazending van de stukken op maandag 31-8-2026. Uw eventuele opmerkingen kunt u tot uiterlijk

donderdag 3-9-2026, 12.00 uur doorgeven aan het secretariaat van de Griffie t.a.v. commissiegriffier Debbie Weesepoel.

Extra woordvoerder in commissievergaderingen
Aanmelding dient **uiterlijk 24 uur van tevoren** te gebeuren via de griffie, ter attentie van de commissiegriffier.

Alle informatie met betrekking tot vergaderingen is eveneens te raadplegen via: www.limburg.nl/ProvincialeStaten onder het kopje Vergaderkalender en Stateninformatie.

Voorzitter D.J. Nijenhuis
Statencommissie Economie en Samenleving (ESA)

provincie limburg | Limburgs Parlement

Spreekrecht

Burgers, belangenorganisaties, overheidsorganisaties en bedrijven kunnen tijdens een Commissievergadering of Provinciale Statenvergadering inspreken over een onderwerp dat op de agenda staat.

Spelregels aangaande het spreekrecht

- Spreekrecht geldt alleen voor een onderwerp dat op de agenda staat.
- Bij een Statenvergadering spreken de sprekers na de opening van de vergadering. Voor alle sprekers samen is er maximaal dertig minuten beschikbaar.
- Bij een Statencommissie spreken de sprekers direct voor de behandeling van het betreffende agendapunt. Voor alle sprekers samen is er maximaal dertig minuten beschikbaar.
- De voorzitter bepaalt de spreektijd per spreker. Meestal krijgt een spreker maximaal vijf minuten tijd.
- Er vindt geen discussie plaats tussen de spreker en Statenleden. Statenleden kunnen de spreker achteraf wel een vraag stellen om verduidelijking van zijn of haar standpunt.
- Onderwerpen en stukken op de lijst ingekomen stukken voor een Statencommissie gelden niet als onderwerpen die op de agenda staan. Alleen als een stuk van deze lijst als bespreekstuk op de agenda staat, kan hierop spreektijd worden aangevraagd.

Over sommige onderwerpen kunt u niet spreken, namelijk:

In een Statencommissie:

- Op een vraag geagendeerd onder het agendapunt rondvraag.
- Over een onderwerp waarover u ook al in een andere vergadering van een commissie of Statenvergadering heeft ingesproken.

In een Statenvergadering:

- Over een besluit van de Provincie waartegen bezwaar, beroep of administratief beroep kan of kon worden ingesteld.
- Over benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen.
- Over een aangelegenheid waarover u een klacht kunt of kon indienen volgens artikel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht (een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan).
- Over een onderwerp in een Statenvergadering waarover u ook al in een vergadering van een Statencommissie heeft gesproken. Het is niet mogelijk om zowel op eigen titel als namens een organisatie het woord te voeren.
- Over de Jaarstukken, Voorjaarsnota, Programmabegroting en Najaarsnota.

Sprekers krijgen meestal het woord op volgorde van aanmelding. De voorzitter kan van deze volgorde afwijken als dit nodig is voor de vergaderorde.

Het inspreken gebeurt niet anoniem en vindt plaats in een openbare vergadering. Uw naam wordt genoemd zowel tijdens het inspreken als in de notulen van de vergadering.

Indien u van het spreekrecht gebruik wilt maken, geef dit dan uiterlijk 24 uur vóór aanvang van de Statenvergadering of Statencommissievergadering door aan de Griffie.

Heeft u nog vragen? Neem gerust contact op met het secretariaat van de Griffie: (043) 389 78 39 of via het contactformulier.

provincie limburg | Limburgs Parlement

Concept Notulen Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) van 22 mei 2026

1. Inhoud

Voorzitter **3**
Presentielijst: 3

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda **5**

2 Spreekrecht externen **5**

3 Notulen **5**

4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen **5**

5 Voorraadagenda **6**

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen **6**

7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR **6**
7.1.1 Rondvraag....6
7.1.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder 6
7.1.3 Actualiteiten IPO....6

8 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ **6**
8.1.1 Rondvraag....6
8.1.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder 6
8.1.3 Actualiteiten IPO....6

9 REGIONALE ECONOMIE **6**
9.1 G-26-011 Statenvoorstel inzake euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling, brief GS van 21-04-2026 (GS DOC-00914665)....6
9.2.1 Rondvraag....37
9.2.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder 40
9.2.3 Actualiteiten IPO....40

10 FINANCIËN EN OVERHEAD **40**
10.1 G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, brief GS van 5-5-2026 (GS DOC-00919757)....40
10.2 G-25-001 TWEEDE GEWIJZIGD Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader, brief GS van 21-4-2026 66
10.3 G-26-008 Statenvoorstel inzake Afwegingskader herbestemde middelen VDLNedcar brief GS van 31-3-2026 (GS DOC-00900176)....94
10.4.1 Rondvraag....112
10.4.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder 112
10.4.3 Actualiteiten IPO....112

11 Sluiting **112**

Presentielijst van de leden van de commissie ESA voor de vergadering van 22 mei 2026

Voorzitter
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.

Griffie
Schulkens, mevrouw J.A.M.
Weesepoel, mevrouw D.M.L.

Leden	**Partij**
Aanwezig:	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bloi MA, J.M.	VVD
Boven, mevrouw I.	Partij voor de Dieren
Goossen, I.J.G.	BBB
Hanegraaff, dr. M.C.	CDA
Hendrikx, J.J.P.	VVD
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Loomans, ir. P.J.M.	Horizon
Maillé, S.	VVD
Nijskens, H.L.M.	VVD
Queisen, A.G.M.	BBB
Smeets, mevrouw C.A.H.	SP
Sol MSc, H.P.A.	GroenLinks
Wesseling, mevrouw A.	D66
Wolters, mevrouw L.C.C.M.	PvdA
Wolters Gregório, J.	SP
Zeedzen, D.	BBB

Afwezig
-

Het College van Gedeputeerde Staten
Caldenberg, M. van
Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.
Satijn, S.H.M.

Burgercommissieleden	
Est, drs. A.M.B. van	50PLUS
Jacobs, S.	Forum voor Democratie
Kraa, J.F.F.	Partij voor de Dieren
Meulenberg, N.	D66
Roso, R.L.W.	JA21
Ubbink, M.	SP
Verberkt, J.J.P.	LOKAAL-LIMBURG

Overige aanwezigen
Agendapunt 10.1
De heer Puts, beleidsmedewerker

Notulist
Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

De voorzitter: Goedemorgen allemaal op deze 22e mei 2026. We hebben vandaag een volle commissievergadering, dus we gaan vliegend van start. Even kijken. Wij maken van deze vergadering beeld- en geluidsopnames. Deze vergadering is dus ook weer voor iedereen te volgen. De lunch gaat op een logisch moment plaatsvinden, in ieder geval voor 13.00 uur. Een mededeling van mijn kant: ik heb voorafgaand aan deze vergadering een petitie in ontvangst genomen over de programmering van radiozender L1. Die wordt bij de stukken gehangen, dus daar kunt u kennis van nemen. Ik zie mevrouw Berghorst bedenkelijk kijken. Ik heb dat gedaan als voorzitter van deze commissie. U kunt met die petitie doen wat u zelf wenst. Even kijken. De rondvragen. Er is een rondvraag toegevoegd – u bent hier ook op geattendeerd – van de fractie van de PVV. Dan is het wel nog de vraag: zijn er andere punten voor de rondvraag vandaag? De heer Zeedzen van de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Ja. Wij willen graag nog een korte rondvraag toevoegen in verband met de vertraging van de voortgangsrapportage MAA. We realiseren ons dat dat kort dag is, maar er is gisteren een publicatie geweest en we willen eigenlijk de portefeuillehouder de gelegenheid geven om zijn visie daarop te geven.

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar uw commissie om te zien of u ermee akkoord bent dat die rondvraag nog wordt toegevoegd aan de agenda. Ja, ik zie dat dat het geval is. Dan komt dit aan de orde bij 9.2.1. Zijn er vanuit GS nog mondelinge mededelingen of overige zaken te melden? Nee, dat is niet het geval. Kunnen wij dan deze agenda gewijzigd vaststellen? Dat is het geval. Dank u wel.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Er hebben zich geen insprekers gemeld voor deze vergadering.

3 Notulen

De voorzitter: Zijn er opmerkingen op de notulen? Die hebben wij namelijk niet ontvangen. Dan stellen wij de notulen ongewijzigd vast.

4 Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen

De voorzitter: Zijn er opmerkingen over de lijst met aanbevelingen, moties en toezeggingen? Ik zie een hand van de heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. We hebben één opmerking over motie 3056. Het voorstel van GS is deze af te doen, met een hele uitleg waarom. Maar in het dictum wordt gevraagd aan PS om een economische visie 2040 voor te leggen. Die is nog altijd in ontwikkeling. Naar onze mening kan die motie daarmee niet worden afgedaan.

De voorzitter: Ja, dank u wel. De heer Hanegraaff van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Wij hebben nog een vraag over motie 3134. Die gaat over het beschikbare zwemwater in Limburg. Dat is een toezegging van Gedeputeerde Van Caldenberg. We vroegen ons af hoe het staat met die inventarisatie. Komt dat nog voor de behandeling van de

voorjaarsnota? Ik kan voor de rest geen extra informatie geven, want ik lees het voor iemand anders voor.

De voorzitter: [microfoon staat uit] … dat er Q2 staat bij de motie.

De heer Hanegraaff (CDA): Maar het ligt nog op schema? Daar gaat het even om.

De voorzitter: Ik ga er bij dezen van uit van wel, inderdaad. Anders had het er bij moeten staan, normaal gesproken.

De heer Hanegraaff (CDA): Helemaal goed.

De voorzitter: Dat is een wijziging in het overzicht van moties. De vraag is vooral; motie 3056 staat op ‘afdoen’. De fractie van de SP stelt voor om hem op ‘niet-afdoen’ te zetten. Is uw commissie daarmee akkoord, gezien de motivering? Ja, ik zie dat dat het geval is. Dan worden deze lijsten gewijzigd vastgesteld. Dank u wel.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: De voorraadagenda is u ter kennisgeving aangeboden.

6 Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: De lijst ingekomen stukken en uitnodigingen wordt bij dezen ook vastgesteld.

7 KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

7.1.1 Rondvraag
7.1.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder
7.1.3 Actualiteiten IPO

8 CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

8.1.1 Rondvraag
8.1.2 Mondelinge mededeling portefeuillehouder
8.1.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: Voor agendapunten 7 en 8 staan geen onderwerpen op de agenda.

9 REGIONALE ECONOMIE

9.1 G-26-011 Statenvoorstel inzake euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling, brief GS van 21-04-2026 (GS DOC-00914665)

De voorzitter: Wij gaan over naar agendapunt 9, regionale economie. Er staat op de agenda het Statenvoorstel inzake euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling. In het Statenvoorstel stelt Gedeputeerde Staten voor om € 3 miljoen te investeren in euregionale samenwerking rond innovatie en kennisontwikkeling. € 1 miljoen is bedoeld voor een strategische AI-alliantie in de Euregio en € 2 miljoen wordt ingezet voor een euregionaal onderzoekscentrum voor de

Einstein Telescope. Het doel hiervan is om grensoverschrijdende kansen op het gebied van AI, de Einstein Telescope en andere innovatiethema's beter te benutten. We behandelen dit voorstel in twee termijnen met een maximale spreektijd per fractie in de eerste termijn van drie minuten. Dan begin ik graag achteraan deze keer.

De heer Jacobs (Forum voor Democratie): Het is al de tweede keer dat ik mag beginnen. Maar goed, ik zal het wat dit thema betreft wat kort houden. Ik heb een vraag. Als ik kijk naar dat AI-gebeuren, wat voegt dit dan nu weer toe aan wat we al hebben? In Heerlen zijn ze de AI-hoofdstad van Nederland aan het worden. Er wordt samengewerkt met Brightlands. Er wordt samengewerkt met de Universiteit van Maastricht. Dan is eigenlijk de vraag: wat voegt dit … Je ziet ook dat het bedrijfsleven natuurlijk behoorlijk bezig is met het investeren in AI. Ik denk dat zij al heel ver zijn. Dus mijn vraag is eigenlijk: wat voegt dit nu weer toe aan wat we op dit moment al hebben? Nu is het euregionaal. Er wordt gevraagd om een bijdrage van de Provincie van € 1 miljoen voor AI. Ik kan nergens in de stukken lezen – ik ga ervan uit dat het gelijkwaardig is – wat nu de financiële inzet is van Aken bijvoorbeeld, van België. Is dat in diezelfde verhouding? Ik heb het in ieder geval niet in de stukken gezien. Dat waren eigenlijk mijn vragen.

De voorzitter: Dank u wel. En voor de notulen, dat was de heer Jacobs van Forum voor Democratie. Dan geef ik graag het woord aan de heer Roso van JA21.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter, dank u wel. We lazen de stukken en hebben het er met de rest van de fractie over gehad. We zaten met name met een aantal facetten. Een ervan is zojuist ook al genoemd door de heer Jacobs. Er is een convenant getekend in Heerlen met betrekking tot de AI-hoofdstad. Hoe verhoudt zich dat? Graag een reflectie daarop. In basis snappen we wel, met de EU-subsidies die eraan gaan komen, dat we proberen daar gebruik van te maken en samen te werken. In de basis kunnen we dat wel volgen. Wel zit ik toch met een bittere nasmaak, want de financiering moet komen van begrotingsoverschotten van jaren waar we nog niks over hebben gevonden. Natuurlijk ligt er een meerjarenbegroting, maar we gaan nu over een verkiezing en een nieuwe periode proberen te regeren. Er moet dan geld gaan komen uit een overschot dat er misschien helemaal niet is. Daar heb ik wel heel erg veel moeite mee, met die manier. In de basis zouden we best voor het idee kunnen zijn en voor het programma kunnen stemmen, maar niet op basis van deze punten. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Verberkt van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Verberkt (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel, voorzitter. LOKAAL-LIMBURG staat positief tegenover de investeringen, maar we hebben wel nog een vraag. Hoe garandeert GS dat de Einstein Telescope prioriteit houdt en geen wisselgeld wordt ten opzichte van andere grote projecten of AI-ontwikkelingen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bloi van de VVD.

De heer Bloi (VVD): Dank u wel, voorzitter. Vandaag spreken we opnieuw over een kleine stap voor Limburg richting een potentiële historische sprong: de komst van de Einstein Telescope in onze regio. Naast de Einstein Telescope zetten we als Limburg nu ook, samen met de Euregio, Brightlands en het Forschungszentrum Jülich een belangrijke stap om uit te groeien tot de AI-hotspot van Noordwest-Europa. Beide ontwikkelingen versterken elkaar en passen perfect binnen onze ambitie als Limburg om sterker over de grens samen te werken. Voor de VVD is innovatie echter nooit een doel op zich.

Uiteindelijk moet dit leiden tot economische groei, strategische onafhankelijkheid en banen voor de Limburgers. De vraag is daarom niet alleen wat universiteiten hiervan maken, maar vooral wat het Limburgse mkb, start-ups en onze maakindustrie hiervan concreet gaan terugzien. Want voorzitter, als Limburg straks meewerkt aan de krachtigste wetenschappelijke infrastructuur van Europa, dan moet de Limburger daar uiteindelijk ook de economische vruchten van kunnen plukken. Tegelijkertijd zien we ook risico's. Die zijn al genoemd. Naast de Euregio is ook Saksen een kandidaat voor de Einstein Telescope. Daarom de vraag aan GS: hoe groot acht men het risico dat op federaal niveau in Duitsland uiteindelijk een andere strategische keuze, lees 'een koehandel', wordt gemaakt, waarbij een gigafactory en een Einstein Telescope niet in dezelfde regio, lees 'in onze regio', gaan landen? Voorzitter, het is goed dat we onderzoeksinstellingen binnen de Euregio sterker met elkaar verbinden, maar in het verleden hebben we vaker dit soort euregionale projecten gezien. Ze klonken bestuurlijk goed, terwijl studenten en ondernemers er uiteindelijk weinig van merkten. Daarnaast stierven dit soort initiatieven telkens na afloop van de projectperiode een stille dood. Hoe voorkomen we dat de ET Research Hub en de AI-alliantie hetzelfde lot treffen? Daarnaast blijft voor de VVD één punt nadrukkelijk overeind staan: het mbo. We zien veel samenwerking tussen wo en hbo in de euregio, maar missen het beroepsonderwijs. Wordt het mbo in deze twee voorstellen meegenomen of niet en zo nee, waarom niet? Fundamentele innovatie begint uiteindelijk bij vakmanschap en praktijkervaring. Zonder vakmanschap geen technologie, zonder mbo geen Einstein en zonder Einstein uiteindelijk geen telescoop die zijn naam gaat dragen. Of zoals we in Limburg zouden zeggen: zonder vakmensen geen wereldtop. Juist daarom komt de VVD in de zomer met een initiatiefvoorstel om het mbo steviger te verankeren binnen onze Limburgse economie, ambities en ontwikkelingen rondom de Einstein Telescope. Want als Limburg echt voorop wil lopen in technologie van morgen, moeten we vandaag investeren in alle lagen van talent, van vakmanschap tot fundamenteel onderzoek. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Hanegraaff. O nee, ik zie eerst nog een interruptie van de heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb een korte vraag aan de heer Bloi. Hoe kijkt de heer Bloi aan tegen de manier van financiering zoals deze is voorgesteld?

De heer Bloi (VVD): Volgens mij hebben we dat in het verleden weleens vaker gedaan.

De voorzitter: Even via uw voorzitter.

De heer Bloi (VVD): Voorzitter, volgens mij hebben wij dat weleens vaker gedaan in het verleden, dus ik zie daar geen probleem in.

De voorzitter: Ik zag een nieuwe vraag komen van de heer Roso, dus daarom mijn opmerking. De heer Roso wou nog een vraag stellen aan u?

De heer Roso (JA21): Als we iets vaker hebben gedaan, wil dat niet zeggen dat we het continu moeten herhalen. Zou u gewoon een keer kunnen reflecteren, alstublieft?

De voorzitter: De heer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Dit zijn zo'n grote ontwikkelingen, dan moet je misschien weleens een voorschot nemen. Als dat betekent dat je een klein deel van een voorschot van een ander jaar of van een toekomstig jaar pakt, dan heeft de VVD daar geen problemen mee, in dit geval.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Hanegraaff van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, voorzitter, bedankt. Het CDA is zeer positief over dit voorstel. Ik denk dat het heel goed past binnen de brede agenda van Limburg om ons te positioneren als een van de belangrijkste innovatieregio's van Europa en dat ook te bestendigen voor de toekomst. Ik denk dat dit type investering heel goed is, omdat we dan over twintig of dertig jaar terug kunnen kijken en met zijn allen kunnen denken: we hebben er echt alles voor gedaan om ervoor te zogen dat Limburg ook voor de toekomst nog een verdienmodel heeft. Ik denk dat dit type investeringen met name belangrijk is, omdat de arbeidsproductiviteit gewoon niet groeit in Nederland. Dat is een groot probleem, zeker met de aankomende vergrijzing die we hebben. Dus we zullen met name moeten investeren in arbeid die een hoge arbeidsproductiviteit heeft. Als je dan kijkt naar mogelijkheden daarin, dan is de ontwikkeling rondom AI er wel eentje die erbovenuit stijgt. Wat ons betreft is een investering daarin echt heel goed. Ik denk dat het goed is om het zo breed mogelijk in te zetten. Wil je echt een Quantum Valley worden, zoals het CDA dat graag wil, dan moet je niet alleen maar gokken op de Einstein Telescope, maar in brede zin durven in te zetten op hooginnovatieve verdienmodellen. Wat ook goed is in dit voorstel, tenminste, dat vond het CDA; ik heb persoonlijk nog weleens geklaagd over hoe het geld wordt besteed. Ik vond dat in dit onderzoek eigenlijk wel goed. Ik vond dat goed uiteen is gezet: hier gaat het aan besteed worden. Wat de effecten daarvan zijn? Dat is vaak zo als je investeert in een investeringsklimaat. Die effecten kun je niet direct een-op-een terugzien in de investeringen die je maakt. Je investeert in het ecosysteem. Je investeert in het investeringsklimaat op zich. Dat toont ook aan bedrijven: in Limburg kun je zaken doen op dit vlak. Dat is ook het mooie van dit voorstel. Dat toont het ook aan. Bedrijven hebben zelf ook aangeklopt bij Limburg, wat echt aantoont dat op een andere manier naar Limburg gekeken wordt. Ik denk dat we daar met zijn allen wel trots op mogen zijn.

De voorzitter: Ik ga u heel even onderbreken, want de heer Sol heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Een vraag aan de heer Hanegraaff. U zegt dat we het vooral breed moeten trekken. Maar is niet de essentie van innoveren juist dat je heel erg gericht je geld moet inzetten en dat je ontzettend moet oppassen dat je je geld niet over heel veel thema's en onderwerpen gaat verdelen, waardoor je uiteindelijk netto niks overhoudt?

De voorzitter: De heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Dat is een goede vraag. Dat is niet de visie die ik heb. Het punt is: je weet niet wat de economie van de toekomst precies wordt, dus je zult als het gaat om innovatie alle start-ups die we al hebben toch op een bredere manier moeten inzetten en dan hopen dat er een aantal zullen aanslaan. Dus het idee dat je nu kan kiezen voor één ding en daar al je geld op zetten is ook een heel risicovolle strategie. Dat kan een bedrijf doen. Dat is de essentie van een bedrijf. Maar als overheid vind ik dat je wel een iets breder perspectief moet hebben. Natuurlijk, de hoofdfocus – daar ben ik het helemaal mee eens en daar zal ook een van de vragen over gaan – moet volledig bij de Einstein Telescope liggen. Laat dat duidelijk zijn. Maar we investeren als Provincie al in artificial intelligence via een campus. Het ecosysteem van die campus proberen te verbreden en sterker proberen in te zetten, is denk ik een goede strategie wat dat betreft. Dan ga ik verder. We hebben wel nog een aantal vragen ter verduidelijking. De eerste gaat over dat Dialogic-onderzoek. Kan de Gedeputeerde wat meer vertellen over het ontstaan van dat onderzoek, de conclusies en ook over wat de interpretatie was van GS. Wat gaan ze hier nou uiteindelijk mee doen? Dan over de plannen van de Europese Commissie. Daar werd in dat voorstel ook over gesproken. Nationale overheden en het bedrijfsleven rondom een autonome Europese bigtechsector. Het werd al eerder genoemd. We willen

niet dat het als koehandel ingezet gaat worden: jullie krijgen die gigafabriek en de anderen krijgen de Einstein Telescope. Kan de Gedeputeerde garanderen dat dat niet het geval is en kan zij aangeven wat de bredere ideeën hieromtrent zijn, zodat wij daar een inschatting van kunnen maken, ook van welke positie Limburg daar dan in heeft? En ten derde de vraag die eerder al werd gesteld over de Brightlands Campus. Bijvoorbeeld de Open Universiteit in Heerlen wordt wel genoemd, maar de Brightlands Campus wordt eigenlijk niet echt betrokken. Tenminste, niet in het stuk of te weinig. Maar dat is ons uithangbord als het gaat om AI. Dus ik vroeg me af in hoeverre zij daarbij betrokken zijn en wat voor interessante koppelkansen daar eigenlijk liggen. Daar laat ik het bij.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Goossen van de fractie van de BBB.

De heer Goossen (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Een aantal dingen is al gezegd. Dat is wel duidelijk. Voorzitter, iedereen kent inmiddels wel de grote AI-giganten in de Verenigde Staten en in China. We gebruiken ze dagelijks. Maar in Europa bouwt men er ook eentje of heeft men er al eentje en dat is de Mistral. Niet voor niets heeft ASML afgelopen jaar een investering daarin gedaan. Waarom begin ik hiermee? Omdat dit Statenvoorstel gaat over de euregionale kennis, onderwijs en arbeidsontwikkeling, met € 3 miljoen, waaronder € 1 miljoen voor een strategische euregionale AI-alliantie. Voorzitter, de BBB steunt de uitgangspunten van dit voorstel, juist omdat het past bij de bestuurlijke context van GS. Europa streeft naar een autonomie op dit gebied van onder andere energie, wetenschap en big science. Die autonomie gaat ook over AI. Als we de AI-laag volledig uitbesteden, wat dus nu gebeurt richting Amerika en onder andere China, levert dat in op zeggenschap en weerbaarheid. In onze directe omgeving wordt fors geïnvesteerd in AI-ecosystemen en rekenkracht. Denk aan de Jupiter AI Factory, die is gekoppeld aan de Jupiter Exascale Computer in Forschungszentrum Jülich. Limburg mag hier niet structureel in achterblijven. Voorzitter, dan nog met betrekking tot het voorstel. De BBB ziet de logica van de AI-alliantie, maar we moeten eerlijk zijn: misschien is € 1 miljoen te weinig. Daar gelaten, we vinden het ook belangrijk dat de Einstein Telescope hier komt. Daar niet van. Daarom hebben we dezelfde lijn als de rest. Maar ik heb nog een drietal vragen. Welke harde resultaten verwacht GS van de AI-alliantie? Niet alleen netwerken en bijeenkomsten, maar meetbare projecten, instroom van talent, aansluiting aan het mkb en eventueel binnengehaalde subsidiegelden vanuit Europa. Met betrekking tot onderwijs en campussen: minder versnippering, maar meer kracht. In de toelichting staat dat de strategische euregionale AI-alliantie moet uitmonden in een expertisecentrum op het vlak van AI. Dat kan landen binnen trinationaal onderwijs, kennis en arbeidsmarkt. Daarom vraag ik de Gedeputeerde om een toezegging. Gaat u zorgen voor een echte krachtenbundeling tussen de campussen en de kennisinstellingen in Limburg op het gebied van AI, zodat we niet versnipperd raken, maar we een sterke keten bouwen voor onderwijs en arbeidsmarkt? En drie, vooruitlopend op internationale ontwikkelingen, waarbij hogescholen toewerken naar een intensievere samenwerking, vindt GS dan ook dat het voor universiteiten en onderzoeksinstellingen cruciaal is om euregionaal de krachten te bundelen en gaat GS dit dan ook aanjagen? Tot zover. Mooi getimed. Het paste er precies in.

De voorzitter: Goed getimed. Dank u wel. Dan ga ik naar de fractie van de SP. De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ga mijn best doen net zo pünktlich als de heer Goossen te zijn. Ik wil graag beginnen met de opmerking dat dit voorstel ons een klein beetje verbaasd heeft. Niet dat de SP niet voor de versterking van onze kennisinfrastructuur, ons onderwijs of onze arbeidsmarkt is, maar we hebben hier wel een voorstel met twee zeer verschillende doelen voorliggen. We hebben dan ook een aantal vragen gesteld ten aanzien van het stuk ter voorbereiding op het debat vandaag, die nog aan dit agendapunt zijn toegevoegd. Het eerste onderdeel: een

investering van ruim € 1 miljoen die zich richt op een gezamenlijke samenwerking met euregionale partners, kennis- en innovatiepartners rondom AI, wat begrijpelijk is met een eigen Smart Services Campus in Heerlen en een supercomputer Jupiter in Jülich, niet ver van onze grens, die al genoemd is. Daar waar Nederland weinig kans maakt op de realisatie van een AI-gigafactory maakt Duitsland meer kans. Toch kunnen wij, daar we het rapport van Dialogic niet kennen, niet inschatten wat de kansen dan precies zouden zijn voor Limburg. Kan de Gedeputeerde daar kort op ingaan? In het voorstel is de zin opgenomen: 'Boven alles dient het project Einstein Telescope de hoogste prioriteit te houden. Deze mag geen wisselgeld worden ten opzichte van andere grote projecten of ontwikkelingen.' Wat bedoelt GS hier precies mee in relatie tot het AI-bidboek? We zien ook dat het voorstel van € 3 miljoen voor een groot deel wordt gedekt uit reeds bestaande middelen uit de kaders 'Midden in de samenleving' en 'Onderwijs en arbeidsmarkt'. We moeten hiermee constateren dat de oorspronkelijke bestedingsdoelen uit het kader 'Midden in de samenleving' niet gehaald worden en worden ingezet voor een nieuw, nog niet bekend doel. Wat is het effect hiervan op de rest van de portefeuille? Dan het tweede voorstel: het oprichten van wederom een onderzoekscentrum gerelateerd aan de Einstein Telescope. Daar waar we op 8 mei als PS al € 4 miljoen ter beschikking hebben gesteld aan de Universiteit van Maastricht voor oprichting van het Low Frequency Centre vraagt GS nu weer een apart besluit over nog eens € 2 miljoen subsidie voor een andere universiteit, namelijk die van Hasselt. Tijdens het vorige debat over het Einstein Telescope Low Frequency Centre hebben we aangegeven dat we als SP iedere inzet op de komst van de Einstein Telescope waarderen, maar dat de investeringen, of dat subsidies zijn of andere vormen, wel voor PS navolgbaar moeten zijn en blijven. We zijn tenslotte allemaal een soort van Einstein-ambassadeur. We hebben inmiddels al ruim € 21 miljoen uitgetrokken aan Einstein Telescopeprojecten, dit voorstel nog niet meegeteld, en via het Toekomstfonds hebben we ook nog middelen ter beschikking voor aan de Einstein Telescope gerelateerde innovaties. We constateren met een besluit dat zo kort op een ander besluit volgt dat het niet veel scheelt voordat het inzicht van PS in de financiering rondom de Einstein Telescope verdwijnt in een zwart gat, zullen we maar zeggen. Daarom pleiten wij ervoor om de Einstein Telescope en alle aanverwante investeringen die worden gedaan op te nemen als groot project, zodat de inspanningen en investeringen voor PS navolgbaar en meetbaar worden en wij ook als enthousiast ambassadeur van het project kunnen blijven optreden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Het citaat van mijn buurman was ook het citaat waar ik mee wou begonnen, dus dat hoef ik niet te herhalen. Maar mijn opmerking is eigenlijk vooral dat het risico dat de Einstein Telescope ondersneeuwt ook een beetje door GS zelf in het stuk wordt vergroot, door de scope van wat we beogen ook enorm te verbreden. Er staan ook zinnen in als: 'Misschien kunnen we ook nog vraagstukken oppakken die randvoorwaardelijk zijn, bijvoorbeeld op het vlak van arbeidsmarkt, regionaal draagvlak, sociale impact.' Er wordt ook aan andere thema's, bijvoorbeeld energie en biomaterialen, gerefereerd. GroenLinks staat enorm achter een verdere impuls om AI in relatie tot de Einstein Telescope te bevorderen. Laat dat helder zijn. Ik denk ook dat daar enorm veel kansen liggen en dat dat een heel mooie innovatie is. Maar daar hoeven al die andere dingen niet per se bij. Ik denk ook dat de koppeling die in het stuk wordt gelegd met de AI-gigafactory's ook gewoon een gevaarlijke is. Hij is niet nodig. In Jülich staat al de snelste supercomputer die Europa op dit moment heeft. Dat is ook een heel politiek spel met een aparte tijdlijn waar we denk ik ook onze plannen niet van afhankelijk moeten maken. Dus ik was wat verbaasd over de verbreding van de insteek. Ik denk ook dat juist die breedte ook additionele en onnodige risico's introduceert. Ik ben benieuwd wat GS daarvan vindt. Het tweede is inderdaad – dat is ook al door de heer Roso aangehaald – een technische opmerking. Ik vind het gewoon niet helemaal zuiver om iets te dekken uit een toekomstig begrotingsresultaat. Ik heb er geen enkel probleem mee om meerjarige

besluiten te nemen. In die zin regeer je altijd een beetje over je eigen politieke graf heen. Maar neem dat dan gewoon op in de meerjarenbegroting. Wat er dan aan resultaat overblijft, dat zien we dan te zijner tijd wel. Dus ik vind de techniek niet helemaal zuiver. Daar wou ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Zoals ik bij een vorig agendapunt al aangaf, lijkt het erop dat men voor ieder initiatief gekoppeld aan de Einstein Telescope bij de Provincie Limburg komt voor financiering. Je zou bijna zeggen: de voorstellen komen met de snelheid van het licht naar PS toe. Ook bij dit voorstel zie je het gebeuren, hoewel het een plausibel verhaal is. Maar toch komen we tot de conclusie dat dit toch wel een erg groot bureauproject is, waarbij de drie acties zijn: inventarisatie en realisatie van een alliantie en het maken van een meerjarig programma. Je vraagt je af waarom dit niet vanuit die reguliere organisaties kan worden gedaan binnen de budgetten die zij hebben. We zien in de aanvraag dat alle vijf de universiteiten bereid zijn om financiële middelen op tafel te leggen, maar hoe zit het met de overheden in België en Duitsland? Komen hier ook financiële injecties vandaan? Waarom is de aanvraag van € 0,6 miljoen voor de coördinatie niet in het voorstel meegenomen? In het voorstel staat een herprioritering in 2026. Welke activiteiten kunnen of worden niet uitgevoerd als gevolg van deze herprioritering? Voor de komende jaren worden de lasten in kaart gebracht, maar zijn dit structurele lasten die impact hebben op de structurele begrotingsruimte, die schaars is als ik het College moet geloven. 50PLUS is blij dat de Universiteit Hasselt een belangrijke rol speelt in dit project, maar eigenlijk hoort er dan ook een goede ov-verbinding tussen Hasselt en de rest van de Euregio bij. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Meulenberg van D66. Ik wil hem ook van harte welkom heten, want dit is zijn allereerste optreden in deze commissie.

De heer Meulenberg (D66): Dank u wel, voorzitter. Als docent in het voortgezet onderwijs geef ik vaak aan leerlingen mee dat je altijd kunt blijven leren en dat het belangrijk is om dat ook samen te blijven doen. Samen kom je immers altijd verder en groei je op een duurzame manier. D66 ziet in dit voorstel een goede kans om Limburg strategisch te profileren. Onze provincie ligt midden in een unieke regio met goede en hoogwaardige universiteiten en innovatieve campussen. Juist in een tijd waarin Europa werkt richting autonomie, bieden kansen als deze een mogelijkheid om Limburg in de Euregio nadrukkelijker op de kaart te zetten. Deze ambitie verdient dan ook onze steun. We willen wel nog een aantal vragen hierover stellen. De eerste vraag. In het voorstel is te lezen dat samenwerking over een aantal jaar op de planning staat. Ik geloof tot 2030. Welke rol ziet Gedeputeerde Staten voor een duurzame voortzetting op langere termijn voor het behouden, versterken en uitbreiden van deze en soortgelijke samenwerkingen binnen de euregio? In het voorstel is te lezen dat aandacht wordt besteed aan de universiteiten. Graag zouden wij ook zien dat de samenwerking breder wordt uitgezet en dat mbo en hbo ook toegang krijgen tot deze samenwerking. Welke mogelijkheden ziet Gedeputeerde Staten hiervoor en hoe willen ze die mogelijke instellingen hierbij gaan betrekken? Dan het derde punt. Het opzetten van de AI-alliantie is een prima voorstel. Dan moet hiervoor wel de nodige infrastructuur aanwezig zijn. Heeft Gedeputeerde Staten in kaart gebracht in hoeverre die infrastructuur binnen de Euregio al aanwezig is? Zijn deze afdoende of zijn aanvullende investeringen nodig om het project te versterken en hoe groot zijn dan deze eventuele investeringen? Dan de laatste vraag. Wat is het scenario in het geval de Einstein Telescope niet naar Limburg zou komen? Het is nog niet 100% zeker dat die hierheen komt. Althans, dat is wat ik zo overal terug kon vinden. De infrastructuur is wel aangelegd dan. Dan vinden we het ook belangrijk om door te gaan met deze samenwerking, voor een verdere stimulans. Hoe kijkt Gedeputeerde Staten hiernaar? Voorzitter,

afrondend. Wij zijn als D66 hartstikke positief over het voorstel, maar zien tegelijkertijd wel nog ruimte om deze samenwerking krachtiger neer te zetten dan nu voorgesteld. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Berghorst van de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Laat ik vooropstellen dat de PvdA voor het stimuleren van grensoverschrijdend onderwijs is. En ja, ik gebruik bewust de term ‘grensoverschrijdend onderwijs’, omdat ik denk dat het voor heel veel van onze inwoners absoluut onduidelijk is wat we nou precies bedoelen met trinationaal onderwijs. Aangezien wij met elkaar hebben afgesproken om te proberen om zoveel mogelijk B1-taal te gebruiken, zou ik het College willen vragen om dat ook hier gestand te doen. Mbo-, hbo- en wo-studenten in onze regio moeten zonder belemmering over de grens aan onderwijs kunnen deelnemen. Diploma’s van onderwijsinstellingen van over de grens moeten dezelfde waarde hebben in Nederland als in Duitsland. Dat is geen principekwestie. Dat is gewoon broodnodig in deze regio, voor onze toekomstige economie, maar ook voor kansen voor onze jongeren. Vanuit die positieve grondhouding hebben wij naar dit stuk gekeken, maar dan moet mij toch wel iets van het hart. Veel daarvan is al teruggekomen. Ik ga in herhaling vallen, maar ik vind het belangrijk om dat in dit geval toch even te doen. Nog geen drie weken geleden hebben wij € 4 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van het Einstein Telescope Low Frequency Centre. Dat is een onderzoeksinstituut van de UM. Nu vraagt het College opnieuw om € 2 miljoen voor het oprichten van een kennisinstituut gericht op de Einstein Telescope. Dat voelt een beetje als een salamitactiek, voorzitter. Dat is volgens mij helemaal nergens voor nodig, want als er over één thema in deze Staten eigenlijk nauwelijks discussie is, dan is het over de steun voor de Einstein Telescope. Dus de vraag is waarom het College niet gewoon komt met één voorstel. Waarom steeds in weer een nieuw klein stapje weer een besluit? Voor de Staten wordt onoverzichtelijk wat we nou hebben toegekend en wat niet. De PvdA wil graag overzicht en inzicht. Wij willen weten wat we al hebben geïnvesteerd en wat er nog aan komt. Ik vind dat het College dat gewoon in één voorstel moet doen. U moet erop vertrouwen dat wij als Provinciale Staten die Einstein Telescope gewoon steunen en dat het goed komt.

De voorzitter: Er is een interruptie van de heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter. Ik heb een vraag aan mevrouw Berghorst. Deels kan ik het natuurlijk volgen. Maar aan de andere kant, zou het niet juist beperkend kunnen zijn op het moment dat we het in één groot voorstel doen, dus als er dan weer een wijziging komt, dat we continu met wijzigingsvoorstellen gaan komen op het originele voorstel en dat eigenlijk het hele doel daarmee teniet wordt gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat zou kunnen, maar in dit geval, als je drie weken geleden een besluit hebt genomen over een onderzoeksinstituut en je drie weken later opnieuw een voorstel voor een kennisinstituut voorgelegd krijgt, denk ik dat het elkaar niet heel erg bijt.

De voorzitter: De heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter. Dit verband snap ik, nu het zo kort bij elkaar ligt. Maar we hebben natuurlijk over deze gehele periode, en dat zal de komende periode ook nog gaan proberen, wel continu ook voorstellen gekregen over het stimuleren van de Einstein Telescope. Zoals ik nu net interpreteerde in ieder geval, zoals het verzoek op mij overkwam, is er het verzoek om al die

voorstellen zoveel mogelijk samen te pakken en niet sec deze twee van de laatste drie weken en deze van nu. Dat laatste zou ik kunnen steunen. Dat eerste lijkt mij onwerkelijk.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Waar het mij om gaat is dat we als Provinciale Staten overzicht en inzicht krijgen in wat we aan het doen zijn rondom die Einstein Telescope. We hebben bijvoorbeeld in de mobiliteitsdossiers gezien hoe we met elkaar in de problemen komen. Dat is als we iedere keer een klein puzzelstukje van de totale puzzel ter besluitvorming voorgelegd krijgen en we het overzicht verliezen van waar we mee bezig zijn. Dat wil ik voorkomen, mijnheer Roso. Dan vertrouw ik erop dat het College dat op een werkbare manier doet, waardoor we geen flexibiliteit verliezen. Maar het gaat erom dat wij niet met elkaar in de problemen komen of met elkaar uiteindelijk door een hele reeks aan besluiten zo ineens iets georganiseerd hebben waarvan we denken: maar wilden we dit eigenlijk? Daar gaat het mij om.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dank u. Dat gezegd hebbende, de strategische euregionale AI-alliantie. De PvdA mist daarin heel erg de Brightlands Campussen. De hele Brightlands Campus komt maar één keer voor in dit stuk. Ik vind dat heel gek. Het lijkt wel alsof we de Brightlands Campus hebben en daarnaast iets nieuws gaan doen en gaan steunen, terwijl ik me afvraag: zijn we onze eigen concurrentie niet aan het steunen? Dus ik zou graag willen weten van het College op welke wijze de Brightlands Smart Services Campus gaat bijdragen aan deze alliantie en of u dat ook uitdrukkelijk in dit stuk wil vermelden om te voorkomen dat we de indruk wekken dat we onze eigen concurrentie aan het optuigen zijn met dit voorstel. En dan tot slot de financiering. Ik ben het volstrekt eens met de heer Roso over de dekking. Ik vind dat er een ander dekkingsvoorstel moet komen. Op deze manier over je graf heen regeren vind ik gewoon niet zo fraai. Er zijn andere manieren, dus ik zou aan het College willen vragen om met een ander dekkingsvoorstel te komen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Loomans van de fractie Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Ja, dank u wel, voorzitter. Als voorlaatste spreker is er niet zo heel veel over voor mij om aan nieuwe vragen te stellen. Ik heb er al heel veel gehoord die ikzelf genoteerd had, dus daar sluit ik me graag bij aan. Misschien nog even twee accentjes om te leggen. Trinationale samenwerking op onderwijs. Helemaal goed. De Einstein Telescope. Heel belangrijk. Dat moeten we vooral blijven doen. Maar ik herken ook de signalen die ik aan mijn rechterkant gehoord heb, namelijk dat wij een beetje het overzicht kwijt aan het raken zijn – tenminste, ik ben het overzicht kwijt aan het raken – over al die verschillende projectjes, een klein potje hier en even een klein bedragje daar, wat wij in de afgelopen jaren allemaal geïnvesteerd hebben in die Einstein Telescope. Welke vorm dan uiteindelijk gekozen wordt, kan me niet zo heel veel schelen, maar ik zou graag een overzicht hebben van al die projectjes die we hier besproken hebben, al die bedragen die we hebben toegekend, met de looptijden erbij, zodat we dat eens een keer overzichtelijk bij elkaar krijgen. Noem het maar de plakjes salami. Kunnen we die even in een nette verpakking bij elkaar krijgen? Dan nog een opmerking over een andere opmerking die mij nieuwe collega net maakte. Wat als de Einstein Telescope niet onze kant op komt? Hebben wij dan een plan B? We hebben heel veel geld geïnvesteerd voor onderzoek en samenwerking. Als nu volgend jaar het balletje de verkeerde kant op rolt, stopt dan alles en gaan we iets anders doen? Wat gaan we doen? Hebben we een plan B? Dat is eigenlijk mijn vraag? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan inderdaad tot slot van uw commissie mevrouw Jiménez Hastenrath voor de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik zal het toch helemaal doen. Voorzitter, de PVV Limburg steunt de ambitie om onze provincie economisch sterker te maken en de kansen rondom de Einstein Telescope optimaal te benutten, want als deze investering daadwerkelijk leidt tot innovatie, werkgelegenheid en versterking van onze regio, dan is dat vanzelfsprekend positief voor Limburg. Maar, voorzitter, dat betekent niet dat wij automatisch instemmen met ieder internationaal samenwerkingsproject dat vandaag onder deze vlag wordt gepresenteerd, want bij dit voorstel hebben wij serieuze zorgen. Allereerst over de financiën. Dat werd ook al vaker aangekaart. Er wordt nu € 3 miljoen beschikbaar gesteld, deels via herprioritering van bestaande budgetten, oftewel: geld dat oorspronkelijk bedoeld was voor Limburgse onderwijsinfrastructuur en talentontwikkeling wordt gewoon verschoven naar internationale samenwerkingsconstructies, AI-allianties en academische netwerken. Dan stelt de PVV een heel simpele vraag. Wat merkt de gewone Limburger hiervan? Wat levert een AI-samenwerking met Jülich concreet op voor de werknemer in Parkstad? Wat betekent een internationaal PhD-programma voor het mkb in Noord-Limburg? En welke kansen ontstaan hierdoor daadwerkelijk voor Limburgse mbo-studenten? Want, voorzitter, op dit moment zien wij vooral voordelen voor bestuurlijke en academische netwerken, maar nog weinig tastbare resultaten voor de inwoners die deze projecten uiteindelijk betalen. Daarnaast maken wij ons zorgen over de bestuurlijke kant van dit voorstel. Hoe meer dit soort projecten worden ondergebracht bij euregionale samenwerkingen en internationale partners, hoe verder de uitvoering op afstand van Limburg komt te staan. De Provincie betaalt mee, maar de regie verschuift steeds meer richting organisaties waar PS beperkt invloed op heeft. Precies dat is het soort bestuurlijke constructies waar de PVV kritisch op is. Want wie heeft straks werkelijk de regie, Limburg zelf of een internationaal bestuurlijk netwerk, waarin deze invloed steeds kleiner wordt? Voorzitter, daar komt nog een belangrijk punt bij. De komst van de Einstein Telescope naar deze regio is nog altijd onzeker. Daarom vragen wij ons af: hoe wordt voorkomen dat het voorstel uiteindelijk vooral politiek wisselgeld wordt, terwijl de daadwerkelijke realisatie nog allerminst gerealiseerd is? Tot slot willen wij harde duidelijkheid over de financiële risico's op de lange termijn, want de praktijk leert dat tijdelijke subsidies vaak uitmonden in nieuwe financieringsronde en structurele verplichtingen. Juist daarom vinden we het belangrijk dat PS vanaf de beginfase maximale grip houdt op het dossier. Om die reden steunen wij nadrukkelijk het initiatiefvoorstel van de SP om de Regeling Grote Projecten toe te passen op dit dossier. Een laatste vraag die ik heb, is: wat als de Einstein Telescope niet naar deze regio komt? Heeft GS dan al een exitstrategie achter de hand? Tot zover mijn eerste termijn.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Dan zijn wij aan het einde gekomen van de termijn van uw commissie en kan ik overgaan naar de termijn van GS, met het verzoek om heel even twee minuten te schorsen. Dan doen wij dat. U kunt een kop koffie halen, maar dan wel heel snel.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, wij gaan verder met de vergadering. Dit is een oproep aan de mensen die nog niet in deze zaal zitten. Ik geef graag het woord aan de Gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen. Ik hoopte dat ondertussen mensen binnen zouden gaan komen, maar dat is dus nog niet het geval. Dan gaan we verder. Ik geef graag het woord aan de Gedeputeerde. Ga uw gang.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel, voorzitter. Dank aan uw Staten voor alle vragen op dit onderwerp en dit voorstel dat thans voorligt. Voorzitter, AI zal niet meer verdwijnen uit ons

dagelijks leven. AI houdt zich ook niet aan de data van verkiezingen en aan termijnen die nodig zijn om nieuwe coalitieakkoorden te vormen. AI houdt zich ook niet aan landsgrenzen. Daarbij is het relevant om ervoor te zorgen dat deze ontwikkelingen doelgericht worden gestuurd naar een vorm waarin maximale strategische waarde wordt gecreëerd. Onze Euregio bevat dicht aan ieders landsgrenzen een zeer hoge dichtheid aan kennisinstellingen en campussen. De afgelopen twintig jaar zijn hier vele honderden miljoenen in geïnvesteerd. Door de verbinding van deze plekken met als motto ‘corporation is a new competition’ – ik heb mevrouw Berghorst goed gehoord, dat je zegt: samenwerking is de nieuwe concurrentie – kunnen we in de Europese zoektocht naar autonomie een heel belangrijke rol spelen. Om die reden heb ik me toen ik startte als Gedeputeerde heel sterk gemaakt om een samenwerking te creëren tussen de vijf universiteiten in onze euregio. Dat heeft geleid tot een MoU. Ik heb even gekeken naar een Nederlandse vertaling. Het is een soort van verklaring van gezamenlijkheden tussen de vijf universiteiten. Ik ben er bijzonder trots op dat volgende week bij de OECD-conferentie die MoU wordt gesloten tussen de elf hogescholen in onze regio. Bij de vijf universiteiten studeren thans honderdduizend studenten, bij de hogescholen ook honderdduizend studenten. Ik ben ook bezig met het mbo in de euregio. Daarnaast zijn er, wat ik al zei, honderden miljoenen geïnvesteerd in euregionale campussen, bij ons de Brightlands Campussen waar ik nadrukkelijk mee samenwerk, ook op dit thema. We hebben vier academische ziekenhuizen waar er ook op dit moment via deze lijn die we uitzetten contacten mee zijn. Thans ligt het voorstel voor de Einstein Telescope Research Hub, wat de vijf universiteiten, die in maart 2025 deze MoU gesloten hebben, zelf hebben geïnitieerd. En er ligt een voorstel voor AI om een sterke, strategische AI-alliantie te maken in onze euregio. In het rapport van het Haags Instituut voor Strategische Studies is te lezen dat onder andere Duitsland nu al een veel sterkere AI-positie heeft dan Nederland. Met Jülich, met Jupiter, in de achtertuin en het nieuwe AI-onderzoeksinstituut van de RWTH, waarin € 180 miljoen geïnvesteerd wordt door Noordrijn-Westfalen, is deze infrastructuur voor ons als Limburg heel dichtbij. Daarnaast ligt er een heel sterke onderzoeksinfrastructuur in Hasselt, op de Corda Campus, waar op dit moment 5.000 bedrijven zitten in dit vakgebied. Dit is ook zo in Luik. Dan ga ik over tot de beantwoording van de vragen die zijn gesteld, voorzitter. Forum voor Democratie vroeg wat dit voorstel nu toevoegt aan dat wat er allemaal al is op het gebied van AI. Ik heb toe kunnen lichten in de inleiding dat dit ontzettend snel gaat. Europa wil naar autonomie toe. Op dit moment zijn er in de wereld vijf grote supercomputers, waarvan vier in Amerika en één in Europa. Die in Europa ligt bij ons in de achtertuin. Dat is Jupiter in Jülich. Dat de ontwikkelingen op dit moment zo snel gaan, betekent dat je heel goed in de gaten moet houden waar er op dit moment behoefte aan is en waar mondiaal ook het hele verhaal van AI naartoe zal gaan. Dan zie je dat wij in Limburg alleen met onze infrastructuur niet die positie kunnen krijgen die we wel zouden kunnen krijgen als Limburg als we ons verbinden met de partijen direct over de grens, in de euregio. Dat is de meerwaarde die we nu willen voorstellen in dit voorstel, waarbij we op dit moment dit project gewoon willen gaan starten. Dan de bijdrage van de andere landen. Daar wordt aan gewerkt. Ik heb nauw contact met Noordrijn-Westfalen, Luik en Hasselt hierover. Samen met het Forschungszentrum Jülich wordt gekeken hoe we hier de zaak kunnen verbinden, zodat we daar een voorstel voor kunnen maken, zodat we in ieder geval massa hebben, ook in het hele Europese veld.

De voorzitter: Ik zie een vraag van de heer Jacobs van Forum voor Democratie.

De heer Jacobs (Forum voor Democratie): Ja, dank u wel. Ik vind dat een beetje vreemd. Je gaat hier een financieringsvoorstel doen. Wij geven € 1 miljoen. Maar je weet gewoon nog niet wat andere partijen geven. Als je een samenwerkingsverband met elkaar aangaat, dan ga je van tevoren toch ook over financiën praten met elkaar? Dus ik vind dat antwoord … Ja, het klinkt mij een beetje vreemd in de oren, dat je aan de ene kant zegt dat je een miljoen ter beschikking stelt, maar dat je nog niet weet wat de andere landen in dezen gaan doen. Aan de voorkant zou ik dat regelen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Daar zijn we ook mee bezig. Door Aken wordt op dit moment € 180 miljoen geïnvesteerd in het hele verhaal van AI. Daar hebben we afspraken mee. Met Jülich, met Aken, met Luik, met Hasselt, bespreken hoe we dit samen gaan doen onder de MoU die we gesloten hebben met elkaar. Hoe we dat concreet gaan uitwerken, gaan we de komende tijd bekijken. Vandaar dat ook in de herprioritering is gekeken naar het geld dat we al hebben en het geld dat we in de toekomst nodig hebben. Maar we zetten die stap naar voren om ervoor te zorgen dat we ook zeker voor onze Brightlands Campus in Heerlen een kans niet onbenut laten. Ik weet dat de gemeente Heerlen en ook Stadsregio Parkstad Limburg ontzettende voorstander zijn van dat hele verhaal van een giga-AI-fabriek. Er zijn meerdere vragen gesteld over de giga-AI-fabriek, ook in relatie tot de Einstein Telescope, en het rapport van Dialogic. Het rapport van Dialogic gaat over: wat zou een meerwaarde zijn van een giga-AI-fabriek in Nederland, in onze regio? Daar is geconstateerd dat op dit moment het huidige bedrijfsleven in Limburg nog niet zozeer AI-gericht is en dat dat een investering vergt waarbij er heel veel aanloop moet zijn om dat voor elkaar te krijgen. Wat wel in de studie geconstateerd is, is dat we een heel hoge dichtheid hebben van kennisinstellingen, van campussen en kennisinstellingen, en dat je daarmee een positie zou kunnen krijgen in de hele markt, los van het feit of er überhaupt een giga-AI-fabriek in onze regio of in Duitsland gaat landen, maar dat je daardoor wel een strategische positie krijgt. Met Jupiter in de achtertuin is er op dit moment maar één partij in Europa die weet hoe je zo'n ding bouwt, hoe je zo'n ding onderhoudt, wat je kunt met zo'n ding, welk onderzoek nodig is. Als we dat weten te verbinden in onze regio – met Forschungszentrum Jülich heb ik meerdere gesprekken gehad en zij willen dat ook graag – dan hebben we een positie waarmee we een rol kunnen spelen in Europa. Dan maakt het niet uit waar de giga-AI-fabriek er komt, of dat in Zuid-Portugal of in Noord-Finland is. Maar dan kunnen we daar een rol van betekenis spelen. Daar zetten we op dit moment op in. Voorzitter, dan ga ik door naar de vragen van JA21.

De voorzitter: Ik moet u toch nog heel even onderbreken, want de heer Jacobs heeft een vervolgvraag.

De heer Jacobs (Forum voor Democratie): Ja. Mevrouw Berghorst vroeg het ook en ik heb er eigenlijk nog geen antwoord op gekregen: de samenwerking met Brightlands … In dit voorstel wordt het – ik had het over het hoofd gezien – één keer genoemd. Maar je zou zeggen: wat daar bezig is en ook hoe de gemeente Heerlen daarin investeert … Ze willen de AI-hub van Nederland worden. Hoe zit die samenwerking in elkaar? De Universiteit Maastricht zit erin. De Universiteit Maastricht gaat nu euregionaal. Hoe wordt Brightlands concreet betrokken bij dit hele gebeuren?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik heb uw Staten goed gehoord, voorzitter, dat het belangrijk is om overzicht te houden. Overzicht houd je door heel erg stap voor stap te werken. Vandaar dat we drie jaar geleden gestart zijn met de universiteiten, nu met de hogescholen bezig zijn en ook met de campussen. Die campussen onderling spreken ook al met elkaar. Ik weet dat de campus in Heerlen veelvuldig contact heeft met de campus in Hasselt, de Corda Campus, die op dit moment op dit vakgebied groter is en ook meer bedrijven heeft. Door kennis uit te wisselen met elkaar en elkaar te helpen, kan de campus in Heerlen ook beter worden. Langs die lijn, dus de verbinding van de universiteiten, de verbinding van de hogescholen en de verbinding van de campussen, waar we nu mee bezig zijn … We zijn gaan starten, samen met mijn collega Satijn, met een studie: hoe kunnen we die campussen veel beter samen gaan laten werken, zodat die infrastructuren ook optimaal benut

worden? Daarin gaat zeker op dit vakgebied de campus in Heerlen een heel belangrijke rol spelen. De eerlijkheid gebiedt mij wel te zeggen, ik zei het al, dat de structuren in Duitsland en aan de Belgische kant een stuk meer body hebben dan onze eigen campus. Daarom is het voor onze eigen campus ook cruciaal om die verbinding te leggen, om mee te kunnen gaan in die ontwikkeling, die op dit moment razendsnel gaat.

De voorzitter: Dank u wel. Er is een vraag van de heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, we zijn nu bij het blokje over Brightlands. Dan zal ik ook meteen mijn vraag stellen. Ik snap dat. Natuurlijk is dat allemaal waar, maar het klinkt allemaal heel informeel wat mij betreft. Het is meer van: zij kunnen aanhaken bij. Er zijn gesprekken. Is er een mogelijkheid … Ik denk dat er een brede behoefte is om dat gewoon iets meer te formaliseren, dus dat in dat voorstel de rol van Brightlands iets centraler wordt gesteld en dat het niet is van: we zien wel hoe dat uitpakt en uiteindelijk is het ook goed voor Brightlands. Dus dat daar concrete doelen in staan voor Brightlands, dat bepaalde middelen worden gereserveerd of dat ze formeel in een bepaald samenwerkingsverband een partner zijn, zodat dat iets meer verankerd is. Ik denk dat dat wat meer comfort geeft aan wat de Staten vraagt. Bent u het daarmee eens?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Ja, voorzitter, daar ben ik het mee eens. Wij zullen samen met de afdeling kijken hoe we dat richting het Statenvoorstel naar 19 juni verder kunnen vormgeven en kunnen verdiepen. Ik heb goed gehoord dat jullie wat meer comfort willen hebben over de heel goede strategische positie die onze campus daar gewoon heeft. Dat begrijp ik ook. We gaan kijken hoe we dat goed kunnen opnemen in het voorstel richting juni.

De voorzitter: De heer Goossen van de BBB heeft daar ook een vraag over.

De heer Goossen (BBB): Ik hoor de Gedeputeerde zeggen dat Duitsland en België verder zijn, maar welke slag hebben wij dan in Limburg gemist?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat vind ik een heel lastige vraag. Ik kan niet zo zeggen welke kansen we gemist hebben. We hebben gewoon vol ingezet, maar ik constateer dat de afgelopen jaren, de afgelopen tien of twintig jaar, die verbindingen in de directe Euregio niet zo hard gemaakt zijn. Dat betekent dat de investeringsprogramma's aan de Belgische kant hun beloop hebben gehad, aan de Duitse kant hun beloop hebben gehad, net als bij ons. Dan zie je dat daar bepaalde keuzes zijn gemaakt die er uiteindelijk toe leiden dat de situatie is zoals die is. Het is voor mij heel moeilijk voor mij om nu die vergelijking te trekken tussen Nederland en België. Ik denk niet dat we een kans hebben gemist. We hebben met volle overtuiging fors geïnvesteerd in de Brightlands Campussen. Die doen het ook goed. Die doen het Europees ook goed. Die zijn goed aangeschreven. Maar als ik specifiek kijk naar dat stuk digitalisering en AI, dan zie ik zeker … Je ziet het ook terug in de studie van het Haags Instituut. Dan heeft Duitsland gewoon een betere positie, zeker met een Jülich in de achtertuin. Die kans zou ik ook echt niet willen missen voor Limburg, niet voor de Brightlands Campus alleen, maar ook voor de universiteiten, om daarmee veel krachtiger in Europa zo'n kennisinfrastructuur neer te zetten.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Sorry, excuseer. Er was toch nog een vraag van de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Collega's stellen vragen over België en Duitsland met name, maar de Nederlandse AI-coalitie heeft al besloten dat er een AI-fabriek in Groningen komt, wat een nationale voorziening zal moeten gaan worden. Ik denk … Ik zal het in een vraag gieten. Het lijkt mij dat dat alleen maar de noodzaak voor samenwerking over die grens versterkt.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is een heel correcte opmerking, voorzitter. Ik kan dat ook nog toelichten. De AI-gigafabriek in Groningen is een van de initiatieven die Europa heeft aangejaagd in veel Europese landen. Zo is bijvoorbeeld de huidige AI-gigafabriek Jupiter in Aken ook een van die projecten die inmiddels al gefinancierd is door de Europese Unie. Ik heb veelvuldig met Groningen contact gehad toen de AI-fabriek daar kwam, om te kijken of zij ook zouden willen meedoen als er een AI-gigafabriek bij ons in de buurt zou komen, maar uit de gasgelden die zij hebben gekregen voor het Herstel Groningen wilden zij dat financieren. Tegelijkertijd zag ik bij ons ook in GS dat werd gezegd: we zijn nog niet zo ver. En tegelijkertijd: we willen absoluut vermijden dat deze investering een risico gaat vormen voor de Einstein Telescope. Constant zijn we ons daar bewust van en letten we daar ook heel goed op. Los van de structuur van de AI-gigafabrieken ziet Europa: willen wij autonoom worden op dit gebied en willen wij autonoom worden op het gebied van cloudinfrastructuur en rekenkracht, dat hele verhaal dat nodig is voor AI, ook data, dan zullen we moeten investeren, los van de AI-gigafabrieken in alle landen, ook in giga-AI-fabrieken [1.01.35]. Dat is het voorstel dat thans voorligt. Europa heeft die call tot twee keer toe niet opengezet. Ze sleutelen nog altijd aan de voorwaarden. Daar wil Duitsland heel graag op meeliften. Duitsland wil graag dat Nederland, België, heel de Benelux meedoet. Dat heeft de trein in gang gezet en heeft ook geleid tot het Dialogic-rapport. De conclusie van het Dialogic-rapport is ook: je kunt in ieder geval heel goed gaan kijken hoe je dat kenniscluster kunt gaan bouwen, want dat heb je al in de regio. Een lang antwoord, maar dat is wat er gebeurd is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik u nu graag het woord verder.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel. De vragen van JA21 over de Brightlands Smart Services Campus heb ik feitelijk net al beantwoord in het geheel. U stelt ook nog de vraag waarom een beroep wordt gedaan op aankomende jaren. Ik heb dit in de inleiding al gezegd: deze ontwikkeling houdt zich niet aan verkiezingsjaren of aan de systematiek van financieren voor toekomstige jaren. Deze ontwikkeling kent een ontzettend hard tempo. Daarom hebben wij gezegd: we gaan kijken hoe we dit richting de Staten kunnen brengen. Maar ik heb uw verzoek goed gehoord. Ik heb ook het verzoek van mevrouw Berghorst goed gehoord. Mevrouw Berghorst heeft ook gezegd: ik wil in ieder geval dat gekeken wordt naar een ander dekkingsvoorstel. Dat is ook een beetje het voorstel van u. We gaan serieus onderzoeken wat daarin mogelijk is – ik heb u goed gehoord – en we zullen dat wat mogelijk is meenemen in het voorstel van PS voor juni. Daarbij kijken we ook: hoe is het in het verleden gebeurd en bij welke voorstellen is het anders gegaan? Maar wij zullen serieus onderzoeken hoe we hier handen en voeten aan kunnen geven.

De voorzitter: Ik zie een vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ‘onderzoeken’ … Als Statenlid kan ik wel drie manieren bedenken waarop je een bedrag van € 1,8 miljoen kunt dekken uit de huidige begroting. Dus onderzoeken vind ik een beetje een te vrijblijvende toezegging, omdat onderzoeken ook kan betekenen: we hebben het onderzocht en vinden dit toch het beste idee. Dat zou betekenen dat we in een situatie komen waarbij de Staten zelf het dekkingsvoorstel gaat veranderen door het te amenderen. Dus ik zou u willen vragen om gewoon toe te zeggen dat u met een ander dekkingsvoorstel komt en niet met een onderzoek naar een ander dekkingsvoorstel. Kunt u dat toezeggen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Waar we al naar gekeken hebben – dat staat niet hierin – is het feit dat ik een tijd terug een garantiesubsidie heb gegeven aan de coöperatie Leo Loopbaan in het kader van de JTF-projecten voor circulaire economie op de campussen, op Chemelot. Dat geld gaat terugkomen. Ik had heel graag verwerkt gezien in dit voorstel dat we niet € 1,8 maar € 1,3 miljoen vragen, omdat we weten dat dat geld terugkomt. Daar hint ik op als ik zeg ‘onderzoeken’, kijken in hoeverre we dat zouden kunnen verwerken in dit voorstel, maar of we dat kunnen doen hangt ook af van de financieel-technische mogelijkheden. Maar op dit moment kan ik niet meer toezeggen dan dat we het serieus gaan onderzoeken. Daarom noem ik het voorbeeld van die garantiesubsidie, wat mogelijk is en wat we dan kunnen meenemen in het voorstel richting 19 juni.

De voorzitter: De heer Roso van JA21 heeft daar ook nog een vraag over.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter. Mevrouw Berghorst en ik vinden elkaar hier. Dat gebeurt niet heel vaak. Nee, dat klopt, in ieder geval politiek gezien. Wij gaan zelf inderdaad ook onderzoeken hoe we aan een andere dekking kunnen komen. Dat verzoek wordt nu een aantal keren gedaan. In het verleden hebben we dat ook gedaan, maar hebben we het nog wel hard gemaakt. Niet dat dat uit een begrotingsresultaat moet gaan komen naar de toekomst toe. We hebben aan de andere kant te maken met andere portefeuilles waarin onderbesteding plaatsvindt, wat aan de ene kant tot hogere kosten kan leiden omdat je dingen uitstelt en ze daarna duurder zijn, maar daarnaast ook een aantal andere investeringen een soort van ingehaald worden door de tijd en daar ook geld voor vrijgemaakt zou kunnen worden. Ik wil nogmaals een beroep doen, ook in vervolg op de vraag van mevrouw Berghorst: kijk ook buiten de eventuele portefeuille en maak er een kleine portefeuilletransfer van als er bij een andere portefeuille wel die ruimte is. Ik heb hem liever nu gedekt dan dat ik in de toekomst rekening moet gaan houden met overschotten, alleen al om dit te gaan financieren. Ik heb hem liever nu al dicht liggen dan dat we in de toekomst daar vragen over gaan krijgen. Dat stimuleert de continuïteit van dit project ook niet, waar we in basis positief tegenover staan.

De voorzitter: Ja, Dit was meer een opmerking ter ondersteuning van het betoog van mevrouw Berghorst dan dat ik een vraag heb gehoord. Ik ga de Gedeputeerde gewoon vragen om verder te gaan met de beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Ik heb de vraag van LOKAAL-LIMBURG – hoe garanderen we nu dat de Einstein Telescope prioriteit houdt ten opzichte van andere zaken? – al toegelicht. We gaan ervoor zorgen dat de Einstein Telescope nimmer geschaad wordt door de ontwikkelingen van een giga-AI-fabriek, alhoewel het wel zo is dat de Einstein Telescope een totaal andere focus heeft en een totaal ander financieel arrangement dan een giga-AI-fabriek. Vandaar dat het thans voorliggende voorstel ook niet gaat over een giga-AI-fabriek, maar over de realisatie van een kennishub, van een research hub, van al datgene wat er al is om ervoor te zorgen dat je een verschil kunt maken in Europa, waarbij onze kennisinstellingen en campus ook gewoon

adequaat kunnen meeliften. Dan heb ik de vragen van de VVD: wat merken de Limburgse bedrijven ervan? Een heel terechte vraag. Dat mkb is niet uitgesloten. De campussen gaan nadrukkelijk een rol spelen in dit hele verhaal, ook de euregionale campussen. Ik noemde het al, op onze campus in Heerlen zitten tientallen bedrijven. In de campus in Corda zitten heel veel bedrijven. Op de RWTH-campus zitten heel veel bedrijven. Dus dat mkb wordt nadrukkelijk meegenomen. Ik zou het ook heel fijn vinden als we op euregionale schaal dat mkb kunnen laten kennisdelen en met elkaar in contact kunnen laten komen, ook om de economische kansen veel meer te vergroten, om daarmee – dat is geen B1-woord – de agglomeratiekansen van onze Euregio veel meer te kunnen verzilveren dan we op dit moment doen. Dan was een vraag: hoe groot achten wij het risico dat op federaal niveau in Duitsland uiteindelijk andere keuzes worden gemaakt? Ik heb het woord ‘koehandel’ ook genoemd. Daar wordt op dit moment heel hard voor gelobbyd. Mijn collega Satijn is daar heel hard mee bezig, ook om ervoor te zorgen dat we de keuze voor de Einstein Telescope op onze regio te laten vallen. Daar zetten we als GS ook heel fors op in. Het is in ieder geval zo dat wij als Nederland en als Limburg erop zullen letten dat wij niet in een situatie komen dat we wel een giga-AI-fabriek krijgen en geen Einstein Telescope. Maar nogmaals, het zijn compleet andere financiële arrangementen met compleet andere financiers en ook een andere tijdlijn. Dan is gezegd dat het goed is dat we onderzoeksinstellingen verbinden, maar dat we vaker projecten hebben gehad die goed klonken, maar waar mensen uiteindelijk weinig van merkten. Wat ik in ieder geval in het hele verhaal … Ik zal het woord trinationaal niet gebruiken, maar ik heb in het kader van grensoverstijgende verbindingen van universiteiten en hogescholen vier keer per jaar overleg met bestuurders van de universiteit en de hogescholen, waarbij we ook op basis van de verklaring die getekend is, de MoU, nu ook naar een meerjarenprogramma, in ieder geval een tienjarig programma toe gaan. Dat is eigenlijk een beetje de systematiek van Kennis-As. Het gaat om een tienjarig programma met een bestuursakkoord eronder, waarbij die universiteiten zelf een X bedrag aan geld op tafel moeten leggen om ervoor te zorgen dat het georganiseerd wordt, dat ze daar een projectleider voor kunnen aanstellen, om ervoor te zorgen dat je wat betreft gezamenlijke curricula één opleiding in drie landen tegelijk kunt doen, niet alleen op AI of op natuurkunde voor Einstein, maar ook bijvoorbeeld op het gebied van nieuwe zaken die er gaan komen. Op dit moment merk ik dat er veel reuring is in de Euregio om iets met vrouwenstudies te doen. Daar kun je naar kijken. Uiteindelijk hoop ik dat ik iets aangejaagd heb waarbij ze zelf dat vuurtje brandende houden. Dan het mbo. Een heel terecht punt. Ik investeer vanuit mijn portefeuille ook fors op het hele mbo, zeker in de Vakmanschapsagenda. Ik heb vorige week in Brussel contact gehad met een aantal mensen en binnen Erasmus staat er nog een call open voor een Excellence Center for Vocational Training. We zijn nu aan het kijken hoe we het mbo in de Euregio daarbij kunnen aanhaken, om daar nog een aanvraag voor te doen. Ik denk dat het mbo een heel logische, maar ook een heel relevante derde stap is in deze ontwikkeling, om te zien hoe we die meenemen in het hele verhaal, net zoals in de lijn bij de Einstein Telescope: je hebt een pathfinder. Hoe doe ik dat? Wat is fundamentele natuurkunde? Maar ook: hoe bouw je zo’n ding en hoe onderhoud je zo’n ding? Dat is bij AI hetzelfde. Dan heb ik de vragen van het CDA over Dialogic. Dat heb ik al kort toegelicht, hoe dat tot stand is gekomen, wat daarin staat en hoe we om zijn gegaan met de adviezen daarover. Over koehandel heb ik het ook gehad. Dan de koppelkansen met de Brightlands Campussen. Die zijn betrokken. In ieder geval de Brightlands Smart Services Campus is hierbij nauw betrokken. Maar wat ik zei, ik wil heel graag die studie doen op het niveau van kennisinstellingen en professoren: wat zit nou in zijn totale breedte in de euregio, ook op campussen, aan kennis, en hoe kun je slim die verbindingen gaan maken? Uiteindelijk zullen de universiteiten en hogescholen dat ook zelf moeten gaan aanjagen, vanuit het principe: als we samenwerken staan we sterker dan wanneer we niet samenwerken. Dan heb ik de vragen van de BBB. Welke harde resultaten verwachten wij van die AI-alliantie? Niet alleen maar praten, netwerken, koffie drinken, vlaai eten en dat soort dingen. Daar ben ik het helemaal mee eens. Daar ben ik ook niet van. We zien dit voorstel als echt een eerste stap om te komen tot een gefundeerd plan en het leggen van commitment met een aantal euregionale

partners. Het kan zo zijn dat ik over een jaar, als de nieuwe coalitie aantreedt, tegen die nieuwe coalitie zeg: dit is wat we tot nu toe gedaan hebben. Dit is wat er in de Euregio ligt. Beste nieuwe coalitie, zorg ervoor dat je daar adequaat op ingaat. Maar dan moet ik nu wel de middelen hebben om dat hele verhaal te gaan aanjagen. Dus het is ook zo dat we in die nieuwe coalitie aangeven hoe ze daar verder op kunnen investeren. Wij staan aan de lat voor een vitale regionale economie. Het is belangrijk – wat ik al zei, AI gaat niet meer uit onze samenleving – dat we daar nu op meegaan. Dan onderwijs en campussen. Minder versnippering. Meer kracht. Ik kan u toezeggen dat ik er als Gedeputeerde alles aan ga doen – dat doe ik al – om die krachtenbundeling tot stand te brengen, niet alleen hier, maar zeker ook naar het mbo. Dat heb ik net ook aangegeven. Maar wat ik zei, niet alle kaarten liggen in mijn handen. Ik ben nu bezig met de universiteit en hogescholen, om ervoor te zorgen dat die meerjarenprogramma's er komen en dat zij zelf uiteindelijk dat voort gaan zetten, ook onder zo'n bestuursakkoord met hen.

De voorzitter: De heer Goossen heeft daar een vraag over.

De heer Goossen (BBB): Die aanjaging van het mbo, lukt dat deze coalitie nog of wordt dat ook overstijgend?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Het mbo in de Euregio is een hele uitdaging. Op het moment dat je vier jaar de tijd hebt om te werken aan dit thema, moet je je focussen. Je kunt niet alles doen. Die focus heb ik ingezet om met de universiteit te beginnen, daarna de hogescholen en de campussen. Met het mbo ben ik ook bezig, maar ik heb ervoor gekozen om eerst aan de Limburgse kant te kijken, om daar de verbinding te maken via die Vakmanschapsagenda. Bij het mbo is het zo. De drielandentrein is een goed voorbeeld. De diploma's van de machinisten op de drielandentrein in drie landen worden niet erkend. Dus je zult eerst moeten gaan kijken: hoe is die diploma-erkenning geregeld? De Benelux heeft het initiatief genomen om dat te gaan regelen, in de Benelux, met NRW erbij. Het is cruciaal, zeker als je kijkt naar zo'n euregionale arbeidsmarkt, dat een elektricien die op het Vista College in Heerlen is opgeleid, bij wijze van spreken ook in Aken werkt. Ik vind het superjammer dat de € 3 miljard investering van de RWTH-campus in Aken, die 1,5 kilometer over de grens bij Vaals ligt … Ik vind het jammer dat er geen enkele elektricien is geweest of geen enkel bedrijf in Limburg is geweest dat daarvan mee heeft kunnen profiteren. In Eindhoven zou dat onmogelijk zijn. Als je kijkt in een straal van 100 kilometer rondom Eindhoven, dan hebben heel veel andere bedrijven geprofiteerd van de ontwikkelingen en de bouw die daar heeft plaatsgevonden. Door de landsgrens bij ons en het feit dat diploma's niet erkend zijn, is dat bij ons vaak gewoon uitgesloten. Dus bij die mbo's kijken we eerst: wat is überhaupt aan basis nodig om uiteindelijk mee te kunnen gaan? Anders kom je in een situatie dat je inderdaad koffie gaat drinken en vlaai blijft eten, maar dan zijn de basisdingen niet geregeld. Dus die basis moet op orde zijn. Als we op een aantal punten kunnen zeggen 'oké, we gaan nadrukkelijk kijken hoe we de diploma's kunnen erkennen, gezamenlijk, en als iemand in Heerlen is opgeleid, kan die met hetzelfde diploma ook in Aken werken en vice versa, net als in Luik en Hasselt', dan hebben we een stap vooruitgezet. Op die manier wil ik ook heel graag dat mbo meenemen. Dan zit je ook met de taal. Mbo-studenten zijn toch heel vaak mensen die in niet zo'n hele grote cirkel rondom de plek waar ze wonen of vandaan komen gaan studeren. In Duitsland wordt Duits gesproken, in Luik Frans. Alleen tussen Nederland en Vlaanderen heb je geen taalgrens. Ook dat is een praktisch aspect dat we moeten meenemen in dit hele verhaal. Dus vanuit die hoedanigheid kijk ik wat we in ieder geval kunnen doen in de periode die ik heb, maar ik heb nadrukkelijk de focus dat we dat meenemen. Maar hoe dat precies vorm en inhoudt krijgt, moeten we nog bekijken.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Dan had ik nog een vraag van de heer Goossen, vooruitlopend op die internationale ontwikkeling, of wij het als GS belangrijk vinden om die krachten te bundelen. Dat wil ik ook doen. Dat zei ik ook. We hebben aan alle kanten van de grens honderden miljoenen geïnvesteerd. Ik vind het enorm jammer als we die krachten niet zouden kunnen bundelen om daar een krachtig netwerk neer te zetten, waarvan wij als Limburg ook profiteren en waarbij we die agglomeratiekansen kunnen verzilveren. Dan heb ik de vragen van mijnheer Wolters Gregório van de SP. Op het Dialogic-rapport ben ik uitgebreid ingegaan. U vraagt ook nog wat het effect is van die herprioritering. Die middelen, zeker bij onderwijs en arbeidsmarkt, zijn al … Ik durf het woord ‘trinationaal’ bijna niet meer te gebruiken. Die propositie voor die grensoverstijgende samenwerking van onderwijs, kennisinstellingen en arbeidsmarkt … Het voorstel dat hier voorligt ligt in lijn met dat wat in dat programma wordt gedaan. Dus het is niet zo dat we de resultaten niet bereiken, maar we proberen hier … Met de middelen waarmee wij optimaal een win-winsituatie kunnen bereiken, kunnen we dat doen. Vandaar dat ook niet … Ik heb niet alles kunnen prioriteren, omdat een aantal dingen gewoon al lopen in die programma’s. Daar waar we die win-winsituatie kunnen bereiken, hebben we dit geherprioriteeerd. Dan vraagt u ook nog: waarom na dat voorstel voor het Einstein Telescope Low Frequency Centre nu weer een nieuw voorstel? Even kijken. Hoe kan ik dat nou het beste uitleggen? Ik heb uitgelegd dat die vijf universiteiten samen die verklaring hebben getekend. Die vijf universiteiten zijn ook aan de slag gegaan. Het eerste project dat ze nu aan het doen zijn, is om een grensoverstijgend curriculum te realiseren op het gebied van circulaire wetenschappen, Circular Sciences. Dat loopt op dit moment. Met het tweede punt zijn ze zelf gekomen. ‘Die Einstein Telescope komt er. We willen heel graag vanuit een holistische aanpak zelf investeren in onderzoek.’ Ik heb afgelopen week ook een gesprek gehad met de gouverneur van Belgisch Limburg. Ook die willen heel graag aanhaken, via de Provincie of via de gewesten. Voor Duitsland geldt hetzelfde. Daar zijn die universiteiten zelf mee gekomen. Vanuit die hoedanigheid zie je dat er een verschillende aanvliegroute gekomen is vanuit het hier voorliggende voorstel, maar ook het voorstel van het Low Frequency Centre. Dat is echt gebaseerd op het feit dat je de pathfinder verder gaat verstevigen, waarbij het voorstel van mijn collega de aanjager daarvan was. Dit komt echt vanuit de vijf universiteiten. Ik snap jullie appel. Ik snap ook dat je zegt: als het over ‘Einstein’ gaat, waarom doe je dat dan niet samen? We hebben daar in GS goed naar gekeken. We hebben gekeken wat de mogelijkheden zijn om het te combineren. Maar het leek ons als GS beter om het op deze manier te doen. Daarom ligt dit thans voor. Dan heb ik de vragen van GroenLinks. Die gaan ook over …

De voorzitter: Er is een vraag van mevrouw Berghorst van de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Zou u ons kunnen meenemen in de afweging die het College daarin dan maakt? Waarom vindt u dit beter op deze manier?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Om zaken zuiver te houden en ook om ervoor te zorgen dat de snelheid of het tempo waarbij bepaalde besluitvorming plaats moet vinden … Op dezelfde dag dat uw Staten het voorstel van mijn collega goedgekeurd heeft, is ook in de ministerraad een voorstel goedgekeurd. En ook vanwege het feit dat dit gaat over echt de Einstein Telescope en de pathfinder. Dit voorstel is ook heel sterk gelinkt aan het grensoverstijgende universiteits- en hbo-netwerk. Dat is een van de belangrijkste redenen geweest om dit voor te leggen zoals het thans voorligt.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Maar betekent dat dan dat als we nou niet bezig waren geweest met de Einstein Telescope, u dit voorstel dan ook aan ons had voorgelegd?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: De kans hierop zou heel groot zijn geweest, maar dan zou mogelijkerwijs het voorstel niet 'Einstein' zijn geweest, maar circulariteit of vrouwenstudies of andere zaken. Op dit moment zijn die universiteiten … Ik noem die vrouwenstudies niet voor niks. Ik weet dat de academische ziekenhuizen – het Cliniko in Aken, de ziekenhuizen in Luik, Hasselt en Maastricht – op dit moment een voorstel aan het uitwerken zijn op het gebied van vrouwenstudies. De helft van onze populatie bestaat uit vrouwen. We hebben ook wijken, zeker in de hele euregio, waar het minder goed gaat en waar de gezondheid niet is zoals die zou moeten zijn. Dus daar zijn ze op dit moment heel hard aan aan het werken. Dus er zijn ook andere thema's waarop die universiteiten en ook die hogescholen zich vinden en de boel gaan verbinden, omdat ze dan sterker zijn dan op het moment dat ze het afzonderlijk gaan doen en vaak ook met elkaar gaan concurreren. Zeker in aanloop naar het nieuwe MFK en het nieuwe Horizon-programma dat er in 2028 is. Ik juich dat heel erg toe, omdat wij in Limburg door die landsgrens slecht de agglomeratiekans kunnen verzilveren en hierdoor wel. Een ander voordeel is ook: op het moment dat je in staat bent om zo'n krachtig ecosysteem te worden, denken mensen: verhip, ik ga in Limburg studeren, want dan kan ik in één studie drie landen aantikken in plaats van dat ik naar Groningen of Amsterdam ga. Dat zit allemaal achter dit voorstel. Dus het zou best zo kunnen zijn, om terug te komen op de vraag, dat er dan een ander voorstel had gelegen, niet gerelateerd aan 'Einstein'.

De voorzitter: Gaat u verder.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel. Ik was bij GroenLinks en de vraag van de heer Sol. U zegt dat de techniek van de begroting niet helemaal zuiver is en vraagt waarom het niet wordt opgenomen in de meerjarenbegroting. Het wordt nu opgenomen in de meerjarenbegroting door de geraamde lasten in het juiste jaar te ramen en dat ook ten laste te brengen van het begrotingsresultaat. Dan heb ik de vragen van 50PLUS: hoe zit het met financiering van de overheden in België, Duitsland en de universiteiten? Ik lichtte net toe dat dit voorstel zeker voor 'Einstein' geïnitieerd is door de vijf universiteiten. Zij legden zelf € 3,25 miljoen op tafel en gaan kijken hoe ze cofinanciering voor dat voorstel kunnen krijgen. Daar zijn we in de Euregio mee bezig. Vandaar dat gekeken wordt: als meerdere partijen, die allemaal in de Euregio budgetten hebben voor die Einstein Telescope, daar een bijdrage aan leveren, dan kun je iets neerzetten waarbij een heel mooi … Het wordt geen fysiek instituut. Dat ben ik vergeten te zeggen. We gaan niet investeren in een fysiek gebouw, maar het wordt echt een research hub waarbij mensen ook tussen de verschillende plekken en universiteiten zich gaan bewegen. U vraagt daarnaast: waarom is die € 0,6 miljoen voor de EMR niet meegenomen? Dat zijn middelen die al beschikbaar zijn. Die zijn meegenomen in de voorjaarsnota. Dat is geen onderdeel van die € 1,8 miljoen van dit voorstel. Dan ben ik bij de vragen van D66. U vraagt welke rol GS ziet voor een …

De voorzitter: Er is een vraag van de heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Voorzitter, als het mag: ik had gevraagd of dit structurele lasten zijn die ten laste komen van de structurele begrotingsruimte, die schaars is. Dat vind ik wel een wezenlijke vraag in die meerjarenraming.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik ben even afhankelijk van de ondersteuning van mijn ambtenaren. Het woord ‘structureel’ staat hier niet bij. Ik stel voor dat ik hier in de tweede ronde op terugkom, dus dat we die vraag even meenemen. Dan heb ik de vragen van D66, voorzitter: welke rol ziet GS voor een duurzame borging? Ik heb net al toegelicht dat we dat willen doen door samen met universiteiten en hogescholen te werken aan zo’n meerjarenprogramma met bestuursakkoord, zodat zij zelf ook het procesgeld op tafel leggen en dit door blijft lopen. Het feit dat zij nu zelf met dit voorstel van de Einstein Telescope Research Hub komen, is voor mij een bevestiging van het feit dat zij zelf inderdaad willen investeren in die samenwerking. Dan: samenwerking breder uitzetten dan hbo en mbo. Ik heb al toegelicht; ik ben heel blij dat we volgende week op de OECD-conferentie die gezamenlijke verklaring, die MoU, gaan tekenen tussen de elf hogescholen in de euregio. Ik heb ook toegelicht hoe ik het mbo op een adequate manier wil aanhaken, maar wel vanuit een realisme en niet vanuit een wensdroom. Daarmee wil ik ook heel graag aanhaken bij dat waar op dat moment het mbo ook echt behoefte aan heeft. Ik kan wel heel veel willen, maar zij moeten het ook kunnen. Dat vergt een lange adem. Bij een nieuwe coalitie zal het een heel belangrijk punt worden, ook naar het mbo toe, om daar echt vol aandacht voor te blijven hebben. Heeft GS in beeld in hoeverre die infrastructuur in de Euregio al gereed is? Wat ik zei: ik ben bezig met zo’n studie over wat er eigenlijk allemaal gedetailleerd op die … Ik heb het altijd over naakte data. Ik hoef geen flashy rapporten. Maar wat zit er eigenlijk allemaal op die campus aan kennisinstituten, met professoren, met kennisdomeinen? Zodat je in ieder geval een volledig beeld hebt van wat er in onze Euregio allemaal zit. Gevraagd is ook wat het scenario is als de Einstein Telescope niet naar Limburg komt. Daar gaan we niet van uit. We zetten alles op alles op alles dat die wel naar Limburg komt. Maar de vraag is terecht: wat als die er niet komt? ‘Einstein’ is een samenwerking waarbij we sowieso, ook als de telescoop niet naar Limburg komt, betrokken blijven. De investeringen die gedaan zijn in Maastricht, ook in het Einstein Telescope Low Frequency Centre, laten zien dat we in ieder geval die kennishub sowieso hier hebben, waar die dan ook landt. Maar ik merk dat alles wat we nu doen, ook in de euregio, ook de verbinding met die gezamenlijke curricula die we vormen, meehelpen in het bidboek, om uiteindelijk de mensen die een keuze moeten maken te laten zien dat we hier niet ins Blaue hinein en ook niet zonder infrastructuur deze faciliteiten kunnen faciliteren. Er zit al heel veel. Dus we beginnen niet van nul af aan.

De voorzitter: Ik wil u heel even wijzen op uw tijd. Die is zo dadelijk afgelopen. Ik wil u vragen of u al tot een afronding kunt komen. Ik weet dat er nog een aantal fracties wacht op beantwoording van de vraag. Maar ik vraag u een beetje meer snelheid te maken.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben een beetje enthousiast over deze samenwerking.

De voorzitter: Heel goed. De heer Meulenberg heeft wel nog een vraag.

De heer Meulenberg (D66): Dank, voorzitter. Ik denk dat het heel goed is om het mbo erbij te betrekken, maar ik zie het nergens in de stukken terug. Ook het hbo zie ik alleen genoemd staan als zijnde ‘onderzoek doen’ en niet ‘bij studies aangesloten’. Ik zou het wel fijn vinden als dat meer daarin verwerkt wordt en als ze meer aangehaakt worden. Ik vind het fijn dat er meer onderzoek is, maar hoe

meer dat dat genoemd wordt, hoe belangrijker dat is. Er is nog een tweede punt waar ik me ook wel zorgen om maak. U zegt dat we ervan uit moeten gaan dat hij hier komt. Ik hoop het van harte. Maar ik weet ook dat onderwijsinstellingen ook krap bij kas zitten en dat dat ook enorm veel geld gaat kosten. Ik vraag me dan ook af: als een onderwijsinstelling moet kiezen tussen iets wat hier niet gaat komen of niet komt, waar ze nog geld aan gaat uitgeven, is dat dan een plan dat ze kunnen behouden? Hoe kijkt u daar tegenaan?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dan heb ik even een tegenvraag. U doelt op het gebeuren van de Einstein Telescope Research Hub? Ja. De universiteiten hebben er heel goed naar gekeken of ze dit zouden willen doen. Zij zien dat voor zichzelf ook als een no regret-investering. Dit gaat over: wat is er nou allemaal nodig vanuit een holistische aanpak als het gaat over dit soort grote ontwikkelingen en big science-projecten? Toevallig is het hier de Einstein Telescope, maar het zouden ook andere zaken kunnen zijn. Die kennis is niet weg. Dus de universiteiten zien dit voor zichzelf echt als een no-regretinvestering, in plaats van dat ze denken: als het er dan niet komt, dan hebben we het voor niks gedaan. Dat is niet zo. Ze hebben heel goed gekeken. Anders leggen zij dit geld niet op tafel. Ze hebben ook heel goed moeten kijken waar ze dit geld vandaan halen en hoe ze dat moeten doen. Dat is niet over één nacht ijs gegaan. Goed. Ik ga door met de vragen van Horizon, van mijnheer Loomans. Een overzicht van alle … Excuus. O, sorry! O, sorry. Nee, nee, nee, nee. Excuus. Excuus. Excuus. Nee. Nee, voorzitter, helemaal terecht. Excuus. Mevrouw Berghorst, mijn excuses. Een aantal vragen heb ik al beantwoord, ook door de vragen die u gesteld heeft: hoe kan het nou dat dit voorstel weer nieuw is? Dat heb ik toegelicht. U vroeg ook op welke wijze de Brightlands Smart Services Campus bijdraagt. Ik heb toegelicht dat die nadrukkelijk aangehaakt is. Over dat andere dekkingsvoorstel heb ik het eigenlijk ook al gehad, over hoe we daartegen aankijken. De Brightlands Smart Services Campus is voor ons in ieder geval het uithangbord voor die initiatieven in het kader van AI en die spelen ook een heel belangrijke rol in het thans voorliggende voorstel. Dan ga ik over naar de vragen van mijnheer Loomans. U vraagt om een overzicht van alle projecten en bedragen rondom de Einstein Telescope. Ik zal in overleg treden met de portefeuillehouder van de Einstein Telescope en vragen of dat overzicht kan worden verschaft. Ook hier de vraag wat het plan B is als de Einstein Telescope … Daar heb ik al op geantwoord.

De voorzitter: De heer Loomans heeft een vraag.

De heer Loomans (Horizon): Ja, is dat overzichtje dan een toezegging? Dan nog mijn opmerking over dat plan B, dat er blijkbaar niet is en waar mijn collega het ook al over had. Het is niet de eerste keer natuurlijk dat we hier met een onderwerp bezig zijn waarbij er geen plan B is. De ware werkelijkheid laat zien dat er af en toe toch dingen gebeuren die we niet heel leuk vinden. In één keer hebben we dan een crisisscenario. Dus ik zou toch willen adviseren dat het College, al is het achter gesloten deuren, af en toe eens een keer met de benen op tafel gaat filosoferen over wat we doen als … Dat ze dat niet openbaar maken, vind ik prima, maar ik zou het toch wel wenselijk vinden dat we in ieder geval, mocht het een keer tegenvallen, we niet met een heel groot probleem aan tafel zitten. Dat was het.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik kan toezeggen dat ik het met mijn collega bespreek. Ik kan geen overzicht toezeggen, omdat ik niet de portefeuillehouder ben van de Einstein Telescope. Ik

neem de suggestie mee terug naar GS om een keer op een goed moment met een kop koffie en een stuk vlaai te praten over: wat als?

De voorzitter: De heer Roso heeft ook nog een vraag.

De heer Roso (JA21): Ja, die is eigenlijk meer gericht aan de heer Loomans, via u, voorzitter. Het is een verduidelijkingsvraag eigenlijk, of ik zijn vraag goed begrepen had.

De voorzitter: Nee. De heer Loomans heeft op dit moment geen termijn. Dan kunt u geen verduidelijkingsvraag stellen. Dan gaat u een interruptie voeren op een interruptie en dat is niet de manier waarop we hier hebben afgesproken dat we het doen. Ja. Dan zult u toch in uw tweede termijn bijvoorbeeld even aan moeten geven dat u een vraag heeft waar u nog over in debat wil gaan met de commissie. Dan geef ik het woord terug aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Dan ga ik snel verder. Mevrouw Jiménez vroeg wat de gewone Limburger hiervan merkt. Ik heb in de beantwoording van de andere vragen al uitgelegd dat dit een investering is in de euregionale samenwerking met een heel breed effect. Ik vind het, wat ik al zei, superjammer als er 1,5 kilometer over de grens van Vaals zo'n grote investering is, maar bedrijven in Limburg daar niet van mee kunnen profiteren. Dus het versterken van de economische positie en het vestigingsklimaat, maar ook dat andere bedrijven mee kunnen profiteren op het moment dat we ons verbinden, vind ik heel belangrijk. Dat is ook in de kern dat wat we hier trachten te bereiken. Wat het betekent voor het mkb heb ik net toegelicht, ook in de beantwoording van de vragen van mijnheer Bloi. Wie heeft straks de regie? Die regie komt bij ons bestuurlijk overleg te liggen. Het is ook altijd zo: op het moment dat wij een subsidiebeschikking afgeven, zitten daar hele strakke subsidievoorwaarden en resultaatverplichtingen in. Mochten mensen daar niet aan voldoen, dan vragen we het geld terug. Op die manier houden we de regie, zeker ook in een bestuurlijk overleg. Zo organiseren we dat ook vaak. Dat hebben we bij Kennis-Asprojecten ook gedaan, dat die regie ligt bij een bestuurlijk overleg, waarbij we altijd aan tafel zitten of voorzitter zijn. Vervolgens was ook de vraag: wat als de Einstein Telescope niet naar Limburg komt, hebben wij dan een exitstrategie? Ik zei al: ik neem het naar mijn collega's terug om het daar een keer over te hebben. Dat was mijn beantwoording, voorzitter. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij naar de tweede termijn van deze commissie. Dan start ik weer bij de heer Jacobs. Die heeft geen tweede termijn. De heer Roso, heeft u een tweede termijn?

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter. Eén kort punt, namelijk dat wij in navolging van wat ik eerder heb aangegeven met betrekking tot financiering … Ik wil alleen even aangeven, ook richting de Gedeputeerde, dat wij inderdaad met een amendement zullen komen als de financiering niet wijzigt. Daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Verberkt? Geen tweede termijn. De heer Bloi van de VVD.

De heer Bloi (VVD): Ja, heel kort. In de beantwoording op vragen van de PVV, over wat Limburg eraan heeft, vroeg ik me af … Ik snap de beantwoording wel een beetje, maar ik heb ook een buurvrouw die mbo 3 heeft gedaan. Die vraagt mij weleens: wat doe je eigenlijk de hele dag op dat Gouvernement? Waarschijnlijk zal ze dat vanmiddag weer doen. wat hebt u vandaag gedaan en waar hebt u het over gehad? Hoe moet ik haar dit voorstel uitleggen, gewoon op mbo-3-niveau? Daar ben ik een beetje naar op zoek. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ik vraag me wel af waarom de heer Bloi zo vraag bij zijn buurvrouw is, maar dat ter zijde. Nee, bedankt voor de beantwoording. Nog even over de rol van Brightlands, Heerlen. We hopen echt dat in een volgende versie dat nadrukkelijker aanwezig is in het stuk, om dat te steunen. Dan nog kort eventjes een reactie ook op de heer Loomans. Ik snap dat plan B natuurlijk, maar het CDA ziet juist deze investeringen als plan B. Zelfs als dat er niet zou komen, dan kunnen we hier in ieder geval nog op een andere manier van profiteren. De vraag is of de Gedeputeerde dat met mij deelt.

De voorzitter: De heer Goossen van de BBB.

De heer Goossen (BBB): De woorden van de heer Hanegraaff kan ik onderschrijven. We willen het liefst de Einstein Telescope hier hebben. Plan B … Misschien is het plan A1 om de AI-alliantie hier te krijgen. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. De SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog twee extra vragen die tijdens de beantwoording kwamen opborrelen. Dank aan de Gedeputeerde voor de beantwoording uiteraard. De eerste vraag is: sluiten wij met onze inzet dan ook aan op bijvoorbeeld RASE, dus Research voor AI Science in Europe. Onze middelen, kennis en jeugd inzetten voor onze autonome AI-toekomst is goed, maar we moeten niet overal zelf het wiel gaan uitvinden, is onze mening. De tweede is: komen uit de genoemde MoU-bestuursafspraken ook wensen of harde behoeften naar voren op andere beleidsterreinen, zoals bijvoorbeeld het openbaar vervoer in de Euregio of woningbouw in Zuid-Limburg? Als dat zo is, moeten we daar alle rijksoverheden ook bij aan laten haken, omdat onze financiële ruimte onvoldoende is om dat allemaal van de grond te krijgen. Dat is mijn mening. Hoe kijkt de Gedeputeerde daartegen aan? Waar ik in de eerste termijn aangaf dat het inzicht van PS in de verschillende projecten en de financiering rondom de Einstein Telescope verdwijnt in een zwart gat, ben ik nog altijd niet gerustgesteld door een eventueel lijstje. Ik merk op dat dit voor meerdere partijen in de zaal geldt. Mijn voorstel aan de commissie om alle investeringen in de Einstein Telescope in de Regeling Grote Projecten op te nemen staat daarom nog altijd. Zou ik nog mogen verduidelijken waarom, voorzitter? Ik vraag dit omdat de zoemer net afging.

De voorzitter: Ja, natuurlijk.

De heer Wolters Gregório (SP): Oké. Ik doe dat op basis van artikelen 3.3 en 3.4, omdat bij de Einstein Telescope nog altijd de volgende zaken spelen. 1. Er is sprake van een niet-routinematige, grootschalige en in de tijd begrensde activiteit met een langere doorlooptijd. 2. Financiële risico’s van het project worden gedragen door de Provincie Limburg. 3. Er is sprake van een complexe financieringsconstructie. 4. Er is sprake van een complexe organisatiestructuur. Dat geldt dan voor alles wat met de ET samenhangt. Daarom hoop ik op brede steun van mijn collega’s om het in de RGP te laten vallen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u, voorzitter. Begrotingstechnisch wacht ik dan maar even het definitieve dekkingsvoorstel richting PS af. Inhoudelijk ben ik nog steeds in verwarring over de AI-gigafabriek. Ik hoorde de Gedeputeerde in de eerste ronde aangeven dat dat geen onderdeel is van

dit voorstel. Dat is ook een apart besluitvormingstraject. Dat ziet hier niet in. Maar het staat wel tien keer in dit stuk. Ik geef maar even wat naakte data. Dus het wordt wel heel belangrijk gemaakt. Dat snap ik nog steeds niet zo goed. Ik denk dat we dat ook helemaal niet nodig hebben. We hebben het snelste computercentrum van Europa in Jüilch staan, met ook een enorme hoeveelheid van die NVIDIA-modules. Dus ik begrijp nog steeds niet zo goed waarom die relatie wordt gelegd, zeker ook niet als dat dus risico's introduceert.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Est. O … Nee, de heer Goossen heeft daar toch geen vraag over. Oké. Dan toch de heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u wel, voorzitter. Dank voor de beantwoording. Ik keek laatst naar de Daily Show. Daar was een presentatie: 'How to win a trade war?' [1.40.36] Het was eigenlijk heel frappant dat Nederland expliciet genoemd werd als land dat vooroploopt in de technologie en dergelijke. Dat was heel apart. Naast de EU zelfs. Dat vond ik wel heel apart. Ik hoor dat er heel veel gepraat wordt over een plan B. Ik zou zeggen: als je het toch over een Einstein Telescope hebt, dan praat je niet zoveel over een plan B, mensen. Het is net alsof Ronald Koeman zegt: we gaan wel naar het WK, maar ik denk niet dat we de finale halen. Dat zou ik dus niet doen. Ik verwacht wel, ook al ben ik een oppositiepartij, dat het College op die achternamiddag goed nadenkt over dat plan B. Dat vertrouwen moeten we toch wel hebben. Ik zou zeggen: laten we proberen positief te zijn en het niet zo vaak hebben over het niet halen, maar gewoon zeggen dat we er vol voor gaan. Dat straal je dan namelijk ook naar buiten uit. Ten aanzien van het voorstel: soms heb ik toch het gevoel dat het wat prematuur is. Er zijn nog zoveel ontwikkelingen in België en dergelijke. Ik denk dat het verstandiger was gekomen als het gewoon een keertje terug was gekomen als er daar meer zekerheden op zouden zijn. Ik heb ook niet het gevoel dat het niet zou kunnen wachten. Compliment aan de Gedeputeerde. Ze zei heel mooi dat het ten laste van het begrotingsresultaat wordt gebracht. Dat is een betere formulering dan in het Statenvoorstel staat. Dat heb ik een keertje aangegeven. Dat vind ik goed. Ik heb gevraagd welke activiteiten nu niet doorgaan, als u dat doet. Dat heb ik niet gehoord. Maar zijn dat dan zaken die in het kader van de onderbesteding toch niet zouden worden uitgevoerd en we daar dus hier de financiering voor vinden? En ja, ik vind het dus heel raar dat die € 0,6 miljoen, die gerelateerd is aan dit project, dan weer apart in een voorjaarsnota komt te staan. Dat maakt het een beetje onoverzichtelijk. Als een Statenvoorstel zo essentieel gewijzigd gaat worden, vraag ik me af waarom het direct naar de Staten gaat en of het niet beter kan terugkomen in de commissie. Dat is onze inbreng.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Voorzitter, dank je wel. Ik heb net gezegd tegen de Gedeputeerde: we missen de termen mbo en hbo in het voorstel. Ik hoorde de Gedeputeerde zeggen: we zijn ermee bezig. We zijn ermee bezig. Maar ik mis het echt in het stuk. Dus ik wil eigenlijk vragen om een toezegging van de Gedeputeerde om ook dit op te nemen in het stuk, dus dat u voornemens bent om zowel de hbo- als de mbo-instellingen te betrekken in deze voorstellen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Steun voor dat verzoek van D66. Ik heb alvast even een blikje geworpen op de jaarrekening. Op pagina 23 staat: 'Het meerjarig perspectief: financieel gezond, want meerjarige ruimte blijft onder druk staan.' Dat is een belangrijke waarschuwing voor ons. Aangezien we in dit voorstel die meerjarige ruimte benutten om het te dekken, dacht ik ook: laat ik eens kijken of ik een ander voorstel kan doen. Ik heb er drie bedacht. U zou het kunnen dekken door gewoon te

kijken waar we momenteel in de onderbesteding zitten, waarvan we echt zeggen: dat gaan we echt niet meer uitgeven, dat gaan we schrappen. Daar zou u dekking kunnen zoeken. U zou het kunnen dekken uit de algemene reserve. Maar als u kijkt naar het jaarresultaat van 2025, dan staat daar: 'Saldo vrij te besteden resultaat € 28,5 miljoen.' Me dunkt dat u het daar ook uit kunt dekken.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loomans.

De heer Loomans (Horizon): Ja, ik merk dat er wat verschillend gedacht wordt over mijn opmerkingen over een plan B. Laat ik dat nog even nader toelichten. In mijn ogen betekent het absoluut niet dat als de ET niet door zou gaan, we alles uit onze handen laten vallen. Per slot van rekening hebben we voor de Einstein Telescope gewoon baanbrekende technologie op wereldniveau nodig. Per slot van rekening is volgens mij het grootste deel van al die ontwikkelingen die wij steunen erop gericht om die techniek handen en voeten te geven. Dus het enige wat ik zou willen adviseren is om eens te kijken wat je daar nog meer mee zou kunnen doen als je deze technologie verder ontwikkelt. We moeten goed nadenken, ook eventueel in overleg met de universiteiten, over dat er meerdere mogelijkheden zijn om gewoon op de ingeslagen weg door te gaan, ook zonder ET. Ik hoop dat ik daarmee wat onduidelijkheid heb weggenomen. Dank u wel.

De voorzitter: En tot slot mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Goed, een exitstrategie is er niet. De Gedeputeerde gaat in gesprek met collega's. Ik wil toch nog wel meegeven dat die exitstrategie voor ons als PVV van cruciaal belang is. Aan dat stuk wil ik toch echt graag een exitstrategie toegevoegd zien. Ik kijk uit naar de resultaten van het vlaai eten met collega's. Dan nog de vraag: hoe reflecteert de Gedeputeerde op het voorstel van de SP om de Einstein Telescope in de Regeling Grote Projecten op te nemen? Dit besluit is voor ons ook essentieel om überhaupt mee te kunnen gaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was dit het einde … Nee, het is nog niet het einde van de tweede termijn van uw commissie, want de heer Bloi heeft daar nog een vraag over.

De heer Bloi (VVD): Ja, ik heb een vraag aan de PVV. We hebben het over een exitstrategie, maar om een exitstrategie te hebben, moet je in dit geval op zijn minst eerst een introstrategie hebben. Dus ik vraag me af: wat is de exitstrategie van de PVV als er nog geen introstrategie is?

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Wij hebben geen exitstrategie en die kunnen we ook niet vinden. Dus vandaar ook onze vraag om een exitstrategie. Voor elk groot project, waar je zoveel miljoenen in stopt, zou je op zijn minst een strategie moeten hebben, zodat als het echt misgaat, je altijd nog kunt zeggen: oké, we halen onze handen ervan af en zijn bij dezen weg bij dit project. Ja, een exitstrategie is essentieel. Dat zou je voor alles moeten hebben.

De voorzitter: De heer Bloi heeft een vervolgvraag.

De heer Bloi (VVD): Is dan die exitstrategie niet: stel, die Einstein Telescope zou hier niet komen, dan heb je de ETpathfinder hier, het ET-CRISTL in Luik, het Low Frequency Centre is Maastricht en dan deze ET-hub. Dus het is niet een plan B of A, wat dan ook, maar eigenlijk een plan E.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Nee, want je hebt die dingen al. Die bezit je al op dat moment. Maar je kan altijd nog kijken naar een ander standpunt dat je dan inneemt. Hoe gaan we nou verder met die hubs? Gaan we innoveren in andere technologieën? Of, of, of. Je moet een plan B hebben voor als het niet gaat lukken om de Einstein Telescope hier te krijgen. Wat gaan we dan met al die onderzoekscentra doen, en, en, en?

De voorzitter: Dan is dit nu het einde van deze tweede termijn van uw commissie. Dan kijk ik naar de Gedeputeerde. De Gedeputeerde heeft zeven minuten voor de beantwoording van uw vragen. Ga uw gang.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dan gaan we daar snel mee aan de slag. Ik heb een vraag gehoord van de heer Bloi van de VVD: hoe leg ik aan mijn buurvrouw op mbo-3-niveau uit wat ze eraan heeft? Ik heb toegelicht, ook in de eerste termijn, dat ik me er heel sterk voor maak om agglomeratiekansen te verzilveren. Agglomeratiekansen verzilveren betekent ook dat je ergens op heel hoog niveau, op wetenschappelijk niveau, een ontwikkeling doet, net zoals bijvoorbeeld bij CERN in Zwitserland. Dan rolt dat op een gegeven moment uit en heeft daar ook de lokale kapper, bakker, installatieadviseur enzovoort effect van, omdat dat een economische impuls is. Dat is ook het heel verhaal dat we hebben gebouwd rondom de Einstein Telescope. Dus wat u vanmiddag, als u koffie gaat drinken en vlaai gaat eten bij uw buurvrouw, zou kunnen zeggen is dat als we dit voor elkaar krijgen, dat uiteindelijk leidt tot dat we heel interessant zijn voor mensen van buiten om naar hier te komen en dat we daar dingen kunnen ontwikkelen waardoor bedrijven nieuwe business kunnen ontwikkelen, dat geld verdiend wordt en dat dat geld ook weer uitgegeven gaat worden, dat ze naar de kapper moeten en vlaai gaan kopen. Ik zou dat verhaal aan uw buurvrouw willen meegeven. Het zou een mogelijkheid kunnen zijn om dat te vertellen. Ik heb meerdere keren, onder andere van het CDA en van de BBB, het plan B gehoord. Ik ben niet de portefeuillehouder van de Einstein Telescope, dus ik kan geen toezegging doen over wat dat plan B is. Ik wil daar echt ver weg van blijven. Waar ik wel de portefeuillehouder van ben, is het hele verhaal van: hoe kunnen we grensoverstijgend een heel stevige onderwijs- en kennisinfrastructuur maken? Zou dat dan iets kunnen zijn waarvan je zegt: stel je voor, om wat voor reden dan ook landt de Einstein Telescope hier niet, dan is datgene wat we hier hebben … Er zijn honderden miljoenen … Ik weet dat in Aken € 3 miljard is gestopt in die campus. Als je dat nou slim weet te verbinden, kan dat dan niet iets zijn waarvan je zegt: dat hebben we en dat zou goed kunnen zijn. Dus dat je dat op die manier ziet. Vandaar dat ik me heel sterk maak om die verbindingen te leggen, dat we daar een vliegwiel krijgen, dus dat niet de universiteiten aan de kanten van de grens allemaal afzonderlijke dingen doen en elkaar in Horizon ook gaan beconcurreren, maar dat je sterker, veel sterker, bent. Dan heb ik de vragen van de SP: kunnen we niet aansluiten bij RASE? Ik moet toegeven: ik ken het plan niet. Ik zal ernaar gaan kijken. Maar ik ben altijd van mening dat je met publiek geld geen dingen dubbel moet doen. Dus op het moment dat bepaalde zaken lopen, vind ik het belangrijk daarop aan te sluiten, maar wel te kijken: waar zitten nog witte vlekken? Dit zodat je eigenlijk een bepaalde positie kunt krijgen in het veld van die kennis. U hebt ook gevraagd wat voor wensen en harde eisen er aan die MoU zitten. Ik heb met collega Theuns daar vaker over gesproken. Hij moet natuurlijk beargumenteren waarom Limburg Centraal zo belangrijk is. Dan moet hij beargumenteren hoe onze arbeidsmarkt is en welke mensen daar dan zouden kunnen gaan wonen. Hier zie je een heel mooie link: op het moment dat je dit een heel interessant verhaal maakt en jonge mensen naar onze regio komen, die dan vervolgens hopelijk – daar strijden we voor – hier blijven, dan hebben ze hier ook een woning nodig. Dus op die manier proberen we echt de synergie op te zoeken tussen die beide zaken. Het CBS heeft er ook veel studies over, dat er echt wel een relatie is tussen die arbeidsmarkt en die woningmarkt. Dan hebt u het gehad over het verhaal van de Regeling Grote Projecten. Daar heeft de PVV ook naar gevraagd. Nogmaals, ik ben niet de

portefeuillehouder van de Einstein Telescope. Ik kan daar geen toezegging op doen, maar ook dat zal ik met mijn portefeuillehouder bespreken, hoe hij daartegen aankijkt. Dat wil ik als antwoord hierop geven.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst heeft daar een vraag over.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Toch even een technische opmerking. Het College spreekt met één mond, maar de Gedeputeerde zegt hier nu een aantal keer: ik ben niet de portefeuillehouder van de Einstein Telescope, dus ik kan daar geen toezegging over doen. Dat komt een beetje raar over, als ik heel eerlijk ben. U zou op zijn minst kunnen toezeggen dat u in contact treedt met uw collega over de Einstein Telescope en dat u de boodschap uit deze commissie meeneemt. Het College spreekt met één mond. Het is dan een beetje gek dat je daar dan in differentieert.

De voorzitter: De Gedeputeerde. Het punt is duidelijk, mevrouw Berghorst.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je, voorzitter. Het punt is duidelijk. Ik snap ook de boodschap. Ik heb al een aantal keren gezegd dat ik met mijn collega in overleg treed over de zaken die ik hier gehoord heb en die in zijn portefeuille passen, maar ik vind het ook belangrijk om zuiver te zijn. Dus vanuit de hoedanigheid waarin ik hier zit, zal ik met mijn collega in overleg treden om met hem een aantal zaken te bespreken die hier aan bod zijn geweest. Uiteindelijk is het ook zo dat PS zelf besluit of een project onder de regeling valt die mijnheer Wolters Gregório ook genoemd heeft. Dan heb ik mijnheer Sol van GroenLinks horen vragen waarom de giga-AI-fabriek zo vaak wordt genoemd in dit voorstel, terwijl het er eigenlijk niet over gaat. Ik zal het proberen te verduidelijken. Wat je ziet is: wij kunnen niet bepalen waar die giga-AI-fabrieken in Europa gaan komen. Dat doen de bedrijven die daarin investeren. Die bedrijven bepalen: wat is voor ons de beste plek, waar zijn de kosten het laagst, waar zijn de opbrengsten het hoogst en waar is er de beste onderzoeks- en researchfaciliteit, waarbij uiteindelijk langjarig die hele grote diepte-investeringen gedaan kunnen worden? Dat gaan wij als overheden niet doen. Wat wij wel kunnen doen; al die initiatieven, waar ze ook in Europa gaan komen, moeten weten: hoe bouw je zo'n ding, hoe onderhoud je zo'n ding, wat kun je met zo'n ding? Dat is iets wat wij hier in onze regio willen. Dat sluit aan bij wat Heerlen zegt: we willen het AI-centrum van Nederland worden. Dat is dat wij in onze Euregio met dat wat we hebben … We hoeven niet naast onze schoenen te gaan lopen, maar we hebben hier al heel veel en als we dat op een slimme manier verbinden – dat is het voorstel dat thans voorligt – dan hebben we in Europa een machtig mooie kans om daar waar die investeringen er ook gaan komen een bijdrage te leveren en daarmee een verbinding te hebben, zodat wij ook financieel mee kunnen profiteren van die ontwikkeling, waar ze dan ook komen, voor de bouw en de realisatie van die giga-AI-fabrieken. Daarmee laten we los dat het per se in onze regio moet komen. Dat is aan de bedrijven om te bepalen. Vandaar dat dat ook genoemd is in het voorstel. Dan de vragen van mijnheer Van Est: welke zaken gaan niet door? Ik heb in de eerste termijn ook al aangegeven dat ik gekeken heb: waar kan ik synergie bereiken, zodat ik wat in de programma's zit en wat we nu gaan doen kan bereiken? Dat betekent niet dat geen dingen doorgaan. Dan is er de vraag waarom het nu moet. Dat heeft te maken met het start van het academische jaar eind augustus/begin september. We zitten in deze termijn, waarbij het voorstel op 19 juni naar de Staten gaat. 'Zijn er toch geen structurele lasten …' O ja, uit de eerste termijn. Klopt. Nee, het zijn geen structurele lasten. Het zijn incidentele, tijdelijke lasten voor een periode van maximaal vier jaar. Dan heb ik het verzoek van mijnheer Meulenberg – ik heb dat ook al van mijnheer Bloi gehoord – om het hbo en het mbo mee te nemen. Als je kijkt naar de Einstein Telescope; daar is specifiek voor het hbo een Einstein-Academy gemaakt. Mijn collega die over de Einstein Telescope gaat heeft daar hard aan gewerkt. Ik heb onder de MoU die volgende week wordt getekend … Er is een Interreg-EMR-project, dat op 29 mei voorligt in de stuurgroep, NEXT 3, om een

trinationaal curriculum te vormen voor de Einstein-Academy. Met andere woorden, we gaan niet in Nederland, maar euregionaal de kennis bundelen op hbo-niveau – hoe bouw je zo'n ding nou eigenlijk? – om de engineering te ontwikkelen. Dat is niet hardcore natuurkunde, maar dat is echt op hbo-niveau. Dus op hbo-niveau zijn we vanuit een ander project integraal aangehaakt bij het hele verhaal van de Einstein Telescope. Het mbo zit er op onderdelen ook in. Dus dat zou ik even zo willen laten, op dat gehele verhaal van 'Einstein'. Op het verhaal van AI zit er wel een punt waarop ik nadrukkelijk ga kijken: hoe kan ik dat hbo en mbo meenemen? Ik wil daarbij terugkomen op de realiteit van wat op dit moment mogelijk is. Dus ik wil echt vanuit realiteitszin daarnaar kijken en kijken hoe we dit kunnen meenemen in dit voorstel. Mijnheer Loomans vroeg nog wat je nog meer kan doen om deze technologieën verder te ontwikkelen. Dat sluit ook aan op wat de heer Bloi zei. Op het moment dat je die infrastructuur hier hebt met die kennisinstellingen – vandaar dat ik het ook belangrijk vind dat we inzicht hebben in alles wat op die campussen zit – dan kun je ook samen met bedrijven dingen gaan ontwikkelen. Er kan altijd eens een keer iets uitkomen, net zoals het World Wide Web in CERN bedacht is, waarbij het een ander economisch effect heeft. Op het moment dat je een bepaalde massa hebt van deze omvang, om dit te doen, dan is de kans dat je deze ontwikkelingen ontdekt, die uiteindelijk een economisch effect hebben, meer aanwezig is dan op het moment dat je een hele kleine kennisinfrastructuur hebt.

De voorzitter: Dan mag u nog een korte vraag beantwoorden van de PVV. O, de heer Loomans wil eerst nog een interruptie doen.

De heer Loomans (Horizon): Ik zou zeggen: ik ben het helemaal eens met wat de Gedeputeerde aangeeft. Ik zou daar alleen niet mee wachten, maar ik zou dat gewoon nu al meenemen in de overleggen. Maar goed, misschien is dat een open deur.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dan kan ik mijnheer Loomans tevredenstellen. Ik heb vier keer per jaar een overleg met de bestuurders van alle vijf de universiteiten en ook de elf hogescholen. Specifiek deze thema's worden meegenomen. Ik heb ook overleggen met de … De bedrijven tekenen dadelijk een letter of support. De LHBV [1.58.24] gaat een letter of support tekenen voor bij de MoU met de hogescholen, waarbij we ook het bedrijfsleven aanhaken. Je moet uiteindelijk die wisselwerking krijgen in die chemie, waarbij er uiteindelijk vragen gaan komen of aanbod gaat komen, zodat je daar optimaal meerwaarde van kunt bereiken.

De voorzitter: De heer Meulenberg heeft ook nog een vraag.

De heer Meulenberg (D66): Ja, dank u, voorzitter. Ik hoor u zeggen: we gaan er in een ander stuk naar kijken, ook in de samenwerking met mbo en hbo. Maar ik snap niet goed waarom dit niet hierin al opgenomen zou kunnen worden. Het is een breed stuk. We willen ook breed opleiden. Misschien daar nog een korte toelichting op?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank je wel, voorzitter. Dit is een integraal stuk, dat zowel een onderdeel Einstein Telescope kent als een onderdeel AI. Wat ik heb aangegeven is dat bij dat stuk van de Einstein Telescope op onderdelen het mbo en ook het hbo vanwege dat trinationale curriculum, os aangehaakt. Ik kan kijken waar er nog eventueel meer behoefte aan is, maar zij zijn goed aangehaakt, vanuit de euregio, dus niet alleen Nederland, maar vanuit de euregio. Op dat stuk

Al kan ik nog gaan kijken hoe we hen op een adequate manier aanhaken. Dat is wat ik net probeerde aan te geven. Dan heb ik de vraag van mevrouw Jiménez over de exitstrategie en de Regeling Grote Projecten. Ik heb de toezegging al gedaan dat ik met mijn collega hierover in overleg treed, dat hij in ieder geval daarover gaat nadenken en dat we daar in GS ook een keer over praten. Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: De heer Hanegraaff heeft nog een vraag voor u.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, ik wil nog even kort reageren ook op wat de heer Van Est zei. Ik werd vooral geïnspireerd door wat hij zei. ‘Als we dit zo graag willen, dan moeten we ook helemaal niet meer praten over een exitstrategie en plan B.’ Ik heb me daar zelf vandaag ook even schuldig aan gemaakt. Ik wil graag introduceren de Van Est-doctrine, dat we vanaf nu vooral positief praten en vooral gaan manifesteren dat dat project er gewoon komt.

De voorzitter: Dat was een opmerking, waarvoor dank. U was aan het einde van uw tweede termijn, hè? Ja, precies. Er zijn een aantal toezeggingen gedaan, namelijk de toezegging **om te onderzoeken of aanpassingen gedaan kunnen worden in het dekkingsvoorstel. Dat gaat u nog doen voordat het Statenvoorstel naar de Statenvergadering komt. U zegt ook toe om in overleg te treden met portefeuillehouder ET inzake het verschaffen van een overzicht met alle kosten en projecten rondom de ET.** Wat is de termijn die u daaraan koppelt?

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Q2 2026. Nu dus. Voor juni kom ik met dat voorstel.

De voorzitter: Ah, kijk. Dank u wel. Voordat wij verdergaan is er het verzoek geweest van de fractie van de SP. Dat was een verzoek gericht aan uw commissie, om met een voorstel te komen om dit in het kader van de Regeling Grote Projecten op te nemen en als een groot project te gaan beschouwen. Als u het graag wilt, mag u daar nog heel even een korte toelichting bij geven. De vraag gaat namelijk zijn of er steun is in deze commissie. Dan is het even de vraag wie dat dan gaat oppakken.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Gelukkig is het reglement daar duidelijk in. Bij de Regeling Grote Projecten staat bij 3.1.1.4 het volgende: als deze commissie het wenselijk acht dat bepaalde Statenvoorstellen onder de Regeling Grote Projecten vallen, kunnen wij de Griffie oproepen om daar een Statenvoorstel van uit te typen, om dat mogelijk te maken, waarna dan vervolgens in de Staten wordt besloten of niet besloten. Dus wij stemmen eerst om de opdracht aan de Griffie te geven. Daarna komt het Statenvoorstel om in stemming te brengen in PS naar ons terug. Dat is de formele route.

De voorzitter: Dan kijk ik even rond in deze commissie of de vraag helder is in eerste instantie. De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Het voorstel is misschien wel helder, maar voor mij is niet helder … Een van de meest essentiële kenmerken van een groot project is dat er een terugkerende voortgangsrapportage op tafel komt te liggen. Ik kan me heel moeilijk een beeld vormen van wat er in zo’n voortgangsrapportage zou moeten staan. Heeft de SP daar ideeën over?

De voorzitter: De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, die hebben we wel. Er zijn al een heel aantal besluiten genomen over scope en financiën, over de ET zelf. We hebben een extra € 50 miljoen afgescheurd om

aanverwante investeringen te doen. We hebben gisteren een lijstje gekregen met wat er aan projecten loopt. Vandaag is er weer een nieuwe. Dus eigenlijk wil je monitoren: worden de middelen die wij vrij hebben gemaakt op de juiste wijze besteed? Komen de projecten in de juiste hoedanigheid, in de juiste tijdsspanne ook van de grond of niet? Een beetje zoals we met infrawerken tot nu toe zeer succesvol doen via de IPML. Zo zou je via een Regeling Grote Projecten ook heel de Einstein Telescope kunnen vormgeven.

De voorzitter: Dank u wel. Er was ook nog een vraag van de heer Verberkt. Had ik dat goed gezien? Nee, toch niet. Dan eerst de heer Van Est en daarna de heer Meulenberg.

De heer Van Est (50PLUS): Wat ik hier het probleem vind, is het volgende. Als je een project hebt, dan begin je, dan heb je een eindtijd, een duidelijk resultaatdoel en dergelijke. Dit zijn formuleringen, die zijn redelijk breed gedragen. Ik heb moeite om dat onder het project te brengen. Ik denk dat wij in alle voortgangsrapportages van de P&C-cyclus natuurlijk moeten kijken hoe het met de investeringen die we doen verdergaat, maar ik heb er een beetje moeite mee … Ik heb een soort verwateringsgevoel als we zoiets onder de term ‘project’ gaan laten vallen. Dan hebben we een herdefiniëring van ‘project’. Ik ben het wel met u eens dat we op een goede manier, misschien apart, een rapportage moeten krijgen over alle aan de Einstein Telescope gekoppelde zaken waar we in investeren, zodat we een goed overzicht hebben, een andere doorsnede of iets dergelijks, maar ik twijfel een beetje of ik het onder de term ‘project’ wil laten vallen. Dat is een beetje mijn twijfel hierover.

De voorzitter: De heer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): D66 denkt dat het een goed idee is om dit inderdaad onder het grote kopje te zetten. Mij lijkt dat wel een verstandig plan. Ik begreep alleen net van de Gedeputeerde dat er wel een toezegging kwam om toch naar het mbo en hbo te kijken. Ik hoor dat niet terug in de twee of drie voorstellen die zouden zijn gedaan. Mijn vraag was: hoe zit het daarmee?

De voorzitter: Kunt u dat concretiseren of bedoelt u dat u geen toezegging heeft gekregen? Zegt u dat?

De heer Meulenberg (D66): Ik begreep dat twee toezeggingen waren gedaan. Volgens mij waren drie toezeggingen gedaan, waarbij het hbo en mbo ook nog wordt meegenomen.

De voorzitter: Dat zou dan betekenen dat de Gedeputeerde heeft toegezegd in haar beantwoording dat er nog in het Statenvoorstel wordt ingegaan op mbo en hbo. Dat hebben wij inderdaad niet genoteerd. Dan kijk ik toch nog even naar de Gedeputeerde. Nee, die nemen we dan zo dadelijk op. We zijn nu bezig met … Sorry, anders gaan twee dingen door elkaar lopen. Ik verzoek de Gedeputeerde hier zo dadelijk nog even op terug te komen. Er waren nog vragen … Daar waren we mee bezig. De heer Hanegraaff, dan de heer Roso.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, ik ben het vandaag opvallend vaak eens met de heer Van Est. Is het mogelijk dat we bijvoorbeeld de opdracht geven om te onderzoeken wat de beste manier zou zijn om hierover verantwoording af te leggen? Dat als eerste. En als tweede, aan welke timing denkt de SP? Is dat op het moment dat de Einstein Telescope is goedgekeurd of op kortere termijn? Waar denkt u aan? Dat zijn wel twee verschillende … Het project gaat heel erg veranderen natuurlijk straks als de Einstein Telescope wordt toegekend. Hoe ziet de SP dat voor zich?

De voorzitter: De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ik denk dat het belangrijk is om die rapportage zo snel mogelijk te starten, dus niet eerst nog onderzoek te doen naar: hoe kunnen we dat doen? De verschillende manieren zijn inmiddels bekend. Als we kijken naar projecten die we hebben gedaan – VDL Nedcar bijvoorbeeld en MAA – dan zijn dat allemaal projecten die financieel, in scope en in belang op meerdere beleidsterreinen onder een groot project horen te vallen. Daar is dit er dan ook eentje van. Als einddatum zou je kunnen pakken: komt de Einstein Telescope er wel of niet? Komt hij er wel, kun je hem evengoed doortrekken. Komt hij er niet, dan zul je op dat moment moeten kijken als Staten – GS gaat er niet over, wij gaan erover – van: wat vinden we dan van de projecten die op dat moment aanhangig aan het bidboek al lopen en moeten die dan onder die regeling blijven vallen of halen we hem dan eraf en blijven het losse projecten?

De voorzitter: De heer Hanegraaff wil daar nog een vraag over stellen.

De heer Hanegraaff (CDA): Ik vind VDL dus echt een mooi voorbeeld van waarom je dat misschien niet moet doen. Wat hebben we nou gehad aan al die sessies? Het is een enorme investering voor het ambtelijk apparaat. Het is niet een lichte rapportering die dan plaats moet vinden. Bij VDL is het naar mijn mening totaal onzinnig geweest dat we dat op die manier hebben gedaan, omdat het er nog niet was, om diezelfde reden. Wat het CDA betreft is het handiger om te zeggen: laten we al wel vast goed informeren en zorgen dat we beter betrokken kunnen worden, maar het pas als groot project zien – als we dat al willen – op het moment dat het er is. Ik denk dat dat zinvoller zou zijn, maar dat is ons idee.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, voorzitter. Vanuit JA21 ook steun voor het voorstel van de heer Van Est, aangevuld met de woorden van de heer Hanegraaff.

De voorzitter: De heer Goossen.

De heer Goossen (BBB): Misschien ter aanvulling en hulp voor de collega van de SP: dit is een project en dat heeft een einddatum, want het project heet het binnenhalen van de Einstein Telescope. Dat heeft een einddatum. Dus ja, wat dat betreft kan het vallen onder een groot project.

De voorzitter: Ja, dank u wel. De heer Wolters Gregório wil nog reageren.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, ik wil twee dingen verduidelijken. Ik ben het eens met wat de heer Goossen zegt. Het heeft een einddatum. Krijgen we de Einstein Telescope wel, mogen we dat wel gaan doen, dan herijken we op dat moment wat de stand van zaken is en hoe we ertegen aankijken op dat moment. Waar het verschil met VDL zit, richting de heer Hanegraaff: bij VDL waren we vooral afhankelijk van een derde commerciële partij om het wel of niet geregeld te krijgen. Hier zijn we met medeoverheden vooral zelf aan zet om het wel of niet geregeld te krijgen. Dat is denk ik een belangrijk verschil. Plus, als je het allemaal los zou doen, dan blijven de investering en de scope nog steeds hetzelfde, dus laten we er dan als PS vooral grip en zicht op houden en samen successen vieren als we zover zijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Ik kan me wel in het voorstel van het CDA en 50PLUS vinden. Ja, dat je uiteindelijk een Einstein Telescope … Dat je bij de bouw van het construct zelf zou denken: het is een groot project … Gezien de omvang lijkt me dat wel zo. Maar ik zie nu nog niet hoe je deze kleine onderdeeltjes allemaal in één pakket zou moeten schuiven. Dus ik volg het CDA en 50PLUS.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond. Zijn er nog vragen? Dan wil ik graag peilen of er steun is voor het voorstel van de SP. Als er brede steun is, dan kan inderdaad de opdracht aan de Griffie gegeven worden om een Statenvoorstel uit te werken. Als die steun er niet is, dan kan uw commissie met een ander voorstel komen uiteraard. Ik ga heel even handen tellen. Wie is voor het voorstel van de SP? Dan zitten wij op de helft. Er zijn 8 leden van uw commissie vóór het voorstel en u bent met 16 aanwezig. Dan wordt de opdracht gegeven aan de Griffie om een Statenvoorstel voor te bereiden. In dat Statenvoorstel … Dan gaat uw Staten besluiten dat u dit als een groot project wil behandelen. Vervolgens geeft u de opdracht aan GS om te bezien: hoe gaat de rapportage dan plaatsvinden? Dan kan eventueel nog de discussie plaatsvinden over hoe u die rapportage zou willen zien als commissie. Dat gezegd hebbende kijk ik weer even naar de Gedeputeerde. Er was nog een vraag over een toezegging die u al dan niet gedaan zou hebben.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Twee dingen. Ik heb mijnheer Bloi horen vragen om het mbo te betrekken en ik heb de heer Meulenberg horen vragen om het mbo te betrekken, dus ik laat het even bij u, voorzitter, om te kijken wie welke toezegging krijgt. **Maar ik heb toegezegd dat ik op dat stuk van AI ga kijken hoe ik het hbo en ook het mbo betrek vanuit een realistische aanpak.** Bij het stukje ET is dat al gebeurd. Dat is wat ik gezegd heb.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Dan hebben we dat genoteerd. Dan komen wij aan bij de vraag of dit Statenvoorstel behandelrijp is. Is dat het geval, dan steekt u nu uw hand op. Ja, dat is het geval. Dan wil ik nog weten wie dit stuk als hamerstuk wil doorschuiven naar de Statenvergadering. Ik zie geen handen, dus voor iedereen is het een bespreekstuk. Dan sluiten wij dit onderwerp af en dank ik de Gedeputeerde voor haar aanwezigheid.

9.2.1 Rondvraag

De voorzitter: Voordat ik voorstel dat wij gaan lunchen hebben wij nog een rondvraag. Dat is de rondvraag van de PVV. Zoals gezegd bent u geattendeerd op de rondvraag over de gevolgen van de landelijke maatregelen motorrijtuigenbelasting en de koopkracht voor de provincie Limburg. Ik wacht nog heel even tot de volgende Gedeputeerde hier zit. De PVV mag zo dadelijk de rondvraag toelichten. Dan komt er een beantwoording van de Gedeputeerde. Dan is er nog de mogelijkheid om een extra verhelderende vraag te stellen door degene die de rondvraag heeft ingediend. Er is overigens ook nog een rondvraag ingediend door de heer Zeedzen. Die komt daarna nog. Ga uw gang, mijnheer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Voorzitter, dank u wel. In afwezigheid van de heer Megens zal ik de toelichting op me pakken en de rondvraag indienen. Ik zal het stuk voordragen. Het kabinet heeft recent verschillende maatregelen aangekondigd rondom de stijgende energie- en brandstofkosten. Het gaat hierbij specifiek om verlaging van de motorrijtuigenbelasting, de verhoging van de reiskostenvergoeding en diverse compensatiemaatregelen voor ondernemers en huishoudens. Gezien de impact die dit heeft op zowel de provinciale financiën als de Limburgse burger, legt de PVV-fractie de volgende vragen voor aan het College van Gedeputeerde Staten. Kan het College aangeven wat de tijdelijke verlaging van de mrb betekent voor de inkomsten uit provinciale opcenten voor de Provincie Limburg? Hoe groot is het aandeel van de provinciale opcenten in de totale mrb die

automobilisten in Limburg betalen? Kan het College inzichtelijk maken wat het financiële effect is van een tijdelijke verlaging van de mrb, de verhoogde reiskostenvergoeding en de huidige brandstofprijzen voor een gemiddelde Limburger? Dat zijn de vragen. Die stel ik niet zomaar. We zijn op zoek naar: wat kost het ons nu? Maar vooral zijn we op zoek naar: wat levert het de Limburger op? Dat zal u niet verbazen, dat we daarnaar op zoek zijn. We horen graag de reactie van het College hierop.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik inderdaad het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik heb goed nieuws voor de PVV. De provinciale opcenten als zodanig worden geheven op een historisch vastgestelde grondslag uit 1995. Dat is dus onafhankelijk van het besluit dat het Rijk heeft genomen en blijft dus hetzelfde. Dat kost ons niks, plat gezegd. Het kost de Provincie Limburg niks dat deze maatregel door het Rijk wordt ingesteld. Dat is het antwoord op de eerste vraag. Hoe groot is het aandeel van de provinciale opcenten in de totale mrb? Dat is ongeveer een derde. Dat kun je niet exact zeggen, omdat het ook afhankelijk is van het voertuigtype, de brandstof, de emissie en de gewichtsklasse. Er zijn dus een aantal elementen. Dat weet u denk ik ook van thuis. Ik weet dat in ieder geval van mijzelf thuis. Als een voertuig in een bepaalde brandstofklasse zit en een bepaald gewicht kent, dan verklaart dat de totale motorrijtuigenbelasting, waar de opcenten onderdeel van uitmaken. In die variabiliteit zit dus ook het onderdeel dat je moet bijdragen in de opcenten. Dus dat is niet exact aan te geven. U had het over de gemiddelde Limburger. Ik loop hier al een kleine 54 jaar rond in Limburg. Die gemiddelde Limburger bestaat in mijn ogen niet helemaal. Dus als je het hebt over de effecten voor de gemiddelde Limburger, moet je echt kijken naar het maatregelenpakket dat het Rijk genomen heeft. Daar zie je heel specifiek dat het Rijk bepaalde doelgroepen definieert, waaronder bijvoorbeeld de ondernemers, bedrijven. Wat je kunt zien is dat de gemiddelde Limburger die een eigen bedrijf heeft, er mogelijk voordelen van kan ondervinden, omdat zijn motorrijtuigenbelasting met de tijdelijke maatregel wordt verlaagd. De eigenaars van vrachtwagens worden helemaal blij, want voor hen is het vastgesteld op 0. Dus bepaalde bedrijven of bepaalde instellingen zullen echt wel een voordeel behalen van deze tijdelijke maatregel, maar de gemiddelde Limburger niet. Er is ook geen maatregel gekomen om bijvoorbeeld de brandstofaccijnzen te verlagen. Dus dat merkt de gemiddelde Limburger niet. Wat je wel ziet is dat natuurlijk de maximaal onbelaste reiskostenvergoeding wel verhoogd is. Althans, daar voorziet het Rijk in. Het is dan nog lastig te bepalen of het dan ook echt wordt geëffectueerd, want de werkgever zal dat ook moeten afspreken met zijn werknemer. In dat hele pakket zie je dat het Rijk heeft geprobeerd een aantal onderscheiden aan te brengen. Langs die lijn zou u ook moeten kijken waar die voordelen dan vallen. Dat voor de gemiddelde Limburger bepalen is lastig. Ik gebruik die term wel; u gebruikt die ook. Bedrijven zullen er voordeel van hebben. Eigenaren van vrachtwagens zullen er voordeel van hebben. Werknemers die door hun werkgever in staat worden gesteld om die onbelaste reiskostenvergoeding inderdaad te verhogen, hebben er ook voordeel van. Dat zijn de maatregelen die wij zien aan de hand van het pakket zoals het Rijk dat heeft aangekondigd en ingevoerd. Dus er zijn geen effecten op de provinciale financiën. De effecten per Limburger zijn zeer verdeeld langs het pakket zoals het Rijk dat heeft aangekondigd. Voorzitter, dat was de beantwoording van de vragen van de PVV.

De voorzitter: Dan kijk ik naar de PVV om te zien of er nog een verhelderende vraag is.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, zeker. Even voor de beeldvorming: de vragen waren natuurlijk eigenlijk van de heer Megens. Ik ga alles goed vastleggen voor hem natuurlijk. Ik begrijp dus goed dat de maatregelen die het Rijk heeft getroffen in dezen geen effect hebben nu op provinciale middelen. Dus we ondervinden er zelf nu geen lasten van. We dragen dus niet bij aan de steun richting … Ja, er

staat ‘gemiddelde Limburger’, maar alle Limburgers … We dragen dus zelf niet financieel bij aan de steun richting de Limburger. Dat is hoe ik het heb mogen opvatten, denk ik.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat heeft de heer Van Bijnen volstrekt correct samengevat.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kunnen we deze rondvraag in ieder geval afsluiten. Dan wil ik u nog vragen om nog heel even te blijven zitten, want er was nog een tweede rondvraag van deze commissie. Die is van de heer Zeedzen. Hij heeft een rondvraag over de rapportage van MAA.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, inderdaad. Dank je wel, voorzitter. Laat ik beginnen met te zeggen dat het geen gebruik is en ook niet moet worden dat wij naar aanleiding van een artikel in een krant hier vragen stellen, maar voor wie het artikel gisteren niet heeft gelezen: de strekking is dat vragen worden gesteld bij doorschuiven van het luchthavendebat over de voortgangsrapportage Maastricht Aachen Airport. Daarin wordt gesuggereerd dat hierdoor argwaan ontstaat en of het de vraag is of dat toeval is. Ik wil er ook meteen bij zeggen: het is nadrukkelijk niet mijn bedoeling om olie op het vuur te gooien. Het zijn aannames die ik ook niet hier per se verdedig. Integendeel. Ik wil juist in dit gevoelige dossier de portefeuillehouder in GS de kans geven om daar zijn eigen perspectief op te geven, om te reflecteren op wat hier gebeurd is. Daarnaast wil ik ook even wat nuanceren: in het artikel staat dat de BBB geen voorstander van MAA zou zijn. Dat dekt echt niet de lading. De BBB kijkt naar dit dossier zoals we naar alle dossiers kijken, met het oog op doelmatige inzet van publieke middelen, transparantie in besluitvorming en een eerlijke afweging. Dat geldt bij alle dossiers en dus ook bij MAA. Ook juist daarom moeten wij scherp zijn …

De voorzitter: Mijnheer Zeedzen, uw rondvraag was helder. Een politiek betoog hoort hier dan niet thuis. Ik ga het woord geven aan de Gedeputeerde. Wilt u wel uw microfoon uitzetten?

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij met het statement van de BBB, dat ze het benaderen vanuit het standpunt van: laat GS nog een keer toelichten wat er aan de hand is. Ik heb geen enkele behoefte, dat weet u ook, om hier een recensie uit te spreken over de vrije pers die we hebben. De vrije pers mag schrijven wat ze willen schrijven. Daar vindt het College niks van. Als we het hebben over de systematiek waar we in zitten – dat wil ik nog wel een keer toelichten – rondom de voortgangsrapportages, hebben we altijd gesteld, ook op nadrukkelijk verzoek van uw commissie: die informatie moet altijd volledig en juist zijn. We hebben een aantal keer gezien in het verleden dat dat niet helemaal aansloot bij de aanlevertermijnen die het College had gesteld aan externe partijen om ervoor te zorgen dat er een transparante en complete rapportage uw kant op zou kunnen komen, op basis waarvan we ook het gesprek met elkaar kunnen voeren. Dat is wat erachter zit. In de tussentijd is er ook op verzoek van de Staten een digitaal dashboard gekomen, waarin u te allen tijde de voortgang kunt volgen. Er is dus ook nadrukkelijk afgesproken met de Staten dat dat dus niet de voortgangsrapportage vervangt. Daar zijn wij ons van bewust. Maar het is bedoeld ter geruststelling voor u. Het is wat het is. We hadden nog niet alle informatie binnen. Begin juni ligt hij voor in GS en dan gaat u hem gewoon krijgen. Dan gaan we daar zoals gebruikelijk in deze commissie met elkaar het gesprek over aan, in de wetenschap dat we in de tussentijd natuurlijk ook dat dashboard voor u gecreëerd hebben, waaruit u ook alle informatie kunt halen, en een deel zelfs vertrouwelijk daar waar het om bedrijfsvertrouwelijke informatie gaat. Dus dank dat u mij de mogelijkheid geeft om dat nog een keer toe te lichten. Dat doe ik met veel plezier. Dank ook voor het feit dat u dat hier aan de orde stelt. Dat is wat er aan de hand is en niet meer dan dat.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft u nog een verhelderende vraag?

De heer Zeedzen (BBB): Ja, een korte vervolgvraag. U refereert aan het dashboard. Is dat dashboard dan wel meer up-to-date dan de laatste voortgangsrapportage?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, nadrukkelijk is dat dashboard ervoor bedoeld om u op alle momenten informatie te geven. Alle relevante informatie die door het jaar binnenkomt wordt daar gelijk in verwerkt. Dat zou dus … We zitten nu in de implementatie daarvan. Dat heeft zo zijn aanloopmomenten. Maar nadrukkelijk – dat hebben we destijds ook met uw commissie besproken, ook zelfs met de Staten – is het de bedoeling dat u daar realtime alle informatie kunt vinden die op dat moment beschikbaar wordt gesteld door ons en door externe partijen. Dat zou actueler moeten zijn in de tijd dan twee vastgestelde momenten waarop we dat hier in de commissie besluiten. Dat voorziet ook weer in het punt – dat was een kleine verzuchting waar we het met elkaar over eens zijn – dat je het dus ook vaak hebt over informatie die al een half jaar oud is. Er is echter een heel grote behoefte bij iedereen om het over actuele informatie, althans, zo actueel mogelijke informatie, te hebben. Dat is een correcte aanname van u. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we bij het einde van de rondvraag onder agendapunt 9.2.1.. Dan wil ik voorstellen om te schorsen voor de lunch, met uw goedvinden. Het is 12.25 uur. Ik stel voor dat we een … Ja, lunch tot uiterlijk 13.15 uur. Dan ga ik ook echt wel starten. Ja, 13.15 uur. Tot dan.

[SCHORSING]

9.2.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder
9.2.3 Actualiteiten IPO
-

10 FINANCIËN EN OVERHEAD

10.1 G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, brief GS van 5-5-2026 (GS DOC-00919757)

De voorzitter: Dames en heren, wij gaan verder met deze vergadering. Wij zijn aangekomen bij agendapunt 10: Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. En een kleine inleiding mijnentwege. Maatschappelijke organisaties in Limburg hebben vaak beperkte financiële mogelijkheden om hun gebouwen te verduurzamen. Door stijgende energieprijzen neemt de noodzaak om energielasten te verlagen toe, terwijl toegang tot de reguliere financiering lastig is. Gedeputeerde Staten stelt daarom voor om een Provinciaal fonds op te richten voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Het doel is om organisaties te ondersteunen en hun continuïteit en maatschappelijke functie te behouden. In dit voorstel wordt u enerzijds gevraagd om wensen en bedenkingen kenbaar te maken en daarnaast een besluit te nemen. U wordt gevraagd om in uw termijn uw wens of bedenking te benoemen, zodat andere commissieleden en GS op uw wens of bedenking kunnen reageren. Na de beraadslaging zal worden gevraagd om per wens of bedenking te stemmen. Bij een meerderheid zal dan de wens of bedenking door de Griffie worden verwerkt in het ontwerpbesluit dat voorligt aan Provinciale Staten. Mocht u wensen of bedenkingen hebben, dan kunt u die alvast naar de commissiegriffier sturen. En het e-mailadres staat daar op het scherm. Dat is het proces rond de wensen en bedenkingen. Daarnaast gaan uw Staten dus ook een besluit nemen over

het Statenvoorstel, en daarvoor volgen we de gebruikelijke procedure. Wij behandelen dit voorstel in twee termijnen, met een maximale spreektijd per fractie in eerste termijn van drie minuten. En dan ga ik dit keer aan mijn linkerkant beginnen, en dan geef ik de heer Ubbink van de SP als eerste het woord.

De heer Ubbink (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP hecht, net als denk ik veel partijen in deze zaal, veel waarde aan duurzaamheid en aan de energietransitie. Daarbij vinden we het belangrijk om te borgen dat iedereen mee kan doen aan deze energietransitie. We moeten voorkomen dat mensen of organisaties in de problemen komen omdat zij wel mee wíllen, maar niet mee kunnen. En met het voorstel leveren we daar een belangrijke bijdrage aan. Dankzij dit fonds kunnen wij zorgen dat maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk, die enorm veel bijdragen aan onze samenleving, ook mee kunnen in verduurzamen. Hiermee zorgen we dus niet alleen voor een duurzamer Limburg, maar maken we het ook makkelijker voor deze organisaties om hun vaak heel erg hoge energierekening te betalen. Dit alles met een, gezien het karakter van de leningen die het fonds zal verstrekken, een relatief beperkt financieel risico voor onze Provincie. Wat ons betreft is dat dus een win-winscenario: we helpen onze sportclubs, buurthuizen en maatschappelijke organisaties, we helpen het klimaat, en dat alles zonder dat het voor onze Provincie een financiële aderlating hoeft te zijn. Dus, mooi.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Sol, van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Laat helder zijn dat verduurzaming ook wat ons betreft absoluut hoog op de agenda staat. Maar wat wij wel heel erg missen in het stuk, is toch even een stukje context over wat er allemaal al bestaat. Er bestaat bij het Rijk DUMAVA, waar tot 2029 € 1,9 miljard in beschikbaar is. Niet eens voor leningen, maar gewoon voor subsidies voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Bank Nederlandse Gemeenten heeft ook een duurzaamheidsfonds, met leningen tegen een gunstig rentepercentage. En ik ben dus vooral heel erg benieuwd naar de beweegredenen om daar weer een eigen Provinciale constructie aan toe te voegen, en niet … Zeker als het uitgangspunt toch ook een beetje is: de toegang tot bestaande mogelijkheden is lastig, dan mis ik toch de afweging van: en waarom zetten we dan niet in op het uiteindelijk faciliteren van maatschappelijke organisaties om beter gebruik te kunnen maken van die andere mogelijkheden die er zijn, en daar het geld aan te besteden? Dus ik mis eigenlijk in dat voorstel een stukje bredere afweging van: hoe past dit in het totale spectrum van instrumenten dat er is om uiteindelijk die heel belangrijke doelstelling, laat ik dat nog een keer zeggen, van verduurzaming te realiseren. Dus ik hoop dat Gedeputeerde daar wat licht over kan laten schijnen. Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Est, van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja dank u wel, voorzitter. 50PLUS kan constateren dat dit voorstel een goede insteek heeft. Leningen voor verduurzaming waardoor minder energieverbruik van fossiele brandstoffen, wie zou daar tegen kunnen zijn, behalve de exploitanten van fossiele brandstoffen. Maar vanuit de klassieke economie stelt 50PLUS wel de vraag of de overspannen economie waar we in zitten nog altijd een stimulans vanuit overheidswege gewenst is. Zit de markt van verduurzaming in het slop? Zijn er bedrijven in de problemen? En als dat niet zo is, en er is al krapte op deze markt, dan gaat de vraag alleen maar leiden tot meer hogere prijzen. En dan krijgen we minder verduurzaamd voor hetzelfde geld. Wel weten we dat door het terugdraaien van de salderingsregelingen de zonnepanelenmarkt is ingestort. Is het fonds ook geschikt voor het vergroten van energieopwekking door zonne-energie, eventueel ondersteund met opslag in batterijen, waardoor we die netcongestie een beetje kunnen terugdringen? Rest mij nog enkele vragen, of laten we het zo zeggen, zaken, of ik

die goed begrepen heb. Dit fonds is volgens mij niet bedoeld voor onroerend goed in eigendom van gemeenten. Is dat juist? Er zijn looptijden van vijf tot twintig jaar. Hoe wordt het risico ingeschat van als de betrokken maatschappelijke organisaties het niet zo lang uithouden? Is dat het risico van het fonds? Zijn er verenigingen die voldoende financiële middelen hebben, uitgesloten van dit fonds? En zo ja, hoe wordt dit beoordeeld? En tot slot, de allocatie van de middelen over de verschillende bestedingscategorieën wordt pas na goedkeuring vastgesteld. Waarom is hier vooraf geen keuze gemaakt? En … [3:22:57] in die categorieën zou blijken, komt men dan terug bij PS? Tot zover mijn vragen. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Wesseling, van D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Om te beginnen, D66 kijkt heel positief naar dit voorstel, want maatschappelijke voorzieningen zoals buurthuizen, sportclubs en culturele instellingen zijn ontzettend belangrijk voor de leefbaarheid in onze dorpen en steden. En juist deze organisaties hebben vaak te maken met stijgende energiekosten, verouderde gebouwen en beperkte financiële mogelijkheden om te verduurzamen. Daarom vindt D66 het ook goed dat de Provincie hier niet alleen adviseert, maar ook daadwerkelijk de financiering mogelijk maakt middels een revolverend fonds. En wat ons aanspreekt is dat het fonds specifiek ook bedoeld is voor organisaties die nu moeilijk toegang krijgen tot reguliere financiering. En ook de aandacht voor begeleiding en laagdrempeligheid vinden we daarbij heel belangrijk. En in de gesprekken met gemeenten wordt terecht benoemd dat veel verenigingen draaien op vrijwilligers, en zij dus beperkte capaciteit hebben. En dat herkennen wij ook. Dus daarom zouden we heel graag van GS horen: hoe gaan we nu eigenlijk in de praktijk zorgen dat die kleinere organisaties daadwerkelijk ook gebruik kunnen maken en gaan maken van dit fonds? Hoe eenvoudig wordt het aanvraagproces? En welke begeleiding is er uiteindelijk ook beschikbaar? En hoe voorkomen we eigenlijk ook dat alleen de meer professionele organisaties de weg weten te vinden? In het voorstel lezen we dat in de eerste fase wordt uitgegaan van verduurzaming van ongeveer 20 tot 40 gebouwen. Tegelijkertijd lezen we ook dat Limburg meer dan 14.000 maatschappelijke vastgoedobjecten kent. En dat roept ook wel bij ons de vraag op van: hoe zijn we dan tot die scope gekomen van die 20 tot 40 gebouwen? Waar is die verwachting op gebaseerd? Is dat een voorzichtige inschatting? Of verwacht GS dat die behoefte ook maar van kleine omvang zal zijn? En is er uiteindelijk dan een selectieprocedure welke vastgoedobjecten hiervoor ook in aanmerking komen? Want dat zou dan wel weer gelijk een extra drempel betekenen voor de kleinere organisaties, die we juist wel willen bereiken. Of wordt het een ‘wie het eerst komt, die het eerst maalt’? Want eerlijk gezegd kan D66 zich goed voorstellen dat veel meer maatschappelijke organisaties behoefte hebben aan financiering om te verduurzamen. En wij zien ook liever onze Provinciale middelen ingezet voor het verduurzamen van onze buurthuizen, van onze sportclubs en van onze culturele instellingen dan dat deze bij de Provincie op de plank blijven liggen. En juist ook omdat het hier dus gaat om zo’n revolverend fonds, waarbij uiteindelijk de middelen gewoon weer terug in de Provinciekas vloeien. Dus daarom ook de vraag aan GS: zouden we niet nog veel ambitieuzer kunnen zijn? En wat nou als we dadelijk zien dat het heel erg stormloopt op dit fonds? Is GS dan ook bereid om te kijken of dan enige opschaling mogelijk is? En daarom waren we ook benieuwd of GS na enkele maanden, bijvoorbeeld drie maanden na openstelling, ook in kaart kan brengen: hoeveel aanvragen zijn er tot nu toe gedaan? Hoe groot is die behoefte? En hoe gaan we daar ook op inspelen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wolters, van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het is prettiger werken, leren, sporten en ontmoeten in een duurzaam gebouw. En dat betekent: warmte wanneer het koud is, verkoeling

wanneer het warm is, en lagere energiekosten. Het betekent ook: minder druk op maatschappelijke middelen, en meer ruimte voor organisaties om te doen waar ze voor bedoeld zijn. Daarnaast zorgen we ook met dit stuk dat met deze investeringen belangrijke voorzieningen behouden kunnen blijven voor onze inwoners. En investeren in maatschappelijk vastgoed is investeren ook in leefbare wijken en dorpen. Wij onderschrijven dus ook volledig de doelen die dit stuk probeert te bereiken. Er zijn een aantal zaken die voor ons niet helemaal duidelijk zijn. En dat zijn wat technische aspecten die hier van toepassing zijn, en dat heeft voornamelijk te maken met de besluitvorming. De besluitvorming bestaat uit drie onderdelen: de wensen- en bedenkingenprocedure, een budgetbesluit en een mandatering. En voor ons is niet helemaal duidelijk wat de grondslag voor het inzetten van deze lijn is. En ik zou graag van de Gedeputeerde daar een reflectie op willen. Daarnaast, en dat is een opmerking die ik wel even over de categorieën wil maken … En dat is eigenlijk niet aan GS, maar dat is ook meer een opmerking vooral voor landelijk. Het gaat over de categorie scholen. Deze is ook opgenomen, waar ook primair en secundair onderwijs. En landelijk voldoet slechts 7% van de basisscholen aan de arbonormen voor een gezond binnenklimaat. En men weet, dat hebben we allemaal kunnen lezen, het komt nog regelmatig in de krant: een gezond binnenklimaat draagt bij aan betere leerprestaties en de gezondheid van leerlingen. Elk kind moet gelijke toegang hebben tot een gezonde leefomgeving, en juist school moet dit kinderen kunnen bieden. En die verduurzaming van die schoolgebouwen kan bijdragen aan de verbetering van dit binnenklimaat. En dat is ook meteen wat me tegen de borst stuit: dit is een lening, dit is een structuur waarin wij ervoor kiezen dat maatschappelijke organisaties die extra financiering kunnen ophalen voor… Maar dit soort dingen, dat hoort gewoon de overheid te doen, zeker bij primair en secundair onderwijs. En ik vind het dan ook teleurstellend om te lezen dat de rijksoverheid ook deze stap maakt om een schoolbestuur met een lening op te zadelen, in plaats van structureel geld vrij te maken dat gemeenten in staat zijn om de schoolgebouwen in een goede staat te brengen. Dat is wel even een opmerking die ik voor dit stuk wil maken. Dat staat overigens los van het werk dat hier door de Gedeputeerde en door de ambtenaren is geleverd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Loomans, van Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Ja dank u wel, voorzitter. Het was fijn om weer eens een keer een helder en duidelijk stuk te lezen, voor de verandering. Eigenlijk, de meeste vragen die zo gedurende het lezen bij mij opkwamen werden in het vervolg van het verhaal beantwoord. Dus ik heb niet heel veel opmerkingen over. Waar ik eerst nog een kleine huiver had toen ik zag dat er weer over een fonds gesproken werd, waar wij niet altijd de beste ervaringen mee hebben, bleek het uiteindelijk te gaan om een publieke uitvoeringsorganisatie met relatief lage kosten en risico’s. Dus ook dat was een heel fijne, zullen we zeggen, nieuwe trend. Laten we hopen dat we dat vaker kunnen doen. En uiteindelijk bleef ik nog maar met één vraag zitten. En dat is eigenlijk doorgaand op wat ik voor mij al gehoord heb. Er zijn natuurlijk ook allerlei subsidiemogelijkheden, dus hoe groot is de behoefte of de vraag vanuit deze organisaties nu om ook nog een lening aan te gaan? En het kan best zijn dat dit hele programma of dit hele Statenvoorstel nu komt op verzoek of op het kenbaar maken van die behoefte. Dat heb ik niet teruggelezen in het stuk. Of brengen we iets in de markt waarvan we maar moeten afwachten welke partijen er dadelijk op gaan reageren? Ik hoorde net mijn collega vragen: wat als het fonds overvraagd wordt? Dan kan ik natuurlijk ook vanaf de andere kant vragen: wat gebeurt er als er nauwelijks aanvragen komen? Is dat een kwestie van meer reclame maken? Of blijkt dan dat … Nou ja goed, ik denk dat wel duidelijk is waar ik naartoe wil. Dus tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Bijnen, van de PVV.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. Het oprichten van een fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed is een goed streven van dit College. We hebben

natuurlijk ook al meerdere fondsen gezien waar we negatief over zijn geweest. Nou, hier kunnen we dus positief over zijn vandaag. Het zou wel goed zijn dat het fonds dan meteen aansluit bij de huidige SPUK-regeling, die via de campagne Limburg Bespaart reeds loopt. Dan gaan we over van advies naar verduurzaming tot uitvoering, en dan vervolgens met dit fonds over naar de financiering. Het zou zeker een uitkomst zijn voor maatschappelijk vastgoed die financieel gezien deze lening kunnen betalen. De vraag is alleen dan meteen al: wie krijgt nu die lening? Dat zijn wel echt een aantal vragen. Zijn het straks de maatschappelijke organisaties die dan via de SPUK-regeling al advies vragen? Of mag dat ook los van de SPUK-regeling? En inderdaad, straks: hoe ga je alles faseren? Wie krijgt straks wel de lening en wie niet, als je straks overvraagd wordt op het budget? Wat betreft het plan voor financiering vragen we ons als PVV af hoe dit goed wordt ingedeeld, aangezien het fonds niet heel veel financieringscapaciteit heeft en zeker niet alle aanvragen kan behandelen. Tevens is het de wens van de PVV om het rentepercentage van de leningen zo laag mogelijk te houden, tot een maximum van 2%. Die wens hebben we ook ingediend. Hij komt naar voren in dit stuk, maar daar staat hij nog een beetje open. Maar we hebben het natuurlijk al over dat deze organisaties het al moeilijk hebben financieel, om zelf iets te doen. Dus op het moment dat je dan een lening verstrekt die ze niet kunnen betalen, dan gaat er nóg niemand gebruik van maken. Dus die wens is wel ingediend, en die zal straks ook op het scherm komen. We maken ons een beetje zorgen. We hebben meerdere fondsen hier gezien waar we dan kritisch over zijn geweest, en dit is dan een fonds waar we positief over kunnen zijn, maar die heeft dan een budget van € 5,6 miljoen. Er zijn 14.076 panden. En eigenlijk even snel berekend, als iedereen het minimum zou aanvragen van al die panden, zit je aan € 75 miljoen tot € 80 miljoen. Zouden ze het maximale vragen, kom je aan € 3 miljard. Dus eigenlijk is het fonds inderdaad… Dat hoorde ik net ook bij D66: wat als straks de aanvragen veel meer zijn dan wat we aankunnen met die € 5,6 miljoen? Ik denk dat in dit fonds misschien zelfs nog wel meer geld had gemogen dan in andere bepaalde fondsen, om het netjes uit te drukken. Ja, dat budget inderdaad. Want de leningen van € 5,6 miljoen die je hebt, die worden besteed, en dan kan het vijf tot twintig jaar zijn voordat je überhaupt dat revolverende karakter hebt en dat je het weer terugkrijgt. Nou, dan hoef ik je niet uit te leggen hoeveel honderden jaren we nog bezig zijn met de verduurzaming, wat we allemaal in dit land geweldig belangrijk vinden. Dus eigenlijk is het veel te traag. Dan op 3.3, revolverend karakter, nog wel een vraag. Hier staat dan dat leningen in beginsel worden terugbetaald. Nou ja, dat beginsel, dat is nog wel een beetje een dingetje. Hier lijkt er nog ruimte voor het feit dat ze niet worden terugbetaald, wat natuurlijk betekent dat je kapitaal verliest. En wat gaat GS eraan doen om dat risico zo laag mogelijk te houden? Want uiteindelijk moet het wel revolverend blijven. En dan nog even graag wat uitleg over de constructievorm die hier besloten wordt, of in ieder geval, waarvoor gekozen gaat worden. Want vooral dan de uitleg richting het stukje vennootschapsbelastingplicht die dan ontstaat met die constructie die je boven het hoofd hangt. En dan is meteen de vraag: op het moment dat dat zo is, kunnen wij die belastingplicht straks maar afboeken met de betaalde rente? Of gaan we daar zelf echt geld aan besteden en zijn we als Provincie dus toch meer geld kwijt dan dat we misschien dachten met het revolverende karakter? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Verberkt, van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Verberkt (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel, voorzitter. LOKAAL-LIMBURG ziet het belang van ondersteunen van maatschappelijke organisaties bij het verduurzamen van hun gebouwen. Wel hebben we nog aanvullende vragen aan GS. Hoe wordt voorkomen dat vooral grotere organisaties gebruik kunnen maken van dit fonds? En hoe blijft het fonds daadwerkelijk laagdrempelig voor kleinere verenigingen en stichtingen? En kunnen gemeenten, die vaak gebouweigenaar zijn, ook gebruikmaken van deze regeling? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hendrikx, van de VVD.

De heer Hendrikx (VVD): We spreken vandaag over maatschappelijk vastgoed in termen van stenen, energielabel, CO_2-uitstoot en financieringsconstructies. En dat is logisch, kijkende naar het voorstel. Maar laten we ook niet het verhaal áchter de stenen vergeten. De gemiddelde Limburger zal vaker dan gedacht verblijven in maatschappelijk vastgoed. Na je eigen huis, de plek waar je woont, komt al gauw op plek drie: maatschappelijk vastgoed – de sportkantine, het gemeenschapshuis, de huisarts, het theater. Het zijn plekken waar mensen de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen, te ontmoeten en initiatief te nemen. De huiskamer waar vaak vrijwilligers de boventoon voeren, voor en door de samenleving. Dat is de kracht van die stenen, maar vooral van de mensen. Daarom kijkt de VVD vandaag naar het Statenvoorstel met die blik. Gaat het voorstel vrijwilligers, besturen, bezoekers, oftewel de Limburgse doeners helpen? Om die vraag te kunnen beantwoorden hebben we een aantal vragen aan de Gedeputeerde. De ambtelijke inzet is een raming. Het wordt aangegeven dat het in sterke mate afhankelijk is van het aantal aanvragen van de lening. Is dat wel verstandig, als pas na inrichting en livegang van het fonds nauwkeurig kan worden vastgesteld welke personele inzet daadwerkelijk nodig is? Of gaan dadelijk partijen maanden of misschien zelfs jaren moeten wachten op een reactie? Moeten partijen teleurgesteld worden? De tweede vraag. De VVD leest dat fundering en renovatie ook in aanmerking komen. Maar welk criterium wordt hiervoor gehanteerd? Bij dergelijke aanpassingen kunnen de bedragen wel erg snel oplopen. Ziet de Gedeputeerde daar een risico? En tot slot: waarom niet het landelijke fonds afwachten? Een beetje in lijn met wat de heer Sol aangaf. Er zijn namelijk ontzettend veel fondsen. En wat nu als dat landelijke fonds gunstiger gaat zijn dan het Limburgs fonds? Daarnaast is de VVD blij dat ook gemeenten positief zijn over dit fonds. En als nabrander: de VVD heeft geen wensen en bedenkingen over de financieringsrelatie met de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten. Heeft wel nog de vraag hoe laagdrempelig het is als we dit SVn het hele proces laten doorlopen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Absil, van het CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, dank u wel. Om een bruggetje te maken naar de bijdrage van mijn voorganger: wij zien het ook als absoluut een heel goede aanvulling die wij hebben op de adviesfunctie die er nu is, waar ook gebruik van gemaakt wordt. Maar wij hebben juist ook uit het veld al heel vaak het signaal gehoord – daar spreekt u ook over, en mijn overbuurvrouwen ook – dat het lastig is om na het advies ook echt daadwerkelijk in de praktijk tot uitvoering over te gaan. En om mijn collega aan de overkant …: de DUMAVA-regeling, daar horen wij juist van dat die, ik geloof de vorige keer binnen vier uur was ingetekend. Met het gevolg dat juist de vrijwilligersorganisaties, juist de besturen van de dorpshuizen, niet op dat moment achter hun laptop zaten. Maar al de professionele organisaties, of organisaties met professionele begeleiding, wel. En dat maakt dat wij ook de vraag hebben, hoe enthousiast we ook zijn over het voorstel, maar wel graag een reflectie van GS hoe u dat inderdaad ziet. Want wij hebben ook de zorg: het wordt eerder overtekend dan ondertekend, als je zo veel organisaties hebt. Waar het al lang bekend is dat dat echt een groot probleem is. En die dus ook lang niet altijd tot subsidiemogelijkheden gekomen zijn. Dus hoe verhoudt zich die € 5,6 miljoen tot het daadwerkelijke aantal aanvragen dat er vast gaat komen? En zou u willen reflecteren op de heel brede doelgroep die gekozen is? Want maatschappelijk vastgoed, daar zitten ook commerciële aanbieders bij. Dus als wij het goed begrijpen, dan is dit niet bijvoorbeeld een stichting als structuur, maar is jouw doelstelling als organisatie maatschappelijk. En hoe belangrijk het ook is dat zij ook verduurzamen, bijvoorbeeld huisartsenaccommodaties, hiervoor in aanmerking komen. En wij zien wel een verdringing komen, zoals dat ook bij die DUMAVA was, van de wat professionelere organisaties met ook gewoon soms een winstoogmerk (daar is niks mis mee), ten opzichte van die organisaties waar we het juist zo graag goed voor willen regelen en ook laagdrempelig voor willen

regelen. Dus die vraag hebben wij. Ook nog wat praktische vragen over de samenkomst van subsidies die op een andere manier …

De voorzitter: Ik ga heel even onderbreken, want er is een vraag van de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja dank u wel, voorzitter, inderdaad even een vraag richting mevrouw Absil. Ik hoor u deze vraag stellen richting GS dan.

Mevrouw Absil (CDA): Ja.

De heer Van Bijnen (PVV): U wacht uiteraard het antwoord af, wij ook. Maar heeft u dan zoiets van: in dit fonds zouden deze partijen die u net benoemt, niet meegenomen moeten worden? Wilt u dan eigenlijk zeggen dat het CDA van mening is dat het alleen maar echt voor de kleinere stichtingen van toepassing zou moeten zijn?

Mevrouw Absil (CDA): Daar hoor ik heel graag het antwoord op.

De voorzitter: Mevrouw Absil, via uw voorzitter alstublieft.

Mevrouw Absil (CDA): Sorry, ja. Daar hoor ik heel graag het antwoord op zo meteen. Want ik kan me juist voorstellen … Wij hebben dit College op pad gestuurd met: ga zoveel mogelijk middelen binnenhalen. Daarom zijn we extra enthousiast dat het Rijk nu meedoet. Dus ik zou zeggen, vooral niet wachten op wat er nog komt, maar aan de slag. Dus het zou zomaar eens de randvoorwaarde kunnen zijn waarbinnen je kunt opereren. En dan zou het zonde zijn als we die kans niet pakken. Maar ik zou wel graag weten: zijn er binnen de randvoorwaarde wel mogelijkheden om die verdringing – die zorg hoor ik op meerdere plekken, die hebben wij ook – te gaan voorkomen.

De voorzitter: Een vervolgvraag van de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Een vervolgvraag, inderdaad. Dus u wilt randvoorwaarden scheppen, begrijp ik goed? En wat vindt het CDA van de middelen die dan nu beschikbaar zijn voor dit fonds? Denkt u als CDA dat u die nog zou kunnen verruimen, waardoor je sowieso al op bepaalde vlakken dan minder in die verdringing komt? Want als er meer is, kunnen er natuurlijk ook meer mensen gebruik van maken, meer maatschappelijke organisaties. Hoe denkt het CDA daarover?

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Het is de vraag of dat de oplossing is. Omdat je, als je ik weet niet hoeveel duizenden scholen en zorgorganisaties hebt, als zij allemaal eerst zijn, dan kan je van € 5,6 miljoen – wat had u berekend? – naar € 130 miljoen gaan, en alleen dan zou je die verdringing kunnen voorkomen. Dus ik hoor heel graag wat de beweegredenen zijn van het College daarin, om dat op deze manier vorm te geven. Want wij zien eerder een overtekening dan een ondertekening, die aan de overkant gesuggereerd werd.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling heeft ook een vraag voor u.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, ik kan me eigenlijk heel erg vinden in de bijdrage van het CDA. En deze zorgen hebben wij wel ook heel erg. Waar ik aan moest denken, is: bij het Leefbaarheidsfonds

hebben we natuurlijk in verschillende takken gewerkt, zodat je juist ook … Daar was het al op het niveau van de bewoner versus het niveau van de gemeente en de tussenliggende organisaties. Zou het CDA ook denken aan een dergelijke constructie voor bijvoorbeeld dit fonds, om te voorkomen dat inderdaad al het geld in eerste instantie gaat naar die professionele organisaties, terwijl die kleinere organisaties de tijd niet hebben? Is zoiets waar het CDA naar zoekt?

Mevrouw Absil (CDA): Ja, dat zou wellicht een optie…

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Dat zou wellicht een optie zijn, voorzitter.

De voorzitter: Drie keer is scheepsrecht.

Mevrouw Absil (CDA): Dat zou wellicht een optie zijn, maar ik hoor heel graag waarom het College voor deze route kiest, omdat we inderdaad onder andere in het Leefbaarheidsfonds wel een getrapte mogelijkheid aanbieden. Maar ik hoor graag of dat een mogelijkheid is, andere mogelijkheden. Maar die zorg delen wij. Een paar praktische vragen. We zijn vanochtend bijgepraat over het Leefbaarheidsfonds. Dat is gelukkig een groot succes. Maar daar zie je dat er organisaties zijn die hier aanbellen, bijvoorbeeld voor een subsidie op het inhoudelijke, op sociaal vlak, elkaar ontmoeten. Dat in een dorpshuis gebeurt die wellicht ook een subsidie of advies kunnen gebruiken, of later een lening via deze nieuwe regeling. Hoe zorgen wij ervoor dat die organisaties – vanochtend werd ook al over één loket gesproken – dat die maximaal ontzorgd en geholpen en naar de goede regeling gestuurd worden? Dus daar zou ik graag reflectie op horen. En ook of het cumulatief mag. Dus zijn er regelingen, bijvoorbeeld het DUMAVA, als je al subsidie hebt van een of andere regeling, mag je dan evengoed deze lening aanvragen? En terugkomend op wat de heer Van Bijnen zei…

De voorzitter: Mevrouw Absil, uw termijn was afgelopen. Als u nog wat wilt inbrengen, dan zou ik u willen vragen om dat in tweede termijn te doen.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, zeker.

De voorzitter: Dan hoeft u zich ook niet te haasten. Ja, de heer Queisen van de BBB, tot slot.

De heer Queisen (BBB): Ja voorzitter, met het oog op het huidige goede hooiweer hebben mijn voorgangers al het gras grotendeels weggemaaid. Maar volgens goede BBB-begrippen moet je gras een paar keer draaien om tot een goede hooikwaliteit te komen, en dat doen we ook in dit dossier graag. Als BBB-fractie ondersteunen we in principe ieder initiatief dat leidt tot instandhouding en/of verbetering van de leefbaarheid in steden, maar zeer zeker ook in onze vele Limburgse dorpen. Instandhouding c.q. verbeteren van maatschappelijk onroerend goed vormt daarbij een essentiële basis. Immers, daar ontmoeten mensen elkaar lijfelijk en worden activiteiten geïnitieerd. Vallen dergelijke locaties weg, dan valt ook een essentieel stuk leefbaarheid weg. En dat is, zeer zeker in onze kleine kernen, not done. Daarom kan het voorliggende voorstel op steun van de BBB-fractie rekenen. Dat neemt echter niet weg dat we toch nog enkele vragen hebben over het hoe en waarom van dit voorstel. Daarbij kunnen we voor een groot deel aansluiten bij de vragen, opmerkingen van de gewaardeerde voorgangers. Dan enkele vragen, voorzitter. Waarom kiest GS voor een Provinciaal fonds in plaats van subsidies of garantstellingen naar deze organisaties? En wordt ook duidelijk rekening gehouden met de kleine kernen en de plattelandsgebieden? En zo ja, hoe? Het bedrag is € 4,2 miljoen bepaald, en de risicoreserve van € 400.000. Wat gebeurt er wanneer de risicoreserve

onvoldoende blijkt te zijn? En inhakend op de vragen van de heer Sol: waarom is gekozen voor de SVn als uitvoeringspartij? Zijn andere uitvoeringsorganisaties, financieringsinstanties of marktpartijen overwogen? En wat zijn de uitvoeringskosten die de SVn aan de Provincie gaat berekenen? Naar de toekomst toe komen enkele evaluatiemomenten, waarbij wij als PS periodiek inzicht krijgen in aspecten zoals het aantal verstrekte leningen, de regionale spreiding, type organisaties die deze leningen krijgen, en mogelijke betalingsachterstanden van organisaties. En inhakend op de vragen van mevrouw Wesseling van D66: hoe wordt het fonds bekendgemaakt bij kleine vrijwilligersorganisaties? Komt er ondersteuning voor organisaties die onvoldoende expertise in huis hebben om zo'n aanvraag te doen? En daarop inhakend: hoe laagdrempelig is de aanvraagprocedure? En wordt daarbij technisch begeleiding of ontzorging aangeboden? En tot slot, waarom kiest GS voor een leningsconstructie, terwijl veel maatschappelijke organisaties al financieel onder druk staan? En is GS eventueel bereid een deel van het fonds om te zetten in subsidies voor organisaties met een zeer beperkte terugbetalingscapaciteit? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Mooi getimed. Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de Gedeputeerde, die uw vragen kan beantwoorden. En ook kan ingaan op de wens. Want tot nu toe heb ik maar één wens ontvangen, dat is van de fractie van de PVV. Dus het verzoek aan de Gedeputeerde om ook daarop in te gaan.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Voorzitter, dank u wel. Ik zou willen beginnen met de complimenten – die onder andere de heer Loomans uitsprak – aan de mensen die dit voorstel hebben voorbereid en de heldere leesbaarheid daarvan, die zou ik graag willen doorgeven aan de mensen die hier naast mij zitten. Want ik denk dat als er in deze commissie een fonds voorligt dat over duurzaamheid gaat en er is een unanieme commissie die zegt 'we vinden dit een goed idee', dan is er op zijn minst een heel mooie prestatie geleverd door de mensen die dit ambtelijk hebben voorbereid. En dat vind ik wel een constatering die ook vanuit het College complimenten verdient in hun richting. Als het gaat over dit fonds, dan hebben wij al een ontzorgingsprogramma. Dat hebben wij nu al staan en daar hebben wij u als College recent een mededeling portefeuillehouder over gestuurd, over 'hoe hebben wij voor een heleboel van deze maatschappelijke organisaties inzichtelijk gemaakt wat hun verduurzamingsopgave is'. Alleen, dan is het heel mooi dat je weet wat je verduurzamingsopgave is, maar daarna moet het wel nog gaan gebeuren. En toen hebben wij als College ook gedacht: dit is een goed idee om dit te gaan doen. En daarvoor is een rijkssubsidie en een subsidieregeling voorzien. En het Rijk doet de subsidie en vraagt aan ons om het revolverende kapitaal in te brengen. En wat vervolgens in principe gebeurt, is: als er mensen nu echt … SVn heeft het wel al vaker gedaan. En er is een inschatting gemaakt van het aantal mensen dat mogelijk niet terugbetaalt. Dat is, in ieder geval ten opzichte van sommige andere fondsen die we in onze Provincie hebben, een aanmerkelijk lager risico. En als dat dan zo is, dan gaat dat in principe als eerste ten koste van de rijkssubsidieregeling. Met andere woorden, het provinciale kapitaal blijft vooralsnog revolverend. Op het moment dat je nou echt constateert dat dat verder gaat, dan hebben we met elkaar een gesprek te voeren. Maar in principe zijn de risico's in eerste instantie voor het Rijk en niet voor de Provincie. Dus dat even vooraf. We kunnen daarmee dus heel veel stichtingen, verenigingen, maatschappelijke organisaties helpen in onze provincie. En we kunnen verduurzamen. En dat kunnen we eigenlijk relatief zonder veel risico ook doen. En ik denk dat dat ook wel de reden is waarom u met zijn allen zo eensgezind was. Dat wil niet zeggen dat u geen vragen had, en die ga ik dan nu maar heel even beantwoorden. En dan de heer Ubbink, die had eigenlijk een samenvatting gegeven van het voorstel, en sprak daarbij uit dat hij dit een heel goed plan vond. Dus, dank. De heer Sol van GroenLinks, die had een vraag over de context, en wat bestaat er al op rijksniveau? Er zijn van allerlei regelingen die al bestaan. Er is een Nationaal Warmtefonds, een Duurzaamheidsfonds van de BNG, DUMAVA, waarborgfonds. Dat is allemaal waar. Maar waarom doen we dan nu toch deze? En dat heeft voor een deel ook gewoon te

maken met het feit dat het Rijk specifiek voor Limburg ook deze subsidie ter beschikking stelt. En we dachten: we gaan die niet laten liggen, die gaan we wel ophalen. Want op het moment dat we het fonds niet zouden inrichten, zou de € 1,4 miljoen rijkssubsidie gewoon op de grote pot en de landelijke hoop terechtkomen. En wij dachten, dan is het ook wel goed om te zorgen dat we dat in Limburg doen. En daarbij hebben we vervolgens gezegd: wat is dan een bedrag wat daarbij past om zelf revolverend in te brengen? En dat is de € 4,2 miljoen. U heeft met elkaar een beetje een discussie van: wordt dat nou onderbesteed of wordt dat overvraagd? Het antwoord is: dat weten we nu niet. En met dat in het achterhoofd is het vooral, zoals de woorden van mevrouw Absil waren, aan de slag. Dat is ook maar heel eventjes waar wij nu staan. Want er zijn regelingen die zijn onderbesteed, er zijn regels die worden overvraagd. De behoefte maatschappelijk om te verduurzamen, is enorm. Dus daarmee willen we daarmee aan de slag. En wij denken dat dit in Limburg een welkome aanvulling is op het landschap.

De voorzitter: De heer Hendrikx heeft een vraag.

De heer Hendrikx (VVD): Ik hoor de Gedeputeerde zeggen: dat weten we niet. Maar ik hoor hem daarvoor zeggen dat er al een ontzorgingsprogramma loopt, waarbij we dus echt wel beeld, neem ik aan, hebben bij de behoefte bij verschillende partijen hier in Limburg die maatschappelijk vastgoed hebben, wat er nodig is. Dus ik kan me toch wel voorstellen dat we iets van zicht hebben.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat is waar, dat is precies de regeling waarom we hem ook zo hebben voorgesteld. We hebben een beeld, op basis van het ontzorgingsprogramma. Daarom doen we het. Maar of partijen ook gaan aanvragen, dat zijn keuzes die die partijen uiteindelijk ook echt zelf moeten maken. En of het dan overvraagd of ondervraagd wordt, kunnen we op dit moment nog niet inschatten, maar willen we wel aan u rapporteren op het moment dat het zover is.

De voorzitter: De heer Hendrikx.

De heer Hendrikx (VVD): Aanvullend … Dank, voorzitter. Want hoe mooi zou het zijn als het loopje rond wordt gemaakt. We hebben advies gegeven; ik neem aan dat wij dus ook weten wat voor advies we hebben gegeven. En dat je dus kijkt naar die adviezen, en die bij elkaar optelt, dan kunt u hier ook heel gericht aan deze zaal vertellen: en daarmee komen we tegemoet aan 20% van de behoefte of 5% van de behoefte – ervan uitgaande dat ze ook allemaal braaf gaan aanvragen. Dat is natuurlijk een aangename die we niet kunnen doen. Maar ik zou het eigenlijk wel mooi vinden als we dat loopje rond kunnen maken.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, dat is waar. Maar kijk, u heeft in de mededeling portefeuillehouder kunnen lezen dat wij in het ontzorgingsprogramma een heleboel partners geholpen hebben. U leest in het Statenvoorstel ook hoeveel maatschappelijke partijen er zijn, en die staan in principe ook vrij om in te tekenen op deze regeling. Dus ja, ik zou willen dat het zo makkelijk was om het loopje rond te maken. Wij denken dat dit een mooi bedrag is om mee te starten, en om te kijken of dit ook werkt op deze manier. Dat is volgens mij waar we nu staan. Dan …

De voorzitter: Voordat u verdergaat, er was ook nog een interruptie van de heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ja dank, voorzitter. Dank aan de Gedeputeerde voor het, ik noem het maar even heel eerlijke antwoord, van: er lag geld, dat is moeilijk te negeren. Dat snap ik ook. Kijk, we kunnen inderdaad nu speculeren over hoe hard dit wel of niet zal gaan, maar waar ik vooral zorg over heb, is dat we nu geen dingen doen waarmee we uiteindelijk kannibaliseren op bijvoorbeeld een DUMAVA of andere voorzieningen die er zijn, waar niet alleen meer geld is maar waar ook het geld voor een deel een ander karakter heeft, namelijk een subsidie versus een lening. En dat is wel iets waar ik mij zorgen over maak, en die heb ik nog niet horen wegnemen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja voorzitter, ik hoop dat ik het woord ‘kannibaliseren’ wat de heer Sol gebruikt op een goede manier uitleg. Maar kijk, als het gaat over deze regeling die wij hier voorstellen, dan mag je dat combineren met een andere regeling. Andere regelingen kunnen soms uitsluitingsgronden hebben, maar er zijn best een aantal andere regelingen. Ik kan u niet het lijstje noemen van welk uitzonderingscriterium bij welke regeling hoort, maar in principe kan dit ook aanvullend zijn op een subsidie bijvoorbeeld, vanuit een andere regeling. Dus, dat kan. Dan ben ik bij de heer Van Est: is er nog wel een stimulans vanuit de overheid gewenst? Het antwoord is eigenlijk volmondig: ja. Want we zien dus dat heel veel organisaties gebruikmaken van het ontzorgingsprogramma. En dan is wel even de vraag: en hoeveel verduurzamingen worden er dan daadwerkelijk gerealiseerd? En dat is nog niet 100%, dus die behoefte is er daadwerkelijk wel aanwezig. U vroeg ook: een koppeling tussen zon en opslag, en hoe we daar tegenaan kijken. En er wordt voor de initiatiefnemers een maatregelenlijst gepubliceerd, waar uiteindelijk alles … waar je aan kan denken om te verduurzamen. En in beginsel zit er dus geen voorwaarde of een koppeling tussen zon en opslag in. Maar omdat opslag als maatregel wel aan de orde komt, kan dat bijvoorbeeld. En zonnepanelen zou in theorie ook kunnen. Is het juist dat er geen duidelijke koppeling is met gemeenten? Vastgoed in eigendom van de gemeente kan in aanmerking komen mits er sprake is van duurzaam beheer en toestemming van de gemeente. Met andere woorden, op het moment dat een gemeente eigenaar is maar bij wijze van spreken niet de exploitatie voor zijn rekening neemt. Maar dan moet de gemeente daar wel mee akkoord gaan, want we gaan niet een gebouw verduurzamen waar de eigenaar het niet mee eens is. Dat is niet de bedoeling. Dan, de risico’s. Het risico wordt op dit moment beperkt ingeschat. Er is op zich nog bij SVn wel een beetje ervaring met dit verhaal. Er wordt gestart met een risicodekking van 10%. Zeg maar die € 400.000 die we vragen in de risicoreserve als aanvulling op het subsidiebedrag van het Rijk. En het principe is dat de eerste partij die daarmee het risico neemt op het moment dat er sprake zou zijn van wanbetaling. Ik wijs u er wel op dat dit maatschappelijke partijen zijn, en die hebben een ander risicoprofiel dan sommige andere fondsen. Want maatschappelijke partijen hebben vaak ook een heel duurzaam karakter. Zijn er organisaties die over voldoende middelen beschikken uitgesloten? En dan is het antwoord dat er vanuit het Rijk eigenlijk geen criteria zijn in het fonds dat daarin voorziet, want het is in principe de regeling van het Rijk waar wij bij aansluiten. Het fonds voorziet in een stimulerende werking ten aanzien van verduurzaming, waardoor de middelen in bezit kunnen gebruikt worden voor de maatschappelijke doelen die hier genoemd worden. En dan had de heer Van Est nog een vraag gesteld, maar misschien dat hij die nog heel even kan verduidelijken.

De voorzitter: De heer van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Ik meen gelezen te hebben dat er later een verdeling – we hadden het over de verschillende bestedingscategorieën – plaatsvindt. En ik heb me alleen afgevraagd: waarom wordt dat daarna gedaan en wordt dat niet vooraf gedaan? Is het dan nu niet bekend? Tenminste, zo

heb ik het gelezen. Dus een bedrag van € 5,6 miljoen, er zijn verschillende categorieën, en wat we dan verdelen, hoe we die alloceren, dat wordt pas na het besluit vastgesteld.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik ga heel even kijken hier naast mij of daar een antwoord op te geven is. Ja, kan in de tweede termijn? Doen we dat in tweede termijn, dat is goed. Dan ben ik bij mevrouw Wesseling: we horen graag hoe in de praktijk de kleine organisaties echt in stelling worden gebracht om gebruik te maken van het fonds – dat was eigenlijk de vraag. En dat wordt in principe geborgd door een heel eenvoudig aanvraagproces. En de besparing wordt ook meegenomen in de leencapaciteit. We begeleiden juist ook die kleine organisaties met het ontzorgingsprogramma. Dus als het gaat over 'hoe gaan we nou ondersteunen' – dat was ook de vraag van de heer Queisen – daar blijven we ook gewoon mee doorgaan, met het ontzorgingsprogramma. En dus ook die heel kleine organisaties kunnen daarbij geholpen worden. Dus dat is aan de hand. En daarnaast wordt het fonds ook gekoppeld aan Limburg Bespaart. En dat is de website waar nu al het ontzorgingsprogramma is, en daarmee wordt het ook iedereen onder de aandacht gebracht. En mevrouw Absil vroeg nog specifiek naar de koppeling met bijvoorbeeld de bijeenkomst van vanochtend van het Leefbaarheidsfonds. Nou, daar is ongetwijfeld – ik was er niet bij – het BuurtBooster Festival ook aan de orde gekomen. Limburg Bespaart stond daar dus ook. Dus ook in die uitdraging laten wij Limburg Bespaart zien en komt dit fonds ook straks aan de orde. Dus juist proberen we in dit huis zoveel mogelijk aan elkaar te koppelen. En dat gaat meestal goed. En er zal vast een keer een geval zijn waar dat net niet helemaal is gelukt, maar alle regelingen worden ook intern in dit huis steeds bekender bij de mensen. En we merken ook dat bij de partners in de buitenwereld de verschillende regelingen steeds beter op het netvlies komen te staan. En juist ook elkaar versterken. Met de komst van de leefbaarheidsaanpak zie je ook dat een aantal andere aanvragen en regelingen soms ook beter worden benut. En we hopen dat dit daar ook bij aansluit.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling heeft een vraag.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, misschien om de Gedeputeerde wat aan te vullen. Want ik denk dat het eenvoudige aanvraagproces juist superbelangrijk is voor die kleine, minder professionele organisaties. En dat dat ook precies de reden is waarom je niet aan de voorkant wil zeggen: je moet die koppeling maken met zonnepanelen en batterijopslag, of dat je van tevoren middelen gaat alloceren van: dit deel maken we vrij voor de buurthuizen en dit deel maken we vrij voor de sportclubs. Dus volgens mij, juist al die regels daar willen we, hoop ik, zoveel mogelijk van wegblijven om het organisaties zo makkelijk mogelijk te maken om een aanvraagprocedure te doen, in de hoop dat ze die lening ook krijgen. Begrijp ik het dan ook goed dat dat ook onze inzet is? Of zitten er toch nog wel bepaalde regels aan wanneer je nou aanspraak mag maken op die regeling?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, er zitten altijd regels aan.

Mevrouw Wesseling (D66): *reageert zonder microfoon* [4:02:41].

Gedeputeerde Van Caldenberg: Daar komt dus – en dat gaf ik aan – er komt dus een lijst waarin staat waaraan het besteed mag worden. En dat is een heel uitvoerige lijst. En daar willen we vooral ook heel praktisch mee omgaan, zou ik zeggen.

De voorzitter: Vervolgvraag van mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): En die lijst moet ik dan dus wel ook interpreteren als: het mag hieraan besteed worden, maar het mag ook breder aan verduurzaming? Of is dat ook echt een uitputtende lijst, waar je dan vervolgens als organisatie toch wel weer heel veel vinkjes zou moeten zetten bij zo'n aanvraagprocedure? Dus daarom vroeg ik ook: hoe gaat die aanvraagprocedure eruitzien? Misschien kan de Gedeputeerde daar iets meer een doorkijkje naar geven.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Daar staat ook iets over in het stuk. Er staat volgens mij zo'n stappenplan beschreven van het moment dat we hem nu hier behandelen. In principe melden initiatiefnemers zich bij de Provincie, en dan vindt daar een heel lichte toets plaats. En dan vervolgens ga je in de toets van SVn. Uiteindelijk is de toets die eronder ligt of de aanvraag voldoet aan datgene wat ook in de verordening die hier bij zit, en waar u in de Staten straks een klap op geeft, of dat daarbinnen past. En met het ontzorgingsprogramma proberen we de initiatiefnemers daar zo goed mogelijk in te helpen, zonder al te veel regels die dat juist weer lastiger maken toe te voegen. Dan, in de eerste fase 20 tot 40 gebouwen. We zouden willen dat we van uw Staten bij wijze van spreken nog veel meer miljoenen zouden krijgen, maar het leek ons wel een goed idee om eerst gewoon hier maar eens even mee te starten en kijken hoe dat gaat. En daar zit ook een component aan van: wat kan SVn aan en wat kunnen wij ook leveren. Dus dit is volgens ons een hele stap in de goede richting. Is er een selectieprocedure, vroeg mevrouw Wesseling nog. Ja, dat betekent dus dat je aan de voorwaarden moet voldoen. En in principe geldt het beginsel dat de aanvragen wel worden behandeld op volgorde van binnenkomst. Dat is wat daar is. Maar dan moet je er wel aan voldoen, en uiteindelijk ook een lichte krediettoets doorstaan. Dan, kunnen we niet ambitieuzer zijn? Als het stormloopt, is er dan opschaling mogelijk? Ja, er wordt nu voldaan aan de eis van het Rijk, aan de hefboom die gepaard gaat met de subsidie. En daarom zijn we ook op het bedrag uitgekomen van wat wij hier hebben opgenomen. Ja, als er natuurlijk aantoonbaar succes is – maar dat weten we nu nog niet – dan bestaat de mogelijkheid om het fonds eventueel te continueren of aan te vullen. Maar laten we ook even niet op de zaken vooruitlopen, want de heer Sol was nog niet zo overtuigd, daarstraks. Dus laten we vooral dat gesprek ook met elkaar voeren als dat aan de orde zou zijn. En kunnen we te zijner tijd in kaart brengen wat de behoefte is en hoeveel aanvragen er zijn, ten behoeve van eventuele opschaling van het fonds? Dat is meer een als-dan-vraag. Maar we zullen u in ieder geval rapporteren over de aanvragen en de resultaten van het fonds. Dus dat gaan we sowieso doen. En op het moment dat we komen aan het punt dat het fonds is uitgeput, hebben we sowieso met elkaar een gesprek te voeren.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling heeft een vraag.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, waar ik ook een beetje naar op zoek was: mevrouw Absil noemde dat: die andere regeling waarbij eigenlijk iedereen achter de computer gelijk ingelogd zat om een aanvraag te doen, en binnen vier uur was het geld op, om het maar zo even te zeggen. Ik denk dat als die situatie zich zou voordoen, dat ik veel liever dat gelijk zou willen horen dan dat ik weer een of andere planning- en controlcyclus zou moeten afwachten. Dus daarom noemde ik ook specifiek die drie maanden om te kijken: hoe staat het er nu voor. Dus misschien is het ook een fijne afspraak dat, mocht het in één keer stormlopen en het binnen die drie maanden al op zijn, dat we dan op dat moment worden geïnformeerd. En dat we anders na drie maanden sowieso even een mededeling krijgen van wat nu het aantal aanvragen is, en hoeveel geld er nog in de pot zit. Zou dat kunnen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou, ik moet u heel eerlijk zeggen dat op het moment dat deze regeling binnen vier uur is overvraagd, dan ga ik u altijd een mededeling sturen, gewoon om dat succes te vieren dan. Maar wat mij betreft kunnen we u gewoon na drie maanden informeren over wat de stand van zaken is. Als dat echt gebeurt binnen een week, dan gaan we dat waarschijnlijk sneller doen dan die drie maanden. Dan ben ik bij mevrouw Wolters: wat is de grondslag voor deze besluitvorming? En het antwoord daarop is dat dit Statenvoorstel de reguliere procedure zoals we die met u hebben afgesproken, volgt. Het vragen van middelen en het vragen van wensen en bedenkingen wordt eigenlijk altijd samen gedaan. Wat hier ook wel van belang is, is dat wij zelf geen fonds oprichten. Dat doen wij niet. Wij hebben een financieringsrelatie met SVn. En dat is de reden dat we vragen juist om de wensen en bedenkingen over de financieringsrelatie. Het is niet een fonds zoals bijvoorbeeld het LEF of het Brightlands Future Fund, op die manier.

De voorzitter: Mevrouw Wolters heeft een vraag.

Mevrouw Wolters (PvdA): Duidelijk, dank u wel voor die uitleg. Wat ik daar verder wel bij zou wensen … Want op dit moment staat onder de bevoegdheden alleen de verwijzing naar artikel 8, in de financiële verordening. En dat gaat alleen over ons budgetrecht. Waardoor die andere twee, die mandatering en die wensen- en bedenkingenprocedure, onvoldoende in die bevoegdheid zijn gemotiveerd. Dus het is eigenlijk een technisch verzoek om dat nog toe te voegen aan het Statenvoorstel. Het is niet zozeer specifiek alleen voor dit voorstel, maar ook voor de kwaliteit voor volgende Statenvoorstellen, dat het wel volledig genoteerd staat. En dat zou ik wel graag willen zien, met name in dit geval die wensen- en bedenkingenprocedure. Hier is het relatief duidelijk dat deze wordt toegepast. Maar die financieringsrelatie met het SVn, dat komt doordat de rijksoverheid gekozen heeft om op deze manier het geld beschikbaar te stellen. En dat maakt het alweer een andere situatie. En dat zou ik graag gemotiveerd willen zien, en dat kan heel kort onder die bevoegdheid. En dat zou ik wel graag terug willen zien in het Statenvoorstel.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja voorzitter, ik begrijp de vraag. Enigszins technisch van aard, maar wij gaan gewoon zorgen dat we voordat u besluitvorming neemt in de Staten die grondslag nog even aanvullen. Ik zou dat niet willen zien als een afbreuk aan de woorden die de heer Loomans sprak in de richting van de mensen die dat hebben gedaan. Maar er is volgens mij altijd nog een verscherping mogelijk op de juridische zaken. En dat gaan we gewoon heel even aanvullen, dat lijkt mij prima. Dan had u het over de scholen, en daar had u een hartenkreet over in de richting van het Rijk. Ik denk dat ik die hartenkreet heel goed snap. Maar ja, wij doen vanuit Limburg dan toch maar even wat wij kunnen doen en daar een bijdrage aan leveren. Dus dat is het voor nu, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dat begrijp ik ook goed. Mijn hartenkreet was ook niet zozeer gericht aan de moeite die gedaan wordt aan die zijde van de tafel. Dat was ook meer een opmerking omdat dit ook vanuit het rijk wordt geïnitieerd. En dan zie ik dit terug, en dan denk ik: ja, hier moet wel even iets over gezegd worden. Dank u wel, trouwens.

De voorzitter: De Gedeputeerde mag verdergaan met de beantwoording van de vragen.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik denk dat u ook de wegen weet te bewandelen om naar het Rijk dit signaal ook nog via verschillende kanalen over te dragen, als u dat zelf wenst. Ik denk dat dat goed is. Dan ben ik bij de heer Loomans, en die heb ik al een paar keer aangehaald, maar hij had ook nog een vraag gesteld, dus dat gaan we doen. En dat gaat eigenlijk over: is die nou echt gestoeld op een behoefte aan het veld? En wat als er nauwelijks aanvragen komen? Ik denk dat ik daar dus al iets over gezegd heb, in het kader van het ontzorgingsprogramma. We hebben u die cijfers gecommuniceerd. Daaruit blijkt dat er die behoefte is. Die regeling gaat heel goed. En nu is het even zaak dat je dan ook de volgende stap maakt, want van een rapport alleen kun je nog niet verduurzamen. Maar van middelen wel. Dus dat is wat hier voorligt. Dan ben ik bij de PVV. En die zou graag… O sorry, voorzitter.

De voorzitter: De heer Loomans heeft nog een vraag.

De heer Loomans (Horizon): Ja, ik heb eigenlijk nog een aanvullende vraag, waar ik net even aan zat te denken. Ik hoorde net dat een heleboel organisaties waarschijnlijk al in beeld hebben welke verduurzamingsmaatregelen ze moeten nemen. Dus dat ze misschien ook al redelijk concreet weten welke financiële behoefte ze hebben. Maar je hoort ook weleens van projecten waarbij mensen uit dezelfde straat bij wijze van spreken allemaal hun mogelijkheid voor spouwmuurisolatie bundelen en gezamenlijk aanbesteden. Zou in dit kader, als je allerlei soortgelijke gebouwen hebt, zou je die opdrachten ook kunnen bundelen en op die manier er één grote aanbestedingsopdracht van kunnen maken, om op een gegeven moment dat veel goedkoper uit te laten voeren? Waardoor je uiteindelijk nog weer een extra besparing haalt. Of zou dat juridisch niet mogen, in dit geval?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Als het gaat over het specifieke voorbeeld dat de heer Loomans nu noemt, dat is namelijk huishoudens verduurzamen, die zit er dan weer niet in. Want dat is geen maatschappelijk vastgoed, in de zin zoals het hier in de regeling wordt bedoeld. De manier van nadenken over dat je een aantal dingen met elkaar bundelt, ja het kan dus zijn dat een organisatie een aantal gebouwen heeft. En die zijn gemaximeerd in deze regeling, omdat je dan voorkomt dat je bij wijze van spreken heel grote ketens hier een voordeelpositie in geeft. Maar als je twee of drie gebouwen hebt en die moet je alle drie verduurzamen, dan kun je dat misschien wel in één opdracht doen. Maar huishoudens gaat niet. Dan ben ik wel bij de heer Van Bijnen, als het goed is. Hij gaf aan dat aansluiting vinden bij de huidige SPUK-middelen een goed idee zou zijn. Ja, dat doen we dus. Want we krijgen een SPUK voor het ontzorgingsprogramma van het Rijk. En daar sluit deze dan weer bij aan. En die sluit dan ook weer aan bij de subsidieregeling van het Rijk voor die dotatie van € 1,4 miljoen die zij in dit voorstel ook doen. Dus we sluiten eigenlijk heel goed aan, en daarmee is het cirkeltje rond. Dan, wie krijgt de lening: de maatschappelijke organisaties die al gebruikgemaakt hebben van de SPUK? Of mag dat ook los? En in beginsel mag dat dus ook zonder dat je van het ontzorgingsprogramma hebt gebruikgemaakt. Maar ja, voor de mensen die dat willen kan daar wel gebruik van gemaakt worden, ook in dit proces. De PVV heeft een wens, en dat is volgens mij een wens om de rente laag te houden. Daar kom ik dadelijk heel eventjes op terug. Want conform de verordening besluit het College formeel over het te hanteren rentetarief, en daarom dient u ook dan die wens in. Ik denk dat het wel goed is om aan te geven dat op het moment dat er echt sprake is van enorme stijgingen van de rente, dan is het wel wenselijk om enige flexibilisering te hebben in de hoogte van het rentepercentage wat hier staat. Want dat zou ook in één keer gevolgen kunnen hebben voor het revolverende karakter van het fonds. En dat is de reden waarom we het niet per se zo keihard zouden willen vastpinnen nu. Maar het streven is wel om het zo laag mogelijk te houden.

De heer Van Bijnen gaf aan, en daar ben ik blij om, dat hij positief is over dit fonds. Wat als er meer aanvragen komen? Komt er dan een oproep voor meer geld? Ja, dan hebben we in ieder geval een gesprek met elkaar, want dan gaan we u hoe dan ook laten weten dat er, in ieder geval op basis van de huidige regeling dan niet nog extra iets mogelijk is. En dan is het ook aan uw Staten om daar dan iets verstandigs van te vinden. Want het budgetrecht is nu eenmaal van u, en niet van het College. Dan, het revolverende karakter, wat gaat GS dus doen om het risico te beperken? En daarmee zit er dus een beoordeling op het kredietrisico, en dat gebeurt door SVn, van de individuele financiering. Maar op het moment dat wij dus ons geld niet terugkrijgen, dan hebben wij daar ook… In principe eerst gaat het ten koste van de subsidieregeling, en dan pas van onze middelen. Dus het risico is in eerste instantie voor het Rijk, en daarna pas voor de Provincie. Dan had u nog een vraag over de vennootschapsbelasting. Indien er sprake is van de vennootschapsbelasting, dan zullen de kosten in eerste instantie vanuit de rente-inkomsten moeten worden gedekt. Dus dat is ook wel een deel van waarom we toch een bepaald rentepercentage vragen. En eventueel bij een tekort, dan moeten we daar een oplossing voor zien te vinden. Dan ben ik bij de heer Verberkt. O, mevrouw Absil.

De voorzitter: Mevrouw Absil.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Sorry voorzitter, ik ga op uw stoel zitten.

Mevrouw Absil (CDA): Ik heb een vraag inderdaad, juist over dat rentepercentage. Als ik u goed begrijp, zegt u: wij willen als College de flexibiliteit houden, omdat wij niet kunnen voorzien wat de rente in de toekomst gaat doen. Maar de middelen van het rijk zijn expliciet juist om daarvoor in te zetten – kan ik het zo zeggen? Ik zou daar graag iets meer over willen weten, om een beoordeling van de wens van de heer Van Bijnen te beoordelen. Als het rentepercentage voorbeeld van 2% naar 6% gaat – ik noem maar eens even wat – kan dat een he grote impact hebben op een dorpshuis wat toch al moeilijk zit. Maar voor ons in de grote lijn, als het dan toch van het potje van het Rijk af gaat, zeg ik even gechargeerd, is dat van een andere orde dan voor die individuele aanvragers. Dus om de wens van de PVV te kunnen beoordelen zou ik daar graag meer inzicht in willen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: De keuze die wij eigenlijk liever maken, is dat wij dat potje van het Rijk inzetten om eigenlijk de afsluitkosten en daarmee dus voor iedereen die kosten te verlagen. En daarmee het aangaan van deze lening goedkoper te maken. Dat is waar wij als College primair op zouden willen inzetten om dat te doen, ten koste van generiek het rentepercentage iets te verlagen of vast te klikken. Want het potje van het Rijk is ook niet oneindig, en daarom maken wij deze keuze. Voorzitter, dan ben ik bij de heer Verberkt. Hoe wordt voorkomen dat grote organisaties …? Volgens mij heb ik die vraag al een aantal keren beantwoord, dus ik hoop dat hij het goedvindt dat ik die niet nog een keer doe. En, kunnen we gemeenten die gebouweigenaar zijn …? De aanvraag, die moet duurzaam beheer aantonen, zoals gedefinieerd ook in de verordening zoals die hier staat. En de gemeente moet daar dan dus ook in meegaan als gebouweigenaar. Dus het gemeentehuis, dat is een ander verhaal: dat moet de gemeente zelf doen. Maar bijvoorbeeld een gemeenschapsaccommodatie die in beheer is van een stichting, een vereniging, maar waar de gemeente dan wel eigenaar van is, dan moet de gemeente wel toestemming geven om daar verduurzamingsmaatregelen op te nemen. Want ja goed, wij gaan niet zonder uw toestemming zonnepanelen op uw eigen dak leggen. Dat doen we niet. Dan, de heer Hendrikx van de VVD. Is het verstandig om de ambtelijke inzet pas te bekijken op het moment dat er al oprichting is? Na oprichting zal blijken hoeveel ondersteuning er precies nodig is, vanuit de aanvraag. Afhankelijk van de kwaliteit van de aanvraag is daar ook door ons op te sturen, zowel door ons in de vorm van de begeleiding en het ontzorgingsprogramma wat we al

hebben, maar ook bij SVn als uitvoerder is daar de mogelijkheid toe om daar nog op te sturen in de begeleiding van de aanvraag. Welke criteria worden gehanteerd bij renovatie? Die definitieve … O voorzitter, ik ben te snel.

De voorzitter: De heer Hendrikx.

De heer Hendrikx (VVD): Ja, dank voor die toelichting en die ambtelijke inzet. Is er ook overwogen om die toets… Want er staat een stappenplan, waar de Provincie Limburg iets vindt en waar in de stappen SVn zijn rol pakt. En helemaal aan die voorkant die beoordeling, daar is de Provincie eventjes aan zet, onder andere. Is overwogen om ook die toetsing naar SVn te doen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, er zijn twee redenen. De heer Puts zal dadelijk het mandaat nog heel even kort toelichten. Maar wat van belang is, is: omdat eigenlijk heel veel van de partijen ons sneller vinden dan SVn, daarom komen ze bij ons ook in eerste instantie binnen. Dus we willen eigenlijk ervoor zorgen dat we zo snel mogelijk mensen kunnen helpen. Dan zijn wij bij de vraag over de renovatie. De definitieve voorwaarden, die worden uiteindelijk nog helemaal vastgeklikt in overleg met SVn en het Rijk. Dus dat gaat ook over waar u vroeg naar renovatie. Waarom wachten we niet op het landelijke fonds? Dat kan, maar dan lopen we dus het risico dat die € 1,4 miljoen niet in Limburg landt maar ergens anders. Dus daarom kiezen we nu specifiek voor dit fonds hier. En het Rijk gaat ongetwijfeld ook met iets landelijks komen, en die regelingen zijn er ook al. En we roepen natuurlijk Limburgers ook op om daar ook gewoon gebruik van te maken. Maar deze € 1,4 miljoen willen we als Limburg niet langs de neus laten gaan.

De voorzitter: De heer Hendrikx heeft daar nog een vraag over.

De heer Hendrikx (VVD): Ja dank, voorzitter. Ja, die begrijp ik. Maar mijn vraag was specifiek: als die landelijke regeling nou interessanter is dan de Limburgse regeling?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dit is wel een ‘als, dan’-vraag waar ik een heel ingewikkeld antwoord op zou kunnen verzinnen, maar dat ga ik ook even niet doen. Dan, hoe laagdrempelig is het proces dat SVn gaat doorlopen? SVn heeft het ook al vaker gedaan. En u ziet bijvoorbeeld dat de uitvoeringskosten die daarmee gemoeid zijn bij SVn ook erg laag worden ingeschat. Dat maakt ook dat wij verwachten dat dat een heel laagdrempelig proces is. Dan mevrouw Absil: lastig om na het advies ook de praktijk in te gaan. Dat delen we met elkaar. Ik werd gesommeerd door de voorzitter om wat sneller er doorheen te gaan, dus dat ga ik proberen. Hoe zorgen we dat kleinere organisaties zonder professionele begeleiding ook in aanmerking komen? Die ondersteunen wij dus, vanuit ons ontzorgingsprogramma. Die helpen we daarbij. En het Rijk gebruikt een verdeelsleutel over de Provincies, op basis waarvan dat inzichtelijk wordt gemaakt. De hoeveelheid aanvragen en de omvang van die aanvragen staat in eerste instantie dus los van die dotatie vanuit het Rijk. Nou ben ik… Is dat een vinger, of niet?

Mevrouw Absil (CDA): *reageert zonder microfoon* [4:23:32].

Gedeputeerde Van Caldenberg: O. ja, want u heeft nog meer vragen gesteld. Wilt u reflecteren op de brede doelgroep die is gekomen? Want ook commerciële aanbieders zitten er dus nu tussen. Ja,

dit is op basis van de rijksregeling in ieder geval de mogelijkheden die er zijn als het gaat over maatschappelijk vastgoed. Hoe zorgen we ervoor dat organisaties maximaal ontzorgd worden?

De voorzitter: Mevrouw Absil heeft toch een vraag.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, want zegt u nu: wij hebben het zo breed opgepakt als mag van de overheid? Of zijn het restricties? Dus hebben wij het zelf in de hand als Provincie, om te zeggen: nee, wij willen die doelgroep verkleinen? En ik heb ook expliciet gevraagd: zijn er mogelijkheden om die verdringing – en die zorg leeft breed – om die bijvoorbeeld met een staffel in te richten? Dus zoveel voor dorpshuis, sport, zoveel voor zorg, zoveel voor scholen. Zodat je zeker ook een potje overhoudt. En daarbij zou ik eigenlijk nog een vraag willen stellen: als dat kan, en het staat niet in dit voorstel, zou dat dan via wens of bedenking moeten? Betreft het de financieringsrelatie? Of zou dat gewoon bij een toezegging van u kunnen? Of een motie tijdens het Statenverhaal? Maar dat is een technische vraag.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, die technische vraag, daarvan zou ik zeggen: het kan volgens mij op alle manieren, als u dat zou willen. Waar wij nu voor gekozen hebben is om aan te sluiten bij het Rijk. Er is een mogelijkheid – en die transparantie moet ik gewoon even in uw richting hebben – om daar op te specificeren wat er dan wel gebeurt. Dus dat je de complexiteit, en daar sprak mevrouw Wesseling ook over, dan wel gaat toevoegen. En dat je daarmee initiatieven het ook lastiger gaat maken. Dat is de andere kant: je voegt wat meer regels toe. Het andere is: dan krijgen we een specificering. Het heel eerlijke antwoord is dus ook dat we niet exact weten welke categorieën welke aanvragen gaan doen. Maar ja, als wij daar nu schotten tussen gaan zetten, dan kan het zijn dat er misschien een categorie is die niet wordt uitgegeven en categorieën die overvraagd gaan worden. En dan blijft er dus geld op de plank staan, terwijl we dat graag zouden willen uitgeven. Dus onze voorkeur zou het hebben om nu gewoon even aan te sluiten bij de criteria van het Rijk, en dan dat te gaan zien. Dat maakt het gemakkelijker. Maar de mogelijkheid is er wel, dat zeg ik in de richting van mevrouw Absil. Dan, hoe zorgen we ervoor dat ontzorging … Hebben we gehad. Mag het cumulatief? Ja, het mag ook cumulatief met andere regelingen. En dan ben ik bij de heer Queisen. Die vroeg waarom we kiezen voor een fonds, en niet voor subsidie of garantstelling. Nou, het onderdeel van het Rijk is: subsidie, dus dat hoeven we ook niet terug te betalen, dat mag op. Ons gedeelte is in principe revolverend. En de bedoeling daarvan is ook dat als het geld terugkomt, dat we het nog een keer opnieuw kunnen inzetten, en dat we daarmee ook een bepaalde vorm van continuïteit in deze regeling kunnen maken zodat er steeds meer maatschappelijke organisaties, stichtingen, verenigingen kunnen verduurzamen. Dus dat is de reden waarom we daarvoor gekozen hebben. Als het gaat over garantstellingen – want dat was ook specifiek een vraag – dan kom je echt in individuele onderhandelingen en dan moet je garant gaan staan. We willen het juist het liefst zo laagdrempelig mogelijk houden en zo faciliterend mogelijk. Daarom hebben we deze keuze gemaakt. Dan, wordt rekening gehouden met kleine kernen en plattelandsgebieden? Absoluut. Want we werken in het ontzorgingsprogramma dus al samen met de VKKL, met Katalys, juist om ook in die kleine kernen daar te komen en die ook te bereiken. En die staat volledig hiervoor open, en het is een belangrijke inzet van deze regeling om ook daar te komen. Dan, wat gebeurt er als de risicoreserve onvoldoende blijkt te zijn? In principe proberen we dat te voorkomen door u op tijd te laten weten dat het aan het einde is. En als de risicoreserve onvoldoende blijkt te zijn, dan betekent dat op de eerste plaats dat het geld van het Rijk al op is. Dus wij proberen eigenlijk te voorkomen dat we in die fase zitten, maar voor de zekerheid hebben we die wel ook opgenomen op basis van de spelregels die we met u in Sturing in Samenwerking afspreken. Waarom gekozen voor SVn? Die is aangewezen door het ministerie als uitvoerende partij, op basis van de regeling die zij daarbij hebben. Dus daar viel, in die

zin, weinig aan te kiezen voor ons. En dan, hoe wordt dat bekendgemaakt bij kleine en vrijwilligersorganisaties? Die heb ik al beantwoord. En waarom kiest GS voor een leningconstructie? Omdat dat nu eenmaal de regeling is zoals die is ontworpen.

De voorzitter: Dank u wel. Dus ik heb reflectie op de wens gehoord. Ik kijk nog heel even naar mevrouw Absil, omdat die ook nog de suggestie deed om eventueel een wens op te brengen.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, ik zou graag inderdaad willen weten: mochten wij als Staten nog iets willen wijzigen, dus bijvoorbeeld wél die inperking van doelgroepen willen maken, zou dat nog bij motie kunnen in het Statenvoorstel? Ik denk het namelijk wel. Want volgens mij is het geen wens of bedenking in relatie tot de financieringsbehoefte-relatie. Maar dat wil ik eigenlijk wel gecheckt hebben.

De voorzitter: Ja, dat lijkt me inderdaad verstandig. Ik kijk heel even naar de Griffie. Ja, er wordt onderling geschakeld om uw vraag te kunnen beantwoorden. Dat was dus het einde van de eerste termijn van GS. Komen wij bij de tweede termijn van uw commissie. En dan kijk ik naar de heer Ubbink. U heeft als tweede termijn ieder één minuut. De heer Ubbink van SP, heeft u behoefte aan een …? Nee? De heer Sol, van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Ja dank u, voorzitter. Ja, heel kort. Ik blijf toch een wat ongemakkelijk gevoel houden bij de constatering dat toegang tot bestaande instrumenten kennelijk zo lastig is dat we er nog weer een nieuw instrument bij moeten bedenken – ik maak het nu even heel plat. Maar goed, geld niet laten liggen snap ik ook heel goed. Ik zou ook wat willen waken voor het sentiment van: als er straks inderdaad een ‘wie het eerst komt, wie het eerst maalt’-loket wordt geopend en dat is binnen vier uur overtekend, dat kunnen wij misschien wel als een succes zien, maar door eventuele participanten zal dat zeker zo niet ervaren worden. Dus wees ook, denk ik, heel erg goed in het management van verwachtingen hierover. Daar wou ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Est, van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja dank u, voorzitter. Ik kan het ook heel kort houden. De Gedeputeerde beantwoordde mijn vraag over of er nog ruimte is in de verduurzaming, dat er nog genoeg te doen is. Maar mijn vraag was meer gesteld in relatie tot: hebben wij genoeg aanbieders om dat te voldoen? Want als wij terugkrijgen op die markt omdat er te weinig aanbieders zijn, dan hebben we één ervaring: dan stijgt de prijs, dan hebben wij minder verduurzaming voor hetzelfde geld. Dus die relatie … De tweede vraag is: er is de hele tijd over een lijst gesproken wat er wel kan en wat er niet kan. De vraag die ik had, is dan: maar als die lijst …, waarom is die er nog niet? En waarom kan die niet toegevoegd worden? Want dat zou het in ieder geval wel nog meer verduidelijken. Dus de vraag is: is die er al, of kan die nog toegevoegd worden? En ik wacht nog even in de tweede termijn op het antwoord over de allocatie. Want net zei de Gedeputeerde iets, een antwoord op mevrouw Absil, toen begon ik eigenlijk te fronsen, maar ik denk, ik wil de Gedeputeerde toch in tweede termijn even de gelegenheid geven om het goed te beantwoorden. Dan kom ik er misschien daar op terug.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling, van D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja dank, voorzitter. Ik zit ook nog heel even te kauwen op die verschillende tranches, of je dat nou wel moet doen of dat je dat niet moet doen. Volgens mij heeft het bij het Leefbaarheidsfonds niet per se heel belemmerend gewerkt. Dus de Gedeputeerde gaf daarstraks aan, van: dan bouw je wel weer extra regels in. Ja dat klopt, maar dat zijn dan regels om juist ook bepaalde doelgroepen en juist die kleinere organisaties ook te beschermen. Dus misschien

kan de Gedeputeerde daar nog even op reflecteren hoe dat is ervaren vanuit het Leefbaarheidsfonds. Ik verwacht dat we vanuit daar ook wel eerdere evaluatiepunten hebben. En volgens mij loopt het subsidie- versus financiering-/leningvorm een beetje door elkaar. Dus Gedeputeerde noemde: nou ja, subsidie dat doen we nu inderdaad niet, want dat doet de rijksoverheid al met die € 1,4 miljoen. Maar die € 1,4 miljoen is volgens mij toch een subsidie aan ons als Provincie die dan wordt ingezet als onderdeel van het revolverende fonds. Of is dat dan ook weer subsidieverzoeken die die organisaties kunnen indienen naast dat ze ook de financieringsondersteuning krijgen? Want daarvoor zou ik zeggen inderdaad: als jij subsidie wil voor je zonnepanelen, dan heeft de rijksoverheid al SCE-regelingen en nog heel veel meer. Dus volgens mij gaat dit om het stukje: hoe zorg ik ervoor dat ik mijn verduurzamingsmaatregelen kan financieren.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wolters, van de PvdA.

Mevrouw Wolters (PvdA): Ik had net een vraag, en nu ben ik het kwijt. Sorry. Sorry, ik weet niet meer waar het over ging. Sorry.

De voorzitter: Misschien is er zo dadelijk mogelijkheid om nog een interruptie te plegen. De heer Van Bijnen, van de PVV.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. En dank voor de antwoorden inderdaad, aan de Gedeputeerde. We hebben wel wat zorgen nu, na deze beantwoording. Want zeker met de beoordeling van onze wens van die 2% dat rentepercentage, de beantwoording daarop, daar zijn we niet zo heel blij mee. En waarom? Omdat we nu dus horen dat er € 1,4 miljoen van het Rijk subsidie is, maar die straks opgeslokt is aan het opzetten van het fonds en de uitvoering daarvan. Daar heeft de maatschappelijke organisatie verder nul-komma-nul aan in beginsel, op het moment dat straks de rente dan heel erg hoog wordt. En op het moment dat de rentes te hoog worden hoeft ook niemand zich druk te maken om de verhoogde aanvragen. Dus dat hoeft ook niet binnen vier uur uitverkocht te zijn. Want dan zal het inderdaad toch misschien een fata morgana zijn, en dan zal er helemaal geen enkele aanvraag komen. Dus de wens van de PVV blijft echt bestaan, omdat anders we straks die maatschappelijke organisaties met heel hoge rentepercentages op gaan zadelen. En juist het fonds wordt opgericht omdat ze al niet kúnnen verduurzamen. Dus laten we vooral dan ook zorgen dat het fonds een goede inrichting heeft met een laag rentepercentage, zodat ook daadwerkelijk de maatschappelijke organisatie er iets aan heeft, en het niet weer een regeling wordt waarbij we hier in de uitvoering al het geld opslokken aan bureaucratie, en de maatschappelijke organisaties nul-komma-nul winst ermee behalen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Verberkt, van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Verberkt (LOKAAL-LIMBURG): Geen verdere inbreng, dank u.

De voorzitter: Dank u. De heer Hendrikx, van de VVD?

De heer Hendrikx (VVD): Heel kort nog een opmerking. Ik begon in de eerste termijn ons verhaal over dat wij kijken met de blik: gaat dit vrijwilligers, besturen, bezoekers oftewel de Limburgse doeners helpen? We zijn allemaal heel optimistisch, binnen vijf minuten is dit fonds uitverkocht. En dan gaat het een deel van de Limburgse doeners absoluut helpen, en daar zijn we heel blij mee. Maar we willen echt meegeven aan de Gedeputeerde dat als het echt zo stormloopt we dus ook heel veel Limburgse doeners moeten teleurstellen. En de overheid heeft ontzettend veel ervaring met langdurige wachttrajecten voordat er geld over de brug komt. Volgens mij zouden we daar echt zorgvuldigheid in

moeten betrachten als betrouwbare overheid. Dus daarom voel ik ook veel voor de suggestie van mevrouw Wesseling.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Absil, van het CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Ja, dank u wel. Nog twee punten. Ik begrijp net dat inderdaad, als ik het College zou vragen om de doelgroepen te bepalen, dan is het aan ons om een amendement/motie in te dienen tijdens het Statenvoorstel, en dan hoef ik dat in ieder geval nu niet op het laatste moment met een wens of bedenking te doen. Dus dat is fijn. En het tweede punt is, ik heb daar net ook al om gevraagd, want ik voel wel wat voor wat de heer Van Bijnen zegt. Dat rentepercentage is natuurlijk een essentiële randvoorwaarde op basis waarvan jij gaat intekenen als maatschappelijke organisatie, zeker als het toch al krap is. Uw antwoord was net: wij hebben daar de uitvoeringskosten en ook de afsluitkosten in berekend. Maar ik kan me bijna niet voorstellen dat je bij 20 tot 40 leningen, die € 1,4 miljoen daarmee opsoupeert. Dus ik zou toch graag een iets duidelijker beeld willen hebben: als wij met de wens van de PVV meegaan, wat zou dat voor financiële consequenties hebben? Want als dat mooi in dat potje van de € 1,4 miljoen blijft, nou, dan ben ik enthousiast – laat ik het zo zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. En tot slot, de heer Queisen. U heeft geen tweede termijn. Dan kijk ik weer naar GS. U heeft zeven minuten voor uw tweede termijn.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja voorzitter, ik denk dat dat moet lukken. Want de heer Sol gaf aan dat hij een ongemakkelijk gevoel had over de bestaande instrumenten. Ja, daar kan ik ook niet zo veel aan doen. Dat moet u die richting richten, en hopen dat het dan beter wordt. En hij sprak uit, en dat deed hij eigenlijk net als de heer Hendrikx, om te doen aan goed verwachtingenmanagement, zodat op het moment dat de pot ook op is dat mensen ook niet teleurgesteld raken. En ik denk dat we ons dat goed aantrekken. En gelet op de complimenten die u richting onze mensen heeft uitgedeeld aan het begin van de vergadering, heb ik er eigenlijk het volste vertrouwen in dat dat ook in het vervolgproces op een goede manier gaat gebeuren. Dan de heer Van Est, en die had een vraag van: maar als er dus te weinig bedrijven zijn die die verduurzaming kunnen aanleggen, dan blijft het geld liggen en hebben we alsnog te weinig verduurzaamd. We zien dat als het gaat over het aanleggen van verduurzamingsmaatregelen, dat een aantal bedrijven in de problemen zijn gekomen, dat klopt. Maar ja, van de andere kant, dit soort stimulering helpt ook weer om die bedrijven wat beter overeind te houden om dat te doen. Dus dat mes snijdt ook nog een keer aan twee kanten. Dan had u nog een vraag waarom de maatregelenlijst niet … Die hebben we bewust niet in de verordening opgenomen, maar die verwijzen we door naar de pagina van het fonds. En daarop kan het fonds uiteindelijk ook nog zelf links en rechts een maatregel toevoegen. Als we die nu in de verordening zouden opnemen, dan klikken we hem 100% vast, en dat zou betekenen dat dat ook sommige maatregelen die misschien nog ontwikkeld worden, gaat uitsluiten op enig moment.

De voorzitter: De heer Van Est heeft een vraag.

De heer Van Est (50PLUS): Maar betekent dat dat we de lijst zoals die op dit ogenblik door het fonds gehanteerd is, wel kunnen zien?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Die gaan wij u op enig moment toesturen.

De heer Van Est (50PLUS): Dat is vóór de behandeling in de Staten?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dan kijk ik even of dat kan. Hebben we de maatregelenlijst? Die is beschikbaar, dus die kunnen we u toesturen. Dat is geen probleem. Dan mevrouw Wesseling, en dan ging het specifiek over de schotten. En dan vroeg ze: kun je dan leren van het Leefbaarheidsfonds? En…

De voorzitter: Ik ga u toch nog even onderbreken, want de heer Van Est had nog een vraag.

De heer Van Est (50PLUS): Ja. Uit de eerste termijn hadden we nog een vraag over de allocatie staan. Ik had gezegd, die kunt u tot de tweede termijn bewaren, maar nu hoor ik hem niet. Dus ik weet niet of die nog komt of dat u hem aan het eind doet of dat u die bij mevrouw Absil nog doet?

Gedeputeerde Van Caldenberg: U bent wakker, mijnheer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Dat suggereert dat ik soms niet wakker ben.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik weet niet wat dat suggereert, maar u bent in ieder geval nu wakker.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: En dat was de specifieke vraag over de goedkeuring. Kan hij die nog een keer duiden?

De heer Van Est (50PLUS): Laat ik het zo zeggen, laat ik even voorlezen uit uw eigen werk. Hier staat: de allocatie van de middelen over de onderscheiden bestedingscategorieën wordt nader uitgewerkt na een positief besluit op het Statenvoorstel. En dan denk ik: waarom wacht dat op een positief besluit van het Statenvoorstel? Ik kan me voorstellen – en volgens mij zat ik met mevrouw Absil daar ongeveer in hetzelfde idee – dat we iets hebben, en dat we zeggen: op basis van wat wij nu weten schatten wij dit zo in. Maar nu is het net, van: u heeft het geld, en dan gaat u dán zelf kijken hoe u het verdeelt. Ik denk dat het fijn zou zijn voor de Staten als we dat zouden weten.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk dat ik meteen twee vragen in één keer kan beantwoorden, want het raakt ook aan de 2% van de heer Van Bijnen. Kijk, van die € 1,4 miljoen van het Rijk, daar mogen wij 10% van inzetten om, zeg maar, iets goedkopers aan te bieden. En dat zit hem dus in de afsluitkosten, dat zit hem in datgene waar de heer Van Est om vraagt. Op het moment dat wij het rentepercentage zouden gaan verlagen – en dat zeg ik dan in de richting van de heer Van Bijnen – dan zitten we snel aan die 10%. En dat betekent eigenlijk dat als je dat rentepercentage dan lager vaststelt, dat je minder van deze leningen zou kunnen verstrekken omdat je dan sneller de pot opmaakt. Eigenlijk komt het daarop neer, omdat we dan ons geld daarvoor gaan inzetten. En dat willen we daarmee zien te voorkomen. Daar zit het antwoord in. En ik kijk even in de richting van de heer Puts, of hij nog een aanvulling daarop heeft.

De heer Puts: Ja, met betrekking tot …

De voorzitter: Het is dan de heer Puts. Via uw voorzitter; ik ga toch streng zijn, want er is een reden waarom we dit met elkaar hebben afgesproken, dat we via de voorzitter praten. Omdat we dat op die

manier ook netjes vinden, om niet elkaar rechtstreeks aan te spreken. Dus, de heer Puts. En gelieve de microfoon uit te doen, mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ga ik doen.

De heer Puts: Specifiek met betrekking tot allocatie van kosten: we hebben natuurlijk te maken met het deel van de subsidie dat we mogen gebruiken voor uitvoeringskosten. Dat betreft 10% van de totale subsidie, dus € 140.000. In dat kader is het voor ons ook even peilen wat wij al vanuit onze bestaande aanbesteding met het communicatiebureau vanuit Limburg Bespaart kunnen wegzetten en onderbrengen vanuit de huidige aanbesteding. We krijgen van SVn bijvoorbeeld nog een toolkit waarbij we promotie- en communicatiemiddelen kunnen uitzetten. Dus het is een beetje afhankelijk van wat dat totale kostenplaatje zal opleveren. Dat weten we na afstemming met SVn. Zodra inderdaad de livegang-datum verder nadert, dan maken we daar duidelijke afspraken over. Restantbedragen kunnen we dan bijvoorbeeld gebruiken om de afsluitkosten te dempen, zodat men bij het aanvragen van een lening niet eenmalig een bedrag hoeft te betalen, wat de drempel ook een stuk lager maakt voor het gebruiken van de financiering. Dus de toegankelijkheid wordt op die manier ook vergroot.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van Caldenberg… Nee, mijnheer Van Caldenberg nog niet. Mijnheer van Est, het is nog niet duidelijk? Is dat een vervolgvraag dan.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, het is mij niet duidelijk. Want nu wordt er een interpretatie aan de bestedingscategorieën gegeven, die ik eigenlijk niet zo gelezen heb. Want dit is een soort suboptimalisatie binnen de kosten van subsidie, maar ik had begrepen dat de bestedingscategorieën te maken hadden met de subdoelgroepen zoals ze eerder verwoord werden. Volgens mij was dat een beetje de gedachte. En ik heb niet het idee, en als ik het nu nogmaals lees heb ik nog niet het idee dat het dat betreft. Want dat snap ik wel, met die 10% korting. Maar dat is eigenlijk meer in de uitvoeringskosten, apparaatskosten, en dergelijke. Maar volgens mij ging het ons net over de verdeling. Zo had ik het gelezen, en ik lees het nog altijd niet anders, over die subdoelgroepen die er zijn. Of zit ik helemaal verkeerd? Want dat kan ook.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Het eerlijke antwoord is: ja. Maar ik kan me daar wel iets bij voorstellen. Want als het gaat over de financiering en wat we mogen doen, ja dan gaat het over afsluitkosten, rentepercentage en dat. Maar we hebben ook een discussie gehad, en die ging over: mag je het uitgeven aan scholen, kerkbesturen, en die hebben we ook. Maar dat is een ander schot wat je dan gaat plaatsen, en die ga je op een andere manier doen. En dat is eigenlijk de discussie die mevrouw Absil en u volgens mij dan hebben. We hebben niet een discussie over: gaan we 2% doen voor scholen en 5% voor huisartsen, of zo. Dat is niet de discussie zoals we hem hebben.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Misschien om een beetje te helpen, want het staat toch best wel raar opgeschreven. Dus dan gaat het om pagina 9, en daarin staat: allocatie van de middelen over de onderscheiden bestedingscategorieën. En wat ik van de Gedeputeerde volgens mij hoor, is dat het gaat om de kosten van de regeling van de financiering. Maar hier lijkt het te gaan over de bestedingscategorieën die pas zouden worden uitgewerkt na een positief besluit op het Statenvoorstel. En ik denk, als je over bestedingscategorieën praat, dat het veel meer klinkt van: deze

financiering staat beschikbaar voor zonnepanelen, en deze staat beschikbaar voor batterijopslag. Veel meer dan de kosten van die lening zelf. Dus misschien staat het niet heel handig opgeschreven, als dat niet is wat er wordt bedoeld.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja ik denk, we hebben in de richting van mevrouw Wolters toegezegd dat wij nog een nadere specificering gaan doen. Ik snap dat dat bij u verwarring oproept. En ik ga u toezeggen dat we voor het Statenvoorstel dit nog even nader gaan specificeren, want ik denk dat dat voor u allen helpt om goed te snappen wat we dan met de bestedingscategorieën bedoelen. Maar dat is dus niet zorg, of school, of… Maar ik denk dat dat helpt om in ieder geval de spraakverwarring daarover te voorkomen.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank voorzitter, nog heel kort. Dat is dus niet zorg of buurthuis, of weet ik veel wat, maar dat is dus ook niet: zon of batterijopslag, of weet ik veel….

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee.

Mevrouw Wesseling (D66): Dat gaat dus echt om die kosten van de financiering mogelijk maken.

De voorzitter: De Gedeputeerde, gaat uw gang.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, daar gaat het over. Even kijken, we waren bij de heer Van Est. En dan kijk ik heel eventjes. Dan ben ik bij mevrouw Wesseling, en die vroeg naar die tranches. Ja, dat kan dus. Er is door de Provincie gekozen voor de tranches, om te voorkomen dat de middelen tijdig op zouden raken. Dat blijkt in de praktijk wel mee te vallen. Tot nu toe hebben we … O wacht even, dit gaat over het Leefbaarheidsfonds. Daar is gekozen voor tranches, om te voorkomen dat middelen tijdig op zouden raken voor verschillende categorieën. In de praktijk blijkt dat dus wel mee te vallen. Dat is het antwoord bij het Leefbaarheidsfonds.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, en dan ben ik dus ook wel benieuwd: werd het daar wel door die partijen als een belemmering opgevat dat die schotten er waren? Dus verhoogt dat inderdaad die regeldruk voor die organisaties, terwijl we het juist inderdaad als beschermend mechanisme zouden bedoelen? Dus hebben we daar in het Leefbaarheidsfonds specifiek nog een les uit getrokken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, u vraagt naar een generiek antwoord. En daar is niet een generiek antwoord op te geven, want er zijn altijd organisaties die dan tegen iets oplopen en er zijn ook heel veel organisaties die dat op een goede manier opvatten. Mijn beeld is dat het Leefbaarheidsfonds heel weinig belemmeringen heeft en dat dat op een heel gemakkelijke manier is. Maar ook daar hebben we links of rechts wel een keer een discussie gehad over een definitiekwestie, of juist in de relatie van het Leefbaarheidsfonds met het Limburg Samen Sterk Fonds of met een andere regeling die we hadden. Omdat er voor sommige initiatieven… Als je kleine initiatieven had in het Leefbaarheidsfonds, zat je aan € 5.000, maar als je naar een ander fonds ging dan kon je

misschien € 10.000 krijgen. En dan hadden we dat soort discussie, dat leverde af en toe wel wat belemmeringen op. Niet heel veel. En er wordt goed gebruik van gemaakt. Maar ja, niet alles past altijd overal ook in. Dat is ook het eerlijke antwoord. Dan uw laatste vraag: wordt de subsidie van het Rijk ingezet in het fonds, of is het rechtstreeks voor de organisaties? Daar had ik u eigenlijk al net gezegd dat uw interpretatie daarvan de juiste was zoals u die stelde. Het Rijk geeft
€ 1,4 miljoen subsidie aan de regeling, en daarmee dus aan het fonds. Mevrouw Wolters had geen vragen meer. En de heer Van Bijnen was niet blij met het antwoord. Dat kan ik me voorstellen. En het is natuurlijk ook het doel om percentages in principe voor deze categorieën zo laag mogelijk te houden. Maar slechts 10% van die subsidie van het Rijk kunnen dus worden ingezet voor de uitvoeringskosten, om daarmee dus ook te dempen. Dat is de mogelijkheid die we daarvoor hebben. Dus we mogen daar niet meer dan
€ 140.000 voor inzetten. Het effect en de impact van het dempen van de afsluitkosten en de langere looptijd van 20 jaar levert dus uiteindelijk onder de streep meer op, en is daardoor ook haalbaar. 2% rente over
€ 5,6 miljoen is € 112.000 per jaar. Over 20 jaar is dat circa € 2,24 miljoen. En aan rente-inkomsten die je dan misloopt als je 0% zou hanteren. Met andere woorden, als we een revolverend fonds zouden willen, dan is dat niet een verstandige keuze, en een afwijking van SiS.

De voorzitter: De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ik ben wel nieuwsgierig. Die 10%, dat begrijp ik dan, van die € 1,4 miljoen, dat die gebruikt mogen worden voor die afsluitkosten. Het restant daarvan, kunt u daar dan nog een duiding op geven waar dat voor gebruikt mag worden? Want u heeft daarstraks ook aangegeven: stel, rente wordt niet betaald, in beginsel gaat dat van het gedeelte van het Rijk af. Dus ook voor de tegenvallers, om die te dekken. Maar wat mag daar nog meer wel van dan? Plus, ik heb dan natuurlijk ook nog aangegeven: de wens is die 2%, en zeker geen 0%. Dus de rente naar 2% maximaal te laten. Maar ik ben ook wel heel erg benieuwd – u zit er al helemaal in, uw collega naast u natuurlijk ook – wat verwacht u nu aan welk rentepercentage er gedacht moet worden? Of kunt u daar totaal geen uitspraak over doen? Want onze zorgen zitten nu echt erin zoals ik het net uitdraag. Dat als straks er heel veel regelingen al zijn waar men subsidies kan krijgen, wij komen met een fonds waar een lening voor verstrekt kan worden. Als dat straks met een heel hoog rentepercentage is, dan hebben we dus weer een fonds opgezet waar straks geen hond gebruik van kan maken, en waar men dus niks aan heeft. En daar zitten de zorgen in, dat op het moment dat het straks een heel hoog rentepercentage wordt dat er ook geen gebruik van gemaakt wordt. En dan hebben we hier met z'n allen een fonds opgericht, € 1,4 miljoen van het Rijk wel gepakt – wat iedereen heel positief vindt – maar vervolgens er niks mee gedaan. Dat is eigenlijk het risico wat we niet willen hebben. Dus welk percentage kunt u wel garanderen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Er zit een verschil tussen garanderen en indicatief. U vroeg in het begin indicatief. Daar kan ik u zeggen: wij denken aan 2%. Garanderen is iets anders. Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Absil heeft ook nog een vraag.

Mevrouw Absil (CDA): Ja voorzitter, als ik de verordening erbij neem, dan kijk ik naar 5.A en 5.B. Even checken dat ik hem nu goed heb. Want er staat inderdaad: indicatief 2%. A) het rentepercentage kan door het College worden aangepast indien daarvoor aantoonbare aanleiding of noodzaak bestaat. Dus misschien wel goed, dan interpreteer ik het als: het is in principe 2%. Dus het zou heel gek zijn

dat daar over drie maanden, als de eerste aanvragen komen, opeens 6% zou staan. Dat kan ik me bijna niet voorstellen. En B), en die wil ik zeker gecheckt hebben of ik die goed interpreteer: een wijziging van het rentepercentage heeft geen gevolgen voor reeds toegewezen stimuleringsregelingen voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. Stel dat u bijvoorbeeld toe zou kunnen zeggen: wij beginnen het eerste jaar met 2% – ik noem eens even iets, want dat zal binnen afzienbare tijd zijn – dan zou B erop wijzen, als ik het goed interpreteer: u gaat dat tussentijds niet wijzigen. Dus de zorg die ik straks inbracht: we gaan van een dorpshuis eerst 2% aanbieden en straks wordt het 6% – die is daarmee, volgens mij, ongegrond.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Wat hier staat, is: op het moment dat u een lening heeft afgesloten, dan heeft u die afgesloten voor 2%. En dan verandert die niet. Dat is wat hier staat.

De voorzitter: Gaat u verder. U bent aan het einde gekomen van…

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, volgens mij heb ik ook de vragen van mevrouw Absil … Dat was geen vraag. En deze heb ik ook beantwoord, dus daarmee ben ik aan het einde, voorzitter.

De voorzitter: Ja? Dank u wel. Dan komen wij bij de toezeggingen. Die ga ik eerst oplezen, zodat u zeker weet dat we het juiste hebben genoteerd. Want ik heb er nu een heleboel in mijn lijstje staan, maar de vraag is even welke nog geldig zijn. Begin ik bij: **Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe de maatregelenlijst voorafgaand aan de behandeling in Provinciale Staten toe te sturen**. En de Gedeputeerde **zegt toe het Statenvoorstel te wijzigen met 1) de onderbouwing van de bevoegdheidsgrondslag in relatie tot de financiële verordening en Provinciewet, en 2) te verduidelijken wat wordt bedoeld met de bestedingscategorieën in het fonds. En dan nog de toezegging om middels mededeling portefeuillehouder te informeren over de eerste ervaringen, het aantal aanvragen en de werking van het fonds in de praktijk**. En dat zal u dan doen in Q …?

Gedeputeerde Van Caldenberg: We gaan dat **voor 1 januari 2027** doen.

De voorzitter: Oké, dat staat genoteerd, dank u wel. Dan komen wij nu bij de wens die geformuleerd is. Die wordt nu op het scherm getoond, en dan gaan wij daarover stemmen. Als de wens een meerderheid heeft, dat is dus de helft plus één minimaal, dan wordt het voorstel aangepast door de Griffie, en dan komt een aangepast voorstel richting de Staten. We zijn met dertien commissieleden. Mevrouw Wesseling heeft nog eerst een vraag.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, voor de duidelijkheid: mag ik misschien nog één keer de appreciatie van de Gedeputeerde ook horen? Want die vond ik nog niet helemaal duidelijk, ook gezien de discussie die er net nog was over die artikelen 5A en 5B, geloof ik.

De voorzitter: Als ik me niet vergis was de appreciatie negatief. Dat is misschien kort door de bocht, maar daar komt hij eigenlijk op neer. Want anders gaan we weer een herhaling van zetten plegen, dat wil ik ook voorkomen.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Hij is ontraden, omdat we niet dat maximum van die 2% kunnen garanderen. Als je een lening afsluit, dan geldt het percentage waarvoor je hem hebt afgesloten. Maar

als we deze nu zouden maximeren op 2% ... We hebben indicatief 2%, maar afhankelijk van de stijging van de rente in de markt moeten wij daar ook … [4:58:06].

De voorzitter: Helder, dank u wel. Dan gaan wij over tot stemming. Gelieve uw hand op te steken als u deze wens wilt inbrengen in het Statenvoorstel. Even voor mijn helderheid: de VVD stak net ook twee handen op, en het CDA stak ook twee handen op, hè? Ja, dan komen wij op acht. Toch? Ja. Dan hebben wij acht stemmen, en we zijn met dertien commissieleden. Dat is inderdaad een meerderheid. Dus dan wordt deze wens nog toegevoegd aan het voorstel. En dat voorstel komt dan gewijzigd naar uw Staten, en dan gaat u vervolgens… Zeg ik het goed? O ja, ik zal het nog heel eventjes voorlezen, want in de Statenvergadering worden die wensen en bedenkingen in één termijn behandeld. Maar daarnaast moet u ook nog een PS-besluit nemen overigens, daarover. Dan nog de vraag: is dit stuk behandelrijp? Neen, dan steekt u nu uw hand op. Ik zie geen handen, dus het stuk is behandelrijp. En is dit stuk een hamerstuk, dan steekt u nu uw hand op. Ik zie geen handen, dus iedereen vindt het een bespreekstuk. Tenzij? Ik hoor iemand ‘o’ zeggen. Tenzij iemand toch nog… Nee? Dan bij deze afgeconcludeerd: het is een behandelstuk. En dan zijn wij aan het eind gekomen van de behandeling van dit agendapunt. En dan schors ik heel even vijf minuten, en dan zien wij elkaar zo weer terug.

[SCHORSING]

10.2 G-25-001 TWEEDE GEWIJZIGD Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader, brief GS van 21-4-2026

De voorzitter Dames en heren, wij gaan verder met uw vergadering, want wij zijn aangekomen bij agendapunt 10.2 en dat is Tweede Gewijzigd Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader. SiS 4.0 helpt bij het bepalen van publieke en provinciale belangen en ondersteunt de keuze van rollen en instrumenten van de Provincie. Het kader wordt gebruikt bij samenwerking met andere partijen om provinciale doelen te realiseren.Het geldt voor nieuwe grote samenwerkingsverbanden en belangrijke wijzigingen in bestaande samenwerkingsverbanden. Daarnaast is een uitvoeringskader opgesteld. De opmerkingen en suggesties uw commissie ESA van 21 november 2025 zijn verwerkt in een aangepaste versie van beide kaders. We behandelen dit Statenvoorstel in twee termijnen met een maximale spreektijd per fractie in eerste termijn van vijf minuten. En dan begin ik dit keer linksachter en dat is dan mevrouw Jiménez Hastenrath van de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Voordat u begint, mocht u last van de airco of dat hij te hard staat, dan moet u dat zeggen.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, de PVV staat al jaren voor een eenvoudige maar duidelijke lijn: zorgvuldig omgaan met belastinggeld en Provinciale Staten stevig aan het stuur houden. Vanuit dat uitgangspunt kijken wij naar SiS 4.0. Laat ik beginnen met het positieve. Dit voorstel bevat eindelijk verbeteringen waar wij al langer om vragen: betere grip op samenwerkingsverbanden, meer aandacht voor risico's en een verplichte factsheet bij ieder Statenvoorstel. Dat zijn belangrijke stappen vooruit. Het rapport 'Grip op investeringen' van de ZRK liet zien dat de controle op grote investeringen tekortschoot. Dan is het goed dat daar nu lessen uit worden getrokken. De verplichte factsheet is wat ons betreft een winst. Provinciale Staten moeten volledig en tijdig inzicht hebben in de financiële risico's, doelstellingen en gevolgen van samenwerkingen. Dat versterkt onze controlerende rol, en dat is hard nodig. Positief vinden wij ook de

verduidelijking rondom marktfalen. De Provincie moet alleen ingrijpen wanneer de markt tekortschiet en wanneer er sprake is van een wettelijke of provinciale taak. Dat sluit goed aan bij hoe de PVV hiernaar kijkt: geen onnodige publiek-private constructies en geen geld voorspellen aan projecten zonder duidelijke publieke noodzaak. Daarnaast zien wij dat integriteit serieuzer wordt aangepakt. De aanscherping van het 'Know Your Customer' beleid, de Bibob-toetsing en de aandacht voor ondermijning zijn belangrijke verbeteringen. De overheid moet niet naïef zijn wanneer publiek geld en publieke belangen op het spel staan. Voorzitter, tegelijkertijd moeten we ook eerlijk zijn over de risico's van dit soort samenwerkingsconstructies. Hoe meer taken worden ondergebracht in samenwerkingsverbanden met derden, hoe verder de uitvoering op afstand komt te staan van de Provincie, en dus ook van ons als PS. Besluiten worden dan genomen in constructies waar de democratische controle steeds meer verdwijnt en de directe invloed van de Provincie afneemt. Dat is precies waar de PVV al langer voor waarschuwt. We zitten er niet op te wachten dat verantwoordelijkheden, risico's en miljoenen euro's verdwijnen in bestuurlijke tussenlagen waar PS uiteindelijk alleen nog achteraf kennis van mag nemen. Juist daarom is strakke sturing en een maximale controle essentieel. Dan de rol van Provinciale Staten tegenover Gedeputeerde Staten. In het voorstel lezen wij dat GS een machtiging vraagt om zelfstandig technische wijzigingen van ondergeschikte aard te mogen uitvoeren, terwijl PS daar slechts over wordt geïnformeerd. De PVV vindt dat lastig, voorzitter, want juist in de uitvoering gaat het vaak mis. Bovendien is de term technische wijziging erg vaag. Wat vandaag technisch lijkt, kan morgen grote financiële gevolgen hebben. Daarom willen wij van de Gedeputeerde een heldere toezegging. Kan hij bevestigen dat wijzigingen die financiële drempelwaarden, risico's of exit criteria raken, altijd terugkomen naar Provinciale Staten? Dan het punt wat betreft de verplichte ESG-toets. Wij lezen dat bij samenwerkingsverbanden aandacht moet worden besteed aan ESG-doelen en Europese duurzaamheidskaders. De PVV is kritisch op die ontwikkeling. Wij willen voorkomen dat toekomstige samenwerkingen niet meer worden beoordeeld op nut, noodzaak en financieel belang, maar juist op politieke duurzaamheidscriteria uit Brussel. Daarom vragen we duidelijkheid. Is die ESG-toets slechts een aandachtspunt of wordt het een harde voorwaarde? Wij willen de toezegging dat de ESG-criteria geen extra drempel vormen bij de beoordeling van samenwerkingsverbanden. Voorzitter, alles afwegende ziet de PVV dit voorstel als een stap in de goede richting: meer grip, meer transparantie en scherpere voorwaarden voor samenwerking. Maar grip betekent ook dat Provinciale Staten daadwerkelijk invloed houden op de uitvoeringsregels, en verantwoord beleid betekent wat ons betreft dat financiële degelijkheid voorop staat, niet-ideologische ESG-doelstellingen. Wij zien de beantwoording van de Gedeputeerde met belangstelling tegenmoet. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Berghorst van de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, de PvdA constateert dat op dit stuk een flinke verbeterslag is gemaakt sinds de laatste keer dat we ernaar hebben gekeken, en daarvoor wil ik het College complimenten geven, en het maakt het aantal vragen en opmerkingen dan ook redelijk beperkt dit keer. En ik zie een opgeluchte Gedeputeerde, dus dat scheelt, maar wacht nog even met uw opluchting, zou ik zeggen. Dat je niet veel vragen hebt, wil niet zeggen dat je geen moeilijke vragen hebt. De laatste tijd krijgen we als Provinciale Staten vaak wensen- en bedenkingenstukken voorgelegd, waarin tegelijkertijd ook een financieel besluit van ons wordt gevraagd, en dan krijgen we een soort twee-in-een constructie. Dat was zo bij het BFF, dat hebben we bij het vorige voorstel ook gezien. En het is altijd een beetje ingewikkeld voor ons als politiek van hoe ga je om met zo'n stuk. En nu lees ik op pagina's 21 en 22 van SiS 4.0 meer uitleg over wanneer we het aangaan of wijzigen van samenwerkingsverbanden ter besluitvorming of voor wensen en bedenkingen aan PS gaan voorleggen. En onder 'B' staat daar: 'Voorafgaande goedkeuring van PS wordt gevraagd in situaties dat GS een samenwerkingsverband willen aangaan of continueren dat

past binnen de door PS vastgestelde beleidskades, maar buiten de financiële kaders van de begroting valt.' En dan wordt er verwezen naar artikel 8 van de financiële verordening. En als je dan naar artikel 8 kijkt, met name naar lid 1, dan zie je dat dat echt gaat over het budgetrecht. Dus daar worden een aantal manieren gegeven waarop je van GS budget kunt krijgen voor je voorstel via de P&C-cyclus, via een afzonderlijk PS-besluit of door exploitatiebudgetten en investeringsbudgetten op programmaniveau te autoriseren. En even, zodat ik goed begrijp wat hier nu staat, samengevat in gewonemensentaal. Staat hier nu dat het de bedoeling is dat we besluiten om samenwerkingsverbanden aan te gaan of te continueren en daar de benodigde middelen voor beschikbaar te stellen, en als je dat dan doet wanneer je de middelen nog niet hebt, dat je dat dan niet een wensen en bedenkingen-procedure kan doen, maar dat je ons eerst om het besluit moet vragen, de middelen beschikbaar moet stellen en daarna een wensen en bedenkingen-procedure kunt starten over de privaatrechtelijke rechtshandeling? Want als dat is wat hier staat, dan is dat iets anders dan hoe we het op dit moment doen in een aantal voorstellen, en waar wij ons als Staten ook met zijn allen een beetje aan ergeren. Dus graag reflectie van het College. Is dit wat er hier staat, en betekent dat dus dat situaties die we met BFF hebben gehad, en die we met het voorgestelde voorstel hebben gehad, na vaststelling van SiS 4.0 niet meer voorkomen? En dan nog een technische opmerking. In paragraaf 3.3 wordt verwezen naar het coalitieakkoord 2023-2027 en de acht beleidskaders. En ik snap het. Wat je daar probeert te doen, is dat je wijst naar het inhoudelijke kader wat er op dit moment geldt, maar over minder dan een jaar zijn er verkiezingen, en ik hoop dat we dit stuk niet volgend jaar voor juni alweer moeten herijken, omdat we nu heel expliciet verwijzen naar de nu geldende actuele kaders die volgend jaar in juni niet meer actueel zijn. Dat zou ik zonde van ons werk vinden, dus ik zou het College willen meegeven om hier gewoon algemene termen als het geldende coalitieakkoord en vastgestelde beleidskaders te gebruiken, zodat dit Statenvoorstel, dit SiS, wat langer mee kan dan negen maanden. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Meulenberg van D66.

De heer Meulenberg (D66): Dank u wel, voorzitter. D66 kan zich in grote lijnen vinden in de richting van SiS 4.0. Het voorstel laat zien dat de Provincie heeft geleerd van eerdere ervaringen en van aanbeveling van de Zuidelijke Rekenkamer. Voor D66 is samenwerking een noodzakelijke manier om complexe maatschappelijke opgaven aan te pakken. Of het nu gaat om de energietransitie, bereikbaarheid, economische innovatie, leefbaarheid, noem het allemaal maar op, altijd zijn gemeenten, kennisinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en soms ook andere overheden, zoals we vanmorgen hebben gezien, nodig om resultaat te boeken. Samen kom je immers verder. We zijn dan ook tevreden over de vijf punten die ik als volgt ga benoemen: de versterking van de kaderstellende rol van Provinciale Staten, waarbij Provinciale Staten beter wordt betrokken bij samenwerkingen, deze manier van werken zorgt voor een beter controleerbare rol van Provinciale Staten, die wij als D66 natuurlijk heel erg goed toejuichen, de expliciete aandacht voor good governance, waarbij transparantie, zorgvuldigheid en proportionaliteit altijd in beeld blijven, de brede blik van samenwerking in plaats van enkel de investeringen en de revolverende investeringen die worden gedaan, aansluitend hierbij natuurlijk ook de ESG-doelen die daarbij aanhangig zijn, de hardheidsclausule, waar ik zelf heel tevreden over ben, die laat zien dat er lessen zijn getrokken uit het verleden, uit de coronasteun en ideeën die daaruit zijn toegepast, en dat is denk ik ook wel belangrijk om een eventuele toekomstige crisis het hoofd te kunnen bieden, en de invoering van de toepassing van het beleidskompas. Goed bestuur begint bij een probleemanalyse. Niet gelijk kijken vanuit welke instrumenten we willen inzetten, maar juist eerst die eerste fundamentele vraag stellen: Wat is precies het probleem en waarom is overheidsingrijpen nodig? Welke publieke waarden willen we realiseren en welke rol past daar het beste bij? Voorzitter, naast de veren denk ik dat er ook wel een paar vragen zijn. Ten eerste vragen wij ons af hoe Provinciale Staten gedurende trajecten

daadwerkelijk tijdig en volledig wordt meegenomen, zodat ook onze controlerende rol niet alleen formeel maar ook praktisch goed uitvoerbaar blijft. Is hiervoor een tijdlijn gemaakt waarbij duidelijk aangegeven is wanneer Provinciale Staten geïnformeerd gaat worden? Ten tweede horen wij graag hoe de ESG-criteria worden vertaald naar concrete en meetbare indicatoren, dus hoe kan ik dat terugzien en hoe zien we dat terug in de verschillende samenwerkingsverbanden? De taal erin was nog wel vrij wollig, om het zo maar te zeggen. Ten derde vragen we aandacht voor de balans tussen maatwerk en consistentie, ik zei het eerder al, de hardheidsclausule. Het is fijn dat we die hebben en het is mooi dat we die hebben. Dat zorgt voor flexibiliteit, maar aan de andere kant ook voor de afwijking van doelen en richtlijnen. Dat kan soms leiden tot onduidelijkheid of een ongelijke behandeling. Wat is de blik van Provinciale Staten en de Gedeputeerde daarop? Wat denkt hij daarover? Tot slot horen wij graag hoe de Gedeputeerde de lessen uit eerdere investeringsdossiers blijvend gaat verankeren in de cultuur van risicobeheersing en publieke verantwoording. Voorzitter, D66 ziet SiS 4.0 als een belangrijke stap richting een moderner en transparanter provinciaal bestuur, maar de positie van Provinciale Staten in de praktijk moet voldoende en stevig worden gewaarborgd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we ontvingen vijf megabytes bij dit agendapunt, bestaand uit 437 pagina's, waarvan 1 tot 20 het Statenvoorstel betrof, 20 tot 83 het strategisch kader, 86 tot 119 de bijlage bij het strategisch kader, 123 tot 167 het strategisch kader, inclusief de wijzigingen, 168 tot 195 de bijlage, inclusief de wijzigingen, 199 tot 282 het uitvoeringskader, 282 tot 223 de bijlage van het uitvoeringskader en 323 tot het einde van het uitvoeringskader de bijlage, inclusief de wijzigingen, en dat voor het centraal mondeling examen dat we vandaag afleggen. Voorzitter, de eerste vraag die ik heb, is: waarom moest dit nou in één document? Kon dit niet in vijf of zeven aparte files? Want iedereen weet toch dat samenvoegen makkelijker is dan delen. Maar laat ik dan toch de complimenten uitdelen aan de Gedeputeerde en de ambtelijke organisatie voor al dit werk, want dat was zo wel allemaal goed in beeld, en je kon dus kijken of er verschillen in zaten en dergelijke. Een geweldig boekwerk, ik zou het bijna vergelijken met de Provinciale Omgevingsvisie. Tot zover, de 50PLUS-fractie heeft gekeken, hebben wij geen vreemde zaken meer in dit voorstel kunnen ontdekken, maar de vraag is of we alle onvoorzienbare situaties hiermee hebben afgedekt. En zoals een mooi Engels spreekwoord zegt: 'Het bewijs van de pudding is als hij gegeten wordt.' We zullen met belangstelling de bijdrages van andere fracties aanhoren, die nog scherper zijn geweest op sommige punten, en dat meenemen in de besluitvorming. En het enige advies dat meegenomen zou kunnen worden, is dat wellicht wat minder hulpwerkwoorden zouden kunnen worden gebruikt in de realiteit.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Boven van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. Daarop aansluitend, het is inderdaad een lijvig stuk. En ik was blij om te zien dat het een groot gedeelte dubbelingen betrof, dus toen viel het toch wel weer mee. Maar er staat heel veel in, maar dingen in die er niet in staan zijn ook belangrijk, en over een aantal van die dingen wil ik het hebben. Wat opvalt in het strategische deel, is dat het een nogal procesmatige beschrijving is van wat er allemaal uitgezocht moet worden. Om de beoordeling zelf worden geen kaders gezet. Dan wel zijn de definities zo ruim geformuleerd, dat ze breed interpreteerbaar zijn. Daarmee ontstaat veel ruimte. Is dat ook de bedoeling van het strategisch kader? Wij zouden graag zien dat een aantal definities en uitwerkingen meer kaderend worden geformuleerd, zoals bijvoorbeeld marktfalen en maatschappelijk belang. De beschrijving van de stappen voor de beoordeling van een samenwerkingsverband, oogt op het eerste gezicht volledig en

duidelijk, maar het stappenplan zegt bar weinig over de gewenste inhoudelijke kwaliteit van de beoordeling, laat staan over hoe de kwaliteit van de beoordeling wordt geborgd. Juist bij de situaties waar de Provincie zelf geen diepgaande kennis heeft van het betreffende resultaat, kan de inhoudelijke beoordeling, en ook de risicoafweging, onvolledig zijn of te optimistisch blijken. En als een samenwerking politiek erg gewenst is, dan ligt subjectiviteit en risico-onderschatting al snel op de loer. Daarom is onze vraag: hoe wordt in een toekomstig voorstel voor een samenwerkingsverband voldoende en objectieve deskundigheid als inbreng geborgd, zodat het een zo realistisch mogelijk voorstel is? En als dat al in dit voorstel staat, waar staat dat dan? Bij de criteria voor samenwerking staat dat gemeenschappelijk belang een voorwaarde is, maar er wordt niet gesproken over andere belangen die dat gedeelde belang op een bepaald moment kunnen tegenwerken. Het belang van voortbestaan van de verbonden partij kan bijvoorbeeld tot onrealistische samenwerkingsplannen of businesscases leiden. Daarom horen wij graag of er ook expliciet aandacht is voor zulke tegenstrijdige belangen en wat daar de visie op is hoe daarmee om te gaan, en wat daarover in dit voorstel staat beschreven, als dat is beschreven.

De voorzitter: Ik ga heel even onderbreken, want er is een interruptie van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dank, voorzitter. Misschien zou u kunnen verhelderen over wat voor soort projecten u dan spreekt?

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): In het algemeen geldt dit vooral voor ... Wij zeggen wij gaan een verbonden partij aan op het moment dat wij zelf onvoldoende kennis in huis hebben. Dat heeft de overheid heel veel gedaan, en die hebben ook allerlei dingen uitbesteed. En op het moment dat je het uitbesteed, raak je de kennis ook kwijt. En als je dan zeven, acht jaar later die uitbesteding opnieuw moet uitbesteden, dan zie je heel vaak dat je niet meer weet wat de criteria eigenlijk zijn en wat de risico's zijn van het werk dat is uitbesteed, en daar gaat het me vooral om. Ik heb dat een aantal keer ook meegemaakt, en dan vergeet je dus bepaalde risico's die er zijn bij dat product of die realisatie daarvan. Je weet niet meer hoeveel mensen je ervoor nodig hebt.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Er is procedureel beschreven wanneer PS wat kan beslissen. Ik was het net aan het zoeken, maar ik heb net begrepen dat het pagina 21 en 22 is. Dat heeft mevrouw Berghorst net even laten weten. Wat de Partij voor de Dieren betreft, zou die procedure en volgorde anders moeten. Eerst wordt een Statenbeslissing genomen over 'het waarom' en de kaders van de samenwerkingsconstructie, wat ons betreft, allicht met een indicatie aan het bedrag waaraan wordt gedacht. De uitwerking en 'het hoe' kan dan via wensen en bedenkingen verder worden vormgegeven, en de uiteindelijke beslissing over de toewijzing van het budget kan in de begroting of de Voorjaarsnota worden opgenomen, omdat je al besloten hebt wat en waarvoor het is bedoeld. En de aanleiding voor deze wens is de wijze waarop de beslissingen over het Brightlands Future Fund nu hebben plaatsgevonden. In SiS 4.0 wordt terecht erkend dat het hier om een beleidscyclus gaat. Omstandigheden en doelstellingen binnen een samenwerkingsverband kunnen in de loop van de tijd veranderen. Onze vraag is daarom hoe GS richting PS omgaat met veranderingen die eerder afgesproken doelstellingen, kaders en risico's substantieel beïnvloeden? Wanneer wordt PS geïnformeerd en wanneer heeft PS een stem over de wijziging van afspraken met de samenwerkende partij? Kortom, hoe wordt voorkomen dat een samenwerkingsverband een trein wordt die het vooraf bedachte parcours afloopt, terwijl het ondertussen nergens meer heen gaat? Ten

slotte, voorzitter, in het afgelopen jaar heeft PS meerdere voorstellen en rapportages behandeld over en voor fondsen en verbonden partijen. Wat zou anders zijn gegaan in het afgelopen jaar als het strategisch en uitvoeringskader zouden zijn vastgesteld voor het LEF, MAA en het Brightlands Future Fund? En die vraag mag schriftelijk worden beantwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Na een heel lange aanloop met diverse tussensprongetjes, hebben we het nu in ieder geval weer opnieuw over SiS 4.0, en dat is fijn dat we het daar in ieder geval nu weer over kunnen hebben. Is het stuk verbeterd ten opzichte van vorige versies? Absoluut. Laat daar geen misverstand over bestaan. Dat vind ik ook. Is het daarmee in alle opzichten, wat GroenLinks betreft, voldoende? Nee, en dat zit in een aantal aspecten. Dat zit voor een deel in het, wat mijn buurvrouw ook al aangaf, toch wel sterk procesmatige, procedurele karakter van nogal wat aanduidingen en voorschriften. Dat zie ik met name terug ook in het punt wat de ZRK ook zo zwaar aanhaalde, de exitstrategie, waar nu wel in ieder geval aandacht voor is, maar wat toch uiteindelijk ook wel heel erg procedureel, zal ik maar zeggen, wordt behandeld in het stuk. Maar ik zie ook nog wel een aantal wat meer principiële definitiediscussies terug in het stuk. Om te beginnen, het heet ‘Sturing in Samenwerking’. Dan zou je verwachten dat er dus nooit verbonden, althans nooit entiteiten zouden kunnen zijn waar de Provincie 100% aandeelhouder in is of 100% belanghebbende. Toch zijn die er wel. En ik zou eigenlijk verwachten dat als je het hebt over samenwerking, dat je dat op voorhand dan ook uitsluit. Op het moment dat je vaststelt dat je iets wil en er is op het moment dat je dat wil nog geen partij in de markt of buiten ons huis te vinden om dat samen mee te doen, dan moet je even heel goed, volgens mij, achter je oren krabbelen wat je dan aan het doen bent. Wat ik ook lastig vind, is dat in het stuk nog steeds ook het instrument 'de Provincie leent rechtstreeks geld uit aan marktpartijen' is blijven staan. We hebben daar in het kader van de nieuwe geldlening aan Toverland ook al eerder discussie over gevoerd. GroenLinks vindt dat gewoon een ongewenst construct en denkt ook dat dat niet nodig zou hoeven zijn, gelet op andere mogelijkheden, fondsen binnen en buiten datgene waar de Provincie invloed op heeft. En dat hangt ook een beetje samen met de opvatting over marktfalen, die in het stuk, wat ons betreft, gewoon eigenlijk te ruim is, waarin in nogal wat gevallen, naar ons inzicht, eerder sprake is van politiek falen dan van marktfalen als het bijvoorbeeld gaat over zeg maar de levensloopbestendigheid van circulaire bedrijven, om maar eens een voorbeeld te noemen. Daar heeft gewoon de politiek ook steken laten vallen. Dan kun je wel zeggen dat is marktfalen, maar eigenlijk is dat ook gewoon de consequentie van keuzes die we hebben gemaakt. Dus wij vinden die definitie ook wel heel erg ruim.

De voorzitter: De heer Nijskens heeft daar een vraag over.

De heer Nijskens (VVD): Op zich interessant dat u nu het verschil maakt tussen marktfalen en het politieke falen, maar het bedrijf zit ermee, die opereert in een markt. En je kunt natuurlijk als politiek niet de volledige markt op voorhand beschermen of reguleren, dus ik begrijp niet precies hoe u die knip wilt maken tussen wat u politiek falen noemt en wat wij zien. U noemde het zelf circulaire bedrijven. Kijk, zij opereren, ze willen circulair actief zijn, en dan blijkt dat de markt laat zien dat het met originele producten goedkoper kan, even gechargeerd gesteld. Waarom vindt u dat politiek falen? Omdat u denkt: politiek had kunnen ingrijpen en circulair willen verplichten? Waarom is het dan niet toch een marktfalen?

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Omdat uiteindelijk als de markt wordt gedefinieerd als 'de goedkoopste aanbieder wint altijd', dan zou u gelijk hebben, maar de politiek heeft ook ambities geformuleerd, bijvoorbeeld als het gaat over circulariteit, maar heeft vervolgens verzuimd om aan die definities ook consequenties te verbinden, bijvoorbeeld ten aanzien van onrendabele toppen wegfinancieren of bijmengverplichtingen of überhaupt anderszins in regelgeving, en dat is voor mij wel een definitie van politiek falen, waar uiteraard de markt last van heeft, dat moge duidelijk zijn.

De voorzitter: Een vervolgvraag van de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, toch een vervolgvraag, want je ziet ook in de huidige markt dat niet altijd de goedkoopste aanbieding wordt gekozen, dus er zit ook een stuk marketing achter, klantrelatie, noem het allemaal maar op, waardoor het dus toch een vorm van marktfalen is, omdat de politiek wel alles kan afregelen, maar dan krijg je gewoon je pakketje en producten thuis afgeleverd met een rekening. Dus ik ben het niet helemaal ... Ik snap dat u het politiek falen noemt, maar het is denk ik zowel politiek als marktfalen.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik wil niet ontkennen dat daar uiteraard een verknoping tussen bestaat, maar om nou te zeggen dat bijvoorbeeld de zeven circulaire bedrijven die we in Limburg hadden, ten onder zijn gegaan omdat hun marketing niet zou hebben gedeugd, dat hoor ik u toch een beetje zeggen, dat vind ik eerlijk gezegd richting de ondernemers ook niet zo'n heel fijne uitspraak. Die hebben gewoon echt heel erg veel last gehad van het feit dat de overheid wel A zegt, maar daar vervolgens dan ook niet consequent op door acteert.

De voorzitter: Mijnheer Sol, u kunt verdergaan met uw inbreng.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u.

De voorzitter: Excuseer, mevrouw Boven had nog een vraag voor u.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, ik heb ook nog een vraag, want marktverhalen, dat doet ook vermoeden dat je op een bepaalde manier maatregelen neemt, en dat zouden andere maatregelen kunnen zijn als wanneer je het definieert als politiek falen. Is dat ook een consequentie die u bedoelt? Want marktfalen gebruiken we om individuele bedrijven te helpen, omdat de markt faalt. En als je het politiek falen noemt, dan zou je daarmee kunnen duiden dat we maatregelen moeten nemen om die markt te veranderen.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik denk dat dat een van de wezenlijke kenmerken is waar de politiek voor bestaat, om vorm te geven aan hoe we onze maatschappij willen inrichten, en daar hoort uiteraard ook de markt bij, dus, ja.

De voorzitter: De heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ik zal niet verder gaan op de ... Het is inderdaad een heel leuke, inhoudelijke discussie, maar dat doen we wel een keer met een biertje, maar het gaat me wel even om de consequenties, want wat zegt GroenLinks nu eigenlijk? Is het dan dat bijvoorbeeld dat we die

investeringen die we maken in circulariteit dus eigenlijk niet zouden moeten doen omdat het geen marktfalen is? Want dat is dan de consequentie van wat u zegt.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik zeg niet niet doen. Ik zeg wel: niet in alle gevallen doen wat we hebben gedaan, ik bedoel, wij hebben ook tegen de lening voor Toverland gestemd omdat we vinden dat dat geen goede invulling is van het begrip marktfalen, maar wel ook, denk ik, op zijn minst gevoelig zijn voor het feit dat je misschien via deze instrumenten bedrijven wel kunt helpen, maar dat als je niet die andere instrumenten ook bespeelt, dat je dan uiteindelijk toch gewoon geen goede muziek krijgt.

De voorzitter: Een vervolgvraag van de heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Maar GroenLinks noemde specifiek het voorbeeld van circulariteit als niet marktfalen, dus dan is toch de consequentie daarvan dat dat voorbeeld, dus het enige voorbeeld dat werd genoemd, geen goed idee is om daarin te investeren? Of begrijp ik het dan verkeerd?

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Ik denk wel dat je daarin zult moeten investeren, maar je moet dat wel het liefst doen als onderdeel van veel meer een totaalpakket, wat misschien ook niet eens altijd alleen maar door de Provincie kan worden vastgesteld. Dat realiseer ik me ook heel goed. Dat vraagt ook actie op landelijk niveau en voor een deel ook op Europees niveau, maar daar zou het wel meer onderdeel van moeten zijn, en dat is toch een blik die ik in ieder geval te weinig heb gezien in datgene wat we de afgelopen jaren hier hebben gedaan met een deel van de investeringen in verbonden partijen, en helaas ook met de resultaten die we daarmee ook nu hebben.

De heer Hanegraaff (CDA): Maar.

De voorzitter: Dat is nog een vervolgvraag?

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, dat is nog een vervolgvraag.

De voorzitter: Ja.

De heer Hanegraaff (CDA): Dat is de laatste dan. Maar het punt is even: dat is toch gewoon nog mogelijk met SiS 4.0? Dus je kunt toch volgens SiS 4.0 zeggen: we gaan en investeren en we gaan beleid voeren en we gaan ze steunen of wat dan ook? We hebben het nu over SiS 4.0, dus ik begrijp het punt niet helemaal. Want op zich, ik snap het punt wat u wilt maken, maar op welke manier houdt SiS 4.0 dat dan tegen dat we die afwegingen maken? Dat begrijp ik niet helemaal.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Ik denk ook ... Kijk, de ruime definitie houdt ons in niks tegen, want het is een ruime definitie, maar mijn pleidooi is eigenlijk vooral dat met een wat scherpere discussie over wat wij marktfalen vinden, we ook met z'n allen beter in staat zouden zijn om op voorhand al te beoordelen van hoe willen we nou uiteindelijk ook dat provinciale vermogen inzetten en hoe halen we daar ook het beste resultaat mee, want daar gaat het uiteindelijk om. Hoe halen we daar resultaat mee? En als je dan terugkijkt op de afgelopen periode, als het bijvoorbeeld gaat over de

investeringen in de circulaire bedrijven, dan moet je toch in alle eerlijkheid vaststellen dat we daar geen geweldig resultaat mee hebben behaald.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Sol (GroenLinks): Oké, dank u. Dan moet ik even mijn scherm weer aanzetten. Dus vandaar toch mijn opmerking. En ik ben overigens blij met de wat meer inhoudelijke debatten hoor over dit onderwerp, want uiteindelijk gaat het daar, wat mij betreft, wel om, van waar doen we dit voor. Waar ik ten slotte nog wel wat moeite mee heb, is het feit dat we zeggen ... We stellen het uitvoeringskader als Provinciale Staten wel vast, en vervolgens wordt er gezegd dat wij technisch wijzigingen geven, maar voor mij is het niet helemaal scherp wat wij nou een technische wijziging moeten gaan vinden op het moment dat GS het mandaat krijgt om daar wijzigingen in aan te brengen. Ik hoop dat de Gedeputeerde daar nog wat meer duiding op kan bieden. Daar wou ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik stel voor dat we bij politiek falen gewoon de markt afschaffen. Ja, u had hem kunnen verwachten, natuurlijk. Het heeft ons en dit huis wat tijd gekost om tot een goed gezamenlijk resultaat te komen. Maar we hebben natuurlijk ruim anderhalf jaar gewerkt aan dit nieuwe investerings- en uitvoeringskader, en met resultaat, dus gefeliciteerd, collega's, met daarin de kaders voor grote financiële investeringen en samenwerkingen die de Provincie aangaat, en dat allemaal om als PS en de Limburgse samenleving ook meer inzicht en grip te krijgen op onze investeringen en deelnemingen. En we hebben behoorlijke stappen met elkaar gezet door als PS niet alleen te besluiten over het strategisch investeringskader en dat te verscherpen, maar ook over de richtlijnen van het uitvoeringskader. We zijn blij met de factsheet die GS straks moet gebruiken om PS te informeren over iedere stap in dit kader. Ook heeft de SP gevraagd om aanscherpingen van het 'Know Your Customer'-principe, de toevoeging van de GR, en is in de bijlage informatie opgenomen over de rechtsvorm stichting. Ook staat in het stuk dat we aan de voorkant eisen voor een exit bij deelneming moeten hebben geformuleerd, waarin de beschrijvingen van financiële en inhoudelijke grenzen zijn meegenomen, wat ook voldoet aan de vragen in ons amendement. Wat we in dit stuk nog niet met elkaar hebben geregeld, is de doorvertaling naar de financiële verordening, want de verordening ontbreekt bij dit stuk, terwijl we eerder hadden afgesproken deze gelijktijdig te behandelen. De verordening staat op de controlecommissie, de eerstvolgende, dat heb ik heel goed gezien, ik heb hem ook gelezen, maar dat is een technische commissie en geeft geen ruimte voor politiek debat. Bovendien is een wijziging in de verordening wellicht van invloed op SiS en andersom. Ik ben heel benieuwd hoe de Gedeputeerde reflecteert op de eerdere mededeling die hij destijds heeft gedaan hierover op 30 januari in de Controlecommissie. En we hebben ook niks opgenomen over een gestandaardiseerde rapportage aan PS over deelneming en samenwerking. Ook daar hebben we vaak met elkaar over gesproken en dat mist hierin ook nog. We zeggen wel iets over hoe andere partijen aan ons moeten rapporteren, aan u als GS, maar niet u aan ons als PS. En de afgelopen periode hebben we geregeld met elkaar de wensen en bedenkingen-procedure toegepast en ondergaan, en steeds kwamen we weer op dezelfde conclusie uit. Er is behoefte aan eerst de beantwoording van de vraag waarom willen we deze samenwerking, als tweede de vraag hoe geven we de samenwerking vorm, en als derde wat vinden we dat waard in financiële zin, de ‘why, what, how’, en dat sluit aan bij de constateringen van enkele collega's hier in de zaal. En dan als laatste de afhandelingsbevoegdheid van het uitvoeringskader, beslispunt 4 bij dit voorstel, om technische wijzingen door te voeren in het uitvoeringskader. Ik snap deze vraag natuurlijk volledig, echter zijn er wel twee zaken. De eerste is dat één keer per periode, dus één keer per vier jaar, een nieuw kader vaststellen, en we hebben het uitvoeringskader expliciet onderdeel gemaakt van besluitvorming. Wij

willen eigenlijk heel graag aan de voorkant worden meegenomen over die technische wijzigingen in het uitvoeringskader en niet achteraf. Kan de Gedeputeerde de wijzingen niet opsparen tot aan de periodieke wijzingen of evaluatie? Daar wil ik het voor nu even bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de BBB. Dat is de heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Dank je wel, voorzitter. Laat ik vooropstellen, de verwachtingen waren hoog gespannen, het is de derde keer dat we dit strategisch kader behandelen, al was het maar voor het feit dat ik de afgelopen anderhalf tot twee jaar constant tegen ChatGPT heb moeten zeggen: nee SiS 4.0 is nog niet het geldende kader, kijk naar SiS 3.0. Dat heeft hij intussen begrepen. Maar ik moet er ook bij zeggen dat die verwachtingen en die wachttijd niet voor niks zijn geweest. Ik moet echt zeggen ... Ik moet zowel GS en zeker de ambtelijke organisatie een pluim geven over hoe onze inbrengsten in de vorige sessies zijn geland. Daarmee wil ik niet zeggen dat er geen vragen of opmerkingen zijn. Ik sluit me aan bij de eerdere opmerking van de PvdA over de wensen en bedenkingen. Ik had er zelf ook iets voor voorbereid, maar ik wil nog even de reflectie van de Gedeputeerde daarop afwachten, en misschien dat ik daar in de tweede termijn nog even op kom, en ook op wat mevrouw Smeets van de SP daarover heeft gezegd. Dus dat is wel een belangrijk onderwerp. Even kijken, waar zit ik dan? Dus wat is er goed? Nou, een heleboel. De scope is verduidelijkt, de exitregeling is aangescherpt, het begrip marktfalen is uitgewerkt, er komt een factsheet bij het stappenplan en er zijn aanpassingen gedaan in onder meer de 'Know Your Customer', de hardheidsclausule en het uitvoeringskader, dus goede zetten. Dan wil ik het nog even hebben over de scope. In de bijlage of in de begeleidende brief staat dat SiS 4.0 van toepassing is op samenwerkingsverbanden. Klaar, punt. In het voorstel zelf wordt gesproken over nieuwe majeure samenwerkingsverbanden en significante wijzigingen in bestaande majeure samenwerkingsverbanden. Onze vraag daarbij is welke onderdelen van SiS 4.0 gelden voor alle samenwerkingsverbanden en welke uitsluitend voor majeure samenwerkingsverbanden of significante wijzigingen? Dan de factsheet. BBB vindt het goed dat die er komt, maar de vraag is: is het een echte toets die aan PS wordt voorgelegd of is het vooral een onderbouwing van de GS-afweging? De factsheet wordt immers ook toegevoegd wanneer PS alleen wensen en bedenkingen kan geven. Onze vraag daarbij is: krijgt de factsheet ook betekenis bij formele besluitvorming door PS of blijft het vooral een verantwoordingsbijlage van GS? Dan de exit. GS geeft aan dat de exitregeling is aangescherpt. Dat is, zoals gezegd, positief, maar BBB wil voorkomen dat de exit opnieuw een nette paragraaf wordt zonder harde werking. Onze vraag daarbij is: welke harde verplichting geldt om bij een substantiële financiële inzet vooraf concrete financiële plafonds, inhoudelijke voorwaarden plus exitvoorwaarden op te nemen, en wanneer besluit PS daarover? Tot slot besluitpunt 4. GS vraagt machtigingen om technische wijzigingen van ondergeschikte aard in het uitvoeringskader door te voeren. BBB begrijpt dat zuiver technische wijzigingen niet telkens naar PS hoeven, maar het moet duidelijk zijn wat technisch en wat niet technisch is. Onze vraag daarbij is: kan GS bevestigen dat wijzigingen die raken aan de positie van PS, financiële risico's, exitafspraken of de toepassing van wensen en bedenkingen, nooit als technische wijziging worden afgedaan? Voorzitter, afrondend, BBB ziet verbeteringen in SiS 4.0, maar betere motivering door GS is niet altijd hetzelfde als meer grip voor PS. De les van de Rekeningkamer is dat grote financiële dossiers harde democratische waarborgingen nodig hebben. Dank je wel, voorzitter.

De voorzitter: Er is nog een vraag van mevrouw Smeets voor u.

De heer Zeedzen (BBB): Ja.

Mevrouw Smeets (SP): Dank u wel, voorzitter. Beslispunt 4, we hebben het daar natuurlijk al met een aantal andere mensen ook over gehad. Ik heb daarvan de suggestie gegeven: is het niet handig om dat gewoon mee te nemen in de wijziging of de evaluatie die we hebben op het SiS? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): O, sorry, voorzitter, ik was te snel. Dat zou een optie zijn waar ik zeer goed mee kan leven.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dus daarmee zegt u eigenlijk dat dit beslispunt niet per se nodig is om een besluit te kunnen nemen op SiS?

De voorzitter: De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): In eerste instantie gaat het mij om de verduidelijking, en als dit de strekking is die daar wordt gevolgd, dan is dat een van de opties waar ik mee kan leven, inderdaad.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Hanegraaff van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): In dit geval ben ik vooral woordvoerder, want mevrouw Depondt is natuurlijk degene die hierover gaat, de grote baas bij ons als het gaat om financiële zaken,

Er wordt gereageerd zonder microfoon **[5:51:26:21]:** Eigenlijk voor alles.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, eigenlijk voor alles wel, dat is wel waar. Dus ik ga vooral even voorlezen. Het waren ook te veel bladzijden om echt nog een heel sterke mening daarover te vormen, dus ik ga in dit geval eventjes gewoon voorlezen. Ik wou trouwens eigenlijk beginnen met wat heeft het lang geduurd, maar toen was de eerste zin van mevrouw Depondt: ‘Goed dat er wat langer de tijd is genomen.’ Dus dat punt valt dan meteen weg. Dus: 'Goed dat er wat langer de tijd is genomen voor dit stuk, juist omdat de reikwijdte breder is dan de versie 3.0. In november 2025 lag er in de basis al een goed stuk, maar zaten er naar onze mening nog een aantal onduidelijkheden in. Met name de definitie van marktfalen is bij een investerende Provincie, zoals wij, zeer relevant. Wat is de balans tussen ruimte geven en begrenzen? Belangrijk voor ons is dat publiek en provinciaal belang leidend blijft. Dat lijkt een open deur, maar onze beleidskaders zijn best ruim gedefinieerd, en onder het versterken van de regionale economie kan heel veel vallen. Dat vraagt dus wel degelijk om een scherpe afweging van wanneer wel en wanneer niet. De factsheet die wordt geïntroduceerd, zal daarin zeker gaan helpen.' En dan complimenten voor het stuk dat nu voorligt, Die krijgt u niet zomaar van mevrouw Depondt, dus steek die in uw zak. En dan komt er een zin die ik nog nooit heb gehoord van mevrouw Depondt: 'Geen verdere vragen of opmerkingen.'

De voorzitter: Dank u wel. Dat was kort maar krachtig. En dan tot slot de heer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, voor ons is het een hamerstuk. Ik zal het even toelichten, maar wellicht, gezien de vragen die zijn gesteld, moet ik die conclusie nog even uitstellen. Ik vond het wel mooi dat mevrouw Smeets, geloof ik, over de financiële verordening begon. En ik zei nog in de Controlecommissie: laten we die nou gewoon behandelen op 30 januari, dan kunnen we een vastgestelde of in ieder geval een besproken financiële verordening gebruiken bij de behandeling van

SiS 4.0. Maar de Controlecommissie heeft in haar wijsheid anders besloten, dus ik vreesde al bijna van hier komt weer een kip-en-ei-discussie over dat dadelijk het stuk niet rijp is omdat de Controlecommissie nog niet technisch op de financiële verordening heeft gehandeld, terwijl we ...

De voorzitter: Ik ga u even onderbreken, want de heer Zeedzen heeft een vraag voor u.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, een heel korte vraag. Volgens mij, als ik me goed herinner, vond u de vorige versie ook al een hamerstuk, toch?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Volgens mij wel, hè? Ja, volgens mij wel. Maar alle gekheid op een stokje, dat is natuurlijk wel wat er gebeurt. We hebben twee stukken aan elkaar gekoppeld die in verschillende gremia worden behandeld, en waarbij het ene gremium ook nog met heel veel gelijkluidende namen bezet is als het andere gremium. En dat het ons niet lukt om daar overeen te stijgen en in feite door te pakken op geagendeerde stukken, is op zich geen verwijt, maar dat is eigenlijk misschien ook wel een heel goede rol-invulling van de commissie. Voorzitter, want op die manier ... Want wij hebben afgesproken dat we iedere coalitieperiode een nieuwe verordening en ook een nieuwe SiS 4.0, nee, niet 4.0, in ieder geval een geactualiseerde SiS formuleren. Dus de vraag van mevrouw Berghorst klopt, denk ik, niet helemaal, want in het stuk staat 'coalitieakkoord' en bij wat vast is gesteld staat 'coalitieakkoord 2023-2027'. Het is waarschijnlijk een verduidelijking onder Ad 1 op die bewuste passage, maar ik hoor het graag dadelijk van het College. Dan een paar misschien deels technische vragen. Er is gereageerd op toezegging 9782 over het faillissementsrecht in het geval van intellectueel eigendom of patent en er staat in de reactie waarmee de toezegging is afgedaan dat we een pandrecht kunnen vestigen. En ik vind het een beetje een open deur, maar gaan we dat dan ook doen? En als we dat gaan doen, met welk afwegingskader doen we dat? Een volgende vraag is, en daar is ook al wat over gesproken, dat is misschien wel tricky dat ik hem gewoon stel: in hoeverre is het niet verkrijgen van een bancaire financiering marktfalen? Kijk, het is heel vaak marktondersteunend als wij op zo'n moment als Provincie of als overheid bij willen springen, en dan is het wel de vraag: is het niet marktfalen? Er was ook net het leuke debat met de heer Sol, en ook de heer Hanegraaff, van als je dus zegt dat op bepaalde beleidsterreinen de politiek, misschien een ander gremium van de politiek dan de provinciale, faalt, moeten wij dan in dat gat springen. Wij doen dat ook als gemeenten falen. Onze partij is er vrij huiverig voor om dat gewoon zeg maar consequent te doen. Maar ja, dat zou wel een heel wezenlijk onderdeel zijn van waar kunnen we nog met ons geld terecht als we zo strak in de leer zitten, want het is al vrij gauw politiek falen, want marktpartijen reageren op omstandigheden. En het voorbeeld van u, de circulaire bedrijven, die zijn in feite in een gat in de markt gesprongen, en die hebben de risico's te laag ingeschat dat de politiek wellicht te traag is in haar besluitvorming. Dus ik vond het een heel interessante discussie, en daar moeten we eigenlijk niet op dit stuk op doorgaan, maar als je dat nagaat, wanneer kunnen we nog samenwerken als je zo eng naar definities kijkt? Dan ...

De voorzitter: De heer Sol heeft nog een vraag voor u.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, ik kan het natuurlijk niet nalaten om nu even een tegeninterruptie te plegen, want ik ... Kijk, die discussie over die circulaire bedrijven is van een wat andere orde dan het punt wat de heer Nijskens ook terecht aanhaalt van als een bank niet wil financieren, is er dan sprake van marktfalen, zeker als de partij die de financiering vraagt ook niet wil overwegen om eventueel naar een andere bank te stappen, want dat was daar ook aan de orde. U roept de vraag op, maar durft u hem ook te beantwoorden?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Nee, die durf ik niet te beantwoorden, dat zeg ik ook heel eerlijk, want daar zitten voor mij toch wat te grote consequenties aan. Dus ik hoor liever hoe GS dat invult, want in het stuk staat ook de informatievoorsprong van de partner waar je zaken mee doet. En dat speelde dus ook bijvoorbeeld bij die circulaire bedrijven, maar dat kan ook spelen bij een financier. En dat informatieverschil wil niet direct zeggen dat die investering voor die bank echt onrendabel is, want ik heb echt afwijzingen gehoord van ondernemers dat je denkt van hoe is het begot mogelijk, waarbij een ... En dan toch doet een bank het niet, zelfs de casus van Toverland, bij wijze van spreken, dat je denkt van wat speelt hier. Dus ik wil heel graag de reactie van ... En afhankelijk van het antwoord, laat ik me misschien dan toch verleiden tot een antwoord. Dan staat er ook nog een passage in over dat SiS 4.0 voor alle samenwerkingsverbanden geldt. De heer Zeedzen had er ook al een vraag over. Volgens mij is ‘majeur’ overal doorgestreept, maar betekent dat ook met terugwerkende kracht? En volgens mij hoor ik al het belletje.

De voorzitter: Klopt.

De heer Nijskens (VVD): Dan zal ik de rest voor de tweede termijn bewaren.

De voorzitter: Dat is prima. Dank u voor uw eerste termijn. Dan kijk ik naar het College voor de eerste termijn. U heeft 38 minuten.

Gedeputeerde Satijn: Dank u wel, voorzitter. Dank u ook aan de commissie voor de reflecties op het stuk wat voorligt. Ik denk dat we met z'n allen kunnen constateren dat we, gelet op de laatste behandeling, een behoorlijk aantal stappen vooruit hebben gezet met elkaar. Dat hadden we ook niet gekund, in alle eerlijkheid, zonder dat we met elkaar heel kritisch hebben gekeken naar de twee voorliggende stukken, zo simpel is het ook. We zien natuurlijk ook in de behandeling nu dat al ga je nog met een strategisch kader werken, wat als een soort van moeder over alle toekomstige besluiten wordt gelegd, er altijd nog ruimte is voor interpretaties, maar vooral ook voor politieke ideologieën. En dat vind ik altijd een mooie constatering, want dat betekent ook dat de politiek een plek krijgt in de besluiten die we met elkaar nemen. En ik denk ook dat we ... Dus ik zou dat bijzonder onsympathiek vinden als we een aantal richtlijnen met elkaar kunnen vaststellen waarin die ruimte er niet meer zou zijn, want dan kun je ook niet meer het verschil maken met elkaar. Maar ik constateer ook in de discussies die ik hier zojuist heb gezien dat die politieke ideologieën echt nog wel van zich doen spreken en dan ook van invloed zijn op de besluitvorming die je al dan niet gaat nemen.

De voorzitter: Nee, praat maar verder.

Gedeputeerde Satijn: O, ik dacht de heer Nijskens, maar ...

De voorzitter: Nee.

De heer Nijskens (VVD): Het moest naar de voorzitter, niet naar u.

Gedeputeerde Satijn: Nou ja, dat is oké. Dus het is fijn dat we tot dat punt met elkaar zijn gekomen. Er zijn een aantal heel duidelijke vragen gesteld, die zullen we ook gaan beantwoorden, maar ik wilde toch beginnen met het feit en de constatering dat ik met u veel waardering heb voor het werk van het team van ambtenaren wat hier de afgelopen maanden aan heeft gewerkt, die ook alle opmerkingen

die u heeft gemaakt, en alle behandelingen, dus niet alleen het feit dat we een aantal zaken aangescherpt hebben met elkaar, maar ook al die behandelingen die hier hebben plaatsgevonden ook hebben teruggeluisterd, al die punten die u belangrijk heeft gevonden, ook hebben verwerkt in het stuk. Dan kom ik bij de vragen, voorzitter, om bij de PVV te beginnen. 'Technische wijzingen van ondergeschikte aard' is een term die wat vragen oproept, zeker als het gaat over de verhouding tussen PS en GS. U moet er niet meer in lezen dan dat er wet- en regelgeving kan veranderen, dat er bepaalde voorwaarden kunnen veranderen van externen die van invloed zijn op afspraken die je met elkaar gemaakt hebt, en zo moet u dat lezen. Dus dat gaat niet over de positie van PS. We willen wel altijd de rapportages en de uitvoering van besluiten natuurlijk zo actueel en ook zo rechtmatig mogelijk houden, en dat betekent dat je soms gewoon ook technische, en daarom noemen we het ook 'technische', wijzigingen moet overnemen. En u vroeg ook van kunt u dan ook laten weten wat dan een geschikt moment daarvoor is. Althans, u zegt van doe daar een voorstel voor. Het lijkt mij niet verstandig per wijzing die optreedt een mededeling portefeuillehouder naar de Staten te sturen, want bij ieder stukje wetgeving wat verandert, krijgt u dan een mededeling waarvan u zich gaat afvragen wat het eigenlijk betekent, maar dat we dat wel periodiek met elkaar gaan doen. En een moment zou kunnen zijn bij een bepaald moment in de P&C-cyclus, ik noem maar iets, of de update van het kader. Dus daar wil ik graag met u over van gedachten wisselen wat dat goede moment zou zijn, en u moet daar dus niet meer achter zoeken dan dit. Dus als het gaat over de positie van PS, als het gaat over de financiële risico's, als het gaat over wezenlijke risicoveranderingen in het project, als het gaat over gewijzigde politieke omstandigheden, want daar gaat het vaak over in dit soort zaken, dan bent u gewoon aan zet, zo simpel is het, maar dat is niet wat deze bepaling inhoudt.

De voorzitter: De heer Sol heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): Ja, dank u. Dank voor deze duiding. Dat helpt, in ieder geval. Is het idee van er is een externe aanleiding om iets technisch te wijzigen ook echt limiterend bedoeld?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik snap niet helemaal wat u bedoelt, maar u bent goed in het geven van voorbeelden, dus ik ga u om een voorbeeld vragen.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dat vind ik nu even een lastige, maar wat ik bedoel is van is dat ook dan de enige reden om een technische wijziging door te voeren als er in de buitenwereld, in de wet- en regelgeving om ons heen iets verandert of zou dat ook een interne motivatie kunnen zijn?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ik zei net dat het ook intern zou kunnen zijn dat als er natuurlijk andere besluiten worden genomen rondom processen en procedures in dit huis, waarschijnlijk door u, dat die dan van invloed kunnen zijn, maar als het goed is, als zo'n voorstel voorligt, wordt u daar ook op gewezen, maar ik sluit dat dus niet uit.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez-Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Maar mag ik dus concluderen dat wanneer er bijvoorbeeld een wetsverandering of dingen optreden die de financiële drempelwaarden, risico's of exit criteria raken, dat u altijd terugkomt naar PS? Kan ik dat als een toezegging zien?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: U mag het als een toezegging zien, maar dat is zoals het gaat werken, dus dan blijven we elkaar toezeggingen toezeggen, waar ik op zich niks op tegen heb, maar dat is wel hoe het systeem zou gaan werken, dat als er andere criteria of andere situaties zich voordoen dan datgene wat ik zojuist heb gezegd, dan bent u gewoon weer aan zet, dan komt het aan u voor te liggen, dus dat is eigenlijk zoals het strategische kader gaat werken zodra u hierin toestemt. Als u een toezegging wilt, dan wil ik dat best doen, maar in de praktijk, en daar kom ik zo meteen ook bij de heer Meulenberg op, die natuurlijk ook een heel goede vraag heeft gesteld over hoe gaan we nou die ESG-doelen, bij wijze van spreken, daar heeft u ook een vraag over gesteld, daar kom ik ook op terug, nou precies volgen. U moet het zien als een soort van een moederdocument waaronder al die PS voorstellen in de toekomst komen te hangen, en in dat betreffende PS-voorstel wordt besproken, onder dit kader, hoe we dat met elkaar gaan doen. En dan heeft u op dat moment als Staten ook alles te zeggen over hoe we dat met elkaar gaan doen voor dat onderwerp wat dan voorligt. Dus dit is een soort van paraplu en daaronder komen allerlei voorstellen te hangen, en per voorstel gaat u het dan ook met elkaar hebben over hoe gaan we dat met elkaar aanpakken, welke tijdslijn zit eronder, maar dan wel gespecificeerd op het onderwerp waar dat PS-voorstel over gaat. En dat geldt dus ook voor het antwoord op uw vraag als het gaat over die ESG-doelen. Dat is geen harde voorwaarde, maar we hebben natuurlijk hier wel duurzaamheidsbeleid, en daar proberen we op een goede manier vorm en inhoud aan te geven. En daarom is het ook wel belangrijk dat we dat blijven volgen en dat het ook in dit kader is opgenomen dat de implementatie daarvan voor ons van belang is, en dat we dat ook heel graag transparant willen maken voor u als Staten en dat u daar ook een besluit over kunt nemen, er kennis van kunt nemen en er een gesprek over kunt voeren met elkaar.

De voorzitter: Mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Dank u wel, voorzitter. Maar kan dat dan dus ook een uitsluitingscriterium gaan worden als we niet voldoen aan deze doelen?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Zoals gezegd, het is wat ons betreft geen harde voorwaarde, maar daarin ziet u bijvoorbeeld dat er een stukje wetgeving in ontwikkeling is. Dat zou bijvoorbeeld uiteindelijk zo'n technische richtlijn kunnen zijn dat het verplichtend wordt voor eenieder, zal ik maar zeggen, en dan heb je eraan te voldoen. Op dit moment is dat nog niet zo, dus daarom zeg ik dat het ook geen harde voorwaarde is en kun je het ook niet gebruiken als uitsluitingsvoorwaarde, maar als er in de toekomst wetgeving komt waardoor dat wel zo is, dan hebben we dat gewoon te volgen, dan is dat gewoon dwingend recht. Ja? Dank je wel. Dan ga ik naar de partij van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Niet alleen van mij, maar ...

Gedeputeerde Satijn: U bent wel van de Partij van de Arbeid, hè?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben wel van de Partij van de Arbeid.

Gedeputeerde Satijn: Ik heb iets op de gang gehoord over socialisme, maar dat ... De behandeling van het Statenvoorstel wensen en bedenkingen. In principe zijn er een aantal mogelijkheden waarop natuurlijk voorstellen worden voorgelegd aan u. En ik weet ook dat er in de discussie die u zelf noemde daar ook bij de Staten wat vragen over zijn gesteld. Als ik me niet vergis, is er ook een afspraak over gemaakt in het Presidium om het daar eens een keer goed met elkaar over te hebben, ook de inzet van de wensen en bedenking ten opzichte van reguliere Statenvoorstellen. Kijk, budgetrecht, ten principale, ligt bij u. Dat gaat via een regulier PS-voorstel. Daarin worden financiële afspraken gemaakt, en daarnaast is er een wensen en bedenkingen-procedure. Dat is gewoon in de Provinciewet vastgelegd. Die kunnen gelijktijdig worden ingezet, dat kan. Op de ... [6:07:54:18] van volgorde kom ik zo meteen even terug, daar is ook een vraag over gesteld, Maar het kan allebei. Maar wat ik niet wil limiteren hier vandaag, is dat er, volgens mij, gevraagd is om een gesprek met elkaar om dat gewoon goed met elkaar te bespreken, wanneer zetten we dat nou in en op welke manier gaan we dat met elkaar doen. Dat gesprek wil ik eigenlijk niet doorkruisen hier. Ik snap heel goed dat u daar vragen over heeft, maar dat vind ik wel belangrijk dat we dat ... Het is een toezegging van onze CdK geweest dat we dat gesprek wel met elkaar gaan voeren, maar feitelijk kun je in één behandeling zowel een wensen en bedenkingen-procedure als een regulier PS-voorstel doen. Dat is niet gelimiteerd, dat mag gewoon, alleen is het wel handig, denk ik, en daar hebben wij natuurlijk lering uit getrokken vanuit de behandeling die we hebben gehad, om aan de voorkant goed met elkaar af te stemmen wat je van de Staten gaat vragen en hoe duidelijk dat is.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik vraag mij dus af of dit klopt, want als je nou de bepaling op pagina 22 van SiS 4.0 leest, dan staat er: 'Voorafgaande goedkeuring van PS wordt gevraagd in situaties dat GS een samenwerkingsverband willen aangaan of continueren dat past binnen de kaders van het vastgestelde beleid, maar buiten de kaders van de begroting valt.' Artikel 8 financiële verordening. En als je dan die financiële verordening erbij pakt, dan staat daar expliciet in artikel 8, lid 1, onder 3 een separaat Statenvoorstel. Dus volgens mij interpreteert u hier nu iets wat er niet staat. En het mag omdat we allemaal niet zeggen dat het niet mag, maar als ik hier nu strikt lees wat hier staat, dan mag het. Op basis van onze eigen regels spreken wij iets anders met elkaar af, en als ik mijn collega's zo in de wandelgangen hoor over hoe wij over deze wensen en bedenkingen-procedure denken, is dat ook de wens van de Staten. Dus dan is het, denk ik, goed dat we even heel zorgvuldig kijken naar wat bedoelen we nou met deze passage. Wat mij betreft bedoelen we met deze passage dat het dus niet meer gaat voorkomen dat je een wensen en bedenkingen-procedure en een budgetvraag in één besluit propt. Dat is wat hier volgens mij staat. En als het College daar een andere visie op heeft, dan moet er of iets aangepast worden in SiS of we gaan het doen naar de letter van SiS, en naar de letter van SiS wordt er gevraagd om voorafgaande goedkeuring van PS.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dit is precies wat ik probeerde te voorkomen, niet zozeer dat we duidelijkheid naar elkaar scheppen, want we willen duidelijkheid hebben, maar niet dat we in een discussie terechtkomen waar we meer onduidelijk naar elkaar gaan worden. Dus ik wil even vragen, voorzitter, dat ik er even in het tweede termijn op terugkom, dan kunnen we het even zorgvuldig met elkaar doornemen, want, nogmaals, dit is belangrijk voor u. Ik ben bekend met het feit dat dat tot opmerkingen heeft geleid, laat ik het even zo zeggen, en ik wil gewoon dat we daar het goede antwoord op geven. Maar ik heb ook gezegd, en daar begon ik mee, er is natuurlijk ook een afspraak over gemaakt vanuit het Presidium, ook met de CdK, om het hier met elkaar over te hebben. Dat wil ik ook niet doorkruisen, bij wijze van spreken. Niet dat u dan geen antwoord krijgt vandaag, maar we

willen het allemaal met elkaar zorgvuldig doen, zodat we met elkaar gewoon de duidelijkheid hebben die u toekomt, want daar gaat het uiteindelijk om. Dat is wat we proberen te beogen. U heeft natuurlijk volstrekt gelijk, dan kom ik op de tweede vraag, over het feit dat we natuurlijk in het kader altijd moeten verwijzen naar het dan geldende beleidskader en niet zozeer naar het nu afgebakende coalitieakkoord dan wel beleidskader wat voor nu geldt. Daar heeft u volstrekt gelijk in, dus dat zullen we aanpassen in het document. Dan kom ik bij D66 uit. Ik had al één vraag over die indicatoren benoemd. U had de vraag: hoe en tijdig wordt PS meegenomen, is hier een tijdlijn voor? Dat zal in de factsheet worden meegenomen en in de wijze waarin de stappen van het SiS zijn uitgewerkt. Dus per Statenvoorstel krijgt u dat dan te zien, te lezen, en dan kunt u daar het gesprek over voeren met elkaar en met ons. Dan is er de balans tussen maatwerk en consistentie, of de consistentie van het maatwerk, de hardheidsclausule. Dat zal ook in de factsheet worden meegenomen. Dus die factsheet is er op het verzoek van de Staten gekomen om toch voor een aantal stappen heel zorgvuldig te kunnen zien hoe die zijn genomen door het College van GS als voorstel naar u toe. En dat kunt u dan ook volgen en ook daar het gesprek over voeren, en dan kunt u ook zien dat de hardheidsclausule, althans dat is de intentie van het College als het nu wordt gehanteerd, maar ook voor de toekomst, wat mij betreft, alleen voor zeer uitzonderlijke gevallen wordt gebruikt, en de laatste keer dat het gebruikt is, was bij corona. Maar nogmaals, het is iets wat is voorgevallen, en daar moeten we in ieder geval voor de toekomst ook op voorbereid zijn. Een goede vraag van u is van hoe trekt u nou lering uit alles wat er in het verleden is gebeurd? Nou, volgens mij is dat een gesprek wat we hier bijna permanent met elkaar voeren. U kunt naar uw buurman kijken, die heeft een heel goede opmerking gemaakt als het gaat over het volume van een aantal zaken die we hier voorleggen. Het is niet zozeer dat de kwantiteit telt, maar dat we echt op een zorgvuldige manier met elkaar hier gesprekken over voeren hoe in het verleden zich projectinvesteringen hebben voorgedaan en wat we er achteraf van vinden. Natuurlijk is er altijd een risico in, en dat hebben we ook gezien met een aantal andere casussen, daar gaan we straks ook nog eentje over bespreken, dat je op het moment dat je een besluit neemt, ziet dat het een mogelijk goede investering dan wel project is, en dat dat een decennium later op een andere manier kan worden geïnterpreteerd. Dus je kunt het nooit helemaal voorkomen dat je investeringen doet of besluiten neemt waarvan je achteraf zegt: met de wetenschap van nu had ik dat anders gedaan of moeten doen. Dat is ook niet de intentie van het stuk, maar u kunt van mij aannemen dat daar waar het gaat over het nemen van besluiten over het oprichten van vennootschappen of dochtervennootschappen of hoe dan ook, of andere investeringen aan de voorkant, we scherp met elkaar het gesprek voeren over wat ligt hier voor, wat hebben we daar al van gezien in het verleden of hoe zien we onze Staten reageren op dit soort voorstellen. Dus los van het feit wat we allemaal hebben vastgelegd, is er ook een vorm van bewustwording bij het College dat we per casus goed elkaar de vraag stellen: wat gaan onze Staten hiervan vinden, en past het niet alleen binnen de kaders, maar past het ook binnen het klimaat waar we ons nu in bevinden. Dus ook, ik zou bijna zeggen, op de niet formele wijze wordt hiernaar gekeken. Ja, de heer Van Est heb ik al buitengewoon gecomplimenteerd met zijn scherpzinnigheid over natuurlijk het tellen van het aantal pagina's en het aantal documenten dat is bijgevoegd. Het is natuurlijk zo dat, en dat bedoel ik niet als een jij-bak, dat de Staten ook echt hebben gevraag om alles bij elkaar te kunnen behandelen en vooral ook het uitvoeringskader te bespreken, samen met het strategisch kader, plus nog een keer goed inzicht te krijgen in de wijzigingen die hebben plaatsgevonden. Het is de derde keer dat we dit met elkaar bespreken, en dan kom je opgeteld tot een aantal pagina's, en daar bent u de gelukkige ontvanger van geweest, samen met uw collega's. En ik snap dat dat zeker voor het bestuderen ervan niet altijd bevorderlijk is voor het tijdsbeslag wat u dan daarin wilt steken, maar dat is wel wat we hebben gemeend aan u te moeten voorleggen. Zijn alle onvoorzienbare situaties hiermee afgedekt? De vraag stellen, is hem natuurlijk beantwoorden, zou ik willen zeggen. Wat ons betreft kun je die garantie nooit geven, maar heb je het in ieder geval wel met elkaar een aantal keren al, en niet alleen in dit verband en niet alleen met dit voorstel, dat is althans de observatie op dit moment van het

College, op een heel doorwrochte manier met elkaar gehad over waar zijn we van en wat willen we met elkaar. En dan, zoals ik al aan het begin zei, wat ik dan wel heel prettig nog steeds vind, is dat er ook nog heel veel ruimte is voor partij-ideologische standpunten over hoe je met zaken kunt omgaan, en dat zullen we ook zeker niet moeten willen wegorganiseren. Dan kom ik bij mevrouw Boven uit. Is het de bedoeling van het strategisch kader dat sommige definities ruim zijn geformuleerd? Goed, hier zit een observatie, omdat wij vooral vinden, als je het ook hebt over het vormen van een kader wat uiteindelijk zijn weerslag krijgt op alles wat we met elkaar doen voor onze maatschappij en voor het maatschappelijk verkeer, want daar hebben we een hoge functie in als Provincie, dat het dus ook aansluit bij dat maatschappelijk verkeer. Dus die definities die u vindt, die vinden wij heel erg passen bij het algemeen maatschappelijk verkeer. Daarom hebben we ze gekozen zoals we ze hebben gekozen, en we hebben ze wel, daar waar het kan of daar waar het nodig was, aangepast aan de specifieke context van onze Provincie. Dus we wilden ze wel ook ruimer houden, niet te ruim, maar wel toepasbaar binnen de algemeen geldende regels in het maatschappelijk verkeer. U had nog een vraag over de deskundigheid: hoe wordt in het toekomstige voorstel voor het samenwerkingsverband voldoende deskundigheid geborgd? De vorige keer hebben we het er ook over gehad. Zo'n businesscase die komt voor te liggen, of een plan of een voorstel dat wordt voorgelegd, wordt door zowel interne en, waar nodig, ook externe deskundigen beoordeeld, en conform het stappenplan beoordeeld tot de keuze en de rol van de Provincie en de keuze van het instrument. Dus aan de voorkant zitten we wel te kijken naar wat wordt er van ons gevraagd en hebben we daar voldoende interne kennis van. Zo niet, betreft het een voorstel waar we ons niet voldoende over kunnen uitspreken, dan wordt dat wel extern aangehoord en dan wordt op dat moment ook bekeken van welk instrument kiezen we nou en in welke vorm gaan we dat met elkaar doen. Dat is zoals we dat doen. En als dat leidt tot het oprichten van bijvoorbeeld een verbonden partij waarbij wij als aandeelhouder gaan optreden, bijvoorbeeld als je het hebt over de bemensing daarvan, want dat zou externe deskundigheid kunnen zijn, dan hebben we daar weer een beleid voor en ook een selectietraject voor het instellen van bestuurders en toezichthouders. We letten er ook wel heel sterk op, ook in toenemende mate overigens, ook gelet op datgene wat er in het verleden is gebeurd, dus ook hier weer aansluitend bij wat de heer Mullenberg zei, dat als wij bijvoorbeeld mensen gaan werven die deel gaan uitmaken van bepaalde vennootschappen, dat ze voldoende kennis hebben van het beoogde doel van de vennootschap, maar ook van de rol die ze gaan vervullen binnen die vennootschap. Dus dat is wat ik daarop kan zeggen. U zei het gemeenschappelijk belang is een voorwaarde. Is er ook expliciete aandacht voor tegenstrijdige belangen bij verbonden partijen? Nou ja, aan de voorkant maken we een stakeholdersanalyse. Dan zal ook moeten blijken of er sprake is van datgene wat u schetst, want eventuele tegenstrijdige belangen worden daarbij in kaart gebracht, en dat kunt u ook zien in hoofdstuk 7.4 van het strategisch kader. Over de procedure PS heb ik zojuist met mevrouw Berghorst al even gesproken. Daar kom ik zo meteen de tweede termijn nog even op terug, in alle zorgvuldigheid. En dan de vraag der vragen: wat zou anders zijn verlopen als SiS 4.0 eerder was vastgesteld? We hebben natuurlijk een aantal voorstellen in het korte verleden hier op tafel gehad, waarbij ook u de vraag heeft gesteld, althans u, de Staten de vraag hebben gesteld: wat was er nou gebeurt als SiS 4.0 niet was vastgesteld? We hebben dat ook als College gemeend zodanig te moeten inrichten dat we toen ook al hebben opgenomen in het voorstel, dat heeft u kunnen zien, dat het SiS 3.0 nog steeds van toepassing was, nog steeds is, maar dat we het wel langs de kaders, althans de voorgenomen kaders van SiS 4.0, hebben voorgelegd aan u. Dus de facto zou u daar waarschijnlijk dan niet op een andere manier naar hebben gekeken dan dat we dat op dat moment hebben gedaan. Wat we nu wel hebben, als dit voorstel wordt aangenomen, is dat we via die factsheet u natuurlijk veel beter in een positie stellen om een aantal zaken die voor u van belang zijn goed in beeld te krijgen, en daar met elkaar het gesprek over te voeren. Dat hadden we voorheen natuurlijk niet.

De voorzitter: De heer Sol heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Hoever gaat u daarin terug in uw analyse? Want ik bedoel, van een aantal recente voorstellen weet ik dat, heb ik dat ook gelezen, maar als we iets verder terugblikken?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Heeft u een voorkeur voor een termijn?

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Het ligt voor de hand om nu MAA te noemen, maar ... Misschien ... Nou, laat ik een wat lastiger, in ieder geval politiek wat lastiger, voorbeeld voor ons nemen: de additionele investeringen in Mijnwater.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Wat ik mij kan herinneren, en nogmaals, ik moet even teruggrijpen op mijn herinnering en ik word er ook niet jonger op, zoals u weet, daar waar het ging over bijvoorbeeld investeringen in Mijnwater, als er een besluit is genomen, dan is het besluit genomen naar aanleiding van de strategische kaders die op dat moment van toepassing waren. En als je het doorvertaalt langs de lijn zoals we dat nu zeggen, en stel je zou nu een vervolginvestering krijgen op een aantal zaken, dan zul je die factsheet wel moeten meenemen nu. Kijk, ik kan lastig inschatten wat dat in uw hoofd of in mijn hoofd of in welk hoofd dan ook anders zou hebben opgeleverd ten aanzien van de beoordeling. Ik vind het ook altijd wel lastig, en dat merkt u ook aan mij, niet zozeer dat ik niet met u direct daar het gesprek over zou willen voeren, want ik weet precies wat u bedoelt, maar het gaat er vaak om dat op het moment dat je een besluit hebt genomen naar aanleiding van de kaders die op enig moment van toepassing zijn en je bent twee jaar verder en wij zitten ergens op een terras met elkaar het nog een keer te evalueren, dan zou je op dat moment andere informatie kunnen hebben dan op het moment dat je hem neemt, en dat vind ik altijd een beetje lastig in dit soort situaties. Niet dat ik me daar buiten wil stellen, maar je hebt een kader, dat wordt regelmatig geüpdatet, dus ik hoop voor u dat er na SiS 4.0 op enige termijn ook SiS 5.0 komt, en daar zullen zaken in worden verscherpt, maar dat betekent niet dat je met diezelfde bril terug kunt kijken naar twintig jaar geleden toen u ooit eens een keer een kritisch besluit heeft genomen.

De voorzitter: De heer Nijskens heeft ook een vraag.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, Mijnwater zat natuurlijk ook in het ZRK-rapport, maar dat vind ik nou bij uitstek het verkeerde voorbeeld, want daar stond juist in het voorstel dat we gingen afwijken van SiS 3.0. Dus PS heeft in al haar wijsheid besloten om juist niet volgens de kaders die we hadden afgesproken te handelen. En bij MAA is gewoon volgens SiS 2.0 gehandeld, als ik het me goed herinner. Daar wordt door iemand nee geschud. Maar in ieder geval, Mijnwater zat niet ... En bij Greenport Venlo hebben we ook bewust afgeweken. En ik heb het heel bijzonder gevonden dat een ZRK-report, wat feitelijk oordelen velt over drie casussen waarin PS in haar wijsheid de geldende kaders niet heeft toegepast omdat ze het belang van het besluit in ieder geval in meerderheid groter vonden dan het aan de eigen kaders houden, leidt tot dit lijvige boekwerk waarin wij in ieder geval onszelf, het College en de organisatie met enorm veel meer werk opzadelen, dus ik blijf het echt heel bijzonder vinden.

De voorzitter: Dat was inderdaad geen vraag, maar een opmerking. Ga uw gang.

Gedeputeerde Satijn: En ook geen vraag aan het College, merk ik even op. Dan kom ik bij de heer Sol uit. Impliceert samenwerking dat de Provincie nergens 100% aandeelhouder van is? Nou, vennootschappen waar de Provincie de enige aandeelhouder is, bieden natuurlijk de mogelijkheden voor andere partijen om toe te treden. Dat hebben we bijvoorbeeld ook gezien bij BFF, die mogelijkheid wordt ook opengehouden. Dus wat dat betreft kan dat juist aantrekkelijk zijn om als overheid wel die eerste stap te nemen. Maar ik snap, denk ik, heel goed wat u bedoelt, maar wij vinden het wel verstandig om het met elkaar te doen. En soms is het ook nodig om juist die investering die we met elkaar nodig achten, voor een ontwikkeling die we met elkaar willen organiseren, wel mogelijk te maken. De vraag over wat een technische wijziging is, heb ik al beantwoord. Dan kom ik bij mevrouw Smeets van de SP uit over de financiële verordening. O, excuus.

De voorzitter: De heer Sol heeft nog een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u. Ik had ook een opmerking gemaakt over het instrument dat de Provincie zelf geld uitleent aan een partij. Ik zou het daar, even los van de casus Toverland, waar we het natuurlijk over hebben gehad, toch op prijs stellen om in algemene zin een reflectie te horen van GS over waarom we het belangrijk vinden dat we dat kunnen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Daar kom ik in de tweede termijn dan even op terug, voorzitter. Die had ik niet zelf voorbereid. Dan kom ik bij mevrouw Smeets over de financiële verordening. De heer Nijskens schetste het al. Schetste hij het niet? We hebben voorgesteld aan de Controlecommissie om de financiële verordening eerder te behandelen dan SiS 4.0. Dat is niet besloten. De Controlecommissie heeft anders besloten. We hebben dat te volgen.

Mevrouw Smeets (SP): Ik kom er zo op terug.

Gedeputeerde Satijn: U komt er zo op terug. Wat belooft dat?

Er wordt gereageerd zonder microfoon [6:25:46:09]

Gedeputeerde Satijn: Ik hoop het niet, maar ... De vraag over de technische wijzigingen heb ik ook beantwoord. Kan GS het voorstel in een drietrap voorleggen? Nou, de voorgestelde betrokkenheid van PS in een drietrap gaat verder dan wettelijk is vereist. Dat gaat feitelijk over wil PS de samenwerking, hoe wordt de samenwerking verder ingericht en wat is de samenwerking PS financieel waard. Dat zijn de stappen die je zou doorlopen, als antwoord op uw vraag. Dan kom ik uit bij de heer Zeedzen. Het strategisch kader en uitvoeringskader zijn van toepassing op alle samenwerkingen. Dat is het antwoord op uw vraag. U stelde de vraag: krijgt de factsheet ook betekenis bij formele besluiten? De factsheet geeft PS informatie over hoe de stappen in SiS zijn ingevuld en maakt daardoor onderdeel uit van uw beraadslagingen, als zodanig, en is dus uiteindelijk ook onderdeel van de besluitvorming. En u kunt dat ook gewoon meenemen in uw standpuntbepaling als verwijzing naar de informatie die is aangeleverd. Welke harde verplichting geldt er om bij substantiële inzet vooraf exit-voorwaarden vast te stellen? Exit-vereisten voor verbonden partijen zijn exclusief opgenomen in het uitvoeringskader, dat staat bij 6.5. En bijvoorbeeld bij de oprichting wordt expliciet geborgd dat GS periodiek de inhoudelijke en financiële grenzen beoordelen en daarover weer rapporteren aan u, en

op die manier kunt u dat dan ook weer volgen. Kan GS bevestigen wanneer technische wijzingen niet van toepassing zijn? Ik heb dat zojuist uitgelegd. Het gaat over zaken waar u feitelijk ... Ik moet dat goed zeggen. Het gaat over zaken die niet politiek zijn. Dus als het gaat over echt politieke afwegingen, dan bepaalt u de facto ook, op het moment dat u het voorstel ook behandelt, wat u dan belangrijk vindt. Dat is de eerste voorwaarde. De tweede voorwaarde is dat GS dat ook beoordeelt als zodanig, maar ik heb al eerder toegelicht wat dat voor ons betreft kan zijn. Veel dank aan mevrouw Depondt, mijnheer Hanegraaff, voor de bijdrage van haar door u verwoord als woordvoerder. Dan kom ik uit bij de heer Nijskens, toezegging 9782. Het vestigingen van pandrecht is mogelijk, als we dit doen met welk afwegingskader? Ja, per situatie wordt bekeken, mijnheer Nijskens, of het vestigen van pandrecht op intellectueel eigendom mogelijk succesvol is, afhankelijk van de situatie en de status van het idee en het project, dus dat wordt aan de voorkant beoordeeld. Daar is geen specifiek afwegingskader voor, maar het wordt juridisch beoordeeld op haalbaarheid. Dan, in hoeverre is het niet verkrijgen van een bancaire financiering marktfalen? Eerst moet er sprake zijn van publiek dan wel provinciaal belang, dan wordt de rol van de Provincie bepaald, vervolgens de instrumentkeuze, en als dat een lening is, dan is in het SiS 4.0 uitvoeringskader opgenomen dat er één afwijzing van de financieringsinstelling moet zijn. En als dat allemaal is beantwoord, dan ziet de Provincie een mogelijkheid om een van deze financieringen in te vullen, omdat dit in het belang is van onze provincie. Zo werken we dat af. SiS 4.0 geldig voor alle samenwerkingsverbanden, betekent dat ook met terugwerkende kracht? Nee, want die samenwerkingen zijn al geformaliseerd, ook volgens de lijnen zoals het dan op dat moment van kracht was, zoals ik zojuist ook al beantwoordde. Daarmee komt ik aan het einde van de beantwoording.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nijskens heeft een vraag voor u.

De heer Nijskens (VVD): Ja, daar nog een aanvullende vraag op. Er staat in het stuk dat 4.0 geldt voor alle samenwerkingsverbanden. Net in het vorige agendapunt ging het over het verduurzamingsfonds van het maatschappelijk vastgoed. In dit stuk staat ook subsidie of subsidiëring als een samenwerkingsverband. Ik neem aan dat 4.0 dan alleen gaat bij het instellen van het fonds en niet bij iedere uit te geven subsidie? Want dan zou het wel extreem worden als wij ... Oké.

De voorzitter: Kunt u dat nog heel even voor de notulen herhalen via de microfoon.

Gedeputeerde Satijn: Dat is correct, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen wij bij de tweede termijn van uw commissie, en dan kijk ik weer even naar mevrouw Jiménez Hastenrath? Geen behoefte aan een tweede termijn. Mevrouw Berghorst ook niet. De heer Meulenberg? Ook niet. De heer Van Est?

De heer Van Est (50PLUS): Heel kort, voorzitter. De Gedeputeerde legde het uit alsof ik heel veel problemen had met het aantal pagina's en dergelijke. Nee, ik vond het op zich heel fijn namelijk dat het zo netjes is opgedeeld, alleen het stond in één document. Het was wat eenvoudiger geweest als het gewoon in vijf of zeven documenten had gestaan. Dus dat was alleen mijn punt, misschien een idee voor de toekomst. En dat de Controlecommissie niet zoveel goede, slimme besluiten neemt, komt misschien omdat de burgercommissieleden daar nog niet in zitten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. In de tweede termijn zou de vraag beantwoord worden over zeg maar de volgorde van de besluitvorming en wanneer wat. Een belangrijk

aspect in die besluitvorming is wanneer de factsheets aan de orde komen in dat proces, en dat zou ik graag daaraan toe willen voegen. Wanneer worden de factsheets nou voorgelegd als je naar de procedure kijkt?

De voorzitter: Dank u wel. De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ik zou nog twee punten willen aanroeren. Collega Nijskens noemde net al het pandrecht als een van de manieren om toch binnen een vennootschap er nog iets uit te halen. Ik zou dat iets meer willen veralgemeniseren. Er staat in het stuk ook, en ik heb er geen paginanummer bij, excuses, ergens een opmerking dat op het moment dat de Provincie ergens een aandeel in heeft of dat er meer partijen zijn, dat ook de risico's en de lasten evenredig verdeeld zouden moeten zijn over die verschillende partijen. En ik heb ...

De voorzitter: De heer Nijskens heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): O, hij heeft daar al meteen een vraag over.

De heer Nijskens (VVD): Ik heb daar direct een vraag over, want ik haalde net dat verduurzamingsfonds aan, en het Rijk heeft haar eigen risico beperkt tot die 10%, en daar zitten dan ook nog de kosten in, dus het risico van het Rijk in het verduurzamingsfonds is veel minder dan het risico wat de Provincie loopt. Als het klopt wat u zegt, dan kan het verduurzamingsfonds niet door.

De voorzitter: De heer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Volgens mij staat de tekst waar ik aan refereerde gewoon in het document. Dus het gaat er niet om wat ik zeg, maar wat er in het document staat. Maar er zijn, denk ik, meer voorbeelden waarin in ieder geval ons gevoel is dat de verdeling tussen lusten en lasten niet altijd heel erg evenredig is. Dus ik mis eigenlijk wel een stukje uitwerking in het uitvoeringskader over welke instrumenten we zouden kunnen hebben, preferente aandelenposities, andere zaken die je zou kunnen inzetten om die lusten en lasten beter te verdelen. Dus daar ben ik in ieder geval nog wel nieuwsgierig naar of GS daar ideeën over heeft. En een tweede is, en dan zoom ik even wat verder in, dat we het hebben over verbonden partijen, en die verbonden partijen hebben uiteindelijk ook een bepaalde financiële waardering. En een van de dingen waar wij vorig jaar heel veel vraagtekens over hadden, is hoe we die financiële waardering van die verbonden partijen zouden moeten duiden, want in de bijlagen bij de jaarrekening, waar al die verbonden partijen staan opgesomd, staan bedragen die, zo begrepen wij in ieder geval, of begreep ik, laat ik voor mezelf spreken, op grond van de wet BBV buitengewoon conservatief en terughoudend moeten worden becijferd. Dat maakt uiteindelijk dat de beoordeling van wat is uiteindelijk nou de waarde van al dat geld dat we geïnvesteerd hebben in die verbonden partijen heel erg fluïde, heel erg lastig is, in ieder geval voor ons als politici. Ik bedoel, ik snap dat de wet BBV gewoon de wet is en dat we die hebben te moeten volgen, maar de vraag die ik heb, is of daar op de een of andere manier toch meer duiding aan is te geven is aan hoe goed nou ook uiteindelijk die verbonden partijen het doen en of er, al dan niet wellicht via de accountant, op een andere manier een grondslag is te bedenken naast die formele grondslag om daar iets over te zeggen. Dat in de tweede ronde.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Dank, voorzitter, en dank ook voor de beantwoording, Gedeputeerde, maar die was nog niet zo volledig. Voorzitter, ik kom graag nog terug op een aantal zaken. De

Gedeputeerde heeft op 30 januari, tijdens de Controlecommissie was dat ... En dan kom ik ook terug op wat mijnheer Nijskens zei over de reden waarom wij toen hebben gezegd dat wij dat stuk nog even aanhouden. En ik citeer: 'Ons verzoek is, dat van de Gedeputeerde in dit geval, om de financiële verordening te agenderen zodra ook SiS 4.0 aan de Staten en de Statencommissie wordt voorgelegd, zodat de commissie ook kan zien hoe dat verband of die verbinding tussen de twee stukken ligt.' Dat is de reden dat we in de Controlecommissie hebben besloten om de financiële verordening later te behandelen, maar de bedoeling van de Gedeputeerde was dus wel gelijktijdig, en dat is nu niet het geval in deze commissie.

De voorzitter: De heer Nijskens heeft daar een vraag over.

De heer Nijskens (VVD): Ja, want ik heb die opmerking natuurlijk net gemaakt omdat de wezenlijke inhoudelijkheid wat in dit stuk nu voorligt, voornamelijk interpretaties en tekstuele aanpassingen betreft, maar niet de relatie financiële verordening met SiS 4.0 die we al hadden gehad. En nu zult u zeggen: maar als wij de nieuwste versie niet hebben, kunnen we het niet toetsen. En daar heeft u wellicht gelijk in, maar dat was de achtergrond waarom ik de opmerking in de eerste termijn heb gemaakt zoals ik hem heb gemaakt, want de relatieverordening in dit stuk is niet gewijzigd.

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Dat kan wel zo zijn, voorzitter, maar we hebben op basis van de Gedeputeerde, die dat zelf met een mededeling in de Controlecommissie zo heeft gebracht, een besluit genomen om de financiële verordening niet vast te stellen. Ik ben ook van mening dat we eerst SiS 4.0 in ieder geval besproken moeten hebben met elkaar, voordat we over die financiële verordening met elkaar kunnen spreken. Dus ik ben zeg maar wel heel benieuwd of we die twee stukken dan wel gelijktijdig in PS behandelen en dat is denk ik ook wat u graag zou zien.

De voorzitter: Dat is inderdaad zo zei de griffier net ook tegen mij. Dat komt in PS.

Mevrouw Smeets (SP): Voorzitter, uiteindelijk hangt dat natuurlijk nog altijd van onszelf af wat wij vandaag ook met elkaar besluiten richting PS en ook dadelijk bij de Controlecommissie, maar het is natuurlijk wel zo dat over de financiële verordeningen in dit geval geen politiek debat meer mogelijk is in commissieverband, want we hebben de controlecommissies technisch, en dat we dat natuurlijk in PS dan met elkaar moeten doen. Ik had liever gezien dat we dat hier met elkaar vandaag hadden gedaan. En het klopt dat het niet is gewijzigd, maar wellicht hadden wij daar wijzigingen in aan willen brengen die van politieke aard zijn. Om daar dan maar even op door te gaan. Ik zie namelijk een sterke behoefte om de wensen en bedenkingen-procedure, los van het minimaal noodzakelijke vanuit de Provinciewet, aan te scherpen. Dat gaat mijns inziens niet via het gesprek met het Presidium, waar de Gedeputeerde aan heeft gerefereerd, hoezeer ik mijn collega's ook waardeer die daar zitten, maar wel via artikel 11 van de financiële verordening, want daarin hebben we namelijk de wensen en bedenkingen procedure uitgewerkt en aangegeven hoe we deze interpreteren en inzetten als PS en GS. In lijn met de opmerkingen van mijzelf en andere Statenleden hier, is deze paragraaf nu dus onvoldoende helder in de wijze waarop wij als Staten allereerst met elkaar kijken naar het waarom en het hoe, en vervolgens naar wat het ons financieel waard is. Dat gaat inderdaad, zoals ik net zei, verder dan het wettelijke, noodzakelijke. U heeft net in uw beantwoording nog twee zaken niet meegenomen. Dat was de integrale rapportage van GS aan PS, u bent daar nog niet op teruggekomen, waarbij we eerder met elkaar hebben gesproken over een rapportage over alle samenwerkingen of op zijn minst alle deelnemingen. Ik zou daar graag nog even wat over horen. En dan beslispunt 4, waarin u vraagt aan ons technische wijzingen mee te nemen, of u dat zelf

gemandateerd kunt doen. Mijn vraag daarbij was: kunt u dat niet meenemen in de eerstvolgende wijzigingen, waardoor het beslispunt feitelijk overbodig is? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Zeedzen van de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Ik heb geen punten voor de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hanegraaff ook niet. En dan tot slot de heer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, ik heb eigenlijk alleen twee reacties op de inbreng voor de tweede termijn van de heer Sol en mevrouw Smeets. Kijk, het voorzorgsbeginsel of het voorzichtigheidsbeginsel van BBV, als er daar geen antwoord op komt, dan moeten we denk ik wel altijd in het achterhoofd houden in hoeverre de waarde die gerapporteerd wordt ook zeg maar gecasht kan worden. Een bedrijf kan best heel veel waard zijn, maar als je het aan niemand kunt verkopen, dan heb je er niet zoveel aan. Dus bent u op zoek naar de waarde die het ook daadwerkelijk kan opbrengen bij liquidatie, of wilt u gewoon een soort financieel kengetal hebben van dit bedrijf of deze verbonden partij vertegenwoordigt deze waarde? Dus ik vind dat een belangrijk aspect waarom ik eigenlijk wel blij ben dat BBV-voorschriften hier gelden, omdat je anders lucht in de balans fietst waar je nooit aan kunt komen, en dat mogelijk tot politieke besluiten leidt waar je later spijt van zou kunnen krijgen. En richting mevrouw Smeets over de wensen en bedenkingen, en misschien ook wel richting wat mevrouw Berghorst in de eerste termijn zei over wanneer een raadsvoorstel of een Statenvoorstel voorgelegd moet worden en wat je dan besluit, je kunt dat met A en B-besluiten doen, en op het moment dat besluit A niet genomen wordt, dan is besluit B niet meer van toepassing, voor de pragmatische aanpak heb ik er eigenlijk nooit moeite mee gehad dat het in één voorstel is ingegoten. En volgens mij heeft het ook nog zelden tot problemen geleid, behalve dan bij dat vorige Statenvoorstel, wat ook wel over een aanzienlijk bedrag ging. Dat erken ik wel. En het blijft een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel. Een vraag van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): De VVD zegt: het leidt zelden tot problemen, behalve toen, en toen ging het over een fors bedrag. Dat klopt dat het toen over een fors bedrag ging, maar de onduidelijkheid over wanneer doen we nou een wensen en bedenkingen-procedure en de principiële kwestie die daaraan ten grondslag ligt, namelijk als een privaatrechtelijke rechtshandeling publieke gevolgen heeft, is: kom je er dan mee weg dat je dat alleen met een wensen bedenkingen procedure doet? Die discussie voeren we hier met elkaar bijna bij iedere wensen en bedenkingen-procedure. Dus vandaar mijn vragen hierover, omdat ik denk dat hier wel een principiële ... Je kunt die artikelen op twee manieren lezen en ik denk dat we daar een keuze in moeten maken, en ik denk dat de keuze die het College op dit moment daarin maakt, niet de keuze is die een groot deel van de Staten daarin graag zou zien. Hoe ziet u dat?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Eigenlijk niet veel anders dan hoe ik het net heb verwoord. Als het voorstel voorlicht van, roep het maar, € 100 miljoen voor dat fonds en als Provinciale Staten daadwerkelijk grote bedenkingen uit, dan heb ik het niet over wensen, want wensen zijn vaak redelijk eenvoudig of meestal redelijk eenvoudig te vervullen, in dit kader dan, maar bedenkingen, dus als er echt zwaarwegende bedenkingen zijn en er eigenlijk opmerkingen worden gemaakt van als u dit toch doet,

dan heeft het grote politieke consequenties, dan zal GS zich twee keer achter de oren krabben voordat ze het doen. Dat het met dit voorstel wellicht handiger was geweest, en uiteindelijk bleek ook dat het handiger was geweest, als we eerst hadden gediscussieerd over de drie vragen die mevrouw Smeets opperde, voordat we überhaupt aan de wensen en bedenken begonnen, dat ben ik wel met u eens. Maar voor mij hoeft dat niet iedere keer, omdat je vaak echt wel in de behandeling van de procedure kunt aangeven of je het als PS een slecht of een goed voorstel vindt, dus dan is het ook weer niet ... Het is niet altijd zo makkelijk te regelen, en wat doen we elkaar aan als we dus iedere situatie op dit moment al willen voorzien voor de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat snap ik, maar wat doen we elkaar aan als we ... Op het moment dat je met een wensen en bedenkingen-procedure als Statenfractie of als Statenlid of als meerderheid in de Staten diametraal tegenover GS komt te staan en het enige wat je kunt doen is de escalatieladder beklimmen, dan is dat volgens mij is een zeer onwenselijke situatie, wat de Partij van de Arbeid betreft. Als dat de voorkeur heeft van de VVD, dan zullen we dat op die manier moeten doen, maar ik kan het me niet voorstellen, uw partij kennende. Of vergis ik me dan?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Het liefst doe ik vaak bij escalatieladders direct de bovenste treden, dan hebben we het maar gehad, want vaak is dat de ultieme oplossing. Maar als daadwerkelijk in het debat blijkt dat echt een heel grote meerderheid van een commissie of PS een voorstel niet ziet zitten, waarom zou GS dan die escalatie proberen aan te gaan? Daar hebben ze niks mee te winnen, alleen maar alles mee te verliezen. En ja, je kunt er natuurlijk heel zwaar over doen als GS een keer een besluit niet binnenhaalt, maar ook dat hebben we vaak genoeg meegemaakt. En eigenlijk is het in de Provincie Staten Limburg vaak zo dat dat in de commissie wordt voorkomen, dat het niet tot drama’s in PS leidt, maar ook in PS worden niet alle voorstellen, zoals ze ingediend worden, ook vastgesteld, dat weet u ook, en ik til er niet zo zwaar aan.

De voorzitter: Dat gezegd hebbende. Dan dank ik u voor uw tweede termijn. En dan krijgt de Gedeputeerde het woord voor zijn tweede termijn, en u heeft daar vijftien minuten voor.

Gedeputeerde Satijn: Die heeft ooit in de logistiek gewerkt en alles komt 'just in time'. Zag u dat? Ja, is perfect.

Er wordt gereageerd zonder microfoon **[06:45:39:14]**

Gedeputeerde Satijn: Dank daarvoor. Ik wil wou wel even terugkomen, met uw toestemming, voorzitter, op het gesprek wat net plaatsvond, waarin het niet wordt gesuggereerd, maar waarin de situatie wordt geschetst dat het zo zou kunnen zijn dat GS ten opzichte van PS komt te staan, zal ik maar zeggen. Laat ik daarover zeggen dat dat absoluut geen situatie is die wij nastreven, in de zin van als het gaat om het gebruik van instrumenten. Dus uw vraag, en u merkte het al aan mijn wat wollige beantwoording erop in de eerste termijn en de aanscherping erop van mevrouw Smeets, is niet iets wat wij nastreven om te gebruiken, als ik het zo mag zeggen, tussen aanhalingstekens, om PS niet het mandaat te geven wat het toekomt, zal ik maar zeggen. Dat is nooit de intentie geweest van het College. Dat hebben we ook bij de desbetreffende behandeling gezegd. En het is goed dat we het daar dus ook hier over hebben, maar ik hoop dat u het mij ook toestaat dat ik dat ook even terugneem naar mijn collega's, want ik vind dat een helder signaal, dus ik wil daar per brief even op

terugkomen. Het is niet dat ik de discussie hier niet over wil aangaan. Dat wil ik hartstikke graag. Dat is te belangrijk, dus ik kom daar wel even schriftelijk op terug. Maar als ik het stuk lees zoals ik het lees, dan wilt u het op exact dezelfde manier inzetten zoals we dat met elkaar willen, alleen is de overtuiging er nog niet, dus ik kom daar wel even terug met een brief, en ik ga dat ook even bespreken met mijn collega's, als u dat goed vindt? Dus wat dat betreft, ook gelet op de relevantie van het gesprek hier ...

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat is een toezegging van het College, maar zegt u dan ook dat u dat doet voor behandeling in de Staten?

Gedeputeerde Satijn: Zeker.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Zodat als wij niet tevreden zijn over uw brief, we nog een enig handelingsperspectief hebben.

Gedeputeerde Satijn: Uiteraard.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dank u wel.

Gedeputeerde Satijn: Ik bedoel, dat bent u van ons gewend.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben ook gewend dat we dat nu eenmaal moeten.

Gedeputeerde Satijn: Ik stel voor dat ik dat volgende week in het College bespreek en dat we naar de aanleiding daarvan een brief sturen. Ja? Ingekaderd en al. Dan kom ik bij de Partij voor de Dieren. Een belangrijk aspect in de besluitvorming is wanneer factsheets aan de orde komen als een Statenvoorstel ter besluitvorming aan PS wordt voorgelegd, waarin het stappenplan wordt doorlopen ter onderbouwing van de provinciale rol en het gekozen instrument. Die factsheets zijn al onderdeel van het geheel, dus u krijgt het aangeleverd met het Statenvoorstel.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. Zoals ik de tekst hebt gelezen, staat in de factsheets vooral waarom we iets doen.

Gedeputeerde Satijn: Ja, precies.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): En als ik de hele procedure lees, dan besluiten we pas als het geld daadwerkelijk ter beschikking wordt gesteld. Dus niet in die discussies daarvoor, terwijl je het waarom normaal gesproken in het begin van je discussie bespreekt. Dus ik kan dat niet goed volgen, want het waarom doe je aan het begin van je proces, voordat je daar verder in gaat, want als je het daar niet met elkaar eens bent, als je daar niet uitkomt, dan hoef je de rest ook niet te doen.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: In mijn beeld, als ik het stuk lees, is het de bedoeling dat u te allen tijde die factsheets tot uw beschikking heeft, want u moet met die informatie met elkaar dat gesprek kunnen

voeren. Dat is zoals het bedoeld is. Ik kan niet interpreteren hoe u het leest, maar het is wel zoals het is bedoeld.

De voorzitter: Mevrouw Boven, wilt u nog een vervolgvraag stellen of ...

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Nou, het gaat steeds over die pagina's 21 en 22, en wanneer is het nou een beslissing van PS? Wat is het moment dat wij dat doen? Want het lijkt erop dat we eerst een wensen en bedenkingen-procedure doen. Even naar het Brightlands Future Fund, daar hebben we het over het waarom zat eigenlijk in de laatste bespreking, niet middels een factsheet, maar dat zat er wel in. Dat was een wensen en bedenkingen variant, terwijl als je het hebt over het waarom, dat is juist, volgens mij, waar PS de beslissing over wil nemen, het waarom en de kaders.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Volgens mij hoort dat gewoon bij elkaar en heeft u die informatie de hele tijd bij u, bij wijze van spreken, heeft u ook die factsheets dan tot uw beschikking. Anders kunt u dat gesprek met elkaar in deze commissie of in uw fractie of in de Staten toch nooit met elkaar voeren? Dat was mijn beeld hoor, maar ...

De voorzitter: Mevrouw Boven, nog een vervolgvraag?

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, ik heb nog een vervolgvraag, want het is precies dezelfde discussie als die we net hadden, want die factsheets bij het BFF, daar hebben we nog geen beslissing over genomen, volgens mij. Of hebben we daar als Staten een akkoord op gegeven?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: [... 06:50:43:22]

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Nee, maar dat was via een wensen en bedenkingen-procedure.

Gedeputeerde Satijn: Dat hoort hier ook bij.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): We hebben het budget ter beschikking gesteld, dus we hebben een besluit genomen.

De voorzitter: Ik ga heel even voor de orde. Er gaat heel veel langs de microfoon. Dat is niet de bedoeling. Dus u kunt een vraag stellen aan de Gedeputeerde, de Gedeputeerde geeft daar antwoord op en dan hoop ik dat er duidelijkheid gaat komen. U kunt altijd nog schriftelijk vragen stellen, als u dat wilt. Ik denk dat mevrouw Boven het daarbij laat. Dan kunt u verder gaan met de beantwoording.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ik wacht gewoon tot de beantwoording over hoe het College hierover spreekt, en dan kijk ik wat ik daar eventueel nog te vragen over heb.

De voorzitter: Prima.

Gedeputeerde Satijn: Goed, ik ga naar partij van de heer Sol. Ik zou even terugkomen op een vraag van hem uit de eerste termijn, een lening verschaffen aan ... Per investeerverzoek van de verbonden partijen die deelnemen wordt gekeken welk instrument passend is en onderdeel is van het maatwerk. Indien de businesscase rente en aflossingsverplichtingen kan dragen, wordt een geldlening ingezet, en de lening kan ook tijdelijk van aard zijn, een kortere looptijd om een bepaalde periode te overbruggen. Dat kan dus.

De voorzitter: De heer Sol heeft daar een vraag over.

De heer Sol (GroenLinks): Dat snap ik, want dat staat benoemd als een van de instrumenten.

Gedeputeerde Satijn: Ja.

De heer Sol (GroenLinks): Maar mijn handvraag is eigenlijk van waarom vinden we dat instrument zo nodig, terwijl er al zoveel andere instrumenten zijn?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat is het voorstel dat van ons komt om die interventie als een van de vormen van interventie van de overheid mogelijk te maken om een initiatief, wat kansrijk wordt geacht, binnen het bestaande beleid mogelijk te maken. Dan leggen we dat aan u voor, en daar neemt u dan een besluit over. Dat is de voorgestelde situatie. Dus er vindt een afweging plaats aan de voorkant, maar als we SiS 4.0 hebben vastgesteld, dan vindt die langs het nieuwe kader plaats. Dan komt GS met een voorstel tot PS, en dan kunt u daar met elkaar van vinden wat u daarvan vindt, en we hebben heel duidelijk gehoord wat u ervan vond bij de eerdere casus, waar overigens SiS 3.0 op van toepassing was. Dan had u nog een vraag over de lusten en de lasten. Het uitvoeringskader biedt ruimte voor maatwerk per samenwerking. Een voorbeeld is preferente aandelen bij deelnemingen. Dat doen we ook wel eens. En bij elk instrument zijn in de afzonderlijke paragraaf afwegingen en voor- en nadelen opgenomen om te komen tot afwegingen wat het beste instrument is voor de specifieke situatie. We proberen wel aan de voorkant heel duidelijk te schetsen, in ieder geval met de input van onze specialisten, en soms intern en soms intern en extern te komen tot een voorstel waarvan het College denkt dat dat de beste afweging is binnen het kader wat geldt, en daar kunt u dan vervolgens ook weer uw beoordeling over geven. En bij het beoordelen van de financiële gevolgen van de verschillende opties wordt ook de lasten- en lustverdeling meegenomen. En financiering of deelneming is vanuit het financiële perspectief veel aantrekkelijker dan het verstrekken van niet-revolverende subsidies, maar die afweging komt ook terug in de factsheet. Daar kunt u dan over besluiten. Voorzitter, alles klopt wat wordt gezegd en is gezegd is over de Controlecommissie. Alleen, we hebben volgens mij het hele traject al met elkaar besproken, en de voorzitter van de Controlecommissie heeft besloten dat dat niet op deze wijze wordt gearrangeerd, en u heeft zelf geconcludeerd, voorzitter, dat de stukken bij elkaar komen in de behandeling van PS. Dan de integrale rapportage van GS en PS over alle deelnemingen, daar hebben we het ook al vaker met elkaar over gehad hoe we dat met elkaar gaan organiseren. Ons beeld is daar niet heel veel op gewijzigd dat er over alle verbonden partijen natuurlijk wordt gerapporteerd met P&C-producten. We rapporteren natuurlijk ook volgens het besluit van PS via de Regeling Grote Projecten. En wij zien natuurlijk wel een toename, en ik heb ook eerder vandaag het debat in deze commissie gevolgd, een aantal onderwerpen. De rapportagedruk wordt wel hoog met elkaar. Dus ik denk dat als we iets met elkaar willen gaan afspreken, in welke vorm dan ook, wat additioneel is bij datgene wat we hebben, dat we het daar wel zorgvuldig met elkaar over gaan hebben. Want ook als het gaat over de reguliere rapportages die al plaatsvinden, zijn die destijds ook volgens afspraak ingeregeld. Wilt u daar nog een

koepelrapportage overheen of wilt u zaken loslaten, dan moeten we daar wel het goede gesprek met elkaar over voeren, want dat vergt gewoon veel capaciteit en uiteindelijk ook leeswerk aan uw kant, dus we moeten dat wel met elkaar gaan doen. Dan uw vraag over beslispunt 4, want u vraagt: kunt u technische wijzigingen niet meenemen in de eerstvolgende wijziging, waardoor dit beslispunt overbodig is? Technische wijzigingen vallen met name op onderwerpen die ondergeschikt zijn en niet kunnen wachten op een volgende update. Een wetswijziging zou bijvoorbeeld daar een rol in kunnen spelen die van toepassing en van ingang is. En bij het Statenvoorstel waar dit dan betrekking op heeft, zal de technische wijziging voor het onderwerp en het uitvoeringskader worden toegelicht en gemotiveerd. Dus we proberen dat eigenlijk per voorstel te doen. Dat is het antwoord van ons daarop. En dan zijn alle vragen beantwoord, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Smeets heeft er nog een vraag over.

Mevrouw Smeets (SP): U komt natuurlijk niet terug op mijn aanscherping van de wensen en bedenkingen- procedure, omdat u heeft toegezegd dat u daar met het College over in gesprek gaat. Maar de enige manier waarop we dat met elkaar kunnen aanscherpen, kunnen kaderen, zoals mevrouw Berghorst dat zegt, is wel de financiële verordening. Dus het staat volgens mij perfect vermeld in dit kader hoe we dat met elkaar zouden willen doen, dat hoeven we wat mij betreft niet te wijzigen, maar als we dit willen doen op een correcte manier, dan doen we dat wel daar in de financiële verordening.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Dat gaan we op een correcte en zorgvuldige wijze doen. Zo kent u ons College. Dat is wat wij nastreven.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik één toezegging genoteerd. **Dat is de toezegging dat de Gedeputeerde erop terugkomt, voor de Statenvergadering via een mededeling portefeuillehouder, of wensen en bedenkingen gelijktijdig in het Statenvoorstel kunnen worden voorgelegd, met een voorstel voor een besluit over de financiering.**

Gedeputeerde Satijn: Zo is dat.

De voorzitter: Ja? Dank u wel. Dan rest mij nog de twee laatste vragen. Is het Statenvoorstel behandelrijp? Zo niet, dan steekt u nu uw hand op. Ik zie geen handen, dus dan is het voorstel behandelrijp. Dat moet u even noteren, hè, ja. En dan de vraag: is dit een hamerstuk of een bespreekstuk? Vindt u dit een hamerstuk, dan steekt u nu uw hand op. Dat is alleen maar de fractie van de VVD, dus het wordt doorgeleid als bespreekstuk. Dan even kijken, gaan wij over ... Of dan sluit ik dit agendapunt en dan gaan wij over naar het volgende agendapunt. Maar, nee, we gaan nog heel even schorsen. We gaan heel even schorsen. Tot over vijf minuten.

[SCHORSING]

10.3 G-26-008 Statenvoorstel inzake Afwegingskader herbestemde middelen VDLNedcar brief GS van 31-3-2026 (GS DOC-00900176)

De voorzitter: Dames en heren, wij gaan verder met het volgende agendapunt. Dat is het Statenvoorstel inzake afwegingskader herbestemde middelen VDL Nedcar. Provinciale Staten hebben op 7 november ingestemd met het herbestemmen van middelen uit de bruteringsreserve

gebiedsontwikkeling VDL Nedcar. € 10 miljoen wordt ingezet voor de herpositionering van de VDL-site en € 5 miljoen gaat naar extra natuurcompensatie en verbetering van de leefbaarheid. Via amendement 201 Depondt com suis zijn daarnaast extra middelen gereserveerd voor innovatie in Limburg. Het bijbehorende bestedingsvoorstel en afwegingskader ligt nu ter besluitvorming voor aan PS. We behandelen het voorstel in twee termijnen met een maximale spreektijd per fractie in eerste termijn van drie minuten. En dan start ik dit keer andersom bij de VVD en dat is dan de heer Maillé.

De heer Maillé (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, wat ons betreft is het stuk dat vandaag voorligt een goed stuk. We weten natuurlijk met zijn allen wat de geschiedenis is van de ontwikkelingen bij VDL. Over de anterieure overeenkomst, die inmiddels afgewikkeld is. zijn we door het College geïnformeerd. Ja, er ontstond natuurlijk een nieuwe situatie. Ik denk dat de manier waarop daar nu invulling aan gegeven is de juiste manier is, dat die aansluit bij onze ambities. We hebben het over een bedrag van € 15 miljoen waarvan € 5 miljoen voor natuurcompensatie en € 10 miljoen voor de verdere ontwikkeling. En daar zetten we met name in op deftech. Wat ons betreft is dat een goede ontwikkeling. Dat ligt ook in het verlengde van de ambitie die wij als Staten hebben uitgesproken om welwillend te staan tegenover de komst van Defensie. Dit ligt in het verlengde van de Limburg Defensie Agenda. En wat ons betreft geeft dat ook een goede interpretatie aan het gevoel van urgentie van veiligheid, wat wij enorm belangrijk vinden. Het gevoel van we willen als Europa, als Nederland zijnde, autonoom zijn. En daar willen we onze bijdrage aan leveren. Ook wat onze veiligheid betreft. Dat kan een grote spin-off hebben voor de rest van Limburg. Het innovatievermogen kan ook vergroot worden. Er ligt een kader dat ook nog wel voldoende speelruimte biedt om daarmee om te kunnen gaan. Dus wat ons betreft is dat in feite een hamerstuk. De enige vraag die ik nog wel heb, heb eerder al gevat in een set schriftelijke vragen. En toen liet ik in feite het proefballonnetje op van, joh, moet de site daar niet gewoon een vijfde campus worden? Moet dat geen defensiecampus worden? En dat was echt een gedachtenspinsel, ik wil absoluut niet, althans niet op dit moment, dat dat ondergebracht wordt in de Brightlands-structuur of dergelijke. We moeten onze campus eerst maar eens goed op de rit krijgen en doorgaan op de voet die wij hebben ingezet. Maar ik vind het wel interessant, en ik zou daar graag een reflectie op krijgen van de Gedeputeerde van hoe zorgen wij nu, los van het kapitaal, dat we daarvoor de aanpalende ontwikkelingen gebruiken. Dat we juist defensie ook daar op de kaart zetten en gaan we ook het gesprek met VDL aan om juist ook te zorgen dat het onderwerp defensie eigenlijk ook het podium krijgt dat ons betreft ook passend zou zijn gezien de urgentie die wij ook echt voelen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hanegraaff van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, dit stuk heb ik wel uitgebreid gelezen, alhoewel het stuk van mevrouw Depondt is. We zijn in hoofdlijnen zeer positief over dit voorstel. Ook wij, net als de VVD, zijn groot voorstander van ja, het versterken van de deftech-industrie in Limburg. Het gaat over verantwoordelijkheid pakken in de wereld die in brand staat. Maar het gaat ook over economische kansen. Er komt heel veel geld vrij en ik denk dat het goed is als we daar mee bezig zijn. We hebben wel een aantal vragen. Ten eerste als het gaat om het inzetten van die € 10 miljoen. Dus voor economische ontwikkeling en innovatie. Dan willen wij wel dat het echt gaat naar innovatie en dat soort zaken. En dat het niet de bedoeling is dat het bijvoorbeeld gaat naar het verplaatsen van bestaande activiteiten. Dus kan de Gedeputeerde ons dat toezeggen? Heeft hij dat al een beetje gedaan met zijn hoofd, maar misschien ook nog woordelijk? Als ik dan bijvoorbeeld ... Als het gaat om de concrete acties, dan kijk ik bij bladzijde 11 waar wat bedragen als voorbeelden zijn genoemd. Dus wat mogelijke activiteiten zouden kunnen zijn. Ja, ik vond die wel een beetje veel neigen naar die zachte kant. Dus bijvoorbeeld dat er mogelijk € 2 miljoen aan kwartiermakers uitgegeven zou kunnen worden. Dus drie kwartiermakers en veel evenementen en virtuele innovatie. En als je dat optelt zit je

al bijna aan de helft van het bedrag. Ik snap dat het voorbeelden zijn en er staan ook harde voorbeelden in. Ik hoop alleen wel dat het College enigszins in de gaten houdt dat ik teleurgesteld zou zijn als het op die manier uiteindelijk uitgegeven zou worden. En wordt de helft van het bedrag voor mensen die de deur dan langsgaan**.** Maar dat het toch meer richting die harde kant gaat. Dus dat is een tweede punt. Dan een punt over, het is prachtig dat zowel de Provincie als VDL ...

De voorzitter: Ik onderbreek u even, want mevrouw Smeets heeft een vraag voor u.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, heel misschien gaat meneer Hanegraaff daar nu op verder. Maar ja, hij begon namelijk over VDL. En ik weet van mevrouw Depondt, ook naar aanleiding van het amendement waarbij we met elkaar gesproken hebben dat de begunstigden van de middelen, zeg maar in uw ogen niet per se VDL moest zijn. We hebben schriftelijke vragen gesteld, of technische vragen. Die zijn beantwoord. Daaruit blijkt dat het College ook nog wel voornemens zou zijn, zeg maar, om eventueel een bijdrage te leveren aan VDL zelf. Wat vindt u daarvan?

De voorzitter: De heer Hanegraaff.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, kijk, de bedoeling is niet ... De reden dat wij, of het CDA zei, dat het geld niet naar VDL moest gaan is dat wij niet ..., dat wij wilden voorkomen dat het geld naar de naar de site zelf gaat, dus in de zin van dat de waarde van de site zelf omhooggaat met provinciegeld en dat dat dan ten gunste gaat van ... Dat is tenminste hoe ik het begrepen heb. Kijk de bedoeling ... We blijven er voor staan dat het merendeel daar niet voor bestemd is. Maar goed, ik heb de vragen niet. Misschien moet ik eerst even de vragen lezen voordat ik antwoord geef. Ik beloof dat voor de tweede termijn. Dat lijkt me verstandig. Ik kijk dan naar het tweede gedeelte. Als het gaat over de € 10 miljoen die VDL ook gaat uitgeven. Daar staat eigenlijk niets over wat daar de afwegingskaders zijn of wat daarover is afgesproken waar die investeringen dan naartoe gaan. Kunnen zij bijvoorbeeld ook rendabele investeringen daarin meetellen? Dus wat betekent die € 10 miljoen dan in relatie tot onze € 10 miljoen? Wat zijn daar voor afspraken over gemaakt? Dan als het gaat over, laten we zeggen, het natuurgedeelte, dat er extra inzet op natuur is, en met name het behoud ervan, kan ik zeker steunen. Ik ben zeker niet de grootste natuurliefhebber. Maar zelfs ik zag dat de compensatie hier wel heel erg mager was. Dus goed dat dat gecompenseerd gaat worden. En als het dan gaat ... O, ja, dat is nog wel een fundamentele vraag, dat de leefbaarheidsmiddelen voor Echt-Susteren en Sittard-Geleen in stand blijven, er blijft geld heengaan. Maar het idee was natuurlijk dat er forse ruimtelijke impact tegenover stond in de ontwikkeling. Dat was het idee dat je daarvoor gaat compenseren. Dus waarom is dit bedrag nog steeds in stand gehouden? Terwijl er eigenlijk helemaal geen ruimtelijke veranderingen zijn toegepast. Dat is voor ons een beetje onlogisch. Daar laat ik het bij.

De voorzitter: Dat was het meneer Hanegraaff? Ja? Oké. De heer Zeedzen voor de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, de BBB was mede-indiener van het amendement waar dit voorstel betrekking op heeft. Dus het zou heel vreemd zijn als we daar nu een andere mening over hebben. Dus BBB is positief over de inzet om de VDL-site toekomst te geven. Nieuwe maakindustrie, innovatie en werkgelegenheid zijn belangrijk voor Limburg. Ook de koppelingen van kennisinstellingen, campussen en mkb kunnen kansen bieden. Maar de andere kant is dat dit geen gratis geld is. Dit geld valt vrij, maar is gewoon een publiek middel dat ooit voor een specifiek doel was gereserveerd, net zoals mijn collega naast mij hier net aanhaalde. En BBB is nog steeds van mening dat het een zuiverder route was geweest voor vrijval aan de algemene reserve of algemene middelen en daarna via de reguliere P&C-cyclus. Ik bedoel, laat dit geen precedent zijn voor de toekomst. In dit geval begrijpen we het, maar we vinden het nog steeds niet de

voorkeursroute. Dan de volgende vraag die ik heb, even kijken ... We zien ook passages staan waarbij mandaat op sommige zaken wordt gegeven met een achterafgoedkeuring door PS in plaats van voorafgaande besluitvorming. En onze vraag is waarom daarvoor gekozen is. En past dit nog steeds binnen het budgetrecht dat wij als PS hebben? Daarnaast, hoe verhoudt dit afwegingskader zich tot BFF, LIOF en andere bestaande innovatie- en investeringsinstrumenten? Gaat dat elkaar niet in de weg lopen? Ik kan me herinneren dat binnen BFF ook deftech genoemd is als mogelijke investering. En daaruit volgend, hoe voorkomen we stapeling of dubbeling van financiering, daar waar dat niet wenselijk is in ieder geval? En is dit voorstel primair een instrument voor herontwikkeling van de VDL-site of echt voor een breder deftech- en start-upbeleid, naast BFF? Laatste vraag om af te sluiten. Aan het CHILL project is al een kleine € 1,4 miljoen subsidie verstrekt die ten laste komt van het bedrag. En daarbij geeft GS aan dat dit is getoetst aan de criteria van dit afwegingskader. Alleen dat afwegingskader was op dat moment nog niet goedgekeurd. Dus ik vraag ook GS om daar even op te reflecteren.

De voorzitter: De heer Maillé heeft een vraag voor u.

De heer Maillé (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik had nog een vraag aan de heer Zeedzen. En ik krijg de indruk dat de heer Zeedzen de suggestie wekt dat het bedrag waar we nu met elkaar over spreken ook makkelijk had kunnen terugvloeien naar de algemene middelen. Maar ik denk dat we met elkaar wel in herinnering moeten brengen dat dit ook wel het resultaat is van de afwikkeling van de anterieure overeenkomst. Is de heer Zeedzen dat met mij eens?

De voorzitter: De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Ja, dat klopt. Maar het een sluit het ander niet uit. Een anterieure overeenkomst voor doel A vervalt en dan komt er een doel B, wat toevallig op dezelfde site is, maar daar houden de overeenkomsten ook op. Dus, ik zie het probleem niet.

De voorzitter: Vervolgvraag van de heer Maillé.

De heer Maillé (VVD): Ja, volgens mij, voorzitter, steekt het juridisch anders in elkaar, maar het is misschien goed om daar reflectie van de Gedeputeerde op te vragen.

De voorzitter: Dat was geen vraag. Mevrouw Smeets heeft wel nog een vraag voor de heer Zeedzen.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dat klopt, voorzitter. Ik was ook mede-indiener van het amendement. En u refereert er net aan dat we € 2,5 miljoen beschikbaar hebben gesteld bij de vorige begroting. Daarover hebben we ook de vraag gesteld aan de Gedeputeerde van het College om dat goed te verantwoorden in dit voorstel. Dat is met een mededeling portefeuillehouder gedaan, waarbij inderdaad € 1,7 miljoen verantwoord is aan CHILL. Maar het overige deel is niet verantwoord. Wat vindt u daarvan?

De voorzitter: De heer Zeedzen.

De heer Zeedzen (BBB): Nou, dat is exact in mijn passage, waaraan ik refereer, dat we eigenlijk achteraf gaan goedkeuren. En ik bedoel, dat is niet om de vraag te openen of dit een goede besteding van het geld is. Maar het is binnen ons budgetrecht gewoon niet de manier om dat zo te doen. Dat ben ik met mevrouw Smeets eens.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is mevrouw Smeets aan het woord.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank voorzitter. Allereerst, de SP begrijpt heel goed dat er gezocht wordt naar een nieuwe toekomst voor de VDL-site in Born. Niemand wil leegstand, verlies van werkgelegenheid of stilstand in de regio. En toch is dat gebeurd. Maar juist daarom moeten we kritisch kijken naar de richting die nu gekozen wordt. Want wat hier voorligt is geen breed toekomstplan van Limburg maar een keuze om publiek geld steeds nadrukkelijker richting de defensie-industrie te sturen. Volgens het voorstel wil het College prioriteit geven aan projecten die bijdragen aan de zogenaamde deftech- cluster in Limburg. Daarmee wordt de defensie-industrie gepresenteerd als motor voor innovatie, werkgelegenheid en economische groei. Maar de SP vindt dat een gevaarlijke en vooral kortzichtige keuze. Voorzitter, ik wil daar ook gewoon eerlijk over zijn. Ik heb daar ideologisch moeite mee. Omdat ik simpelweg niet geloof in een noodzaak van deze voortdurende militarisering van onze economie en ook samenleving. En natuurlijk moeten we veiligheid serieus nemen. Maar veiligheid gaat wat ons betreft niet alleen meer over meer defensie-uitgaven en al helemaal niet over de afbraak van sociale voorzieningen. Veiligheid gaat ook over diplomatie. De rechtsorde bewaken, internationale samenwerking, bestaanszekerheid, energieonafhankelijkheid en hechte gemeenschappen. En dat mist, wat mij betreft, volledig in dit voorstel. De SP wil niet dat Limburg economisch afhankelijk wordt van de industrie die uiteindelijk draait op internationale spanning en militaire opschaling. Maar los van die principiële bezwaren heb ik ook grote vraagtekens bij hoe effectief deze investering eigenlijk is. In dit voorstel wordt gedaan alsof investeringen in de defensie-industrie een enorm economisch rendement opleveren. Maar eerlijk gezegd vind ik dat een buitengewoon ongeloofwaardige claim. Zelfs het Centraal Planbureau is er namelijk veel terughoudender over. In een recente analyse over hogere defensie-uitgaven concludeert het CPB namelijk dat de macro-economische effecten beperkt zijn. En dat zulke investeringen economisch lang niet zoveel opleveren als vaak wordt gesuggereerd. Ten aanzien van de reeds € 2,5 miljoen beschikbaar gestelde middelen, waar ik het net ook over had, hebben we zicht op die € 1,7 miljoen. Maar waar wordt nou de rest van het budget voor ingezet? In het nieuwe besluit vraagt u ook aan ons mandaat voor investeringen en subsidie en projecten waar u slechts kaders van schetst. Ook weten we niet hoeveel banen het zal opleveren. Ik heb die vraag ook aan u gesteld in mijn technische vragen. En sterker nog, waar we eerder nog dachten dat VDL niet de begunstigde kon zijn, kan dat nu opeens wel. Ook weten we op basis hiervan niet of onze innovaties en investeringen bijdragen aan strategische autonomie of de wapenindustrie van andere grootmachten. Voorzitter, mijn tweede grote zorg is dat wij ons hiermee voor lange tijd vastleggen op een defensiecluster in Limburg. Alsof de huidige geopolitieke situatie, en laten we het hopen van niet, permanent is. En dat is precies waarom de SP vraagtekens zet bij het langetermijnperspectief van deze keus. Want als overheid moet je investeren in sectoren waarvan je weet dat ze maatschappelijk nodig blijven, ongeacht geopolitieke grilligheid. Waarom investeren we niet veel steviger in zaken waarvan we zeker weten dat ze over 20 of 30 jaar cruciaal zijn? In duurzame industrie en energietransitie en in betaalbare woningen, in openbaar vervoer, in zorginnovatie en onderwijs? Maar vooral in diplomatie en internationale samenwerking. Op welke manier draagt het College bij aan diplomatie en internationale samenwerking? Voor ons is het veel logischer te werken aan vrede in plaats van het bijdragen aan industrie die gebaseerd is op onrust en permanente bewapening. En daar zal ik het voor nu bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Jetten. O, nee, voordat ik dat ga doen heeft de heer Hanegraaff nog een vraag voor u.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, ik zal niet ... Nee, ik zal niet ingaan op de ideologische positie die ik wel behoorlijk naïef vind. Maar goed, dat staat hier even los van. We kunnen die discussie op een

ander moment natuurlijk voeren hoe belangrijk vrede is voor eigenlijk al die andere voorwaarden die net genoemd zijn, maar goed. Op het punt dat u aanhaalde sloeg ik wel aan. U haalt het rapport aan dat aangeeft dat investeringen in defensie absoluut niet altijd de economische waarden halen die beloofd worden. Nou, dat klopt. Alleen het punt is, dan worden alle defensie-uitgaven daarin meegenomen, terwijl het hier specifiek gaat om innovatie. En dan is natuurlijk de logica niet meer waar, hè. Want de logica als je gaat investeren in innovatie voor defensie, ja, die gaat natuurlijk wel degelijk ook economisch wat opleveren. Dus het is een beetje flauw om die link te maken. Kijk, ik snap als je zegt: als we gaan investeren in militairen dan heeft dat geen economische waarde. Maar natuurlijk in innovatie, en dat heeft natuurlijk wel een economische waarde, en dat is ook één van de redenen dat we dit doen. Dus die claim, ja, stelt u die nog steeds zo hard? Of denkt u van ja, oké, daar heeft de heer Hanegraaff misschien wel een punt?

De voorzitter: Mevrouw Smeets.

Mevrouw Smeets (SP): Kijk dat u een punt heeft bij investeren in innovatie, dat dat voordeliger is dan investeren in militairen, dat ben ik helemaal met u eens. Er wordt in dit stuk echter gezegd dat de multiplier zeven tot acht kan zijn. Nou, dat is nergens onderbouwd. Dus ik zou dan heel graag willen weten op basis waarvan wij dit met elkaar concluderen? En volgens mij kun je dat alleen maar volgen als ik dit zo zeg.

De voorzitter: Geen vervolgvraag. Prima. Dan geef ik het woord aan mevrouw Jetten van GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik denk dat meneer Hanegraaff nu nog een naïeveling krijgt. Maar mijn voorganger heeft aardig het gras voor mijn voeten weggehaald. Dus ik zal proberen dubbelingen te voorkomen. Ja, wij zien dat de Provincie met deze middelen wil inzetten op innovatie en nieuwe economische ontwikkelingen. Begrijpelijk, dat snappen wij helemaal. Toch hebben wij een aantal vragen. En nogmaals, ik zal proberen de dubbelingen weg te laten. Ja, waar wij ons zorgen over maken ... Wij vinden ook echt dat publieke middelen niet vooral private belangen dienen. En ook daar die zorgen dat er nu toch geld naar VDL gaat. Zeker als GroenLinks hebben wij een enorme kater aan het verhaal met VDL overgehouden. Dus dat is oprecht een zorgpunt en hoe gaan we dat borgen? En als we naar defensie kijken, dan willen we ook zeker weten dat het hier gaat om civiele innovatie en niet om defensie. Dat vinden wij heel erg belangrijk. Wat wij ons ook afvragen is waarom moet nou juist deze sector provinciale steun nodig hebben? Volgens mij als defensie iets niet heeft is het een gebrek aan geld. Dus ook daar de vraag van waarom moeten we daar ons provinciaal geld op inzetten? Ja, en daar inderdaad als gevolg ook die deftech-focus, want waarom kiezen we expliciet voor een defensiecluster, en is daar echt publiek geld voor nodig? Dan de verdeling van € 5 miljoen over natuur en leefbaarheid. Ik zie daar geen afweging van. Wat is voor natuur en wat is voor leefbaarheid? Maar misschien heb ik wat gemist. Hoe is dat verdeeld of is dat niet verdeeld? Ja, dan inderdaad de democratische controle. Wij vinden dat GS hier wel heel erg veel ruimte krijgt en dat PS pas achteraf betrokken wordt. Dus ook daar zit een zorgpunt. En tot slot, toen ik het Statenvoorstel las, bij risico staat 'geen risico's.' Als GroenLinks vinden wij dit best wel een dynamisch en onzeker traject. Maar er worden geen risico's benoemd en wij zien die wel degelijk. Dus hoe zit dat? Afgerond, voorzitter, wij zien kansen en innovatie, maar wij willen echt scherp zijn op die publieke meerwaarde, de duurzaamheid en ook die democratische controle.

De voorzitter: En de heer Hanegraaff heeft een vraag voor u.

De heer Hanegraaff (CDA): Het gaat niet over de naïviteit, hoor. Nee, een vraag over, u maakt terecht de constatering dat er geen gebrek is aan geld voor defensie. Daar ben ik het helemaal mee eens. Maar dat is toch juist de reden, zoals het CDA het in ieder geval ziet, om te investeren in innovatie, zodat je ook de gelden die vrijkomen, naar Limburg kan trekken. Dus je zorgt er nu voor dat er start-ups komen, innovatieve bedrijven, zodat, als de Europese Unie de landelijke overheid al die subsidies gaat geven, we ervoor zorgen dat er van dat geld, die investeringen in defensie, ook wat bij ons kan landen, hè. Dit gaat dus niet over het ideologische standpunt, maar dit gaat mij echt over, laat ik zeggen, meer het businessmodel dat er achter zit, wat u ook ter discussie stelde. Dus kunt u daar misschien nog iets over zeggen? Via de voorzitter, excuses.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Via de voorzitter, natuurlijk. Ja, ik snap dat, maar nogmaals waarom moet je daar publiek geld in steken? Dus dan als lokkertje, als investering om inderdaad er veel meer uit te halen. Maar waaruit blijkt dat? En ik zie de risico's niet benoemd. Dus voor hetzelfde geld krijg je dat allemaal niet. En die afweging, dat afwegingskader, zou ik heel graag terug willen zien in dit voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Kraa van de Partij voor de Dieren.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter, voor de uitbreiding van VDL is destijds een deel van het Sterrebos gekapt. Een waardevol en oud bos met hoge ecologische waarden. In dat bos leven soorten als vleermuizen, dassen, bosuilen en spechten en talloze insecten die afhankelijk zijn van oude bomen. Holtes, dood hout en een rijk bodemleven. Een compleet ecosysteem is hier opgeofferd voor economische beloften die achteraf veel minder zeker bleken dan voorgespiegeld. Tijdens de infosessie over actieve soortenbescherming in april werd er gesteld dat iedere euro die we investeren in natuur er twintig oplevert. Toch wordt er niets gezegd over de ontwikkelingen en kansen die additionele natuur ons zouden kunnen opleveren. Waarom niet? Natuur wordt gezien als een kostenpost. Maar dat is het natuurlijk niet. Investeren in natuur is niet alleen goed voor het milieu en het klimaat, maar ook voor onze directe leefomgeving, economie en samenleving. Meer natuur verbetert per definitie de leefbaarheid. Zou het daarom niet logischer zijn, gezien de kap van het Sterrebos, om deze € 5 miljoen alleen aan natuur uit te geven. En op basis waarvan en hoe wordt de afweging eigenlijk gemaakt tussen additionele natuur en het verbeteren van de leefbaarheid? Het lijkt alsof initiatieven en projecten zich spontaan moeten gaan aandienen. Projecten ter verbetering voor leefbaarheid zijn makkelijker uit te voeren dan extra natuur. Heeft GS een verdeling van deze € 5 miljoen over natuurontwikkeling en leefbaarheid bepaald? Of wordt het wie het eerst komt wie het eerst maalt? Hoe garanderen we dat de € 5 miljoen ook daadwerkelijk wordt uitgegeven aan de additionele natuur, dan wel leefbaarheid en dat het niet op de plank blijft liggen of in de algemene reserve belandt? Er wordt geschreven over het zoeken naar natuurinclusieve extensieve biologische landbouw waarbij stroken natuur en of landschapselementen ontwikkeld worden. Wordt hiermee bedoeld dat het ontwikkelen van natuurinclusieve landbouw ook gezien wordt als natuurontwikkeling of alleen de stroken rondom deze landbouw? En wie kan het initiatief nemen om een project uit te voeren binnen de € 5 miljoen? En waar is de straal van zeven kilometer in relatie tot additionele natuur op gebaseerd? Waarom staat er: 'Kan worden gedacht aan …'? Voorzitter, wat de Partij voor de Dieren betreft is het helder. De extra middelen moeten in de eerste plaats worden ingevuld met maximale additionele natuur om onze eigen leefbaarheid en die van de dieren te beschermen en te versterken. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Van Est.

De heer Van Est (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Hopelijk een minder naïeve bijdrage van 50PLUS. Dank voor het Statenvoorstel. Maar 50PLUS vraagt zich eigenlijk af wat we met dit voorstel moeten. Sinds de sluiting van VDL in Born wordt er de hele tijd gepraat over welke mogelijkheden er zijn om de bedrijvigheid in de fabrieksruimtes te hervatten. Maar als je in de media zoekt dan blijft het toch wel erg stil op dit gebied. We horen dat men druk bezig is en we lezen iets van intentieverklaringen. Maar we zien niet direct iets concreets of hebben wij als 50PLUS iets gemist? En met name in de defensiesector, dan zou je toch zeggen dat het alle hens aan dek zou moeten zijn. Waarom zien en horen we niets? Wachten we eerst tot er vredesakkoorden tussen Iran en de VS en tussen Rusland en Oekraïne zijn voordat we gaan beginnen? Vanuit dit kader zie ik dit Statenvoorstel als een beschrijving van welke mooie kandidaat-bruid wij hier in Limburg hebben liggen voor de deftech-industrie. En eerlijk gezegd geloof ik ook wel dat dat het geval is. Maar wat is de status van deze kandidaat-bruid? Is ze al begonnen met vlechten? Staat het profiel van deze bruid al op de datingsite? En zo ja, zijn er al positieve reacties? Of is er sprake van een serieuze relatie en is er wellicht een bruidegom in zicht? De indruk wordt gewekt dat er wel iets is, maar als dit niet het geval is dan vraagt 50PLUS zich wel af wat de meerwaarde is van dit Statenvoorstel. Nog één vraag, op pagina 8 staat ergens dat de gemeenten Echt-Susteren en Sittard-Geleen worden geraadpleegd. Hoe zwaarwegend moeten we dit raadplegen zien in het overgrote deel van de gemeenten ten aanzien van dit. Want raadplegen is, ja, we luisteren en we gaan door, maar hoe zwaarwegend wordt dit door het College gezien? Graag uw reflectie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En tot slot de heer Meulenberg van D66.

De heer Meulenberg (D66): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, D66 ziet dat de Provincie een antwoord probeert te formuleren om een grote regionale economische verandering binnen Limburg vorm te geven. Ik heb zelf gestudeerd in Diepenbeek. En ik heb het geval van Genk meegemaakt en ik zag hier eigenlijk hetzelfde gebeuren. Dus dit vraagt echt wel om een nieuwe toekomstvisie voor de site en ook voor de Euregio als geheel. In het voorstel lezen wij dat er best wel wat zaken terugkomen waar wij best tevreden over zijn. Zo lezen we dat Gedeputeerde Staten wil inzetten op innovatie, samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven en ook inzetten op goede en toekomstige werkgelegenheid. Daar merken we wel een aantal zaken bij op en een aantal vragen daarbij. Ten eerste. De Gedeputeerde vraagt best een ruim mandaat, eigenlijk om middelen flexibel toe te passen. Hierdoor kan er snel gehandeld worden. Echter, kan dit ook ten koste gaan van de controlerende rol van Provinciale Staten. Vanaf wanneer is de Gedeputeerde van plan om significante veranderingen aan Provinciale Staten terug te koppelen? En wat noemt de Gedeputeerde dan ook significant? Hoe kunnen we voorkomen dat er geen carte blanche wordt gegeven voor de herontwikkeling van de site, maar dat Gedeputeerde en PS hier inspraak over krijgen? Ten tweede. Wat ik ook al links en rechts hoorde is dat het voorstel best lijkt geschreven op de grotere bedrijven. Echter zien wij eigenlijk ook best een grote rol voor het mkb en start-ups en scale-ups. Hoe worden deze meegenomen in de samenwerking? Ten derde, de omgeving, en mijn collega hier refereerde daarnet ook al aan, heeft best lang geleden onder het VDL en de situatie daar omheen. Dat gaf jarenlang spanningen, economische groei enerzijds en natuur en inwoners aan de andere kant. Is Gedeputeerde het dan ook eens dat inwoners ook een stem verdienen in deze vernieuwing van de site? En zo ja, hoe ziet de Gedeputeerde dit voor zich? Tot slot. De defensie-industrie is relatief nieuw in Limburg. Het kost tijd en energie om gekwalificeerd personeel te krijgen. En het lijkt ons dan ook heel mooi om dit juist op die plek vorm te geven. Weliswaar misschien kleinschalig met één of twee opleidingen. Maar mbo mechatronica vanuit Defensie zou hier bijvoorbeeld een fantastisch mooie plek zijn. Is Gedeputeerde hiervoor bereid om met de opleidingen en kennisinstituten in gesprek te gaan om te kijken om deze hier op deze plek te krijgen? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan het College. Het College heeft 22 minuten voor de beantwoording van uw vragen. Maar ik schat zo in dat dat niet echt nodig gaat zijn.

Gedeputeerde Satijn: U daagt me uit. Ik neem de uitdaging aan, sportief als we zijn op deze vrijdagmiddag om kwart voor zes. Voorzitter, dank. Ik denk dat het bekend is dat, zeker als het gaat over industrie, als het gaat over de defensie-industrie als zodanig … Want dit is niet het enige dat wordt ontwikkeld op de site in Born, laten we ook duidelijk zijn. Dat plan bestaat uit meerdere elementen dan alleen defensie, laten we daar ook helder over zijn. Daar zijn deze middelen ook voor bedoeld. Moge duidelijk zijn dat daar kansen liggen, zeker na al datgene wat ook door u, diverse fracties hier, is geschetst. Wat we niet moeten vergeten is dat het startpunt van dit gesprek, en ook van de budgetten waar we het met elkaar over hebben, is toch het afhechten van een overeenkomst die we ooit met elkaar hebben gesloten. En laat ik dat nog maar eens een keer heel voorzichtig zeggen, die zijn niet altijd in het voordeel van de Provincie Limburg gesloten. En dat we die afwikkeling op een goede manier met elkaar aan het doen zijn. En daarin ook een aantal voorstellen doen die we ook al eerder in de Staten besproken hebben. En er was veel gevoel, het College heeft veel gevoel bij de diverse ideologische beelden die er kunnen bestaan bij fracties rondom een deel van de industrie die zich ontwikkelt bij Born. Daar heb ik alleen maar veel respect voor. Laat ik dat ook hier uitspreken. Daar hebben we wel voor een deel mee te doen. Zo simpel is het ook. We hebben dus met elkaar een traject te lopen waarin we wel degelijk zien, ik ga toch even naar de huwelijkskandidaten van de heer Van Est, waar we natuurlijk als College, en uw Staten zijn daarover geïnformeerd, op enig moment een mooi aanbod, propositie gedaan hebben aan het Rijk daar waar het gaat over Defensie in relatie tot de Provincie Limburg. En die relatie kijkt niet alleen vooruit, die relatie kijkt ook achteruit. In die zin, de Provincie Limburg is een heel rijke provincie als het gaat over de historie met Defensie. Dat is gewoon een feit. We herbergen hier de belangrijkste NATO-hoofdkwartieren die zeker op dit moment heel druk zijn met alles wat er speelt in de wereld. We hebben een vliegbasis in het noorden van de provincie waar een aantal uitbreidingen plaatsvinden. Dat heeft ook wel in de media gestaan. Die van rond de 600 mensen naar 2.000 mensen gaan. Dus we hebben ook als Provincie gezegd dat we de ontwikkeling van defensie dermate interessant vinden omdat het uiteindelijk gaat over een stukje weerbaarheid van ons allemaal. En daar hebben we ook als Provincie een rol in te spelen en niet alleen het Rijk.
Terugkomend op die anterieure overeenkomst die we hebben ontbonden, als ik het zo mag zeggen, daar zat een aantal voorwaarden aan. Die voorwaarden ziet u ook vertaald in het voorstel. Vandaar dat het voor u af en toe misschien wat kunstmatig lijkt. Maar dat zijn wel de voorwaarden op basis waarvan wij hebben gezegd dat als wij dit met elkaar gaan doen dan zijn we in ieder geval van die overeenkomst af. En dat was ook wel een inzet van uw Staten, als ik het goed heb begrepen. En dat heb ik volgens mij ... Als we het hebben over de industrie zelf... Laat absoluut duidelijk zijn, en dat heb ik ook al eerder gezegd, ook in de diverse commissies en Staten, er gaat geen euro naar de defensie-industrie zelf. Wij gaan als Provincie Limburg niet investeren in de defensie-industrie. Dat gaat ook niet, want daar zal het Ministerie van Defensie echt iets van gaan vinden. Want het Ministerie van Defensie, op rijksniveau, is gewoon behoefte stellen daar waar het gaat over al datgene wat met defensie te maken heeft. Waar wij wel gebruik van kunnen maken, dat aanbod hebben wij ook gedaan, is hoe kunnen wij ook civiel meedoen in de ontwikkeling die op dit moment plaatsvinden op militair gebied. Met andere woorden, zijn er kansen die wij hebben als Provincie Limburg, met alles wat wij doen, dank u wel ... O, kijk.

De voorzitter: Dan ga ik ondertussen mevrouw Smeets de mogelijkheid geven om een vraag te stellen.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, dank voorzitter. Ja, ik hoor wat de Gedeputeerde zegt, hè. Alleen met een voorstel zoals dit, een investering die wij als Provincie doen, investeren we ook in de site VDL en dus ook per definitie in de ontwikkelingen die Defensie met VDL heeft afgesproken. U vermeerdert dus ook een beetje de waarde van de VDL- site. Dus ook voor Defensie. Dus indirect investeert u dus toch in defensie.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, kijk, ik vind wel als je met elkaar de wedstrijd speelt moet je goed spelen. Als je ideologisch iets vindt heb ik daar veel respect voor. Maar je kunt niet een provincie ontzeggen, dat is mijn beeld, dat als daar bijvoorbeeld innovaties plaatsvinden, op een snelheid die we nergens anders zien, en je ziet daar bijvoorbeeld dat een beroepsbevolking er interesse in heeft, dat er opleidingen zijn die daar interesse in hebben, dat je daar dan laat mee profiteren. En dat is wat er hier gebeurt. Ik heb net gezegd, er gaat geen euro, en dan even uw woorden gebruiken, in directe zin naar de defensie-industrie. Ik wilde aanhaken, voordat u mij die vraag stelde, op de opmerking van de heer Hanegraaff. En dat kan ik me nog goed herinneren want dat waren de woorden van mevrouw Depondt, we gaan ook niet investeren in de doorontwikkeling van het bedrijventerrein. Dat gaan we ook niet doen. Wij willen aanhaken op een mogelijkheid die daar plaatsvindt op een strategie-inzet van een bedrijf dat eerst andere plannen had in dat gebied. En nu kiest voor een andere invulling daarvan, waaronder voor een deel de defensie-industrie, of de deftech-sector. En dat is waarvan we hebben gezegd dat we daarop willen inzetten. En dus blijft het College bij haar standpunt, we blijven inzetten op innovatiemogelijkheden. En dat betreffen innovatiemiddelen die plaatsvinden, mogelijk in de militaire context, maar waar wij civiel gebruik van gaan maken.
Dus ook als antwoord op de vraag van de heer Meulenberg. We hebben op dit moment enorm veel gesprekken met opleidingsinstituten in Limburg die willen aanhaken op dit soort ontwikkelingen. U heeft ook zelf kunnen lezen, daar refereerde mevrouw Smeets al eerder aan, mededeling portefeuillehouder over het CHILL Excellence Center op de luchthaven. Wat met name gericht is op drone-ontwikkeling. En die drone-ontwikkeling vindt voor een deel ook plaats in Born. En zo zie je de kruisbestuiving die zal moeten kunnen plaatsvinden binnen onze provincie. Dus we zien dat ook bijvoorbeeld, en u noemde het zelf, de mechatronica-opleiding. We hebben toevallig gisteren of eergisteren het gesprek daarover gevoerd met Vista, die zien dat er in dat gebied een aantal ontwikkelingen gaan plaatsvinden. Dus die zeiden ook van kunnen wij niet beter onze krachten gaan bundelen, onze opleidingen gaan bundelen en kijken of we die kunnen laten aansluiten op al die ontwikkelingen die daar plaatsvinden? Dat zijn onze mbo’ers. Dat is de ruggengraat van onze economie, die geïnteresseerd zijn in allerlei ontwikkelingen die daar plaatsvinden. Dat betekent niet dat zij direct, laten we zeggen, militair operationeel worden. Maar dat betekent wel dat zij meekijken, mee kunnen doen in de innovaties die plaats kunnen vinden, rondom thema's die voor een deel een militair doel hebben en voor een deel een civiel doel hebben.

De voorzitter: Mevrouw Smeets heeft een vervolgvraag.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, voorzitter, wij zijn natuurlijk niet tegen het creëren van werkgelegenheid, laat ik dat voorop stellen. Maar wat in dit stuk niet duidelijk is hoeveel arbeidsplaatsen er daadwerkelijk straks worden gecreëerd in relatie tot dit voorstel?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat is ook lastig aan te geven. Dat hebben we ook de vorige keer met elkaar besproken, want we willen dat inzetten om natuurlijk de ontwikkeling die plaatsvindt op dit

moment rondom defensie. Dat is aan de voorkant heel lastig te zien wat er nou echt ging plaatsvinden. We zien steeds meer, ik kom even bij de heer Van Est uit, dat er steeds meer huwelijkskandidaten op de markt komen. Ik gebruik even uw eigen analogie. Er zijn al een aantal huwelijken gesloten. Die zijn ook openbaar geweest. Vorig jaar in oktober zijn er een aantal contracten getekend met vestigingen in Born. Nou, ik zag laatst op het nieuws dat de heer Zelensky ook in Nederland was die ook met de heer Jetten een aantal contracten aan het sluiten was. Dat is wat er op dit moment allemaal speelt. Wat er niet gebeurt op dit moment, dat kan ik nu ook hier in het openbaar niet zeggen, is wat er natuurlijk allemaal op de achtergrond speelt aan militaire activiteiten, gelet op allerlei inrichtingen, ook hier in Nederland, maar ook in Born. Dus ja, de huwelijkskandidaten zijn op de markt, meneer Van Est. Een aantal huwelijken zijn gesloten en een aantal kandidaten lopen nog vrij rond. Dus een soort van ..., vroeger had je van die dansballen waar iedereen een beetje op een bankje zat en naar elkaar zat te kijken. En uiteindelijk gaan de armpjes over elkaar en dan gaat er iets ontstaan. En dat is nadrukkelijk wat er ook aan ontstaan is in Born. En dat komt ook omdat we met elkaar de keuze maken om dat daar mogelijk te maken. Dus aan de voorkant te zeggen van hier liggen contracten, teken ze maar en het gaat vanzelf goed komen, die situatie was er niet, die is er ondertussen steeds meer omdat een aantal partijen zich daar hebben gevestigd en ook willen gaan doorontwikkelen. Dat is wat er aan de hand is en dat komt ook steeds meer in het beeld, zoals de heer Hanegraaff dat graag wil, dat die innovaties daar plaatsvinden. Aangejaagd door de markt die dat heel graag wil. Aangejaagd door een vraag die er ook concreet ligt bij Limburgse bedrijven. Dus zijn opmerking daar waar het ging over van ik hoop niet dat we een aantal miljoenen uit gaan geven aan kwartiermakers, en... Dat is zeker niet de intentie. Wat wel de intentie is, en daar heeft bijvoorbeeld de LWV bijvoorbeeld al gebruik van gemaakt, dat ze een aantal evenementen organiseren in Born, met het Limburgse bedrijfsleven, met de Limburgse opleidingsinstituten om die bij elkaar te brengen en te zeggen welke kansen zien we hier voor het Limburgse mkb? En die zijn talrijk kan ik u vertellen. Daar wordt veel actie op ondernomen. Je ziet dat Defensie daar enorm enthousiast over is. Defensie is zich er ook van bewust dat het niet alleen gaat over militaire toepassingen maar ook, ja, zo noemen ze dat dan met een mooi Engels woord 'dual use', dus zaken die je zowel militair kunt gebruiken en civiel kunt gebruiken. En we zien dat de site in Born daar in toenemende mate stappen in maakt. Dat zien we bijvoorbeeld ook in de batterij-ontwikkeling. Dat is een andere lijn van VDL die we inzetten.
In oktober vorig jaar is er ook bekend gemaakt dat er een giga fabriek komt, andere, maar dan batterijbouw voor drones. En dat betekent dus gewoon dat op dit moment in Born een hele productielijn staat voor het maken van batterijen voor drones. En dat zijn niet alleen militaire drones, dat zijn ook civiele drones. Ik was deze week op bezoek bij het Vista college en wat je ziet is dat daar ook gewoon de politie rondloopt vanuit andere delen in Nederland, die gewoon interesse hebben in het systeem dat aan het ontstaan is in Limburg. Je ziet gewoon dat in de tijd die achter ons ligt, met de beperkte financiële middelen die we hebben kunnen inzetten, we toch al de eerste stappen maken, naar dat innovatiecluster als ik het zo mag zeggen, zonder dat dat gelijk een investering is in defensie-technologie in de zin zoals mevrouw Smeets dat bedoelt. Dus ik ben eigenlijk heel optimistisch en eigenlijk ook enthousiast over de kansen voor Limburg. En niet alleen voor de Limburgse politiek as such. Maar meer voor de Limburgse mbo'er, voor de Limburgse hbo'er, maar ook voor de Limburgse bedrijven om in deze cyclus, en ik ben het helemaal met u eens, dat hier niemand in deze ruimte, tenminste zover ik iedereen goed ken, voor oorlog is. En iedereen is hier voor vrede. Maar soms moet je ook gewoon weerbaar zijn. En soms komt er ook een stukje industrie in je provincie waarvan je zegt dat je dat niet per definitie de meest sympathieke industrie vindt, bij wijze van spreken. Maar het levert wel kansen op waar we met zijn allen gebruik van kunnen maken. Daar moeten we, vind ik, en daar hebben we van u via diverse moties ook de opdracht toe gekregen, invulling aan geven. En dat doen we op deze manier. Er is geen sprake van dat wij direct investeren in defensieapparatuur of technologie. Dat gaan we niet doen, daar zijn deze euro's niet voor bedoeld.

Ik ga toch naar de vragen toe, voorzitter. Ik kijk even naar de vragen van de VVD. Reflectie van GS. Hoe zorgen we ervoor dat juist ook defensie op de kaart wordt gezet en er het gesprek met Defensie over aangaan gezien de urgentie die we voelen. Nou, ik heb dat volgens mij al toegelicht. Defensie is bijzonder verheugd, kan ik ook wel zeggen, door het aanbod dat we destijds gedaan hebben. In de zin dat er een Provincie is die zich proactief opstelt en ja, feitelijk ook haar provincie openstelt via diverse invalshoeken als het gaat over opleiding, als het gaat over ruimte en daar afspraken over wil maken. Zoals ik ook eerder al zei, het gaat niet alleen over ontwikkeling rondom defensietechnologie in Born. Dat is veel breder. Langs de vier lijnen, strategische lijnen, zoals ze dat zelf ook hebben uitgelegd. Wat we wel zien is dat er heel veel innovatie is, en dat komt globaal ook door diverse ontwikkelingen in de wereld daar waar er sprake is van minder vrede. Dat daar natuurlijk een hoog innovatiekarakter is in die conflicten. En dat wordt wel vertaald ook in een stukje defensietechnologie die zich sneller ontwikkelt dan bijvoorbeeld op batterijtechnologie. Je ziet wel dat dat defensiecluster daar echt op vooruit loopt. De heer Hanegraaff. Ja, ik had u al gezegd, het gaat echt over innovatie en opleiding, als ik het zo mag zeggen, en die kruisbestuiving daarvan. Dus dat is feitelijk een toezegging die ik u doe. Maar u had erom gevraagd, maar ik had het ook al toegelicht. Ook de investering in de zachte kant. U moet vooral zien dat we proberen om proactief en actief gewoon de kansen te verzilveren die zich voordoen. En daar heb je, ja, dat noemen we ook wel eens procesgeld, gewoon wat geld voor nodig om dat te doen. En dat is zeker niet zo dat dat het grootste deel van de investeringen zijn. En dat we achteraf tegen elkaar zeggen van we hebben een aantal consultants kunnen betalen en dat was het dan. Dat zou niet het beeld zijn wat ik graag met u zou willen delen op enig moment, ook als wij … [7:54:55]**.** Ik heb dat aan iemand anders voorgesteld, dus dat stel ik u dan ook maar even voor. De € 10 miljoen van VDL in relatie tot onze € 10 miljoen. Wij hebben de afspraak gemaakt dat VDL de inzet voor de herpositionering van de site … Dus feitelijk met hetzelfde doel zoals wij dat doen. En we hebben daarin ook de afspraak gemaakt dat het echt gaat om de innovatieve ontwikkelingen en dat ze ook, net zoals u dat wilt, dat moeten inzetten voor innovatie en niet voor een nieuw hek om op de site te zetten. Als voorbeeld. Dus gewoon echt op de inhoud en niet om de hardware, als ik het zo mag zeggen.
Dan de vraag over Echt-Susteren en Sittard-Geleen. Aanloop naar de voorbereidingen van de plannen voor de gebiedsontwikkeling VDL Nedcar. Zijn deze desbetreffende gemeenten op voorhand al geconfronteerd met veranderingen? Wat ons betreft zullen die middelen primair worden ingezet voor het realiseren van extra nieuwe natuur en ook voor het verbeteren van de leefbaarheid. Dus dat is dat onderdeel.
Dan komen we bij de heer Zeedzen uit. Waarom is er bij sommige passages voor gekozen om naderhand goedkeuring te vragen. Ja, dat hebben we destijds ook besproken in de Staten. We willen natuurlijk heel snel kunnen acteren op kansen die zich voordoen. Je ziet ook, du moment dat, laat ik zeggen, bekend werd dat wij dit voorstel gingen doen... Toen we er destijds uit waren met VDL zag je ook wel de eerste partij zich melden, zeker ook toen het ging om de positionering van Limburg als een soort van innovatie-aanjager rondom de nieuwe ontwikkelingen van VDL. Je zag ook de eerste bedrijven al langskomen tijdens de eerste initiatieven. Dus ik moet zeggen dat dat in die zin goed gewerkt heeft. Dat het feit dat wij de hand uitstaken naar de omgeving om hier tot resultaat te komen ook leidde tot aanvragen, waardoor we ook snel konden acteren. En zo moet u dat zien. En we zullen ons natuurlijk altijd verantwoorden, zo kent u ons ook. En als u ons niet zo zou kennen zou u ons daar aan houden, is mijn beeld. Wij zijn ook zeker niet een groot voorstander van stapeling van subsidies en inzet van publieke middelen. Dus we zijn ook waakzaam op de rol van het LIOF. Het LIOF heeft overigens een nationale taak, samen met alle … [7:56:58] om te komen tot het aantrekken van bedrijvigheid rondom de innovatie in het defensiecluster. Daar hebben zij vanuit de staatssecretaris een opdracht toe gekregen. Dat wordt gecoördineerd door de bonden. Het LIOF is daar ook onderdeel van om in gezamenlijkheid te komen tot het verder doorontwikkelen van de defensie-industrie. En dat is een separate rol die ze hebben. Daar kunnen we in die zin weinig van vinden. Maar we letten er wel

op dat, als zij ergens in investeren dan wel subsidie aan geven, wij dat in ieder geval dan niet doen. Of als we dat doen dat we dat wel met een goede reden doen en uiteraard ten alle tijden aan u kunnen uitleggen.
Is dit voorstel primair een instrument voor de herontwikkeling van de VDL-site? Het antwoord is eigenlijk nee. In de zin van als het gaat om een keiharde doorontwikkeling, we gaan geen bedrijventerrein herinrichten.
En hoe ziet het start-upbeleid eruit naast BFF? Nou, BFF kan uiteindelijk een rol spelen. We vinden het heel belangrijk dat, laat ik zeggen, de innovatie die gaat plaatsvinden op de site, tot ontwikkeling komt. En niet alleen op de site. Dat kan ook heel duidelijk zijn. We vinden het ook belangrijk dat dat uitstraalt naar de regio en dat kan net zo goed, wat ik al zei, het Vista college of andere partijen zijn. Dat hoeft wat ons betreft niet fysiek altijd op die site te zijn. En uit de gesprekken met VDL blijkt ook dat zij daar ook niet op uit zijn, als ik het zo mag zeggen. Dus dat is geruststellend. En dat zij ook die € 10 miljoen, die zij investeren, ook echt zien als een soort van open structuur waarvan ook andere partijen gebruik kunnen maken van de faciliteiten die op of in de nabijheid van de campus gevestigd zijn.
Dan komt u met de vraag hoe die bijdrage van CHILL wordt gedekt en hoe we dat gedaan hebben. Dat komt uit de € 10 miljoen die PS vorig jaar reeds aan de begroting heeft toegevoegd. Dat zijn middelen die tot onze beschikking staan of stonden. En we hebben wel heel goed gekeken naar dit afwegingskader om die middelen toe te bedelen. Zodat we in ieder geval in lijn met dit kader met u het gesprek zouden kunnen voeren als u daar vragen over zou willen stellen. En dat doet u bij deze, dus we hebben wel het afwegingskader, wat toen nog in concept was, als uitgangspunt genomen. Ja, bij de SP. Ik vind het een goed vol ideologisch betoog en nogmaals daar heb ik respect voor. Ik denk dat we het op de inhoud niet altijd eens zullen zijn. Maar wij vinden toch dat het voorstel passend is bij datgene wat in de Staten besproken is. Dat hebben wij gewoon uit te voeren, zoals u weet. En dan kunnen we het fijn op de inhoud niet met elkaar eens zijn. Maar wat dat betreft heb ik wel respect voor uw positie daarin.
Dan kom ik bij mevrouw Jetten uit. Dat is ook één van haar favoriete dossiers, weet ik. Daar hebben we elkaar ook vaak over gesproken. Ja, u heeft wat zorgen over de publieke middelen die private initiatieven dienen. Ik heb nog even naar de technische vragen gekeken die mevrouw Smeets had ingediend als het gaat over VDL, hè. We hebben daarin geantwoord, dat wil ik toch even voor de volledigheid noemen, dat wij de kans bijzonder klein achten dat middelen naar VDL gaan, maar sluiten het niet uit. Dat is de uitleg die u geeft. Wij achten die kans heel klein, dat is de beantwoording die wij hebben gezet bij de technische vragen. Juist omdat wij hebben gezegd we gaan het inzetten op die innovatie. Want VDL heeft haar eigen middelen gereserveerd als ze die daartoe zouden aanwenden. En daarover hebben zij de uitspraken gedaan zoals ik die net heb toegelicht.
Het gaat om civiele innovatie en niet om defensie. Ja, ik heb al eerder uitgelegd, het is vaak dual use. Dus dat gaat zowel om civiel als om militair. Het defensiecluster is een onderdeel van de herontwikkeling op de VDL-site. Maar ook veel breder. Ik heb daar al een voorbeeld van gegeven. Dus wat ons betreft is in ieder geval die civiele component ook heel belangrijk, als ik het zo mag zeggen, en kan dat niet alleen militair zijn.
U zegt terecht dat Defensie geen geldgebrek heeft. Dat is ook onze constatering. Maar wij zien wel dat dat niet automatisch betekent dat bijvoorbeeld opleidingsinstituten hier of de industrie hier in Limburg niet gemotiveerd hoeft te worden of kan worden om het goede ... Of in ieder geval van de kansen gebruik te maken die zich hier voordoen. Dus wat dat betreft is de feitelijke consequentie, dat Defensie geld genoeg heeft, wat ons betreft onvoldoende reden om dit niet te doen, zal ik maar zeggen. Want wij achten die kansen voor het bedrijfsleven hier juist wel aanwezig. Maar ik denk dat uw constatering op zich klopt.
Waarom kiezen we expliciet voor een defensiecluster? Nou, daar kiezen wij niet expliciet voor. We hebben al eerder gezegd dat we een aantal ontwikkelingen zien op de VDL-site waar we als Provincie

Limburg ons voordeel mee kunnen doen. Een deel daarvan is zeker defensie maar daar zitten ook een aantal sectoren omheen. Dus wij kiezen iets minder expliciet voor defensie als u dat in uw vraag suggereert.
Wij hebben gekozen voor één totaalbedrag voor natuur op basis van initiatieven die zich voordoen om te kijken welke daarvan gehonoreerd kunnen worden. Conform het kader maakt het lastig om nu al de expliciete verdeling te maken. En we weten natuurlijk met zijn allen ook dat we die € 5 miljoen ook echt hebben ingebracht omdat we ook wisten en weten dat een deel van de Staten dit, ja, een goed gebaar zou vinden, noem ik maar even. Als u daar expliciete voorbeelden of voorkeuren in heeft hoor ik dat ook graag. Maar wij vonden het in ieder geval belangrijk om dit ook te markeren in de afwikkeling van dit traject. Nogmaals, waar ook veel gevoelens over bestaan, om in ieder geval wel die € 5 miljoen voor die natuur op te nemen. Want dat was de inzet waarmee we begonnen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, ik heb even een vraag want leefbaarheid vinden wij natuurlijk ook heel erg belangrijk. Alleen hebben we nu juist in de Provincie daar fondsen voor en juist die natuur heeft daar enorm geleden. En waar wij voor vrezen is dat dit juist ten koste gaat van natuurherstel. En nogmaals, een oud bos is heel moeilijk te herstellen, zo niet onmogelijk. Dus vandaar ook die vraag. En er zijn andere fondsen en veel meer andere mogelijkheden. En natuur veel minder. Zeker omdat het ook expliciet over dat gebied gaat. Daarom is mijn vraag waarom toch leefbaarheid?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Nou ja, goed, wij hebben dat gekoppeld omdat we natuurlijk altijd in een omgeving zitten, daar zijn wij ook voor aangesteld. Dus wij vinden en dat vonden wij ook bij het vorige voorstel, je zit met een vrij grote site in een urbaan gebied als je het zo wilt bekijken. Je wilt zorgen dat de leefbaarheid op orde is. Je wilt ook zorgen dat zo'n ontwikkeling… Of die nu militair of civiel is, dat maakt in die zin niet uit, want voorheen was het natuurlijk gewoon civiel, en toen stond het er ook al eigenlijk in, dat die leefbaarheid in orde moet zijn. Dus die interactie tussen de ontwikkelingen, die plaatsvinden in de omliggende gemeenten, vinden we enorm belangrijk. Vandaar ook dat leefbaarheidsstuk. Maar als u zegt van nou goed, wij vinden het belangrijk dat die natuur daar wat sterker exponent wordt, dan moet u ons dat laten weten. Ik weet dat we met elkaar het gesprek begonnen en zo hebben we dat ook met elkaar gedaan. En daar kunt u mij op aanspreken, dat weet u. Het gaat in ieder geval over die natuur. En die € 5 miljoen is daar als eerste op ingezet. Ja?
Nou goed, de vraag waarom wij ons achteraf verantwoorden heb ik beantwoord.
Dan kom ik bij de heer Kraa uit. Die heeft ook gevraagd naar die verdeling. Die is er niet. Die kunt u feitelijk zien in het licht zoals ik die aan mevrouw Jetten heb gegeven.
Wordt bedoeld dat de ontwikkeling van natuur inclusief landbouw gezien wordt als natuur? Nee, zoals in het kader wordt aangegeven dat er wordt gezocht naar koppelkansen met inclusieve natuur, dat is de inzet.
En waar is de straal van zeven kilometer op gebaseerd? Om dicht bij de kernen een natuur te creëren die door de oorspronkelijke uitbreidingsplannen werden geraakt. Daar komen we als het ware ook vandaan in de oude afspraak.
Dan stelt de heer Van Est de vraag wat de meerwaarde is van dit voorstel?

De voorzitter: De heer Kraa heeft een vraag.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ja, u vraagt waar die zeven kilometer vandaan komt. Maar er wordt ook gesuggereerd dat dat maar een richtgetal is. Dus er staat in het stuk dat er gedacht kan worden aan zeven kilometer.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, dat is geen harde grens, laat ik daarmee beginnen. Waar we vandaan komen, in het oude voorstel, is wel dat we ook daar wilden werken met natuurcompensatie. Mevrouw Jetten weet daar alles van. Maar we weten ook dat in dat gebied zelf die kansen vrij beperkt zijn om dat te kunnen doen. Dus dat is geen harde grens. Wat dat betreft is dat een richting die wij hebben aangegeven. Maar we willen het wel doen. Maar we willen ook dat het in het gebied komt dat het betreft. Dus als je dat, bij wijze van spreken, in de buurt van Maastricht zou doen is dat nog steeds goed, hè, vanuit ons beider perspectief. Alleen dan kun je het niet meer koppelen aan het voorstel als zijnde dat het destijds een aansluiting is geweest op de directe omgeving. Ook weer in het gesprek over die leefbaarheid. Dus we willen het wel in de buurt doen van de ontwikkeling en niet te ver laten afdrijven, als ik het zo mag zeggen. Maar we weten ook, en dat zeg ik in alle eerlijkheid erbij, dat gesprek heb ik ook met mevrouw Jetten eerder gehad. We zien wel dat in het gebied zelf die kansen beperkt zijn om te komen tot die natuurcompensatie, dat is gewoon een feit.
Dan ga ik naar de heer Van Est. En ik heb daar volgens mij al toegelicht hoe het zit met de huwelijksmarkt rondom deze site. U vroeg ook, hoe zit dat nou met Sittard-Geleen, Echt-Susteren? U zegt, u gaat dat raadplegen, hoe zwaarwegend is dat? Dat is uiteraard heel serieus. Kijk, de gemeenten zelf zitten dichter bij de eigen inwoners dan dat wij dat zitten in het Provinciehuis. Althans, dat vinden zij zelf en wij waarschijnlijk ook. Dus zij kunnen ook veel beter bepalen wat er speelt in het gebied. Dus die raadpleging is heel serieus bedoeld om ook bij hen op te halen van hoe wordt dat nou gezien en beleefd in de directe omgeving van de site zelf.
Dan kom ik bij de heer Meulenberg. Ik had hem al verteld dat we eigenlijk ook continu in gesprek zijn met initiatiefnemers, maar ook met opleidingsinstituten om die innovatie op een goede manier mee te nemen. Een voorbeeld hebben we natuurlijk al gezien bij CHILL en ik had ook al wat gesprekken met het Vista college. We vinden het toch wel interessant dat we hier veel, niet alleen met de site verbonden, technologieën en mogelijkheden hebben. Maar misschien moeten we wel kijken of we de hele techniek en technologiesector hier naartoe kunnen halen om gewoon die krachten verder te bundelen. Nou ja, dat zijn allemaal van die opties die op tafel liggen. Dat betekent niet dat het al een keihard plan is. Maar je ziet wel dat het een aantal zaken in beweging zet die je graag in beweging zou willen zien, ook vanuit het perspectief vanuit een krachtige arbeidsmarkt in deze provincie.
U zei dat de omgeving heeft geleden onder de VDL-situatie. Is GS het eens dat inwoners ook een stem verdienen in de herontwikkeling van de site. Ik weet niet welke oproep dat precies is van u. Maar uiteraard, en daarom zei ik ook al, de gemeenten hebben natuurlijk een stem in datgene wat er daar speelt waar het gaat om de adviezen die we opvragen. Maar er zijn natuurlijk bestaande procedures, ook in gemeenten. En de gemeenten zijn daar ook verantwoordelijk voor. Die zijn ook op sommige onderdelen natuurlijk gewoon het bevoegd gezag om daar af te stemmen met hun inwoners.
Voorzitter, ik zit te kijken naar de vragen, want ook het onderwijs, dat had u specifiek gevraagd, heb ik al toegelicht, heb ik beantwoord. En dan dank ik u. En dan ben ik heel erg benieuwd of ik binnen de tijd ben gebleven.

De voorzitter: Dan had u nog iets minder dan twee minuten. En dat is ...

Gedeputeerde Satijn: Is het toch gelukt.

De voorzitter: Ja, netjes. Dat maak ik niet veel mee. De heer Kraa heeft nog een vraag.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een vraag over één van mijn vragen die ik gesteld heb waar ik nog geen antwoord op heb gekregen. Want hoe wordt afgewogen hoe een beslissing wordt gemaakt tussen additionele natuur en het verbeteren van de leefbaarheid. Want zoals wij het lezen is het wie het eerst komt wie het eerst maalt. Mensen... Personen of instellingen, die iets willen uitvoeren die kunnen aanspraak maken op het fonds om te kijken of dat mogelijk is. Hoe ziet GS dat voor zich?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Nou, ik heb al eerder gezegd bij het antwoord aan mevrouw Jetten, ik zou daar heel pragmatisch in willen staan. Kijk, die € 5 miljoen komt uit de gesprekken die wij met de Staten hebben gehad over, ja, compensatie is een groot woord, in ieder geval een tegemoetkoming rondom een project, dat is niet gelukt. We vinden het belangrijk om dat met elkaar te gaan doen. We hebben ook gezien dat dat heel lastig is, nogmaals, om in die directe omgeving aan die natuurcompensatie te kunnen doen. We staan daar heel erg voor open om ... We hebben ook gezegd dat we dat waarschijnlijk gaan doen in het nieuwe gebied, het volgende gebied Graetheide. Ik sta er heel erg voor open om te kijken hoe we dat met elkaar gaan doen. En zeker als ik hoor dat de balans, voor het gevoel van een aantal van u, nog niet helemaal zit rondom leefbaarheid en natuur. Dus wat dat betreft denk ik dat we daar sportief in moeten zijn en dat we aan elkaar moeten vragen wat u het beste vindt. We hebben daar nog niet een keiharde afspraak, een afweging gemaakt in het afwegingskader. Laat ik daar heel duidelijk over zijn. Ja?

De voorzitter: Dan zie ik nog een vraag van mevrouw Jetten. En daarna de heer Meulenberg.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, als de Gedeputeerde nog moet kijken hoe we dat gaan doen, hoe hij dat ziet. Want het is een Statenvoorstel. Op welke manier kunnen we dit doen, is eigenlijk mijn vraag, ja?

Gedeputeerde Satijn: Nee, dan stel ik voor dat we daar een brief over sturen. En dat we daar het Statenvoorstel op aanpassen. Dan wacht ik even op een reactie van u. Binnen een week.

De voorzitter: Ja, dus bij deze de toezegging dat u daar een mededeling over krijgt, binnen een week. Ja. En dan de heer Meulenberg.

De heer Meulenberg (D66): Voorzitter, dank u wel voor de beantwoording ook van de Gedeputeerde. Heel blij met de samenwerking met scholen. Ik had nog wel een andere vraag die ik nu ook nog niet beantwoord heb gekregen. Op een gegeven moment zei u in uw beantwoording dat er heel snel gehandeld moest worden en dat dat vrij snel ook ging. Ik had daarover ook de vraag gesteld van hoe wordt PS hierin meegenomen en die heb ik misschien wellicht gemist?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, die zat een beetje verborgen in het begin van mijn beantwoording, maar ik heb dat denk ik te goed voor u verborgen. Kijk, wij hebben bijvoorbeeld die brief gestuurd rondom CHILL Excellence Center. En dat is een manier waarop het College zich verantwoord, ook naar uw Staten toe, in ieder geval met een mededeling zodat u actief geïnformeerd wordt en dat is ook onze plicht als GS naar PS toe. Uiteraard komt in de reguliere P&C-cyclus al datgene terug wat wij met elkaar hebben afgesproken en mogelijk ook besteed hebben. Dan kunt u ons altijd ter verantwoording

roepen. U kunt natuurlijk, als wij u een mededeling sturen en zeggen van hier ben ik het volstrekt niet mee eens, het ook agenderen voor de commissievergadering. Dus er zijn verschillende momenten waarop u als PS kunt zeggen van nu willen we toch even met GS het gesprek ergens over voeren. Wij hebben ook een actieve informatieplicht. Wij hebben u dat gewoon te melden zodra dat tot stand is gekomen. Waar we wel onderscheid in maken, en dat is wellicht waar u ook naar vraagt, van heb je een grote ontwikkeling waarover je iets van wilt laten weten? Nou, dan doen we dat via een mededeling. En is het een wat kleinere ontwikkeling dan zie je het gewoon met de reguliere P&C-cyclus. Maar u heeft gelijk. Uiteraard hebben we daar verantwoording over af te leggen. Dat doen we alleen op verschillende momenten, naar de aard van de omvang en de impact. Maar u kunt ten alle tijden ons bevragen op investeringen of uitvoeringstaken die wij doen in het kader van welk voorstel dan ook. Dus ook in dit voorstel. Een goede vraag.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen wij bij de tweede termijn van uw Statencommissie. Dan kijk ik even naar de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, de heer Maillé moest ons verlaten. Dus ik neem het kort even van hem over. Ik moest aangeven dat het toch een bespreekstuk wordt want hij wil graag het ideologische debat aangaan. Daar houdt hij nog even het kruit voor droog.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hanegraaff van het CDA.

De heer Hanegraaff (CDA): Ja, daar kijk ik natuurlijk ook wel naar uit. Nee, ik zou zeggen: eind goed, al goed. Toen ik de Statenperiode aanvatte, drie jaar geleden, kwam ik in de situatie dat een prachtig Nederlands familiebedrijf waarschijnlijk Limburg ging verlaten omdat de situatie in de internationale markt gewoon veranderde en ze geen opdracht konden krijgen. De Staten zat met een anterieure overeenkomst die, zoals de Gedeputeerde al zei, niet de meest handige was. Afgesloten, waardoor we er in principe tot oneindigheid aan vast hadden kunnen zitten. En nu zitten we in een situatie dat datzelfde prachtige Nederlandse familiebedrijf voor Limburg behouden blijft. Nu die anterieure overeenkomst weg is, wordt er in plaats daarvan nu geld geïnvesteerd in innovatie zodat we ook in de toekomst in Limburg nog innovatief en economisch competitief zijn. En daarnaast ook nog weerbaar. Dus ik zou zeggen: 'Een mooi einde van de dag.'

De voorzitter: Dank u wel. De heer Zeedzen van de BBB.

De heer Zeedzen (BBB): Een welkom einde van de dag. En daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Smeets van de SP.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, voorzitter, ik natuurlijk niet. Maar zoals ik u ken, Gedeputeerde, hebben we altijd respect voor elkaar. Onze ideologische verschillen. Meestal leidt dat tot helderheid. Ook nu. En soms ook tot heel goede compromissen en ook voorstellen. En de SP-fractie heeft moeite met de defensiepropositie, dat moge overduidelijk zijn. Wij hebben geen van de moties gesteund die hebben geleid tot dit voorstel. En beste collega's, u kunt mij naïef vinden, maar er is niks zo naïef om te denken dat we nationaal onze sociale zekerheden kunnen afbreken ten gunste van een defensie-economie en niet investeren in diplomatie, rechtsorde en vrede of gemeenschappen. En dat dat uiteindelijk leidt tot vooruitgang. Meer defensie-uitgaven leiden wat ons betreft niet tot meer vrede, maar hebben een aanzuigende werking voor juist meer conflict. Onzes inziens maakt dat onze provincie ook heel kwetsbaar. En hopelijk is de defensieliefde een korte termijn-hype. En dus niet een lange termijn of toekomstige economie, waar ons kader toch over gaat. Ik sluit me aan bij de heer

Zeedzen, die zei dat het ordentelijker zou zijn als de middelen waren vrijgevallen, zo kort. En misschien moeten we zelfs wel meer investeren in leefbaarheid en natuur. Het volledige bedrag misschien wel. Ik heb nog twee heel korte vragen aan de Gedeputeerde. Ik doe het toch maar heel even. Hoeveel voormalige Nedcar medewerkers zijn nu al aan de slag bij het deftech-cluster in Born? En hoe gaat u de overige middelen van de reeds beschikbare € 2,5 miljoen verantwoorden? En hoe gaat u dat doen bij de € 12,5 miljoen die nu hoogstwaarschijnlijk ter beschikking wordt gesteld? Maar niet door mij.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jetten van GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording en dank ook voor de toezegging, binnen een week mededeling portefeuillehouder. En daar wil ik het nu bij laten. Ja.

De voorzitter: De heer Kraa van de Partij voor de Dieren.

De heer Kraa (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil de heer Satijn bedanken voor de beantwoording van de vragen. Wij willen wel graag er een bespreekstuk van maken. Tot zover.

De voorzitter: Dat komt zo dadelijk nog. De heer Van Est van 50PLUS.

De heer Van Est (50PLUS): Ja, dank u, voorzitter. Dank u, Gedeputeerde, voor de duiding van de huwelijksmarkt. Dat geeft toch een stukje optimisme, laat ik het zo zeggen. En dat optimisme ... Ik denk er alleen van dat we volgens mij die huwelijken die tot stand komen te weinig vieren. Zodat er te weinig publiciteit aan dat positieve gevoel gebracht wordt. Dus ik denk dat we die gevoelens, als die er zijn, dan meer kenbaar moeten maken. Laat ik het zo zeggen: successen moet je vieren. En de zaken die minder gaan moet je niet zo hoeven te vieren. Tot slot het laatste. Ik denk dat een heel grote weerbaarheid voor heel veel vrede heeft gezorgd. En volgens mij is dat een garantie die daarvoor komt. Dus daarmee wil ik besluiten.

De voorzitter: Dank u wel. En tot slot de heer Meulenberg van D66.

De heer Meulenberg (D66): Voorzitter, dank aan de Gedeputeerde voor de antwoorden. Ik ben heel blij met de samenwerking die hij actief aan het opzoeken is met de mbo- en ook de hbo-opleidingen. Ik weet toevallig dat één van mijn leerlingen dit jaar naar Beek gaat voor de Aviation, dus als eerste opleiding. Hij was daar heel tevreden over. En ik hoop ook dat dit een samenwerking is die langer kan duren en bij meer projecten gedaan wordt. Want dat zorgt er natuurlijk voor dat we lokaal kunnen opleiden. Leerlingen en studenten hier houden en brengen en dat zorgt ook voor betere economische samenwerking, hoop ik. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En tot slot nog de tweede termijn van de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Satijn: Ja, voorzitter, dank voor de mooie en complimenteuze woorden van uw commissie.
De fractie van de SP, mevrouw Smeets had nog twee vragen. Of er medewerkers van de oude situatie van VDL nu werkzaam zijn in het deftech-cluster? Dat weet ik niet, eerlijk gezegd. **Ik zou dat wel kunnen nagaan bij VDL of dat bekend is bij hen. Ik laat u dat weten. Dat is mijn toezegging.** En dan de vraag hoe de overige middelen verantwoord gaan worden. Dat heb ik zojuist ook al uitgelegd aan de heer Meulenberg. Dat gaat natuurlijk via de diverse cycli die we hier in dit huis

hebben #08:17:15-7#. We hebben grote mededelingen te melden met elkaar. En dat past een beetje in lijn met datgene wat de heer van Est zegt. Dat is dan een feestje waar u waarschijnlijk niet aan gaat deelnemen. Maar wel als we iets te melden hebben en dat ook wat meer moeten vieren. Dan zullen we dat uiteraard melden via de gangbare kanalen, waarbij we u natuurlijk als eerste informeren, zoals u dat van ons gewend bent. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn al uw vragen ... Ik ben even aan het kijken ... Nee, de heer Meulenberg had geen vraag meer gesteld. Nee, dat klopt. Dank u wel, daarvoor. Ik had één toezegging genoteerd en dat is ... Twee toezeggingen, o, de laatste nog.

Mevrouw Smeets (SP): Ja, voorzitter, die laatste ging over hoeveel voormalige Nedcar-medewerkers zijn nu al aan de slag bij het deftech-cluster in Born.

De voorzitter: Ja, klopt. **Dus de brief, of de mededeling portefeuillehouder die we binnen een week ontvangen over beslispunt ...** Ja, is dat een tweede beslispunt? Nee, toch? Ja? **Over de € 5 miljoen die naar leefbaarheid** ... Ja, hier staat een bullet op mijn ... Ja, even kijken. **En dan de toezegging dat inderdaad de Gedeputeerde laat weten hoeveel medewerkers er op dit moment werken op de VDL-site.** Ja? Dan even kijken, is dit voor uw commissie behandelrijp? Ja, dat is het geval. En is dit voor u een hamerstuk? Dan zie ik graag nu handen. Ik zie geen handen. Dan is het hiermee een bespreekstuk.

10.4.1 Rondvraag
10.4.2 Mondelinge mededelingen portefeuillehouder
10.4.3 Actualiteiten IPO

De voorzitter: En dan zijn wij aan het einde van dit agendapunt gekomen. Want dan hebben wij voor agendapunt 10.4.1 tot en met 10.4.3 geen onderwerpen.

11 Sluiting

De voorzitter: Wij kunnen deze vergadering sluiten om 18.19 uur. En dan dank ik u allen voor uw inbreng. Het was mij trouwens opgevallen dat, hoe heet het, gedurende de dag iedere keer er mensen afvielen. Dus we kwamen weer. Er waren steeds minder ...

Mevrouw Smeets (SP): Voorzitter, u wilt ons complimenteren dat wij er zo lang bijgebleven zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Precies, jullie zijn de diehards. Ja, dank u wel. Fijn weekend.

(De vergadering eindigde om 18.19 uur)

Vastgesteld in de vergadering van 4-9-2026,

De commissiegriffier, De voorzitter,

Weesepoel Mertens

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Aanbevelingen Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) 4-9-2026 (versie 31-8-2026)

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
1586	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 21-06-2024 10.1. P-24-004 Statenvoorstel van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen (2024)	Aanbeveling voor PS: Vraag aan GS bij besluitvorming over grote investeringsprojecten expliciet naar de mate waarin de voorstellen voldoen aan de normen die zijn vastgelegd in SiS 3.0. (A11)		Provinciale Staten	08-05-2026 Deze aanbeveling is verwerkt in het strategisch kader SiS 4.0. Hierin is een bijlage “Factsheet verantwoording stappenplan SiS 4.0” opgenomen. Deze factsheet wordt bij besluitvorming over grote investeringsprojecten toegevoegd aan PS voorstellen. Afwijkingen van SiS 4.0 worden in het betreffend PS/GS voorstel expliciet vermeld. Sturing in Samenwerking 4.0 -strategisch en	**Afdoen**	**Afdoen**	**12-5-2026: Afdoen na vaststelling SIS.** **22-08-2025: Verzoek voorzitter aan GS om deze aanbeveling te verwerken in SIS 4.0**

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
							uitvoeringskader (PS juni 2026).			
1587	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 21-06-2024 10.1. P-24-004 Statenvoorstel van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen (2024)	Aanbeveling voor PS: Beoordeel informatievoorziening over risicovolle projecten op duidelijkheid over de belangrijkste risico's en vraag waar nodig door. Benut voor de drie onderzochte investeringsprojecten de bij aanbeveling 12 genoemde suggesties van de rekenkamer. (A12)		Provinciale Staten	22-07-2026 De verantwoording over risico's vindt plaats op twee niveaus: enerzijds van de externe organisatie richting GS, en anderzijds van GS richting PS. De uitgangspunten voor de informatievoorziening vanuit de externe organisatie zijn vastgelegd in SiS 4.0, onder het thema 'good governance'. De Provincie hanteert hiervoor specifieke eisen en richtlijnen. Sturing	**Afdoen**	**Afdoen**	**12-5-2026: Afdoen na vaststelling SIS.** **22-08-2025: Verzoek voorzitter aan GS om deze aanbeveling te verwerken in SIS 4.0**

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
							in Samenwerking 4.0 – strategisch en uitvoeringskader (PS juni 2026). In het nog vast te stellen strategische kader integraal risicomanagement wordt de systematiek voor rapportage over doelstellingen en risico's nader uitgewerkt (naar verwachting december 2026).			
1548	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 10-02-2023 10.2. P-23-001 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake meta-evaluatie integriteit Provincie Limburg	Gedeputeerde Staten te verzoeken: Besteed in het personeelsbeleid aandacht aan diversiteit in het kunnen bieden van tegenwicht en	01-07-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	11-11-2025 Zie MP inzake Bestuurscultuur - Kwaliteit Openbaar Bestuur, brief CdK-Roemer van 21-5-2024 (GS DOC-00633832).	**Afdoen**	**Aanhouden**	**28-8-2026 om welke MPH gaat het?**

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		rapport ZRK inzake meta-evaluatie integriteit Provincie Limburg		tegenspraak. Dit bij zowel de aanname als ontwikkeling van de eigen mensen.(A6)			8-5-2026 Het nieuwe uitvoeringsplan Diversiteit & Inclusie is in voorbereiding en wordt naar verwachting in de eerste helft van 2026 aangeboden ter besluitvorming. 24-08-2026 Deze aanbeveling is onder meer opgenomen in het nieuwe Uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie 2026–2030. Na afstemming met de OR en het DT is het plan op 22 juni 2026 voorgelegd aan de PFH. Op 29 juni 2026 heeft het DT het plan formeel vastgesteld,			

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
							waarna het is doorgeleid naar GS. Daarnaast is het plan door de PFH gedeeld met PS. Naast het Uitvoeringsplan Diversiteit en Inclusie 2026-2030 zijn we ook bezig met verschillende initiatieven om het thema “tegenwicht en tegenspraak” op andere manieren te verankeren, bijvoorbeeld door aanpassingen in het Wervings- & Selectiebeleid en het herijken van de leerlijn ambtelijk vakmanschap.			

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
1575	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 21-06-2024 10.1. P-24-004 Statenvoorstel van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen (2024)	Aanbeveling voor GS: De inhoudelijke en financiële grenzen mee te nemen in de nadere uitwerking en richtlijnen van SIS 4.0. (A1a)	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	05-05-2026 De beantwoording van de toezegging is opgenomen in de aanbestedingsbrief aan PS inzake 2e gewijzigd Statenvoorstel SiS 4.0 die in de Commissie ESA van 22-05-2026 en in PS vergadering van 19-06-2026 wordt behandeld.		**Afdoen**	**Aanhouden tot vaststelling SIS 4.0.**
1578	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 21-06-2024 10.1. P-24-004 Statenvoorstel	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op	Aanbeveling voor GS: Zorg dat de door de rekenkamer geconstateerde	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	08-05-2026 Sturing in Samenwerking 4.0 – strategisch en uitvoeringskader			

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	investeringen (2024)	hiaten in het toezicht en de verantwoording bij de drie onderzochte investeringsprojecten worden ingevuld en informeer PS in het najaar van 2024 over de voortgang daarvan. (A4)			(PS juni 2026).			
1580	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 21-06-2024 10.1. P-24-004 Statenvoorstel van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen (2024)	Aanbeveling voor GS: Geef prioriteit aan de vaststelling van een integraal kader voor risicomanagement binnen de provincie, dat duidelijkheid geeft over de ambities en inhoud ten aanzien van risicomanagement en informeer PS	31-12-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	22-07-2026 In het nog vast te stellen strategische kader integraal risicomanagement wordt de systematiek voor rapportage over doelstellingen en risico's nader uitgewerkt (naar verwachting PS van december			

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
				hierover voor de zomer van 2024. (A6)			2026).			
1581	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 21-06-2024 10.1. P-24-004 Statenvoorstel van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen (2024)	Aanbeveling voor GS: Geef prioriteit aan de ontwikkeling van een volwassen risico-management bij de drie onderzochte investeringsprojecten. (A7)	31-12-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	22-07-2026 Specifiek voor de drie onderzochte investeringsprojecten zijn de voortgangsrapportages hierop aangepast. In het nog vast te stellen strategische kader integraal risicomanagement wordt de systematiek voor rapportage over doelstellingen en risico's nader uitgewerkt (naar verwachting december 2026).		**Aanhouden, zie toelichting**	**20-2-2026: afdoen als strategisch kader is vastgesteld.**
1582	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 21-06-2024 10.1. P-24-004 Statenvoorstel	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op	Aanbeveling voor GS: Verbeter de interne checks and balances: stel ‘Zo werken wij’	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	08-05-2026 Op basis van het vast te stellen Sturing in Samenwerking 4.0			

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	investeringen (2024)	voor verbonden partijen voor de zomer 2024 vast en informeer PS hierover. Geef bij de invulling in de praktijkvoorrang aan projecten met een hoog risico. (A8)			– strategisch en uitvoeringskader (PS juni 2026) zullen in 2026 interne procesafspraken worden uitgewerkt.			
1583	Zuidelijke Rekenkamer	(PS) Provinciale Staten 21-06-2024 10.1. P-24-004 Statenvoorstel van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	Rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen (2024)	Aanbeveling voor GS: Geef in de reguliere periodieke rapportages inzicht in de voortgang van de belangrijkste risico's bij de drie onderzochte investeringsprojecten, zoals genoemd in het rapport van de rekenkamer. Doe dat ook bij andere grote en	31-12-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	22-7-2026 De planning van het nog vast te stellen strategisch kader integraal risicomanagement is verschoven naar december 2026.			

Nr	Onderzoeker	Agendapunt	Onderzoek	Aanbeveling	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
				risicovolle investeringen. (A9)						

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Moties Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) 4-9-2026 (versie 31-8-2026)

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
3032	(PS) Provinciale Staten 10-11-2023 8.2. G-23-011 GEWIJZIGD Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2024, brief GS van 24 oktober 2023 (GS DOC-00565308)	3e Gewijzigde Motie 3032 Goossen c.s. inzake Erkenning van het belang van jeugdtraining en voor de volksgezondheid	Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om: •Het belang van jeugdtrainingen voor de gezondheid te erkennen en actief te promoten en te stimuleren binnen en buiten het sporttakplatform; •Samen te werken met sportverenigingen, scholen en andere relevante belanghebbenden om de toegankelijkheid en kwaliteit van jeugdtrainingen te verbeteren, zowel binnen als buiten de aangesloten sportrichtingen binnen het sporttakplatform; •Voorlichtingscampagnes te ontwikkelen door het sporttakplatform om	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	26-08-2026 Op 31 maart en 7 juli 2026 zijn PS geïnformeerd over de uitvoering van deze motie in Midden- (GS DOC-00900959) en Zuid-Limburg (GS DOC-00905724). In Q4-2026 worden PS geïnformeerd over de uitvoering van deze motie in de regio Noord-Limburg.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			ouders, verzorgers en kinderen bewust te maken van de voordelen van regelmatig sporten voor de gezondheid.						
3110	(PS) Provinciale Staten 28-06-2024 8.1. G-24-023 Statenvoorstel Voorjaarsnota 2024, brief GS van 14-5-2024 (GS DOC-000650257)	Motie 3110 Van Bijnen inzake Gezamenlijke sport workshops op scholen door Sporttakplatforms.	Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om: -Een netwerkbijeenkomst te organiseren voor de sporttakplatforms; -De sporttakplatforms het plan om gezamenlijke sport workshops te geven op scholen voor te leggen tijdens deze netwerkbijeenkomst; -Dit mogelijk te doen bij de voorlichting over de nieuwe subsidieregeling voor de sporttakplatforms; -Indien dit extra kosten met zich mee brengt dit te financieren vanuit de subsidieregeling voor sporttakplatforms of uit de middelen beschikbaar	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	26-08-2026 Op 31 maart en 7 juli 2026 zijn PS geïnformeerd over de uitvoering van deze motie in Midden- (GS DOC-00900959) en Zuid-Limburg (GS DOC-00905724). In Q4-2026 worden PS geïnformeerd over de uitvoering van deze motie in de regio Noord-Limburg.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			voor sportevenementen.						
3134	(PS) Provinciale Staten 01-11-2024 7.2. GEWIJZIGD G-24-032 Statenvoorstel Programmabegroting 2025, brief GS van 15-10-2024 (GS DOC-00708257)	2e Gewijzigde Motie 3134 Absil c.s. inzake Voldoende zwemwater voor doelgroepen	Verzoeken het College 1.Samen met gemeenten in beeld te brengen of er voldoende beschikbaar en bereikbaar zwemwater is in Limburg voor bovengenoemde doelen en doelgroepen 2.Op basis van de uitkomsten hiervan samen met Gemeenten een plan op te stellen met mogelijke oplossingsrichtingen 3.Uiterlijk in juni 2025 een voorstel aan PS voor te leggen en eventuele financiële consequenties te verwerken in de Begroting 2026.	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	5-5-2026 De uitvoering van deze motie vindt plaats binnen de in ontwikkeling zijnde regionale sport- en beweegakkoorden. In Q2-2026 volgt er een MPH m.b.t. motie 3134 (i.r.t. toezegging 9720). 18-8-2026 Zie MPH van 9-6-2026 (GS DOC-00930257). 26-8-2026 Op 17 juni 2026 zijn PS geïnformeerd over deze motie i.r.t. toezegging 9720 (GS DOC-00930257). In Q4-2026 worden PS geïnformeerd over de verdere uitvoering.			
3191	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1.	Motie 3191 Berghorst c.s. inzake	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	5-5-2026 Zie MPH van 16-12-2025. PS worden uiterlijk in Q3			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	Scholingsfonds Arbeidsmigranten voor taal en inburgering.	•Het initiatief te nemen om met gemeenten, werkgevers en vakbonden een Scholingsfonds Arbeidsmigranten op te richten die de taalscholing en inburgering financiert van arbeidsmigranten die zich in Limburg vestigen; •Samen te besluiten over de voeding en het beheer van dat fonds en over de inkoop van scholingstrajecten, waarbij het uitgangspunt is dat werkgevers ontzorgd worden én zelf een redelijke financiële bijdrage leveren; •De bijdrage van werkgevers te verdubbelen en daarvoor een bedrag van maximaal € 1.500.000,- te reserveren vanuit de Algemene Reserve; •Gemeenten te vragen om ook een financiële			2026 via een MPH geïnformeerd over de voortgang. 26-8-2026 Zie brief GS van 23-6-2026 (GS DOC-00939815).			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			bijdrage te leveren en, indien kansrijk, ook samen een aanvraag in te dienen bij het Europees Sociaal Fonds voor de voeding van dit scholingsfonds; •Taalscholing en inburgering voor arbeidsmigranten toegankelijk te maken door het opzetten van één digitaal aanmeldloket voor heel Limburg, dat beschikbaar is in de moedertaal van arbeidsmigranten; •Provinciale Staten uiterlijk Q4 2025 voor het eerst te informeren over de voortgang.						
3216	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel	Gewijzigde Motie 3216 Jenneskens c.s. inzake Limburg Voor Lezen	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: -Te onderzoeken welke gerichte, aanvullende acties vanuit het	30-01-2027	Caldenberg van, M. (Marc)	26-08-2026 Op 21 oktober jl. zijn PS middels een MPH GS DOC-00813391) geïnformeerd over de uitvoering van deze			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)		aanvalsplan laaggeletterdheid en/of de subsidieregeling bibliotheek en maatschappij kunnen worden ondernomen om het voorlezen aan en lezen door Limburgers van 0 tot 21 jaar concreet in de komende twee jaar te bevorderen, bijvoorbeeld middels gezinsaanpakken, schoolbibliotheken of taalhuizen in bibliotheken; -In samenhang met onderwijs- en arbeidsmarktbeleid te verkennen of en hoe in Limburg de opleidingsinfrastructuur voor taalonderwijs kan worden versterkt, zodat meer laaggeletterden een opleiding kunnen volgen, een diploma kunnen ontvangen en/of kunnen doorstromen naar een MBO-opleiding;			motie. De voorleesmarathon zal plaatsvinden in januari 2027 tijdens de Nationale Voorleesdagen.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			-Hierover Provinciale Staten vóór de begroting van 2026 te informeren. En spreken uit om: -Het belang van lezen, voorlezen en het vergroten van taalvaardigheid ook in Limburg op de kaart te willen te zetten en in de week van preventie in Limburg in 2026 het Friese record voorlezen te willen verbreken met 110 uur.						
3234	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.2. GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025	2e Gewijzigde Motie 3234 Absil c.s. inzake Brede aanpak vergrijzing.	Verzoeken Gedeputeerde Staten: 1.Om, binnen de vanuit het Beleidskader Samenleven en Bestaanszekerheid gevoerde vervolgaanpak eenzaamheid, specifiek te onderzoeken hoe (dubbele) vergrijzing in Limburg in relatie staat tot	01-06-2027	Caldenberg van, M. (Marc)	5-5-2026 PS worden in Q3-2026 middels een MPH geïnformeerd over de eerste twee punten uit het dictum. De laatste twee punten volgen in een MPH op een later moment. 26-8-2026 PS worden in Q3 2026 middels			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	(GS DOC-00838353)		eenzaamheid, eenzaamheidsproblematiek en sociale cohesie 2.Om daarbij te verkennen hoe we vanuit onze provinciale rol kunnen bijdragen aan het verminderen van deze problematiek bij de doelgroep ouderen, met prioriteit voor de oudere ouderen 3.Om samen met relevante partners tot een brede en integrale analyse op het thema (dubbele) vergrijzing te komen waarbij naast naar sociale impact ook wordt gekeken naar o.a. arbeidsmarkt, wonen en zorg 4.De resultaten hiervan aan Provinciale Staten terug te koppelen voor de Voorjaarsnota 2027 en een (onderzoeks) voorstel voor te leggen hoe, binnen de provinciale rol,			een MPH geïnformeerd over de eerste twee punten uit het dictum. De integrale uitwerking van de laatste twee punten volgen voor de VJN 2027.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			we tot een brede en integrale (visie op de) aanpak (dubbele) vergrijzing komen						
3302	(PS) Provinciale Staten 18-06-2026 3.3. GEWIJZIGD G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, brief GS van 8-6-2026 (GS DOC-00935452)	Gewijzigde Motie 3302 Absil c.s. inzake Prioriteit voor vrijwilligersorganisaties bij verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.	Verzoeken het College -Om expliciet aandacht te besteden aan de toegankelijkheid van dit Fonds voor vrijwilligersorganisaties; -Om daarom de financiële tegemoetkoming in de afsluitkosten als instrument hiertoe specifiek voor deze doelgroep in te gaan zetten; -Te monitoren of er in de uitvoering verdringing ontstaat van vrijwilligersorganisaties door andere aanvragers; -Indien verdringing van vrijwilligersorganisaties ontstaat zodanige maatregelen te treffen dat deze wordt opgeheven en		Caldenberg van, M. (Marc)				

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			waar nodig een voorstel aan Provinciale Staten voor te leggen voor extra middelen; -Om bij de evaluatie van dit Fonds de Staten te informeren over de verdeling van de middelen naar doelgroepen.						
3329	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027, brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00912021)	Gewijzigde Motie 3329 Berghorst c.s. inzake Structureel financieren wat je structureel doet.	Verzoekt het college: 1.Voor de begroting een voorstel uit te werken voor de structurele borging van Kansrijke Start en de Gezonde Basisschool van de Toekomst; 2.De structurele borging van Kansrijke Start en de Gezonde Basisschool van de toekomst te verwerken in de Begroting 2027 e.v. en de kosten te dekken uit de vrije begrotingsruimte		Caldenberg van, M. (Marc)	12-8-2026 Zie MPH van 11-8-2026 (GS DOC-00951605).	**Afdoen**	**Afdoen**	
3330	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-	Motie 3330 Smeets inzake	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten:	06-11-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	12-8-2026 Zie MPH van 11-8-2026 (GS DOC-00963390).			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027, brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00912021)	Bouwen aan een sociaal en veerkrachtig Limburg.	1.vóór de behandeling van de Begroting 2027 scenario's aan Provinciale Staten voor te leggen voor de borging van de Sociale Agenda Limburg, aansluitend op toezegging 9770 en de verkenning van EMMA; 2.daarbij ten minste de financiële, beleidsmatige en organisatorische consequenties voor deze scenario's uit te werken.			26-8-2026 In Q4 2026 volgt een MPH.			
3213	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	Motie 3213 Absil c.s. inzake Limburg moet STOER worden.	En verzoeken het College van Gedeputeerde Staten 1.Een soortgelijke commissie in te stellen als STOER, die creatief en met urgentie op zoek gaat naar mogelijke oplossingen om de provinciale regelgeving te verminderen en subsidieverlening te versnellen in Limburg; 2.Deze commissie in	30-09-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	1-4-2026 De adviesgroep is inmiddels gevormd en van start gegaan. Ook heeft inmiddels de eerste sessie plaatsgevonden. De komende maanden vindt een tweede en een derde sessie plaats. Hierna wordt een rapport opgeleverd met			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			ieder geval mensen uit de praktijk (bijvoorbeeld koepelorganisaties van ons verenigingsleven) en experts op het gebeid van vermindering regeldruk en subsidieverlening te laten deelnemen; 3.In dit plan niet alleen naar provinciale regels te kijken, maar ook naar tegenstrijdige regels in gemeenten en veiligheidsregio's; 4.Deze commissie in Q1 2026 de resultaten te presenteren en actief met gemeenten in gesprek te gaan.			aanbevelingen en bevindingen uit de adviesgroep. PS wordt eind Q3 geïnformeerd. 08-05-2026 Ook de tweede sessie van de adviesgroep heeft inmiddels plaatsgevonden. De laatste sessie is voorzien in juni. Hierna wordt een rapport met aanbevelingen gepresenteerd. 27-8-2026 De laatste sessie van de adviesgroep heeft onlangs plaatsgevonden. Momenteel wordt er gewerkt aan een adviesrapport. De verwachting is dat dit rapport aan het einde van Q3 gepresenteerd kan worden.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
3227	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.1. 2de GEWIJZIGD G-25-019 Statenvoorstel inzake actieprogramma Talent Charter 2035, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00768828)	3e Gewijzigde Motie 3227 Maillé c.s. inzake Bind talent aan Limburg bouw aan een regionaal traineeprogramma.	Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om -Bij de nadere uitwerking van het actieplan Talentcharter 2035, in aanvulling op de reeds in hoofdstuk 6 geformuleerde concrete doelstellingen en mijlpalen, te verkennen op welke wijze de Provincie Limburg kan bijdragen aan het op poten zetten van een traineeprogramma voor het Limburgse bedrijfsleven en daarbij: oals Provincie een faciliterende en aanjagende houding aan te nemen ten aanzien van geïnteresseerde bedrijven (bijvoorbeeld de 20 grootste bedrijven van Limburg) en met hen (als coalition of the willing) in gesprek te treden; ode relevante	01-11-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	5-5-2026 Verkenning neemt meer tijd in beslag; Er is verkend om een Interreg MR aanvraag in te dienen, maar door omstandigheden bleek dit niet meer mogelijk. De deadline van de eerste call was daarvoor te dringend. Inmiddels wordt een alternatieve uitwerking opgestart. Deadline verschoven van Q2 naar Q3. 26-8-2026 De verkenning loopt, resultaat van de verkenning wordt in Q3 verwacht. PS wordt daarna hierover geïnformeerd.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			onderwijsinstellingen in het traject te betrekken; -de uitkomsten van deze verkenning voor de publicatie van de voorjaarsnota 2026 te rapporteren aan Provinciale Staten, inclusief een concreet voorstel voor uitvoering, partnerschap, financiële dekking en governance, zodat Provinciale Staten kunnen besluiten over eventuele vervolgstappen.						
3229	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.1. 2de GEWIJZIGD G-25-019 Statenvoorstel inzake actieprogramma Talent Charter 2035, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00768828)	2e Gewijzigde Motie 3229 Smeets c.s. inzake Samenbouwen aan de arbeidsmarkt van de toekomst.	Roepen het College van GS op: -Bij zowel de uitvoering van het actieprogramma Talent Charter alle hierboven genoemde partijen een evenredige positie aan tafel te geven; -Zich in te spannen om binnen de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur de evenredige	31-10-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-8-2026 PS worden in Q3 geïnformeerd middels een MPH, waarin wordt beschreven welke stappen in deze samenwerking zijn gezet. Dit is verschoven van Q2 naar Q3 vanwege het onverwacht geannuleerde Bestuurlijk Overleg			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			betrokkenheid en aanwezigheid van werkgevers(vertegenwoordiging), onderwijs en wetenschap, overheid en werknemers(vertegenwoordiging) en vakbonden te behartigen.			(BO) Arbeidsmarkt in juni. Het volgende BO is in september, waarna de MPH zal worden toegestuurd.			
3244	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.2. GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00838353)	2e Gewijzigde Motie 3244 Loomans c.s. inzake Jongeren en docenten werken samen aan burgerschapsvorming.	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten: 1.Te onderzoeken op welke manier jongeren en hun docenten kunnen samenwerken aan bewustwording en ontwikkeling van de curricula voor democratische waarden en burgerschapsvorming 2.Daarbij docenten te laten ervaren hoe zij de vraagstukken die bij Limburgse leerlingen leven kunnen verbinden met het burgerschapsonderwijs	30-09-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	1-4-2026 Wordt opgepakt in de uitwerking van het jongerenparticipatieplan. Met scholen wordt de uitvoering en organisatie van de motie opgepakt. PS worden hierover geïnformeerd in Q3 2026. 8-5-2026 Onlangs is gesproken met statenlid Loomans over het voorliggende plan dat door dhr. Tim Demedts is opgesteld. Dhr. Loomans kon hier positief op reageren.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			3.Hiertoe in 2026 en 2027 de organisatie van burgerschapsconferenties waar jongeren en docenten elkaar kunnen ontmoeten te ondersteunen 4.Hiervoor €50.000 beschikbaar te stellen vanuit bestuurlijke vernieuwing			27-8-2026 Uitwerking van het plan vindt momenteel plaats. Aan het einde van Q3 zal hier over gecommuniceerd worden.			
3275	(PS) Provinciale Staten 12-12-2025 9. Moties vreemd aan de orde van de dag	Gewijzigde Motie vreemd 3275 Van Bommel c.s. inzake Uitbreiding G-debat.	Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om: 1.In contact te treden met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om het concept van een G-debat landelijk op te pakken en aan te sporen om dit te delen met IPO en VNG zodat dit in alle overheidslagen aandacht kan krijgen; 2.Provinciale Staten vóór Q2 2026 te informeren	30-06-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-08-2026 Op 27 augustus wordt in Den Haag een brief aangeboden aan Minister (Mirjam) Sterk van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport op het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Deze brief roept op om een landelijk g-debat te organiseren.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			over de voortgang.						
3312	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027, brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00912021)	2e Gewijzigde Motie 3312 Wolters c.s. inzake Limburg digitaal onafhankelijk een Maatschappelijke Digitalisering sstrategie voor Limburg	Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om: 1.Een verkenning uit te voeren waarin de cirkel van invloed en de reikwijdte van digitalisering binnen de Provincie Limburg en haar provinciale taken in kaart worden gebracht; 2.Hierin aandacht te besteden aan: a.Veilige en verantwoord gebruik van data; b.AI; c.Cyberweerbaarheid; d.Digitale onafhankelijkheid; e.Duurzame digitale infrastructuur passend bij landelijke en Europese wet- en regelgeving; f.Samenwerking met en binnen Europa en Nederland, waaronder	31-03-2027	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-8-2026 Uitwerking is ambtelijk opgepakt.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			aansluiting bij de Euregionale kennisinfrastructuur; 3.Deze verkenning met Provinciale Staten te delen in Q1 van 2027; 4.Op basis van de uitkomsten van de verkenning een maatschappelijke digitaliseringsstrategie voor Limburg te ontwikkelen; 5.Deze maatschappelijke digitaliseringsstrategie in de statenperiode 2027-2031 aan Provinciale Staten aan te bieden.						
3274	(PS) Provinciale Staten 06-02-2026 8. Moties vreemd aan de orde van de dag	Gewijzigde Motie Vreemd 3274 Blijlevens c.s. inzake Van beschermde natuur tot	Verzoeken het college: ●binnen het IPO te pleiten voor een verkenning naar een landelijke regeling of vangnet voor particuliere faunaschade, waarbij ook de juridische, financiële en praktische	30-06-2026	Faassen, L.A.L. (Leon)	1-6-2026 Zie MPH van 19-5-2026 (GS DOC-00916078).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		onbescherm de burger	haalbaarheid wordt onderzocht; ●Provinciale Staten over de voortgang hiervan aan het eind van Q2 2026 te informeren.						
3193	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	Motie 3193 Wolters c.s. inzake Verzekerd van Vastelaoven d.	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten: ●Een onderzoek te starten naar de haalbaarheid van een provinciebrede verzekering voor carnavalswagens; ●In dit onderzoek ook de mogelijkheid mee te nemen van een verzekering die de bouwplaatsen van carnavalswagens (zoals loodsen) dekt; ●Provinciale Staten te informeren over de voortgang van het onderzoek, en - indien de	30-06-2026	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	8-7-2026 Zie MPH van 7-7-2026 (GS DOC-00893498).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			uitkomsten positief zijn - een concreet voorstel uit te werken dat zo snel mogelijk in werking treedt.						
3233	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.2. GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00838353)	Gewijzigde Motie 3233 Absil c.s. inzake kleine musea.	Verzoeken Gedeputeerde Staten: 1.Een actieplan te formuleren voor de “kleine” musea en binnen de museumvisie aan PS aan te bieden in Q1 2026 2.In ieder geval de middelen voor de CEL zijnde 200.000 structureel te maken, dit te dekken uit het meerjarige begrotingsresultaat 3.Maximaal 1,75 mln. incidenteel te alloceren voor het versterken van de “kleinere” musea, uit verwachte begrotingsresultaat 2026	30-06-2026	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	26-08-2026 Dit is opgenomen in de museumvisie, die op 6 februari 2026 is vastgesteld. PS is op 16-6-2026(GS DOC-00934420 , conform toezegging 9801, geïnformeerd via een MPH over de opzet van de subsidieregeling. Deze ligt ter bespreking voor in de ESA-cie van 4-9-2026. De motie kan daarmee als afgedaan beschouwd worden.	**Afdoen**	**Afdoen**	**12-05-2026: Afdoen na behandeling in de commissie.** **27-02-2026 opmerking CDA: afgesproken is dat de verdere uitwerking van de regeling volgt via een mededeling portefeuillehouder. Deze zal terugkomen op de**

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
									agenda van de commissie.
3238	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.2. GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00838353)	Gewijzigde Motie 3238 Vaessen c.s. inzake Euregionale Cultuur op het Spoor.	Verzoekt het College van Gedeputeerde Staten: 1.een verkenning te starten naar de mogelijkheden voor een Euregionale Cultuurtrein, die ten minste omvat: -een behoeftepeiling bij culturele instellingen en makers, een Euregionale partner-inventarisatie, een sondering met relevante vervoerders en een verkenning van Europese financieringsmogelijkheden; -een eerste schets van mogelijke programmalijnen, organisatievorm, governance, indicatieve kosten en een overzicht van mogelijke financieringsbronnen, waaronder Europese		Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)				

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			fondsen; -de uitkomsten van deze verkenning voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2026 aan Provinciale Staten voor te leggen;						
3277	(PS) Provinciale Staten 12-12-2025 9. Moties vreemd aan de orde van de dag	Motie vreemd 3277 Kuiper c.s. inzake Onderzoek naar betere ondersteuning van vrij toegankelijke festivals.	Verzoekt het College van Gedeputeerde Staten: •Binnen het onderzoek naar de Limburgse culturele infrastructuur, specifiek extra onderzoek te doen naar de maatschappelijke en economische meerwaarde van de grotere vrij toegankelijke festivals en feesten; •In bovenstaand onderzoek de vraag mee te nemen, welke ondersteuning de provincie (samen met gemeenten) extra kan bieden om deze festivals en feesten structureel te	31-03-2027	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	26-08-2026. Er wordt uitvoering gegeven aan het verzoek van PS of en op welke wijze in de nieuwe regeling voor de culturele infrastructuur aandacht kan worden gegeven aan vrijwilligersgedreven en gratis festivals. De uitkomsten worden uiterlijk Q1-2027 met PS gedeeld – in lijn met de planning inzake besluitvorming van de subsidieregeling.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			versterken; •In 2026 de resultaten terug te koppelen aan provinciale staten, inclusief mogelijk concrete voorstellen voor (extra) middelen in de begroting van 2027 en waar nodig verbeterde provinciale regelgeving.						
3299	(PS) Provinciale Staten 08-05-2026 9. Moties vreemd aan de orde van de dag	2e Gewijzigde Motie vreemd 3299 Mülders c.s. inzake verkenning inzet Limburgs (streektaal) in omroepberichten openbaar vervoer.	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten: 1.in overleg te treden met concessiehouders en andere betrokken partijen om de mogelijkheden te verkennen voor het aanvullend gebruik van het Limburgs in omroepberichten in het openbaar vervoer; 2.daarbij expliciet de haalbaarheid te onderzoeken van het gebruik van streekgebonden		Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)				

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			dialectvarianten per regio of gemeente; 3.de financiële, technische en juridische consequenties, alsmede de effecten op begrijpelijkheid, toegankelijkheid en inclusiviteit, in kaart te brengen; 4.Provinciale Staten uiterlijk in Q1 2027 te informeren over de uitkomsten van deze verkenning en eventuele vervolgstappen.						
3322	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027, brief GS van 12-	2e Gewijzigde Motie 3322 Jetten c.s. inzake Samen herdenken samen verbinden 75 jaar Molukse	Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: 1.De CdK vanuit de portefeuille Eren en Gedenken in gesprek te laten gaan met Molukse organisaties en andere maatschappelijke partners in Limburg; 2.Via deze gesprekken		Roemer, E.G.M. (Emile)				

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	5-2026 (GS DOC-00912021)	gemeenschap in Limburg.	nadrukkelijk aandacht te besteden aan: •initiatieven die ontmoeting tussen gemeenschappen stimuleren; •activiteiten die verbinding tussen jong en oud (intergenerationeel) bevorderen; •het delen en vastleggen van persoonlijke verhalen en ervaringen van Molukse Limburgers; •culturele en maatschappelijke projecten die bijdragen aan zichtbaarheid én wederzijds begrip; 3.Provinciale Staten hierover vóór de begrotingsbehandeling te informeren over de opbrengsten van de gesprekken rondom de herdenking Molukse gemeenschap in Limburg;						

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
2948	(PS) Provinciale Staten 16-12-2022 11.1. G-22-054 Statenvoorstel inzake Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport, brief GS van 18-11-2022 (GS DOC-00335925)	Gewijzigd Motie 2948 Van Bijnen IJpelaar inzake Omgevingsbewuste investering (PIP proefdraaien MAA)	Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om: -Het voorstel PIP proefdraaien Maastricht-Aachen airport ongeacht de dan geldende richtlijnen conform de omgevingswet voor te leggen aan Provinciale Staten; -De doorrekening van de GRE 3-zijdig WEST conform toezegging 9218 voor te leggen aan Provinciale Staten bij de behandeling van het voorstel PIP Proefdraaien; -Indien aan de orde andere doorgerekende alternatieve afschermingsmaatregelen voor te leggen aan Provinciale Staten; -Bij de doorrekeningen tevens een aantal dekkingsvoorstellen voor te leggen aan Provinciale Staten;	01-01-2027	Satijn, S.H.M. (Stephan)	19-09-2025 Op 9 juli 2024 zijn PS geïnformeerd over de stand van zaken over de opvolging motie 2948 (DOC-00674503). Op 29 oktober 2024 is een MPH aan PS gestuurd waarin is aangegeven dat LVVN een nieuwe vergunning wet Natuur-bescherming ter visie zal leggen (GS DOC-00704993). Dat is inmiddels gebeurd. De minister heeft de Wnb-vergunning echter nog niet vastgesteld. Dit is een gevolg van het feit dat het Rijk zich beraadt op de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State op 18 december 2024 en op mogelijke oplossingen in dat kader. Eerst als			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			-Zo snel als mogelijk te starten met de gesprekken met alle betrokken partners om de omgevingsbewuste investering dekkend te krijgen;			de minister van LVVN de WNB-vergunning heeft afgegeven kan het PIP door PS worden behandeld en vastgesteld. . Vanwege de relatie met de GRE-west zal ook T9218 en T9596 bij de opvolging van de motie worden betrokken. 11-11-2025 Aan de colleges van B&W van omliggende gemeenten is verzocht aan te geven of zij bereid zijn een financiële bijdrage te leveren in de kosten van de GRE Maastricht Aachen Airport als bovenwettelijke maatregel. 27-7-2026 De op 31 maart 2021 door MAA bij LVVN ingediende aanvraag voor een			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
						Wnb-vergunning, die daarna op een aantal momenten door MAA van aanvullende informatie is voorzien, is nog bij het ministerie in behandeling. Eind 2024 is er weliswaar een ontwerp Wnb-vergunning gepubliceerd, maar dit ontwerp is nog niet omgezet in een definitieve vergunning. Recent heeft het ministerie MAA verzocht om (nogmaals) aanvullende informatie aan te reiken om tot een beoordeling van de aanvraag te kunnen komen.			
3056	(PS) Provinciale Staten 12-04-2024 7.1. GEWIJZIGD	Gewijzigde Motie 3056 Smeets c.s. inzake Visie	Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om: -In de 'Economische Visie	01-11-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	25-9-2024 Hiermee geven we een eerste invulling aan de moties 3066 en 3069 alsmede		**Aanhouden, zie toelichting**	**De economische visie is**

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	Statenvoorstel G-24-007 Beleidskader Werken aan een toekomstbestendige economie voor Limburg 2024 - 2027, brief GS van 26-3-2024 (GS DOC-00631390)	Limburgse industrie politiek	2040' enkele scenario's uit te werken voor de Limburgse economie van de toekomst, waaronder een specifiek voor groene industrie inclusief perspectief voor innovatiekracht, investeringsklimaat, duurzaamheid, de arbeidsmarkt en brede welvaart naast andere economische pijlers; -En Provinciale staten over de 'Economische Visie 2040' voor Limburg een expliciet besluit te laten nemen;			ook al deels aan toezegging 9477. 25-3-2025 De Economische visie 2040 wordt vormgegeven. 24-09-2025 In oktober wordt een expertsessie gehouden welke als input zal worden gebruikt voor TV2050. 13-11-2025 De input van de expertsessie wordt verwerkt alsmede de reflectie daarop van cluster economie en innovatie. 7-1-2026 TV2050 is 16-12-2025 vastgesteld in GS. Vervolgens vinden er nog enkele aanpassingen plaats waarna deze aan PS wordt gepresenteerd. 12-2-2026 TV2050 is naar PS verzonden.			**nog niet gereed.**

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
						5-5-2026 TV 2050 is vastgesteld. 26-8-2026 Update van het proces om te komen tot de economische visie is in MPH (DOC-00949522) gedeeld. Conform toezegging T9778 zullen wij deze in Q3 met uw Staten delen tijdens een informatiesessie, zodat u uw aanvullende inzichten met ons kunt delen.			
3058	(PS) Provinciale Staten 12-04-2024 7.1. GEWIJZIGD Statenvoorstel G-24-007 Beleidskader Werken aan een toekomstbestendige economie voor	2e Gewijzigde Motie 3058 Schyns c.s. inzake Een goede onderbouwing is nooit verloren	Dragen het college op : -Tijdens de P&C cyclus een samenvatting te maken over de aanvraag van programma's en/of financieringen die direct of indirect afkomstig zijn uit de European Green Deal. -Een onderbouwing van de gewenste effecten	01-01-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	12-11-2024 In de Najaarsnota 2025 is de eerste monitoringsrapportage voor fondsverwerving van Europese programma's gepresenteerd. Hierin is ook het overzicht gegeven van de			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	Limburg 2024 - 2027, brief GS van 26-3-2024 (GS DOC-00631390)		hierin op te nemen. -Deze samenvatting te delen met PS door middel van mededeling portefeuillehouder.			onderbouwing van de gewenste effecten. . In 2025 wordt dit ook meegenomen in de P&C Cyclus.			
3192	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	Motie 3192 Berghorst c.s. inzake Zorg Innovatie Hub.	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten: •Samen met de zorgsector, het onderwijs en Brightlands een Zorg Innovatie Hub op te richten gericht op het oplossen personeelstekorten in de zorg door middel van toepassing van nieuwe technologieën en innovatieve werkwijzen aan het bed en in de opleiding; •Voor de opstart van deze Zorg Innovatie Hub een bedrag van 1 miljoen	01-11-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	16-12-2025 Zie MPH van 16-12-2025 (GS DOC-00891658). 5-5-2026 Externe partners werken op dit moment samen met ons aan voorstel. Verwacht wordt dit in Q3 te ontvangen. 25-6-2026 Zie brief GS van 23-6-2026 (GS DOC-00939815). 26-8-2026 Op 17 juli 2026 is een subsidieaanvraag binnengekomen die thans ter beoordeling voorligt. Dit proces zal in Q3 worden afgerond.		**Aanhouden, zie toelichting**	**Op 16-01-2026 is door de commissie besloten deze motie aan te houden en af te wachten tot de verdere uitwerking bekend is.**

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			beschikbaar te stellen vanuit de algemene reserve; •Voor de realisatie van deze Zorg Innovatie Hub te streven naar cofinanciering vanuit de zorgsector zelf, het Rijk en, indien kansrijk, vanuit het Europees Sociaal Fonds; •Provinciale Staten periodiek te informeren over de voortgang.						
3204	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	3e Gewijzigde Motie 3204 Smeets c.s. inzake Het Rijk midden in Limburg	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: ●Samen met de Limburgse gemeenten in te zetten op de huisvesting van rijksdiensten in Limburg en het verhogen van arbeidsplaatsen bij Rijksdiensten in Limburg en daarmee al deels de kloof tussen rijk en regio	01-04-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	24-09-2025 GS heeft gekozen om zich te richten op een 8-tal proposities. Binnen enkele van deze proposities zoals Defensie en Limburg Centraal spelen rijksdiensten een rol. Bij de verdere uitwerking van deze proposities zetten we dan ook in om	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			te beslechten; ●In het kader van de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen hier met deze gemeenten een gezamenlijke oproep aan het rijk voor te maken; ●En deze ter kennisname aan Provinciale Staten te verzenden.			rijksdiensten in Limburg te laten landen. 12-2-2026 Tijdens het commissiedebat Regio's en grensoverschrijdende samenwerking in de Tweede Kamer (op 02-10-2025) is via een position paper vanuit Limburg aandacht gevraagd voor een betere spreiding van Rijksdiensten over het land en opgeroepen om tot concreet beleid voor betere spreiding te komen in het beland van de werkgelegenheid in Limburg. 26-8-2026 Zie MPH van 9-6-2026 (GS DOC-00933844).			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
3206	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	2e Gewijzigde Motie 3206 Smeets c.s. inzake Versterking Limburgse Economie voor de toekomst	Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om: In de economische visie 2050 naast de uitwerking van motie 3056, samen met alle hierboven genoemde partners te werken aan het economisch profiel van de Limburgse economie op de langere termijn (horizon tot 2050) en deze eind 2026 met de staten te delen. Hierbij dient ingegaan te worden op: ●de sectoren waarin strategisch gezien geïnvesteerd dient te worden, rekening houdend met de belangrijkste maatschappelijke opgaven: energie, zorg, wonen, landbouw en grondstoffen; ●de lessen die specifiek voor Limburg getrokken worden uit het Draghi-	30-12-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	27-8-2026 De Toekomstvisie Limburg 2050 is verzonden naar PS en op 20-03-2026 is het Statenvoorstel aangenomen.Het vervolg wordt van deze motie wordt meegenomen bij het beantwoorden van de motie 2e gewijzigde motie Limburg 2050 – innovatie groeit niet vanzelf (3289).			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			rapport en de Clean industrial deal; ●waarom het voor ondernemers interessant is om juist in Limburg te investeren en voor MKB'ers interessant om hier te blijven; ●hoe de toekomstige onderwijsinfrastructuur zou moeten uitzien die faciliterend en stimulerend is aan de grote opgaven van Limburg en hoe onderwijs en bedrijfsleven hier een cruciale rol in kunnen spelen; ●welke rol arbeidsmarkt krapte daarin speelt en hoe we die kunnen aanpakken en oplossen; ●hoe we in Limburg kunnen zorgen voor kwalitatieve arbeid en bescherming van werknemers; ●welke rol onze brightlands campussen en ecosystemen daarin						

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			kunnen en moeten spelen; ●welke financieringsmogelijkheden en revolverende fondsen de provincie, het MKB en bedrijfsleven kan bieden om bedrijvigheid te bestendigen, te innoveren en te versterken.						
3208	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	2e Gewijzigde Motie 3208 Maillé c.s. inzake De Limburgse economie verbonden in visie en beleid	Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: •(Bij de uitwerking van de economische visie 2025) een concreet actieplan op te stellen voor een toekomstbestendig Limburgs vestigingsklimaatbeleid voor de lange termijn (tot 2050), inclusief de benodigde financiële en organisatorische middelen; •Daartoe het economisch potentieel van Limburg te	30-12-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	27-8-2026 De Toekomstvisie Limburg 2050 is verzonden naar PS en op 20-03-2026 is het Statenvoorstel aangenomen. Het vervolg van deze motie wordt meegenomen bij het beantwoorden van de motie 2e gewijzigde motie Limburg 2050 – innovatie groeit niet vanzelf (3289).			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			onderzoeken, kijkende naar strategisch belangrijke sectoren; en •De noodzakelijke randvoorwaarden in kaart te brengen die bedrijven langdurig aan Limburg binden en nieuwe bedrijven naar Limburg halen.						
3230	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.1. 2de GEWIJZIGD G-25-019 Statenvoorstel inzake actieprogramma Talent Charter 2035, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00768828)	2e Gewijzigde Motie 3230 Jenneskens c.s. inzake Talent voor Limburg MBO-traineeship.	Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om: ●Te onderzoeken: A - Of en in welke vakgebieden een regionaal MBO-traineeship van toegevoegde waarde kan zijn; B - Of en hoe de provincie Limburg een MBO-traineeship mede mogelijk kan maken, bijvoorbeeld via uitbreiding van Richting Zuid of anderszins;	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	2-4-2026 PS worden voor de Voorjaarsnota van 2026 via een MPH geïnformeerd. Verkenning is lopende.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			●Provinciale Staten hiervoor vóór de voorjaarsnota van 2026 te informeren.						
3236	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.1. GEWIJZIGD G-25-021 Statenvoorstel inzake Najaarsnota 2025, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00834557)	3e Gewijzigde Motie 3236 Jenneskens c.s. inzake Limburg voor de Einstein Telescope.	En roepen het College van Gedeputeerde Staten op om: 1.Voor investeringen in de versterking van de propositie van de Einstein Telescope en R&D faciliteiten en sleuteltechnologieën een fonds uit te werken met een beoogde omvang van (ten minste) €10.000.000; 2.Dit Einsteinfonds nader uit te werken in een Statenvoorstel, hierin op te nemen dat de benodigde middelen gedekt zullen worden uit het begrotingsresultaat 2026 en dit Statenvoorstel ter besluitvorming voor te leggen aan Provinciale Staten vóór de zomer van		Satijn, S.H.M. (Stephan)				

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			2026.						
3262	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.2. GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00838353)	2e Gewijzigde Motie 3262 Smeets c.s. inzake Red Chemelot.	Roepen Gedeputeerde Staten op om: 1.Samen met de rijksoverheid een actieve rol te spelen in het voorbereiden van bindende langetermijnafspraken tussen bedrijven, overheden en kennisinstellingen over: a. financiële bijdragen aan verduurzaming en innovatie, b. vestigings zekerheid en behoud van werkgelegenheid op Chemelot, c. versterken van de kwaliteit van de leefbaarheid; d. structurele samenwerking op het gebied van energie, infrastructuur en circulariteit;		Satijn, S.H.M. (Stephan)	26-8-2026 Zie MPH's van 11-11-2025 (GS DOC-00850165), van 16-12-2025 (GS DOC-00862806), van 15-6-2026 (GS DOC-00939704) en van 9-7-2026 (GS DOC-00944680).			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			2.Leiderschap te pakken en indien dat nodig is met een voorstel aan PS te komen voor extra financiële middelen in ruil voor zeggenschap en lange termijn afspraken; 3.Deze boodschap met klem over te brengen aan de bedrijven op Chemelot en de Rijksoverheid.						
3271	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.2. GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00838353)	Motie 3271 Goossen c.s. inzake Versnel de Defensieketen in Limburg.	Verzoekt het College van Gedeputeerde Staten: 1.Samen met Defensie, LIOF, Brightlands, MKB, LWV, NIDV en in afstemming met betrokken gemeenten te bevorderen dat er een versnellingstraject op de Limburgse defensie-industrie wordt ingezet door generiek of op projectniveau (als de vertrouwelijkheid dit vereist), gericht op het versterken van de	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	12-2-2026 PS worden in Q2 2026 geïnformeerd.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			samenwerking tussen Defensie, kennisinstellingen en bedrijven; 2. De inspanningen te richten op Defensie-gerelateerde initiatieven, met als doel: oVersnelling van vergunningverlening en subsidies, oCoördinatie van scholing en innovatie, oOndersteuning bij matchmaking tussen bedrijven en Defensie; 3.Te onderzoeken welke bestaande programma's of fondsen (bijv. Economie, Innovatie, Human Capital of Europese middelen) hieraan kunnen bijdragen; 4.De Staten uiterlijk in het Q2 van 2026 te informeren over de voortgang, resultaten en eventuele vervolgstappen.						

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
3300	(PS) Provinciale Staten 08-05-2026 9. Moties vreemd aan de orde van de dag	3e Gewijzigde Motie vreemd 3300 Smeets inzake Behoudt voldoende examenlocaties CBR Zuid-Limburg.	En roepen Gedeputeerde Staten op om: 1.Om bij bovenstaande bij de verantwoordelijk Minister van I&W kenbaar te maken en in gesprek te gaan over het behouden van de locaties Maastricht en Kerkrade om de nadelige gevolgen voor ondernemers en kandidaten te voorkomen; 2.Hierin samen met de gemeenten die het raakt op te trekken; 3.Provinciale Staten en de betrokken gemeenten zo snel mogelijk te informeren over de uitkomsten van dit gesprek.	01-11-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	26-8-2026 GS heeft een brief gestuurd aan de verantwoordelijk minister om nadrukkelijk aandacht te vragen voor de nadelige gevolgen van voorgenomen sluiting en de vraag hoe bij dergelijke besluiten rekening wordt gehouden met regionale verschillen en het behoud van een adequaat voorzieningenniveau. Een afspraak is voorzien in september.			
3306	(PS) Provinciale Staten 19-06-2026 11.2. G-25-001 TWEEDE GEWIJZIGD Statenvoorstel	Motie 3306 Sol inzake Dashboard Verbonden Partijen.	Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om: -Te onderzoeken hoe een dashboard kan worden gerealiseerd dat meerjarig	30-12-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	24-8-2026 Onderzoek is gestart en bevindingen worden teruggekoppeld.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader, brief GS van 21-4-2026 (GS DOC-00913200)		inzicht biedt: -over de inzet van alle instrumenten: subsidies, opdrachtverlening, financiering, samenwerking, deelnemingen, regelingen en eigendom; -in kosten, opbrengsten en actuele risico's; -in maatschappelijke opbrengsten, gerelateerd aan het doel van de verbinding; -Daarbij te streven naar maximale openbaarheid van deze informatie; -PS uiterlijk Q4 2026 te rapporteren over de uitkomsten van dit onderzoek.						
3308	(PS) Provinciale Staten 19-06-2026 12. Moties vreemd aan de orde van de dag	Gewijzigde Motie vreemd 3308 Zeedzen inzake Samenleving	Roepen het college van Gedeputeerde Staten op: 1.te verkennen op welke wijze een Samenlevingsfonds Einstein Telescope kan		Satijn, S.H.M. (Stephan)				

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		sfonds Einstein Telescope	worden ingericht, gericht op het versterken van maatschappelijke meerwaarde voor inwoners, ondernemers, leefomgeving en landschap; 2.de verwachte kosten van deze verkenning in kaart te brengen, inclusief mogelijke dekking; 3.Provinciale Staten uiterlijk in het derde kwartaal van 2026 over de uitkomsten van deze verkenning en de financiële consequenties te informeren.						
3323	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027,	Gewijzigde Motie 3323 Depondt c.s. inzake Continuïteit in beleid 2	Verzoeken Gedeputeerde Staten: 1.Voor de begroting 2027 in beeld te brengen welke regelingen verlengd en/of begroot dienen te worden totdat een besluit over continuering is genomen teneinde invulling te		Satijn, S.H.M. (Stephan)	26-8-2026 Ps zal voorafgaand aan de begrotingsbehandling hierover worden geïnformeerd.			

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00912021)		geven aan art. 4 van de Financiële Verordening; 2.Provinciale Staten te informeren over de uitkomsten daarvan en bij de Begroting 2027 een voorstel terzake van overbrugging voor deze regelingen aan de Staten voor te leggen; 3.Te borgen dat ook aan het einde van elke volgende Statenperiode de looptijd en financiële dekking o.b.v. van art. 4 Financiële Verordening voor alle regelingen waarop het gestelde in deze motie van toepassing is financieel en procedureel is geregeld.						
3324	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-017	2e Gewijzigde Motie 3324 Maillé c.s.	Verzoeken Gedeputeerde Staten: 1.(net als bijvoorbeeld de Duitse deelstaat		Satijn, S.H.M. (Stephan)				

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027, brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00912021)	inzake regie op onze digitale autonomie.	Schleswig- Holstein) over te gaan tot ondertekening van de United Nations Open Source Principles, dan wel anderszins op formele wijze kenbaar te maken deze principes te onderschrijven; 2.een digitale-autonomiestrategie te ontwikkelen die gehanteerd wordt bij de vervanging en aanbesteding van softwarediensten en waarbij het principe ‘Europese software, tenzij’ het uitgangspunt is; 3.de samenwerking te zoeken met andere provincies door actief aansluiting te zoeken bij het Open Source Program Office (OSPO) van de provincie Zeeland; 4.Provinciale Staten in Q1 2027 te informeren over de uitkomsten van de ter zake verrichte						

Nr.	Agendapunt	Titel	Dictum	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
			inspanningen en de tot dan toe behaalde resultaten.						

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Toezeggingen Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) 4-9-2026 (versie 31-8-2026)

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9471	(PS) Provinciale Staten 05-04-2024 8.2. G-24-009 Statenvoorstel inzake beleidskader Samen leven en bestaanszekerheid 2024-2027, brief GS 20-2-2024 (GS DOC-00612459)	Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe t.a.v. het volwassenenfonds Provinciale Staten te informeren na afloop van de startsubsidie.	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	26-8-2026 Er volgt een MPH na vaststelling van deze subsidie. Voor het indienen van het vaststellingsverzoek is, op verzoek van het Volwassenenfonds, uitstel verleend tot oktober 2026.			
9599	(ESA) Economie en Samenleving 21-11-2024 7.1. G-24-040 Statenvoorstel inzake Herijking LEF 22 november 2024, brief GS van 5-11-2024 (GS DOC-00698401)	Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe de definities die opgenomen staan in ondernemingsplan waaraan de RVC van het LEF de maatschappelijke kaders gaat toetsen op hoofdlijnen delen met Provinciale Staten middels een mededeling portefeuillehouder voor de zomer 2025.	30-09-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	5-5-2026 Maatschappelijke kaders maken onderdeel uit van de werkzaamheden van Rebel (toezegging 9743). Naar verwachting oplevering in Q3 2026.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9600	(ESA) Economie en Samenleving 21-11-2024 7.1. G-24-040 Statenvoorstel inzake Herijking LEF 22 november 2024, brief GS van 5-11-2024 (GS DOC-00698401)	Gedeputeerde van Caldenberg zal als de RVC van het LEF is ingesteld Provinciale Staten middels mededeling portefeuillehouder informeren.	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	5-5-2026 Het instellingsbesluit is verschoven naar Q4 2026.			
9713	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe om het gesprek aan te gaan met de Noord-Limburgse gemeenten over de vraag welke onderdelen uit het Aanvalsplan Arbeidsmigratie door hen kunnen worden opgepakt en welke rol zij daarin kunnen vervullen.	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	26-8-2026 PS worden in Q4-2026 geïnformeerd via de MPH over de voortgang van de Integrale aanpak arbeidsmigratie Limburg 2025 –2027.			
9720	(ESA) Economie en Samenleving 29-08-2025 8.1. Agenderingsverzoek CDA (mw. Absil) inzake stand van	Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe voor de behandeling van de Voorjaarsnota 2026 een inventarisatie van	26-06-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	19-6-2026 Zie MPH van 9-6-2026 (GS DOC-00930257).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	zaken Regionale Sport- en beweegakkoorden - toezegging 9561	beschikbaar zwemwater in Limburg op te leveren (i.r.t. motie 3134).						
9743	(ESA) Economie en Samenleving 26-09-2025 2.3.1. Zevende Voortgangsrapportage LEF 2024, brief GS van 2-9-2025 (GS DOC-00818512)	Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe om een externe partij te laten onderzoeken hoe de rapportage zodanig kan worden opgesteld dat deze de gewenste informatie bevat. Dit onderzoek zal plaatsvinden in het kader van de komende herijking.	30-09-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	5-5-2026 De opdracht is in Q1 2026 aan Rebel gegund. Oplevering naar verwachting in Q3 2026.			
9770	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.2. GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00838353)	Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe om in het tweede kwartaal van 2026 Provinciale Staten te informeren over de uitkomsten van de verkenning naar de structurele financiële borging van de	30-06-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	19-6-2026 Zie MPH 16-6-2026 (GS DOC-00935233). 12-8-2026 Zie MPH van 11-8-2026 (GS DOC-00963390).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		Sociale Agenda binnen de provinciale begroting.						
9771	(PS) Provinciale Staten 07-11-2025 7.2. GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00838353)	Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe om gedurende de looptijd van de subsidieregeling 'Ontzorgingsprogramma Verduurzaming MKB' tot en met 2027 extra communicatieve inspanningen te leveren gericht op het thema 'tegengaan hittestress', met specifieke aandacht voor het realiseren van groene bedrijfsdaken. In het derde kwartaal van 2026 zal Provinciale Staten hierover middels een mededeling worden geïnformeerd.	30-09-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	12-2-2026 De strategievorming voor de versterkte communicatie over hittestress en groene bedrijfsdaken is in uitvoering bij het communicatiebureau van het Ontzorgingsprogramma Verduurzaming MKB; implementatie volgt in Q1 2026, het aantal uitgevoerde trajecten wordt in juli 2026 gemonitord en PS wordt in sept. 2026 geïnformeerd.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9790	(ESA) Economie en Samenleving 16-01-2026 2.9.1. G-25-030 Statenvoorstel inzake LEF Herijking 2026, brief GS van 8-12-2025 (GS DOC-00860668) (incl. 45 min lunch in het prandium)	Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe dat er een onderzoek zal komen naar welke lessen kunnen worden getrokken uit het proces van het LEF in de afgelopen jaren.	30-06-2027	Caldenberg van, M. (Marc)	5-5-2026 In Q2- 2027 zal een evaluatie worden gedeeld met de Staten.			
9805	(PS) Provinciale Staten 06-02-2026 7.4. G-25-030 Statenvoorstel inzake LEF Herijking 2026, brief GS van 8-12-2025 (GS DOC-00860668)	Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe om Provinciale Staten actief te informeren via mededeling PFH wanneer er middelen vanuit LEF terugvloeien naar de Provincie.	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)				
9813	(ESA) Economie en Samenleving 27-02-2026 9.1.1. Rondvraag	Gedeputeerde van Caldenberg zegt toe een werkbezoek voor Provinciale Staten te organiseren in de 8 prioritaire gebieden (in ieder geval 1 dorp en 1 stad, en	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	5-5-2026 PS worden in Q2 2026 geïnformeerd. Zie ook MPH van 20 maart 2026 (GS DOC-00895896). 26-8-2026 Dit werkbezoek maakt onderdeel van het werkbezoek dat i.r.t. de			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		specifiek in Hoensbroek) binnen de gebiedsgerichte wijkaanpak.			borging van de socialeagenda wordt georganiseerd (zie ook MPH van 11 augustus jl. (GS DOC-00963390).			
9829	(ESA) Economie en Samenleving 10-04-2026 9.2. P-26-001 Statenvoorstel van de commissie Economie en Samenleving naar aanleiding van het ZRK-rapport inzake Circulaire Economie Limburg, 26-03-2026 (PS DOC-00905040) (incl. 45 min. Lunch in het Prandium)	Gedeputeerde Satijn zegt toe uiterlijk in Q2 de Staten te informeren over het MVOI actieplan.	30-06-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	8-7-2026 Zie MPH van 7-7-2026 (GS DOC-00944756).	**Afdoen**	**Afdoen**	
9846	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 10.1. GEWIJZIGD G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, brief GS van	Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe de maatregelenlijst voorafgaand aan de behandeling in Provinciale Staten toe te sturen.	19-06-2026	Caldenberg van, M. (Marc)				

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	8-6-2026 (GS DOC-00935452)							
9847	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 10.1. GEWIJZIGD G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, brief GS van 8-6-2026 (GS DOC-00935452)	Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe het statenvoorstel te wijzigen met: 1. de onderbouwing van de bevoegdheidsgrondslag in relatie tot de Financiële verordening en Provinciewet, 2. te verduidelijken wat wordt bedoeld met de bestedingscategorieën in het fonds.	19-06-2026	Caldenberg van, M. (Marc)				
9848	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 10.1. GEWIJZIGD G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, brief GS van	Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe Provinciale Staten middels een mededeling portefeuillehouder te informeren over de eerste ervaringen, het aantal aanvragen en de werking van	01-01-2027	Caldenberg van, M. (Marc)				

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	8-6-2026 (GS DOC-00935452)	het fonds in de praktijk.						
9873	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027, brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00912021)	Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe om uiterlijk in het vierde kwartaal van 2026 met Provinciale Staten het gesprek aan te gaan over de rol van de provincie en de aanbevelingen uit het EMMA-rapport.	31-12-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	12-8-2026 Infosessie sociaal domein(rolopvatting) is i.s.m. griffie gepland op 9-10-2026. 26-8-2026 Zie ook MPH van 11-8-2026 (GS DOC 00963390).	**Afdoen**	**Aanhouden**	**28-8-2026 Afdoen na behandeling in de commissie**
9874	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027, brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00912021)	Gedeputeerde Van Caldenberg zegt toe om Provinciale Staten voorafgaand aan de eerstvolgende vergadering van de commissie Economie en Samenleving (ESA) een routekaart toe te sturen waarin het vervolgproces rondom de borging van de Sociale	04-09-2026	Caldenberg van, M. (Marc)	12-8-2026 Zie MPH van 11-8-2026 (GS DOC-00963390).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		Agenda wordt geschetst.						
9638	(ESA) Economie en Samenleving 14-02-2025 1.9.2. G-24-036 Statenvoorstel inzake Evaluatie Erfpachtkader 2017, brief GS van 29-10-2024 (GS DOC-00712079)	Gedeputeerde Demollin zegt toe dat de financiële Rendementen voortvloeiend uit het erfpachtkader met PS zullen worden gedeeld.	31-03-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	11-2-2026 toezegging is uitgevoerd. De financiële rendementen voorvloeiend uit het erfpachtkader worden met PS gedeeld via de Jaarstukken (in de verplichte paragraaf portfoliomanagement).	**Afdoen**	**Afdoen**	
9763	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.1. 2de GEWIJZIGD G-25-019 Statenvoorstel inzake actieprogramma Talent Charter 2035, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00768828)	Gedeputeerde Demollin zegt toe na te gaan bij bestuurders van provincies waar een regionale SER is welke toegevoegde waarde een regionale SER kan hebben voor een provincie en PS hierover in Q2 2026 te informeren	30-06-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-08-2026 Gesprekken hebben plaatsgevonden; MPH in voorbereiding, volgt begin sept.			
9764	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.1. 2de GEWIJZIGD G-25-019 Statenvoorstel	Gedeputeerde Demollin zegt toe het onderwerp 'Verplichte	30-06-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	12-2-2026 Het geplande werkbezoek van de Minister van OCW van 25-2 is uitgesteld.	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	inzake actieprogramma Talent Charter 2035, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00768828)	onderdelen op het MBO die een struikelblok vormen voor studenten' te agenderen tijdens het in voorbereiding zijnde werkbezoek van de huidige Minister van OCW.			2-4-2026 E.e.a. wordt toegelicht op de infosessie voor PS op 17 april. 20-5-2026 Zie MPH van van 19-5-2026 (GS DOC-00915327).			
9765	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.1. 2de GEWIJZIGD G-25-019 Statenvoorstel inzake actieprogramma Talent Charter 2035, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00768828)	Gedeputeerde Demollin zegt toe jaarlijks aan Provinciale Staten te rapporteren over de voortgang van het Talent Charter.	31-12-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-8-2026 In Q4 2026 wordt PS middels MPH over de voortgang van Talent Charter geinformeerd.			
9766	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.1. 2de GEWIJZIGD G-25-019 Statenvoorstel inzake actieprogramma Talent Charter 2035, brief GS van 21-10-	Gedeputeerde Demollin zegt toe het onderwerp 'In zorgopleidingen het gat tussen BBL en wat de opleiders doen te dichten' te agenderen tijdens het in voorbereiding	30-06-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	12-2-2026 Het geplande werkbezoek van de Minister van OCW van 25-2 is uitgesteld. 2-4-2026 E.e.a. wordt toegelicht op de infosessie voor PS op 17 april. 20-5-2026 Zie MPH van	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	2025 (GS DOC-00768828)	zijnde werkbezoek van de huidige Minister van OCW.			van 19-5-2026 (GS DOC-00915327).			
9767	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.1. 2de GEWIJZIGD G-25-019 Statenvoorstel inzake actieprogramma Talent Charter 2035, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00768828)	Gedeputeerde Demollin zegt toe met de penvoerder van Techkwadraat te bespreken waar Techkwadraat behoefte aan heeft om te verkennen hoe de samenwerking met Techkwadraat kan worden verrijkt en de samenwerking duurzaam kan worden geborgd.	30-06-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	2-4-2026 Gesprekken zijn opgestart. Penvoerder Techkwadraat brengt op dit moment behoeften in kaart. 5-5-2026 Gesprekken over concrete aanpak lopen en MPH is in voorbereiding. 25-6-2026 Zie MPH van 23-6-2026 (GS DOC-00937470).	**Afdoen**	**Afdoen**	
9811	(ESA) Economie en Samenleving 27-02-2026 7.2. GEWIJZIGD G-26-004 Statenvoorstel inzake participatieverordening 2026 Provincie Limburg en visie beleidsparticipatie en uitdaagrecht, brief GS	Gedeputeerde Demollin zegt toe te onderzoeken in hoeverre een blok participatie in toekomstige Statenvoorstellen kan worden toegevoegd. Dit wordt integraal bekeken.	30-09-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	08-05-2026 In voorbereiding.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	van 3-2-2026 (GS DOC-00862984)							
9812	(ESA) Economie en Samenleving 27-02-2026 7.2. GEWIJZIGD G-26-004 Statenvoorstel inzake participatieverordening 2026 Provincie Limburg en visie beleidsparticipatie en uitdaagrecht, brief GS van 3-2-2026 (GS DOC-00862984)	Gedeputeerde Demollin zegt toe om met de maatschappelijke organisaties als genoemd in paragraaf 5 van de visie beleidsparticipatie in overleg te bekijken op welke wijze zij zowel in de communicatie als in de uitvoering burgers kunnen ondersteunen om het uitdaagrecht op te pakken.	30-09-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-8-2026 Zie het antwoord op toezegging 9825. Tijdens deze gesprekken nemen we participatie in de brede zin mee. Zo zullen we ook specifiek kijken naar hoe we o.a. burgers, verenigingen, maatschappelijke organisaties voor, tijdens en na beleidsontwikkeling en uitvoering beter kunnen betrekken. In aanvulling op dit antwoord is binnen de provincie Limburg een provinciaal liaison aangewezen. De provinciaal liaison verbetert de verbinding tussen burger en provincie, en ondersteunt burgers. De liaison kan o.a. burgers ondersteunen			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
					en verbinden met provinciale medewerkers om zo het uitdaagrecht op te pakken.			
9821	(PS) Provinciale Staten 20-03-2026 11.2. GEWIJZIGD G-25-034 Statenvoorstel inzake Toekomstvisie Limburg 2050, brief GS van 13-3-2026 (GS DOC-00900246)	Gedeputeerde Theuns zegt namens Gedeputeerde Demollin toe voor 1 mei 2026 een mededeling portefeuillehouder te sturen over de stand van zaken van het jongerenparticipatieplan.	30-06-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	27-8-2026 Op 12 juni is een werksessie met PS geweest om de Dialoog over de Toekomstvisie Limburg 2050 samen voor te bereiden. In de sessies die we op basis hiervan organiseren, zullen jongeren nadrukkelijk betrokken worden. Ook is extra ambtelijke capaciteit vrijgemaakt om het jongerenparticipatieplan en jongerenparticipatie een extra impuls te geven			
9825	(PS) Provinciale Staten 20-03-2026 11.1. GEWIJZIGD G-26-004 Statenvoorstel inzake participatieverordening 2026 Provincie Limburg en visie	Gedeputeerde Demollin zegt toe om per initiatief aan te geven of de bevoegdheid bij GS of PS ligt, bij het jaarlijks informeren van PS over	31-03-2027	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-8-2026 Gesprekken met de betreffende clusters worden gestart om het uitdaagrecht binnen de provinciale context te duiden, op welke wijze het uitdaagrecht gesteund kan			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	beleidsparticipatie en uitdaagrecht, brief GS van 3-2-2026 (GS DOC-00862984)	initiatieven die plaatsvinden in het kader van het uitdaagrecht.			worden en per initiatief te beoordelen waar de bevoegdheid (GS/PS) ligt. Deze gesprekken vinden in de Q3 en Q4 van 2026 plaats.			
9849	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 9.1. GEWIJZIGD G-26-011 Statenvoorstel inzake Euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling, brief GS van 9-6-2026 (GS DOC-00934852)	Gedeputeerde Demollin zegt toe om te onderzoeken of er aanpassingen gedaan kunnen worden in het dekkingsvoorstel.	19-06-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-8-2026 Er is na de commissie een alternatief dekkingsvoorstel in het PS stuk opgenomen, op basis daarvan in het PS voorstel aangenomen.	**Afdoen**	**Afdoen**	
9850	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 9.1. GEWIJZIGD G-26-011 Statenvoorstel inzake Euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling, brief GS van 9-6-2026 (GS DOC-00934852)	Gedeputeerde Demollin zegt toe in overleg te treden met de portefeuillehouder Einstein Telescope inzake het verschaffen van een overzicht met alle lopende (en toekomstige) projecten inzake de	30-06-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)				

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		Einstein Telescope waar reeds geld aan is besteed door de provincie.						
9851	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 9.1. GEWIJZIGD G-26-011 Statenvoorstel inzake Euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling, brief GS van 9-6-2026 (GS DOC-00934852)	Gedeputeerde Demollin zegt toe te onderzoeken of naast het HBO ook het MBO realistisch kan worden meegenomen bij alles rondom AI in tri-nationaal verband.	31-12-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-8-2026 toezegging zal worden meegenomen in de uitwerking van het PS voorstel dat komende jaar tot stand gebracht zal worden.			
9867	(PS) Provinciale Staten 18-06-2026 3.2. GEWIJZIGD G-26-011 Statenvoorstel inzake Euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling, brief GS van 9-6-2026 (GS DOC-00934852)	Gedeputeerde Demollin zegt toe dat na het zomerreces (Q3) een mededeling portefeuillehouder aan Provinciale Staten verstuurd wordt inzake de wijze waarop de Brightlands Smart Service Campus wordt betrokken in de uitvoering van het	30-09-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)				

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		Statenvoorstel inzake Euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling.						
9868	(PS) Provinciale Staten 19-06-2026 11.1. G-26-015 Statenvoorstel inzake Jaarstukken 2025, brief GS van 31 maart 2026 (GS DOC-00902415)	Gedeputeerde Demollin zegt toe Provinciale Staten middels een mededeling portefeuillehouder te informeren over de opbrengst van de LLO collectieven en de voortgang van het talent charter.	31-12-2026	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	26-8-2026 In Q4 2026 wordt PS middels MPH over de voortgang van Talent Charter en LLO collectieven geïnformeerd			
9870	(PS) Provinciale Staten 19-06-2026 11.1. G-26-015 Statenvoorstel inzake Jaarstukken 2025, brief GS van 31 maart 2026 (GS DOC-00902415)	Gedeputeerde Faassen zegt toe om het Rijk (als bevoegd gezag) uit te nodigen voor een gesprek met Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten om in gesprek te gaan over de risico's omtrent de	31-12-2026	Faassen, L.A.L. (Leon)	25-8-2026 De bijeenkomst met het Rijk is in voorbereiding.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		natuurvergunning in relatie tot MAA.						
9652	(ESA) Economie en Samenleving 11-04-2025 1.8.3. Sonderend stuk inzake Groeiplan Noord- en Midden-Limburg	Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe in Q4 2026 een informerende sessie over de provinciale subsidieregelingen op het gebied van cultuur voor uw Staten te organiseren en in dezelfde cyclus in Q4 2026 een evaluatie van het eerste jaar van het Groeiplan Noord- en Midden-Limburg aan uw Staten toe te sturen ter agendering voor commissie ESA.	31-12-2026	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	26-8-2026 sonderend stuk uitgangspunten en criteria subsidieregeling Culturele infrastruktuur 2029-2032, waarin de evaluatie van het eerste jaar van het Groeiplan Noord- en Midden in wordt geïntegreerd, staat geagendeerd op de Strategische Voorraadagenda PS in ESA op 20-11-2026.	**Afdoen**	**Aanhouden, zie toelichting**	**28-8-2026: afdoen na behandeling in commissie**
9704	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-	Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe een onderzoek te doen naar de organisatie en uitvoering van een MAVO-top vanuit de	30-09-2026	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	27-8-2026 Uitwerking hiervan wordt meegenomen in uitvoering plan Jongerenparticipatie. Hierover zullen we PS in Q3 2026 informeren.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	2025 (GS DOC-00787235)	portefeuille jongerenparticipatie en over de mogelijkheden hieromtrent in Q4 2025 de Staten te informeren.						
9715	(ESA) Economie en Samenleving 29-08-2025 9.3. Informerend stuk Blijversaanpak	Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe in Q1-Q2 2026, onder voorbehoud van de ondernemer, een werkbezoek voor de Staten te organiseren om hen te informeren over een concrete casus binnen de Blijversaanpak en de meerwaarde hiervan.	31-12-2026	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	26-8-2026 Twee casussen zijn nu in de beginfase van de behandeling, er wordt bekeken of dit voor het eind van het jaar kan worden			
9762	(PS) Provinciale Staten 31-10-2025 7.2. G-25-016 Statenvoorstel inzake Advies aanwijzing regionale publieke omroep, brief GS van	Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe om uiterlijk Q1 2026 het gesprek aan te gaan met L1 over de borging van de Limburgse Taal als aparte stroming in de	30-06-2026	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	5-5-2026 Gesprek met L1 heeft plaatsgevonden op 18 maart 2026. In Q2 2026 volgt terugkoppeling via MPH. 20-5-2026 Zie MPH van 19-5-2026 (GS DOC-00920718).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	16-9-2025 (GS DOC-00825347)	mediaraad, het gebruik van het Limburgs in hun aanbod en de mogelijkheid van een gebarentolk bij nieuwsuitzendingen.						
9800	(ESA) Economie en Samenleving 23-01-2026 2.14.1. G-25-033 Statenvoorstel inzake Meerjarige museumvisie voor de drie Limburgse provinciale musea (in relatie tot toezegging 9646), brief GS van 16-12-2025 (GS DOC-00850275)	Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe via een mededeling portefeuillehouder in Q2 2026 Provinciale Staten te informeren over een verdieping op de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de provinciale musea (specifiek voor kinderen onder de 12 jaar). Deze verdieping wordt samen met onze musea vormgegeven en geeft een doorkijk hoe GS kijkt naar het bevorderen van deze toegankelijkheid.	31-12-2026	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	26-08-2026 In Q4 2026 zal PS geïnformeerd worden middels een MPH.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9801	(ESA) Economie en Samenleving 23-01-2026 2.14.1. G-25-033 Statenvoorstel inzake Meerjarige museumvisie voor de drie Limburgse provinciale musea (in relatie tot toezegging 9646), brief GS van 16-12-2025 (GS DOC-00850275)	Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe een opzet over de incidentele subsidieregeling kleine musea (motie 3233) via een mededeling portefeuillehouder voor de voorjaarnota met Provinciale Staten te delen, voordat deze definitief wordt uitgewerkt en ingezet.	26-06-2026	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	8-7-2026 Zie MPH van 16-6-2026 (GS DOC-00934420). Deze MPH is ter bespreking opgenomen op de (voorraad)agenda van ESA 4-9-2026.	**Afdoen**	**Aanhouden**	**28-08-2026: aanhouden tot na behandeling commissie**
9807	(PS) Provinciale Staten 06-02-2026 7.1. G-25-033 Statenvoorstel inzake Meerjarige museumvisie voor de drie Limburgse provinciale musea (in relatie tot toezegging 9646), brief GS van 16-12-2025 (GS DOC-00850275)	Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe een onderzoek te doen naar het initiatief van de Rensdael Groep Annapark in Venray. Op basis van het onderzoek zal GS een mededeling portefeuillehouder opstellen in hoeverre	30-03-2027	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	26-08-2026 In Q1 2027 zal PS geïnformeerd worden middels een MPH.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		dit initiatief van toegevoegde waarde is voor het provinciaal beleid. Dit onderzoek en bijbehorende mededeling wordt in Q3 2026 met de Staten gedeeld.						
9218	(FEB) Financiën, Economische Zaken en Bestuur 02-12-2022 3.1. G-22-054 Statenvoorstel inzake Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport, brief GS van 18-11-2022 (GS DOC-00335925)	De kosten van een 3-zijdige GRE aan de A2-kant van de luchthaven zullen in het kader van de procedure van het 'PIP Proefdraaien' nader worden gespecificeerd.	01-01-2027	Satijn, S.H.M. (Stephan)	27-7-2026 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GSDOC-00704993). Hetgeen betekent dat het PIP later dan voorzien in PS aan de orde zal komen, alsdan zullen we uitvoering geven aan de toezegging.			
9257	(PS) Provinciale Staten 10-02-2023 10.3. G-22-061 Statenvoorstel	Gedeputeerde Satijn zegt toe, nadat de urgente actuele opgaves zijn	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	12-8-2026 Momenteel wordt door Campus Vastgoed Greenport Venlo BV de meerjaren			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	Campus Vastgoed Greenport Venlo inzet en visie tot 2030, brief GS van 20-12-2022 (GS DOC-00389492)	aangepakt, te onderzoeken of en op welke andere manier Villa Flora en Innovatoren organisatorisch ondergebracht kunnen worden, zodat maximaal inzicht in de individuele exploitatie van deze gebouwen wordt verkregen.			vastgoedstrategie verder opgewerkt, met specifieke aandacht voor de toekomst van Villa Flora en de Innovatoren. De meerjaren vastgoedstrategie zal naar verwachting worden aangeboden aan de aandeelhouders in Q4 2026.			
9524	(ESA) Economie en Samenleving 31-05-2024 8.1. P-24-004 Statenvoorstel van de Statencommissie ESA naar aanleiding van het rapport Zuidelijke Rekenkamer inzake Grip op investeringen, 15-4-2024 (PS DOC-00655374)	Gedeputeerde Satijn zegt u toe u te informeren over de voortgang van de uitrol en doorontwikkeling van het risicomanagement.	30-09-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	8-5-2026 Statenvoorstel staat gepland voor Q3 2026.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9545	(PS) Provinciale Staten 28-06-2024 8.1. G-24-023 Statenvoorstel Voorjaarsnota 2024, brief GS van 14-5-2024 (GS DOC-000650257)	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat Gedeputeerde Staten de inhoud van de aangehouden motie 3112 meenemen naar het Rijk voor aanpassing van de wetgeving.	01-02-2025	Satijn, S.H.M. (Stephan)	12-11-2024 In IPO verband zijn wij (via P&O) aangesloten bij de evaluatierondes die Bzk uitvoert t.b.v. beleidswijzigingen voor de Participatiewet. Op 14 november sluit Provincie Limburg in IPO verband aan in een overleg met Bzk. Dit overleg is bedoelt om de resultaten binnen de Wet Banenafspraak te monitoren en te spreken over de wetswijziging die aan de Tweede Kamer is voorgelegd.			
9546	(PS) Provinciale Staten 28-06-2024 8.1. G-24-023 Statenvoorstel Voorjaarsnota 2024, brief GS van 14-5-2024 (GS DOC-000650257)	Gedeputeerde Satijn zegt u toe, met inachtneming van de vertaling van het Regeerakkoord, u over de korting op de SPUKs en wat die gevolgen hiervan	22-05-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	5-5-2026 De reactie is verwerkt in de jaarstukken 2025 en kan worden afgedaan na PS vergadering van 19-6-2026. 24-8-2026 De beantwoording is	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		zullen zijn voor ons beleid te informeren			opgenomen in het Financieel kader van de Jaarstukken 2025 die in de PS vergadering van 19 juni 2026 zijn behandeld (G–26–015 Statenvoorstel inzake Jaarstukken 2025).			
9596	(PS) Provinciale Staten 01-11-2024 7.2. GEWIJZIGD G-24-032 Statenvoorstel Programmabegroting	Gedeputeerde Satijn zegt Provinciale Staten toe bij MAA zullen navragen of het mogelijk c.q.	01-01-2027	Satijn, S.H.M. (Stephan)	27-7-2026 Wordt meegenomen in de uitwerking van motie 2948 in het kader van de behandeling van het PIP.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	2025, brief GS van 15-10-2024 (GS DOC-00708257)	wenselijk is om de bestaande Test Run Site (TRS) zodanig aan te passen dat de opening naar het noorden wordt gericht en om de brandweer oefenplaats te vernieuwen.						
9629	(PS) Provinciale Staten 13-12-2024 9.3. GEWIJZIGD G-24-039 Statenvoorstel Basisrapportage Groot Project 'Transitie MAA' met als peildatum 1 juli 2024, brief GS van 10-12-2024 (GS DOC-00727034)	Gedeputeerde Satijn gaat na of het mogelijk is om te onderzoeken in de voortgangsrapportages NV HBLM te benchmarken met andere luchthavens en zo ja in welke vorm de resultaten kunnen worden gepresenteerd.	01-09-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	27-07-2026 De mogelijkheden om te benchmarken worden onderzocht. In dat kader vindt onder meer overleg plaats met andere provincies en regionale luchthaven, waaronder Zuid-Holland (Rotterdam The Hague Airport) en Groningen/Drenthe (Eelde Airport). Tevens wordt overleg gevoerd met het ministerie van I&W. Op basis van deze gesprekken is geconcludeerd dat het intern uitvoeren van een			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
					benchmark complex is. Tegen deze achtergrond wordt onderzocht of het inschakelen van een ter zake kundig bureau uitkomst kan bieden.			
9691	(PS) Provinciale Staten 20-06-2025 8.1. GEWIJZIGD G-25-008 Statenvoorstel Jaarstukken 2024, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00792826)	Gedeputeerde Satijn zegt toe uw Staten een stroomschema toe te zenden waarin wordt weergegeven hoe Gedeputeerde Staten tot besluiten komen en op welke wijze beleidskaders en uitvoeringskaders al dan niet in een bepaalde vorm aan Provinciale Staten worden aangeleverd.	01-11-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	8-5-2026 Onderhanden.			
9692	(PS) Provinciale Staten 20-06-2025 8.1. GEWIJZIGD G-25-008 Statenvoorstel Jaarstukken 2024,	Gedeputeerde Satijn zegt toe om in aanloop naar de volgende jaarstukken in beeld te brengen	22-05-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	De beantwoording is opgenomen in het Financieel kader van de Jaarstukken 2025 die in de PS vergadering van 19	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00792826)	op welke wijze wordt opgegaan met afhankelijkheden rondom rijksmiddelen, alsmede binnen de verstrekte subsidies en door de provincie uitgevoerde projecten.			juni 2026 zijn behandeld (G–26–015 Statenvoorstel inzake Jaarstukken 2025).			
9699	(PS) Provinciale Staten 20-06-2025 8.1. GEWIJZIGD G-25-008 Statenvoorstel Jaarstukken 2024, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00792826)	Gedeputeerde Satijn zegt toe een verbeterplan op te stellen voor het afhandelen van moties en toezeggingen.	12-09-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	8-5-2026 Onderhanden.			
9700	(PS) Provinciale Staten 20-06-2025 8.1. GEWIJZIGD G-25-008 Statenvoorstel Jaarstukken 2024, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00792826)	Gedeputeerde Satijn zegt toe in de context van de onderbesteding te kijken of de opzet van de subsidieregelingen nog meer kan bijdragen aan een realistischere	22-04-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	De beantwoording is opgenomen in het Financieel kader van de Jaarstukken 2025 die in de PS vergadering van 19 juni 2026 zijn behandeld (G–26–015 Statenvoorstel inzake Jaarstukken 2025).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		begroting en daarmee het beperken van de onderbesteding.						
9706	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	Gedeputeerde Satijn zegt toe voor Q4-2025 een brief te sturen over het de kosten van onderzoeken die worden gedaan.	30-09-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	8-5-2026 De inventarisatie van de kosten van onderzoeken over 2025 is gestart. In Q3 2026 wordt resultaat gedeeld.			
9710	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	Gedeputeerde Satijn zegt toe om de rapportagepositie van GS naar PS inzake de deelnemingen tegen het licht te houden.	10-04-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	8-5-2026 Zie MPH Mededeling van 14-7-2025 (GS DOC-00806007). De beschreven werkwijze wordt als basis gebruikt bij rapportages overige deelnemingen.			**22-8-25: MPH gaat over MAA, toezegging gaat ook over overige deelnemingen**
9717	(ESA) Economie en Samenleving 29-08-2025 9.2. Mededeling portefeuillehouder inzake Q4 rapportage B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, brief gedeputeerde Satijn	Gedeputeerde Theuns zegt toe nadrukkelijk stil te staan bij acties om toe te werken naar betere resultaten in de volgende rapportage.	31-12-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	4-5-2026 De risicoanalyse zal conform de Regeling Grote Projecten worden aangepast in de eerstvolgende Voortgangsrapportage.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	van 24-6-2025 (GS DOC-00771174)	Gedeputeerde Staten zullen de directie van de deelneming verzoeken om de risicoanalyse aan te passen zodat deze in de volgende rapportage voldoet aan de eisen zoals uiteengezet in de Regeling Grote Projecten.						
9745	(ESA) Economie en Samenleving 02-10-2025 3.2. Agenderingsverzoek GroenLinks inzake MAA	Gedeputeerde Satijn zegt toe in het eerste kwartaal van 2026 een kennismakingsbijeenkomst te organiseren tussen de commissie ESA en de CEO van Maastricht Aachen Airport (MAA).	01-10-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	1-4-2026 Bij MPH d.d. 3 december 2025 zijn PS geïnformeerd over de benoeming van de nieuwe CEO, de heer Cor de Man, per 1 februari 2026. We streven ernaar om nog voor de zomer 2026 een kennismaking te laten plaatsvinden. 27-7-2026 Met het oog op zijn inwerkperiode zal de kennismaking met de CEO na de zomer plaatsvinden.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9775	(ESA) Economie en Samenleving 21-11-2025 9.3. Informerend stuk inzake tweede voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA', brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00785988)	Gedeputeerde Satijn zegt toe in het eerste kwartaal 2026 de Staten via een mededeling portefeuillehouder onder geheimhouding te informeren over zaken die in overleggen en vergaderingen met de directie en raad van commissarissen van MAA worden besproken.	01-10-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	20-8-2026 Zie MPH van brief GS van 18-8-2026 (GS DOC-00968284).	**Afdoen**	**Afdoen**	
9778	(ESA) Economie en Samenleving 21-11-2025 9.1. G-25-022 Statenvoorstel inzake kenbaar maken wensen en bedenkingen verstrekken financiering aan het Limburg Vroege Fase Fonds 2025, brief GS	Gedeputeerde Satijn zegt toe een informatiesessie te organiseren over het provinciale innovatievermogen naar aanleiding van het Draghi rapport.	01-11-2025	Satijn, S.H.M. (Stephan)	12-2-2026 Zie MPH van 2-12-2025 (GS DOC-00856965), datum infosessie wordt afgestemd met griffie. 8-7-2026 Zie MPH van 7-7-2026 (GS DOC-00949522). 26-8-2026 De informatiesessie n.a.v. het Draghi rapport zal gecombineerd worden met		**Aanhouden, zie toelichting**	**12-1-2026: Toezegging wordt afgedaan als de datum van de infosessie vast staat.**

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	van 28-10-2025 (GS DOC-00828504)				de in ontwikkeling zijnde economische visie. Afhankelijk van besluitvorming omtrent de economische visie zal deze informatiesessie in afstemming met de Griffie worden ingepland.			
9779	(ESA) Economie en Samenleving 21-11-2025 8.2. GEWIJZIGD G-25-001 Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat, bij het voorleggen van het Statenvoorstel inzake SiS 4.0, duidelijk zal worden opgenomen op welke wijze de inhoudelijke en financiële grenzen zoals genoemd in Amendement 181 zijn verwerkt binnen het nieuwe kader.	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	De beantwoording van de toezegging is opgenomen in de aanbestedingsbrief aan PS inzake 2e gewijzigd Statenvoorstel SiS 4.0 die in de commissie ESA van 22-05-2026 en in PS vergadering van 19-06-2026 is behandeld.	**Afdoen**	**Afdoen**	
9781	(ESA) Economie en Samenleving 21-11-2025 8.2. GEWIJZIGD G-25-001 Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 -	Gedeputeerde Satijn zegt toe een factsheet op te stellen, waarin de stappen van SiS 4.0 strategisch kader zijn opgenomen. Deze	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	De beantwoording van de toezegging is opgenomen in de aanbestedingsbrief aan PS inzake 2e gewijzigd Statenvoorstel SiS 4.0 die in de commissie ESA van 22-	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	strategisch- en uitvoeringskader	factsheet zal als bijlage bij een Statenvoorstel worden toegevoegd en hierin worden de stappen uit SiS 4.0 toegelicht en van onderbouwing voorzien.			05-2026 en in PS vergadering van 19-06-2026 is behandeld.			
9782	(ESA) Economie en Samenleving 21-11-2025 8.2. GEWIJZIGD G-25-001 Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader	Gedeputeerde Satijn zegt toe te zullen onderzoeken of en binnen welke mogelijkheden het faillissementsrecht ruimte biedt voor de provincie om, bij het verstrekken van financiering aan een samenwerkingsverband of organisatie, aanspraak te kunnen maken op intellectueel eigendom of patenten.	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	De beantwoording van de toezegging is opgenomen in de aanbestedingsbrief aan PS inzake 2e gewijzigd Statenvoorstel SiS 4.0 die in de commissie ESA van 22-05-2026 en in PS vergadering van 19-06-2026 is behandeld.	**Afdoen**	**Afdoen**	
9810	(ESA) Economie en Samenleving 27-02-	Gedeputeerde Satijn zegt toe te	30-09-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)				

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
	2026 8.2. G-26-002 Statenvoorstel inzake vaststelling geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan, voorziening groot onderhoud en exploitatiebudgetten provinciale gebouwen periode 2026-2033, brief GS van 3-2-2026 (GS DOC-00879756)	onderzoeken op welke wijze, vanuit de gedachte van assetmanagement, jaarlijks achteraf een overzicht van de uitgevoerde onderhoudsactiviteiten kan worden verstrekt en hierover te rapporteren aan Provinciale Staten middels een brief.						
9824	(PS) Provinciale Staten 20-03-2026 11.4. GEWIJZIGD G-26-006 Statenvoorstel inzake Brightlands Future Fund, brief GS van 18-3-2026 (GS DOC-00884949)	Gedeputeerde Satijn zegt toe Provinciale Staten in de aanloop naar de oprichting van het Brightlands Future Fund via de reguliere P&C-momenten te informeren over de uitwerking van de governance, waaronder de voorgenomen inrichting en samenstelling van de		Satijn, S.H.M. (Stephan)	26-8-2026 PS worden zoals toegezegd tijdens de regulier P&C-momenten geïnformeerd.	**Afdoen**	**Aanhouden**	**28-08-2026 aanhouden tot na behandeling 1e P&C stuk**

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		Raad van Commissarissen.						
9826	(ESA) Economie en Samenleving 10-04-2026 9.2. P-26-001 Statenvoorstel van de commissie Economie en Samenleving naar aanleiding van het ZRK-rapport inzake Circulaire Economie Limburg, 26-03-2026 (PS DOC-00905040) (incl. 45 min. Lunch in het Prandium)	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat binnen acht weken een mededeling van de portefeuillehouder zal worden verstrekt, waarin de huidige stand van zaken omtrent de ETpathfinder wordt toegelicht, alsmede de nog te verwachten ontwikkelingen.	05-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)				
9827	(ESA) Economie en Samenleving 10-04-2026 9.1. G-26-007 Statenvoorstel inzake Einstein Telescope Low Frequency Centre, brief GS van 17-3-2026 (GS DOC-00898268)	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat bij toekomstige Statenvoorstellen met betrekking tot de ETpathfinder een historische paragraaf zal worden opgenomen, waarin het verloop van het voorafgaande traject wordt uiteengezet.	30-06-2027	Satijn, S.H.M. (Stephan)				

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9828	(ESA) Economie en Samenleving 10-04-2026 9.2. P-26-001 Statenvoorstel van de commissie Economie en Samenleving naar aanleiding van het ZRK-rapport inzake Circulaire Economie Limburg, 26-03-2026 (PS DOC-00905040) (incl. 45 min. Lunch in het Prandium)	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat binnen vier weken een brief aan de gemeenten zal worden verzonden, waarin wordt aanbevolen de circulaire economie verder te stimuleren.	08-05-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	3-6-2026 Zie MPH van 2-6-2026 (GS DOC-00927105).	**Afdoen**	**Afdoen**	
9830	(ESA) Economie en Samenleving 10-04-2026 9.2. P-26-001 Statenvoorstel van de commissie Economie en Samenleving naar aanleiding van het ZRK-rapport inzake Circulaire Economie Limburg, 26-03-2026 (PS DOC-00905040) (incl. 45 min. Lunch in het Prandium)	Gedeputeerde Satijn zegt toe een actualisatie van het uitvoeringsprogramma te delen met de Staten met daarin feitelijk en concreet omschreven welke acties uit het uitvoeringsprogramma zijn uitgevoerd.	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	8-7--2026 Zie MPH van 7-7-2026 (GS DOC-00942196).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9831	(ESA) Economie en Samenleving 10-04-2026 9.2. P-26-001 Statenvoorstel van de commissie Economie en Samenleving naar aanleiding van het ZRK-rapport inzake Circulaire Economie Limburg, 26-03-2026 (PS DOC-00905040) (incl. 45 min. Lunch in het Prandium)	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat, naar aanleiding van het gevoerde commissiedebat, een verscherping zal worden aangebracht in de impulsaanpak circulaire economie en dat de Staten hierover uiterlijk aan het einde van Q2 zullen worden geïnformeerd.	30-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	8-7-2026 Zie MPH van 7-7-2026 (GS DOC-00942196).	**Afdoen**	**Afdoen**	
9852	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 10.2. G-25-001 TWEEDE GEWIJZIGD Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader, brief GS van 21-4-2026 (GS DOC-00913200)	Gedeputeerde Satijn zegt toe erop terug te komen via een mededeling portefeuillehouder of wensen en bedenkingen gelijktijdig met het voorstel voor een besluit over de financiering in één Statenvoorstel aan Provinciale Staten	19-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	17-6-2026 Zie brief GS van 16-6-2026 (GS DOC-00936444) en MPH van 16-6-2026 (GS DOC-00939557).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		kunnen worden voorgelegd						
9853	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 10.3. G-26-008 Statenvoorstel inzake Afwegingskader herbestemde middelen VDL Nedcar, brief GS van 31-3-2026 (GS DOC-00900176)	Gedeputeerde Satijn zegt toe Provinciale Staten via een mededeling portefeuillehouder te informeren over de wijze waarop de afweging plaatsvindt tussen het toekennen van middelen aan de verbetering van de leefbaarheid en aan additionele natuur.	29-05-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	29-5-2026 Zie MPH inzake 'Gewijzigd Statenvoorstel inzake ‘Afwegingskader herbestemde middelen VDL Nedcar’ (G-26-008), brief gedeputeerde Satijn van 29-5-2026 (GS DOC-00932358).	**Afdoen**	**Afdoen**	
9854	(ESA) Economie en Samenleving 22-05-2026 10.3. G-26-008 Statenvoorstel inzake Afwegingskader herbestemde middelen VDL Nedcar, brief GS van 31-3-2026 (GS DOC-00900176)	Gedeputeerde Satijn zegt toe Provinciale Staten via een mededeling portefeuillehouder te informeren over hoeveel voormalig medewerkers van VDL op dit moment werkzaam zijn bij het defentec cluster in Born.	19-06-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	29-5-2026 Zie MPH inzake 'Gewijzigd Statenvoorstel inzake ‘Afwegingskader herbestemde middelen VDL Nedcar’ (G-26-008), brief gedeputeerde Satijn van 29-5-2026 (GS DOC-00932358).	**Afdoen**	**Afdoen**	

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
9869	(PS) Provinciale Staten 19-06-2026 11.4. G-26-008 GEWIJZIGD Statenvoorstel inzake Afwegingskader herbestemde middelen VDL Nedcar, brief GS van 29-5-2026 (GS DOC-00932358)	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat GS binnen 3 weken schriftelijk zal reageren op de provinciale onderwerpen (jongereneducatie) zoals genoemd in Amendement 233 Smeets c.s. inzake Limburgs instituut voor vrede veiligheid en herinneringscultuur.	10-07-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)				
9871	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 7. Verzoek tot interpellatiedebat over de financiële situatie Maastricht Aachen Airport (MAA)	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat de meerjarenprognose 2026–2030 van MAA vertrouwelijk met Provinciale Staten wordt gedeeld, zodra deze van de bestuurder van MAA is ontvangen en in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van	31-12-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	27-7-2026 Zodra de meerjarenprognose 2026–2030 van MAA door de bestuurder is aangeleverd en door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is vastgesteld, wordt deze conform de toezegging vertrouwelijk met PS gedeeld.			

Nr	Agendapunt	Toezegging	Deadline	Verantwoordelijke	Stand van zaken GS	Afdoenings voorstel GS	Afdoenings voorstel voorzitter	Toelichting
		de luchthaven is vastgesteld.						
9876	(PS) Provinciale Staten 26-06-2026 8.1. G-26-017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027, brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00912021)	Gedeputeerde Satijn zegt toe met het college te bespreken of een sessie kan worden georganiseerd om samen met PS na te denken over de geopolitieke ontwikkelingen, de hierbij horende context en de gevolgen daarvan en hier PS hierover te informeren in Q3.	30-09-2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)				
9705	(PS) Provinciale Staten 27-06-2025 7.1. Gewijzigd G-25-009 Statenvoorstel inzake Voorjaarsnota 2025, brief GS van 17-6-2025 (GS DOC-00787235)	Gedeputeerde Theuns zegt toe het onderwerp transformatiefonds mee te nemen in de uitvoering van motie 3218.	31-10-2025	Theuns, M.L.M. (Michael)				

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Voorraadagenda Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) 4-9-2026

Dosnr	Titel	Portefeuillehouder	Soort	W 36	W 41	W 44	W 47	W 53	Opmerking
1678	Mededeling portefeuillehouder inzake Q4 kwartaalrapportage 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, brief gedeputeerde Satijn van 7-4-2026 (GS DOC-00884592)	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Bespreekstuk	ESA 04-09-2026					
1713	Nabespreking AV IPO 23-6-2026	Faassen, L.A.L. (Leon)	Bespreekstuk	ESA 04-09-2026					
1720	Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251)	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Bespreekstuk	ESA 04-09-2026					
1741	Nabespreking notulen / EGTS EMR ALV 5-6-2026	Roemer, E.G.M. (Emile)	Bespreekstuk	ESA 04-09-2026					
1748	Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 Limburg eert haar mijnverleden, brief GS van 18-8-2026 (GS DOC-00969924)	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	Sonderend	ESA 04-09-2026					
1782	G-26-019 Statenvoorstel inzake verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00942356)	Demollin-Schneiders, E.A.M.B. (Elianne)	Statenvoorstel	ESA 04-09-2026					
1783	Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801), brief gedeputeerde Kuntzelaers van 16-6-2026 (GS DOC-00934420)	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	Bespreekstuk	ESA 04-09-2026					

1786	G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00939062)	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel	ESA 04-09-2026					
1641	Statenvoorstel wensen en bedenkingen omtrent beëindigen provinciale deelneming IBA Parkstad BV	Theuns, M.L.M. (Michael)	Statenvoorstel		ESA 09-10-2026				
1714	Voorbespreking AV IPO 3-11-2026	Faassen, L.A.L. (Leon)	Bespreekstuk		ESA 09-10-2026				
1722	Statenvoorstel Legesverordening 2027	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel		ESA 09-10-2026				
1679	Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2027	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel			ESA 30-10-2026			Gezamenlijke commissievergadering LEO en ESA
1680	Statenvoorstel inzake najaarsnota 2026	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel			ESA 30-10-2026			Gezamenlijke commissievergadering LEO en ESA
1794	Sonderend stuk inzake BMHC (Health Campus)	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Sonderend			ESA 30-10-2026			
280	Statenvoorstel Provinciaal Inpassings Plan (PIP) Proefdraaiplaats Maastricht Aachen Airport (MAA)	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel				ESA 20-11-2026		
1614	Sonderend stuk Uitgangspunten en criteria subsidieregeling Culturele infrastructuur 2029-2032	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	Sonderend				ESA 20-11-2026		
1715	Nabespreking AV IPO 3-11-2026	Faassen, L.A.L. (Leon)	Bespreekstuk				ESA 20-11-2026		
1721	Voortgangsrapportage 8 LEF	Caldenberg van, M. (Marc)	Bespreekstuk				ESA 20-11-2026		
1744	Voorbespreking EMR-EGTS vergadering op 4-12-2026	Roemer, E.G.M. (Emile)	Bespreekstuk				ESA 20-11-2026		

1747	Informerend stuk inzake Brightlandsrapportage 2026 – vierde voortgangsrapportage, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00937453)	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Bespreekstuk				ESA 20-11-2026		
1749	Statenvoorstel Branding Limburg	Roemer, E.G.M. (Emile)	Statenvoorstel				ESA 20-11-2026		
1750	Statenvoorstel Structureel financieel borgen van de Sociale Agenda binnen de provinciale begroting	Caldenberg van, M. (Marc)	Statenvoorstel				ESA 20-11-2026		
1751	4e voortgangsrapportage Transitie MAA	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Bespreekstuk				ESA 20-11-2026		
1774	Tussenevaluatie Brightlands	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Bespreekstuk				ESA 20-11-2026		
1787	Statenvoorstel Project Economic Board Limburg	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel				ESA 20-11-2026		
1788	Statenvoorstel BMHC (Health Campus)	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel				ESA 20-11-2026		
1259	Statenvoorstel Ontwikkel- en Samenwerkingsstrategie van de Oostflank Brunssum	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel					ESA 01-01-2027	Q1 2027
1742	Nabespreking notulen / EGTS EMR ALV 4-12-2026	Roemer, E.G.M. (Emile)	Bespreekstuk					ESA 01-01-2027	Q1 2027
1752	Statenvoorstel vaststelling en publicatie tenderregeling Culturele Infrastructuur 2029-2032	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	Statenvoorstel					ESA 01-01-2027	Q1 2027
1789	Voortgangsrapportage Limburgse Taal	Kuntzelaers, J.J.M. (Jasper)	Bespreekstuk					ESA 01-01-2027	Q1 2027
1790	Statenvoorstel onderzoek inzake Limburgse Fondsenstrategie	Satijn, S.H.M. (Stephan)	Statenvoorstel					ESA 01-01-2027	Q1 2027
1795	Statenvoorstel contourennotitie Warmtenet Zuid-Limburg	Caldenberg van, M. (Marc)	Statenvoorstel					ESA 01-01-2027	Q1 2027

Overige activiteiten

Datum	Activiteit	Opmerkingen

28-8-2026	Inloopmoment inzake openbare gedeelte digitaal dashboard voor het groot project 'Transitie Maastricht Aachen Airport'	
13-9-2026	20e Liberation Concert	
6-10-2026	IPO technische briefing Begroting	
9-10-2026	Informatiesessie Culturele Infrastructuur 2029-2032	
27-10-2026	50 jaar Euregio Maas Rijn	
3-11-2026	AV IPO	
2-12-2026	8e Grenslandconferentie Nederland-Nordrhein-Westfalen	
4-12-2026	Vergadering EMR-EGTS	

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Overzichtsdocument ingekomen stukken Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) 8-5-2026 t/m 20-8-2026

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
12-05-2026	11 mei: Limburg bij Nederland gevoegd, e-mail burger van 11-05-2026 (PS DOC-00923939)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
22-05-2026	Jaarverslag Stichting Omroep Limburg 2025, mail L1 van 20-5-2026 (PS DOC-00928958)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
26-05-2026	Asiel plaatsen, e-mail burger van 22-5-2026 (PS DOC-00929733)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
26-05-2026	AV IPO aanbiedingsbrief en stukken Algemene Vergadering op 23-06-2026, e-mail IPO van 22-05-2026 (PS DOC-00929732)	Extern	Bespreekstuk voor de commissievergadering Leefomgeving (LEO) VAN 29-5-2026, te betrekken bij de behandeling van agendapunt Voorbespreking AV IPO 23-6-2026.
28-05-2026	Petitie behoud inhoudelijke programma's L1, e-mail burger van 26-5-2026 (PS DOC-00929890)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
29-05-2026	Is onze samenleving weerbaar, e-mail van burger van 27-5-2026 (PS DOC-00931022)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
02-06-2026	AV IPO extra informatie technische briefing jaarstukken, tussenrapportage en conceptbegroting op 9 juni, e-mail IPO van 1-6-2026 (PS DOC-00934087)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
02-06-2026	Monument voor Afro-Amerikaanse bevrijders, e-mail Stichting Black Liberators in the Netherlands van 2-6-2026 (PS DOC-00934070)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
12-06-2026	Klacht bij Europese Commissie over MAA, e-mail Alliantie pleinAIR Maastricht van 10-6-2026 (PS DOC-00938197)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
16-06-2026	Erfgoed (& Cultuur) in het verkiezingsprogramma Provinciale Statenverkiezingen 2027, e-mail van kunsten '92 van 16-6-2026 (PS DOC-00941014)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
16-06-2026	AV IPO laatste informatie en beantwoording technische vragen voor AV IPO 23 juni 2026, e-mail IPO van 16-06-2026 (PS DOC-00941007)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
18-06-2026	Nota van de Alliantie plein Air Maastricht inzake bespreking Jaarrekening 2025, brief van Alliantie pleinAIR Maastricht van 17-6-2026 (PS DOC-00941960)	Extern	Bespreekstuk voor de Statenvergadering van 19-6-2026, te betrekken bij de behandeling van agendapunt G-26-015 Statenvoorstel inzake Jaarstukken 2025.
19-06-2026	AV IPO accountantsverslag 2025, e-mail IPO van 18-06-2026 (PS DOC-00942231)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
25-06-2026	Vragen uit het veld en lessen te trekken enquete cororna - Limburg, brief burger van 19-06-2026 (PS DOC-00943496)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
25-06-2026	Jaarverslag 2026 Raad voor het Openbaar Bestuur, e-mail Raad voor het Openbaar Bestuur van 23-6-2026 (PS DOC-00944176)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
25-06-2026	Oproep tot het indienen van projecten voor de Grenslandprijs 2026, e-mail Team GROS NL-NRW van 22-06-2026 (PS DOC-00943903)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
25-06-2026	Businessplan MAA onhaalbaar, e-mail Alliantie pleinAIR Maastricht van 25-6-2026 (PS DOC-00945646)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
03-07-2026	Aanbiedingsbrief rapport 'Werknemers op Chemelot willen duidelijkheid, zekerheid en invloed', brief FNV van 30-06-2026 (PS DOC-00950086)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
10-07-2026	Jaarverslag academische werkplaats ouderenzorg limburg, brief academische werkplaats ouderenzorg Limburg van 7-7-2026 (PS DOC-00952983)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
17-07-2026	Aanbod presentatie analyse MAA, e-mail burger van 7-07-2026 (PS DOC-00956150)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
21-07-2026	Nieuw voorstel ontwerpthema provinciale munten, email burger van 20-7-2026 (PS DOC-00956976)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
22-07-2026	Brief inzake voorgenomen supermarktontwikkeling Ittervoort, email Supermarkten Heerschap B.V. van 22-7-2026 (PS DOC-00958717)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.
20-08-2026	De resterende 5,51 hectare wettelijke natuurcompensatie voor de kern Nieuwstadt in het licht van uw Statenvoorstel G-26-018, brief Stichting De Groene Sporenwolf van 11-08-2026 (PS DOC-00967330)	Extern	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 04-09-2026, te betrekken bij agendapunt 'Mededeling portefeuillehouder inzake Q4 kwartaalrapportage 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo'.
20-08-2026	AV IPO conceptverslag van 23 juni 2026, e-mail IPO van 29-07-2026 (PS DOC-00970132)	Extern	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 04-09-2026 te betrekken bij agendapunt 'Nabespreking AV IPO 23-6-2026'.
24-07-2026	Analyse kwartaalrapportage Q4 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo, interne memo Griffie van 24-04-2026 (PS DOC-00959816)	Griffie	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 4-9-2026, agendapunt Q4 rapportage 2025 Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo.
08-05-2026	G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, brief GS van 5-5-2026 (GS DOC-00919757)	GS	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 22-5-2026 en Statenvergadering van 19-6-2026, agendapunt G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.
11-05-2026	Verdaging beantwoording schriftelijke vragen SP-Smeets inzake Kraamzorg onder druk in Zuid-Limburg, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 11-5-2026 (GS DOC-00921054)	GS	voor kennisgeving aannemen
12-05-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake dashboard Maastricht Aachen Airport, brief gedeputeerde Satijn van 21-4-2026 (GS DOC-00916439)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
12-05-2026	Beantwoording schriftelijke vragen VVD-Maillé inzake Digitale autonomie Provincie Limburg, brief GS van 12-5-2026 (GS DOC-00916270)	GS	voor kennisgeving aannemen

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
12-05-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake resultaten LimburgToerisme programma, brief gedeputeerde Satijn van 12-5-2026 (GS DOC-00917161)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
19-05-2026	Beantwoording schriftelijke vragen SP-Kuiper inzake Digitale weerbaarheid van jongeren, brief GS van 19-5-2026 (GS DOC-00908009)	GS	voor kennisgeving aannemen
19-05-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake toezeggingen Mbo in Limburg (toezegging 9764 en 9766), brief gedeputeerde Demollin van 19-5-2026 (GS DOC-00915327)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
19-05-2026	Beantwoording schriftelijke vragen SP-Kuiper inzake Limburgs actieplan tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld, brief GS van 19-5-2026 (GS DOC-00910915)	GS	voor kennisgeving aannemen
19-05-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake L1 taal en cultuur, brief gedeputeerde Kuntzelaers van 19-5-2026 (GS DOC-00920718)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
19-05-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake verlenging BNG hybride lening tranche 2016, brief gedeputeerde Satijn van 19-5-2026 (GS DOC-00920380)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
19-05-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake onderhandelingsresultaat CAO provinciale sector 2026-2028, brief gedeputeerde Satijn van 19-5-2026 (GS DOC-00921325)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
26-05-2026	Beantwoording schriftelijke vragen BBB-Goossen inzake Sportpas-pilot voor jongeren in Heerlen en mogelijke Limburgse toepassing, brief GS van 26-5-2026 (GS DOC-00923596)	GS	voor kennisgeving aannemen
26-05-2026	Beantwoording schriftelijke vragen VVD-Koopman en Bloi inzake mogelijke deelname aan Olympische kandidatuur KölnRheinRuhr, brief GS van 26-5-2026 (GS DOC-00918681)	GS	voor kennisgeving aannemen
26-05-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake eerste openstelling Sprintsubsidie MKB, brief gedeputeerde Satijn van 26-5-2026 (GS DOC-00928796)	GS	Voor kennisgeving aannemen.

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
26-05-2026	Beantwoording schriftelijke vragen SP-Wolters Gregorio inzake Golf aan natuurbranden op militaire oefenterreinen, brief GS van 26-5-2026 (GS DOC-00920090)	GS	voor kennisgeving aannemen
29-05-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake 'Gewijzigd Statenvoorstel inzake ‘Afwegingskader herbestemde middelen VDL Nedcar’ (G-26-008), brief gedeputeerde Satijn van 29-5-2026 (GS DOC-00932358)	GS	Bespreekstuk voor de Statenvergadering van 19-6-2026, te betrekken bij de behandeling van agendapunt G-26-008 Statenvoorstel inzake Afwegingskader herbestemde middelen VDL Nedcar.
02-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Circulaire Economie (afhandeling toezegging 9828), brief gedeputeerde Satijn van 2-6-2026 (GS DOC-00927105)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
02-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake voortgang Regio Deals per mei 2026, brief gedeputeerde Demollin van 2-6-2026 (GS DOC-00906026)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
08-06-2026	GEWIJZIGD G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed, brief GS van 8-6-2026 (GS DOC-00935452)	GS	Bespreekstuk voor de Statenvergadering van 19-6-2026, agendapunt GEWIJZIGD G-26-016 Statenvoorstel inzake fonds voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.
10-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake informatiesessie grootschalige inwonerconsultatie, brief gedeputeerde Demollin van 10-6-2026 (GS DOC-00934870)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
10-06-2026	GEWIJZIGD G-26-011 Statenvoorstel inzake Euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling, brief GS van 9-6-2026 (GS DOC-00934852)	GS	Bespreekstuk voor de Statenvergadering van 19-6-2026, agendapunt GEWIJZIGD G-26-011 Statenvoorstel inzake Euregionale kennis, onderwijs en arbeidsmarktontwikkeling.
10-06-2026	Beantwoording schriftelijke vragen VVD-Bloi en Koopman inzake vertrek jongeren uit het Heuvelland, brief GS van 9-6-2026 (GS DOC-00927012)	GS	voor kennisgeving aannemen

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
10-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk, brief gedeputeerde Demollin van 9-6-2026 (GS DOC-00933912)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
10-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake ophoging subsidieplafond Nadere subsidieregels Archeologie 2025-2027, brief gedeputeerde Kuntzelaers van 9-6-2026 (GS DOC-00914630)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
10-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake 3e gewijzigde motie 3204 Smeets c.s. inzake Het Rijk midden in Limburg, brief gedeputeerde Satijn van 9-6-2026 (GS DOC-00933844)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
11-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake de propositie 'Sociaal en Veerkrachtig Limburg', brief gedeputeerde Van Caldenberg van 11-6-2026 (GS DOC-00869087)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
15-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Clusterplan Chemelot 'Strategische Autonomie door Circulaire Chemie', brief gedeputeerde Satijn van 15-6-2026 (GS DOC-00939704)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
16-06-2026	Brief inzake Verslag Limburgse Regietafel d.d. 5 juni 2026, brief CdK-Roemer van 16-6-2026 (GS DOC-00939857)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
16-06-2026	Brief inzake toezegging commissie ESA d.d. 22 mei 2026 (Toezegging 9852), brief GS van 16-6-2026 (GS DOC-00936444)	GS	Bespreekstuk voor de Statenvergadering van 19-6-2026, te betrekken bij de behandeling van agendapunt G-25-001 TWEEDE GEWIJZIGD Statenvoorstel inzake sturing in Samenwerking 4.0 - strategisch- en uitvoeringskader.
16-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake motie 3230 Talent voor Limburg, mbo-traineeship, brief gedeputeerde Satijn van 16-6-2026 (GS DOC-00928397)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
16-06-2026	Beantwoording schriftelijke vragen SP-Smeets inzake kraamzorg onder druk in Zuid-Limburg, brief GS van 16-6-2026 (GS DOC-00939089)	GS	voor kennisgeving aannemen

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
16-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake de evaluatie van de pilot voor het stellen van financiële zekerheid (toezegging 9647), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 16-6-2026 (GS DOC-00914944)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
16-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801), brief gedeputeerde Kuntzelaers van 16-6-2026 (GS DOC-00934420)	GS	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 4-9-2026, agendapunt Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801).
17-06-2026	Beantwoording schriftelijke vragen SP-Smeets inzake Verlenging noodmaatregel Maastricht Aachen Airport en uitblijven informatievoorziening aan Provinciale Staten, brief GS van 16-6-2026 (GS DOC-00941771)	GS	ter kennisgeving aannemen
17-06-2026	Beantwoording schriftelijke vragen GroenLinks-Mertens en D66-Stocks inzake uitzonderlijke hulpmaatregelen MAA, brief GS van 16-6-2026 (GS DOC-00941775)	GS	ter kennisgeving aannemen
17-06-2026	Beantwoording schriftelijke vragen BBB-Zeedzen inzake berichtgeving over mogelijke verlenging noodmaatregel Maastricht Aachen Airport, brief GS van 16-6-2026 (GS DOC-00941767)	GS	ter kennisgeving aannemen
17-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake inzake Structurele borging van de Sociale Agenda (toezegging 9770), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 16-6-2026 (GS DOC-00935233)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
17-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Einstein Telescope, brief gedeputeerde Satijn van 16-6-2026 (GS DOC-00937338)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
17-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake inventarisatie beschikbaar zwemwater in Limburg (toezegging 9720), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 9-6-2026 (GS DOC-00930257)	GS	Gewijzigde versie toegevoegd inclusief werkende link. Voor kennisgeving aannemen.

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
18-06-2026	Beantwoording schriftelijke vragen BBB-Huizing inzake uitfasering luchtalarm, brief CdK-Roemer als Rijksorgaan van 18-6-2026 (GS DOC-00934928)	GS	ter kennisgeving aannemen
22-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake voorgenomen verkoop van grondendoor Provincie aan Californië B.V., brief gedeputeerde Demollin van 22-6-2026 (GS DOC-00943774)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
23-06-2026	Integrale jaarrapportage inkoop en aanbesteding 2025, brief GS van 23-6-2026 (GS DOC-00941207)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
23-06-2026	Beantwoording schriftelijke vragen VVD-Koopman inzake tekort aan stageplaatsen voor mbo-studenten in Limburg, brief GS van 23-6-2026 (GS DOC-00933622)	GS	voor kennisgeving aannemen
23-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Samenwerking met Techkwadraat (toezegging 9767), brief gedeputeerde Demollin van 23-6-2026 (GS DOC-00937470)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
23-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2026 voor gemeenten, brief GS van 23-6-2026 (GS DOC-00935224)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
23-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake pilot TUG voor onbemande luchtvaartuigen, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 23-6-2026 (GS DOC-00939514)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
23-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake vijfde en zesde voortgangsrapportage Vie Kerkrade, brief gedeputeerde Theuns en Van Caldenberg van 23-6-2026 (GS DOC-00765052)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
24-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake nieuw verdeelmodel Provinciefonds, brief gedeputeerde Satijn van 24-6-2026 (GS DOC-00945173)	GS	Voor kennisgeving aannemen.

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
25-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Limburgse taal in de Voorjaarsrapportage, brief gedeputeerde Kuntzelaers van 25-6-2026 (GS DOC-00946097)	GS	Bespreekstuk voor de Statenvergadering van 26-6-2026, te betrekken bij de behandeling van agendapunt G-26-017 Statenvoorstel inzake Voorjaarsrapportage 2026 en Kaderbrief 2027.
30-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake meicirculaire gemeentefonds 2026, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00934283)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
30-06-2026	Beantwoording schriftellijke vragen CDA-Hanegraaff inzake Vestiging van de Omgevingsdienst Noord en Midden-Limburg op Brightlands Campus Greenport Venlo, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00933593)	GS	ter kennisgeving aannemen
30-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake publicatie voornemens tot verlening van begrotingssubsidies, brief gedeputeerde Satijn van 30-6-2026 (GS DOC-00944681)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
30-06-2026	G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00939062)	GS	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 4-9-2026 en Statenvergadering van 25-9-2026, agendapunt G-26-018 Statenvoorstel beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar.
30-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake periodieke rapportage digitale toegankelijkheid, brief gedeputeerde Satijn van 30-6-2026 (GS DOC-00933645)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
30-06-2026	Informerend stuk inzake Brightlandsrapportage 2026 – vierde voortgangsrapportage, brief GS van 30-6-2026 (GS DOC-00937453)	GS	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 20-11-2026, agendapunt Informerend stuk inzake Brightlandsrapportage 2026 – vierde voortgangsrapportage.
30-06-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Interreg Maas-Rijn (NL-BE-DE), brief CdK-Roemer van 30-6-2026 (GS DOC-00944196)	GS	Voor kennisgeving aannemen.

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
02-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake reactie defensienota, brief gedeputeerde Satijn van 30-6-2026 (GS DOC-00944098)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
03-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake subsidiebeschikking Designstudie voor Einstein Telescope – Low-Frequency Center, brief gedeputeerde Satijn van 30-6-2026 (GS DOC-00943868)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
07-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake dak- en thuisloosheid in Limburg (motie 3260), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 7-7-2026 (GS DOC-00940618)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
07-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake de Nadere subsidieregels Brede Sociale Infrastructuur 2027 e.v. en sporttakplatform Iedereen Kan Sporten en Bijzonder in Beweging, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 7-7-2026 (GS DOC-00942969)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
07-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Stand van zaken MVOI-actieplan (toezegging 9829), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 7-7-2026 (GS DOC-00944756)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
07-07-2026	G-26-019 Statenvoorstel inzake verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00942356)	GS	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 4-9-2026 en Statenvergadering van 25-9-2026, agendapunt G-26-019 Statenvoorstel inzake verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026.
07-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake subsidieverlening Regionaal Sport- en Beweegakkoord Zuid-Limburg 2025-2027, brief gedeputeerde Van Caldenberg van 7-7-2026 (GS DOC-00905724)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
07-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake voortgang en versnelling Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie, brief gedeputeerde Satijn van 7-7-2026 (GS DOC-00942196)	GS	Voor kennisgeving aannemen.

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
07-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake economische visie, brief gedeputeerde Satijn van 7-7-2026 (GS DOC-00949522)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
07-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Provinciale Kwaliteitsagenda Vrijetijdeconomie Limburg, brief gedeputeerde Satijn van 7-7-2026 (GS DOC-00951101)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
07-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake Verzekerd van Vastelaovend (Motie 3193), brief gedeputeerde Kuntzelaers van 7-7-2026 (GS DOC-00893498)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
07-07-2026	Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00881251)	GS	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 4-9-2026, agendapunt Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026.
08-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake update Dashboard Maastricht Aachen Airport, brief gedeputeerde Satijn van 30-6-2026 (GS DOC-00930655)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
08-07-2026	Beantwoording schriftelijke vragen JA21-Blijlevens inzake Windturbineproject Ventori (E313, Riemst-Tongeren), brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00945207)	GS	voor kennisgeving aannemen
08-07-2026	Beantwoording schriftelijke vragen GroenLinks-Jetten en Sol inzake gedoogbeschikking VDL, brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00943911)	GS	voor kennisgeving aannemen
09-07-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake clusterplan Chemelot en Kamerbrief, brief gedeputeerde Satijn van 9-7-2026 (GS DOC-00944680)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
09-07-2026	Verdaging schriftelijke vragen SP-Smeets inzake Werknemersparticipatie en toekomstzekerheid Chemelot, brief gedeputeerde Satijn van 9-7-2026 (GS DOC-00949190)	GS	voor kennisgeving aannemen
16-07-2026	Brief inzake gedoogverklaring VDL Nedcar B.V., brief GS van 7-7-2026 (GS DOC-00951045)	GS	Voor kennisgeving aannemen.

Datum in	Titel	Afzender	Wijze van afdoen
11-08-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake uitvoering Routekaart borging Sociale Agenda (Toezegging 9874), brief gedeputeerde Van Caldenberg van 11-8-2026 (GS DOC-00963390)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
11-08-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake uitvoering motie 3329 Berghorst c.s. inzake Structureel financieren wat je structureel doet, bief gedeputeerde Van Caldenberg van 11-8-2026 (GS DOC-00951605)	GS	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 30-10 en Provinciale Statenvergadering van 06-11, te betrekken bij de behandeling van agendapunt Programmabegroting 2027.
20-08-2026	Mededeling portefeuillehouder inzake ontwikkelingen rond MAA, brief GS van 18-8-2026 (GS DOC-00968284)	GS	Voor kennisgeving aannemen.
20-08-2026	Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 Limburg eert haar mijnverleden, brief GS van 18-8-2026 (GS DOC-00969924)	GS	Bespreekstuk voor de commissievergadering van 04-09-2026 te betrekken bij agendapunt Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 Limburg eert haar mijnverleden.

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Overzichtsdocument Uitnodigingen Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) 8-5-2026 t/m 20-8-2026

Datum ingekomen	Datum evenement	Titel	Afzender	Actie	Aanmelden voor
24-07-2026	13-09-2026	Uitnodiging 20e Liberation Concert, 13 september 2026 op de Amerikaanse Begraafplaats te Margraten (GS DOC-00967238)	CdK	Aanmelden via link in uitnodiging	
13-05-2026	16-10-2026	Uitnodiging 16 oktober 2026 inzake personeelstekort gezondheidszorg, e-mail Gezondheidsakkoord Zuid-Limburg (PS DOC-00924361)	Extern	Voor kennisgeving aannemen. Aanmelden via link in uitnodiging.	
21-05-2026	04-06-2026	IPO Technische briefing digitalisering en cybersecurity op 4 juni 2026, e-mail IPO van 13-5-2026 (PS DOC-00925652)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.	
27-05-2026	02-12-2026	Save the date Grenzlandkonferenz 2026 in Bocholt, email Grenzlandkonferenz 2026 van 26-5-2026 (PS DOC-00930619)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.	
28-05-2026	27-10-2026	Save the date 50 jaar Euregio Maas Rijn op 27 oktober 2026, email EMR van 26-5-2026 (PS DOC-00929846)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.	
29-05-2026	04-06-2026	Uitnodiging IPO Technische briefing digitalisering en cybersecurity op 4 juni 2026, e-mail IPO van 28-5-2026 (PS DOC-00932034)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.	
19-06-2026	16-10-2026	Aanvulling uitnodiging Binden en Boeien van personeel op 16 oktober 2026, e-mail Gezondheidsakkoord Zuid-Limburg van 18-06-2026 (PS DOC-00942724)	Extern	Aanmelden via link in uitnodiging.	01-09-2026

Datum ingekomen	Datum evenement	Titel	Afzender	Actie	Aanmelden voor
25-06-2026	10-07-2026	Uitnodiging opening 'Oet 't Hert' op 10 juli 2026, e-mail Limburgs Museum van 25-6-2026 (PS DOC-00946053)	Extern	Voor kennisgeving aannemen.	
26-06-2026	10-07-2026	Uitnodiging opening 'Oet 't Hert' op 10 juli 2026 incl. aanmeldlink, e-mail Limburgs Museum van 25-6-2026 (PS DOC-00946467)	Extern	Aanmelden via link in uitnodiging.	
21-05-2026	29-05-2026	Uitnodiging informatiesessie Limburgse Defensie Agenda vrijdag 29 mei 2026 in het Statenrestaurant brief gedeputeerde Satijn van 21-5-2026 (GS DOC-00921842)	GS	Voor kennisgeving aannemen.	
22-05-2026	29-05-2026	Uitnodiging informatiesessie over het rapportageformat van het LEF en het BFF, op 29 mei 2026, in het Statenrestaurant van het Gouvernement te Maastricht, brief gedeputeerde Satijn van 22-5-2026 (GS DOC-000928959)	GS	Voor kennisgeving aannemen.	
08-06-2026	28-07-2026	Kennisgeving besloten deel dashboard MAA; uitnodiging inloopmoment 28 augustus 2026, aanvang: 11:15 uur, locatie: Peter Debyezaal, brief gedeputeerde Satijn van 8-6-2026 (GS DOC-00919027)	GS	Voor kennisgeving aannemen.	
07-07-2026	04-09-2026	Uitnodiging Klankbordgroep data, informatie en kennis, 4 september 2026 van 09.00 uur tot 10.00 uur in de Maaszaal, brief gedeputeerde Demollin van 29-6-2026 (GS DOC-00943949)	GS	Voor kennisgeving aannemen.	

Datum ingekomen	Datum evenement	Titel	Afzender	Actie	Aanmelden voor
19-08-2026	09-10-2026	Uitnodiging informatiesessie Culturele Infrastructuur 2029-2032 vrijdag 9 oktober 2026 te Maaszaal (D 2.01) brief gedeputeerde Kuntzelaers van 19-8-2026 (GS DOC-00964558)	GS	Voor kennisgeving aannemen.	

provincie
Limburg

Provinciale Staten

Ons kenmerk	DOC-00942356	**Uw kenmerk**	-
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	7 juli 2026
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	7 juli 2026

Onderwerp
G-26-019 Statenvoorstel inzake verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026

Geachte Staten,

Bijgevoegd doen wij u ter vaststelling het Statenvoorstel "Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026" toekomen. Met deze verordening wordt het juridisch kader voor het opvragen van systematische toezichtinformatie geactualiseerd. Actualisatie is noodzakelijk, omdat de huidige verordening uit 2014 op onderdelen niet meer aansluit bij de geldende wet- en regelgeving en de actuele toezichtpraktijk. In het bijzonder zijn de wijzigingen binnen het domein Omgevingsrecht als gevolg van de Omgevingswet en de opname binnen het systematisch toezicht van het domein Erfgoed aanleiding voor deze herziening.

Met vaststelling van deze verordening beschikt de provincie weer over een actueel en helder kader voor de uitvoering van haar wettelijke taak als interbestuurlijk toezichthouder.

Wanneer in de toekomst ook interbestuurlijke toezichttaken op grond van de Wet versterking regie op de volkshuisvesting en de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen bij de provincie worden belegd, zal deze verordening opnieuw worden geactualiseerd.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

De conceptverordening "Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026" zal in uw Statencommissie ESA op 9 oktober 2026 worden gesondeerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

provincie
Limburg

Statenvoorstel

Strategie en Communicatie

Onderwerp	Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026
Datum	25 september 2026
G-nummer	G-26-019

Onderwerp

Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026

Samenvatting

Het houden van toezicht op de uitvoering van wettelijke taken door gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap is één van de kerntaken van provincies. Het generiek interbestuurlijk toezicht (IBT) heeft betrekking op de domeinen Omgevingsrecht, Informatie- en archiefbeheer, Huisvesting vergunninghouders en Erfgoed

Om te kunnen beoordelen of deze wettelijke taken naar behoren worden uitgevoerd, heeft de provincie informatie nodig van de onder toezicht staande bestuursorganen. Een deel daarvan betreft systematische toezichtinformatie: specifieke, periodiek aan te leveren informatie die, conform het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie en artikel 124h van de Gemeentewet, uitsluitend op basis van een provinciale verordening verplicht kan worden opgevraagd.

De huidige Verordening op systematische toezichtinformatie Limburg dateert uit 2014 en is op onderdelen verouderd. Sindsdien zijn het wettelijke kader en de toezichtpraktijk gewijzigd, onder meer door de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de toevoeging van het domein Erfgoed. Daarom is actualisatie van de verordening noodzakelijk.

Met vaststelling van de Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026 beschikt de provincie weer over een actueel juridisch kader om systematische toezichtinformatie op een uniforme en rechtmatige wijze op te vragen.

Voorstel

1. Het vaststellen van de Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026 en deze publiceren in het Provincieblad;

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

2. Het intrekken van de huidige Verordening op systematische toezichtinformatie uit 2014.

Aanleiding en bestuurlijke context

Het houden van interbestuurlijk toezicht is een wettelijke taak van de provincie. Daarbij ziet de provincie erop toe dat gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap de aan hen opgedragen medebewindstaken naar behoren uitvoeren.

Voor een goede uitvoering van deze toezichttaak heeft de provincie informatie nodig. Soms gaat het om informatie die in een individueel geval wordt opgevraagd, bijvoorbeeld naar aanleiding van een melding, signaal of concreet risico. Daarnaast heeft de provincie behoefte aan informatie die met een vaste frequentie, in een vooraf bepaalde vorm, structureel wordt verstrekt. Dat is systematische toezichtinformatie. Als Gedeputeerde Staten systematische toezichtinformatie willen ontvangen, is daarvoor op grond van het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie en artikel 124h van de Gemeentewet een provinciale verordening vereist.

De huidige verordening uit 2014 sluit niet meer volledig aan op de geldende wet- en regelgeving. Met name de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de uitbreiding van het systematisch toezicht met het domein Erfgoed maken actualisatie noodzakelijk. Met het actualiseren van de verordening wordt aangesloten bij de landelijke kaders en de actuele wet- en regelgeving. Daarnaast biedt de nieuwe verordening meer duidelijkheid richting de informatieplichtige partijen over de aard, frequentie en wijze van aanlevering van de gevraagde toezichtinformatie.

De verordening vormt daarmee een noodzakelijk instrument voor de uitvoering van het interbestuurlijk toezicht door de provincie Limburg. Zij draagt bij aan een uniforme informatie-uitvraag, tijdige signalering van risico’s en, indien nodig, het treffen van passende bestuurlijke interventies

Bevoegdheid

De wettelijke basis voor het interbestuurlijk toezicht is verankerd in de Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) en Artikel 124h van de Gemeentewet. Op grond hiervan kunnen Provinciale Staten een verordening inzake systematische toezichtinformatie vaststellen. Het vaststellen van deze verordening is een bevoegdheid van Provinciale Staten.

Beoogd resultaat

Vaststelling van de Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026 en deze publiceren in het Provincieblad en het intrekken van de huidige Verordening op systematische toezichtinformatie uit 2014.

Toelichting, argumenten en onderbouwing

Gedeputeerde Staten zijn als dagelijks bestuur van de provincie verantwoordelijk voor het interbestuurlijk toezicht op gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. In dat kader beoordelen zij of wettelijke taken naar behoren worden uitgevoerd en of bestuurlijke interventie nodig is. Hiervoor verzamelt zij als interbestuurlijk toezichthouder informatie over de vraag of de uitvoering van een wettelijke taak door de gemeente voldoet aan de daaraan gestelde eisen.

Indien in een incidenteel geval behoefte bestaat aan informatie, bijvoorbeeld naar aanleiding van een melding of signaal, kan deze informatie worden opgevraagd op grond van artikel 118 Gemeentewet. Gedeputeerde Staten heeft echter ook behoefte aan structurele, met vooraf bepaalde regelmaat en omvang, informatie. Dit wordt het systematisch toezicht genoemd. Voor het structureel en periodiek opvragen van informatie is echter, conform het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie en artikel 124h van de Gemeentewet, een afzonderlijke grondslag nodig. Die grondslag wordt gevormd door de voorliggende verordening.

Waarom is actualisatie noodzakelijk?
De huidige Verordening op systematische toezichtinformatie Limburg is vastgesteld in 2014 en is niet langer op alle onderdelen actueel. Voor het domein Omgevingsrecht geldt dat de Omgevingswet en de daarop gebaseerde regelgeving in de plaats zijn gekomen van eerdere wettelijke grondslagen. De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro) die in de huidige verordening staan opgenomen zijn daarmee komen te vervallen.

Daarnaast is het toezichtdomein Erfgoed in de huidige verordening nog niet opgenomen, terwijl dit inmiddels wel noodzakelijk is voor een volledige uitvoering van de provinciale toezichttaak. Erfgoed is geen nieuw domein, maar het IBT is voorheen vooral melding en incidentgericht uitgevoerd. Op verzoek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap zijn in IPO verband landelijke afspraken gemaakt ten aanzien van een gemeenschappelijke minimale toezichtvariant voor erfgoed. Het uitvoeren van systematisch toezicht op het Erfgoeddomein is een van die afspraken.

Zonder geactualiseerde verordening kunnen gedeputeerde staten geen systematische toezichtinformatie opvragen voor het domein Erfgoed en klopt de grondslag van de aan te leveren systematische toezichtinformatie voor het domein Omgevingsrecht niet meer. Het actualiseren van de verordening is derhalve noodzakelijk om te voldoen aan de wet, effectief toezicht te kunnen blijven uitvoeren, juridische en bestuurlijke risico’s te beperken en duidelijkheid te bieden aan alle betrokken partijen. De nieuwe verordening sluit aan bij actuele wetgeving en landelijke kaders. Hierom is het belangrijk de verordening aan te passen.

Wat wordt geactualiseerd?

Informatie- en Archiefbeheer
Op dit domein verandert inhoudelijk niets. De aan te leveren toezichtinformatie blijft hetzelfde als voorheen. Het artikel in de nieuwe verordening is enkel tekstueel aangepast en nu duidelijker omschreven.

Huisvesting Vergunninghouders
Op dit domein verandert niets. De benodigde informatie wordt aangeleverd door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Omdat deze informatie van andere partijen wordt verkregen is geen verplichting tot systematische informatieverstrekking opgenomen op basis van de Huisvestingswet voor het domein Huisvesting vergunninghouders. De verordening ziet namelijk enkel op informatie die systematisch wordt opgevraagd bij toezichtontvangers.

Omgevingsrecht
Voor dit domein geldt dat de wettelijke grondslagen die betrekking hebben op de aan te leveren informatie door de komst van de Omgevingswet veranderd zijn. De verplichting voor gemeenten en het waterschap om een VTH uitvoeringsprogramma, VTH evaluatieverslag en uitvoerings- en handhavingsstrategie te hebben stonden voorheen in de Wabo en zijn beleidsneutraal overgenomen in het huidige Omgevingsbesluit (Ob). Het systematisch toezicht wordt nog steeds uitgevoerd aan de hand van de procescriteria.

Daarnaast is expliciet opgenomen in de verordening dat de regionale uitvoerings- en handhavingsstrategie inclusief risicoanalyse, het werkprogramma en het jaarverslag van de omgevingsdienst over de namens burgemeester en wethouders opgedragen taken aangeleverd moet worden. Het opvragen van deze documenten is ook mogelijk zonder dit expliciet te benoemen, aangezien gemeenten het bevoegd gezag zijn en blijven, en dit valt onder de uitvoering van de VTH-taken. Ter verduidelijking is ervoor gekozen om dit expliciet te benoemen in de verordening.

Inhoudelijk zijn er geen wijzigingen, er zijn enkel dingen geëxpliciteerd ter verduidelijking en de wettelijke grondslag is gecorrigeerd.

Erfgoed
Dit artikel wordt nieuw toegevoegd in de verordening. Zoals aangegeven zijn op verzoek van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in IPO verband landelijke afspraken gemaakt ten aanzien het uitvoeren van systematisch toezicht op het Erfgoeddomein. In deze afspraken zijn ook de indicatoren vastgelegd waarop elke provincie systematisch toezicht gaat houden. Deze indicatoren zijn verwerkt in het artikel in de verordening.

Regeldruk
De documenten en informatie die in het kader van het systematisch toezicht worden opgevraagd, betreffen in algemene zin geen extra werkzaamheden voor gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap.

Het gaat hierbij om documenten en gegevens waar deze organisaties op grond van wet- en regelgeving reeds over dienen te beschikken. In de verordening is vastgelegd dat deze informatie aan ons wordt verstrekt ten behoeve van de uitvoering van het systematisch toezicht.

Voor zover in specifieke gevallen wel een extra stap in de aanlevering of onderbouwing nodig is, vloeit dit voort uit onze wettelijke taak als interbestuurlijk toezichthouder. De uitvoering van deze toezichthoudende taak vereist in die gevallen nadere informatie of een aanvullende handeling.

Risico's en kanttekeningen

Indien actualisatie van de verordening uitblijft, ontbreekt voor het domein Erfgoed de juridische grondslag om systematische toezichtinformatie op te vragen. Daardoor is adequaat toezicht op dit domein niet mogelijk, terwijl landelijke ontwikkelingen en actuele bestuurlijke afspraken juist nadruk leggen op het belang van toezicht op erfgoedtaken. Zonder actualisatie van de verordening loopt de provincie risico op tekortschietende uitvoering van haar wettelijke taak. De voorgestelde actualisatie van de verordening voorkomt dit.

Bovendien sluit de huidige verordening niet aan bij de laatste wijzigingen in het wettelijke kader van het domein Omgevingsrecht. Sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn het Besluit Omgevingsrecht en de Wet ruimtelijke ordening niet langer de geldende grondslagen voor het opvragen van systematische toezichtinformatie over het domein omgevingsrecht. Dit betekent dat, zonder aanpassing van de verordening, het juridische fundament voor het opvragen van toezichtinformatie in deze domeinen onvoldoende solide is, wat kan leiden tot discussies met gemeenten en het waterschap over de rechtmatigheid van het opvragen van systematische toezichtinformatie. Vaststelling van de nieuwe verordening voorkomt deze risico's en zorgt voor een actueel, helder en uitvoerbaar kader voor de provinciale toezichttaak

Financiën

Niet van toepassing

Communicatie

Nadat de geactualiseerde verordening is vastgesteld, wordt deze gedeeld met de toezichtontvangers.

Vervolg

Na vaststelling en publicatie treedt de nieuwe verordening in werking. Tegelijkertijd wordt de huidige Verordening op systematische toezichtinformatie Limburg uit 2014 ingetrokken.

Bijlage(n)

1. Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G- .....

Onderwerp: Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026

Provinciale Staten van Limburg;
gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van
besluiten:

De Verordening Systematische Toezichtinformatie Limburg 2026 vast te stellen en deze te publiceren in het Provinciaal Blad en de huidige Verordening op systematische toezichtinformatie Limburg in te trekken.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer E.G.M. Roemer, voorzitter

Verordening systematische toezichtinformatie Limburg 2026

Intitulé

Verordening van Provinciale Staten van de provincie Limburg tot vaststelling van regels over de verstrekking van systematische toezichtinformatie (Verordening systematische toezichtinformatie Limburg 2026)

Provinciale Staten van Limburg;

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 30 juni 2026, nr. …. A;

Gelet op artikel 124h van de Gemeentewet;

Gelet op artikel 2, tweede lid, van het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie;

Gelet op artikelen 38 en 40 van de Archiefwet 1995;

Gelet op artikel 2.36 van de Omgevingswet;

Overwegende dat Gedeputeerde Staten in het kader van de uitoefening van interbestuurlijk toezicht systematische informatie nodig hebben, waarbij de regelmaat en omvang vooraf wordt bepaald;

Overwegende dat de wet bepaalde toezichtstaken bij Gedeputeerde Staten legt en dat in diverse wetten is aangegeven dat Gedeputeerde Staten regels kunnen stellen over de verstrekking van informatie ten aanzien van de uitvoering van die toezichtstaken;

Overwegende dat voor gemeenten de basis hiervoor ligt in de Gemeentewet en dat voor waterschappen ten aanzien van archiefzaken de basis hiervoor ligt in de Archiefwet 1995 en ten aanzien van de uitoefening van de uitvoerings- en handhavingstaken (zogeheten VTH-taken) de basis hiervoor ligt in de Omgevingswet en de Waterschapswet;

Besluiten

Vast te stellen de Verordening systematische toezichtinformatie Limburg 2026.

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze verordening wordt verstaand onder:

- **a.** *burgemeester en wethouders*: burgemeester en wethouders van gemeenten in de provincie Limburg;
- **b.** *dagelijks bestuur*: de dagelijkse besturen van gemeenschappelijke regelingen of het waterschap in Limburg;
- **c.** *toezichtinformatie*: informatie als bedoeld in artikel 1, onder c, van het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie;
- **d.** *systematische toezichtinformatie*: toezichtinformatie als bedoeld in artikel 1, onder d, van het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie.

Artikel 2 Archiefwet 1995

1. Burgemeester en wethouders verstrekken systematische toezichtinformatie aan Gedeputeerde Staten, ten aanzien van de uitvoering van de Archiefwet 1995 en op deze wet gebaseerde uitvoeringsbesluiten:

a. Elk jaar wordt een KPI audit rapportage of een verbeterplan aangeleverd. De aan te leveren documenten wisselen zich telkens af. Het ene jaar wordt een KPI audit rapportage aangeleverd, het volgende jaar een verbeterplan.

b. Bij adequate uitvoering door de toezichtontvanger kan de onder a genoemde frequentie per individuele organisatie worden aangepast middels maatwerkafspraken.

2. De gegevens als bedoeld in het eerste lid worden jaarlijks voor 15 juli aan Gedeputeerde Staten verstrekt.

3. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op het dagelijkse bestuur van het waterschap Limburg en op het dagelijks bestuur van gemeenschappelijke regelingen in Limburg.

Artikel 3 Omgevingsrecht

1. Burgemeester en wethouders en het dagelijks bestuur van het Waterschap Limburg verstrekken systematische toezichtinformatie aan Gedeputeerde Staten over de naleving van de bij algemene maatregel van bestuur gestelde regels in het belang van een doelmatige uitoefening van de uitvoerings- en handhavingstaak als bedoeld in hoofdstuk 5, 16 en 18 van de Omgevingswet. Hiervoor worden de volgende gegevens verstrekt:

a. de actuele uitvoerings- en handhavingsstrategie, welke niet ouder is als vier jaar, als bedoeld in artikel 13.5 van het Omgevingsbesluit en de besluiten tot vaststelling of wijziging daarvan;

b. het uitvoeringsprogramma als bedoeld in artikel 13.8 van het Omgevingsbesluit en de besluiten tot vaststelling of wijziging daarvan;

c. de evaluatierapportage over het afgelopen jaar als bedoeld in artikel 13.11 van het Omgevingsbesluit en de besluiten tot vaststelling of wijziging daarvan;

d. de probleem-, risico- en / of omgevingsanalyse als bedoeld in artikel 13.5, vierde lid, van het Omgevingsbesluit en de besluiten tot vaststelling of wijziging daarvan;

e. De regionale uitvoerings- en handhavingsstrategie inclusief risicoanalyse, het werkprogramma en het jaarverslag van de omgevingsdienst over de namens burgemeester en wethouders opgedragen taken en de besluiten tot vaststelling of wijziging daarvan;

f. informatie waaruit blijkt dat burgemeester en wethouders jaarlijks mededeling doen aan de gemeenteraad over de naleving van de kwaliteitscriteria als bedoeld in artikel 18.23 van de Omgevingswet. Dit geldt tevens voor zover deze van toepassing zijn verklaard op de thuistaken. Indien deze niet van toepassing zijn verklaard op de thuistaken dienen burgemeester en wethouders aan te geven hoe zij de kwaliteit van de

uitvoering van de thuistaken borgen als bedoeld in artikel 18.20 van de Omgevingswet.

2. De gegevens, bedoeld in het eerste en tweede lid, worden jaarlijks voor 15 juli verstrekt aan Gedeputeerde Staten.

Artikel 4 Erfgoed

1. Burgemeester en wethouders verstrekken systematische toezichtinformatie aan gedeputeerde staten over de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken op het gebied van cultureel erfgoed. Deze toezichtinformatie heeft betrekking op gebouwde rijksmonumenten, groene rijksmonumenten, rijksbeschermde stads- en dorpsgezichten en archeologische rijksmonumenten, waaronder in de bodem aanwezige of te verwachten archeologische waarden, als bedoeld in de Erfgoedwet en de bij of krachtens de Omgevingswet gestelde regels.

De te verstrekken toezichtinformatie heeft betrekking op beleid, onderzoek en uitvoering, implementatie Omgevingswet, vergunningverlening, toezicht en handhaving, capaciteit en deskundigheid en de Erfgoedmonitor van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed.

a. Ten aanzien van beleid, onderzoek en uitvoering wordt om het jaar informatie verstrekt over het archeologiebeleid, beleid gebouwde en / of groene monumenten, erfgoedkaarten, borging van archeologie in het omgevingsplan, borging van monumenten, cultuurhistorie en beschermde gezichten in het omgevingsplan en programma's van eisen voor archeologisch onderzoek;

b. Ten aanzien van Implementatie Omgevingswet wordt om het jaar informatie verstrekt over de procesmatige stand van verwerking van erfgoedregels in het omgevingsplan en de omgevingsvisie en jaarlijks informatie over de adviescommissie en het afwijken van adviezen van de adviescommissie;

c. Ten aanzien van Vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt jaarlijks informatie verstrekt over de VTH-prioritering van erfgoed, vergunningen inzake rijksmonumentenactiviteiten, vergunningen met een archeologische component, toezicht- en handhavingsacties en meldingen, signalen en handhavingsverzoeken inzake erfgoed;

d. Ten aanzien van capaciteit en deskundigheid wordt om het jaar informatie verstrekt over de FTE-inzet met betrekking tot archeologie, de FTE-inzet met betrekking tot monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten, aantallen beschermde monumenten en gezichten en deskundigheid en knelpunten.

e. Ten aanzien van de Erfgoedmonitor van de Inspectie Overheidsinformatie dient deze om het jaar ingevuld te worden, bestuurlijk te worden vastgesteld en dient de ingevulde erfgoedmonitor inclusief het besluit tot vaststelling daarvan verstrekt te worden aan gedeputeerde staten.

2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, onder a, b ten aan zien van de Omgevingswet en Omgevingsvisie, d en e worden om het jaar voor 15 juli verstrekt aan Gedeputeerde Staten. De eerste aanlevering van deze informatie vindt plaats in 2028.

3. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, onder b ten aan zien van de adviescommissie, en c worden jaarlijks voor 15 juli verstrekt aan Gedeputeerde Staten. De eerste aanlevering van deze informatie vindt plaats in 2027.

Artikel 5 Wijze van verstrekking

1. Gedeputeerde Staten kunnen voor een deel of alle in deze verordening opgenomen aan te leveren gegevens een model of format vaststellen waarvan gebruik moet worden gemaakt om deze informatie aan te leveren.
2. De te verstrekken gegevens worden digitaal, in PDF of Word formaat, aan Gedeputeerde Staten verstrekt, via het e-mail adres ibt@prvlimburg.nl.

Artikel 6 Delegatiebepaling

Gedeputeerde Staten kunnen regels vaststellen ter uitvoering van deze verordening.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 8 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Verordening systematische toezichtinformatie Limburg 2026.

Artikel 9 Intrekking

De Verordening op systematische toezichtinformatie Limburg (Provinciaal Blad 2014, 097) wordt ingetrokken per de datum waarop dit besluit in werking treedt.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van provinciale staten van Limburg van 25 september 2026

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting

Huisvesting vergunninghouders

In de provinciale verordening is geen verplichting opgenomen voor alle systematische informatie die de provincie als toezichthouder nodig heeft. Omdat we deze informatie van andere partijen krijgen, in dit geval COA, hoeven de gemeenten dit niet aan te leveren. In artikel 4 lid 2 van het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie is geregeld dat het bestuursorgaan dient na te gaan of de voor het toezicht noodzakelijke informatie op een doelmatige wijze is te verkrijgen zonder de verplichting tot verstrekking op te leggen aan het onder toezicht staande bestuursorgaan. Daarom is geen verplichting tot systematische informatieverstrekking opgenomen op basis van de Huisvestingswet voor het domein Huisvesting vergunninghouders.

Het Rijk en het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers verstrekken deze gegevens maandelijks aan de provincies:

a. taakstelling huisvesting vergunninghouders voor het afgelopen half jaar;

b. taakstelling huisvesting vergunninghouders voor het komende half jaar;

c. eventuele achterstand uit voorgaande periodes;

d. daadwerkelijk aantal gehuisveste vergunninghouders.

Deze informatie is toereikend.

Bij het niet-voldoen aan de taakstelling kan de provincie nadere informatie opvragen en zo nodig overgaan tot indeplaatsstelling.

Artikelsgewijze toelichting

<u>Artikel 2 Archiefwet 1995</u>

Toegankelijke en betrouwbare overheidsinformatie is essentieel voor goed bestuur. Het op orde zijn van de digitale en papieren informatiehuishouding en archivering bij de overheid is een voorwaarde om alle andere taken goed te kunnen uitoefenen. Wanneer dit niet in orde is, schaadt het de bedrijfsvoering van een overheid en staat het een deugdelijke verantwoording naar de samenleving in de weg. De uitvoering van de Archiefwet, en zeker de overgang van papier naar digitaal, is aanleiding geweest voor het IPO om, in samenspraak met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen (OC&W) om een aanvullend beleidskader op te stellen voor het interbestuurlijk archieftoezicht. Als bijlage bij dit kader is ook een informatie-arrangement opgenomen, waarin de toezichtcriteria zijn benoemd alsmede de informatie die de provincie op systematische basis nodig heeft. De aan te leveren toezichtinformatie is conform dit beleidskader.

Op haar beurt heeft de VNG kritische prestatie-indicatoren (KPI's) vastgesteld op het terrein van de Archiefwet- en regelgeving. De KPI's zijn weer afgestemd met het IPO en de ministeries van BZK en OC&W en corresponderen met de toezichtscriteria van de provincies. Wanneer de KPI's dus jaarlijks worden ingevuld en aan de gemeenteraden en provincies worden toegezonden, wordt tevens voldaan aan de informatiebehoefte van de provincies. De informatie kan ook, al dan niet aanvullend, in een andere vorm aan de provincie worden toegezonden. Bijvoorbeeld in het verslag van de gemeentearchivaris dat

op grond van de gemeentelijke Archiefverordening (twee)jaarlijks wordt opgemaakt. Enkele specifieke verplichtingen in de Archiefwet blijven bestaan. Deze zijn daarom niet opgenomen in deze verordening. Het gaat om:

a. de verplichting om de Archiefverordening toe te zenden aan Gedeputeerde Staten (Archiefwet artt. 30.1, 32.2, 35.1, 37.2 en 40);

b. de verplichting om vervreemding van archieven om machtiging aan de minister van OC&W voor te leggen (Archiefwet artikel 8, lid 1);

c. de verplichting om opschorting van de overbrenging van archieven ouder dan twintig jaar om machtiging aan Gedeputeerde Staten voor te leggen (Archiefwet, artikel 13, lid 3);

d. de verplichting om beperking van de openbaarheid van archieven langer dan 75 jaar om machtiging aan Gedeputeerde Staten voor te leggen (Archiefwet artikel 15, lid 4).

Artikel 3 Omgevingsrecht

Lid 1

De toezichtinformatie ziet in hoofdzaak op de procescriteria die met de wijziging van het Bor (oud) in 2016 in werking zijn getreden. Deze procescriteria maken ook deel uit van de BIG-8 beleidscyclus onder de Omgevingswet. Daarom moeten deze taken ook opgenomen worden in het beleid (Uitvoerings- en handhavingsstrategie), in het uitvoeringsprogramma, en in de jaarlijkse (beleids)evaluatie. De procescriteria zijn eisen die worden gesteld aan de beleidscyclus bij de taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Daarnaast moeten de criteria worden gebruikt bij het inrichten van de organisatie. De procescriteria staan in het Omgevingsbesluit, artikelen 13.5 tot en met 13.12.

Sub a, b, c en d

Hierin worden de bescheiden genoemd die gemeenten en het waterschap dienen toe te zenden aan de toezichthouder. Het gaat om bescheiden die zij op basis van hoofdstuk 13 Omgevingsbesluit verplicht moeten opstellen om aan de wet te voldoen.

Ingevolge de BIG-8 moet een uitvoerings- en handhavingsstrategie zijn gebaseerd op een analyse van problemen die zich kunnen voordoen met betrekking tot de naleving van wet- en regelgeving op het gebied van het omgevingsrecht. Dit wordt ook wel de risicoanalyse genoemd. Daarnaast dienen ten gevolge van de uitgevoerde risicoanalyse prioriteiten gesteld te worden ten aanzien van de aanpak van deze problemen.

Met het in werking treden van de Wet revitalisering generiek toezicht, hebben de provincies de taken van de voormalige VROM-Inspectie van het Rijk overgedragen gekregen. De toenmalige VROM inspectie heeft een aantal risicothema’s benoemd. Deze dienen extra aandacht te krijgen en onderdeel te zijn van de uit te voeren risicoanalyse vanwege de grote milieu-, gezondheids- en maatschappelijke risico’s die ontstaan wanneer de taakuitvoering op deze gebieden niet adequaat is. Indien deze thema’s terugkomen in de prioritering worden de thema’s ook besproken in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma en de evaluatie. Het gaat om de volgende risicothema’s:

a. asbest (toezicht bij asbestverwijdering en bij asbestbrand);

b. bodem (Besluit bodemkwaliteit 2022 en Besluit activiteiten leefomgeving);

c. brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen (PGS 15 en PGS 29);

d. constructieve veiligheid en brandveiligheid van bouwwerken;

e. risicovolle milieubelastende activiteiten (mba's zoals genoemd in het Besluit kwaliteit leefomgeving en Besluit activiteiten leefomgeving; voorheen onder de Wet milieubeheer: risicovolle inrichtingen);

f. handhaving vanwege gebruik in strijd met het omgevingsplan.

Sub e

Het college van burgemeester en wethouders blijft bevoegd gezag, ook wanneer zij taken heeft opgedragen aan een omgevingsdienst. Bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst moeten conform artikel 13.5, lid 2 Omgevingsbesluit zorgdragen voor één uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie voor de omgevingsdienst. Tevens stelt de omgevingsdienst jaarlijks een werkprogramma op en rapporteert zij over de uitgevoerde werkzaamheden.

Sub f

Er gelden kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De

kwaliteitscriteria voor de kritische massa (deskundigheid en ervaring) zijn verplicht voor VTH-taken van het basistakenpakket van de omgevingsdiensten. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben hiertoe een modelverordening opgesteld. Voor de overige VTH-taken geldt er een zorgplicht. De invulling hiervan is vrij. Wanneer gemeenten een verordening hebben vastgesteld voor zowel het basistakenpakket van de omgevingsdiensten als voor de VTH-taken die door de gemeente worden uitgevoerd, dient ook de uitvoering van de thuistaken aan de kwaliteitscriteria te voldoen. Indien deze niet van toepassing zijn verklaard op de thuistaken geldt alsnog de zorgplicht en dienen burgemeester en wethouders aan te geven hoe zij de kwaliteit van de uitvoering van de thuistaken borgt als bedoeld in artikel 18.20 van de Omgevingswet.

<u>Artikel 4 Erfgoed</u>

Het belangrijkste risico van inadequate uitvoering of borging van de wettelijke taken op erfgoedgebied is het verloren gaan van onroerend cultureel erfgoed: cultuurhistorie, archeologie en monumenten. Een goede taakuitoefening op dit beleidsveld is gebaat bij adequate vergunningverlening en handhaving, het opnemen van erfgoed in het omgevingsplan en het goed functioneren van de monumentencommissie. De toezichtinformatie genoemd in dit artikel heeft de toezichthouder nodig om de toezichttaak uit te voeren ten aanzien van erfgoed (rijksmonumenten en archeologie).

NOTULEN VAN DE VERGADERING

Vergadering: EMR-EGTS-vergadering
Datum: 05-06-2026
Duur: 10.00 – 12.00
Locatie: „Raadzaal“; Provinciehuis Hasselt

AANWEZIGE STEMRECHTIGE LEDEN

Naam	Voornaam	Partnerregio
Roemer	Emile	Provincie Limburg (NL)
Demollin-Schneiders	Elianne	Provincie Limburg (NL)
Bloi	Jacques Michel	Provincie Limburg (NL)
Goossen	Iloy	Provincie Limburg (NL)
Hillenaar	Wim	Provincie Limburg (NL)
Landmeeters	Jos	Provincie Limburg (B)
Franssen	Jérôme	Duitstalige Gemeenschap/Oost-België (B)
Pitz	Mario	Duitstalige Gemeenschap/Oost-België (B)
Elsen	Kathy	Duitstalige Gemeenschap/Oost-België (B)
Lange	Gregor	Regio Aken (D)
Nolten (Dr.)	Ralf	Regio Aken (D)
Thönnissen	Ulla	Regio Aken (D)
Hartmann	Nicole	Regio Aken (D)
Denis	André	Provincie Luik (B)
Loukia	Nadia	Provincie Luik (B)

AANWEZIGE PERMANENTE VERTEGENWOORDIGERS STEMRECHTIGE LEDEN

Naam	Voornaam	Partnerregio
Dedeyne	Brigitte	Provincie Luik (B)

AANWEZIGE ADVIESLEDEN

Naam	Voornaam	Partnerregio
Dejozé	Michael	Euregio Maas-Rijn
Kindel	Matthias	Euregio Maas-Rijn
Wolters	Patrick	Provincie Limburg (NL)

NOTULEN VAN DE VERGADERING

Vergadering: EMR-EGTS-vergadering
Datum: 05-06-2026
Duur: 10:00 – 12:00
Locatie: „Raadzaal“; Provinciehuis Hasselt

Klinges	Volker	Duitstalige Gemeenschap/Oost-België (B)

AFWEZIGE LEDEN

Naam	Voornaam	Partnerregio	Volmacht
Vaessen	Leon	Provincie Limburg (NL)	
Dassen – Housen (Dr.)	T.P.	Provincie Limburg (NL)	
Vandeput	Tom	Provincie Limburg (B)	
Terwingen	Raf	Provincie Limburg (B)	
Philtjens	Igor	Provincie Limburg (B)	
Haeldermans	Gunter	Provincie Limburg (B)	
El Ouakili	Habib	Provincie Limburg (B)	
Vandeput	Steven	Provincie Limburg (B)	
Paasch	Oliver	Duitstalige Gemeenschap/Oost-België (B)	
Scholzen	Liesa	Duitstalige Gemeenschap/Oost-België (B)	Kathy Elsen
Pauels	Stephanie	Duitstalige Gemeenschap/Oost-België (B)	
Stiel	Diana	Duitstalige Gemeenschap/Oost-België (B)	
Kehren (Dr.)	Hanno	Regio Aken (D)	
Guhlke	Stefan	Regio Aken (D)	
Stratenwerth	Malte	Regio Aken (D)	
Jamar	Hervé	Provincie Luik (B)	
Delsarte	Nicolas	Provincie Luik (B)	
Teller	Elias	Provincie Luik (B)	Nadia Loukia
Demeyer	Willy	Provincie Luik (B)	
Colak	Ernur	Provincie Luik (B)	

NOTULEN VAN DE VERGADERING

Vergadering: EMR-EGTS-vergadering
Datum: 05-06-2026
Duur: 10.00 – 12.00
Locatie: „Raadzaal“; Provinciehuis Hasselt

Opmerking: Omwille van de leesbaarheid is in de tekst de mannelijke vorm gekozen, maar de informatie heeft betrekking op alle geslachten.

1. Goedkeuring van de agenda (besluit)

De voorzitter, J. LANTMEETERS, opent de vergadering en heet alle aanwezigen in Hasselt welkom.

De voorzitter legt de agenda ter besluit voor.

Besluit (unaniem): De vergadering van de EGTS keurt de agenda goed.

2. Versterking van het secretariaat: instelling van de functie van adjunct-directeur (informatie)

De voorzitter geeft het woord aan M. KINDEL, de nieuwe adjunct-directeur van de EGTS EMR. M. KINDEL stelt zich kort voor. Hij legt uit dat hij als Duitser die in Nederland woont en inmiddels in België werkzaam is, een uitgesproken Euregionale achtergrond heeft.

Grensoverschrijdende samenwerking en internationalisering lopen al jaren als een rode draad door zijn persoonlijke en professionele loopbaan. Na zijn studie van Europese studies was hij zeven jaar lang werkzaam in het onderwijs. Deze ervaring zal hem goed van pas komen bij de onderwijskwesties waarvoor hij binnen de EGTS verantwoordelijk zal zijn. Daarnaast brengt hij uit een eerdere functie ervaring mee met Interreg. Recentelijk was hij werkzaam bij de afdeling Public Affairs van de provincie Limburg in Nederland, waar hij zich bezighield met internationale aangelegenheden en grensoverschrijdende samenwerking.

De voorzitter heet de heer KINDEL namens de EGTS-vergadering welkom en wenst hem veel succes in zijn nieuwe functie.

Besluit (unaniem): De vergadering van de EGTS neemt kennis van dit agendapunt.

3. Projecten en structuren (besluit)

Voorafgaand aan het eerste inhoudelijke agendapunt deelt de M. DEJOZÉ de EGTS-vergadering mee dat het Interreg-project NEXT3, dat betrekking heeft op de hogescholen in de Euregio Maas-Rijn, onlangs is goedgekeurd voor een bedrag van 3,33 miljoen euro. Aangezien de vergaderdocumenten voor deze vergadering al waren verzonden toen dit nieuws bekend werd, kon deze informatie daarin nog niet worden opgenomen.

Onder voorzitterschap van J. LANTMEETERS zijn binnen zes maanden al 8,7 miljoen euro aan middelen gegenereerd voor vier projecten. Hiervan is slechts 10 % bestemd voor administratieve kosten; het resterende deel gaat rechtstreeks naar de projectpartners uit de EMR.

NOTULEN VAN DE VERGADERING

Vergadering: EMR-EGTS-vergadering
Datum: 05-06-2026
Duur: 10:00 – 12:00
Locatie: „Raadzaal“; Provinciehuis Hasselt

a. SPF: People to People – Herverdeling van middelen (besluit)

S. FICKERS, projectleidster van het Small Project Fund (SPF) – People to People, licht het voorstel toe dat in de vergaderdocumenten is opgenomen om projectmiddelen van 2027 naar 2026 over te hevelen en bovendien middelen tussen de verschillende projectsoorten her te verdelen. Op deze manier kan beter worden ingespeeld op de actuele behoeften binnen het fonds.

Het SPF People to People-programma nadert de helft van zijn looptijd en wordt beschouwd als een succesvol initiatief. Om de momenteel ingediende en reeds geregistreerde projectaanvragen nog te kunnen verwerken, is het noodzakelijk om middelen vervroegd vrij te maken. Zonder deze verschuiving kunnen deze aanvragen niet meer worden verwerkt. Dit geldt met name voor de Small-Projects-MAXI.

Bovendien moet worden onderzocht in hoeverre externe diensten in het kader van het kaderproject opnieuw kunnen worden beoordeeld, zodat eventuele overtollige middelen kunnen worden overgeheveld naar de MAXI-projecten. Het Interreg-Maas-Rijn-programma moet een besluit nemen over een zulke herschikking van het budget.

Aangezien de voor de MAXI-projecten beschikbare middelen door de huidige aanvragen zijn vastgelegd, wordt de lopende projectoproep voor dit type project gesloten.

Om de hiervoor noodzakelijke stappen te kunnen zetten, wordt dit afgestemd met de beheersautoriteit van Interreg.

De vergadering van de EGTS stemt hier unaniem mee in en geeft het SPF-management de opdracht om de budgetherverdeling verder uit te werken en uit te voeren.

E. ROEMER vraagt of het gevaar bestaat dat de EGTS in 2027 met hetzelfde probleem wordt geconfronteerd. S. FICKERS legt uit dat dit niet het geval is, aangezien er nog extra middelen uit reserves en andere projecten beschikbaar zullen zijn. Bovendien wordt de begroting voortdurend bijgewerkt, zodat de beschikbare middelen altijd overzichtelijk blijven en er tijdig aanpassingen kunnen worden doorgevoerd.

Besluit (unaniem): De EGTS-vergadering neemt deze informatie ter kennis, keurt de nieuwe versie van de begrotingsverdeling goed en geeft het SPF-management van het administratiekantoor EGTS-EMR de opdracht om een middelenverschuiving van het kaderproject uit te werken met het oog op optimalisatie en het beschikbaar stellen van overtollige middelen uit het kaderproject voor kleine projecten, en deze via de Interreg-beheersautoriteit aan de Interreg-programmapartners binnen de stuurgroep voor te leggen ter besluitvorming.

b. SPF: Governance – structuur en opzet van het fonds (besluit)

M. DEJOZÉ informeert de EGTS-vergadering over het concept en de werking van het SPF-Governance-fonds, waarvoor middelen uit het Interreg VI-programma zijn aangevraagd. Het fonds richt zich tot overheidsinstanties en instellingen in het Maas-Rijn-gebied die financiële ondersteuning nodig hebben om samen te werken. In de Euregio Maas-Rijn zijn er meer dan

260 gemeenten, die niet allemaal rechtstreeks door het EMR-bureau kunnen worden begeleid. Met het SPF-Governance-fonds wordt het nu mogelijk om financiële steun te verlenen voor de opstartfase van samenwerkingsverbanden die door deze gemeenten worden ontwikkeld en uitgevoerd.

Voor het fonds zijn er in totaal 3 miljoen euro beschikbaar, waarvan 70 % afkomstig is uit EFRO-middelen. In de komende jaren kunnen 2,4 miljoen euro daarvan worden ingezet voor projecten. Deze middelen komen ten goede aan initiatieven die bijdragen aan de opbouw en versterking van grensoverschrijdende structuren en netwerken.

M. DEJOZÉ licht vervolgens de verdere werking van het fonds toe. De EGTS-vergadering keurt het concept van het SPF-Governance-fonds unaniem goed. Tijdens de volgende EGTS-vergadering zal de praktische invulling van het fonds in het kader van een schriftelijke ronde nader worden toegelicht.

J. FRANSSEN juicht het fonds uitdrukkelijk toe en vraagt of al bekend is vanaf wanneer de eerste aanvragen kunnen worden ingediend en hoe de communicatie met de gemeenten zal verlopen.

M. DEJOZÉ antwoordt dat de sollicitatieprocedure voor de projectleider van het SPF-Governance-fonds momenteel loopt. Indien mogelijk zou na de zomer onmiddellijk een schriftelijke ronde kunnen worden georganiseerd om de procedures nader toe te lichten en ter goedkeuring voor te leggen aan de EGTS-vergadering. Vervolgens zal zo snel mogelijk een kick-off worden georganiseerd om het project bekend te maken, naar het voorbeeld van SPF-People to People, waarvan de kick-off bij THOR in Genk plaatsvond. Mocht er in de regio’s evenementen plaatsvinden waarbij het SPF-Governance-fonds kan meewerken en worden gepresenteerd, dan zou dit eveneens wenselijk zijn. De ervaring leert dat het aantal aanvragen uit de betreffende regio onmiddellijk toeneemt wanneer het fonds ter plaatse wordt gepresenteerd. Het doel is om de eerste projecten tegen het einde van het jaar te kunnen goedkeuren.

M. MARGRAFF merkt namens de Duitstalige Gemeenschap op dat ook de districten Bitburg-Prüm en Vulkaneifel uit Rijnland-Palts deelnemen aan het SPF-Governance-fonds.

Besluit (unaniem): De vergadering van de EGTS:

1. stelt zich positief op tegenover de goedkeuring van het Interreg-project „SPF-Governance“,
2. belast het secretariaat van de EGTS Euregio Maas-Rijn met de operationele uitvoering van het fonds voor kleinschalige projecten,
3. besluit tot de instelling van een SPF-commissie die beslist over projecten in de categorieën „Mini“, „Midi“ en „Maxi“
4. draagt aan deze commissie de desbetreffende beslissingsbevoegdheden over binnen het kader van de vastgestelde subsidiecriteria,
5. bevestigt dat de vergadering van de EGTS de strategische sturing en de algehele verantwoordelijkheid voor het fonds voor kleine projecten behoudt.

c. Onderwijsprojecten en -initiatieven (besluit)

E. DEMOLLIN legt uit dat er in dit proces intensief is samengewerkt met de verschillende hogescholen, universiteiten en de collega’s van de EGTS EMR . Het initiatief wordt door alle betrokken partijen gedragen. Als deze partijen nu goed met elkaar worden verbonden, kan de Euregio Maas-Rijn volgens haar een belangrijke bijdrage leveren aan thema’s zoals de Einstein-telescoop en kunstmatige intelligentie.

Zij wijst erop dat er inmiddels concrete projecten ontstaan, zoals bijvoorbeeld een „Einstein Telescope PhD Research Hub”, naast het reeds lopende Interreg-project „CrossCircular”. Naar haar mening is het belangrijk dat een neutrale instantie zoals de EGTS EMR dit proces begeleidt, aangezien dit een duidelijke meerwaarde biedt. Tegelijkertijd dragen de projecten concreet bij aan de veerkracht van de universiteiten, die als gevolg van dalende geboortecijfers te kampen hebben met een afname van het aantal studenten.

Volgens E. DEMOLLIN moet er nu verder worden gewerkt aan een bestuursstructuur die wordt ondersteund door concrete projecten. Dit zou moeten bijdragen aan het verder waarborgen van de duurzaamheid van de gehele structuur. Tijdens een recent diner met de rectoren van de universiteiten uit de Euregio Maas-Rijn kwam de betrokkenheid van alle deelnemers duidelijk naar voren in de discussie over verschillende initiatieven.

U. THÖNNISSEN voegt hieraan toe dat een 360-graden-arbeidsmarkt alleen kan ontstaan als er in de regio ook een 360-graden-studiemarkt is. Hoewel deze weg natuurlijk gepaard gaat met uitdagingen, ziet zij veel kansen. Bij de ondertekening van het memorandum van overeenstemming waren alle elf hogescholen aanwezig. Dit is volgens haar een belangrijk signaal voor een kenniseconomie en zorgt voor een sterk netwerk. Studenten moeten in een internationale context kunnen studeren om hen aan te trekken en op lange termijn in de regio te houden.

E. ROEMER noemt dit een bijzonder sterk signaal. Volgens hem is het nu belangrijk om de verantwoordelijke actoren uit Den Haag, Berlijn en Brussel voor het project te enthousiasmeren, aangezien niet alle partnerregio’s van de EMR hiervoor bevoegd zijn.

De voorzitter bedankt E. DEMOLLIN en de provincie Nederlands Limburg voor hun inzet en de financiële middelen die zij in dit project investeren. Hij vraagt alle aanwezigen om dit enthousiasme actief uit te dragen, zodat de dynamiek kan worden benut. Ook na afloop van het project moet de samenwerking duurzaam worden voortgezet; het proces mag niet vastlopen. Daartoe is het noodzakelijk om ook actie te ondernemen ten aanzien van de regeringen in Vlaanderen, Wallonië, Berlijn en Den Haag.

E. DEMOLLIN benadrukt dat op maat gemaakte juridische oplossingen momenteel van groot belang zijn. Het gaat daarbij onder andere om wetgeving inzake collegegeld, accreditatie, toelating, studieblokken en semesters. Om deze onderwerpen aan de orde te stellen, wordt ernaar gestreefd de vijf ministers van Onderwijs bijeen te brengen in het kader van een ministeriële top over onderwijs.

R. NOLTEN merkt op dat hij uit ervaring weet dat het bijzonder moeilijk is om bijvoorbeeld semesters op elkaar af te stemmen. Het belangrijkste is echter dat de universiteiten bij het proces worden betrokken. Zij werken uiteindelijk zo samen dat het functioneert, ook al zijn niet

alle systemen volledig op elkaar afgestemd. Als dit lukt, kunnen er in de Euregio Maas-Rijn een aantal uitstekende opleidingen worden ontwikkeld, waardoor ook internationale studenten voor de regio kunnen worden aangetrokken.

M. DEJOZÉ bevestigt dat de universiteiten hiermee aan de slag willen gaan. Tegelijkertijd is het volgens hem ook van groot belang dat de hogescholen nauwer met elkaar gaan samenwerken. Daarbij moet er vooral op worden gelet dat men zich niet door obstakels laat ontmoedigen, maar juist uitprobeert wat goed werkt, zodat daaruit lessen voor de toekomst kunnen worden getrokken.

Besluit (unaniem): De vergadering van de EGTS neemt kennis van de vorderingen van de samenwerking op onderwijsgebied en draagt het secretariaat op een project uit te werken ter consolidatie van de academische samenwerking.

d. Duurzaamheid van aflopende projecten en samenwerkingsovereenkomsten

M. DEJOZÉ legt uit dat de EGTS EMR, zoals bekend, deels uit projecten en deels uit vaste middelen wordt gefinancierd.

Een aantal projecten loopt volgend jaar af. Dit betekent dat ongeveer 25 % van het team zou kunnen wegvallen. Daarom wordt er momenteel naar oplossingen gezocht. Daartoe worden gesprekken gevoerd met de partnerregio’s over het belang van bepaalde activiteiten en over de vraag of deze op een andere manier gefinancierd kunnen worden.

Om dit proces goed te kunnen organiseren, worden er werkgroepen opgericht. Onlangs vond in het kader van het Drielandenpark al een vergelijkbare bijeenkomst plaats, waarbij zowel inhoudelijke vooruitgang als een financieringsoptie konden worden gevonden.

De vergadering van de EGTS wordt hierover op de hoogte gehouden.

Besluit (unaniem): De EGTS-vergadering geeft het administratiekantoor de opdracht om de resultaten van de projecten te evalueren en opties te identificeren voor de voortzetting van de als succesvol beoordeelde maatregelen.

4. Personeel en financiën

a. Het EMR-team: huidige stand van zaken (ter informatie)

M. DEJOZÉ informeert de EGTS-vergadering over enkele veranderingen in het personeelsbestand. Naast de heer M. KINDEL is onlangs ook mevrouw M. VANEGDOM aangetreden als projectleider van het Onderwijscoördinatiecentrum.

Momenteel zijn er 25 personen in dienst bij de Euregio Maas-Rijn, wat neerkomt op in totaal 19,1 voltijdsequivalenten (FTEs). Daarvan zijn 5,7 FTEs vast in dienst bij de EMR. De overige medewerkers worden op projectbasis ingezet. Daarbij komen nog 3 FTE aan deskundigen die vanuit de partnerregio’s voor de EMR werkzaam zijn, evenals 1,2 FTEs die vanuit de MAHHL-steden en de AG Charlemagne bij de EMR meewerken. Dit betekent dat 9,1 FTEs, bijna de helft, afhankelijk is van projectfinanciering.

Aangezien de meeste Interreg-projecten na afloop daadwerkelijk eindigen en doorgaans niet verder worden gefinancierd, is het belangrijk om tijdig vooruit te plannen en de werkzaamheden goed te structureren. De medewerkers spreken doorgaans drie talen en beschikken na afronding van een project over uitgebreide kennis van de betreffende sector. Volgens M. DEJOZÉ zou het daarom jammer zijn om deze opgebouwde vakkennis te verliezen. Daarom blijft het van groot belang om voortdurend op zoek te gaan naar financieringsmogelijkheden, om Interreg-projecten en de daaruit voortvloeiende samenwerking duurzaam te kunnen verankeren.

b. Begroting 2026: stand van zaken (informatie)

H. HOUBEN deelt mee dat er per 30 april een positief saldo van 35.000 € is. Hij merkt daarbij op dat de projectuitgaven niet gelijkmatig over het jaar zijn verdeeld, met name als het om evenementen gaat. Dit zal van invloed zijn op het definitieve saldo.

Besluit (unaniem): De EGTS-vergadering neemt kennis van de agendapunten 4a en 4b.

5. Vaststelling van de leden (besluit)

De voorzitter legt de leden van de EGTS-vergadering ter besluitvorming voor.

Besluit (unaniem): De EGTS-vergadering bevestigt de leden van de vergadering van de EGTS EMR.

6. AI-Gigafactory (informatie)

M. DEJOZÉ legt uit wat er onder een AI-gigafabriek wordt verstaan. Het initiatief moet worden gezien als het Europese antwoord op de grote Amerikaanse technologiebedrijven. De Europese Commissie wil hiermee de onafhankelijkheid van Europa ten opzichte van technologieën uit de Verenigde Staten versterken, aangezien Europa daar momenteel in hoge mate van afhankelijk is. Instrumenten zoals ChatGPT zijn bovendien kwetsbaar voor spionage.

In Europa zullen meerdere van dergelijke AI-gigafactories worden gebouwd. Het onderzoekscentrum Jülich beschikt al over het grootste datacenter van Europa. De bouw van een AI-gigafactory zou daarom van groot belang kunnen zijn voor de regio, met name gezien de nabijheid van innovatiecentra zoals Eindhoven, waar onder andere ASML is gevestigd, en Leuven.

De EGTS EMR was de afgelopen maanden betrokken bij de kandidatuur. De aanbesteding voor de AI-gigafabriek in Europa werd echter niet gepubliceerd zoals oorspronkelijk gepland. Hierover is een schriftelijke vraag gesteld.

M. DEJOZÉ legt verder uit dat de kandidatuur van Aken/Jülich inmiddels is overgenomen door de deelstaat Noordrijn-Westfalen. Daarbij is de aandacht momenteel vooral gericht op Duitsland en minder op de Euregio Maas-Rijn. Daardoor zijn de lokale actoren – vermoedelijk tijdelijk – momenteel minder betrokken.

Besluit (unaniem): De EGTS-vergadering neemt kennis van dit agendapunt.

7. MFK en Interreg (informatie)

M. DEJOZÉ informeert de EGTS-vergadering over het meerjarig financieel kader, de langetermijnbegroting van de Europese Unie. Dit kader is ook van belang voor de Interreg-fondsen.

Voor de komende Interreg-periode staat inmiddels vast dat de Europese Unie 10 miljard euro beschikbaar stelt voor nieuwe Interreg-projecten. Dit bedrag is bestemd voor 86 programma’s. Rekening houdend met inflatie en fluctuaties in de koopkracht komt dit ongeveer overeen met het bedrag uit voorgaande jaren.

Het besluit van de Europese Unie betekent dat de planning wordt voortgezet zonder afhankelijk te zijn van nationale plannen. Dit is positief nieuws voor de Euregio Maas-Rijn, omdat het hierdoor mogelijk blijft om projecten op te zetten die van belang zijn voor de grensregio.

Een eerste werkgroep is aan de slag gegaan om te onderzoeken hoe Interreg VII vorm moet krijgen. In deze werkgroep zijn de programmapartners (inclusief partnerregio’s), evenals de Europese Commissie en de EGTS EMR vertegenwoordigd. De centrale vragen zijn hoe het programma vorm krijgt, hoeveel middelen er beschikbaar zullen zijn en welke thema’s prioriteit krijgen. De voortzetting van het Small Project Fund staat daarbij uitdrukkelijk op de agenda.

Besluit (unaniem): De EGTS-vergadering neemt kennis van dit agendapunt.

8. Einstein-telescoop (informatie)

M. GENTEN geeft uitleg over de stand van zaken rond de Einstein-telescoop.

Achter de schermen wordt intensief gelobbyd bij de stemgerechtigde landen voor de kandidatuur van de Euregio Maas-Rijn. Het eigen gebied steunt de kandidatuur. Het doel is om de landen die al deel uitmaken van de Board of Government Representatives te overtuigen en daarnaast nieuwe landen aan te trekken die positief tegenover de kandidatuur staan, zoals bijvoorbeeld het Groothertogdom Luxemburg. Italië onderneemt soortgelijke stappen voor zijn eigen kandidatuur (met locatie in de regio Sardinië).

Het tijdschema staat inmiddels vast. Het bidbook moet uiterlijk tussen maart en juni 2027 door het projectbureau in Maastricht worden ingediend. De beslissing wordt verwacht in oktober of november 2027. Volgens planning moeten de werkzaamheden in 2030 en 2031 van start gaan.

M. GENTEN legt uit dat de betrokkenheid van de EMR bij de Einstein-telescoop op verschillende manieren concreet vorm krijgt. C. VAN HOVE, adviseur van de provincie Belgisch Limburg bij de EMR, is fulltime betrokken bij het opstellen van het bidbook in het Einstein Telescope Project Office. M. GENTEN werkt voor de Waalse taskforce van het project, terwijl M. DEJOZÉ en M. GENTEN namens de EMR deel uitmaken van de internationale taskforce. De taak van de EGTS EMR bestaat erin ervoor te zorgen dat alle relevante informatie correct en tijdig aan de betrokken actoren wordt doorgegeven. Dit hangt nauw samen met de kernopdracht van de EGTS: ervoor zorgen dat de juiste informatie bij de juiste personen terechtkomt.

Over de exacte locatie van de telescoop is nog geen officiële mededeling gedaan. Momenteel is er echter sprake van een zogenaamde „most likely triangle“: de enige optie die momenteel grondig wordt onderzocht en waarop alle studies zijn afgestemd.

Er zijn twee cruciale aspecten die de kandidatuur zouden kunnen doen mislukken. Enerzijds gaat het om de geomechanische en technische haalbaarheid van het ondergrondse bouwwerk. In dit opzicht worden voorlopig geen grote obstakels verwacht. Anderzijds is de stilte onder de grond van cruciaal belang. Zowel seismische geluiden als geluiden van mensen en machines moeten voldoende worden gedempt. Op een diepte van 250 tot 300 meter moet het namelijk zo „stil“ zijn dat zwaartekrachtgolven kunnen worden waargenomen.

Momenteel wordt hiervoor onder andere in Raeren onderzoek verricht. De meetresultaten zullen doorslaggevend zijn. Mocht uit de metingen blijken dat de stilte onvoldoende is, dan kan de telescoop op deze locatie niet worden gebouwd. De tot nu toe uitgevoerde metingen zijn echter positief. Op basis van de meest recente resultaten bestaat de hoop dat de exacte locatie van de Einstein-telescoop in het najaar bekend kan worden gemaakt.

Tot slot wijst M. GENTEN erop dat in het bidbook een duidelijk verband wordt gelegd met het rijke ecosysteem van de Euregio Maas-Rijn. In deze regio werken bedrijven, universiteiten en hogescholen grensoverschrijdend samen. Dit vormt een uniek voordeel ten opzichte van de andere kandidaten. De EGTS EMR heeft niet alleen tot taak dit ecosysteem zichtbaar te maken, maar ook aan te tonen dat het daadwerkelijk grensoverschrijdend functioneert. Juist daarin ligt de kracht van de regio ten opzichte van de andere kandidaten.

Besluit (unaniem): De vergadering van de EGTS neemt kennis van dit agendapunt.

9. 50 jaar EMR (informatie)

M. DEJOZÉ legt uit dat de Euregio Maas-Rijn dit jaar haar 50-jarig bestaan viert. Dit jubileum zal het hele jaar door onder de aandacht worden gebracht in het kader van de reguliere jaarkalender. Daarnaast wordt er op 27 oktober een groot evenement georganiseerd in Alden Biesen.

Om een terugblik te geven op de activiteiten van de afgelopen decennia, wordt er een tentoonstelling opgezet. Daarbij wordt duidelijk gemaakt dat veel zaken die vandaag de dag als vanzelfsprekend worden beschouwd, dat vroeger niet waren. Voorbeelden hiervan zijn de eerste grensoverschrijding door een ambulance of de eerste grensoverschrijdende brandweerinzet, waarbij bleek dat de slangen niet op de brandkranen pasten.

De tentoonstelling wordt zo opgezet dat ze ook naar de verschillende partnerregio’s kan reizen en daar bij geschikte gelegenheden kan worden gebruikt.

De aanwezigen worden van harte uitgenodigd om op 27 oktober deel te nemen aan het jubileumevenement.

Besluit (unaniem): De EGTS-vergadering neemt kennis van dit agendapunt.

10. OESO-conferentie in Maastricht: verslag (informatie)

E. DEMOLLIN blikt terug op de OESO-conferentie in Maastricht. Twee jaar geleden deed zich de bijzondere gelegenheid voor om het jaarlijkse OESO-congres naar Maastricht te halen. Het thema van het congres was arbeidsmarkt en onderwijs.

Er waren ongeveer 500 deelnemers aanwezig, zowel uit de regio als uit andere delen van de wereld. Op de eerste dag werd het Memorandum of Understanding tussen de hogescholen ondertekend door een groep van 80 personen, die zich vervolgens aansloot bij het bredere OESO-programma. Daarnaast ondertekenden de partnerregio’s van de EGTS EMR en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven steunbrieven om het initiatief nog meer slagkracht te geven.

Volgens E. DEMOLLIN heeft het congres de Euregio Maas-Rijn duidelijk in de schijnwerpers gezet en laten zien hoe de grensoverschrijdende samenwerking in deze regio functioneert. De opening door de gouverneur van Belgisch Limburg op Nederlands grondgebied was daar een sprekend voorbeeld van.

Bovendien wordt momenteel door de provincie Nederlands-Limburg samen met de OESO een onderzoek uitgevoerd naar de kansen op de arbeidsmarkt in de Euregio Maas-Rijn. De resultaten van dit onderzoek zullen begin 2027 tijdens de ministerconferentie worden gepresenteerd.

Besluit (unaniem): De EGTS-vergadering neemt kennis van dit agendapunt.

11. Voorlichting door de EMR (informatie)

Over dit agendapunt zijn er geen verdere opmerkingen of vragen.

12. Diversen (informatie)

M. DEJOZÉ geeft een algemeen overzicht van de lopende werkzaamheden van de EGTS EMR. De volgende dag vindt er een vergadering plaats over mobiliteit, waarbij onder andere grensoverschrijdende ticketing aan de orde komt. In dit verband is het positief te vermelden dat het inmiddels (op proef) mogelijk is om met een digitaal ticket van Luik en Maastricht naar Aken te reizen.

Ook op het gebied van veiligheid zijn er veel lopende dossiers. Wekelijks komen er verzoeken binnen van verschillende politie-eenheden, die door de EMR zo goed mogelijk worden ondersteund bij het zoeken naar oplossingen. Daarbij spelen ook nieuwe overeenkomsten een rol.

Daarnaast blijft de EMR zich inzetten voor belastingkwesties. Zo is er vorige week nog een brief naar Den Haag gestuurd over de dubbele belasting waarmee mensen worden geconfronteerd die aan de ene kant van de grens wonen en aan de andere kant werken. Dit zijn onderwerpen waarvoor de EGTS EMR zich al geruime tijd inzet en die een lange adem vereisen.

M. DEJOZÉ benadrukt dat deze vergadering ook dient om de leden te betrekken bij het werk van de EGTS EMR en om gezamenlijk te discussiëren over onderwerpen waarvoor nog

oplossingen moeten worden gevonden. Ook buiten de vergadering hoopt hij dat de leden de weg naar de EGTS vinden om hun zorgen aan te kaarten.

S. FICKERS merkt tot slot op dat het wenselijk zou zijn als de aanwezigen het SPF-programma via de sociale media zouden volgen. Op die manier zouden ze meer te weten kunnen komen over de projecten en het programma kunnen steunen.

Er zijn geen verdere punten voor de vragenronde. De voorzitter sluit de vergadering.

Algemene Vergadering

Op 23 juni 2026

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

Conceptverslag

Betreft	Algemene Vergadering
Vergaderdatum en -tijd	juni 2026, aanvang 18:00 uur
Locatie	Provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6, 3584 BA Utrecht, Commissiekamer
Deelnemers	Ina Adema (voorzitter), Peter Teesink (secretaris; AD IPO) en IPO-bestuursleden, ıra Reinink (digitaal) en Bas Wiegmans (Gr), Abassin Nessar en Alfons Remery (Fl), Odile de Man en Anneloes Blekxtoon-Ooms (Ut), Vincent Valk en Julia Schneeman (NH), Martien van 't Hul en Ingeborg Hoogveld (Ov), Judith Tenbusch (digitaal) en Bert Heideveld (Gld), Antje Dees de Vries en Rinus van 't Westeinde (Zl), Danny van der Weijde (digitaal) (Fr), Ellen Verkoelen (plaatsvervanger Heidi Looy) en Lisanne van Damme (ZH); Iloy Goossen (Li). *I.a.a. de griffiecontactpersonen.*
Verhinderd	Odile de Man (Ut.), Christa Oosterbaan (Fr.), Jacques Michel Bloi (Li.), Sonja Hilgenga (Dr.) (afgetreden), Willem Vossebeld (Dr.), Tom Ludwig (NB) en Inge Vossen-Beers (NB).

1. Opening, mededelingen, agenda en verslag

a. Mondelinge mededelingen en vaststellen agenda AV 23 juni 2026

Door Rinus van het Westeinde (Zl.) is aandacht gevraagd voor de verjaardag van een bij de AV bekende IPO-medewerker. De voorzitter heeft voorgesteld hier na de vergadering nog even op terug te komen.
Welkom geheten is Iloy Goossen, nieuw AV-lid namens de provincie Limburg.

b. Vaststelling verslag AV 7 april 2026 **Bijgevoegd**

Er zijn geen op- of aanmerkingen. Het verslag is vastgesteld.

Ellen Verkoelen (ZH) maakt een punt van orde en vraagt besluitpunt 3 van agendapunt 2a pas in stemming te brengen bij behandeling van agendapunt 2b, omdat het samenhangt met de stukken die bij 2b geagendeerd zijn. De voorzitter gaat hierin mee.
Ingeborg Hoogveld (Ov.) vraagt, ondersteund door Verkoelen (ZH) en Alfons Remery (Flv.) of het bestuurlijk afwegingskader besproken mag worden bij agendapunt 2c. Belangrijk wordt gevonden dit gesprek meer te laten zijn dan alleen een 'bijpraat'. De voorzitter gaat akkoord om het afwegingskader bij 2c te bespreken.

2. Besluit- en bespreekpunten

a. P&C producten: Jaarrekening en jaarverslag 2025 vereniging IPO

Bijgevoegd

Kern van het onderwerp De jaarstukken zijn het sluitstuk van de planning & control cyclus van 2025. Hierin legt het IPO-bestuur verantwoording af over het gevoerde

beleid in 2025. Het IPO-bestuur heeft de jaarstukken, hangende de goedkeurende verklaring van de accountant, in de vergadering van 21 mei vastgesteld en besloten deze door te geleiden naar de AV voor goedkeuring.

Voorstel/gevraagd besluit

De Algemene Vergadering wordt gevraagd – randvoorwaardelijk een goedkeurende verklaring en verslag van de accountant - :

1. de Jaarstukken 2025 van de vereniging IPO goed te keuren,
2. het te bestemmen bedrag vanuit de Jaarstukken 2025 van € 3,3 miljoen aan te houden tot de behandeling van de gelijktijdig geagendeerde Tussenrapportage 2026 en Conceptbegroting 2027 en
3. ~~dit te bestemmen bedrag bij de bespreking van de Tussenrapportage 2026 en de Conceptbegroting 2027 in te zetten voor de 'basis op orde' van de vereniging.~~

De penningmeester ligt toe dat er een resultaat is van 3,3 mln. euro ligt, onder meer door onderuitputting en de vegetatiereserve. Hierna maakt de voorzitter een ronde langs de leden van de AV.

Antje Dees-de Vries (Zl.) geeft aan dat de stukken in haar Staten kritisch besproken zijn. Daarbij was de accountantsverklaring nog niet betrokken, maar de AV-leden van Zeeland schrokken wel van de adviezen, en met name de beschreven integriteitskwestie. In haar ogen sluit dit aan op de noodzaak om de basis op orde te brengen en ze is benieuwd naar de reactie van het bestuur. Daarnaast vragen de Staten van Zeeland waarom de gelden niet terugvloeien naar de provincies, maar aangehouden worden. Verder wordt aandacht gevraagd voor het volbrengen van de bestuursopdrachten en wordt de Roemernorm op externe inhuur (10%) als streven meegegeven. Zeeland kan akkoord gaan met de jaarrekening.

Anneloes Blekxtoon-Ooms (Ut.) meldt de vergadering dat de stukken in Utrecht morgen pas besproken worden in de Statencommissie en dat ze belangrijke punten mee zullen geven aan hun IPO-bestuurder.

Bert Heideveld (Gld.) vraagt om reflectie van het bestuur op de 'harde noten' in het accountantsverslag.

Hoogveld (Ov.) refereert aan de zorgen over de autonome groei van de begroting, waar kritisch naar gekeken wordt in Overijssel. In dat licht viel het niet mee het verhaal over de staat van de organisatie over te brengen. Provinciale Staten geven het IPO-bestuur voordeel van de twijfel en gaan akkoord met 3,3 miljoen om de basis op orde te brengen, maar verwachten wel dat er op inhoud geprioriteerd gaat worden.

Verkoelen (ZH) vraagt aandacht voor de wijze waarop de stukken voorgelegd worden aan de Staten. In Zuid-Holland zijn de stukken niet besproken omdat de controleverklaring en het accountantsverslag nog niet beschikbaar waren. De adviezen hierin zijn van groot belang. Zonder deze documenten was het niet mogelijk een volledig beeld te vormen van de jaarrekening, wat volgens haar ook gevolgen had voor de beoordeling van de Tussenrapportage 2026 en Conceptbegroting 2027. Onderstreept wordt het belang van de adviezen van de accountant. Aangegeven wordt dat Zuid-Holland de jaarstukken alleen op financieel vlak kan goedkeuren.

Bas Wiegmans (Gr.) laat weten dat Groningen bezorgd is over de stijgende kosten en vraagt landelijke aandacht voor faunabeheer vanuit het IPO. Het afwegingskader draait

volgens hem vooral om gedrag. Verder laat hij weten dat er begrip is voor de investeringen om de basis op orde te krijgen.
Remery (Flv.) geeft aan dat het belangrijk is om naast de jaarrekening ook naar de processen te kijken en is benieuwd naar de reactie van het bestuur hierop.
Vincent Valk (NH) geeft aan akkoord te kunnen met de jaarrekening, en vraagt het bestuur aan de slag te gaan met de aandachtspunten accountant. Verder vraagt hij om een heldere scheiding tussen incidenteel en structureel geld en aandacht voor faunaschade.
Danny van der Weide – Hoogstad (Fr.) vraagt om aandacht voor de P&C-planning. Daarnaast is hij benieuwd naar het herbestemmen van het resultaat en de punten van de accountant.

De penningmeester bedankt de AV-leden voor het grondig doornemen van de stukken. Hij geeft aan dat voorgesteld wordt het resultaat niet terug te laten vloeien naar de provincies, omdat het daarna terugvragen van deze gelden neerkomt op het inefficiënt rondpompen van gelden.
Verder geeft hij aan de aanbevelingen van de accountant serieus te nemen, en dat het volbrengen van de vijf bestuursopdrachten de punten van de accountant kunnen adresseren. In zijn tijd als bestuurslid heeft hij gezien dat de uitvoering van deze opdrachten voortvarend is opgepakt. De opdrachten houden ook de veronderstelde autonome groei van de begroting in toom.
Wat betreft de Roemersnorm geeft hij aan dat deze te streng is voor de fase waarin het IPO zich bevindt, en benadrukt dat enige flexibiliteit belangrijk is voor een organisatie als IPO.
Over de P&C-planning geeft hij aan dat het in bestuurlijk Nederland heel druk voor accountants is rond deze tijd van het jaar. Hierdoor is het ieder jaar een race tegen de klok. De voorzitter vult hierbij aan dat het bestuur de accountantsverklaring tegelijkertijd met de AV ontvangen heeft en nog niet besproken heeft.

Verkoelen (ZH) geeft aan verbaasd te zijn dat het bestuur dit verslag zonder bespreking naar de AV heeft gezonden. De voorzitter spreekt haar hoop uit voor een gezamenlijk gesprek in goede verstandhoudingen.

Blekxtoon-Ooms (Ut.) geeft aan dat PS Utrecht pas na de AV over de AV documenten kan vergaderen..
De penningmeester zegt toe dat het noodzakelijk is de P&C-cyclus goed tegen het licht te houden.
Remery (Flv.) geeft aan dat het een gezamenlijke uitdaging is voor bestuur en AV. Hij roept het bestuur op het accountantsverslag goed te bespreken.

Verkoelen (ZH) vraagt in reactie hierop wat het bestuur van de AV verwacht rondom de jaarstukken zonder appreciatie van de aanbevelingen van de accountant. De voorzitter geeft aan dat de penningmeester zojuist heeft toegezegd de P&C-planning tegen het licht te houden. Remery (Flv.) stelt voor hier de P&C-klankbordgroep van de AV hiervoor te benutten. Later voegt hij hier nog aan toe dat mogelijk de interim-verklaring van de accountant hierbij betrokken kan worden.
De algemeen directeur geeft aan dat het betrekken van de P&C-klankbordgroep hem een goed idee lijkt en verklaart verder dat de constateringen van de accountant in lijn liggen met de constateringen van de organisatie zelf, die in december al zijn overgebracht naar

bestuur en in januari en april met de AV zijn besproken. Daarom zijn er ook 5 bestuursopdrachten gegeven, om de basis van de organisatie die jarenlang niet is meegegroeid weer op orde te brengen.
Van 't Westeinde (Zl.) geeft aan dat er ook een kennismaking tussen de klankbordgroep en de accountant komt en stelt voor dit hierin te betrekken. De penningmeester gaat hierin mee.
De algemeen directeur reageert hierna op de Roemernorm. Daar is hij heel erg voor, maar dit is niet toepasbaar op werkzaamheden die bekostigd worden door subsidies. Hierdoor ligt de verhouding iets anders dan in andere organisaties. Het terugbrengen naar 20% is al een halvering.

Verkoelen (ZH) geeft aan blij te zijn met de erkenning van de penningmeester, maar had een uitgebreidere mea culpa verwacht.

Ten aanzien van de opmerkingen van de accountant verduidelijkt de voorzitter dat het bestuur de constateringen in december en januari al zelf heeft gedaan en daar vervolgens middels de bestuursopdrachten op heeft gereageerd, en dat de accountant deze in zijn verslag bevestigd. De AV is lopende het jaar meermaals over de constateringen geïnformeerd.
De algemeen directeur voegt hieraan toe dat sinds januari is aangeboden is om bij provincies langs te komen om dit met de Staten diepgaander te bespreken. Door sommige provincies is daar ook gebruik van gemaakt. De accountantsverklaring, van een paar dagen oud, heeft de constateringen die de organisatie al gedaan had, bevestigd.

Lisanne van Damme (ZH) geeft aan dat de AV inderdaad meegenomen is, maar ze in Zuid-Holland het verslag en de verklaring graag eerder hadden gehad om binnen de Staten te kunnen bespreken.
De algemeen directeur geeft aan dat de externe accountant tijd nodig heeft om te komen tot een verklaring over de stukken van 2025. Het verslag was er dus niet eerder. De punten uit het verslag waren zoals ook door de voorzitter aangegeven al in december en januari geconstateerd, de AV is daarin uitgebreid meegenomen, inclusief de aanpak. De Zuid-Hollandse Staten hadden deze punten dus goed kunnen herkennen.
Verkoelen (ZH) stelt nogmaals dat de verklaring er had moeten zijn.
De interim algemeen directeur laat weten dat er geen verklaring verstuurd kan worden wanneer deze nog niet afgegeven is en geeft aan dat er zoveel mogelijk informatie sinds januari beschikbaar is gesteld om een goed gesprek te faciliteren.
Iloy Goossen (Li.) vraagt de voorzitter de toezegging die gedaan is kort te herhalen zodat dit duidelijk is voor alle aanwezigen.
De voorzitter geeft aan dat is toegezegd de P&C Klankbordgroep van de AV te betrekken bij dit gesprek en dat daarnaast is toegezegd de P&C-cyclus tegen het licht te houden samen met de accountant.
Remery (Flv.) oppert de processen door te spreken met de accountant en hier verslag van te doen richting de AV.
De interim algemeen directeur geeft aan dat dit aan de AV is om eventueel te doen maar wijst nogmaals op de eerdere toelichtingen door directie.
Martien van 't Hul (Ov.) vraagt de penningmeester ook de deadlines van de P&C-cyclus mee te nemen in de uitvoering van zijn toezegging.

De voorzitter gaat over tot besluitvorming en constateert dat iedereen akkoord kan gaan met het eerste punt van de besluitvorming. De rest wordt aangehouden tot agendapunt 2b.

b. P&C producten: Tussenrapportage 2026, Raming kassiersfunctie 2026-2027 en Conceptbegroting 2027 *Volgt zo snel mogelijk*

Kern van het onderwerp
Met de tussenrapportage rapporteert het bestuur over de voortgang van de begroting van 2026. Daarbij ligt de raming kassiersfunctie 2026-2027 voor. Tegelijkertijd ligt een conceptbegroting 2027 voor, op basis waarvan een definitieve begroting 2027 zal worden opgesteld. De definitieve begroting zal in november voorliggen in de Algemene Vergadering.
Het bestuur heeft deze drie documenten 21 mei in haar vergadering vastgesteld en doorgeleid naar de AV voor goedkeuring.

Het IPO-bestuur biedt deze Planning & Control documenten aan met een begeleidende brief.

Voorstel/gevraagd besluit
De Algemene Vergadering wordt gevraagd:

1. Kennis te nemen van de Tussenrapportage 2026 van de Vereniging IPO en daarin de door het IPO-bestuur vastgestelde begrotingswijzigingen 2026 goed te keuren;
2. het rekeningresultaat 2025 in te zetten voor de randvoorwaardelijke investeringen in de vereniging, en
3. de door het bestuur vastgestelde aangepaste Raming kassiersfunctie 2026-2027 goed te keuren; en
4. aandachtspunten mee te geven, gehoord hebbende de eigen Provinciale Staten, ten aanzien van de Conceptbegroting 2027.

Aanvullend de aangehouden besluitpunten uit 2a.

De voorzitter constateert dat de niet-behandelde besluitpunten van agendapunt 2a toegevoegd zijn of als overlappend met en dus onderdeel van agendapunt 2b zijn. Hierna geeft ze het woord aan de penningmeester.
De penningmeester geeft aan dat er drie stukken voorliggen. Uit de tussenrapportage 2026 volgt een begrotingswijziging, als gevolg van de overhevelingen naar de kassiersraming. De kassiersraming ligt tevens voor. Het derde stuk betreft de conceptbegroting 2027, waarvoor de AV aandachtspunten mee kan geven aan het bestuur, die deze kan betrekken bij het komen tot een definitieve begroting 2027.

Dees-De Vries (Zl.) geeft aan 2,1 mln. euro een fors bedrag te vinden. Daarnaast vraagt ze het bestuur of de verwachting is dat dit bedrag daadwerkelijk uitgegeven kan worden in verband met de onderbesteding waar sprake van is.
Verkoelen (ZH) geeft aan te onderschrijven dat de IPO-organisatie versterking nodig heeft en herkent dit in het verslag van de accountant. Dit vraagt om actie. Ze waardeert dat de het gevraagde bedrag uitgesplitst is in deelbedragen met hun eigen bestemming. Noodzakelijke investeringen wil Zuid-Holland niet blokkeren, maar ze vraagt zich af of alle

onderdelen even noodzakelijk zijn. Daarnaast zou ze onderdelen beter uitgewerkt willen zien. Ze vindt het lastig om conclusies te trekken over het afwegingskader terwijl die nog in ontwikkeling is en het is onduidelijk wanneer de basis op orde is, zeker wanneer het eindbedrag niet vaststaat. Daarom wil ze het IPO-bestuur vragen de voorstellen nader uit te werken, daarbij te constateren wat onontkoombaar is, wat beleidskeuzes betreffen en wat structurele effecten zijn. Pas dan kan ze een oordeel vellen.

Valk (NH) geeft aan akkoord te gaan met wat voorligt, en heeft vertrouwen in de goede besteding door bestuur en directie.
De penningmeester geeft aan met de kennis van nu te denken dit bedrag nodig te hebben, dat vertaalt zich door in de begroting. Mocht hierin iets veranderen kan via de P&C-cyclus een aanpassing gedaan worden.
De algemeen directeur verwijst naar de in de bijlage waar de gevraagde uitwerking staat. Hij geeft daarnaast de onontkoombaarheid van de investeringen aan. Als de AV er bijvoorbeeld voor kiest de begroting niet sluitend te maken, blijft het nog boven de markt hangen. Nieuwe activiteiten en ook de huidige organisatie wil het bestuur tegen het afwegingskader houden om te zien wat hier uitkomt bij de volgende statenverkiezing.

Hierna gaat de voorzitter over naar de tweede termijn. Blekxtoon-Ooms (Ut.) geeft aan het lastig te vinden de begroting te wijzigen terwijl Utrecht morgen pas commissie heeft en vraagt hoe dit in de besluitvorming werkt.
Verkoelen (ZH) vraagt verder over onontkoombaarheid en wil graag zien wat voor stappen er tot nu toe gemaakt zijn. Verder geeft ze aan dat Zuid-Holland kan instemmen met de tussenrapportage 2026, er vanuit gaande dat het accountantsverslag zichtbaar betrokken wordt. Met de kassiersraming kan ook ingestemd worden. Het inzetten van het rekeningresultaat voor de investeringen in de vereniging vergt echter meer onderbouwing om mee in te stemmen. Wat betreft de begroting 2027 geeft ze mee dat eerst de taken van de organisatie duidelijk gemaakt moeten worden, voordat de organisatie verder kan groeien. Ze onderschrijft verder het belang van minder externe inhuur en wil hier ook meer inzicht in.

De penningmeester geeft aan dat er op allerlei manieren reeds inzicht wordt gegeven en geeft mee dat de organisatie ook niet overvraagt moet worden. De algemeen directeur voegt daaraan toe dat de basis op orde niet gaat om nieuwe taken, maar gaat over het op orde brengen van de bedrijfsvoering. Als voorbeelden noemt hij het invoeren van een goed financieel systeem, een HR-kolom die stevig genoeg is om de organisatie te dragen, het voldoende dekken van kosten die gemaakt worden. Dat is in de bijlage toegelicht.
In de conceptbegroting zijn daarnaast ook inverdieneffecten meegenomen, ofwel ook van de organisatie wordt het nodige gevraagd. Er wordt blijvend gewerkt aan verbetering van de organisatie. Om de verbeterslag voort te zetten heeft de organisatie nu wel extra middelen nodig.
De voorzitter geeft aan het als bestuur zeer onprettig te vinden om, slechts twee elementen noemende, het niet op orde te hebben richting de medewerkers van het IPO, en het niet op orde hebben van een subsidieverantwoordingssysteem. Volgens haar is dit geen luxe maar basis.
Verkoelen (ZH) geeft aan dit ook te vinden, maar onderstreept het belang van de controlerende taak van de AV hierop en vraagt nogmaals om een uitgebreidere onderbouwing van de 3,3 miljoen euro.

Abassin Nessar (Flv.) reageert op de aanvulling van de voorzitter en vraagt of er volgende periode een bestuurslid de organisatie als portefeuille krijgt. De interim algemeen directeur

en voorzitter geven aan dat hier aandacht voor komt, inclusief een portefeuillehouder in bestuur.
Terugkomend op de vraag uit Utrecht geeft de voorzitter aan dat de Algemene Vergadering en dus de besluitvorming wel nu plaatsvindt. Ze geeft aan dat een stemverklaring wellicht een uitkomst biedt.
Na de vergadering laat de AV-afvaardiging van Utrecht weten: "*Gezien het feit dat in de Provincie Utrecht de commissie pas op 24 juni 2026 plaatsvindt kan het AV lid geen besluit nemen. Punten die de Statenleden op 24 juni 2026 inbrengen zullen door gedeputeerde Van Essen worden meegenomen als feedback naar de IPO-vergadering van 2 juli 2026. Met de verwachting dat deze situatie in de toekomst niet meer hoeft te komen.*"

Hierna wordt overgegaan tot stemming. Geconstateerd wordt door de voorzitter dat:
- De vergadering akkoord gaat met besluitpunt 1 van agendapunt 2b.
- De vergadering, met uitzondering van de afvaardiging uit Zuid-Holland, akkoord gaat met besluitpunt 2 van agendapunt 2b.
- De vergadering akkoord gaat met besluitpunt 3 van agendapunt 2b.
- De meegegeven aandachtspunten [vindbaar in dit verslag] meegenomen worden door het bestuur bij het opstellen van de begroting 2027.

c. Stand van zaken 5 bestuursopdrachten

Het bestuur en de directie praat de vergadering bij over de voortgang van de 5 bestuursopdrachten. Peter Teesink geeft hierbij een mondelinge toelichting.

De algemeen directeur geeft aan dat de organisatie 5 bestuursopdrachten heeft gekregen van het bestuur. De vijf opdrachten zijn eerdere vergaderingen en op andere momenten al uitvoerig aanbod gekomen, dus hij stelt voor dit moment te benutten om het afwegingskader verder te bespreken, in lijn met het verzoek dat aan het begin van de vergadering gedaan werd.
De algemeen directeur legt uit dat het afwegingskader is bedoeld om het bestuur en BAC's een handvat te geven bij het beoordelen van nieuwe activiteiten. Het document stelt een aantal vragen. Op grond van de beantwoording, kan het bestuur beoordelen of de activiteit (inhoudelijk, financieel, bestuurlijk, etc.) past bij het IPO, of dat een provincie of ministerie de activiteit beter zelf kan ontplooien.
Dezelfde vragen kunnen ook gebruikt worden bij het evalueren van het huidige takenpakket van de organisatie. Het bestuur wil dit in de aanloop naar de nieuwe Statenperiode doen. De algemeen directeur maakt duidelijk dat het bestuur altijd de mogelijkheid heeft om van een advies op basis van het afwegingskader af te wijken, maar het helpt het bestuur bij het komen tot een goede beslissing en draagt bij aan transparante en heldere besluitvorming.

Dees-de Vries (Zl.) vindt het een duidelijk verhaal en is benieuwd hoe de financiële uitwerking eruitziet nadat het afwegingskader toegepast is op de bestaande activiteiten.
Hoogveld (Ov.) vraagt of er al met het afwegingskader geoefend is en of het zo is dat alle punten beantwoord moeten worden bij het aangaan van een nieuwe taak.
Verkoelen (ZH) geeft aan dat het afwegingskader niet alleen gaat over hoe, maar ook welke taken bij het IPO liggen. Dit raakt aan de rol, omvang en capaciteit van de vereniging. Dit zijn kaderstellende keuzes, een gezamenlijk kompas, die volgens haar niet aan de bestuurstafel thuishoren, maar besproken moeten worden door de twaalf

Provinciale Staten. Er ontbreken volgens Verkoelen (ZH) een aantal punten: de genoemde rol van PS, een financieel stoplicht en aandacht voor bestaande taken. Ze stelt voor om met deze eerste versie te gaan uitproberen, om een aangescherpte versie voor te kunnen leggen aan de Provinciale Staten.
Hoogveld (Ov.) onderschrijft de gedachte om de twaalf Provinciale Staten een rol te geven, maar geeft aan dat de Staten deze versie al hebben kunnen bespreken en vraagt zich af waarom er nu een nieuw proces gestart moet worden als de Staten hun kans gehad hebben. Verkoelen legt uit dat het enkel ter kennisname voorlag en ze wil dat de Staten erover kunnen besluiten.
Nessar (Flv.) sluit zich grotendeels aan bij de bijdrage namens Zuid-Holland. Hij vraagt voor een rol van de AV ten behoeve van het democratisch gehalte, hij vraagt naar de rol van de provinciesecretarissen en of er in het afwegingskader onderscheid gemaakt kan worden tussen activiteiten in uitvoering en belangenbehartiging.
Valk (NH) geeft aan dat zijn provincie wat betreft het afwegingskader niet op de stoel van het bestuur wenst te zitten.

In reactie op de vragen laat de penningmeester weten dat de begroting leidend is.
De algemeen directeur laat verder weten dat het afwegingskader ook voor lopende activiteiten gebruikt gaat worden. De rol van de provinciesecretarissen blijft adviserend. Hij legt uit dat het alleen een document is waarmee het bestuur en de BAC's hun besluiten goed kunnen afwegen. De leden van het bestuur en de BAC-leden leggen democratische verantwoording af naar hun Staten.
Over de democratische legitimiteit legt de voorzitter uit dat de AV gaat over de goedkeuring van de door het bestuur vastgestelde begroting. Het afwegingskader is een instrument van het bestuur, hierover kan het gesprek gevoerd worden binnen de provincie zelf met GS.
Nessar (Flv.) vraagt aandacht voor het onderscheid tussen belangenbehartiging en uitvoeringstaken en vraagt of de AV geïnformeerd wordt als iets wel of niet gedaan wordt op basis van het afwegingskader.
De algemeen directeur geeft aan dat dit tussen GS en de Staten is. De verantwoording richting de AV wordt gedaan via de P&C-stukken.

Lisanne van Damme (ZH) geeft aan dat het mooi is dat er nu een afwegingskader is vanwege de uitdijende begroting, maar vindt het belangrijk om dit stuk met PS te kunnen bespreken.
De voorzitter geeft aan dat de begroting alleen maar groter is geworden omdat er allerlei provinciale taken bij het IPO belegd zijn, waarbij IPO alleen maar doorgeefluik is.
Van Damme bedankt de voorzitter voor deze nuancering en herhaalt het belang van de PS betrekken bij het afwegingskader.
Van 't Westeinde (Zl.) geeft aan dat het goed is dat er een afwegingskader is en dat het bestuur er snel mee aan de slag moet en dat men als PS of AV niet op de stoel van bestuur moet gaan zitten. Aanvullend geeft hij aan dat de PS in Zeeland van plan is het afwegingskader te betrekken wanneer alle Zeelandse BAC-afvaardiging langs de Staten komt komend najaar. Dit zou volgens hem voor andere Staten ook een idee kunnen zijn.
Verkoelen (ZH) herhaalt het belang van een rol voor PS en vindt dat haar Staten onvoldoende meegenomen zijn.
Nessar (Flv.) sluit zich hierbij aan en geeft aan dat ze zelf al PS-behandeling zullen doen. Daar zal een amendement behandeld worden waarin gevraagd wordt om het afwegingskader ook in de AV voor te leggen ter besluitvorming, zonder dat hij hiermee wenst op de stoel van bestuur plaats te nemen.

Hierna begint de voorzitter aan een rondje langs de aanwezigen. Ze constateert dat Overijssel, Zuid-Holland en Flevoland voor besluitvorming in AV zijn.
Friesland en Zeeland willen het gesprek voeren binnen eigen provincie en zien geen aanleiding tot besluitvorming in AV.
De voorzitter geeft aan te willen inventariseren hoe over het afwegingskader gedacht wordt. In het bestuur wordt besproken op welke wijze het afwegingskader terugkomt in de AV-vergadering van november.

d. Notitie faunaschade **Bijgevoegd**

Kern van het onderwerp
BIJ12 beoordeelt verzoeken om tegemoetkomingen namens de twaalf provincies en handelt deze af. De bedragen die hiermee per provincie gemoeid zijn, zijn afgelopen jaren sterk toegenomen. Dit is in het verleden ook meermaals in de AV aan de orde geweest, Daarbij is toegezegd de bestuurlijke notitie hierover ook te delen met de AV.
In bijgevoegde notitie, opgesteld op verzoek van het IPO-bestuur en de BAC's Landelijk Gebied en Financiën en Openbaar Bestuur, wordt uiteengezet wat de oorzaken zijn van de toenemende kosten en op welke manieren dit eventueel teruggedrongen kan worden.

Gezien de provinciale diversiteit en provincie-specifieke uitwerking van de sturingsinstrumenten en een mogelijke stelselwijziging, heeft het IPO-bestuur besloten niet in te zetten op een verdere gezamenlijke uitwerking. Het bestuur geeft aan dat binnen de huidige wet- en regelgeving voor de provincie al veel mogelijk is. De lobby naar het Rijk over dit onderwerp blijft desalniettemin van belang.

Voorstel/gevraagd besluit
Ter kennisgeving aangeboden.

Er zijn meerdere korte reacties op de notitie. Hierbij wordt de urgentie van het probleem onderstreept en de wens geuit om landelijke maatregelen. Wiegmans (Gr.) geeft aan dat dit in de Tweede Kamer besproken wordt en hier recent moties over aangenomen zijn
Bestuurslid Jelle Beemsterboer (NH) bedankt de AV voor haar reacties, waaruit blijkt dat het stuk goed gelezen is. Vanuit de BAC LG wordt gesprek gevoerd met het rijk. Momenteel wordt er bijvoorbeeld gesproken over de Grauwe Gans. Verder geeft hij aan dat vanuit de BAC geen draagvlak is om als gezamenlijke provincies beleid te gaan voeren, maar het is wel een vraagstuk waarin groepen provincies moeten samenwerken. Als voorbeeld noemt hij de bestaande samenwerking tussen Flevoland en Noord-Holland rondom faunabeheer.

e. Vooruitblik op IPO-jaarcongres

Tijdens de Algemene Vergadering wordt de vergadering bijgepraat over de organisatie van het IPO-jaarcongres. Een medewerker van het IPO zal dit mondeling toelichten.

Een medewerker van het IPO heeft het beeldmerk van komend jaarcongres gepresenteerd en de aanwezigen kort bijgepraat over de workshops en de betrokkenheid van Statenleden daarbij. Hierbij gold "voor niet ieder Statenlid een workshop, wel voor iedere workshop een Statenlid".

3. Ter informatie

a. Overzicht stand van zaken toezeggingen — Bijgevoegd

Ter informatie is bijgevoegd het actuele overzicht met de toezeggingen en status daarvan.
Geen op of aanmerking

b. Belangrijke data komende periode

Belangrijke (vergader)data voor de AV in 2026 zijn als volgt:

Datum	Bijeenkomst	Tijdstip	Locatie
23 juni	Algemene Vergadering	18:00 uur – 20:00 uur	Provinciehuis Utrecht, fysiek
6 & 7 oktober	IPO-Jaarcongres	Ntb.	Ntb. (Enschede)
3 november	Algemene Vergadering	18:00 uur – 20:00 uur	Provinciehuis Utrecht, fysiek

Komende technische briefings in 2026:

Datum	Technische briefing	Tijdstip	Locatie
4 juni	Digitalisering en dataveiligheid	19:00 uur – 20:00 uur	Digitaal.
15 september	Faunaschade & wildbeheer	19:00 uur – 20:00 uur	Digitaal.

c. Informatiepagina AV

Op deze website kunt u informatie, achtergronddocumenten en planningen vinden omtrent het AV-lidmaatschap.

4. Rondvraag en sluiting

Van 't Westeinde vraagt bij sluiting het woord om stil te staan bij het feit dat dit de laatste AV is waarbij de interim algemeen directeur in die functie aanwezig is. Namens de AV geeft hij aan dat ze hem met enige schrik over de stand van de organisatie hebben leren kennen in januari, maar hem willen bedanken voor zijn goede inzet voor de organisatie. Deze inzet wordt enorm gewaardeerd. Afsluitend doet hij een beroep op het bestuur de algemeen directeur te overtuigen betrokken te blijven bij de afronding van de bestuursopdrachten. Geroffel volgt.

De algemeen directeur dankt voor het vertrouwen en antwoordt het IPO in zijn hart gesloten te hebben afgelopen jaar. Hij heeft altijd graag het gesprek met AV gevoerd, ook over ingewikkelde onderwerpen. Hij geeft aan bij te willen dragen aan een goede overdracht.
De voorzitter geeft kort aan waar de vereniging zich in het proces van de werving van een opvolger bevindt.

provincie
Limburg

Provinciale Staten

Clustercode	SC	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00933912	**Maastricht**	9 juni 2026
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	9 juni 2026

Onderwerp
Mededeling portefeuillehouder inzake geactualiseerde voortgangsrapportage omtrent regeldruk

Geachte Staten,

Op 4 november 2025 heeft u de eerste voortgangsrapportage ontvangen omtrent acties en inspanningen rondom het terugdringen van regeldruk. Daarin is aan uw Staten beloofd om met een geactualiseerd overzicht te komen over de verdere voortgang inzake acties en inspanningen rondom het terugdringen van regeldruk. Naast de eerdere twintig acties zijn er drie aanvullende inspanningen in 2026 gedaan die wij aanvullend eveneens graag via deze mededeling portefeuillehouder met u willen delen.

Adviesgroep STOER aan de slag
Conform de opdracht van de motie 3213 ‘Limburg moet STOER worden’ is de provinciale adviesgroep STOER twee keer bij elkaar gekomen, respectievelijk in februari en in april 2026. Een derde en laatste sessie volgt voor het zomerreces van 2026.

De adviesgroep is samengesteld uit een brede maatschappelijke vertegenwoordiging van organisaties die dagelijks ervaring hebben met regeldruk en beschikken over ervaringen en kennis om te komen tot concrete verbetervoorstellen ten behoeve van de regeldruk vermindering. De samenstelling van de adviesgroep STOER is volgt: Limburgse gemeenten (Eijsden-Margraten, Sittard-Geleen & Gennep), Waterschap Limburg, Veiligheidsregio(‘s) (incl. politie & brandweer), SLV (Samewirkende Limburgse Vastelaovesvereniginge), BCL (Bond van Carnavalsverenigingen in Limburg, OLS-Federatie (Oud Limburgs Schuttersfeest), Stichting Klankkleur, Huis voor de Sport Limburg, Scouting Limburg, MKB Limburg, De Vereende (Bond van Verzekeraars) en Script Events.

Deze vertegenwoordiging levert suggesties en eventuele verbetervoorstellen voor regeldrukvermindering. Ook kunnen wij leren van deze verenigingen en organisaties. In de bijeenkomsten zijn er concrete voorbeelden en casussen van feitelijke en ervaren regeldruk de revue gepasseerd. Tevens zijn ook mogelijke oplossingsrichtingen benoemd en worden er aanvullend tussen gemeenten en organisaties onderling actief ervaringen en best practices gedeeld. Het doel is om met deze kernproblemen deelonderwerpen te selecteren, om vervolgens te komen tot tastbare oplossingen hoe verenigingen, het bedrijfsleven, de overheid en de Provincie Limburg kan faciliteren in het verminderen van regeldruk.

De focus ligt met name op de rol die de provincie hierbij kan vervullen. Vanuit de aanwezige gemeenten, waterschap en de betrokken brancheorganisaties wordt ook bezien wat aanvullende mogelijkheden zijn voor regeldrukvermindering

Ervaren regeldruk meten

Begin 2025 is de ervaren regeldruk onder inwoners, bedrijven/instellingen en maatschappelijke organisaties onderzocht middels een enquête. Dit vormde de nulmeting van de betreffende indicatoren uit het beleidskader ‘Provincie Midden in de Samenleving’ en vormde de uitvoering van Toezegging 9618. De overkoepelende doelstelling luidt: ‘In 2027 wordt de Provincie Limburg als meer dienstbaar en als beter benaderbaar ervaren door de Limburgers ten opzichte van de 0-meting in 2024’. De resultaten van deze nulmeting verdeeld over de 3 subgroepen zijn als volgt:

- Maatschappelijke organisaties hebben vooral moeite met complexe subsidieprocedures, onduidelijke regelgeving en zware verantwoordingslast, wat het functioneren van vrijwilligers en besturen bemoeilijkt. Ze vragen om structurele vereenvoudiging van procedures en meer flexibiliteit vanuit de provincie;
- Bedrijven en instellingen ervaren regeldruk met name bij subsidie- en vergunningaanvragen, vooral vanwege onduidelijke informatie, ingewikkelde formulieren en rapportageplicht. Voor hen geldt dat het proces als geheel soms te belastend is, ondanks positieve ervaringen met contactpersonen;
- Inwoners lopen vooral aan tegen drempels in de afhandeling van (aan)vragen of klachten: het verkrijgen van reacties, bereikbaarheid van medewerkers en de hoeveelheid benodigde stappen in het proces. Hoewel de meerderheid regeldruk acceptabel vindt, ervaart een substantiële minderheid nog onnodige belemmeringen;

Samenvattend zijn administratieve lasten en behoefte aan duidelijkheid en ondersteuning de gedeelde thema’s, maar verschilt het soort contact (subsidieverstrekking, vergunningverlening of dienstverlening) en de aard van de knelpunten per doelgroep.

Door procedures te vereenvoudigen, informatie duidelijker te maken en persoonlijke ondersteuning te bieden, kan de provincie gerichter regeldruk voor alle groepen aanpakken. Concreet gaan we met (o.a.) de aanbevelingen uit de adviesgroep STOER aan de slag om regeldruk te reduceren.

Om de voortgang inzichtelijk te kunnen maken zullen we de enquête inclusief het onderdeel regeldruk in 2027 herhalen. Dit doen wij aanvullend op het klanttevredenheidsonderzoek dat wij per kwartaal uitvoeren t.a.v. ons subsidieverleningsproces.

Co-rapporteurschap 'EU simplification agenda'
Vanuit de vertegenwoordiging van Gedeputeerde Staten bij het Europees Comité van de Regio's en de daarbij horende CIVEX commissie, is in het najaar van 2025 een co-rapporteurschap opgenomen inzake het onderwerp regeldrukvermindering in het kader van de 'EU simplification agenda'. Opinies zoals deze zijn de voornaamste manier voor regio's en steden om officieel inhoudelijk inbreng te leveren op voorstellen van de Europese Commissie en de besluitvorming op Europees vlak zomede te beïnvloeden. De provinciale bijdrage aan dit rapport betreft de focus op de bijzondere situatie van grensregio's in de context van (conflicterende) regelgeving. De ingebrachte inhoudelijke punten zijn door het plenum van het Comité van de Regio's geheel overgenomen en het rapport is op 10 december jl. vastgesteld.

Voortgang en impact van de activiteiten: lopend, nieuw en afgerond
In de bijlage vindt u een beknopt overzicht van de voortgang en gewenste impact van acties op het gebied van regeldruk. We maken daarbij een onderscheid tussen lopende, nieuwe en afgeronde activiteiten. Indien er een impactresultaat te melden is, wordt dit beschreven in de laatste kolom. Een kanttekening hierbij is dat niet bij iedere actie ook daadwerkelijk een meetbaar resultaat behoort. De eerste tabel beschrijft de acties die in uitvoering en toegevoegd zijn, de tweede tabel de afgeronde acties en het behaalde resultaat.

Lopende acties richten zich op het verder verlagen van de regeldruk binnen de provincie Limburg, met aandacht voor onder anderen het dienstbaarheidsbeginsel in bestuursrechtelijke casussen, concretisering van milieubeleid, uitbreiding en uitvoering van Bibob-beleid op vastgoed en aanbestedingen. Tevens ziet het toe op pilots gericht op het verminderen van regeldruk bij lokale evenementen, en het optimaliseren van subsidieregelingen en procedures ten behoeve van vrijwilligers en ondernemers. Ook wordt er gewerkt aan het verzamelen van ervaringen uit gemeenten over provinciale regeldruk, worden ondernemers actief betrokken bij evaluaties van subsidieverlening, en functioneert er sinds kort een 'provinciale liaison' als aanspreekpunt om burgers beter van dienst te zijn. Beleidsoptimalisatie, digitalisering, samenwerking met externe organisaties en afstemming met sleutelpartners zijn hierbij belangrijke onderwerpen.

De aanvullende nieuwe acties zijn vooral gericht op het verder ophalen en implementeren van praktijkervaringen en het vergroten van de dienstbaarheid van de provincie.

Afgeronde acties omvatten onder andere het versterken van de provinciale Omgevingsdiensten, het digitaliseren en vereenvoudigen van subsidieverlening, het verlagen van procedurelasten bij ruimtelijke plannen en aanbestedingen, en het uitvoeren van een MKB-toets voor provinciaal beleid. Daarnaast zijn structurele klanttevredenheidsonderzoeken opgezet om het subsidieproces te verbeteren, is het inkoopbeleid aangepast om administratieve lasten te verminderen, en zijn instrumenten als kaarten en digitale loketten geïntroduceerd voor betere vindbaarheid en duidelijkheid van regelgeving. Voor gemeenten zijn procedures middels het intrekken van bepaalde instemmingsrechten versneld, wat leidt tot eenvoudige, kortere trajecten voor burgers, bedrijven en lokale overheden.

Concluderend kan er vastgesteld worden dat er college breed gewerkt wordt om te komen tot regeldrukvermindering en dat er een fors en gedegen pakket aan maatregelen ligt. De komende periode zal deze lijn in relatie tot regeldruk vermindering en uitvoering van de lopende acties doorgezet worden.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

Mevr. mr. ing. E.A.M.B. (Elianne) Demollin-Schneiders LL.M.

provincie
Limburg

Onderwerp

BIJLAGE INZAKE OVERZICHT LOPENDE, NIEUWE EN AFGERONDE ACTIES REGELDRUK

Datum 12 mei 2026

I. Lopende acties

Actie & Beleidskader	Stand van zaken & Focus	Welke impact willen we bereiken?
Toepassing van het dienstbaarheidsbeginsel in een VTH-casus *(Nieuwe energie & schoon leefmilieu)*	Gelet op het feit dat het wetgevingsproces m.b.t. de Wet versterken waarborgfunctie Algemene wet bestuursrecht zich in een vroeg stadium bevindt, is niet duidelijk hoe het dienstbaarheidsbeginsel daar precies in zal gaan landen. Daardoor is het toetsen van een specifieke casus aan het dienstbaarheidsbeginsel in deze fase van het wetgevingsproces op dit moment te prematuur. Het is nog niet duidelijk hoe het dienstbaarheidsbeginsel precies zal gaan landen aangezien het feit dat het wetgevingsproces m.b.t. de Wet versterken waarborgfunctie Algemene wet bestuursrecht zich in een vroeg stadium bevindt.	Te bezien of bovenwettelijke milieumaatregelen in onderhavige casus vlot getrokken kunnen worden zonder precedentwerking.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Uitvoering van het concretiserend milieubeleid vanuit balans tussen beschermen leefmilieu en redelijkheid en billijkheid *(Nieuwe energie & schoon leefmilieu; Leefbare steden en dorpen)*	In het kader van concretiserend milieubeleid worden beleidsregels gemaakt. Die zorgen voor duidelijkheid hoe de provincie haar wettelijke taken uitvoert. De beleidsregel beoordeling aanvraag verklaring stortverbod Bssa geeft bijvoorbeeld aan hoe wij invulling geven aan de wettelijke taak tot het verlenen van ontheffingen van het stortverbod. Momenteel is deze actie nog in uitvoering. Er vallen nog geen specifieke resultaten te melden.	Door vooraf duidelijkheid te geven over de invulling van haar bevoegdheid, voorkomt GS verwarring bij aanvragers en onnodige afstemming met de Omgevingsdienst. Dit draagt bij aan een soepel en efficiënt proces.
Intensivering van de uitvoering van de Wet bevordering integriteitsbeoordeling openbaar bestuur (Bibob) *(Provincie midden in de samenleving)*	In januari 2026 zijn de Beleidsregels voor de Wet Bibob Provincie Limburg 2026 in werking getreden. De provincie Limburg heeft de toepassing van de Wet Bibob uitgebreid naar een aantal vastgoedtransacties waarbij standaard Bibob-onderzoek zal plaatsvinden. Momenteel wordt gewerkt aan het uitbreiden van de mogelijkheid tot een Bibob-onderzoek bij aanbestedingen. Het inzetten van het Bibob-instrument heeft een preventieve werking. (Rechts)personen die betrokken zijn bij strafbare feiten, zullen minder snel een aanvraag indienen wanneer zij weten dat er een Bibob-onderzoek wordt uitgevoerd. Indien uit een dergelijk onderzoek blijkt dat er sprake is van (een ernstig mate van) gevaar dat een beschikking, vastgoedtransactie of aanbesteding wordt misbruikt voor witwassen of andere strafbare feiten, kunnen aan het verlenen van een	Door te werk te gaan conform de toelichting bij de stand van zaken voorkomt de provincie dat zij onbedoeld criminele activiteiten faciliteert. Vanwege de vertrouwelijkheid van Bibob-informatie kunnen er geen specifieke voorbeelden van casuïstiek in deze mededeling portefeuillehouder worden opgenomen.

	beschikking voorschriften worden verbonden, de beschikking worden geweigerd of ingetrokken, en kan worden besloten geen vastgoedtransactie of aanbesteding aan te gaan.	
Uitvoering van pilot met gemeente Sittard-Geleen inzake lokale evenementen en ervaren regeldruk *(Provincie midden in de samenleving, Cultuur en erfgoed voor iedereen)*	De uitvoering van de regeldrukpilot met de gemeente Sittard-Geleen is in volle gang. In opdracht van de Provincie Limburg wordt momenteel in nauw contact met de gemeente deze pilot uitgevoerd door een onderzoeksbureau. De focus bij dit onderzoek ligt bij een zogenaamde 'customer Journey', oftewel klantreis van verenigingen/organisatoren bij A-evenementen in Sittard-Geleen. A-evenementen zijn evenementen van de kleinste categorie en worden meestal georganiseerd door (buurt)verenigingen en kleine organisaties. Het streefdoel is om in Q3 2026 te rapporteren over de bevindingen van deze pilot.	De beoogde impact van deze actie is het eenvoudiger maken voor verenigingen/stichtingen om evenementenaanvragen te doen. Eveneens is het beoogde doel om de feitelijke en ervaren regeldruk bij verenigingen daadwerkelijk te verminderen bij het organiseren van evenementen.
Op basis van uitgevoerde pilot rondom evenementen bezien waar provincie haar beleid kan	Zodra de pilot rondom evenementen is afgerond kan invulling gegeven worden aan deze actie. Momenteel is deze actie nog lopend. Bij subsidies wordt daarnaast samengewerkt met het RIEC.	We willen impact maken door het beleid rondom evenementen aan te passen en regeldruk te verminderen. Dit is afhankelijk van de uitkomsten die voortkomen uit de pilot.

aanpassen *(Provincie Midden in de samenleving en (mogelijk) andere beleidskaders)*	Periodiek vindt een scan plaats op de subsidieaanvragen om zo vroegtijdig signalen van criminaliteit/ondermijning te herkennen en hier actief op te schakelen.	
(Samen leven & bestaanszekerheid, Cultuur en erfgoed voor iedereen) I: In de uitvoeringspraktijk van het Actieplan vrijwilligers, regeling Bovenlokale evenementen knelpunten II: Inspelen op signalen die vanuit onze provinciale brede sociale basisinfrastructuur komen over regeldruk	I: We streven ernaar om in de uitvoering de lasten voor vrijwilligersorganisaties zo laag mogelijk te houden. Zo blijven we als Provincie voortdurend zoeken naar manieren om processen te vereenvoudigen en onnodige administratieve druk weg te nemen. Er wordt onder ander doorlopend gewerkt aan optimalisatie en toegankelijkheid van bestaande subsidieregelingen, zoals onder andere de Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen 2025-2027 en de Nadere subsidieregels Leefbaarheidsaanpak 2025-2027. Daarnaast zijn we als Provincie een samenwerking aangegaan met het Oranje Fonds voor het 'Limburg Samen Sterk Fonds'. Dit fonds heeft als doel sociaal-maatschappelijke organisaties te versterken, met bijzondere aandacht voor initiatieven waarbij vrijwilligers of bewoners een centrale rol vervullen. Door een samenwerking aan te gaan met een laagdrempelig fonds dat aansluit op de behoeften van vrijwilligers, trachten wij de administratieve lasten en druk voor deze organisaties tot een minimum te beperken. II: In lijn met het streven naar maximale aansluiting bij het veld, beogen we in 2026 een netwerkbijeenkomst voor	I: De provincie wil vanuit haar ondersteunende rol impact maken door niet alleen in gesprek te blijven met samenwerkingspartners en af te stemmen op hun behoeften rondom het verminderen van regeldruk voor vrijwilligersinitiatieven, maar wil simpelweg ook de rug vrijspelen van deze initiatieven zodat zij zich grotendeels in kunnen blijven zetten op waar het om draait wanneer je je vrijwillige inzet voor een ander; verbinding, ontmoeting, zingeving, ontzorgen, elkaar helpen, investeren in het zelf organiserend vermogen, gemeenschapszin vergroten en naar elkaar omzien. Hierin ligt de meerwaarde op dit punt voor mensen die zich vrijwillig inzetten voor en door Limburgers. II: De Provincie Limburg wil impact maken door de ontwikkeling en implementatie van een gedragen en effectief vrijwilligersbeleid. Dit moet tot stand komen zijn door het actief (middels directe afstemming met het veld) verzamelen en uitwisselen van kennis, behoeften en signalen uit de praktijk.

	uiteenlopende maatschappelijke organisaties te organiseren, waaronder ook voor de organisaties van de Brede Sociale Basisinfrastructuur. Hiermee beogen we kennis, behoeftes en signalen uit de praktijk op een gerichte wijze te delen en op te halen, aangezien deze input als essentieel wordt beschouwd voor het continu verbeteren van het provinciale vrijwilligersbeleid. Op dit moment verkennen wij op welke wijze wij hier op een constructieve manier invulling aan geven. Tevens onderhouden de betrokken accounthouders van Cluster Cultuur op structurele wijze contact met de betreffende maatschappelijke organisaties. Hierbij wordt gestreefd naar het tijdig signaleren en anticiperen op ontwikkelingen en behoeften vanuit het veld.	
In evaluatie van provinciale regelingen die door LIOF worden uitgevoerd, aspect van ervaren regeldruk meenemen *(Toekomstbesten dige economie)*	De regeling Limburg Toekomst Bestendig is in 2025 extern geëvalueerd door Ecorys. In deze evaluatie is gewerkt met enquêtes en interviews met ondernemers. De ondernemers ervaren vooral de einddeclaratie en accountantsverklaring als zwaardere administratieve lasten. Dit wordt door een deel van de ondernemers ook als knelpunt gezien. De aanbeveling van Ecorys is: “Rapportageverplichtingen en accountantsverklaringen te vereenvoudigen, vooral bij relatief kleine subsidies”.	We willen impact maken door de aanbevelingen uit de evaluatie mee te nemen in de eventuele nieuwe regelingen in de toekomst.
Aspecten van regeldruk en	Het nieuwe Meerjarenplan 2026–2030 van LIOF stelt de ondernemer	Door de hiernaast beschreven maatregelen toe te passen in het

goede dienstverlening worden meegenomen in LIOF-strategie 2026-2031 *(Toekomstbesten dige economie)*	centraal. Hierin zet LIOF actief in op het verminderen van de regeldruk, zodat meer ondernemers geholpen kunnen worden. De overkoepelende gedachte is dat LIOF functioneert als één loket voor financiering, innovatie en internationalisering voor ondernemers. Dit levert zowel intern als extern voordelen op. Om de administratieve lasten voor zowel ondernemers als LIOF zelf te verminderen, wordt de komende jaren gericht ingezet op zes verbeterlijnen. Processen worden gestandaardiseerd en gedigitaliseerd, waardoor overbodige stappen verdwijnen en werkzaamheden sneller en consistenter verlopen. Met één integraal loket en een sterkere onderlinge verbinding tussen kerntaken wordt versnippering en dubbele procedures voor ondernemers beperkt. Doorlooptijden worden verkort door meer mandaat lager in de organisatie te beleggen en door een snellere eerste beoordeling van aanvragen. Daarnaast wordt de complexiteit verminderd door minder losse programma's te voeren en te focussen op een overzichtelijk instrumentarium. Digitalisering, inclusief dat gedreven werken en AI-ondersteuning, verlaagt de interne administratieve belasting en maakt rapportages eenvoudiger. Tot slot draagt organisatie- en cultuurontwikkeling bij aan het verminderen van bureaucratie: meer resultaatgerichtheid, minder maatwerk waar dat niet nodig is en	onlangs gestarte nieuwe Meerjarenplan 2026-2030 van het LIOF, hopen we impact te maken door regeldruk te verminderen en dienstverlening te verbeteren.

	een efficiënte werkwijze waarin de ondernemer centraal staat.	
Uitvoering pilot 'provinciale liaison' voor burgers die niet direct weten waar ze moeten zijn of tussen wal en schip raken *(Provincie midden in de samenleving)*	'Provinciale liaison' is geworven en is met ingang van Q4 2025 de werkzaamheden gestart binnen de met u afgestemde kaders. Met ingang van 16 maart 2026 is dit intern extern gecommuniceerd. Op basis van de opgedane ervaringen kan bijstelling van rol en inzet plaatsvinden.	We willen bereiken dat de verbinding tussen burgers en overheid wordt verbeterd. De provinciale liaison is momenteel duidelijk te benaderen via een contactknop op de provinciale website. Op 17 april 2027 heeft een kennismaking plaatsgevonden met leden van Provinciale Staten. De lijnen met andere organisatieonderdelen (Kabinet, AJZ, Griffie) zijn georganiseerd. De eerste casussen zijn momenteel in behandeling.
Ophalen van ervaringen van gemeenten met provinciale regeldruk in Programma Versterken gemeentelijke uitvoeringskracht (GUN) *(Provincie midden in de samenleving)*	Binnen het programma Gemeentelijke Uitvoeringskracht Nieuwestijl (GUN) heeft er een bestuurlijk, vertrouwelijke gespreksronde plaatsgevonden inzake gemeentelijke uitvoeringskracht. In deze gespreksronde zijn in navolging van de toezegging aan uw Staten ook de gemeentelijke ervaringen opgehaald inzake regeldruk. Een tweetal elementen zijn door de gemeenten aangedragen waarbij de meeste regeldruk bij de regelgeving van de Provincie wordt ervaren. Gemeenten ervaren vooral regeldruk bij bouwen en bij subsidievoorwaarden voor grote subsidies. Voor bouwen heeft de Provincie Limburg al concrete stappen gezet door het advies- en instemmingsrecht bij BOPA's voor woningbouwprojecten te versoepelen, waardoor procedures nu sneller verlopen. Ook de verantwoording bij subsidies boven	Terugdringen regeldruk bij gemeenten start met het gesprek voeren met gemeenten waar regeldruk wordt ervaren. Juist in het Programma GUN heeft in de twee gespreksronden – de bestuurlijke en de verdiepende ambtelijke - dit gesprek kunnen plaatsvinden. Hierin zijn de ervaringen van gemeenten met provinciale regeldruk opgehaald. De noodzaak van het terugdringen van regeldruk is expliciet opgenomen in het Manifest. De verdere uitwerking hiervan volgt o.a. in adviesgroep STOER.

	€125.000 wordt als belastend ervaren. Bij de regelgeving opgelegd door het Rijk worden de volgende drie elementen aangedragen: De vaak complexe regelgeving rondom privacy en AVG, in deze context worden ook de strengere eisen ten aanzien van bedrijfsvoering genoemd, de invoering en de kosten van de Omgevingswet en tenslotte de verscherpte regelgeving rond evenementen. Zijdelings genoemd zijn regels rond huisvesting vluchtelingen/statushouders, natuur- en landelijke regelgeving, provinciale wegen (veiligheid en kosten) en opslag van materialen (RUD). De provinciale omgevingsvisie en het betrekken van gemeenten hierbij zijn besproken, waarbij vooral ingewikkeld taalgebruik als onderdeel van complexe regelgeving wordt ervaren. Ervaringen zijn conform actie 20 opgehaald in de vertrouwelijk bestuurlijke gespreksrondes. Voor specifiek het Programma GUN is conform Toezegging 9687 een separate Mededeling Portefeuillehouder met uw Staten gedeeld op 21 oktober 2025. Zie ook: Document Limburg - Mededeling portefeuillehouder inzake Gemeentelijke Uitvoeringskracht Nieuwe Stijl (toezegging 9687), brief gedeputeerde Demollin van 21-10-	

	2025 (GS DOC-00831195) - iBabs Publieksportaal Op 15 april 2026 zijn Provinciale Staten middels een Mededeling Portefeuillehouder geïnformeerd over de afronding van de eerste fase van het Programma GUN. Provinciale Staten hebben een drietal documenten ontvangen, te weten een Manifest gemeentelijke Uitvoeringskracht Nieuwestijl, een Perspectief op uitvoeringskracht (opgesteld door Orgfit) en een Wetenschappelijke verkenning met handelingsperspectieven en ervaringen in Nederland (opgesteld door Cooperación). Deze documenten zijn gelijktijdig ook aangeboden aan gemeenten. Enerzijds ter inspiratie in de uitwerking van de nieuwe raads- en collegeperiode. Anderzijds dienen zij voor ons als startpunt om de oogst nu ook concreet met de gemeenten samen vorm te geven. Uit de gesprekken zijn vier lijnen gedestilleerd als rode draden. In het Manifest zijn onderstaande vier lijnen nader uitgewerkt: 1. Samen werken aan de pooling van ambtelijke professionals. 2. Samen werken aan de gezamenlijke Limburgse opgaven. 3. Samen werken en investeren in elkaar: tussen Provincie en gemeenten. 4. Samen werken in de lobby naar Den Haag.	

	In de tweede lijn: Samen werken aan de gezamenlijke Limburgse opgaven is het werk maken van regeldruk expliciet opgenomen: “Wij maken werk van het terugdringen van feitelijke of ervaren regeldruk met name in de volkshuisvestingsopgave, evenementen en veiligheidsrisico's en de administratieve verplichtingen in samenwerkingen, subsidies en verordeningen.”	

II. Aanvullende nieuwe acties

Actie	Stand van zaken & Focus	Beoogde impact
NIEUW: *Adviesgroep STOER (Provincie midden in de samenleving)*	De adviesgroep STOER is momenteel in uitvoering. Inmiddels zijn er twee bijeenkomsten geweest met een brede vertegenwoordiging van organisaties die dagelijks ervaring hebben met regeldruk en de mogelijkheden om hier verbetering in aan te brengen. In de bijeenkomsten zijn er concrete voorbeelden en casussen van feitelijke en ervaren regeldruk de revue gepasseerd. Tevens zijn ook mogelijke oplossingsrichtingen benoemd en wordt er bijvoorbeeld tussen gemeenten en organisaties onderling actief ervaringen en best practices gedeeld. Het doel is om met deze kernproblemen deelponderwerpen te selecteren, om vervolgens te komen tot tastbare oplossingen hoe verenigingen, het bedrijfsleven, de overheid, maar ook met name de Provincie Limburg kan faciliteren in het verminderen van regeldruk. De focus ligt met name in de rol die de provincie hierin kan leggen bij regeldrukvermindering, maar vanuit de aanwezige gemeenten, waterschap en brancheorganisaties wordt ook bezien wat de mogelijkheden zijn. In lijn met de adviesgroep STOER heeft er ook een gesprek plaatsgevonden tussen Gilde de Blauw Sjuut en verzekeraar de Vereende. Doel van dit gesprek was het wegnemen van onnodige regeldruk en bestuderen hoe de	De impact die de Provincie Limburg wil maken dient op verschillende terreinen zichtbaar gemaakt te worden. Dit betreft het inzicht krijgen in regels, de uitwerking van regels en de kansen voor vermindering of verandering van regels, om te zorgen dat enerzijds voldaan kan worden aan wettelijke verplichtingen en anderzijds vrijwilligersorganisaties/ondernemers niet afhaken.

	verzekeraar potentieel tegemoet kan komen om regeldruk te verlagen. Wat betreft deze casus is maatwerk nodig. Momenteel wordt er vanuit de verzekeraar bekeken welke aanpassingen gemaakt kunnen worden om de traditie van de Blauw Sjuut toekomstbestendig te maken.	
NIEUW: Enquête naar de ervaren dienstbaarheid, benaderbaarheid en regeldruk onder inwoners, bedrijven/instellingen en maatschappelijke organisaties *(Provincie midden in de Samenleving)*	Begin 2025 is de ervaren regeldruk onder inwoners, bedrijven/instellingen en maatschappelijke organisaties onderzocht middels een enquête. Dit vormde de nulmeting van de betreffende indicatoren uit het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving en vormde de uitvoering van Toezegging 9618. De overkoepelende doelstelling luidt: 'In 2027 wordt de Provincie Limburg als meer dienstbaar en als beter benaderbaar ervaren door de Limburgers ten opzichte van de 0-meting in 2024'. Om de voortgang inzichtelijk te kunnen maken, zullen we de enquête, inclusief het onderdeel regeldruk, in 2027 herhalen.	De enquête wordt begin 2027 herhaald.

III. Afgeronde acties

Actie & beleidskader	Stand van zaken & resultaten	Welke impact is reeds gemaakt?
Versterken van de provinciale Omgevingsdiensten en VTH-clusters met oog voor administratieve lasten en regeldruk *(Nieuwe energie & schoon leefmilieu; Perspectief voor het landelijk gebied Leefbare steden en dorpen)*	GS heeft de opdracht gekregen om naar een robuuste uitvoering van de taken op het VTH-gebied te gaan. PS heeft unaniem hiertoe besloten in de vergadering van 21 april 2025. Met de instemming van een robuuste uitvoering van de taken op het VTH-Gebied kan een meer robuuste Omgevingsdienst ontstaan, met o.a. meer capaciteit en kwaliteit waardoor bijvoorbeeld doorlooptijden van vergunningen korter zouden kunnen worden. Gegeven de krapte op de arbeidsmarkt wordt de effectuering hiervan pas voorzien in de eerste helft van 2026.	Momenteel valt er nog geen meetbare impact te melden.
Aanscherpen van de Omgevingsvisie en opstellen Omgevingsverordening met meer helderheid over regelgeving *(Leefbare steden & dorpen)*	De omgevingsvisie en de verordening wordt aangescherpt door gebruik te maken van een groot aantal kaarten van Limburg waaraan de geldende regels per gebied zijn gekoppeld. Door de aanscherping en de koppeling van geldende regels per gebied kunnen we zaken beter inzichtelijk maken. De kaarten kunnen burgers digitaal raadplegen via een zoekmachine (Digitaal Stelsel Omgevingswet – DSO). Eveneens focust de Provincie Limburg zich er op om de ervaren regeldruk bij burgers te verlagen. Een voorbeeld hiervan is het verlagen van ervaren regeldruk bij	Via het DSO hebben burgers, gemeenten en initiatiefnemers van ruimtelijke plannen een specifieker beeld van de provinciale doelen en regels per concreet Limburgs beleid.

	initiatieven van particulieren die betrekking hebben tot de omgevingsvisie/verordening. Vaak ervaren burgers onnodig regeldruk en is de ervaring dat processen vaak erg ingewikkeld zijn als particulier. Daarbij komen voor de burger ook nog eens onnodig hoge kosten bij deze trage processen kijken. Procesoptimalisatie heeft hierbij prioriteit.	
Vereenvoudigen, versnellen en verkorten van ruimtelijke procedures binnen de nieuwe Omgevingswet *(Leefbare steden & dorpen)*	De provincie heeft het advies- en instemmingsrecht ingetrokken voor de bouw van woningen in het stedelijk gebied voor zogenaamde buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA). Door het instemmingsrecht in te trekken voor de bouw van woningen in het stedelijk gebied voor BOPA hoeft de gemeente deze procedure niet meer met de gemeente te doorlopen. Deze vooruitgang maakt ruimtelijke procedures binnen de nieuwe omgevingswet eenvoudiger, sneller en korter.	Voor gemeenten zijn er geen provinciale regels meer voor de bouw van woningen in het stedelijk gebied voor zogenaamde BOPA's.
Snel en zorgvuldig afhandelen van gemeentelijke bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen van voor 1-1-2024 *(Leefbare steden & dorpen)*	Vlak voor de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2024 hebben de Limburgse gemeenten nog honderden plannen aan de provincie ter toetsing voorgelegd om nog gebruik te kunnen maken van de oude wet. De toetsing van al deze plannen is afgerond in 2024. Actie is conform afspraak afgehandeld binnen de gestelde termijn. Hiermee wordt er sneller duidelijkheid gecreëerd voor	De totale proceduretijd voor deze ruimtelijke plannen van gemeenten is verkort door de uitgevoerde snelle afhandeling.

	gemeenten. Tevens is de proceduretijd verkort.	
Continueren van structureel klantenonderzoek bij provinciale subsidieverlening *(Provincie midden in de samenleving)*	Sinds Q3 2022 vindt er periodiek structureel een klanttevredenheidsonderzoek plaats betreffende het subsidieproces. Het klanttevredenheidsonderzoek vindt plaats door middel van een online enquête per kwartaal. Hierin zijn respondenten o.a. bevraagd op vindbaarheid en duidelijkheid van informatie op de website en de bereikbaarheid en het contact met medewerkers. Vervolgens is hieraan een score gekoppeld. Deze input wordt gebruikt om aspecten in het proces verder te verbeteren. De hoogste scores betreffen: Goede bereikbaarheid, prettig contact, heldere beantwoording van vragen, leesbare brieven en 'betrokkenheid'. Lagere scores ten aanzien van 'acceptabele behandeltermijn' (6,8) en gebruiksvriendelijkheid begrotingsformat (6,8).	Voor de enquêtes afgenomen in de periode Juli 2022 tot januari 2026 was er sprake van een responspercentage van gemiddeld 27%. Deze input draagt bij aan het voortdurend optimaliseren van het subsidieproces.
Realisatie om nog in 2024 bij alle subsidieregelingen aanvragen digitaal mogelijk te maken *(Provincie midden in de samenleving)*	In augustus 2024 zijn van de reeds bestaande regelingen de aanvraagformulieren gedigitaliseerd. Ook van de nieuwe regelingen nadien zijn de aanvraagformulieren digitaal beschikbaar zodat zowel organisaties als burgers gebruik kunnen maken van eHerkenning dan wel DigiD voor het aanvragen van subsidies. Alle aanvragen van subsidies zijn digitaal mogelijk gemaakt. Door de	Aanvragers worden sinds augustus 2024 ook geïnformeerd en ondersteund bij het digitaal aanvragen van subsidies.

	subsidieaanvragen volledig digitaal mogelijk te maken zorgt het voor een snellere en eenvoudigere afhandeling voor aanvragers..	
Continueren van de laagdrempelige uitvoeringspraktijk bij subsidies onder de € 125.000 *(Provincie midden in de samenleving)*	Dit aspect wordt zowel in de bedrijfsvoering als ook bij de uitvoering van het subsidieproces als actueel beschouwd en bewust ook toegepast. Aan deze actie wordt voortdurend uitvoering gegeven. Zowel bij de totstandkoming van een subsidieregeling maar ook binnen de verschillende fases van het subsidieproces is hier bewust aandacht voor.	Het belangrijkste voordeel voor aanvragers is dat het aanvragen van subsidies eenvoudiger, sneller en beter toegankelijk is.
Inkoopbeleid uitvoeren dat handelt vanuit het beginsel van proportionaliteit t.a.v. de administratieve lasten *(Provincie midden in de samenleving)*	Op 7 november 2024 is het nieuwe Inkoop- en contractmanagementbeleid Provincie Limburg 2024 vastgesteld. Hierin is het beginsel van proportionaliteit t.a.v. de administratieve lasten meegenomen, dit geheel in lijn met de Gids Proportionaliteit. Daarnaast is het drempelbedrag voor het enkelvoudig onderhands aanbesteden van werken van 50.000,- euro naar 150.000,- euro verlaagd. Op 7 november 2024 is het nieuwe Inkoop- en contractmanagementbeleid Provincie Limburg 2024 vastgesteld. Hiermee is uitvoering gegeven aan de actie om een inkoopbeleid uit te voeren dat handelt vanuit het beginsel van proportionaliteit t.a.v. de administratieve lasten.	Het voordeel voor de ondernemers (aannemers) is dat zij voor de relatief kleine opdrachten voor werken niet een meer complex traject voor de meervoudig onderhandse aanbesteding hoeven te doorlopen. Dit is tevens efficiënter voor onze eigen organisatie en geheel in de lijn van de bepalingen van de Gids Proportionaliteit. Voor alle aanbestedingen worden uitsluitingsgronden van toepassing verklaard en geschiktheidseisen gesteld die proportioneel zijn in verhouding tot de omvang van de opdracht. Tevens wordt van inschrijvers niet verlangd dat zij onnodig uitgebreide plannen van aanpak indienen, welke niet in verhouding staan tot de waarde van de betreffende opdracht.

Invulling geven aan de MKB-toets waar provinciaal beleid gevolgen heeft voor Limburgse MKB'ers *(Toekomstbestendige economie)*	Om de regeldruk voor ondernemers in het midden- en kleinbedrijf te verminderen, heeft de Provincie Limburg samen met MKB-Limburg per 1 september 2025 de provinciale MKB-toets geïntroduceerd. Een panel van Limburgse MKB-ondernemers gaat nieuwe provinciale regelgeving en beleidsinstrumenten in een vroeg stadium toetsen op de mate waarin ze passend en werkbaar zijn voor MKB-ondernemers.	

provincie
Limburg

Provinciale Staten

Clustercode	PP	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00969924	**Maastricht**	18 augustus 2026
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	20 augustus 2026

Onderwerp
Sonderend stuk inzake Gewijzigde motie 3270 Limburg eert haar mijnverleden

Hierbij bieden wij u het sonderend stuk inzake inzake de gewijzigde motie 3270 Sonderend PS stuk Limburg eert haar mijnverleden.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

provincie
Limburg

Sonderend stuk

Programma en Projecten

Onderwerp Gewijzigde motie 3270 Sonderend stuk Limburg eert haar mijnverleden

Onderwerp

Limburg eert haar mijnverleden (gewijzigde motie 3270)

Samenvatting

De tussenrapportage *Limburg eert haar Mijnverleden* geeft uitvoering aan de door Provinciale Staten aangenomen gewijzigde motie 3270 om te komen tot een structurele, jaarlijks terugkerende Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen. Het doel is het versterken van maatschappelijke erkenning voor mijnwerkers en hun gezinnen, het duurzaam borgen van het Limburgse mijnverleden en het overdragen van kennis aan toekomstige generaties.

Dit sonderend stuk licht het proces en de eerste bevindingen toe en biedt Provinciale Staten gelegenheid aandachtspunten mee te geven voor de verdere uitwerking.

De tussenrapportage is als volgt opgebouwd:

- Bijlage 1a deel A: aanleiding, context en bestuurlijke opdracht
- Bijlage 1b deel B: Richtinggevend ontwerp o.b.v. de eerste resultaten en bevindingen
- Bijlage 1a deel C: de procesaanpak
- Bijlage 2: Lijst van te interviewen partners en personen

Bijlage 1a bevat de context (deel A) en de procesbeschrijving (deel C). Bijlage 1b bevat een richtinggevend ontwerp op basis van de lopende consultatie (deel B). De consultatie (50% gereed) toont breed draagvlak voor een jaarlijkse herdenkingsdag en voor versterking van samenwerking tussen bestaande initiatieven. Structurele financiering en breed maatschappelijk draagvlak zijn cruciale succesfactoren.

Gedeputeerde Staten leggen Provinciale Staten vier sonderende vragen voor over procesaanpak, betrokken partijen, datumkeuze en de mogelijke inrichting van een Euregionale herdenkingsdag.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Sonderende vragen aan PS

1. Procesaanpak – Welke aandachtspunten of verbeteradviezen heeft u ten aanzien van de beschreven procesaanpak?
   (Zie bijlage 1a deel A en C).

2. Betrokken partijen – Zijn er partijen die in het vervolgtraject alsnog nadrukkelijk betrokken moeten worden?
   (Zie bijlage 2).

3. Herdenkingsdatum – Welke datum of periode acht u bestuurlijk en maatschappelijk het meest passend voor de jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen?
   (Zie bijlage 1b Deel B).

4. Euregionale dag –Hoe kan een Euregionale herdenkingsdag – wanneer de verkenning uitwijst dat deze wenselijk is – volgens u het beste worden vormgegeven?
   (Zie bijlage 1b Deel B).

Aanleiding en bestuurlijke context

Deze informatie wordt aan Provinciale Staten voorgelegd als vervolg op de gewijzigde motie 3270 (gewijzigde motie 3270), waarin PS GS opdraagt een structurele, jaarlijks terugkerende Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen te ontwikkelen. Voor dit traject is €450.000 beschikbaar gesteld (€45.000 per jaar) voor een periode van tien jaar, met focus op duurzame borging daarna.

De tussenrapportage vormt de eerste bevindingen van de verkenningsfase en beschrijft de procesaanpak, het verloop en de eerste richtinggevend ontwerp van de dag op basis van de tussenresultaten. Hiermee wordt PS in deze fase geïnformeerd en in staat gesteld zich te verhouden tot de voorgestelde richting voordat de pilot start.

Het richtinggevend ontwerp (bijlage 1, deel B) is gebaseerd op substantieel deel van de consultaties. De gesprekken lopen nog en kunnen het ontwerp wezenlijk beïnvloeden. Dit moment is daarom geschikt om Staten te betrekken bij de keuze voor een passende datum, de procesaanpak, de inhoudelijke richting en eventuele aanvullende betrokken partijen.

Bevoegdheid

Het betreft een kaderstellende bevoegdheid van Provinciale Staten.

Context

De mijnsluiting vraagt om structurele erkenning
De sluiting van de Limburgse mijnen heeft blijvende sociaaleconomische en culturele gevolgen. Er bestaat geen brede nationale erkenning voor mijnwerkers en hun gezinnen. De motie beoogt deze leemte te vullen met een jaarlijkse herdenkingsdag.

De opdracht van PS vormt het kader voor dit traject
Met motie 3270 heeft PS GS opgedragen een jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen te ontwikkelen, inclusief een roulerend model en educatieve component. Hiervoor is €450.000 beschikbaar gesteld (de rapportage geeft een tussenstand van de consultatieronde en biedt PS inzicht in de richting van de verdere uitwerking, voorafgaand aan de pilot in 2027.

De opdracht van PS vormt het kader
Met gewijzigde motie 3270 heeft PS GS opgedragen een jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen te ontwikkelen, inclusief roulerend model en educatieve component. Hiervoor is €450.000 beschikbaar gesteld. De rapportage biedt een tussenstand voorafgaand aan de pilot.

De procesaanpak is breed en participatief
Het traject kent vijf fasen: initiatief, verkenning, ontwerp, besluitvorming en implementatie. In de verkenningsfase vindt een brede participatieronde plaats, waarbij onder meer gemeenten, erfgoedinstellingen, oud-mijnwerkers, musea, scholen en maatschappelijke partners actief worden betrokken. De input uit deze gesprekken wordt gebruikt voor het ontwerp van het roulerend model, de datumkeuze, governance en financiering.

De consultatie toont breed draagvlak
Stakeholders steunen een jaarlijkse herdenkingsdag en een roulerend model langs betekenisvolle locaties in de tien voormalige mijnbouwgemeenten. Er is behoefte aan vermindering van versnippering en aan een sterke educatieve component. Scholen spelen een belangrijke rol, met nadruk op digitale en interactieve kennisoverdracht. De bereidheid tot inhoudelijke en vrijwillige bijdragen is groot, maar financiële middelen zijn beperkt. Onderdeel in het proces is dat nader onderzoek na cofinanciering zal plaatsvinden en dat bijvoorbeeld subsidies verstrekt door bv gemeenten, maar ook Europese en rijksmiddelen daar zeker deel van zullen uitmaken.

Bij de bepaling van de uiteindelijk te verlenen provinciale bijdrage of subsidie wordt tevens gekeken naar andere subsidies binnen het portefeuille van Eren en Gedenken, om de gelijkwaardigheid en evenredigheid te borgen.

Provinciale regie is cruciaal voor succes
Betrokkenheid van nabestaanden, breed draagvlak en structurele financiering zijn bepalend voor het slagen van de herdenkingsdag. Risico's liggen in versnippering, onvoldoende draagvlak en beperkte middelen bij partners. De provincie wordt gezien als initiatiefnemer, verbinder en organisator van een eventuele provinciale/Euregionale dag eens om de zoveel jaar. De regie op de organisatie van de Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen wordt belegd bij externe partners, in lijn met het principe van onderop-ontwikkeling waarbij lokale initiatieven en betrokken organisaties leidend zijn in de uitvoering. We gaan voorstellen om een organisatiecommissie samen te stellen van zes tot acht personen die de organisatie ter hand gaat nemen.
De rapportage concludeert dat de gekozen aanpak de beste basis biedt voor een toekomstbestendige herdenkingsstructuur.

Vervolg

Provinciale Staten worden hierover op de hoogte gehouden via de P&C-cyclus en via mededelingen van de portefeuillehouder.

Bijlage(n)

Bijlage 1 :
Deel A Tussenrapportage 'Limburg eert haar Mijnverleden' 10 augustus 2026
Deel B Richtinggevend ontwerp van de jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen.
Bijlage 2: Lijst van te interviewen partners en personen.

Bijlage 1a

Deel A en C

CONCEPT RICHTINGGEVEND ONTWERP/VOORSTEL

‘LIMBURG EERT HAAR MIJNVERLEDEN’

10 augustus 2026

INHOUDSOPGAVE **pagina**

DEEL A

Aanleiding, context en bestuurlijke opdracht

1. Inleiding 3

2. De doelstelling 3

3. De uitgangspunten 4

4. De betrokken partijen 4

5. Werkwijze en eerste resultaten en bevindingen 5

- Doel, betekenis en invulling van de jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen 6
- De rol van de scholen 6
- Samenwerking en financiën 7
- Toekomstwaarde 7

DEEL B

Richtinggevend ontwerp o.b.v. de eerste resultaten en bevindingen 8

DEEL C

De procesaanpak

- Fase 1 – Initiatiefase 9
- Fase 2 – Verkennings- en participatiefase 9
- Fase 3 – Ontwerpfase 9
- Fase 4 – Besluitvormingsfase 9
- Fase 5 – Implementatiefase 10

BIJLAGEN

Bijlage 1b : richtinggevend ontwerp o.b.v. eerste resultaten en bevindingen

Bijlage 2: lijst van te interviewen partners en personen

DEEL A: AANLEIDING, CONTEXT EN BESTUURLIJKE OPDRACHT.

1. De aanleiding

Op 31 december 1974 sloot de laatste Limburgse steenkolenmijn. Dat is nu 50 jaar geleden. De sluiting zorgde voor veel baanverlies en grote sociale en economische problemen in Limburg. Veel gezinnen en gemeenschappen hebben hier nog steeds last van.

De Limburgse mijnen waren jarenlang belangrijk voor de Nederlandse energievoorziening en de wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog. Tienduizenden mijnwerkers werkten hard en liepen risico's voor hun gezondheid. Ruim 1500 mijnwerkers kwamen om het leven, en veel anderen kregen blijvende gezondheidsproblemen.

Er is in Nederland geen nationale dag voor erkenning van mijnwerkers en hun gezinnen. Sint-Barbara (4 december) wordt wel herdacht, maar vooral kleinschalig. Daarom ontbreekt een brede herdenkingsdag voor iedereen.

Provinciale Staten hebben op 7 november 2025 in motie 3270 aan Gedeputeerde Staten gevraagd om:

1. Een jaarlijkse 'Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen' in te stellen, als publiek moment van herdenking en herkenning;
2. Met in achtneming van reeds bestaande monumenten het initiatief te starten tot een jaarlijks roulerende herdenking op verschillende locaties in de gehele Mijnstreek, waarbij telkens bij bestaande of symbolisch betekenisvolle plek wordt stilgestaan. Deze herdenkingen worden voorbereid door en in samenwerking met gemeenten, erfgoedorganisaties en bestaande organisaties, met ruimte voor lokale invulling en betrokkenheid;
3. Deze initiatieven in overleg met bestaande organisaties en verenigingen te verbinden aan de kennis- en educatiecomponenten, zodat zij bijdragen aan het maatschappelijk bewustzijn over mijnbouw en haar gevolgen;
4. In afwachting van het definitieve voorstel, voor de planontwikkeling en participaties een voorschot van € 350.000 beschikbaar stellen, te dekken uit de programmareserves onvoorzien bij de programmabegroting 2026;
5. Uiterlijk Q2-2026 een concreet voorstel te presenteren aan Provinciale Staten met een passende datum voor 'De Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen'.

2. De doelstelling

Het project heeft de volgende doelen:

- Een duurzame aanpak ontwikkelen met alle betrokken partners.
- Een jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen organiseren.
- Meer maatschappelijke erkenning geven aan mijnwerkers en hun gezinnen.
- Kennis over het mijnverleden doorgeven aan jongeren en inwoners.

- Samenwerking tussen erfgoedorganisaties, gemeenten, onderwijs en partners versterken.
- Breed draagvlak creëren voor het behoud van het mijnerfgoed.

3. De uitgangspunten

Bij het project gelden deze uitgangspunten:

- Samenwerken en verbinden.
- Betrokkenheid van partijen uit de hele Mijnstreek.
- Gebruikmaken van bestaande initiatieven en monumenten.
- Lean & mean werken: eenvoudig en doelgericht.
- Duidelijke en open communicatie.
- Respect voor lokale identiteit en historie.

Deze uitgangspunten zijn bestuurlijk noodzakelijk omdat zij richting geven aan een zorgvuldig, transparant en uitvoerbaar proces. Door expliciet te kiezen voor samenwerking en verbinding wordt een breed gedragen aanpak geborgd, en dat versnippering van initiatieven wordt voorkomen. Het benutten van bestaande netwerken en voorzieningen voorkomt doublures, maakt het proces doelmatig en sluit aan bij de bestuurlijke verantwoordelijkheid om middelen verantwoord in te zetten.

Lean & mean werken is wenselijk omdat het de organisatie ontlast, de uitvoeringslast beperkt houdt en past bij een sobere waardige manier waarop de Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen vorm moet krijgen. Transparante communicatie is essentieel om verwachtingen te managen, vertrouwen te behouden en tijdig bij te sturen wanneer dat nodig is.

Tot slot is het respecteren van lokale identiteit bestuurlijk van belang omdat het draagvlak versterkt, recht doet aan de historische verschillen tussen mijngemeenten en voorkomt dat de provincie een te uniforme of top-down benadering kiest. Deze uitgangspunten zorgen er gezamenlijk voor dat de jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen duurzaam, uitvoerbaar en maatschappelijk gedragen kan worden.

4. De betrokken partijen

De Limburgse mijnen en de Kerk hebben bijgedragen tot een sterke verbondenheid en koempelmentaliteit en een sterke betekenis stimulerende rol vervuld in het verenigingsleven, schutterijen, harmonieën en fanfares in de Limburgse mijngeschiedenis.

Het onderhouden van Limburgse mijngeschiedenis is op dit moment versplinterd. Het discovery-museum in Kerkrade, Het Nederlands Mijnmuseum in Heerlen, de Miljoenenlijn en de koempelclub Roda JC zijn dragers van het mijnverleden met grote maatschappelijke impact.

In Duitsland en Belgisch Limburg zijn de mijnen later gesloten en er zijn meer monumenten en musea behouden gebleven. De ervaringen in Duitsland en België worden betrokken bij het vormgeven van de Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen en de educatie- en kenniscomponent met scholen, musea en kennisinstellingen.

Onderstaand het overzicht van de betrokken partijen. In de bijgevoegde bijlage 2 de uitgebreide lijst met namen van betrokken partners en personen uitgewerkt.

- Koempelverenigingen van de voormalige steenkolenmijnen
- Huidige gemeenten waar een voormalige steenkolenmijn was gelegen
- Erfgoedinstellingen
- Sportverenigingen met sterke historische verbondenheid met de steenkoolmijnen
- Overkoepelende schoolbesturen basisonderwijs
- Overkoepelende schoolbesturen voortgezet onderwijs
- Overkoepelende organisaties schutterijen
- Overkoepelende organisaties harmonieën, fanfares, tamboerkorpsen, zangkoren
- Kerk
- Bijzondere personen/deskundigen
- Provincie Limburg

Op 1 september 2026 zijn ongeveer 30 interviews afgerond, overeenkomend met ruim 60% van het totaal.

De partijen spelen in deze fase een belangrijke rol. Zij werken met elkaar samen en zorgen voor goede afstemming. Zo ontstaat een sterke basis voor een toekomstbestendige invulling van de jaarlijkse en roulerende Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen vanuit de partijen.

5. Werkwijze en de eerste resultaten en bevindingen

Omdat de groep stakeholders bestaat uit uiteenlopende partijen – zoals oud-mijnwerkersorganisaties, musea, gemeenten, erfgoedinstellingen, onderwijs, kerk en sportverenigingen – wordt gewerkt met een vaste set standaardvragen. Deze vragen worden na afloop verwerkt in één bestand, zodat een vergelijkbaar en representatief beeld ontstaat van onder meer wat de herdenking moet bereiken, welke onderdelen prioriteit hebben, hoe partijen hun bijdrage zien, waar draagvlak ligt en welke kansen en risico’s worden genoemd. Naast deze standaardvragen wordt gebruikgemaakt van specifieke, op maat gemaakte vragen. Naarmate het project vordert, kunnen beide sets worden aangepast wanneer dat inhoudelijk nodig blijkt.

Tijdens de gesprekken ontvangen stakeholders het document met de vragen. Dit document vormt de basis voor het conceptverslag dat na afloop wordt opgesteld. Het conceptverslag wordt vervolgens aan

de betrokkenen toegezonden met het verzoek om een definitieve reactie. Zowel tussentijds als na afronding van de gesprekken wordt een analyse uitgevoerd. Hierdoor ontstaat een objectieve onderbouwing voor het voorstel aan Gedeputeerde Staten. Deze aanpak maakt inzichtelijk dat keuzes voortkomen uit een breed gedragen consultatieproces en niet uit individuele opvattingen van enkele partijen. Het initiatief van de provincie Limburg wordt tot nu toe met groot enthousiasme en betrokkenheid ontvangen; stakeholders zien kansen voor hun eigen organisatie én voor het gezamenlijke geheel.

Doel, betekenis en invulling van de jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen

Uit de tussentijdse resultaten komt naar voren dat de jaarlijkse dag, samen met vele betrokken partijen, als belangrijk tot zeer belangrijk wordt gezien. De voorkeur gaat uit naar een jaarlijks roulerende herdenking in de mijngemeenten, bij een bestaand monument of een voormalige mijnlocatie, aangevuld met lokale activiteiten. Het terugdringen van versnippering tussen initiatieven wordt als een duidelijke kans gezien. Na afronding van het roulerend schema wordt een centrale provinciale herdenkingsdag – mogelijk in de vorm van een Euregionale koempeldag – als waardevolle aanvulling beschouwd. Het voortouw bij de jaarlijks roulerende Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen ligt bij de betrokken partijen in het veld. De betrokken partijen spreken een voorkeur uit voor een overkoepelende organisatie met een brede en werkbare vertegenwoordiging.

Er is nog geen eenduidige voorkeur voor een datum of periode voor de brede herdenkingsdag. Sint-Barbara op 4 december blijft nadrukkelijk behouden als dag voor het herdenken van overleden mijnwerkers. Door de betrokkenheid van jeugd, scholen en andere partijen gaat bij een deel van de stakeholders de voorkeur uit naar een aparte dag, gericht op erkenning van mijnwerkers en hun gezinnen, het herdenken van slachtoffers, behoud van cultureel erfgoed, educatie van jongeren, versterking van regionale identiteit, verbinding tussen generaties en de economische betekenis van het mijnverleden. Bij de keuze van de definitieve datum zal rekening worden gehouden bestaande landelijke en regionale herdenkingsdagen. Sommige partijen hebben al aangegeven in een specifiek jaar te willen organiseren, bijvoorbeeld vanwege een jubileumjaar van een mijn (start productie of sluiting van de mijn) of de aanleg van de Miljoenenlijn. Bij de keuze van de definitieve datum wordt nadrukkelijk rekening gehouden bestaande herdenkingsdagen en andere bijzondere data om zo overlap te voorkomen.

De rol van scholen

Het ontwikkelen van een educatieprogramma wordt als zeer belangrijk gezien. In het verleden hebben oud-mijnwerkers gastlessen verzorgd, maar deze groep wordt steeds kleiner. Er is nadrukkelijk aandacht voor digitale en interactieve vormen van kennisoverdracht. De voorkeur gaat uit naar het basisonderwijs en voortgezet onderwijs als primaire doelgroepen. De bereidheid om bij te dragen is groot: veel partijen stellen historisch materiaal, lopende initiatieven, expertise en ervaringen beschikbaar. Ook het benutten van voorbeelden uit België en Duitsland wordt als waardevol beschouwd. Er kan worden overwogen om de hogescholen Zuyd en Fontys te betrekken bij de ontwikkeling van het lesmateriaal, specifiek via hun Pabo-opleidingen (de voormalige Pedak). Er liggen ook kansen voor hogescholen, bijvoorbeeld door studenten pedagogiek in te zetten voor het ontwikkelen en toepassen van passend lesmateriaal.

Samenwerking en financiën

De meeste partijen zijn bereid om inhoudelijk en met vrijwilligers bij te dragen aan de jaarlijkse herdenkingsdag en aan een structureel samenwerkingsnetwerk. Tegelijkertijd zijn de financiële middelen van veel organisaties beperkt. De benodigde middelen hangen af van de uiteindelijke invulling van de dag, die sober maar waardig moet zijn en passen bij de cultuur van de mijnwerkers. De provincie Limburg wordt gezien als initiatiefnemer van een structurele herdenkingsstructuur, als centrale organisator van een eventuele provinciale of Euregionale koempeldag (ongeveer eens per vijf jaar) en als partij die een deel van de financiering voor haar rekening neemt. Er is brede steun voor een gezamenlijk symbool of logo voor de Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen, bij voorkeur ontworpen door oud-koempels samen met jongeren.

Toekomstwaarde

Alle betrokken partijen die nu al geïnterviewd zijn, zijn ervan overtuigd dat de Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen ook over tien jaar nog bestaansrecht heeft. De belangrijkste succesfactoren zijn betrokkenheid van nabestaanden, breed maatschappelijk draagvlak en structurele financiering. De grootste risico's zijn gebrek aan draagvlak, versnippering van initiatieven en onvoldoende financiering. Op basis van de voorlopige resultaten wordt verwacht dat de risico's rond draagvlak en versnippering beperkt zullen zijn. Voor de financiering wordt nader onderzoek gedaan naar subsidiemogelijkheden, zoals landelijke en Europese fondsen. De bijdrage van de provincie blijft binnen de kaders van eerdere besluiten van GS en PS. De dag moet aansluiten bij de levenshouding van de mijnwerkers: eenvoud, geen opzichtig vertoon en aandacht voor gezin en gemeenschap. De jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen moet deze waarden weerspiegelen, ook in de kosten. Tot slot spreken de betrokken partijen een voorkeur uit voor een overkoepelende organisatie met een brede en werkbare vertegenwoordiging.

DEEL B: RICHTINGGEVEND ONTWERP O.B.V. EERSTE RESULTATEN EN BEVINDINGEN (zie bijlage 1b)

De dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen.

Deel B bevat de eerste resultaten en inhoudelijke bevindingen uit de lopende consultaties met betrokken partijen. Ongeveer de helft van de interviews is op dit moment afgerond; de resterende gesprekken vinden de komende periode plaats en kunnen de inhoudelijke richting nog wezenlijk veranderen. De onderdelen in deel b van bijlage 1b zijn daarom nadrukkelijk voorlopige inzichten en voorbeelden van mogelijke invullingen. Zij vormen géén definitieve keuzes en leggen niets vast.

Deze bijlage is bedoeld om Provinciale Staten een helder beeld te geven van wat tot nu toe uit de consultaties naar voren komt, zodat zij in deze fase aandachtspunten kunnen meegeven voor de verdere uitwerking. Staten worden uitgenodigd om mee te denken over onder meer de herdenkingsdatum, de procesaanpak, de inhoudelijke accenten en de volledigheid van de consultaties. De inbreng van Provinciale Staten wordt integraal meegenomen in de vervolgfase en vormt samen met de resterende interviews een belangrijk onderdeel van de verdere ontwikkeling van het uiteindelijke voorstel.

DEEL C: HET PROCES

De procesaanpak

De procesaanpak bestaat uit de voorbereiding van de herdenkingsdag: organisatie, inhoud, participatie, ontwerp, besluitvorming en uitvoering. De herdenkingen worden samen met gemeenten, erfgoedorganisaties en andere partners voorbereid.

Het traject bestaat uit vijf fasen:

Fase 1 – Initiatiefase (week 27–36, 2026)

In deze fase wordt een klein projectteam ingericht. Er is een projectplan opgesteld, samen met een procesvoorstel waarin de doelen, reikwijdte, uitgangspunten en planning zijn vastgelegd. Hiermee ontstaat de eerste richting voor de jaarlijkse herdenkingsdag. Bij het formuleren van deze basis wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de lokale verschillen tussen de mijngemeenten, zodat de uiteindelijke invulling recht doet aan de historische diversiteit binnen de Mijnstreek.

Fase 2 – Verkennings- en participatiefase (week 27–36 en 39–44, 2026)

In deze fase vinden brede gesprekken plaats met gemeenten, erfgoedinstellingen, oud-mijnwerkersorganisaties en andere partners. Deze gesprekken dienen om betekenisvolle locaties in kaart te brengen en lopende initiatieven te inventariseren. Daarnaast wordt verkend hoe educatie en kennisoverdracht vorm kunnen krijgen, onder andere via scholen en musea. Tegelijkertijd wordt een eerste raming gemaakt van de kosten en worden mogelijkheden voor cofinanciering onderzocht. Deze fase vormt daarmee de inhoudelijke en organisatorische basis voor het vervolg. In deze fase wordt via deze tussenrapportage het proces en de eerste bevindingen/resultaten gedeeld en sonderende vragen voorgelegd.

Fase 3 – Ontwerpfase (week 39–44, 2026)

In de ontwerpfase wordt het roulerend model verder uitgewerkt, inclusief de criteria en de rolverdeling tussen betrokken partijen. Op basis van historische analyse en consultatie van stakeholders wordt een voorstel ontwikkeld voor de datum van de herdenkingsdag. Ook wordt de begroting opgesteld, inclusief een voorstel voor de financiële dekking. Deze fase leidt tot een concreet ontwerp dat richtinggevend is voor de besluitvorming. De mogelijkheden van cofinanciering worden onderzocht, waaronder Europese Middelen en mogelijk het Stichting Limburgs Calamiteitenfonds Mijngrondwater.

Fase 4 – Besluitvormingsfase (week 45–49, 2026)

Tijdens de besluitvormingsfase wordt een integraal voorstel opgesteld waarin de datumkeuze, de meerjarenplanning van locaties, de educatie- en kenniscomponent, de financiële paragraaf en de governancestructuur zijn uitgewerkt. De opdrachtnemer levert hiervoor de inhoudelijke input en licht deze waar nodig toe. Indien gewenst kan een informatiesessie voor Provinciale Staten worden georganiseerd om het voorstel nader toe te lichten en vragen te beantwoorden.

Fase 5 – Implementatiefase (vanaf week 49, 2026)

De implementatiefase bestaat uit een pilotfase (1ste jaar) een uitvoeringsfase (overige jaren).

In de implementatiefase wordt de herdenkingsdag uitgevoerd. De eerste keer wordt beschouwd als een pilot, die zorgvuldig zal worden geëvalueerd. Er wordt een jaarlijks werkprogramma of draaiboek opgesteld waarin de organisatie, communicatie en publieksstrategie worden uitgewerkt. Ook worden de eerste educatieprogramma's gestart. Na afloop van de pilot vindt een evaluatie plaats, waarna het draaiboek waar nodig wordt aangepast. Hiermee wordt de basis gelegd voor een structurele, jaarlijks terugkerende Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen.

De verschillende fasen (1 t/m 5) resulteren in de volgende voorbereidende activiteiten:

- Verbindende gesprekken/interviews betrokken partijen.
- In kaart brengen van locaties.
- Inventarisatie van initiatieven.
- Verkenning educatie en kennisoverdracht.
- Start van educatieprogramma's.
- Uitwerking lean en mean governancevoorstel.
- Ontwikkeling communicatie- en publieksstrategie.
- Aandragen van bouwstenen voor samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten en partners/betrokken partijen.
- Raming van kosten en mogelijke cofinanciering.
- Uitwerking roulerend model en datumvoorstel en meerjarenplanning van locaties.
- Voorbereiding eerste herdenkingsdag en draaiboek.
- Evaluatie van de pilot.
- Uitvoeringsfase na het pilotjaar.

Bijlage 1b

DEEL B

RICHTINGGEVEND ONTWERP

O.B.V. EERSTE RESULTATEN EN BEVINDINGEN

10 augustus 2026

DEEL B: RICHTINGGEVEND ONTWERP O.B.V. EERSTE RESULTATEN EN BEVINDINGEN

Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen

Inleiding

Deel B bevat de eerste resultaten en inhoudelijke bevindingen uit de lopende consultaties met betrokken partners. De helft van de gesprekken is op dit moment afgerond; de resterende interviews vinden de komende periode plaats en kunnen de inhoudelijke richting nog wezenlijk veranderen. De onderdelen in deze bijlage zijn daarom nadrukkelijk voorlopige inzichten en voorbeelden van mogelijke invullingen. Zij vormen géén definitieve keuzes en leggen niets vast.

Deze bijlage is bedoeld om Provinciale Staten een helder beeld te geven van wat tot nu toe uit de consultaties naar voren komt, zodat zij in deze fase aandachtspunten kunnen meegeven voor de verdere uitwerking. Staten worden uitgenodigd om mee te denken over onder meer de herdenkingsdatum, de procesaanpak, de inhoudelijke accenten en de vraag of aanvullende partijen nog moeten worden betrokken. De inbreng van Provinciale Staten wordt integraal meegenomen in de vervolgfase en vormt samen met de resterende interviews een belangrijk onderdeel van de verdere ontwikkeling van het uiteindelijke voorstel.

Er is veel enthousiasme voor het initiatief om jaarlijks een Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen te organiseren. Alle geïnterviewde partners vinden het belangrijk tot zeer belangrijk dat deze jaarlijkse dag er komt. Zij verwachten bovendien dat deze dag ook over tien jaar nog van betekenis zal zijn.

Ook is er veel steun voor een educatieprogramma. Ruim 95% van de geïnterviewden vindt het zeer belangrijk dat scholen en jongeren bij de jaarlijkse dag worden betrokken.

De inbreng van de partners in het veld is belangrijk bij het verder ontwikkelen van het programma. Het uitgangspunt is dat deze partners uiteindelijk samen verantwoordelijkheid dragen voor de inhoud en organisatie van de jaarlijkse dag.

Er is daarnaast breed draagvlak voor een overkoepelende organisatie die de Dag jaarlijks op een andere locatie organiseert. Hiervoor kan bijvoorbeeld een commissie worden gevormd van ongeveer acht partners. Om ook op langere termijn ruimte te houden voor nieuwe ideeën en organisaties, kunnen iedere vier jaar één of twee partners plaatsmaken voor nieuwe partners. Dit voorstel wordt in Q4 2026 verder uitgewerkt.

Een richtinggevend ontwerp

Doel van het richtinggevend ontwerp is om Provinciale Staten nadrukkelijk de gelegenheid te geven om aandachtspunten mee te geven voor de verdere uitwerking van de jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen. Dit richtinggevend ontwerp is een tussenstand op basis van de helft van de consultaties; de gesprekken met betrokken partijen lopen nog volop en kunnen het ontwerp veranderen. Juist daarom is dit het moment voor Staten om mee te denken over de keuze van een passende herdenkingsdatum, de procesaanpak, de inhoudelijke richting en de vraag of aanvullende partijen nog moeten worden betrokken in de consultatieronde. De inbreng van Provinciale Staten wordt meegenomen in de vervolgfase en vormt samen met de resterende interviews een belangrijk onderdeel van de verdere ontwikkeling van het uiteindelijke voorstel voor Gedeputeerde Staten.

Op basis van de eerste interviews is een eerste richtinggevend ontwerp opgesteld.

Op 1 september 2026 zal naar verwachting van ruim 60% van de geïnterviewden input zijn ontvangen. De gesprekken met de partners zijn dan nog niet afgerond.

Het richtinggevend ontwerp is nadrukkelijk een voorlopige schets die kan veranderen naarmate de consultaties worden voortgezet.. De onderdelen die nu zijn beschreven zijn voorbeelden van mogelijke invullingen en vormen géén definitieve keuzes. De uiteindelijke opzet van de jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen wordt pas bepaald nadat alle partners zijn gesproken en hun ideeën, wensen en aandachtspunten volledig zijn meegenomen inclusief de input uit de sonderende sessie met de Staten. Dit document is daarom een tussenproduct dat bedoeld is om richting te geven, niet om vast te leggen.

Het uiteindelijke ontwerp moet herkenbaar voortkomen uit de ideeën, wensen en mogelijkheden van de betrokken partners.

De inhoudelijke lijn vormt straks de ruggengraat van de jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen. Centraal staan:

- Herdenken en erkenning;
- verhalen en persoonlijke herinneringen;
- beleven van het mijnverleden;
- kennis en educatie;
- identiteit;
- verbinding tussen generaties.

Op basis hiervan zijn zeven richtinggevende onderdelen uitgewerkt.

1. Herdenken en erkennen als vast onderdeel

Herdenken wordt een vast, herkenbaar en waardig onderdeel van iedere editie van de Dag van de Limburgse Mijnwerkers en Mijnen. Daarmee wordt gewerkt aan erkenning voor alle werk van mijnwerkers, vrouwen en het gezin.

Mogelijke vaste onderdelen zijn:

- een stiltemoment voor de meer dan 1.500 mijnwerkers die omkwamen;
- een ceremonie bij een monument op de locatie waar de Dag dat jaar plaatsvindt;
- betrokkenheid van nabestaanden, bijvoorbeeld door bloemen, namen en persoonlijke verhalen;
- herkenbare koempelrituelen en symbolen, zoals de mijnlamp, helm en Sint-Barbara.

De herdenking blijft sober en waardig. Dit past bij de mentaliteit van de mijnwerkers. Waar mogelijk wordt de herdenking verbonden met educatie, zodat ook jongere generaties begrijpen waarom het belangrijk is om te blijven herdenken. Ons voorstel is de Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijn niet samen te laten vallen met 4 december, een dag met een sterke symbolische betekenis voor

mijnwerkers, omdat Barbara traditioneel wordt gezien als patrones van iedereen die onder gevaarlijke omstandigheden ondergronds werkt.

2. Vind je eigen verhaal en dat van anderen online

Veel kinderen en kleinkinderen van mijnwerkers wonen inmiddels buiten Limburg. Daarom kan naast de jaarlijkse Dag ook een digitale campagne worden ontwikkeld om verhalen op te halen.

Mogelijke onderdelen zijn:

- Interactieve online kaart: met mijnlocaties, monumenten, verhalen, foto's en bijzondere plekken.
- Zoek je koempel: een database waarin mensen informatie en familieverhalen kunnen zoeken en toevoegen.
- Digitale verhalen: mensen kunnen zelf video's, podcasts, foto's en andere herinneringen toevoegen.
- Digitale herdenkingsmuur: met namen, foto's en persoonlijke herinneringen.
- Verbinding met Limburgers buiten de provincie: bijvoorbeeld in andere delen van Nederland, België en Duitsland.
- Het voorzien in de behoefte van mensen buiten Limburg om meer te weten te komen over hun familie en om hun verhalen te kunnen delen.

Hierdoor kan de jaarlijkse Dag ook buiten Limburg zichtbaar worden. De digitale omgeving kan Limburg verbinden met de rest van Nederland en de Euregio. Tegelijk ondersteunt zij de kennisoverdracht tussen generaties.

3 . Verhalenfestival – het verhaal blijft klinken

Het Limburgse mijnverleden leeft vooral voort door de verhalen van mensen. Het gaat om verhalen van mijnwerkers, gezinnen, buurten, verenigingen, arbeidsmigranten, vrouwen, kinderen en volgende generaties. Temeer omdat er weinig tot geen fysieke gebouwen aanwezig zijn.

Daarom kan een verhalenfestival een vast onderdeel worden van de jaarlijkse Dag. Het festival verhuist mee met de locatie van de Dag en krijgt ieder jaar een lokale invulling en eigen thema.

Mogelijke onderdelen zijn:

- Verhalenpodium: oud-mijnwerkers, kinderen van koempels, scholieren, historici, schrijvers en kunstenaars vertellen hun verhaal.
- Koempelvertellingen: nabestaanden delen de geschiedenis en ervaringen van hun familie.
- Verhalencollectie: er ontstaat een digitaal archief dat ieder jaar verder groeit.
- Jongerenprogramma: jongeren, bijvoorbeeld studenten mediavormgeving van VISTA college, interviewen oud-mijnwerkers en hun familieleden. Zij kunnen hiervan podcasts, films of exposities maken. De resultaten kunnen tijdens de jaarlijkse Dag worden gepresenteerd en daarna bijvoorbeeld worden getoond in het Nederlands Mijnmuseum en Discovery Museum.

Waarom is dit belangrijk?

Persoonlijke verhalen maken het mijnverleden menselijk en herkenbaar. Ze voorkomen dat de jaarlijkse Dag alleen uit een officiële herdenking bestaat.

Door verhalen te blijven verzamelen en vertellen, blijft de identiteit van de Mijnstreek zichtbaar en wordt deze doorgegeven aan volgende generaties.

4. Het verleden beleven in het heden

Beleving kan een belangrijk onderdeel van de jaarlijkse Dag worden. Hierdoor wordt het mijnverleden niet alleen verteld, maar ook zichtbaar, hoorbaar, voelbaar en tastbaar.

Mogelijke activiteiten zijn:

- Gebruik maken van in de Euregio aanwezige fysieke mijnbouwlocaties. De meest complete en authentieke is Blégny-Mine in België. In Zuid-Limburg zijn enkele schachtgebouwen en restcomplexen bewaard (o.a. Nulland, Wilhelmina, Oranje-Nassau I). In de Duitse Euregio-rand zijn grotere industriële mijncomplexen behouden, zoals **Grube Anna** en Zollverein**.**
- Mijnmusea-route: een route langs het Nederlands Mijnmuseum in Heerlen, Discovery Museum in Kerkrade, steenkolenmijn Valkenburg en privémuseum D'r Bickel in Stein. Bezoekers kunnen daar onder andere voorwerpen, foto's, audio en digitale toepassingen bekijken en beleven.
- Mijnwerkersroutes: wandel- en fietsroutes door de voormalige mijngemeenten. De routes kunnen langs mijnkoloniën, schachtbokken, monumenten, lokale musea en voormalige Ondergrondse Vakscholen lopen.
- Interactieve kaart: een digitale kaart met routes, foto's, verhalen en audiofragmenten.
- Mijnoptocht: koempelverenigingen, scholen, erfgoedinstellingen, harmonieën, fanfares en schutterijen brengen samen de geschiedenis van de Limburgse mijnen feestelijk tot leven.

Zo kan iedere bezoeker het mijnverleden op zijn eigen manier ervaren.

5. Kennis doorgeven van oud naar jong

Het doorgeven van kennis aan nieuwe generaties is een belangrijk onderdeel van het initiatief.

Koempelverenigingen, erfgoedinstellingen en scholen kunnen gezamenlijk werken aan verschillende vormen van kennisoverdracht.

Mogelijkheden zijn:

- Lespakketten voor het basis- en voortgezet onderwijs;
- korte video's, animaties en digitale lesmodules;
- mijnquizzen;
- gastlessen door oud-mijnwerkers en vertegenwoordigers van musea en erfgoedinstellingen;

- workshops over bijvoorbeeld gezondheid, migratie, techniek, energie en veiligheid in de tijd van de mijnen;
- het adopteren van een mijnmonument door leerlingen van een basisschool. Een voorbeeld hiervan bestaat al in de gemeente Sittard-Geleen. Tijdens de jaarlijkse Dag kan een groep leerlingen de verantwoordelijkheid voor een monument symbolisch overdragen aan een volgende groep.
- Studenten van de kunstopleiding van Zuyd Hogeschool zouden betrokken kunnen worden door hen bijvoorbeeld kunstwerken te laten maken.

Door persoonlijke verhalen met onderwijs te verbinden, ontstaat een levend kennisplatform dat zich ieder jaar verder kan ontwikkelen.

6. Ieder jaar een eigen thema

Iedere editie kan een centraal thema krijgen. Dit thema kan aansluiten bij de plaats waar de Dag dat jaar wordt georganiseerd en bij de lokale mijngeschiedenis.

Hierdoor krijgt iedere editie een eigen karakter en ontstaat ruimte om bepaalde onderwerpen verder uit te diepen.

Mogelijke thema's zijn:

- De vrouwen achter de mijnwerkers: het leven van vrouwen, gezinnen en de zorg voor het gezin in de tijd van de mijnen.
- Migratie en diversiteit: de komst en bijdrage van onder anderen Polen, Italianen, Spanjaarden, Joegoslaven, Slovenen, Oostenrijkers, Kroaten, Marokkanen en Turken.
- Veiligheid en risico's: arbeidsomstandigheden, stoflongen, veiligheid en technische verbeteringen. De Limburgse mijnen waren de veiligste mijnen in Europa.
- Zelfredzaamheid en gezondheid.
- Jeugd en toekomst: wat kunnen jongeren leren van het mijnverleden?
- Koempelidentiteit: waarden als kameraadschap, solidariteit, vindingrijkheid, doorzettingsvermogen, veiligheid, discipline, trots, vakmanschap en arbeidsethos.
- Techniek en innovatie: de mijnbouw als belangrijke bron van technische ontwikkeling.
- Energie: de betekenis van steenkool in het verleden en de energietransitie van vandaag.
- Wederopbouw: de economische betekenis van de Limburgse mijnen voor Limburg en voor de wederopbouw van Nederland.

7. Euregionale hotspots als voorbereiding op een Euregionale Koempeldag

De Limburgse mijnbouwgeschiedenis stopt niet bij de provincie- of landsgrens. Ook Belgisch Limburg en aangrenzende delen van Duitsland hebben een belangrijk mijnverleden.

Alle tot nu toe geïnterviewde partners zijn voorstander van een periodieke Euregionale Koempeldag.

De samenwerking met België en Duitsland kan daarom al tijdens de verdere ontwikkeling van de jaarlijkse Dag worden voorbereid.

Een eerste stap kan het ontwikkelen van een Euregionale kaart met belangrijke mijnlocaties en erfgoedplekken zijn.

Voorbeelden van mogelijke hotspots zijn:

- Belgisch Limburg: Blegny-Mine en C-mine in Genk;
- Duitsland: mijngebieden in onder andere het Ruhrgebied, Bochum en het Energeticon in Alsdorf;
- Valkenburg: de nagebouwde mijnbeleving;
- Limburgse mijngemeenten: gerestaureerde mijngebouwen, schachtbokken, mijnwerkerskoloniën en andere overblijfselen van de mijnbouw in onder andere Heerlen, Kerkrade, Brunssum, Landgraaf, Beekdaelen en Sittard-Geleen;
- Sport: voetbalclubs als Roda JC, Schalke 04 en RC Genk hebben hun oorsprong in mijnstreken en hebben een historische relatie met de mijnwerkerscultuur.

Het in kaart brengen van deze plekken heeft meerdere doelen:

- de samenwerking tussen voormalige mijngebieden in de Euregio versterken;
- ideeën uitwisselen over educatie, beleving en behoud van erfgoed;
- bijzonder of bedreigd mijnerfgoed beter in beeld brengen;
- voorbereidingen treffen voor een toekomstige Euregionale Koempeldag.

Als richting kan worden gedacht aan een Euregionale Koempeldag gemiddeld eens per vijf jaar.

Bijlage 2

LIJST VAN TE INTERVIEWEN PARTNERS EN PERSONEN

Fase 2-Verkennings- en participatiefase (week 27 t/m 36 en week 39 t/m week 44 2026)

10 augustus 2026

Overzicht van te interviewen partners

Fase 2 – Verkennings- en participatiefase

(week 27 t/m 36 en week 39 t/m 44 – 2026)

Met dit overzicht brengen we de partners in beeld die we graag willen spreken. Hun kennis, ervaring en betrokkenheid zijn van grote waarde om samen te bouwen aan een breed gedragen en toekomstbestendig initiatief.

Door met elkaar in gesprek te gaan, willen we:

- gezamenlijk werken aan een duurzame aanpak voor het behoud en de betekenis van het Limburgse mijnverleden;
- komen tot een jaarlijkse Dag van de Limburgse Mijnwerkers & Mijnen;
- de maatschappelijke waardering voor mijnwerkers en hun gezinnen verder versterken;
- kennis over het Limburgse mijnverleden behouden en doorgeven aan toekomstige generaties;
- erfgoedorganisaties, gemeenten, onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke partners met elkaar verbinden;
- een breed draagvlak creëren voor het behoud en de verdere ontwikkeling van het Limburgse mijnerfgoed.

Om dit zo zorgvuldig en efficiënt mogelijk te doen, kiezen we ervoor om in eerste instantie de overkoepelende organisaties te benaderen. Op deze manier worden de achterliggende organisaties op een samenhangende en uniforme wijze vertegenwoordigd.

Op 1 september 2026 zijn ongeveer 30 interviews afgerond. Ruim 60%. De overige organisaties (cursief gedrukt) worden in de planperiode gefaseerd benaderd. We streven ernaar de gesprekken, de uitwerking en de analyse versneld af te ronden, zodat de resultaten optimaal kunnen bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het project.

De belangrijkste doelgroepen, die deel uitmaken van deze fase van het onderzoek zijn:

- Koempelverenigingen van de voormalige steenkoolmijnen
- Huidige gemeenten waar een voormalige steelkoolmijn was gelegen
- Erfgoedinstellingen
- Sportverenigingen met sterke historische verbondenheid met de steenkoolmijnen
- Overkoepelende schoolbesturen basisonderwijs
- Overkoepelende besturen voortgezet onderwijs
- Overkoepelende organisaties Schutterijen
- Overkoepelende organisatie harmonieën, fanfares, tamboerkorpsen, zangkoren
- Kerk
- Bijzondere personen/deskundigen
- Overig

2.1 Koempelverenigingen van de voormalige steenkoolmijnen (9)

- De Domaniale
- Emma
- Hendrik
- Laura & Julia
- Maurits
- *Oranje Nassau I, III, IV*
- *Oranje-Nassau II*
- *Wilhelmina*
- *Willem-Sophia*

2.2 Huidige gemeenten waar een voormalige steelkoolmijn was gelegen (6)

- *Beekdalen*
- *Brunssum*
- Heerlen
- Kerkrade
- Landgraaf
- Sittard-Geleen

2.3 Erfgoedinstellingen (7)

- Nederlands Mijnmuseum
- Discovery Museum
- D'r Bickel Museum
- Limburgs Schutterij Museum
- De gedachteniskapel/Relim
- De Miljoenenlijn (ZSLM)
- Schunck Glaspaleis

2.4 Sportverenigingen met sterke historische verbondenheid met de steenkoolmijnen (3)

- Roda JC
- *Fortuna Sittard*
- *SV Limburgia*

2.5 Overkoepelende schoolbesturen basisonderwijs (3)

- INNOVO
- *MOVARE*
- *Kindante*

2.6 Overkoepelende besturen voortgezet onderwijs (3)

- Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO)
- *SVOPL*
- *Trevianum Scholengroep*

2.7 Overkoepelende organisaties Schutterijen (4)

- Zuid-Limburgse Schuttersfederatie
- *R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond*
- *Schuttersbond St. Gerardus*
- *OLS (optioneel)*

2.8 Overkoepelende organisatie harmonieën, fanfares, tamboerkorpsen, zangkoren (2)

- Limburgse Bond van Muziekgezelschappen
- Stichting Klankkleur Limburg

2.9 Kerk (1)

- Bisdom Roermond

2.10 Bijzondere personen/deskundigen (6)

- Marcia Luyten (schrijver van het boek 'het geluk van Limburg')
- Jack Vinders (hoofdpersonage in het boek van Marcia Luyten)
- Anousjka Koopmans(president oud Limburgse Schuttersfederaties (OLS))
- Tim Schulteis
- Serge Langeweg (historicus en kenner van de mijnhistorie en met name migratie in de mijnstreek)
- Vertegenwoordiger van de muziekgroep Carboon

2.11 Overig (6)

- Staatstoezicht op de mijnen
- *Project Verlicht Heerlen*
- *DSM*
- *Voormalige private investeerder(s) particuliere mijnen*
- Heemkunde
- Gegevenshuis (oude mijnkaarten)

provincie
Limburg

Provinciale Staten

Clustercode	CULT	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00934420	**Maastricht**	16 juni 2026
Bijlage(n)	-	**Verzonden**	16 juni 2026

Onderwerp
Mededeling portefeuillehouder inzake incidenteel versterken lokale en regionale musea (toezegging 9801)

Geachte Staten,

Tijdens de vergadering van Provinciale Staten op 7 november 2025 is motie 3233 inzake kleine musea aangenomen. In deze motie is het verzocht om maximaal € 1,75 miljoen incidenteel te alloceren voor het versterken van de ‘’kleinere’’ musea in Limburg.

De uitwerking van deze motie is opgenomen in de meerjarige museum visie, die op 6 februari 2026 door uw Staten is vastgesteld. In deze visie zijn de uitdagingen voor zowel de drie provinciale musea als de kleinere en regionale musea opgenomen. Hierbij gaat het onder andere om digitalisering, kostenstijgingen, de vergrijzing van vrijwilligers en het duurzaam behoud van kunst en erfgoed.

Naar aanleiding van deze motie is in de meerjarige museumvisie vastgelegd dat in het derde kwartaal van 2026 een subsidieregeling wordt opengesteld, die toegankelijk is voor alle regionale en lokale musea in Limburg. De regeling is bedoeld om deze musea te ondersteunen bij het inspelen op zowel actuele als toekomstige uitdagingen.

Conform toezegging (9801) informeren wij u via deze mededeling over de opzet van de subsidieregeling ‘’kleine’’ musea voordat deze definitief wordt uitgewerkt en vastgesteld. In deze mededeling lichten wij de inhoudelijke uitgangspunten, de budgetverdeling en het proces en planning toe met betrekking tot de subsidieregeling Lokale musea 2026-2027, alsmede drie incidentele aanvragen van grote regionale musea in Noord-, Midden- en Zuid-Limburg.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Inhoud subsidieregeling
Het doel van de subsidieregeling is lokale musea in Limburg te ondersteunen bij het versterken van hun basis en het realiseren van een duurzame toekomst, conform uitgangspunten van de museumvisie. De regeling biedt lokale musea de mogelijkheid om specifieke thema's op te pakken die bijdragen aan de professionalisering en toekomstbestendigheid van hun organisatie. De subsidieregeling richt zich op de volgende thema's:

- Digitale ontsluiting en toegankelijkheid: Het digitaal ontsluiten van collecties biedt veel mogelijkheden voor het behoud en toegankelijkheid van kunst en erfgoed. Hiermee wordt de publieke toegang tot collecties vergroot en wordt het gemakkelijker om kunst en cultuur breder beschikbaar te stellen voor onderzoek en educatie. Een goede digitale infrastructuur is belangrijk voor het efficiënt en zorgvuldig beheren van collecties. Digitale registratie vormt de basis voor een duidelijk overzicht van de collectie en zorgt ervoor dat informatie behouden blijft voor toekomstige generaties. Een aanvraag kan worden ingediend voor bijvoorbeeld collectieregistratie, fotograferen van collectieobjecten en het optimaliseren van de collectiedatabank.

- Duurzaam collectiebehoud en professioneel collectiebeheer: Toekomstbestendige collectiedepots zijn een belangrijk onderdeel van goed collectiebeheer. Depots beschermen objecten tegen invloeden van buitenaf, zoals vocht, temperatuurwisselingen en licht. Daarnaast zorgen ze er ook voor dat objecten op een verantwoorde manier worden bewaard, onderhouden, uitgeleend en gebruikt voor onderzoek of een tentoonstelling. Musea kunnen onder meer een aanvraag indienen voor verbetering van de collectiedepots, restauraties en het reinigen van collectieobjecten.

- Collectiemobiliteit en reflectie op de samenstelling van de collectie: Collectiemobiliteit is een doorlopend proces waarbij musea en andere erfgoedinstellingen objecten selecteren, afstoten of herplaatsen. Naast het afstoten van collecties speelt ook het uitlenen van kunstwerken en objecten aan andere musea en erfgoedinstellingen een belangrijke rol. Bij dit zorgvuldige proces dienen veel zaken geregeld te worden, zoals transport, de verpakking en eventuele restauraties voor bruikleen. Daarnaast kan binnen dit thema onder anderen worden aangevraagd voor herwaarderings- en afstoottrajecten van de collectie en onderzoek naar de collectie.

- Duurzame en goed toegankelijke museumgebouwen: Goed beheer en onderhoud van een museumgebouw en daarmee de uitstraling ervan is belangrijk. Daarnaast is een goed binnenklimaat in de toonzalen en depots van groot belang voor het behoud van de waardevolle collecties. Onvoldoende onderhoud aan en/of niet optimaal afgestelde klimaatinstallaties kunnen op langere termijn veel schade veroorzaken.

Musea kunnen een aanvraag indienen voor onder meer de verbetering van de veiligheid, het binnenklimaat, de inrichting en de toegankelijkheid van het museumgebouw.

- Gezonde, transparante en toekomstgerichte bedrijfsvoering: Een gezonde, transparante en toekomstgerichte bedrijfsvoering is de basis voor continuïteit en ontwikkeling. Musea kunnen subsidie aanvragen voor het inkopen van scholing, workshops, masterclasses, opleidingen, educatie, trainingen en/of coaching; het deelnemen aan regionale en/of landelijke netwerkevenementen en/of symposia; en het inhuren van tijdelijke professionals/experten op het gebied van collectiebeheer, projectmanagement, marketing en communicatie, bedrijfsvoering en/of fondsenwerving. Daarmee ontstaat er meer aandacht voor gezonde bedrijfsvoering, toekomstbestendige organisaties en kunnen ambities die door capaciteitsgebrek op de plank blijven liggen, gerealiseerd worden.

In de subsidieregeling is er bijzondere aandacht voor de rol van vrijwilligers, aangezien lokale musea vaak sterk steunen op hun inzet. Zo wordt er bijvoorbeeld extra ondersteuning geboden bij het indienen van een subsidieaanvraag, zodat vrijwilligers goed begeleid worden in dit proces. Bij de verdere uitwerking van de subsidieregeling wordt actief input opgehaald uit het museale veld, onder andere door leden van Coöperatie Erfgoed Limburg te betrekken. Op deze wijze streven we naar een subsidieregeling die breed gedragen wordt binnen het veld en zo goed mogelijk aansluit bij de behoeften van de musea.

De subsidieregeling richt zich op de basisactiviteiten van de museale infrastructuur. Daarmee is het niet bedoeld voor inhoudelijke projecten, zoals tentoonstellingen en publieksactiviteiten, maar richt zich specifiek op het versterken van de organisaties en organisatieontwikkeling binnen het museale veld. Zodoende vormt deze regeling een aanvulling op de inzet van lokale overheden en de mogelijkheden voor aanvullende financiering middels fondsen. Wij constateren dat de reguliere basisfinanciering vaak ontoereikend is om toekomstbestendige ontwikkelingen binnen de musea in gang te zetten. Door middel van een bijdrage uit de subsidieregeling kan Provincie Limburg een (extra) bijdrage doen, om zo de basis op orde te behouden en verkrijgen.

De subsidieregeling kent twee categorieën, die elk hun eigen kenmerken hebben. In de eerste categorie kunnen musea een lager bedrag aanvragen en zijn de voorwaarden laagdrempeliger. De tweede categorie biedt de mogelijkheid om een hogere maximale bijdrage aan te vragen, waarvoor zwaardere voorwaarden gelden. Op deze manier sluit de regeling optimaal aan bij de verschillende behoeften en mogelijkheden van musea in Limburg.

Voor subsidiëring komen musea in aanmerking die geregistreerd staan in het Museumregister, of musea die de intentie tonen tot het verkrijgen van deze registratie. Geregistreerde musea voldoen aan de Museumnorm, wat bijdraagt aan de borging van de kwaliteit en professionaliteit binnen het museale landschap. Door de subsidiemogelijkheid te beperken tot geregistreerde musea en musea die de intentie hebben zich te ontwikkelen tot registratie, wordt gericht op een stuk professionaliteit en duurzaamheid om de basis op orde te behouden en verkrijgen.

Inhoud incidentele steun regionale musea

Naast de subsidieregeling Lokale musea 2026-2027 vinden wij het als Provincie Limburg ook van belang om regionale musea te ondersteunen met grote uitdagingen die zij niet zelfstandig kunnen dragen. Zoals in de meerjarige museumvisie is opgenomen, zijn wij voornemens om drie regionale musea in Noord-, Midden-, en Zuid-Limburg een substantiële incidentele bijdrage te verlenen, waarbij een grootschalige verbouwingsopgave ligt van het museumgebouw.

Budget

Conform motie 3233 is een bedrag van € 1,75 miljoen beschikbaar gesteld ter versterking van de ‘‘kleinere’’ musea in Limburg. Dit budget wordt als volgt verdeeld:

- Voor de subsidieregeling Lokale musea 2026-2027 reserveren wij € 750.000,-. De bijdrage per aanvraag varieert tussen minimaal € 5.000,- en maximaal € 50.000,- per museum.
- Voor drie grote regionale musea gelegen in Noord-, Midden- en Zuid-Limburg, zoals opgenomen in de meerjarige museumvisie, reserveren wij gezamenlijk € 1 miljoen. De musea die hiervoor in aanmerking komen zijn het Natuurhistorisch Museum Maastricht, het Cuypershuis Roermond en het Missiemuseum Steyl.

Planning en proces

Op uw verzoek is de behandeling van deze mededelling geagendeerd voor de vergadering van de Statencommissie Economie en Samenleving op 4 september 2026. Om de uitkomsten van deze vergadering zorgvuldig te verwerken in de definitieve subsidieregeling, zal de subsidieregeling Lokale Musea 2026-2027 in het vierde kwartaal van dit jaar worden gepubliceerd.

Middels deze mededeling beschouwen wij toezegging 9801 als uitgevoerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

J.J.M. Kuntzelaers
Gedeputeerde Provincie Limburg
Cultuur & Erfgoed, Mobiliteit, Landbouw

Beantwoording Technische vragen CDA inzake mededeling portefeuillehouder versterken Lokale en regionale musea.

1. *Welke musea in Limburg zijn geregistreerd in dit register?*

In bijgevoegd Excel bestand is een overzicht opgenomen van de musea in Limburg. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen geregistreerde musea — opgenomen in het Museumregister omdat zij voldoen aan de museumnorm — en niet-geregistreerde musea. Hoewel deze lijst met zorg is samengesteld, kan niet worden uitgesloten dat deze niet volledig is.

Daarnaast is inzichtelijk gemaakt welke musea lid zijn van de CEL (Coöperatie Erfgoed Limburg).

2. *Welke musea hebben deze intentie?*

Deze informatie is niet bij ons bekend.

3. *Wat zijn de kosten en andere voorwaarden tot registratie?*

De kosten voor registratietoetsing bedragen € 3.940 exclusief btw per museum. Om voor registratie in aanmerking te komen, moet een museum voldoen aan het geldende kwaliteitskader voor geregistreerde musea in Nederland, zoals gehanteerd door Museumregister Nederland. De museumnorm omvat criteria voor goed museaal handelen, verdeeld over de drie pijlers bedrijfsvoering, collectie en publiek. De kosten voor registratie worden aanvullend gesubsidieerd.

4. *Welke musea missen we door de voorwaarde van registratie of intentie daartoe. Graag een zo volledig mogelijke lijst.*

Zie hiervoor de bijgevoegd overzicht. Daarbij moet wel de kanttekening worden gemaakt dat wij geen zicht hebben op welke musea de intentie hebben zich te laten registreren.

5. *Zijn deze musea wel bekend bij gemeenten?*

Ook deze vraag kunnen wij niet beantwoorden. Hiervoor verwijzen wij u graag naar de betreffende gemeente.

6. *Welke andere registratie systemen behalve het museumregister zijn er?*

In Nederland bestaat één officieel museumregister, namelijk Museumregister Nederland. Om daarin te worden opgenomen, moet een museum voldoen aan de museumnorm: het kwaliteitskader voor geregistreerde musea in Nederland. Onderdeel van deze norm vormt de museumdefinitie, zoals internationaal vastgesteld door de International Council of Museums (ICOM).

7. *Welke rol speelt de CEL hierin?*

Voorheen kende Limburg de Museum Federatie Limburg. Per 1 oktober 2025 heeft de CEL deze netwerkfunctie overgenomen. De CEL is voor de provincie een belangrijk netwerk waarin veel kennis en kunde samenkomt. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de Coöperatie Erfgoed Limburg (CEL) is de museumvisie gepresenteerd en is informatie opgehaald ten behoeve van de toekomstige subsidieregeling. Daarnaast is in het kader van de voorbereiding informatie ingewonnen bij de CEL en bij Huis voor de Kunsten Limburg.

Musea Limburg	Opengenomen in het Museumregister	Lid Coöperatie Erfgoed Limburg (CEL)
AgraGames CoinopMuseum	Nee	Nee
Archeologisch Museum Stein	Nee	Nee
Boerderij- en Heemkundemuseum Schimmert	Nee	Nee
Bonnefanten	Ja	Nee
Botanische Tuin Kerkrade	Ja	Ja
Buitenplaats Kasteel Wijlre	Nee	Nee
Bureau Europa	Nee	Nee
De Kopermolen Vaals	Nee	Nee
Dialoogmuseum De Crypte	Nee	Nee
Discovery Museum	Ja	Ja
Drukkunstmuseum	Nee	Nee
Els Museum	Nee	Nee
Fotomuseum aan het Vrijthof	Ja	Nee
Grafisch Atelier De Franse Republiek	Nee	Nee
Het Cuypershuis	Ja	Nee
Het Nieuwe Domein	Ja	Ja
Het Romeins Museum	Ja	Ja
Historiehuis Roermond	Nee	Nee
Historieshuis van de Maasvallei	Nee	Nee
Historische Collectie Grondgebonden Luchtverdediging	Nee	Nee
Kapel van Verbeelding	Nee	Nee
Kasteel Hoensbroek	Ja	Ja
Kasteel van Valkenburg	Ja	Ja
Keramiekcentrum Tienschuur Tegelen	Ja	Ja
Kerkelijk Museum Slenaken	Nee	Nee
Kunst- en Verzamelhuis Wijlre	Nee	Ja
Leudalmuseum	Ja	Ja
Limburgs Museum	Ja	Ja
Limburgs Openluchtmuseum Eynderhoof	Ja	Ja
Limburgs Schutterij Museum	Nee	Ja
Maas Binnenvaartmuseum	Ja	Ja
Maaseiland Museum/Streekmuseum Stevensweert/ Ohé en Laak	Ja	Ja
Maastricht Museum	Ja	Ja
Marres, Huis voor Hedendaagse Kunst	Nee	Nee
Merklappenmuseum	Nee	Nee
Missiemuseum Steyl	Ja	Ja

Museum Abdijkerk	Nee	Nee
Museum Asselt	Nee	Ja
Museum Beesel	Nee	Nee
Museum de Kantfabriek	Ja	Ja
Museum De Locht	Ja	Ja
Museum De Peelstreek	Nee	Nee
Museum De Schat van Simpelveld	Nee	Nee
Museum Het Petershuis	Nee	Ja
Museum het Ursulinenconvent	Nee	Nee
Museum Jacques van Mourik	Nee	Nee
Museum Peel en Maas	Nee	Nee
Museum Psychiatrie	Nee	Nee
Museum Terug in de Tijd	Nee	Nee
Museum Thorn	Ja	Ja
Museum Vaals	Nee	Nee
Museum Valkenburg	Ja	Ja
Museum van Bommel van Dam	Ja	Nee
Museum van de Vrouw	Ja	Ja
Museum van Wasrol tot DVD	Nee	Nee
Museum W	Ja	Ja
Natuurhistorisch Museum Maastricht	Ja	Nee
Nederlands Golfmuseum	Nee	Nee
Nederlands Mijnmuseum	Nee	Ja
Politiemuseum Venlo	Nee	Nee
Roerstreekmuseum	Ja	Ja
Romeins Katakomben	Ja	Ja
Schatkamer Onze Lieve Vrouwebasiliek	Nee	Nee
Schatkamer Sint-Servaasbasiliek	Nee	Ja
Schatkamer 't Stift	Nee	Nee
Schuilkeldermuseum Maastricht	Nee	Nee
SCHUNCK museum	Ja	Nee
Steenkolenmijn Valkenburg Museum	Nee	Nee
Stichting Bisschoppelijk Museum Bisdom Roermond	Nee	Ja
Stichting Océ Heritage / Océ Museum, Venlo	Nee	Ja
Stichting Peelmuseum America	Nee	Ja
Streekmuseum Hansenhof	Nee	Nee
Trees Ruijs Huijs	Nee	Nee
Venrays Museum	Ja	Ja
Vestingmuseum Maastricht	Nee	Nee

provincie
Limburg

Provinciale Staten

Clustercode	CULT	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00930257	**Maastricht**	9 juni 2026
Bijlage(n)	2	**Verzonden**	17 juni 2026

Onderwerp
Mededeling portefeuillehouder inzake inventarisatie beschikbaar zwemwater in Limburg (toezegging 9720)

Geachte Staten,

Met deze mededeling portefeuillehouder ontvangen uw Staten een inventarisatie van beschikbaar zwemwater, conform toezegging 9720. Vanwege de relatie met de motie 3134 is de inventarisatie gericht op zwemwater voor de doelgroepen kinderen en ouderen.

Inventarisatie
De inventarisatie is tot stand gekomen met de medewerking en input van gemeenten en zwembadexploitanten. Deze is verzameld door een enquête, een open vragenlijst, desk research, locatiebezoeken en een telefonische enquête.

Resultaten
De resultaten van de inventarisatie worden op drie manieren weergegeven. Voor de visuele weergave van het beschikbare zwemwater wordt verwezen naar de pagina www.limburg.nl/zwemwater. Bijlage 1 bevat de opsomming van de locaties in een Excel-tabel. Bijlage 2 beschrijft de situatie per locatie en per regio.
Op grond van deze documenten komen wij tot de volgende inzichten:

- de inventarisatie geeft aan dat er 55 zwemwaterlocaties in Limburg zijn voor de doelgroepen kinderen en senioren;
- op basis van de visuele weergave concluderen wij dat deze locaties verspreid over de gemeenten in Limburg liggen;
- zwembadbezoekers in Limburg wijken soms uit naar Duitse zwembaden vanwege de bereikbaarheid en in Zuid-Limburg uit naar Belgische zwemscholen vanwege de prijzen;
- er zijn veel verschillen tussen de regio's/gemeenten op het gebied van wachtlijsten, personeelstekorten, tarieven en bereikbaarheid.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Conclusies inventarisatie

Op basis van deze inzichten, komen we tot de volgende conclusies in relatie tot de uitvoering van motie 3134:

- de geconstateerde verschillen tussen regio's/gemeenten maken een algemeen oordeel t.a.v. de vraag of er 'voldoende zwemwater' is, lastig omdat het begrip "voldoende" van meerdere factoren afhankelijk is en niet eenduidig gedefinieerd is. Om op deze vraag uiteindelijk wel een antwoord te kunnen geven in relatie tot de uitwerking van de motie 3134, is een verdere verdieping van het begrip "voldoende" in regionaal verband nodig/gewenst. Hierop is ook al voorgesorteerd, door de verdere uitwerking van deze motie in het traject van de regionale sport- en beweegakkoorden mee te nemen. De uitgevoerde inventarisatie dient als basis voor de gemeenten bij deze verdieping;
- de criteria voor bereikbaarheid (o.a. reisafstanden, capaciteitsnormen) vragen aanvullend onderzoek in afstemming gemeenten en de drie regio's. Over deze problematiek hebben wij contact met het landelijk onderzoeksbureau Mulier. Zij doen onderzoek naar sportaccommodaties in Nederland waaronder ook zwembaden en alle facetten die daarbij een rol spelen. Er zijn geen landelijke bindende richtlijnen voor het aantal zwembaden per inwoner, nog wettelijk vastgelegde maximale reisafstanden voor leszwemmen. Het advies van Mulier is één overdekt zwembad per ongeveer 50.000 inwoners als basisvoorziening. Vanuit de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG)/Rijksoverheid ligt een aanbeveling van 15-20 autominuten (of vergelijkbaar, ca. 10-12 km) als bereikbaarheid voor een zwembad voor leszwemmen. Onderwijsregelingen en het Schoolzwemmen houden vaak een reistijd van maximaal 30 minuten enkele reis per bus/auto aan, maar in de praktijk worden kortere reistijden (15-20 min) als wenselijk voor jonge kinderen beschouwd. Voor een nadere probleemanalyse dienen deze richtlijnen/adviezen te worden gekoppeld met de gegevens uit de inventarisatie. Mulier kan hierbij ondersteunen;
- wat mensen zelf bereid zijn om te reizen is nog niet onderzocht in Limburg.

Uit de inventarisatie is ook een ander aandachtspunt naar voren gekomen.

- Door de inwerkingtreding van nieuwe wet- en regelgeving per 1 januari 2024 voor zwemwaterbassins waarbij strengere kwaliteitseisen aan het badwater worden gesteld, worden problemen verwacht bij de exploitanten om hieraan te kunnen blijven voldoen. In sommige situaties kan sluiting van het badwater een reële consequentie zijn. Exploitanten geven aan niet te kunnen voldoen aan nieuw gestelde parameters. Dit speelt momenteel al bij de spartelbaden (ondiep badje voor baby's en jonge kinderen met minder dan 50 cm water) mede omdat men hier veelal met vrijwilligers werkt met beperkte financiële en organisatorische capaciteit. Ook bij de doelgroepenbaden uit de voorliggende inventarisatie doen zich problemen voor. De problemen variëren van onvoldoende expertise om te kunnen voldoen aan de gestelde parameter tot het aanvragen van maatwerkvoorschriften bij de Provincie en de kosten die hieraan verbonden zijn.

Mochten de problemen leiden tot sluiting dan treft dit een grote groep mensen en kan dit negatieve gevolgen hebben voor de provinciale ambitie om meer mensen te laten sporten en bewegen. In IPO-verband lopen diverse trajecten om o.a. kennisdeling mogelijk te maken en een verkenning naar generieke maatwerkvoorschriften die provincies kunnen opnemen in de omgevingsverordening.

Vervolg uitvoering motie 3134
De inventarisatie wordt naar de gemeenten verstuurd. De gemeenten nemen deze inventarisatie mee in hun verdere uitwerking van de regionale sport- en beweegakkoorden, in het bijzonder van de ambitie om te komen tot een toekomstbestendige infrastructuur voor zwembaden. Wij stemmen samen met de gemeenten van de drie regio's af om aanvullend onderzoek van Mulier, als onderdeel van deze ambitie, te laten uitvoeren. We koppelen het aanvullend onderzoek direct aan de uitvoering van motie 3134 en integreren de uitkomsten in de vervolgstappen binnen de regionale sport- en beweegakkoorden.

Met het toesturen van deze inventarisatie beschouwen wij toezegging 9720 als uitgevoerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

Marc van Caldenberg

object	plaats	openbaar_of_prive	gemeente_eigenaar	abc_zwemmen	senioren_gezondheid	regio	straatnaam	huisnummer	volledig_adres
Zwembad In de Bandert	Echt	openbaar	ja	ja	ja	midden	Bandertlaan	7	Bandertlaan 7, Echt, Limburg, Nederland
Zwembad LACO Haelen	Haelen	openbaar	nee	ja	ja	midden	Roggelseweg	50	Roggelseweg 50, Haelen, Limburg, Nederland
Zwembad LACO Heythuizen	Heythuysen	openbaar	nee	ja	ja	midden	Arevenlaan	3	Arevenlaan 3, 6093 GM Heythuysen
Zwembad 't Ligteveld	Roggel en Neer	openbaar	ja	nee	ja	midden	Ligteveld	2	Ligteveld 2, Roggel, Limburg, Nederland
Zwemschool Multimove Heel	Heel	openbaar	nee	ja	ja	midden	Rect.	2	Rect. 2, Heel, Limburg, Nederland
Zwembad Weerderhof	Linne	openbaar	ja	nee	ja	midden	Oeveren	19a	Oeveren 19a, Linne, Limburg, Nederland
Zwembad Eurobad Maasbracht	Maasbracht	openbaar	ja	nee	ja	midden	Europlein	7	Europlein 7, Maasbracht, Limburg, Nederland
Zwembad LACO sportcentrum Nederweert	Nederweert	openbaar	nee	ja	ja	midden	Winnerstraat	1	Winnerstraat 1, Nederweert, Limburg, Nederland
Zwembad Feel fit center Roerdalen (sportfondsen)	Melick	openbaar	nee	ja	ja	midden	Apollolaan	2	Apollolaan 2, Melick, Limburg, Nederland
Zwembad Goos Wellness (via zwemschool Zwemfan)	Posterholt	openbaar	nee	ja	nee	midden	Heinsbergerweg	63	Heinsbergerweg 63, Posterholt, Limburg, Nederland
Zwembad Landal Landgoed Aerwinkel (via zwemschool)	Posterholt	openbaar	nee	ja	nee	midden	Zwembadweg	1	Zwembadweg 1, Posterholt, Limburg, Nederland
Zwembad De Roerdomp	Roermond	openbaar	ja	ja	ja	midden	Achilleslaan	2	Achilleslaan 2, Roermond, Limburg, Nederland
Zwembad PTC Limburg zwemschool Swim-co	Herten	prive	nee	ja	nee	midden	Maastrichterweg	156	Maastrichterweg 156, Roermond, Limburg, Nederland
Zwembad De Ijzeren man	Weert	openbaar	ja	ja	ja	midden	Geurtsvenweg	1	Geurtsvenweg 1, Weert, Limburg, Nederland
Zwembad zwemschool Josefien Weert	Weert	prive	nee	ja	nee	midden	Hendrik IV straat	10	Hendrik IV straat 10, Weert, Limburg, Nederland
zwembad De Bercken	Reuver	openbaar	ja	ja	ja	noord	Bosdaellaan	2	Bosdaellaan 2, Reuver, Limburg, Nederland
zwemclub ROB op locatie zwembad Landal Lommerberg	Reuver	openbaar	nee	ja	nee	noord	Lommerbergen	1	Lommerbergen 1, Reuver, Limburg, Nederland
zwembad sportcentrum Pica Mare (sportfondsen)	Gennep	openbaar	ja	ja	ja	noord	Picardie	34	Picardie 34, Gennep, Limburg, Nederland
Zwembad De Groes	Gennep	openbaar	nee	ja	ja	noord	Kleermakersgroes	14	Kleermakersgroes 14, 6591 KC Gennep, Limburg
Zwembad De Berkel	Horst	openbaar	ja	ja	ja	noord	Kranestraat	14	Kranestraat 14, Horst, Limburg, Nederland
Zwembad Bosbad de Meander (zwemschool)	Meterik	openbaar	nee	ja	nee	noord	St. Maartensweg	16	St. Maartensweg 16, Meterik, Limburg, Nederland
Zwembad De Schatberg (camping binnen en buitenbad)	Sevenum	openbaar	ja	nee	ja	noord	Midden Peelweg	5	Midden Peelweg 5, Sevenum, Limburg, Nederland
Beringerzand (recreatiepark)	Helden	openbaar	nee	ja	nee	noord	Heide	5	Heide 5, 5981 NX Panningen, Nederland
Zwembad LACO Peel en Maas	Panningen	openbaar	ja	ja	ja	noord	Wilhelminastraat	42	Wilhelminastraat 42, Panningen, Limburg, Nederland
Zwembad Klein Vink (Landal)	Arcen	openbaar	nee	ja	nee	noord	Klein	4	Klein 4, Arcen, Limburg, Nederland
zwembad De wisselslag	Venlo	openbaar	ja	ja	ja	noord	Drie Decembersingel	52	Drie Decembersingel 52, Venlo, Limburg, Nederland
Nieuwbouw binnenbad Venlo (ipv de Wisselslag)	Venlo	openbaar	ja	ja	ja	noord	Drie decembersingel	52	Drie decembersingel 52, Venlo, Limburg, Nederland
zwembad Ezzy's Venlo	Venlo	openbaar	nee	ja	nee	noord	Maashoflaan	5b	Maashoflaan 5b, Venlo, Limburg, Nederland
Zwembad Onderwijsgroep Buitengewoon	Venlo	openbaar	nee	ja	ja	noord	Ulingshofweg	26	Ulingshofweg 26, Venlo, Limburg, Nederland
Zwembad Rodan Zwemschool	Venlo	openbaar	nee	ja	ja	noord	Noorderpoort	95	Noorderpoort 95, Venlo, Limburg, Nederland
Zwembad Feel Fit Center Venray	Venray	openbaar	ja	ja	ja	noord	Kempweg	70	Kempweg 70, Venray, Limburg, Nederland
Zwembad De Haamen	Beek	openbaar	ja	ja	ja	zuid	De Haamen	1	De Haamen 1, 6191 HV Beek, Nederland
Zwembad Op de Berg	Schinveld	openbaar	nee	ja	ja	zuid	Op de Berg	1	Op de Berg 1, 6451 EZ Schinveld, Nederland
Zwembad De Bronspot	Brunssum	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Koutenveld	1b	Koutenveld 1b, 6441 CM Brunssum, Nederland
Zwembad Bijhoen Fitness @ Welness	Brunssum	prive	nee	ja	ja	zuid	Uranusstraat	17	Uranusstraat 17, 6446 TP Brunssum, Limburg, Nederland
Zwembad De Treffer	Eijsden Margraten	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Marathon	6	Marathon 6, Eijsden-Margraten, Limburg, Nederland
Zwembad Mosaqua	Gulpen	openbaar	nee	ja	ja	zuid	Landsraderstraat	11	Landsraderweg 11, 6271 NT Gulpen, Nederland
Zwembad Mondriaan Heerlen	Heerlen	prive	nee	ja	nee	zuid	John F.Kenedylaan	301	John F. Kennedylaan 301, 6419 XZ Heerlen, Nederland
Zwembad Adelante Hoensbroek	Hoensbroek	prive	nee	ja	nee	zuid	Zandbergseweg	111	Zandbergseweg 111, 6432 CC, Hoensbroek, Nederland
Zwembad Hoensbroek (sportfondsen)	Hoensbroek	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Gravin von Schönbornlaan	2	Gravin van Schönbornlaan 2, 6433 AZ Hoensbroek, Nederland
Zwemschool Fitness Sijben	Heerlen	prive	nee	ja	nee	zuid	Einderstraat	1	Einderstraat 1, 6414 NG, Heerlen, Limburg
Vie Kerkrade, sportcentrum (Optisport)	Kerkrade	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Wijngracht	61	Wijngracht 61, Kerkrade, Limburg, Nederland
Zwemschool Spekholzerheide	Kerkrade	prive	nee	ja	nee	zuid	Willemstraat	14	Willemstraat 14, 6466 HT Kerkrade, Limburg, Nederland
Zwembad In de Bende	Landgraaf	openbaar	ja	ja	ja	zuid	In de Bende	1	In de Bende 1, Landgraaf, Limburg, Nederland
Zwembad Geuseltbad (Easy swim)	Maastricht	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Discusworp	4	Discusworp 4, Maastricht, Limburg, Nederland
Zwembad Sportschool Club Pelikaan	Maastricht	openbaar	nee	ja	ja	zuid	Dousbergweg	4	Dousbergweg 4, Maastricht, Limburg, Nederland
zwemschool Senden met eigenbad	Maastricht	openbaar	nee	ja	nee	zuid	Sint Bernardusstraat	5	Sint Bernardusstraat 5, Maastricht, Limburg, Nederland
zwembad Glanerbrook Geleen	Geleen	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Kummenadestraat	45	Kummenadestraat 45, 6165 BT, Geleen, Limburg
Zwembad De Nieuwe Hateboer	Sittard	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Sportcentrumlaan	9	Sportcentrumlaan 9, 6136 KX, Sittard, Limburg
Zwembad Het Anker	Buchten	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Ankersweg	52	Ankersweg 52, 6122 ET, Buchten, Limburg
Zwembad van zwemschool Sanders	Geleen	openbaar	nee	ja	nee	zuid	Van Akenstraat	9	Van Akenstraat 9, 6164 BB Geleen, Limburg
Zwembad van zwemschool Spetters/Silverstaete	Sittard	openbaar	nee	ja	nee	zuid	Smithlaan	91/127	Smithlaan 91/127, 6135 JL Sittard, Limburg

Zwembad Steinerbos	Stein	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Stadhouderslaan	220	Stadhouderslaan 220, 6171 KP Stein, Limburg
Zwemschool Auqarijntje	Valkenburg	openbaar	nee	ja	nee	zuid	Walramplein	37	Walramplein 37, 6301 DC, Valkenburg, Limburg
Zwemschool Cauberg Plaza	Berg en Terblijt	openbaar	nee	ja	nee	zuid	Rijksweg	162a	Rijksweg 162 a, 6325 AH Berg en Terblijt , Limburg
Zwembad de Joffer	Voerendaal	openbaar	ja	ja	ja	zuid	Goswijnstraat	3	Goswijnstraat 3, Voerendaal, Limburg, Nederland

Toelichting inventarisatie zwemwater voor doelgroepen per regio.

De geografische weergave laat het volgende zien
In Limburg (31 gemeenten) bevinden zich 55 zwembadlocaties voor doelgroepen.
In Zuid-Limburg hebben 4 gemeenten (Simpelveld, Vaals, Meerssen en Valkenburg) geen eigen doelgroepen bad zwembad. Meerssen kent wel 2 verenigingsbaden. In Valkenburg zijn zwemscholen voor leszwemmen met name in de horeca gevestigd.
In Midden-Limburg en Noord-Limburg beschikt ieder gemeente (behalve Mook en Middelaar) over een zwembadlocatie met faciliteiten voor zwemlessen voor kinderen en bewegen voor ouderen, enerzijds via een doelgroepen bad (van gemeente of geprivatiseerd), anderzijds via een zwemschool met een eigen bad of huur bij een andere locatie.

In de provincie Limburg zijn de afgelopen 10 jaar een aantal zwembaden gesloten (Dousberg in Maastricht en Koningswinkel en Polfermolen in Valkenburg). In deze periode is zwembad
De Geusselt in Maastricht, zwembad In de Bende in Landgraaf en zwembad Vie Kerkrade nieuw gebouwd.
Recent is Glanerbrook gerealiseerd met een 50 meter bad.

Andere problematieken voor zwembaden
Naast bovengenoemde knelpunten op het gebied van voldoende beschikbaar personeel kampen zwembadeigenaren en exploitanten steeds meer met het kunnen blijven voldoen aan de wettelijke wet- en regelgeving voor zwembaden. Er is geen directe wettelijke zorgplicht voor gemeenten om zwembaden in stand te houden. Er is wel een specifieke zorgplicht op zwembadhouders (gemeente/exploitanten) voor veiligheid en hygiëne via de Omgevingswet. Dit omvat het voorkomen van verdrinking, letsel en garanderen van gezond zwemwater.
Met name dit laatste vormt een belangrijk aandachtspunt bij alle zwembadhouders. Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De nieuwe regelgeving voor zwemwaterbassins, uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving en de Omgevingsverordening Limburg, stelt strengere eisen aan onder meer waterkwaliteit, monitoring en beheer. Met name het voldoen aan nieuwe parameters voor de waterkwaliteit (gebonden chloor en PH-waarde) vraagt de nodige expertise en financiele middelen. Een aantal baden hebben al te maken gekregen met sluitingen. In VSG verband zijn bijeenkomsten georganiseerd om met elkaar inzichtelijk te maken waar problemen zich voordoen en waar men elkaar kan helpen. Een van de mogelijke suggesties is om een kennisbank voor dit onderwerp op te gaan stellen.

Verantwoordelijkheid gemeenten
Het bouwen en onderhouden van zwembaden is de verantwoordelijkheid van de gemeenten, die dat via de Algemene Uitkering en/of SPUK-regeling Stimulering Sport kunnen financieren. Historisch gezien heeft dit gezorgd voor een brede en toegankelijke infrastructuur van zwemaccommodaties.
Er is geen directe wettelijke zorgplicht voor gemeenten om zwembaden in stand te houden. Er is wel een specifieke zorgplicht op zwembadhouders (soms de gemeente) voor veiligheid en hygiëne via de Omgevingswet. Dit omvat het voorkomen van verdrinking, letsel en garanderen van gezond zwemwater.
Met name dit laatste vormt een belangrijk aandachtspunt bij alle zwembadhouders. Sinds 1 jan 2024 gelden er strengere normen voor zwembadparameters (oa gebonden chloor en PH -waarde). Tijdens een bijeenkomst met de zwembadwaterexploitanten in februari georganiseerd door de VSG kwam dit onderwerp ter sprake. Een aantal gaven reeds aan zorgen te hebben om te kunnen blijven voldoen aan deze nieuwe strengere eisen en verwachten al dat locaties gesloten moeten gaan worden.

Nadere uitwerking inventarisatie per regio

Regio Zuid

Aanbod regio Zuid

Het plaatje laat het volgende zien

In de regio Zuid (31 gemeenten) bevinden zich 14 gemeentelijke zwembaden, daarnaast nog 3 verenigingsbaden, niet zijnde doelgroepenbaden in de gemeente Meerssen (2) en Maastricht (1) en 8 (commerciële) zwemscholen/eigen locaties.

Er zijn minimaal 24 unieke zwembadlocaties of zwemschoollocaties in Zuid-Limburg waar voor doelgroepen (kinderen en/of senioren) zwemlessen en/of andere bewegingsmogelijkheden worden geboden. De meeste grote gemeenten beschikken over één of meerdere gemeentelijke zwembaden waar zwemlessen voor kinderen (Zwem-ABC) en vaak ook voor volwassenen worden aangeboden. 3 gemeenten (Simpelveld, Vaals en Valkenburg) hebben geen eigen doelgroepen bad zwembad of (gemeente Meerssen) zijn afhankelijk van verenigingsbaden. In Valkenburg zijn wel zwemscholen voor leszwemmen met name in de horeca gevestigd.

Wachtlijsten en tarieven

Een belangrijk signaal uit de verzamelde gegevens is dat wachtlijsten voor zwemlessen in veel gemeenten een bekend probleem blijven. De wachttijd varieert doorgaans van enkele maanden tot soms zelfs een jaar. De druk op zwemlessen is vooral groot in de grotere kernen (zoals Maastricht, Heerlen, Sittard-Geleen en Brunssum), waar de wachtlijst regelmatig 6 tot 12 maanden bedraagt. In kleinere plaatsen of bij zwemscholen met privélessen is die wachttijd soms korter of zelfs afwezig. Het vullen van wachtlijsten is deels een gevolg van het beperkte aantal beschikbare lesuren per week, een tekort aan zweminstructeurs en schaarse watercapaciteit. Uit het overzicht blijkt ook dat recente of lopende renovaties van zwembaden (zoals in Hoensbroek, Brunssum of Stein) tijdelijk voor extra druk op naburige zwembaden kunnen zorgen.

De tarieven voor zwemlessen laten onderling grote verschillen zien. In gemeentelijke zwembaden liggen de tarieven meestal tussen de €10 en €16 per reguliere zwemles van drie kwartier tot een uur, of tussen de €50 en €75 per maand bij een maandabonnement voor een wekelijkse les. Aanvullende diensten, zoals privélessen of lessen in kleine groepjes, zijn duidelijk duurder: bij sommige zwemscholen betaalt men hiervoor €80 tot meer dan €100 per maand, of zelfs ruim boven de €20 per losse les. Ook komen er geregeld inschrijfkosten of kosten voor diplomazwemmen bij. Voor het volledige Zwem-ABC-traject lopen de totale kosten op van enkele honderden tot bijna duizend euro, vooral bij intensieve cursussen of turbopakketten. Zwemscholen en commerciële aanbieders, die vaak kleinschaliger werken en extra persoonlijke aandacht bieden, vragen doorgaans hogere bedragen dan de gemeentelijke baden.

Toekomst

Op het gebied van investeringen en toekomstplannen is goed zichtbaar dat veel gemeenten de komende jaren inzetten op verduurzaming, renovatie of zelfs nieuwbouw van hun zwembaden. Zo zijn er in bijvoorbeeld Brunssum, Stein, Voerendaal, Heerlen en Sittard-Geleen omvangrijke projecten gepland of recent afgerond. Sluiting staat gepland van 2 zwembaden in Sittard-Geleen en 1 in Venlo. In Venlo komt een nieuw bad in de plaats. Dit is noodzakelijk om de locaties toekomstbestendig te maken en het aanbod voor de verschillende doelgroepen – van jonge kinderen tot ouderen en sportverenigingen – te waarborgen. Gemeenten stoppen jaarlijks aanzienlijke bedragen in onderhoud en exploitatie, hoewel er soms ook onzekerheid is over de toekomst van bepaalde baden of overname door marktpartijen.

Tot slot is er sprake van enkele structurele uitdagingen binnen de Limburgse zwemsector. Het vinden en behouden van voldoende gekwalificeerd personeel blijft moeizaam, mede doordat opleidingen meestal buiten de provincie worden georganiseerd. De landelijke zwembadketens werken met eigen opleidingsstructuren en bepalen mede de hoogte van de tarieven. Bovendien is de landelijke spreiding van zwemfaciliteiten ongelijk, waardoor niet elke gemeente een doelgroepen bad in eigen beheer heeft.

Een aantal privé zwemscholen, zoals zwemschool van Tongeren (Heerlen en Hoensbroek) leiden hun personeel zelf op en investeren ook in hun personeel. Zij geven aan minder problemen te ervaren met het vinden en behouden van gekwalificeerd personeel. Zij geven wel aan dat zij vaak moeten opboksen tegen zwembaden van gemeenten die met subsidie overeind worden gehouden.

Samenvattend laat het beeld zien dat het voor ouders en andere belangstellenden belangrijk is om tijdig in te schrijven voor zwemlessen en goed te letten op de hoogte en samenstelling van de kosten. Gemeenten en exploitanten werken aan modernisering, maar wachtlijsten en prijsverschillen blijven een terugkerend aandachtspunt.

Regio Midden

Aanbod regio Midden

Het plaatje laat het volgende zien

In deze regio (7 gemeenten) zijn in totaal 17 zwembadlocaties. Iedere gemeente beschikt over een locatie waar zwemlessen voor kinderen of bewegen /sporten voor ouderen wordt aangeboden, enerzijds via een doelgroepen bad (van gemeente of geprivatiseerd), anderzijds via een zwemschool met een eigen bad of huur bij een andere locatie.

In de regio bevinden zich 7 gemeentelijke zwembaden (gemeente Roerdalen heeft 2 buitenbaden niet zijnde doelgroepenbaden, gemeente Nederweert heeft geen gemeentelijk zwembad, overige gemeenten beschikken wel over een gemeentelijk bad).

Wachtlijsten en tarieven

Op basis van de aanvullende informatie zijn in de regio Limburg aanzienlijke verschillen zichtbaar als het gaat om wachtlijsten en tarieven voor zwemlessen. Met name in Echt-Susteren zijn de wachtlijsten opvallend lang: er staan momenteel 720 kinderen op de wachtlijst, waarvan er 200 direct mogen starten. Dit probleem komt vooral door de grote vraag, beperkte capaciteit van het zwembad en de beschikbare lestijden. Over de lestijden: deze variëren sterk per locatie, maar doorgaans worden tussen maandag en zaterdag lessen aangeboden, meestal in de namiddag tot vroege avond. Ook in Weert en Roermond zijn wachtlijsten een bekend probleem, soms kan de wachttijd zelfs oplopen tot 6 à 12 maanden, afhankelijk van de lesdag.

De tarieven voor zwemlessen verschillen eveneens flink per gemeente en aanbieder. In Echt-Susteren kost een blok van 6 lessen (van een uur) €80,85, of €14,- per losse les. In Roermond liggen de tarieven wat lager voor reguliere lessen per les of bundel, maar zijn er toeslagen voor specifieke diploma-activiteiten. In Weert kost een losse les €13,50 en voor het behalen van een diploma €16,75. Sommige particuliere zwemscholen, zoals in Posterholt en Weert, hanteren tarieven van €12,50 tot €15,- per les, met doorgaans kleinere groepsgroottes. Er wordt gesproken over een gemiddeld aantal uren van 56 voor het behalen van het A-zwemdiploma.

De knelpunten zijn, naast de wachtlijsten, vooral personeel-gerelateerd. In verschillende gemeenten wordt aangegeven dat het vinden van voldoende en gekwalificeerd zwemlespersoneel een uitdaging is. Zwembaden anticiperen hierop door al te investeren in opleiding en doorstroom van personeel, mede omdat het huidige personeelsbestand vergrijst. Daarnaast speelt bij sommige locaties het beperkte aantal geschikte baden of de staat van de accommodatie een rol in de beschikbaarheid en het aanbod van zwemlessen.

De kosten en wachttijden kunnen sterk verschillen per gemeente en aanbieder. Voor de zwembaden en gemeenten blijft het werven van personeel, het investeren in faciliteiten en de afstemming op de lokale behoefte een continue uitdaging.

Toekomst

Een aantal gemeenten (Leudal, Nederweert, Roerdalen) zullen in de komende jaren beslissingen gaan nemen over de toekomst (nieuwbouw, verder invulling van de exploitatie vanwege aflopen van bestaande contracten) van de zwembaden in hun gemeente. Leudal versterkt een exploitatiebijdrage aan 2 baden maar wil in de toekomst naar één binnenbad met een private exploitant. Weert heeft in 2025 al gekozen voor de bouw van een nieuw zwembad. Echt-Susteren heeft in 2017 volledig het zwembad gerenoveerd en heeft in de nabije toekomt geen ontwikkelingen op het gebied van renovatie en/of nieuwbouw. De gemeente Maasgouw heeft geen faciliteiten voor zwemlessen, zij hebben wel buitenbaden. Zij zijn recentelijk verduurzaamd.

Op het gebied van investeringen en toekomstplannen is goed zichtbaar dat ook in Midden-Limburg veel gemeenten de komende jaren inzetten op verduurzaming, renovatie of zelfs nieuwbouw van hun zwembaden.

In Nederweert is het gemeentelijk zwembad in 2009 geprivatiseerd en wordt tot eind 2028 geëxploiteerd door Sportfondsen. Over het vervolg vanaf 2029 moet nog een besluit genomen

worden. Er zijn op dit moment geen wachtlijsten voor zwemlessen, maar het aanbod en openingstijden zijn niet volledig transparant. Zwemlessen kosten negentien euro per week, met een jaarcontract. Eventuele knelpunten zijn niet bekend.

Roerdalen kent zowel binnen- als buitenbaden. Ook hier is het binnenbad geprivatiseerd (Sportfondsen) en ligt de verantwoordelijkheid tot 2028 bij de exploitant; de vervolgsituatie wordt in een later stadium onderzocht. Wachtlijsten lijken er nu niet te zijn. Zwemlessen staan geprijsd op negentien euro per week bij het hoofdzwembad en vijftien euro per les bij een privé zwemschool in Posterholt. Buitenzwembaden zijn beschikbaar voor vrij zwemgebruik.

In Roermond is het gemeentelijke zwembad De Roerdomp een belangrijke zwemvoorziening. Er is sprake van wachtlijsten voor zwemlessen die kunnen oplopen tot 6 à 12 maanden. De lessen worden op verschillende dagen in vele groepen gegeven. Tarieven variëren van negen tot tien euro per losse les tot ruim twintig euro voor speciale diplomalessen. Personeelstekort is nog geen acuut probleem, maar het vinden van goed opgeleid personeel blijft een uitdaging. Verder wordt er geïnvesteerd in de vernieuwing van de ligweide, kleedhokjes en het kindergedeelte van het zwembad. Ook zijn er kleinere private zwemscholen in de regio.

De gemeente Weert beschikt over een groot gemeentelijk zwembad met binnen- en buitenbaden. In 2025 is besloten om in te zetten op de bouw van een nieuw zwembad, wat de komende jaren vorm zal krijgen. Ook hier zijn er wachtlijsten voor zwemlessen. De lessen worden gedurende de week op verschillende tijden aangeboden. Lesprijzen bedragen dertienvijftig per losse les en zestienvijftig voor diploma zwemmen. Een belangrijk knelpunt is dat de huidige accommodatie onvoldoende ruimte biedt voor de verscheidenheid aan zwemactiviteiten, waardoor capaciteit en planning een uitdaging vormen. Er zijn daarnaast ook privé zwemscholen in Weert met kleiner lesaanbod.

Regio Noord

Aanbod regio Noord

In de regio Noord (8 gemeenten) laat het plaatje het volgende zien.
In deze regio zijn in totaal 15 zwembadlocaties. Bijna alle gemeenten (behalve Mook en Middelaar) beschikken over een locatie waar zwemlessen voor kinderen of bewegen /sporten voor ouderen wordt aangeboden, enerzijds via een doelgroepen bad (van gemeente of geprivatiseerd), anderzijds via een zwemschool met een eigen bad of huur bij een andere locatie. Mensen uit Mook en Middelaar wijken vaak uit naar zwembadlocatie Feel fit in Cuijk vlak tegen de grens.
In de regio bevinden zich 5 gemeentelijke zwembaden in Gennep, Horst, Peel en Maas, Venlo, Venray. De gemeenten Beesel, Bergen, Mook en Middelaar hebben geen gemeentelijke baden.

Wachtlijsten en tarieven

Zwembaden in deze regio kampen eveneens met wachtlijsten vooral bij de grotere gemeenten. Dit komt uit de aanvullende vragen. In Beesel en bij meerdere locaties in Venlo is de wachttijd voor zwemlessen opgelopen tot circa twee jaar, terwijl de gemiddelde wachttijd in Venlo rond de tien maanden ligt. In Gennep waren er tijdelijk wachtlijsten vanwege een tekort aan docenten, maar deze worden inmiddels ingelopen dankzij het aantrekken van nieuwe krachten. In Venray is de situatie wisselend: het Feel Fit Center kent geen wachtlijsten, maar bij zwemvereniging Spio moet men wel wachten. In Peel en Maas kunnen kinderen meestal binnen twee maanden starten met zwemles, hoewel er op sommige dagen wat uitloop kan zijn. Sommige kleinere locaties, bijvoorbeeld in Mook en Middelaar of bij het buitenzwembad in Kessel, bieden überhaupt geen zwemlessen aan, waardoor de vraag uitwijkt naar andere zwembaden in de buurt.
De tarieven voor zwemlessen lopen sterk uiteen. Standaard zwemlessen bij gemeentelijke banen zoals De Berkel (Horst a/d Maas) en Wisselslag (Venlo) kosten doorgaans tussen de negen en tien euro per 45 minuten. Sommige particuliere of gespecialiseerde zwemscholen vragen hogere bedragen: tot 22,90 euro per les, of 65 euro voor een privéles van 30 minuten. Ook zijn er locaties die met maandabonnementen werken (rond de 26,50 euro per maand voor reguliere lessen), of met andere betalingsstructuren zoals blokken van lessen of upgrades op een gezinsabonnement. Start- of inschrijfkosten komen regelmatig voor, variërend rond de 39 euro eenmalig. De prijsverschillen hangen vaak samen met de omvang van de groepen, het aantal lesuren, het soort zwembad én de status van de exploitatie (gemeentelijk of particulier).

Toekomst

In Venlo staan grote veranderingen voor de deur: het oude zwembad Wisselslag wordt vervangen door een nieuw complex met meerdere baden, waarvan de opening begin september 2026 gepland is. Het bestaande buitenbad in Venlo wordt daarnaast grondig gerenoveerd, met oplevering in 2027. In Gennep zijn er eveneens plannen voor volledige nieuwbouw, aangezien de huidige locatie verouderd is en regelmatig kampt met technische problemen. In Horst a/d Maas kreeg het bestaande zwembad in 2022 nog een upgrade, maar voor 2032 moet duidelijk zijn of er een volledige nieuwbouw komt of voortzetting in een andere vorm. Peel en Maas besluit in 2026 of het huidige zwembad behouden blijft, waarna bij een positieve uitkomst gestart wordt met scenario-ontwikkeling voor renovatie of verplaatsing; bij een negatieve uitkomst zal afbouw en sloop volgen, met besluitvorming verwacht rond 2027. In Venray loopt het huidige contract met de exploitant nog tot 2038, dus daar zijn de verwachtingen op de korte termijn stabiel.

Ingediend in de vergadering van Provinciale Staten van 1 november 2024

Limburgs Parlement

2e Gewijzigde motie 3134

2e Gewijzigde Motie Voldoende zwemwater voor doelgroepen

Provinciale Staten van Limburg, in vergadering bijeen op 1 november 2024, gelezen GEWIJZIGD G-24-032 Statenvoorstel Programmabegroting 2025, brief GS van 15-10-2024 (GS DOC-00708257)

Overwegende dat

- Limburg een hoge mate van dubbele vergrijzing kent en daarmee relatief en nominaal veel ouderen met risico op een kwetsbare gezondheid
- Het mede daarom van belang is dat flink wordt ingezet op preventieve gezondheid en leefstijl alsook op voldoende bewegen
- Dat zwemveiligheid bij kinderen zorgelijk afneemt
- Dat het van belang is dat kinderen op jonge leeftijd leren zwemmen teneinde het risico op verdrinking te minimaliseren

Constaterende dat

- Bewezen is dat zwemmen een positieve bijdrage levert aan de fysieke en/of mentale gezondheid van ouderen
- Het risico op verdrinking aantoonbaar daalt naarmate meer jonge kinderen beschikken over een zwemdiploma
- Zwemwater voor doelgroepen als benoemd steeds schaarser wordt mede a.g.v. het feit dat individuele gemeenten financieel verantwoordelijk zijn voor dergelijke vaak regionale voorzieningen en zij de financiële lasten daarvan steeds moeilijker kunnen dragen
- De wachttijden voor zwemlessen voor kinderen inmiddels kunnen oplopen tot twee jaar onder andere vanwege gebrek aan beschikbaarheid van geschikt zwemwater op redelijke afstand
- De Provincie Limburg eerder financiële bijdragen aan zwembaden heeft verleend vanuit het oogpunt van gezondheidsbevordering en regionaal belang

Van mening zijnde dat

- Het zowel uit oogpunt van gezondheid van ouderen als van veiligheid van onze kinderen van belang is dat er in Limburg voldoende beschikbaar zwemwater is voor genoemde doelgroepen

Verzoeken het College

1. Samen met gemeenten in beeld te brengen of er voldoende beschikbaar en bereikbaar zwemwater is in Limburg voor bovengenoemde doelen en doelgroepen
2. Op basis van de uitkomsten hiervan samen met Gemeenten een plan op te stellen met mogelijke oplossingsrichtingen
3. Uiterlijk in juni 2025 een voorstel aan PS voor te leggen en eventuele financiële consequenties te verwerken in de Begroting 2026

En gaan over tot de orde van de dag

CDA	PvdA	SP	50PLUS
M. Absil	L. Wolters	C. Smeets	A. Fischer

Ingediend in de vergadering van Provinciale Staten van 1 november 2024

academische
werkplaats limburg
ouderenzorg

jaarverslag

Voorwoord

In dit jaarverslag blikken we terug op een jaar vol beweging, ontmoeting en betekenis. Binnen ons brede netwerk van zorgorganisaties, mbo's, hbo en de universiteit gebeurt ongelooflijk veel: er wordt kennis ontwikkeld, gedeeld en — vooral — toegepast in de praktijk. Dit verslag biedt daarvan slechts een glimp. Achter elke pagina staan bevlogen mensen die zich dagelijks inzetten om het leven van ouderen, hun familie en vrienden en medewerkers zo waardevol en prettig mogelijk te maken.

De Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg (AWO-L) is daarin een plek van verbinding. Een omgeving waar we elkaar ontmoeten, bevragen en beter leren begrijpen. Waar vertrouwen de basis vormt en ieders bijdrage telt. Die betrokkenheid zie je terug in de verhalen in dit jaarverslag. Uit de interviews spreekt een oprechte nieuwsgierigheid en een sterke drive te blijven vernieuwen, verbeteren en leren — met ouderen zelf altijd op de eerste plaats.

Het afgelopen jaar zagen we dat onder meer in de actieve rol van leden van de ouderenadviesraad, die in gesprek gingen met beleidsmakers van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de uitkomsten van onze verhuisstudie. Hun bijdrage onderstreept hoe belangrijk het is om samen te blijven kijken naar wat beter kan. In de rubriek *Achter de schermen met...* delen medewerkers waarom zij gemotiveerd zijn om zich in te zetten voor de AWO-L en wat dat hen brengt. Daarnaast organiseerden we afgelopen jaar een dag voor mbo-docenten en onderzoekers, om met elkaar in gesprek te gaan over hun werk en over thema's die belangrijk zijn in het leven en de zorg voor ouderen.

Het AWO-L
Dagelijks Bestuur

Hilde Verbeek

Sandra Zwakhalen

Daisy Janssen

Jan Hamers

LEGENDA

- weetje
- wetenschappelijk artikel
- promotie
- quote
- video
- podcast
- website
- AI gegenereerd

Inhoudsopgave

6 Onderzoek dat iets betekent voor het dagelijks leven

7 Data zijn belangrijk, maar de mens blijft altijd zichtbaar

9 Over de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg

12 Verhuizen in de verpleeghuiszorg is meer dan dozen verplaatsen

16 Achter de schermen met... een zorgcoördinator

17 Puzzel: filippine

18 ZELF in de praktijk: samen leren, reflecteren en anders kijken naar zorg

21 Achter de schermen met... een gedragskundige

22 De acute ouderenzorg in Limburg: van vangnet naar regie

24 Wij willen het beste van twee werelden

25 Terugblik AWO-L symposium: kennis voor het grijpen

26 Zorg van de Toekomst: arts, data en AI

28 Achter de schermen met... een kwaliteitsverpleegkundige

29 Wijkverpleging: passende zorg dicht bij huis

32 Internationale uitwisseling houdt ons scherp

34 Een greep uit de AWO-L in 2025

36 Achter de schermen met... een specialist ouderengeneeskunde

37 Leiderschap voor de zorg van morgen

40 Wij worden als middelbaar beroepsonderwijs serieus genomen

42 Achter de schermen met... een opleidingsmanager

43 Kwaliteit van zorg is nooit af

46 Zorgverzekeraar en AWO-L snuffelen aan elkaar

48 Onderzoekers kunnen onze input heel goed gebruiken

50 Woonzorgzones: waar wonen, zorg en welzijn samenkomen in de wijk

53 Als ik later oud ben...

54 Onderzoekend vermogen als motor voor innovatie

56 De Limburgse AWO is een beetje te bescheiden

58 Achter de schermen met... een accountmanager

60 Passende zorg door bewust minder te doen

62 Leren van 'mijn maatje': onderzoek dat de zorgpraktijk raakt

Onderzoek dat iets betekent voor het dagelijks leven

Wat betekent wetenschappelijk onderzoek in de ouderenzorg voor ouderen zelf? En wat voegen cliënten en hun vertegenwoordigers toe als zij meedenken over onderzoek? In deze rubriek delen ouderen hun ervaringen met het werk van de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg (AWO-L).

Michel Cobben is 71 jaar en woont in de binnenstad van Maastricht. In zijn werkende leven was hij managementconsultant en begeleidde hij organisaties bij veranderingsprocessen. Nu vult hij zijn dagen met koken, lezen en beweging. De dag begint hij het liefst actief: met een wandeling, een zwemronde of een spinningles. "Ik ben graag bezig," zegt hij. "En ik blijf nieuwsgierig."

Die nieuwsgierigheid bracht hem ook bij de ouderenzorg. Michel is lid van de cliëntenraad van Envida en neemt vanuit die rol deel aan de wetenschapscommissie, EnvidaWeet. In die rol kijkt hij mee naar onderzoeksvoorstellen en de koers van onderzoek. Niet vanuit theorie, maar vanuit het perspectief van cliënten. "Mijn eerste vraag is altijd: wat merkt iemand hier straks van?" zegt hij. "Als dat niet duidelijk is, dan moet je daar eerlijk over zijn."

Michel heeft geen achtergrond in de zorg. Juist dat ziet hij als zijn kracht. "Ik kijk met een andere bril. In de zorg zijn mensen vaak heel betrokken en gedreven, maar soms ook geneigd om door te gaan omdat iets inhoudelijk interessant is. Dan stel ik de vraag: is dit ook relevant voor de cliënt?" Volgens hem gaat goede zorg niet alleen over méér doen, maar ook over andere keuzes maken. "Soms betekent goede zorg juist dat je iets laat, of het anders organiseert."

Michel Cobben

EnvidaWeet met linksboven Michel Cobben

In de wetenschapscommissie probeert Michel dat cliëntenperspectief steeds in te brengen. "Ik let erop of cliënten begrijpelijk worden meegenomen en of hun ervaringen echt een rol spelen. Niet pas aan het einde, maar vanaf het begin." Hij vindt het belangrijk dat cliëntenvertegenwoordigers geen 'vinkje' zijn. "Je moet durven luisteren, ook als dat schuurt."

Wat hem aanspreekt in de samenwerking met de AWO-L is de open houding. "Ik ervaar weinig defensiviteit. Onderzoekers en professionals staan open voor vragen en kritiek. Dat voelt gelijkwaardig." Die houding herkende hij ook tijdens het AWO-L symposium. "Ik was oprecht verrast. Ik had niet verwacht dat de ouderenzorg zo'n dynamisch en innovatief veld is. Er gebeurt ontzettend veel."

Die verrassing zegt volgens Michel ook iets over hoe de sector zichzelf laat zien. "We zijn in de ouderenzorg vaak te bescheiden. In de media gaat het vooral over tekorten en problemen, terwijl er ook zoveel mooie ontwikkelingen zijn." Hij vindt dat onderzoek en praktijk dat beeld samen beter over de bühne moeten brengen. "Laat zien wat werkt, waar mensen trots op mogen zijn. Dat helpt niet alleen het imago, maar ook het vertrouwen van cliënten en professionals."

Michel ziet cliëntenvertegenwoordiging als onderdeel van samen leren. "Ouderen hebben levenservaring en weten wat kwetsbaarheid is. Dat perspectief maakt onderzoek beter." Zijn boodschap is helder: "Als je onderzoek doet, doe het niet over mensen, maar mét mensen."

Podcast Deelnemen aan onderzoek

Tiny Thomassen samen met haar echtgenoot, die lijdt aan dementie, deden als deelnemer mee aan onderzoek van de AWO-L. In deze podcast deelt Tiny haar ervaringen met onderzoeker Lindsay Groenvynck.

Spotify > podcast

Data zijn belangrijk, maar de mens blijft altijd zichtbaar

Harrie doet mee aan een interactieve workshop op het Symposium Data Science

Harrie presenteert op het Symposium Data Science

Harrie Bressers is 81 jaar, maar stilzitten past niet bij hem. Wie hem spreekt, merkt meteen zijn brede blik en maatschappelijke betrokkenheid. Hij was twintig jaar directeur in het onderwijs, werkte aan arbeidsmarktprojecten voor de provincie Limburg en was zes jaar wethouder. Later zette hij zich in als vrijwilliger voor gedetineerden en slachtoffers. "Ik heb altijd gezocht naar zingeving," zegt hij. "Naar manieren om iets bij te dragen aan anderen."

Die houding bracht hem drie à vier jaar geleden bij de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg (AWO-L). Vanuit zijn rol in de Centrale Cliëntenraad van Cicero Zorggroep werd hij gevraagd om deel te nemen aan een project over data science. "Ze zochten iemand om het cliëntenperspectief in te brengen. Toen dacht ik: als we het over data in de zorg hebben, dan moet daar ook de stem van de oudere in klinken."

Harrie is vanaf de start betrokken bij het project Data-geïnformeerde gezamenlijke besluitvorming. Zijn motivatie is helder: "Ik wil begrijpen wat data betekenen voor cliënten. Kunnen ze helpen om agressie te voorkomen? Om medicatiefouten te signaleren? Om wachttijden te verkorten? Maar ik wil ook weten: wat betekent het voor medewerkers?"

Symposium Data Science

Cliëntvertegenwoordiger Harrie nam op 30 oktober deel aan het Symposium Data Science op Landgoed Kasteel Limbricht. Dit symposium was ter ere van het vijfjarig bestaan van de AWO-L Kerngroep Data Science. In deze kerngroep, onder leiding van Sil Aarts, nemen dataspecialisten van alle AWO-L organisaties deel. Harrie deelde zijn ervaringen binnen het project Data-geïnformeerde gezamenlijke besluitvorming. Hij benadrukte het belang van het cliëntenperspectief en liet zien hoe data en AI samen met zorgprofessionals kunnen bijdragen aan betere, persoonsgerichte besluitvorming.

Die laatste vraag houdt hem bezig. Hij ziet dat zorgmedewerkers steeds meer registreren. "We willen administratieve lasten verminderen, maar ondertussen lopen mensen met een tablet rond om alles vast te leggen. De spanning zit in het verzamelen van data én ze goed kunnen interpreteren." Volgens Harrie is een een duidelijke manier van kijken naar je data heel belangrijk. "Je moet oppassen dat je niet te snel conclusies trekt. Kijk verder. Vraag je af: wat zegt deze informatie écht?"

In de samenwerking met onderzoekers ervaart hij wederzijds respect. "Ik breng in wat er leeft binnen de cliëntenraad. Onderzoekers helpen mij om breder te kijken en niet alleen vanuit gevoel te reageren." Tegelijkertijd ziet hij verbeterpunten. "Als buitenstaander word je niet altijd volledig meegenomen in het hele proces. Soms mis ik een helder overzicht van waar we staan."

Wat Harrie vooral belangrijk vindt, is dat data bijdragen aan betere, mensgerichte zorg. "De doelgroep wordt zwaarder, de druk hoger. Dan moet technologie helpen om rust te creëren, niet om extra druk te leggen." Ook privacy en veiligheid verdienen volgens hem blijvende aandacht. "Gegevens mogen nooit tegen mensen gebruikt worden." Zijn wens voor de toekomst is eenvoudig en krachtig: "Dat medewerkers voldoende rust krijgen om echte aandacht te geven. Dat ouderen zich thuis voelen en niet alleen vluchtig verzorgd worden, maar iemand hebben die even rustig met hen praat."

Voor Harrie is deelname aan onderzoek meer dan een rol. Het is een manier om betrokken te blijven en betekenis te geven. "Als oudere zoek je zingeving. Dit is mijn manier om bij te dragen — met ervaring, maar ook met kritische vragen."

Over de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg

De AWO Limburg is een structurele en interdisciplinaire samenwerking van het wo, hbo en mbo, respectievelijk Universiteit Maastricht, Zuyd Hogeschool, Gilde Zorgcollege en het VISTA college met negen zorgorganisaties: MeanderGroep Zuid-Limburg, Sevagram, Envida, Cicero Zorggroep, Zuyderland, Vivantes, Land van Horne, Proteion en De Zorggroep.

De missie van de AWO-L is met wetenschappelijk onderzoek bijdragen aan:
- de kwaliteit van leven van ouderen en hun naasten
- de kwaliteit van zorg
- de kwaliteit van medewerkers en hun werk in de langdurige ouderenzorg

Binnen de AWO-L werken mensen uit de praktijk, het beleid, het onderzoek en het onderwijs samen aan projecten, waarin zij kennis ontwikkelen en ervaring uitwisselen. Het is een samenspel van vragen stellen, methoden ontwikkelen en toepassen en uitkomsten duiden. De werkzaamheden worden uitgevoerd op diverse locaties binnen en buiten de verschillende organisaties.

Onderscheidende kenmerken van de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg

> Duobanen

Duobanen zijn de kurk waarop de AWO-L drijft. Medewerkers in een duobaan noemen we linking pins. Wetenschappelijke linking pins zijn gepromoveerde senior onderzoekers die naast hun aanstelling aan de Universiteit Maastricht of Zuyd Hogeschool voor één dag per week verbonden zijn aan een zorg- of onderwijsorganisatie. Praktijk linking pins zijn medewerkers uit zorgorganisaties, mbo of hbo, die één dag per week bij de universiteit werken. Beide linking pins werken intensief samen en vormen zo de brug tussen wetenschap en praktijk. Ze initiëren en coördineren onderzoek en onderwijsactiviteiten.

> Interdisciplinariteit

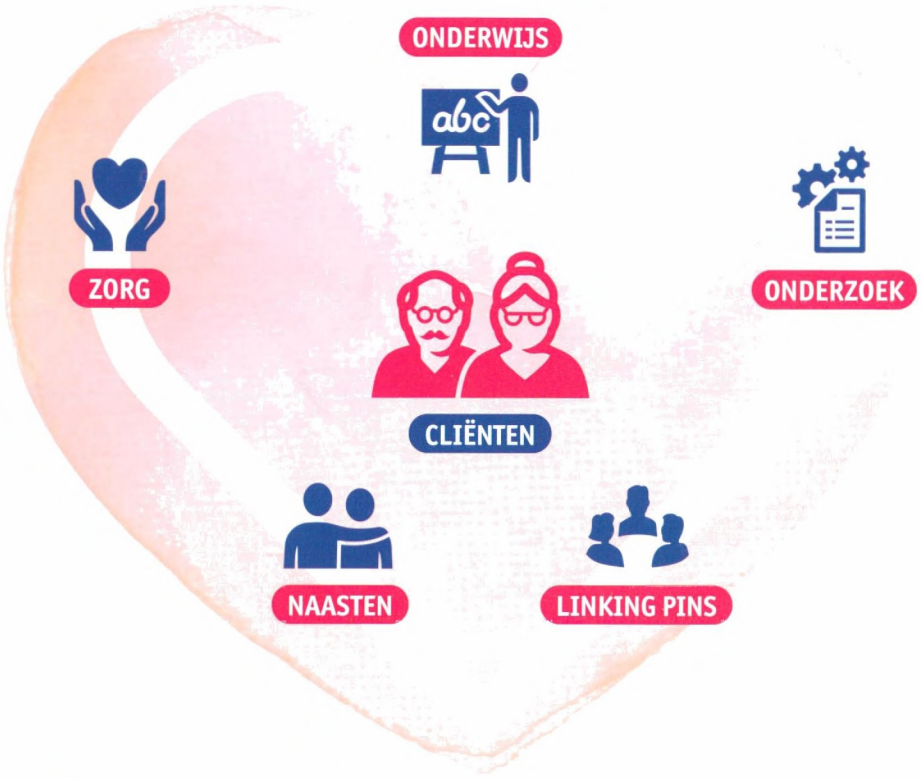
Verschillende disciplines uit de zorg en daarbuiten (zoals dienstverlenings-wetenschap, data science en onderwijskunde) werken samen in weten-schappelijk onderzoek gericht op kennisontwikkeling die bijdraagt aan de missie.

> Maatwerk

Invulling van functies en deelname aan projecten en activiteiten is zo veel mogelijk afgestemd op de individuele partners.

Meer over de AWO-L
Waarom is wetenschappelijk onderzoek belangrijk in de ouderenzorg? Hoe is de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg ontstaan? En wat zijn de wensen voor de toekomst? Scan de QR code en luister naar de podcast.

Spotify > podcast

Ondersteuning en zorg

Het verbeteren van de kwaliteit van het dagelijks leven door betere ondersteuning, zorg en behandeling is het centrale onderzoeksthema van de AWO-L. We kijken bijvoorbeeld hoe we mensen kunnen leren omgaan met allerlei beperkingen: fysieke, maar ook psychologische, hoe je reageert op veranderingen bijvoorbeeld. We kijken ook naar zorgproblemen zoals pijn, ondervoeding en decubitus. En naar eventuele sociale beperkingen: hoe kun je het netwerk van ouderen versterken?

Personeels- en innovatiemanagement

Wetenschappelijke kennis over het toerusten van medewerkers is cruciaal om de ondersteuning en zorg aan bewoners en hun naasten te verbeteren. We dienen onze medewerkers en teams in staat te stellen om de zorg- en dienstverlening zo goed mogelijk te kunnen bieden. Hier doen we onderzoek naar. Bijvoorbeeld: welke vaardigheden hebben medewerkers nodig om hun werk op een goede manier te kunnen verrichten? Wat is een goede samenstelling van teams, de ondersteunende rol van leiderschap en hoe kunnen organisaties zich voorbereiden op verandering van werkwijzen?

Redesign ouderenzorg

Soms zijn radicale vernieuwingen nodig om de ondersteuning en zorg te veranderen. Het thema redesign ouderenzorg is hierop gericht en onderzoekt hoe zorg- en dienstverlening anders kan worden ingericht om beter tegemoet te komen aan de wensen en behoeften van bewoners en hun naasten. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van nieuwe woonzorgconcepten of een andere wijze van bekostiging van zorg.

figuur 1: Onderzoeksthematiek

Met **wetenschappelijk onderzoek** het leven, de zorg en het werk in de ouderenzorg **verbeteren.**

Leerstoelen
- Ouderenzorg
- Verplegingswetenschap - Geïntegreerde Zorg
- Verplegingswetenschap - Geriatrische Zorg Thuis
- Ouderengeneeskunde
- Zorgomgeving voor Kwetsbare Ouderen
- Klantgerichte Dienstverlening

Lectoraten
- Wijkgerichte Zorg
- Ondersteunende Technologie in de Zorg
- Samen Beslissen door Verpleegkundigen
- Verpleegkundig Leiderschap

Practoraat
- Onderwijsinnovatie

2.300 nieuwsbrief ontvangers

5 nieuwsbrieven per jaar

17 leden ouderen kernadviesraad

30.000 zorgmedewerkers

ruim 3.000 volgers op LinkedIn

166 zorglocaties

9 ouderenorganisaties

13 KERNPARTNERS

6 hoogleraren

100+ maatschappelijke, academische en private samenwerkingspartners

4 onderwijsinstellingen

4 lectoren

50+ onderzoekers

58.000 cliënten

27 wetenschappelijke en praktijk linking pins

8 professional-onderzoekers en docent-onderzoekers in een duobaan

1 practor

6

Themagroepen Zorgtechnologie • Kortdurende Zorg
Informele Zorg • Data Science • Wijkverpleging
Limburgs Netwerk Onderzoek Ouderenzorg

500+ medewerkers die actief meewerken aan onderzoeksprojecten per jaar

Verhuizen in de verpleeghuiszorg is meer dan dozen verplaatsen

Een verhuizing naar een verpleeghuis is nooit zomaar een volgende stap in het leven. Het is afscheid nemen van een thuis, van gewoontes, van een stuk identiteit. Tegelijkertijd dwingt zo'n moment ons ook om anders naar zorg te kijken. Want waar in de ouderenzorg vaak de neiging bestaat om zorgtaken over te nemen, laat onderzoek zien dat juist aandacht voor welzijn, eigen regie en het thuisgevoel bepalend is voor hoe iemand een verhuizing ervaart. Het RELOCARE-project, uitgevoerd door de Samenwerkende Academische Netwerken Ouderenzorg (SANO), laat zien hoe we van dat kwetsbare moment kunnen leren.

RELOCARE onderzocht wat er mis kan gaan bij verhuizingen en wat juist helpt. En daarbij keken ze niet alleen naar verhuizingen van thuis naar een verpleeghuis. Ook kleine, interne verhuizingen blijken impact te hebben. Voor Jessie Pluijmen-Grooten, manager bij Sevagram, en cliëntvertegenwoordiger Loek Brounen, betrokken bij het RELOCARE-project vanuit de ouderenadviesraad van de AWO-L, wordt duidelijk wat meer kennis over verhuizingen in de ouderenzorg betekent. Leuk detail: Loek was lid van de cliëntenraad op de locatie waar Jessie manager is.

Jessie: "Als ik het vroeger over een verhuizing had, dan ging het om iets groots. Maar nu zie ik: ook als iemand één of twee dagen van de afdeling moet, bijvoorbeeld door een renovatie, is dat ingrijpend. Elke beweging kan iets doen met iemand." Loek herkent dat. "Je denkt: je komt in een verpleeghuis en daar blijf je. Maar soms moet iemand nóg eens verhuizen. Uit het onderzoek blijkt dat bij ruim 30% van de verpleeghuisbewoners te gebeuren. Dan is je nieuwe thuis ineens tijdelijk. Dat kan heel pijnlijk zijn."

Tijdens het onderzoek viel Jessie iets op: "In de gehandicaptenzorg ligt de nadruk sterk op ontwikkeling en eigen regie, ongeacht leeftijd. In de ouderenzorg zijn we soms geneigd alles over te nemen, zeker als het gaat om grote veranderingen, zoals verhuizingen. Terwijl betrokkenheid zoveel kan bijdragen aan de eigen regie van onze bewoners."

Wat helpt? Goede communicatie. Het juiste gesprek voeren. Familie betrekken. Herkenbare spullen meenemen. "Heel subtiele dingen kunnen het verschil maken," zegt Loek. "Een stoel, een foto, een vaste plek aan tafel." Jessie: "En evalueren. Wat ging goed? Wat kan beter? Dat deden we eerder minder bewust."

Verhuizen naar of binnen een verpleeghuis zal altijd ingrijpend blijven. Je kunt de situatie niet veranderen: mensen komen omdat het thuis niet meer gaat. Maar hoe we die stap begeleiden, daar hebben we invloed op. Loek: "En vergeet niet: het gaat om mensen. Niet om kamers of planningen."

De inzichten uit het onderzoek zijn intussen vertaald naar een tastbaar product — de verhuistoolkit — die gebruikt kan worden in de praktijk. Een eerste versie van deze toolkit is ontwikkeld en getest in samenwerking met zorgorganisaties en een ontwerpbureau. Ze bevat onder meer een verhuistijdlijn die het volledige verhuisproces inzichtelijk maakt, 'inspiratiekaarten' voor gesprekken over verhuizen en wat men belangrijk vindt en een verhuiskoffer met praktische hulpmiddelen die helpen bij de voorbereiding én het creëren van een thuisgevoel.

Jessie en Loek op het RELOCARE Symposium

RELOCARE Symposium vlnr Loek Brounen Jessie Pluijmen-Grooten en Mara Brouwers

Hier draait het om de mens

Loek werkte jarenlang in de financiële wereld. "Bij een bank draait het om geld. Hier draait het om mensen", zegt hij. Toen zijn schoonouders in een verpleeghuis kwamen wonen, veranderde zijn blik op ouderenzorg. "Je voelt hier dat het om rijkdom van een andere soort gaat. Respect voor elkaar. Aandacht." Voor hem was meedoen aan RELOCARE vanzelfsprekend. "Als oudere weet je waar je over praat. Je hebt ervaring. Je mag boos of verdrietig zijn als je moet verhuizen. Dat hoort erbij. Dat erkennen is belangrijk."

Jessie knikt. Zij werkte eerder in de gehandicaptenzorg en maakte toen de overstap naar de ouderenzorg. "De ouderenzorg was geen bewuste keuze, maar bleek precies bij mij te passen. In de ouderenzorg heb ik geleerd om te luisteren zonder haast, om stil te staan bij kleine signalen die vaak grote betekenis hebben. Het gaat dus niet alleen om zorgen vóór iemand, maar ook om hoe iemand zich voelt. Voelt iemand zich thuis? Heeft iemand zin in de dag? Kan iemand nog bijdragen?"

Wat haar raakt in het thema verhuizen? "Dat we het vaak als logistiek vraagstuk aanpakken. Wie gaat waarheen, wanneer, hoe snel. Maar verhuizen is emotie. Afscheid. Onzekerheid. Dat besef is door RELOCARE sterker geworden."

Promotie Mara Brouwers

Op 30 juni verdedigde Mara Brouwers haar proefschrift getiteld: *Moving towards culture change: insights into relocating nursing home residents with dementia to innovative living arrangements*. Mara is de eerste onderzoeker die promoveert op de landelijke RELOCARE-studie naar verhuizen in de verpleeghuiszorg.

RELOCARE

Hoe ervaren mensen met dementie een verhuizing naar een innovatieve woonvorm? Thema's als de fysieke omgeving, persoonlijke bezittingen, je thuis voelen, sociale contacten en een betekenisvolle daginvulling blijken cruciaal. Opvallend is dat bewoners nauwelijks werden betrokken bij de verhuizing, terwijl zij duidelijk aangaven dit wel te willen.

Brouwers, M. et al. (2025). Experiences and needs of residents with dementia in relocating to an innovative living arrangement within long-term care: A qualitative study. Dementia (London, England), 24(7), 1225-1240.

Maatwerk, ook bij verhuizingen

RELOCARE werd in 2025 afgerond als onderzoeksproject. Maar voor de betrokkenen voelt het niet als een einde. "Dit moet geen eenmalig project zijn," zegt Jessie. "Het moet onderdeel worden van hoe we dagelijks werken." Dat vraagt om kennisoverdracht. Om teams mee te nemen en te blijven reflecteren. "Blijf nieuwsgierig," zegt Loek. "Wat hebben mensen geleerd? Wat doen ze er nu mee?" Voor hem is betrokken blijven belangrijk. "Als oudere moet je niet alleen achteraf meepraten. Je moet vanaf het begin aan tafel zitten."

> "Als oudere weet je waar je over praat. Je hebt ervaring. Je mag boos of verdrietig zijn als je moet verhuizen. Dat hoort erbij en dat erkennen is belangrijk."

Door RELOCARE wordt er bij Sevagram anders gekeken naar interne verhuizingen. "We stellen nu vaker de vraag: waarom verhuizen we iemand? Wat betekent het voor die persoon? En hoe zorgen we dat het zo soepel mogelijk verloopt?", vertelt Jessie. "Bij Sevagram hebben we een waardevolle handreiking voor het verhuizen naar een verpleeghuis: 'Waardig verhuizen'. Met de inzichten uit RELOCARE zou het mooi zijn ook een handreiking te ontwikkelen voor interne verhuizingen, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de 'verhuistoolkit'. Maar een toolkit alleen is niet genoeg," vindt Jessie. "Je moet het toepassen en levend houden. Anders verdwijnt het in een kast." Voor Jessie en Loek blijft maatwerk het sleutelwoord.

Ouderen aan tafel met VWS

Op 2 juli werd het RELOCARE-project tijdens een landelijke bijeenkomst in Utrecht afgerond. Hierbij zaten ouderen, onderzoekers, bestuurders en beleidsmakers samen aan tafel. Er waren mensen aanwezig vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), ActiZ en Vilans. Deelnemers gingen met elkaar in gesprek over de resultaten.

Loek was vooral onder de indruk. "Ik was verbaasd hoeveel mensen daar zaten. Beleidsmakers, onderzoekers. En dat ze écht luisterden in plaats van alleen maar aan het woord te zijn." Voor hem was het bijzonder om als oudere gelijkwaardig aan tafel te zitten met partijen als VWS, ActiZ en Vilans. "Ik voelde me gerespecteerd. Je merkt: wat jij zegt, doet ertoe." Tegelijkertijd miste hij soms de praktijk. "Het was soms veel wetenschap. Het is mijn taak om daar samen met Jessie rendement uit te halen, en het terug te brengen naar de vloer."

Jessie ziet daarin de kracht van de AWO-L. "De verbinding tussen praktijk, onderzoek en beleid. Dat gebeurt niet vanzelf. Je moet elkaar voeden." Ze vond het waardevol dat landelijke organisaties aanwezig waren. "In het dagelijks werk merk je weinig van hen. Maar zij maken wel het beleid. Dan is het belangrijk dat zij horen wat er in de praktijk speelt."

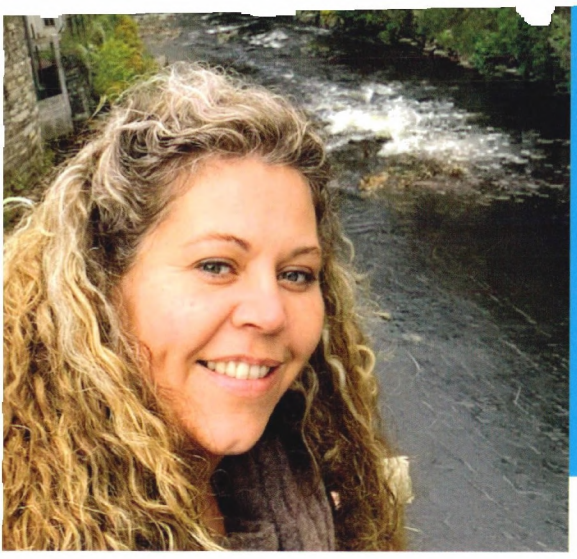
Meer weten over RELOCARE?
Het RELOCARE-onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de vijf andere academische werkplaatsen te Amsterdam, Leiden, Nijmegen, Groningen en Tilburg. Alle projectresultaten vind je terug op onze website of bekijk de projectfilm.

www.relocare-sano.nl

Ouderenadviesraad

De ouderenadviesraad bestaat uit vertegenwoordigers van de centrale cliëntenraden van de AWO-L zorgorganisaties en een afvaardiging van vertegenwoordigers van lokale en nationale ouderenorganisaties (Raad van Ouderen, KBO Limburg & LOC). Zij zijn als ervaringsdeskundige gelijkwaardig partner in het wetenschappelijk onderzoek. Tijdens bijeenkomsten wordt telkens één project/thema door een onderzoeker toegelicht. De adviesraad geeft feedback en advies vanuit hun ervaringsdeskundigheid en kennis binnen de zorgorganisaties. Deelnemers kunnen ook zelf thema's aandragen voor de agenda.

Achter de schermen met...

Jade Machin
zorgcoördinator bij Envida

Wat is jouw motivatie om in de ouderenzorg te werken?
Ik werk inmiddels 17 jaar bij Envida en wat mij drijft, is dat ik écht iets kan betekenen voor onze bewoners. Ik ben zorgcoördinator, maar ik sta elke ochtend van 7 tot 11 uur zelf aan het bed. Zo blijf ik voelen wat er speelt. De psychogeriatrische afdeling waar ik werk, is de laatste thuisbasis van de bewoners. Dan vind ik dat het ook als thuis moet voelen. Voor mij zit kwaliteit van leven in kleine dingen: een kopje koffie samen, meegaan in iemands beleving, of kijken hoe iemand toch nog vrijheid kan ervaren. Soms weegt vrijheid bij opendeurenbeleid zwaarder door dan de mogelijkheid tot een verhoogd valrisico of de kans op verdwalen. Dat gesprek over de afweging tussen risico's en meer vrijheid voer ik samen met familie.

"Meer aandacht, meer echte momenten samen. Daar doe ik het voor."

Hoe draag je bij aan de AWO-L en hoe werk je samen aan onderzoek?
Ik vind het belangrijk om te weten waar we als ouderenzorg naartoe gaan en hoe wij daarin kunnen mee-bewegen. Daarom heb ik meegewerkt aan de Landelijke Prevalentiemeting Zorgkwaliteit (LPZ) en ben ik aangesloten bij verschillende bijeenkomsten. Ook hebben we internationale onderzoekers en zorgverleners ontvangen, bijvoorbeeld uit Nottingham en Turkije. Die uitwisseling vind ik waardevol. Je ziet hoe het elders gaat en dat verruimt mijn blik.

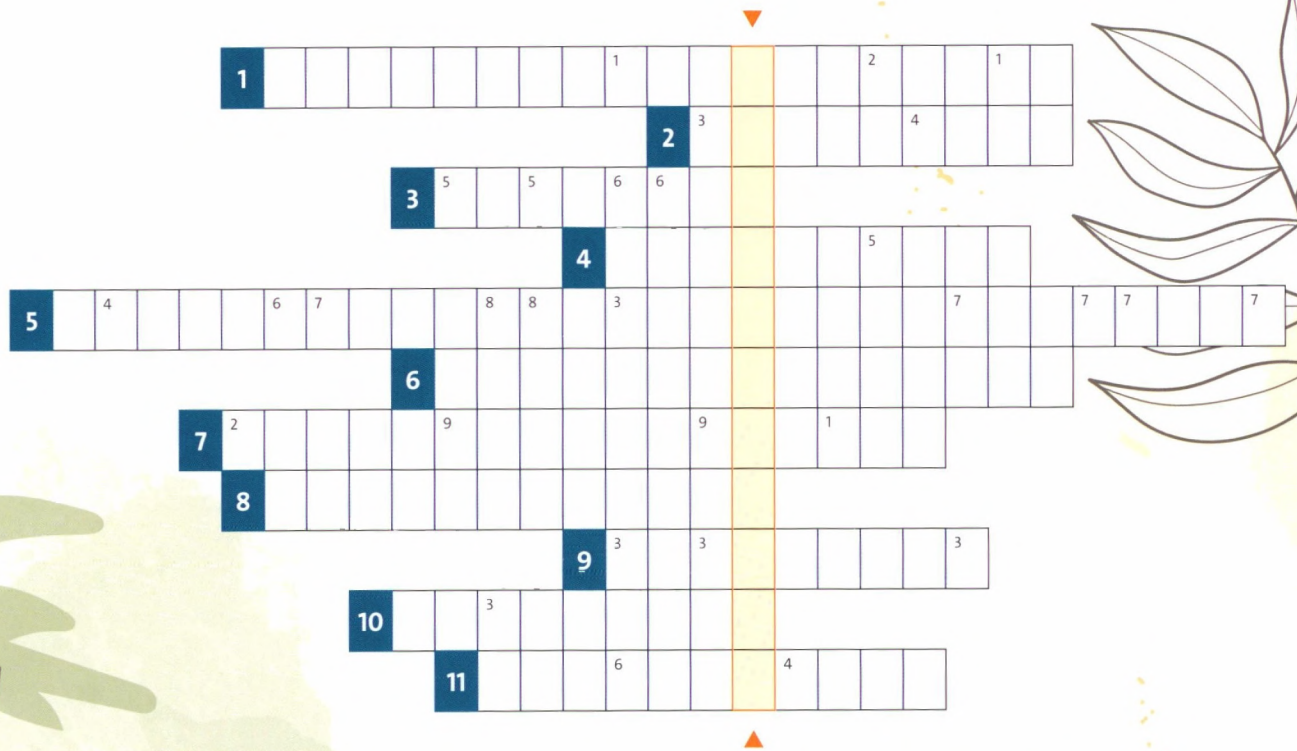
Hoe leer jij van onderzoekers en zij van jou en wat is de meerwaarde van praktijkervaring?
Onderzoekers brengen nieuwe ideeën en onderbouwing mee. Wij kijken of het werkt op de afdeling. Soms is een pilot een succes, soms niet. En dan moet je eerlijk durven zeggen: dit past hier niet. Een mooi voorbeeld is een knuffelkussen met muziek en beweging dat ingezet wordt bij onrust. Tijdens de pilot zagen we dat er minder medicatie nodig was. Dat is voor mij echte winst. Maar ik heb het ook anders ervaren. Spraakgestuurd rapporteren bijvoorbeeld. Dit werkt bij ons overdag niet door de drukte op de afdeling, maar wel in de middag, avond en tijdens vergaderingen. Mijn praktijkervaring helpt om daarin mee te denken en bij te sturen.

Wat is je wens voor de toekomst van de ouderenzorg?
Mijn wens is dat we de ouderenzorg aantrekkelijk houden en meer collega's kunnen warm maken voor de sector. We hebben veel innovaties om ons heen. Ik hoop dat die ons helpen om meer tijd te creëren voor bewoners. Uiteindelijk draait het voor mij om welzijn. Meer aandacht, meer echte momenten samen. Daar doe ik het voor.

Filippine

TIP
Wij kunnen je alvast verklappen dat er in het invulvakje met nummertje 9, geen letter hoort maar een koppelteken.

1 Waar staat de afkorting ELV voor?
2 Hoe heet het transformatieplan in Maastricht-Heuvelland, gelijknamig aan het strategisch actieplan in Nederland om dreigende rampen (meestal water gerelateerd) aan te pakken?
3 Hoe noem je een zorgprofessional die via mimiek, lichaamstaal en beleving contact maakt met mensen met dementie?
4 Welk gedachtegoed helpt ouderen hun zelfstandigheid terug te winnen én te behouden?
5 Hoe heet het automatisch vastleggen van gesproken informatie in een digitaal dossier?
6 Hoe heet de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in Nederland?
7 Hoe noemt men de landelijke lijst die bestaat uit verpleegkundige handelingen die niet meer moeten worden uitgevoerd?
8 Welk orgaan met adviserende functie bestaat uit een representatieve groep die de belangen van cliënten of bewoners behartigt binnen een zorginstelling?
9 Welke door AWO-L ontwikkelde werkwijze zet in op kwaliteitsverbetering van palliatieve zorg voor mensen met dementie en hun naasten?
10 Hoe noem je het vaststellen van de zorgbehoefte, de duur daarvan en welke zorg of hulpmiddelen nodig zijn?
11 Hoe worden de duobanen binnen de AWO-L genoemd?

OPLOSSING ▶

Hoe win je de wedstrijd?
Stuur je antwoord samen met een originele foto van jou en het jaarverslag voor *18 augustus 2026* naar: secr-awolimburg@maastrichtuniversity.nl en win een leuke prijs.

De onpartijdige jury loot de winnaar uit de meest originele inzendingen.

ZELF in de praktijk: samen leren, reflecteren en anders kijken naar zorg

Mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag stimuleren om meer zelf te doen, gaat niet vanzelf. Daarom is de ZELF-scholing ontwikkeld: een training die zorgprofessionals helpt om anders te kijken naar hun rol en naar het versterken van zelfredzaamheid. We gingen in gesprek met deelnemer Evie Hartensveld, coördinerend woonbegeleider en coach Kwaliteit & Welzijn bij Vivantes, en Petra Panis, coördinator Leven Lang Ontwikkelen reablement en trainer van de ZELF-scholing bij Zuyd Professional, om te luisteren naar hun ervaringen.

Evie Hartensveld

Petra Panis

De derde en laatste bijeenkomst van het implementatietraject van de ZELF-scholing vond plaats op locatie Bunderhof. Tijdens deze afsluitende bijeenkomst blikten deelnemers terug op de invoering van ZELF binnen hun organisaties, deelden zij ervaringen en gingen zij met elkaar in gesprek over borging en vervolgstappen. Daarmee kwam een intensief traject ten einde, maar voor veel deelnemers begon het echte werk juist daarna pas.

Kleine veranderingen, grote impact

Evie startte de scholing met het idee dat zij al veel deed rondom zelfredzaamheid. Toch bracht ZELF een nieuwe kijk. "In de scholing leer je hoe je als professional afstapt van 'zorgen voor' en cliënten leert dingen zelf te doen," vertelt ze. "Ik merkte dat het vaak in de kleine dingen zit, en het handelen op de automatische piloot. ZELF helpt je om daar bewuster bij stil te staan. Ik kijk nu anders naar wat iemand nog zelf kan. Als een bewoner zijn broek niet meer helemaal zelfstandig kan aantrekken, betekent dat niet dat je alles overneemt. Misschien kan iemand een deel nog zelf. Door handelingen op te splitsen, blijft iemand betrokken."

Volgens Petra is dát precies waar de scholing om draait. "Veel zorgprofessionals werken vanuit routine. Dat is logisch, maar daardoor blijf je doen wat je altijd al deed. ZELF helpt om even afstand te nemen en opnieuw te kijken: waarom doen we dit zo? En kan het ook anders?"

Van onderzoek naar werkvloer

De ZELF-scholing is gebaseerd op het gedachtegoed van reablement: het ondersteunen van mensen om zo zelfstandig mogelijk te blijven functioneren. De AWO-L werkt al sinds 2014 aan de vertaling van het gedachtegoed naar *evidence-based* interventies in de praktijk. Tijdens de scholingsbijeenkomsten ligt de focus op bewustwording, kennis en reflectie. Tussen de bijeenkomsten in gaan deelnemers zelfstandig aan de slag. Ze experimenteren in de praktijk met anders handelen en vertalen hun ervaringen naar het eigen team en de eigen context.

Effectieve scholingsproducten

Binnen AWO Limburg zorgen we ervoor dat kennis uit onderzoek niet op de plank blijft liggen, maar duurzaam wordt benut in de praktijk. Effectieve scholingsproducten — zoals interventies en trainingsprogramma's — worden daarom structureel aangeboden door de AWO-L organisaties actief in het beroepsonderwijs. Door scholingen in te bedden in het aanbod voor Leven Lang Ontwikkelen, bereiken we zorgprofessionals breed en blijvend, en versterken we de impact van onze gezamenlijke kennis. Het aanbieden van de ZELF-scholing door Zuyd Professional is hiervan een mooi voorbeeld.

Infographic van Reablement: www.awolimburg.nl > publicaties

"Bijzonder is dat de ZELF-scholing een *teamgerichte implementatie* aanpak volgt", vertelt Petra. "Dat wil zeggen: we werken aan gedragsverandering — individueel, én op teamniveau. Daar moet je samen over praten en het met elkaar eens worden. Hoe kijk je samen naar zorg? Wat versta je onder 'ondersteunen'? Daar kunnen interpretaties sterk in verschillen terwijl het essentieel is om allemaal op dezelfde manier te begeleiden. Het is niet handig als zorgprofessional A helpt door dingen uit handen te nemen en professional B werkt aan zelfredzaamheid. Of als de mantelzorger heel anders tegen de zorg aankijkt. Tijdens de scholing zoomen we dus niet alleen in op het handelen van de individuele zorgprofessional, maar ook op de context daaromheen. Denk aan de rol van de fysieke omgeving, de rol van mantelzorgers en de manier waarop cliënten worden gemotiveerd. Zelfredzaamheid stimuleren is nooit los te zien van het systeem rondom iemand. Daar moet je als team samen in optrekken."

Ruimte voor reflectie en dialoog

Voor Evie ligt een belangrijke meerwaarde van de ZELF-scholing in het samen leren. "Tijdens reguliere teamoverleggen is weinig ruimte om echt stil te staan bij hoe je werkt en waarom. De scholing gaf die ruimte wel. Je hoort hoe anderen het aanpakken en dat zet je aan het denken." Petra herkent dat. "Juist in die gesprekken ontstaan inzichten. Je ontdekt je blinde vlekken." Een voorbeeld dat regelmatig terugkomt, is iets ogenschijnlijk eenvoudigs als koffie schenken. "Dan blijkt dat medewerkers standaard rondgaan met koffie," vertelt Petra. "Terwijl je je kunt afvragen: draagt dat bij aan zelfredzaamheid? Kunnen bewoners misschien zelf koffie halen? Of met de kan rondgaan aan tafel?"

De ZELF-scholing

Hoe ziet een ZELF-scholing door Zuyd Professional eruit en wat zijn de ervaringen van deelnemers? Bekijk de video die gemaakt werd door ZorgConnect.

YouTube > ZorgConnect > ZELF-scholing

ZELF-scholing

De ZELF-scholing laat zien dat professionals in het verpleeghuis meer functioneel gaan werken, wat bijdraagt aan de zelfredzaamheid van bewoners. Tegelijkertijd is de kosteneffectiviteit nog niet eenduidig aangetoond.

Drost, R. M. W. A. et al. (2025). A multi-center trial-based economic evaluation of the SELF-program: A function-focused care program for nursing staff providing long-term care for geriatric clients in nursing homes compared to care as usual. PloS one, 20(7), e0320649.

Ook de manier van lesgeven is gericht op het creëren van eyeopeners. "Een bijzonder onderdeel van de scholing is het werken met een acteur", vertelt Petra. "In een acteersessie kunnen deelnemers gesprekken oefenen in een realistische setting". "Dat was voor mij een hoogtepunt," vult Evie aan. "Het oefenen van gesprekken is concreet, veilig, herkenbaar en heel leerzaam. Je neemt dat meteen mee naar de praktijk."

De opleiding optimaliseren door te leren van de praktijk

Scholing is geen eenrichtingsverkeer. Ook Petra neemt als trainer bij Zuyd Professional veel mee uit de ervaringen van deelnemers. "Je hoort waar mensen in de praktijk tegenaan lopen. Bijvoorbeeld het idee dat mensen 'recht hebben op zorg'. Dat maakt het soms lastig om zelfredzaamheid te stimuleren, omdat de verwachting bestaat dat taken worden overgenomen." Daarnaast merkt ze dat deelnemers vaak geneigd zijn te denken in beperkingen. "Dan zeggen ze dat cliënten zelf hun koffie niet kunnen inschenken, want de aanwezige koffiekannen zijn te zwaar. Maar je kunt ook denken: wat is wél mogelijk? Hoe kunnen we het anders organiseren?" Die praktijkvoorbeelden gebruikt Petra vervolgens weer in andere scholingen. "Zo voedt de praktijk het onderwijs, en andersom."

Door middel van verschillende werkvormen uit de ZELF-scholing leert dit zorgteam reablement toe te passen tijdens hun dagelijkse werkzaamheden

Podcast Onvrijwillige zorg
In deze podcastaflevering gaat onderzoeker Klarissa Ponstein in gesprek met Manon Pieters, docent bij VISTA college over het thema onvrijwillige zorg. Beluister hier welke alternatieven er zijn en hoe studenten daarvan op de hoogte worden gebracht.

Spotify > podcast

Medewerkers van een zorgteam van Vivantes leren op praktische wijze hoe reablement toe te passen tijdens hun werk

Petra Panis als trainer van de ZELF-scholing

Blik vooruit

Tegelijk ziet Evie ook waar de ZELF-scholing nog verder kan groeien. Zo had zij graag meer aandacht gehad voor het gesprek met mantelzorgers en naasten. "Voor zorgmedewerkers is het vaak duidelijk waarom zelfredzaamheid belangrijk is, maar voor familie kan dat anders liggen. Dus hoe neem je hen daarin mee? Hoe leg je uit dat minder overnemen juist beter kan zijn voor iemand? Het vraagt om meer concrete handvatten en oefening, zodat zorgmedewerkers zich zekerder voelen in deze gesprekken," zegt ze.

Volgens Petra ligt daar ook een bredere uitdaging: hoe zorg je dat dit soort inzichten duurzaam onderdeel worden van de zorgpraktijk? "Het gaat niet alleen om een scholing, maar om een verandering in denken en doen. Daar heb je brede aandacht voor nodig, van professionals én van het informele netwerk."

De toekomst: samen verder bouwen

De komende drie jaar wordt er gewerkt aan een doorontwikkeling van de scholing: ZELF 2.0. "Als onderwijsinstelling kijken wij vanuit didactiek naar ZELF en hoe we dit nog beter kunnen laten aansluiten op de werkvloer. En andersom horen wij als trainers weer welke thema's er leven in de praktijk die we dan weer kunnen meenemen in onderzoek", zegt Petra. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de rol van mantelzorgers en niet-zorg professionals die regelmatig in contact komen met cliënten — zoals facilitair of huishoudelijk medewerkers. Onderzoekers Silke Metzelthin en Stan Vluggen werken hier samen verder aan door middel van wetenschappelijk onderzoek.

Voor Evie zit de kracht van ZELF uiteindelijk in iets ogenschijnlijk eenvoudigs. "Het heeft me geleerd om even stil te staan voordat je iets overneemt. Juist door minder te doen, geef je bewoners de ruimte om zichzelf te blijven. Het zit niet in grote veranderingen, maar in bewust kijken: wat kan iemand vandaag nog zelf? Als je die vraag blijft stellen, verandert je zorg vanzelf."

Achter de schermen met...

Monika Reumkens
gedragskundige bij Vivantes

Wat is jouw motivatie om in de ouderenzorg te werken?
Mijn achtergrond ligt in de gehandicaptenzorg, waar mensgericht werken en goed kijken naar de persoon centraal staan. Een persoonlijke ervaring met de laatste levensfase en wat deze met iemand en diens omgeving doet, heeft me doen besluiten om de overstap naar de ouderenzorg te maken. Ik vind het belangrijk dat ouderen gezien worden als mens, met hun eigen verhaal en behoeften. Voor mij is het een mooie uitdaging om mee te denken over wat een fijne oude dag betekent voor iemand.

Hoe ben jij actief binnen de AWO-L?
Als gedragskundige ben ik lid van de commissie 'Onderzoek en Kwaliteit'. Omdat ik veel op onze verschillende vestigingen kom, weet ik goed wat er speelt in de praktijk. Daardoor kan ik meedenken over welke onderzoeken echt helpend zijn voor de organisatie. Op het AWO-L symposium gaf ik samen met een collega een workshop over probleemgedrag. Daarnaast begeleid ik afstuderende studenten en neem ik deel aan AWO-L bijeenkomsten. Dat zijn voor mij waardevolle momenten om elkaar te ontmoeten, kennis te delen en samen verder te komen.

Hoe werk je samen aan onderzoek?
Bij Vivantes bewaakt de linking pin de verbinding tussen onderzoek en zorgpraktijk. Dat is belangrijk, omdat onderzoek moet aansluiten bij wat er echt nodig is. Meedoen aan onderzoek kost tijd en geld, dus het moet ook iets opleveren. Een mooi voorbeeld: onze vakgroep gedragskunde ontwikkelde een training over dementie en probleemgedrag. Via de linking pin hebben masterstudenten deze training onderzocht. Op basis van hun aanbevelingen hebben we een praktisch naslagwerk gemaakt voor deelnemers. Dat wordt nu standaard gebruikt.

Wat leer je van onderzoekers en zij van jou?
In mijn werk zet ik vaak de 'onderzoeksbril' op. Deze brillen gebruiken we in de training voor medewerkers om symbolisch weer te geven: als je anders kijkt, zie je meer. Dat betekent dat je bewust vanuit verschillende perspectieven kijkt. Dat helpt om beter te begrijpen wat er speelt en om de kwaliteit van zorg te verbeteren.

Onderzoekers helpen mij om kritischer te kijken. Ze stellen vragen als: wat wil je bereiken en waarom doe je het zo? Dat vertraagt soms, maar zorgt wel voor betere keuzes. Andersom leren onderzoekers van mij dat de praktijk vaak complexer is dan de papieren werkelijkheid. Niet alles loopt zoals gepland. Die *reality check* helpt hen om relevantere onderzoeksvragen te stellen.

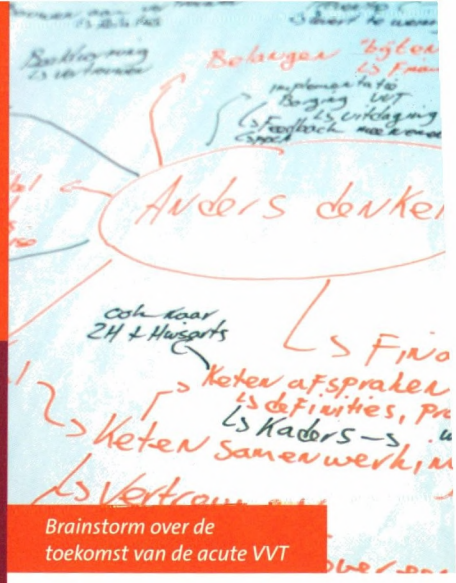
Monika Reumkens en haar collega gedragskundige Danielle Verwer met hun 'onderzoeksbrillen' op

Wat is de meerwaarde van praktijkervaring?
Goede zorg bieden vraagt om maatwerk. Er bestaat geen *one size fits all* aanpak die altijd werkt. Je hebt de ervaring uit de praktijk hard nodig om een juiste inschatting te maken welke aanpak wanneer en voor wie het beste aansluit. Geen cliënt of team zijn hetzelfde. Als onderzoeker sta je al snel ver af van de dagdagelijkse werkelijkheid. Door samen op te trekken kan ik onderzoekers een kijkje in de praktijk geven.

Wat is je wens voor de toekomst van de ouderenzorg?
Ik denk dat we de zorg nog slimmer en beter kunnen organiseren. Nu ligt de nadruk vaak op grote veranderingen, systemen en regels van buitenaf. Dat zorgt soms voor onrust. Terwijl het verschil vaak zit in kleine dingen. In aandacht, in contact, in echt luisteren. Uiteindelijk willen bewoners en hun naasten zich gezien en begrepen voelen. Mijn wens is dan ook: meer rust en meer echte verbinding in de zorg. Ten slotte weten we uit onderzoek dat verbondenheid een cruciale factor is voor het ervaren van welzijn, toch?".

De acute ouderenzorg in Limburg: van vangnet naar regie

In het dagelijks leven van ouderen kan plotseling veel veranderen. Iemand valt, raakt uit balans of een mantelzorger valt weg. In korte tijd moeten zorgprofessionals bepalen wat nodig is en waar iemand het beste geholpen kan worden. Te vaak leidt dat tot een bezoek aan de spoedeisende hulp of een ziekenhuisopname, terwijl dat niet altijd de beste oplossing is. Niet voor de cliënt en ook niet voor de zorg.

Brainstorm over de toekomst van de acute VVT

Tegelijkertijd weten veel professionals in de ouderenzorg dat zij juist in deze situaties veel kunnen betekenen. Met acute wijkverpleging, tijdelijke opname, specialistische kennis en inzicht in de thuissituatie kan passende zorg vaak sneller en dichter bij huis worden georganiseerd. Dat lukt alleen als de ouderenzorg niet pas later wordt ingeschakeld, maar vanaf het begin betrokken is.

De ouderenzorg aan zet in de acute keten

De ouderenzorg neemt steeds vaker een actieve rol in de acute zorg. Niet meer alleen als vangnet, maar als volwaardige partner in de keten. Dat vraagt om goede samenwerking, duidelijke afspraken en soms ook om het loslaten van oude werkwijzen.

Op regionaal niveau zijn al veel stappen gezet. Er bestaan afspraken over tijdelijke opnameplekken, zoals eerstelijnsverblijf (ELV) bedden en crisisbedden, over triage en over acute wijkverpleging. Wat nog ontbrak, was een gezamenlijk gesprek voor heel Limburg. Een gesprek over vragen als: wat betekent het nemen van regie voor de sector Verpleging, Verzorging en Thuiszorg? En hoe zorgen we dat we dit samen doen, met behoud van de kracht van de verschillende regio's? De *kick-off* van dit gesprek, waar *tout Limburg* voor samenkwam, vond plaats op 2 oktober. Zorgprofessionals, behandelaren, managers en directeuren van alle AWO-L zorgorganisaties schoven aan tafel.

In gesprek door het wereldcafe

Waarom deze kick-off?
De urgentie is helder: de kwaliteit en toegankelijkheid van de acute zorg staan onder druk. De zorgverlener in de acute keten raakt steeds meer tijd kwijt aan afstemming, het zoeken naar capaciteit en regelen van randzaken. Precies daar ligt de opdracht voor zorgcoördinatie. Programmamanagers Nicole Thomas, Maud Gehlen, Lisette Ars en Iris Stoks waren verantwoordelijk voor de organisatie van deze dag.

Het wereldcafé

Voor deze bijeenkomst werd gekozen voor een wereldcafé. Gespreksleider Irma Everink licht toe: "Deze werkvorm, waarbij deelnemers in meerdere rondes met elkaar in gesprek gaan aan verschillende tafels, is heel geschikt om ervaringen te delen en te bespreken waar kansen en knelpunten liggen. Binnen de AWO-L hebben we hier veel ervaring mee."

Volgens Irma is het belangrijk om bij deze verandering niet alleen te doen, maar ook te leren: "Dankzij de langdurige samenwerking binnen de AWO-L kunnen we praktijkervaringen en kennisontwikkeling met elkaar verbinden en het gesprek verdiepen." Onder leiding van Irma en haar collega's Bram de Boer, Robin Raafs en Lisa Klein gingen de deelnemers met elkaar in gesprek. Wat betekent het om als VVT-sector meer verantwoordelijkheid te nemen in de acute keten? Wat vraagt dat van organisaties en professionals? En waar ontstaan spanningen?

> "Het doel is ambitieus én concreet: zorgen dat de patiënt met een acute zorgvraag in één keer gecoördineerd de juiste zorg, op de juiste plek, ontvangt. We doen daarin al veel goede dingen, maar te vaak naast elkaar. Nu is het moment om het echt samen te doen."
>
> *Iris Stoks*
> *regio programmamanager zorgcoördinatie, De Zorggroep*

De gesprekken gingen al snel de diepte in. Deelnemers spraken open over vragen rondom vertrouwen, mandaat en regionale verschillen. Ook kwam het spanningsveld aan bod tussen het belang van de eigen organisatie en het belang van de hele keten. Een manager verwoordde het als volgt: "De structuren zijn niet het grootste probleem. Het gaat om durven vertrouwen op elkaar."

Triage als belangrijk schakelpunt

In bijna alle gesprekken kwam triage naar voren als een belangrijk aandachtspunt. Wie bepaalt hoe urgent een situatie is? Op basis waarvan? En wordt die beslissing door alle partners in de keten geaccepteerd? Veel deelnemers zien mogelijkheden in het werken met gezamenlijke triage-afspraken, ook wel '*white label triage*' genoemd. Daarbij is niet de organisatie doorslaggevend, maar de deskundigheid van de professional die de triage uitvoert. Dat betekent dat één professional namens de hele keten beslist waar een cliënt het beste geholpen kan worden. Tegelijkertijd werd uitgesproken dat dit ook spannend is. Een specialist ouderengeneeskunde gaf aan: "Ik wil best vertrouwen op de triage van een collega, maar dan moet ik wel weten hoe hij of zij werkt."

> **Themalijn kortdurende ouderenzorg**
> Het wereldcafé Acute VVT staat niet op zichzelf. Binnen de AWO-L vormt kortdurende ouderenzorg een brede themalijn waarin meerdere projecten samenkomen. Deze richten zich op het eerstelijns-verblijf, ambulante geriatrische revalidatie, acute wijkteams en samenwerking in de revalidatieketen.

Samen blijven leren

Wat het wereldcafé vooral liet zien, is de grote wens om samen te blijven leren. Door voorbeelden uit de praktijk te delen, keuzes te evalueren en successen zichtbaar te maken. Een deelnemer stelde voor om te werken aan een gezamenlijke leeromgeving: "Als je samen leert, vind je elkaar ook sneller op het moment dat het echt acuut is."

Partners uit de provincie ontmoeten elkaar

Dat deze beweging niet alleen in de dagelijkse praktijk wordt gevoeld, maar ook op beleidsniveau wordt gedragen, blijkt uit de bijdragen van bestuurders Michael Ehlen (MeanderGroep,) en Bjorn Ceresa (Proteion). "Samenwerking in de acute VVT vraagt om keuzes die verder gaan dan het belang van de eigen organisatie. Dat kan alleen slagen als professionals weten dat er bestuurlijke rugdekking is", aldus Bjorn.

Tot slot

Het wereldcafé was geen eindpunt, maar het begin van een gezamenlijke beweging. Een stap richting een acute VVT-zorgketen waarin samenwerking, vertrouwen en gezamenlijke verantwoordelijkheid centraal staan. De energie is er, net als het besef van urgentie. De uitdaging ligt nu in het vasthouden en verder uitbouwen van deze samenwerking — in de praktijk, in beleid en in onderzoek.

> **Telerevalidatie**
> Telerevalidatie kan een waardevolle aanvulling zijn op geriatrische revalidatie aan huis, vooral wanneer digitale ondersteuning wordt gecombineerd met fysieke zorg ('*blended care*'). Het biedt zo kansen om de toenemende zorgvraag, personeelstekorten en druk op de zorg beter op te vangen.
>
> *Gamble, C. J. et al. (2025). Identifying the Added Value and Requirements of Telerehabilitation in Home-based Geriatric Rehabilitation: An Exploratory Qualitative Study. International journal of telerehabilitation, 16(2), e6681.*

Wij willen het beste van twee werelden

Ruim een jaar geleden stapte Esther Nelissen over van een bestuursbaan bij een Gelderse zorgorganisatie naar Proteion, dat sinds een aantal jaren is aangesloten bij de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg (AWO-L). Die wetenschappelijke inbreng, zo zegt ze, "gaf voor mij niet de doorslag, maar het was wèl een pluspunt."

Esther Nelissen

Niet dat de officiële aansluiting bij de AWO-L in 2021 betekende dat ze destijds meteen voor honderd procent meedraaiden. Toenmalig Proteion-bestuurder Wiel Ploegman moest een jaar later bekennen dat "wij nog bezig zijn om het in de structuur van de organisatie in te passen. Je moet medewerkers erbij betrekken en ook bijvoorbeeld cliëntenraden meekrijgen."

De logische vraag nu aan de vrouw die de baan van Wiel begin 2025 overnam: is dat inmiddels gelukt? "Jazeker", zegt Esther, "de cliëntenparticipatie loopt, en we hebben een afdeling Innovatie en Onderzoek met ook mensen van de werkvloer daarin, zodat via die weg informatie van de wetenschap naar de teams kan, en omgekeerd. Communicatie, daar gaat het om. Je moet medewerkers uitleggen waarom een bepaalde nieuwe ontwikkeling zo belangrijk is, hoe ze iets handiger kunnen doen bijvoorbeeld, en dat het ook de cliënten ten goede komt. Als je dat niet goed kunt uitleggen, moet je je afvragen of het wel zo'n goed idee was. En omgekeerd."

Voor Proteion is een intense band met het onderwijs, vooral het mbo (onder meer Gilde Opleidingen) maar nu via de AWO-L ook met de Universiteit Maastricht, een vanzelfsprekendheid. "Wij putten uit het onderwijs en geven hen weer input. We hebben linking pins met zowel de universiteit als het mbo. Dat laatste loopt via de medewerkers van Leren en Ontwikkelen, een onderdeel van Personeel & Organisatie bij ons. Er is ook een hybride leerafdeling van Gilde Opleidingen op een van onze locaties. Die linking pins zijn cruciaal, je moet weten hoe elkaars wereld eruitziet."

"Die linking pins zijn cruciaal, je moet weten hoe elkaars wereld eruitziet."

En in de wereld van Proteion staat één woord bovenaan: ondernemerschap. "Wij willen het beste van twee werelden; daarom hebben we naast de traditionele zorg in grotere verpleeghuizen ook zo'n 25 zorgpartners die onder onze vlag als ondernemer werken — *powered by Proteion* noemen we dat — en in een dorp of wijk een miniverpleeghuisje inrichten, voor enkele tientallen ouderen. Kleinschalig, verankerd in de locale sociale structuur, en ze ondersteunen ook het thuis blijven wonen waar het kan. De AWO-L doet daar sinds 2024 onderzoek naar, in de persoon van Danaé Kortis. Er wordt gekeken wat deze manier van samenwerken inhoudt en hoe dit in de praktijk werkt. Daarbij wordt de impact op bewoners, mantelzorgers en medewerkers van Powered by Proteion-locaties vergeleken met andere woonzorgvormen. Eventuele verschillen worden vervolgens verder geduid en verdiept, zodat er meer inzicht ontstaat in andere manieren om zorg te organiseren. Ik ben heel benieuwd naar de uitkomsten straks."

Terugblik op het AWO-L symposium: 'Kennis voor het Grijpen'

KENNIS VOOR HET GRIJPEN

Zorg van de Toekomst: arts, data en AI

Hoe ziet de zorg van morgen eruit? Die vraag staat centraal tijdens de terugkomdag *Zorg van de Toekomst* voor geneeskundestudenten. In deze sessie reflecteren studenten over de vraag wat nieuwe technologie, data science en Artificiële intelligentie (AI) kunnen betekenen voor hun werk als arts.

In de masterfase van de geneeskundeopleiding leren studenten het vak vooral in de praktijk. Tijdens hun coschappen draaien ze mee in het ziekenhuis of een andere zorgcontext. Regelmatig keren ze terug naar de universiteit voor zogenoemde terugkomdagen. De terugkomdag *Zorg van de Toekomst* wordt verzorgd vanuit de AWO-L-onderzoekslijn Data Science onder leiding van Sil Aarts. In twee uur tijd maken studenten kennis met nieuwe technologieën en bespreken ze wat deze ontwikkelingen wél en níet betekenen voor de dagelijkse zorgpraktijk. Onderzoeker en sessiebegeleider Suleyman Bouchmal vertelt hierover.

"We beginnen bij de basis," legt Suleyman uit. "Wat verstaan we eigenlijk onder data en data-geïnformeerde zorg? En wat is er nodig om AI bruikbaar te laten zijn in de zorg?" Daarnaast is er aandacht voor de vragen die nieuwe technologie met zich meebrengt. "Aan het gebruik van AI zitten ook ethische dilemma's verbonden. Bijvoorbeeld, wie is verantwoordelijk als een AI-systeem een advies geeft? Volg je als arts het advies van de computer, of vertrouw je op je eigen oordeel? En wie is uiteindelijk verantwoordelijk voor die beslissing?"

Studenten gaan ook zelf aan de slag met een zogeheten *technology journey*. Ze kiezen een technologie, product of dienst, die data verzamelt. Denk aan een slimme sensor, een medische scan of een AI-toepassing. Ze bekijken waarom en hoe deze technologie is ontwikkeld, wat erover bekend is in onderzoek en — misschien wel de belangrijkste vraag — wat deze technologie oplevert voor de dagelijkse zorgpraktijk.

Suleyman vindt dat geneeskundestudenten daarbij kritisch zijn en waardevolle vragen stellen: "Moet ik dit wel gebruiken? Heb ik dit nodig in mijn werk? En hoe werkt het eigenlijk precies?". Hij vindt het jammer dat het om een eenmalige sessie gaat. "Als onderzoekers blijven we natuurlijk op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen én van wat er speelt in de zorg. Het zou mooi zijn als studenten al vroeg in de opleiding in aanraking komen met data-geïnformeerde zorg én als we zouden kunnen volgen hoe de nieuwe generatie in de praktijk met AI en technologie omgaat. Juist omdat data en AI een steeds grote rol in de zorg gaan spelen".

Kunstmatige intelligentie

Kunstmatige intelligentie — oftewel AI —kan mogelijk bijdragen aan een betere kwaliteit van leven voor mensen met dementie, bijvoorbeeld via monitoringssystemen, sociale robots en ondersteuning bij dagelijkse activiteiten. Tegelijk staat deze ontwikkeling nog in de kinderschoenen en is er meer praktijkgericht onderzoek nodig om de daadwerkelijke impact te bepalen. Een goede samenwerking tussen onderzoekers, AI-experts en mensen met dementie is hierbij cruciaal.

Steijger, D. et al. (2025). Use of artificial intelligence to support quality of life of people with dementia: A scoping review. Ageing research reviews, 108, 102741.

achtergrondbeeld met AI gegenereerd

"De onderwijssessie was erg interactief en richt zich, anders dan andere vakken, echt op wat we straks in de zorg gaan tegenkomen op technologiegebied."

Jelle Speldenbrink
6de jaars geneeskunde

"Ik kreeg een goed inzicht in de toekomst van AI in de zorg, maar zeker ook de valkuilen waar mijn collega's en ik rekening mee moeten gaan houden."

Anne Wehrens
6de jaars geneeskunde

"Wat mij bijbleef, is dat de AI die we nu kennen pas het begin is. De komende jaren wordt het alleen maar slimmer, ook in de zorg. Dat betekent dat wij moeten blijven leren en bijblijven."

Anna Nisenboym
6de jaars geneeskunde

Achter de schermen met...

Jantinus Boerma
kwaliteitsverpleegkundige
bij De Zorggroep

Wat is jouw motivatie om in de ouderenzorg te werken?
Werken in de zorg zit in de familie, mij heeft het altijd getrokken. In 1988 startte ik in een Joods verpleeghuis in Amsterdam. Sindsdien ben ik de ouderenzorg trouw gebleven. Het is dankbaar werk. Je bouwt een band op met bewoners en families. Na een opleiding tot verpleegkundige werk ik al ruim 10 jaar bij woonzorgcentrum Meeuwbeemd in Venlo. Hier ben ik begonnen als Eerst Verantwoordelijke Verpleegkundige (EVV) en nu ben ik werkzaam als kwaliteitsverpleegkundige.

Hoe ben jij actief binnen/met de AWO-L?
Ik ben lid van de wetenschapscommissie van De Zorggroep. Daarin zitten een specialist ouderengeneeskunde, fysiotherapeut, ergotherapeut en beleidsadviseur. We proberen een brug te slaan tussen wetenschap en werkvloer, bijvoorbeeld door kennisgroepen samen te stellen. Ik ben lid van de kennisgroep *Innovatieve woonconcepten* en *vitale gemeenschappen*. We bekijken welke onderzoeken bij de AWO-L lopen, wat relevant is voor ons en waar we aan willen meedoen. Binnen dit thema doen Quincy Merx en Bram de Boer (vanuit de Universiteit Maastricht) onderzoek naar de effecten van (kleinschalige) innovatieve zorgconcepten op het leven van mensen met dementie.

Hoe werk je samen aan onderzoek?
Ik denk mee over de keuze voor het wel of niet invoeren van technologieën vanuit mijn perspectief als kwaliteitsverpleegkundige. Neem bijvoorbeeld de heupairbag. Die leek veelbelovend in het voorkomen van heupfracturen, maar als verzekeraars het niet vergoeden en er medische twijfels zijn, moet je kritisch zijn en heroverwegen of invoeren haalbaar is. Ook bij thema's als opendeurenbeleid of bedsystemen weeg ik met collega's af: wat betekent dit voor bewoners, medewerkers en organisatie? Onderzoek helpt richting geven, maar we moeten het kunnen waarmaken in de praktijk.

> "Als kwaliteitsverpleeg-kundige ben ik een beetje het manusje van alles."

Wat leer je van onderzoekers en zij van jou?
Onlangs werd ik uitgenodigd om een proefschrift-verdediging bij te wonen en daardoor zit ik nu te snuffelen in promotieonderzoeken die ik kan inzien. Razend interessant! Het geeft inzicht in wat er nog ontbreekt en waarop we kunnen aanhaken. Ik weet wat er leeft op verschillende afdelingen en locaties. Die 'helikopterview' heeft een onderzoeker niet, maar is wel belangrijk in een tijd van personeelstekorten en toenemende zorgzwaarte. Ik kijk wat vandaag nodig is én wat morgen nodig wordt. Die inzichten breng ik mee naar de wetenschapscommissie.

Wat is je wens voor de toekomst van de ouderenzorg?
Dat cliënten de zorg krijgen die zij zelf willen. Mensen willen zo lang mogelijk eigen regie houden. Het is aan ons om techniek, kennis en menselijkheid zo te verbinden dat bewoners zich écht gezien voelen.

AWW 1ste netwerkbijeenkomst
José van Dorst aan het woord

Wijkverpleging: passende zorg dicht bij huis

De zorg verschuift steeds meer naar de thuissituatie. Daar speelt de wijkverpleging een cruciale rol: wijkverpleegkundigen ondersteunen mensen om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te blijven wonen.

In de Academische Werkplaats Wijkverpleging (AWW) werken zorgorganisaties, onderzoekers en kennisinstellingen samen om praktijkvragen uit de wijk te vertalen naar onderzoek en verbetering van de zorg. Dit om die ook in de toekomst goed te kunnen organiseren.

Een loopbaan in de wijkverpleging als basis voor onderzoek

Onderzoeker José van Dorst (Universiteit Maastricht) kent de wijkverpleging van binnenuit. "Ik ben in 1988 begonnen als verpleegkundige in de wijk en het vakgebied is sindsdien erg veranderd", vertelt ze. "Zo zijn belangrijke onderdelen, zoals het bepalen van de zorgbehoefte en de duur daarvan (het zogenaamde *indiceren* van zorg) en preventie, minder centraal komen te staan. Daarnaast is het taakgericht werken en organiseren verder doorgevoerd en is persoonsgerichte zorg op de achtergrond geraakt in het eerste decennium van deze eeuw. Daardoor ging de unieke meerwaarde van een wijkverpleegkundige — een belangrijke professional die sociaal en medisch domein kan verbinden — wat verloren."

De overheveling van de wijkverpleging naar de Zorgverzekeringswet in 2015 bood kansen om het wijkverpleegkundig beroep te herpositioneren en te herstellen. Dat vormde voor José mede de aanleiding om zich verder te verdiepen als

Academische Werkplaats Wijkverpleging Limburg

De AWW Limburg, gefinancierd door ZonMw, is een zelfstandige werkplaats die sterk gelinkt is aan de AWO Limburg. Onderzoek in de wijkverpleging maakte immers al langer deel uit van onze werkplaats. Met deze uitbreiding verdiepen en verbreden we onze onderzoeks- en netwerkactiviteiten in de wijk, in nauwe samenhang met onze bestaande onderzoekslijnen. De AWW Limburg werkt samen met de 4 andere academische werkplaatsen wijkverpleging in Nederland (Nijmegen, Utrecht, Groningen en Amsterdam) om kennis uit te wisselen en onderzoeksactiviteiten te versterken.

Promotie José van dorst

onderzoeker. In 2019 startte José een promotieonderzoek waarin zij zich richtte op indicatiestelling door wijkverpleegkundigen.

"De indicatiestelling is eigenlijk het startpunt van goede zorg", legt ze uit. "Daar wordt bepaald wat iemand nodig heeft om veilig en verantwoord thuis te kunnen blijven wonen. Maar we zien in de praktijk dat er veel variatie bestaat in hoe wijkverpleegkundigen tot zo'n indicatie komen en wat ze uiteindelijk besluiten voor cliënten in vergelijkbare omstandigheden. En dat heeft twee belangrijke oorzaken. In opleidingen was lange tijd relatief weinig aandacht voor indicatiestelling en klinisch redeneren in de wijk. Daarnaast werken professionals in uiteenlopende organisatorische contexten", aldus José. "Het is dus niet zo dat wijkverpleegkundigen het verkeerd doen", benadrukt ze. "Maar ze zeggen zelf ook dat ze behoefte hebben aan meer ondersteuning en scholing op dit vlak."

Een plek voor de wijkverpleging

De Academische Werkplaats Wijkverpleging is opgezet voor dergelijke vragen. "Het biedt een plek waar we de wijkverpleging verder kunnen professionaliseren en academiseren. De AWW sluit daarmee aan bij bredere ontwikkelingen in de zorg, zoals meer aandacht voor preventie en interventies zoals reablement waarbij het gaat om het versterken van eigen regie en eigen kracht, in plaats van het overnemen van zorg van mensen om hun zelfstandigheid te behouden."

Netwerkbijeenkomsten als ontmoetingsplek en verbindende schakel

Een belangrijk instrument om praktijk en onderzoek met elkaar te verbinden zijn de netwerkbijeenkomsten van de AWW. Daar komen wijkverpleegkundigen, onderzoekers en opleiders samen om ervaringen uit te wisselen en praktijkvragen te bespreken.

"Voor ons zijn die bijeenkomsten heel waardevol", zegt José. "We schrijven natuurlijk artikelen en onderzoeksrapporten, maar die bereiken niet altijd iedereen. Tijdens zo'n bijeenkomst kunnen we direct met wijkverpleegkundigen en verzorgenden, maar ook opleiders, in gesprek gaan." De bijeenkomsten bieden naast kennisdeling ook ruimte om nieuwe vragen op te halen. "We willen niet dat onderzoek alleen vanuit bestuurders of onderzoekers wordt bedacht. Juist de mensen die dagelijks in de wijk werken, weten waar de knelpunten zitten."

Wijkverpleging organiseren

Organisaties spelen een belangrijke rol in het ondersteunen van wijkverpleegkundigen bij het stellen van indicaties. Factoren zoals tijd, scholing, samenwerking en duidelijke kaders beïnvloeden hoe wijkverpleegkundigen tot een zorginschatting komen. Door hier als organisatie bewust op in te zetten, kan de kwaliteit en eenduidigheid van indicatiestelling worden verbeterd.

Schwenke, M. et al. (2025). Enhancing home care nursing in the Netherlands: how can organisations facilitate the improvement of needs assessments in home care nursing? A focus group study. BMC Health Services Research, 25(1), 1495.

Ervaringen uit de praktijk

Voor Nicole Schmitz-Franssen, wijkverpleegkundige bij MeanderGroep, waren de netwerkbijeenkomsten een eerste kennismaking met de Academische Werkplaats Wijkverpleging. Nicole werkt al ruim 25 jaar in de wijkzorg en begon ooit als stagiaire in de wijk. "Eigenlijk ben ik er nooit meer weggegaan. Ik heb verschillende functies gehad, maar de wijkverpleging blijft toch het werk dat het dichtst bij mij staat." Bij de eerste netwerkbijeenkomst wist ze niet goed wat ze kon verwachten. "Maar het was interessant om te horen waar anderen mee bezig zijn."

Nicole Schmitz-Franssen

AWW 2de netwerkbijeenkomst

De tweede bijeenkomst, waarin het indicatiestellingsonderzoek van José werd toegelicht, gaf haar meer inzicht in de rol van onderzoek binnen de wijkverpleging. "Het zet je echt aan het denken over je eigen werk. Je hoort welke vragen er spelen en ziet hoe onderzoek kan helpen om daar beter mee om te gaan in de praktijk." Voor Nicole ligt de kracht van het netwerk vooral in het samenbrengen van professionals uit verschillende organisaties. "Vroeger werkte iedereen toch meer op zijn eigen eiland", zegt ze. "Door dit soort bijeenkomsten leer je elkaar kennen en wordt het makkelijker om contact te leggen." Tegelijkertijd is het voor wijkverpleegkundigen niet altijd eenvoudig om tijd vrij te maken voor netwerkactiviteiten of onderzoek. "De zorg voor cliënten gaat altijd voor." Juist daarom vindt Nicole het belangrijk dat duidelijk wordt wat onderzoek kan opleveren voor de dagelijkse praktijk.

Samen leren voor de toekomst

"Tijdens de netwerkbijeenkomsten zien we dat wijkverpleegkundigen elkaar ook ondersteunen", vertelt José. "Ze delen ervaringen en ontdekken dat ze vaak met dezelfde vraagstukken te maken hebben." Voor Nicole is dat misschien wel de belangrijkste opbrengst. "Je merkt dat je niet de enige bent die ergens tegenaan loopt. Bijvoorbeeld bij het stellen van een indicatie merk ik soms dat je keuzes maakt op basis van ervaring, terwijl je je afvraagt: is dit de beste aanpak? Tijdens de bijeenkomst hoorde ik dat anderen met dezelfde vragen zitten. Dat geeft herkenning. En door met elkaar te praten, kom je soms ook op nieuwe ideeën."

Samenwerking met Nivel
De Academische Werkplaats Wijkverpleging werkt samen met het Nivel (Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg), onder andere in een project over spraakgestuurde verslaglegging door verpleegkundigen en verzorgenden.

"Het mooie van de samenwerking met het Nivel is dat we de kennis van (wijk) verpleegkundigen en verzorgenden sneller kunnen verbinden met landelijke partijen. Dit maakt dat wat in de politiek wordt besloten dichterbij komt en passender wordt voor de zorgpraktijk in Limburg."

Kim de Groot
senior onderzoeker bij Nivel en AWW

Internationale uitwisseling houdt ons scherp

Het Limburg Living Lab-model wordt internationaal herkend als een sterk voorbeeld voor kennisontwikkeling. De Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg wordt dan ook regelmatig benaderd door internationale partijen die willen leren hoe zij een duurzame academische werkplaats kunnen opzetten. In 2025 ontvingen we delegaties uit Nottingham (Verenigd Koninkrijk) en Bremen (Duitsland). Die bezoeken doen ons ook stilstaan bij onze eigen ontwikkeling: de vragen en perspectieven van internationale collega's helpen ons om kritisch te blijven kijken naar onze eigen werkwijze. De AWO-L is een plek waar kennis niet alleen wordt gedeeld, maar ook een netwerk dat blijft leren en ontwikkelen — over grenzen heen.

The Living Labs for Care (LiLaC) team op bezoek

Nieuwsgierig zijn, is vaak al een goede start

bezoek LiLaC Nottingham

In januari bracht een team van Living Labs for Care (LiLaC), verbonden aan de University of Nottingham, een meerdaags werkbezoek aan Nederland. Naast onderzoekers namen ook verzorgenden, verpleegkundigen en managers uit verpleeghuizen deel. Deze samenstelling zorgde vanaf het begin voor open en gelijkwaardige gesprekken over de vraag hoe onderzoek daadwerkelijk onderdeel kan worden van de dagelijkse zorgpraktijk.

Na een eerste kennismaking bij de collega's van het Universitair Netwerk voor de Care Sector Zuid-Holland in Leiden vervolgde het programma van de Britten zich in Maastricht met een introductie van de AWO-L. Uiteraard mocht een stukje vlaai daarbij niet ontbreken. In gesprekken met onderzoekers, linking pins en zorgprofessionals werd stilgestaan bij de randvoorwaarden voor onderzoeksgericht werken.

De bezoekers waardeerden de openheid binnen de AWO-L. "Niet alleen successen kwamen aan bod, maar ook de dagelijkse realiteit. Onderzoek in de zorg vraagt om tijd, vertrouwen en duurzame samenwerking. Dat bouw je niet op in één dag, maar vraagt om een lange adem", vertelt Rachael Caroll, onderzoeker aan de Universiteit Nottingham. "Van ons bezoek neem ik mee: grote veranderingen hoeven niet in één keer: klein beginnen en stap voor stap opbouwen is effectiever. Ook het inzicht dat niet élke zorgverlener onderzoek hoeft te doen, was waardevol en geruststellend voor ons. Nieuwsgierigheid zijn is vaak al een goede start."

Tijdens een bezoek aan een verpleeghuis van Envida leidde de half-Britse verpleegkundige Jade Machin de groep rond, in haar moedertaal. Al snel ontstond een inhoudelijk gesprek tussen verpleegkundigen uit Limburg en Nottingham. Namelijk over het opendeurenbeleid in de verpleeghuizen en de zorgvuldige afweging tussen veiligheid en autonomie. Dat beleid is illustratief voor het succes van de AWO-L: het is namelijk mede ontstaan door jarenlang gezamenlijk onderzoek naar onvrijwillige zorg.

De inzichten uit Limburg neemt het LiLaC team mee in de verdere ontwikkeling van hun werkplaats. "In de komende periode willen we sterker inzetten op de betrokkenheid van zorgmedewerkers en op het uitbreiden van onderzoek in de wijkzorg", besluit Rachael.

Transfercluster Academische Leerzorginstellingen
TCALL is een Duits initiatief dat werkt aan een onderzoeks- en innovatie-infrastructuur in de verpleeghuiszorg. Hun doel is om een op de tien verpleeghuizen te ontwikkelen tot een academisch verpleeghuis, waar zorg, onderzoek en opleiding samenkomen. TCALL heeft een looptijd van negen jaar en wordt ondersteund door het Duitse Federale Ministerie van Onderwijs & Onderzoek met een subsidie van 16 miljoen euro.

Living Labs for Care
LILAC is een Engels initiatief dat zorgorganisaties in de ouderenzorg en thuiszorg ondersteunt bij praktijkgericht onderzoek en innovatie. Binnen LILAC werken zorgprofessionals, onderzoekers en opleiders samen om te leren, verbeteren en onderzoeken. Het doel is om zorgorganisaties zelf sterker te maken in onderzoek en daarmee de kwaliteit van zorg voor ouderen te verbeteren. LILAC is onderdeel van NIHR Applied Research Collaboration East Midlands.

Bezoek TCALL Bremen

We ervoeren veel a-ha-momenten in Maastricht

bezoek van TCALL Bremen

Ook onderzoekers van HSB Hochschule Bremen, betrokken bij het TCALL-initiatief, brachten een inspiratiebezoek aan de AWO-L en de vernieuwde Parc Glana locatie van Zuyderland. Hun centrale vraag was hoe je een sterk netwerk opbouwt waarin wetenschap, zorgpraktijk en cliënten echt samenwerken.

"We hebben inzicht gekregen in de manier waarop cliënten en naasten structureel betrokken zijn bij onderzoek. Leden van de AWO-L ouderenadviesraad getuigden enthousiast over hoe zij meedenken, prioriteiten stellen en de belangen van bewoners en naasten vertegenwoordigen", vertelt Ina Tinis, één van de coördinatoren binnen TCALL. "In Duitsland is cliëntparticipatie écht nog minder vanzelfsprekend. In Limburg zien we hoe belangrijk dit is voor een gezamenlijke langetermijnvisie."

Ook de rol van linking pins maakte indruk. Binnen TCALL wordt gewerkt aan een nieuw functieprofiel: de transformatie- en innovatiespecialist (TIA). Deze rol lijkt sterk op die van de linking pin binnen de AWO-L. "Het was inspirerend om te zien hoe linking pins met verschillende achtergronden een brug vormen tussen wetenschap en praktijk. We zien duidelijk dat deze rol niet alleen het netwerk ten goede komt, maar ook bijdraagt aan de eigen professionele ontwikkeling én het werkplezier van de linking pin", aldus Ina. "We delen herkenbare uitdagingen, zoals het enthousiasmeren van professionals en cliënten voor innovatie en onderzoek. Het was fijn om te kunnen tappen uit de jarenlange ervaring die de Limburgse linking pins hierin hebben."

DEDICATED-aanpak
De kennisontwikkeling binnen de AWO-L reikt inmiddels al tot ver over de grens: op de ABC-eilanden is in kaart gebracht in hoeverre de DEDICATED-aanpak ook hier gebruikt kan worden bij het verbeteren van de palliatieve zorg voor mensen met dementie. Deze studie laat zien dat culturele en contextuele aanpassingen belangrijk zijn wanneer een interventie internationaal wordt toegepast.

Biesmans, J. M. A. et al. (2025). Implementing a new approach to enhance palliative care for people with dementia in Aruba, Bonaire, and Curaçao: a mixed-methods study. BMC palliative care, 25(1), 25.

Een greep uit de AWO Limburg in 2025

Bram wint Research Talent Award

Research Talent Award
Op woensdag 12 november ontving Bram de Boer de Research Talent Award van Alzheimer Nederland. Deze prijs is bedoeld voor jonge en talentvolle onderzoekers die werken aan beter dementieonderzoek. Bram vertelt. "Wij willen mensen met dementie in het verpleeghuis een fijn en betekenisvol dagelijks leven geven. We hopen dat ons onderzoek daarbij helpt. Deze prijs geeft ons werk een moole extra steun."

Bezoek North West Coast Living Lab aan Land van Horne

International Network of Living Labs op de Evidence-Based Medicine conference in Freiburg

Weekend van de Wetenschap

ICT&health
Jesper Biesmans wint de posterprijs

ICT&health World Conference
Van 28 tot 30 januari vond de tweede editie van het ICT&health World Conference plaats in het MECC Maastricht. Hier kwamen beleidsmakers, leidinggevenden, zorgprofessionals, IT-experts, programmamanagers, investeerders, visionairs en innovators van over de hele wereld samen. Jesper Biesmans won er de posterprijs.

International Network of Living Labs meeting in Keulen

Uitwisseling internationale Living Labs
De AWO-L werkt nauw samen met vijf Europese Living Labs die het Limburg Living Lab-model volgen. Regelmatige uitwisselingen en wederzijdse werkbezoeken maken deel uit van deze samenwerking.

Nominatie VR prijs vlrn Joica Benschop, Wilma de Ruiter-Kaperman, Nynke de Jong, Sabina den Otter en Sabine Pieters

Nominatie Impactmakerprijs - categorie: Regionale samenwerking
Samen met het Erasmus MC en Zuyd Hogeschool waren we genomineerd voor de Impactmakerprijs 2025 met het project Proactieve zorggesprekken met VR. In het ziekenhuis zijn realistische video's opgenomen die zorgprofessionals met een VR-bril kunnen bekijken. Met deze onderwijsmethode oefenen zij gesprekken over proactieve zorgplanning en ontwikkelen zij vaardigheden om patiënten beter te begeleiden bij keuzes rond hun zorg

YouTube > Genomineerde Impactmakerprijs 2025

Promotie Lise Buma

Het Reablement Symposium en promotie Lise Buma

Promotie van Katharina Rosteius
Onderzoek naar zorgboerderijen voor mensen met dementie

Wat is jouw motivatie om in de ouderenzorg te werken?
Voor mij is ouderengeneeskunde een prachtig vak. We leveren maatwerk en bouwen langdurige relaties op met bewoners en hun families. In mijn werk mag ik het hebben over de mooie, maar ook de moeilijke kanten van het leven. Ik begon mijn carrière in de orthopedie, maar merkte dat ouderengeneeskunde beter bij mij paste. Ik ben meer een praatdokter dan een opereerdokter. Als specialist ouderengeneeskunde (SO) puzzel je vaak met complexe situaties. Dat maakt het uitdagend en interessant. Het vak is nog jong, het ontwikkelt zich snel en er komt steeds meer wetenschappelijk onderzoek bij. Dat vind ik een mooie ontwikkeling.

Hoe ben jij actief binnen de AWO-L?
Ik ben als externe promovenda verbonden aan de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg. Daarnaast begeleid ik AIOS (artsen in opleiding tot specialist) en ben ik betrokken bij het Limburgs netwerk van Specialisten Ouderengeneeskunde. Met andere SO's komen we eens per drie maanden samen en bespreken onze ervaringen; dat gaat van (gezamenlijke) subsidieaanvragen tot op de hoogte blijven van relevant onderzoek — binnen en buiten Limburg. Het is fijn om collega's te leren kennen die met vergelijkbare vragen bezig zijn. Toen ik begon als onderzoeker, moest ik veel zelf uitzoeken en pionieren.

Hoe werk je binnen de AWO-L aan onderzoek?
Toen ik nog in opleiding was tot orthopedisch chirurg deed ik al aan onderzoek. En nu dus weer, maar dan in de ouderengeneeskunde. Het was Jos Schols die me in contact bracht met de reumatologen van het MUMC+ en met hen werk ik samen aan onderzoek naar gewrichtsklachten bij ouderen. Maar ik heb natuurlijk ook nog mijn dagelijkse praktijk als specialist, en dat levert een mooie wisselwerking op. De inzichten uit onderzoek helpen mij om betere keuzes te maken in de zorg voor mijn patiënten. En de samenwerking met reumatologen en de linking pins binnen de AWO-L helpt om ideeën verder te brengen en onderzoek beter op te zetten.

Wat leer je van onderzoekers en zij van jou? En wat is de meerwaarde van praktijkervaring?
Recent werkte ik aan een kwalitatieve studie waarbij data verzameld werd door middel van interviews in plaats van fysieke metingen of dossieronderzoek. Dat had ik nog niet eerder gedaan. De AIOS — die wel al bekend was met kwalitatief onderzoek — keek met een frisse blik naar de praktijk en stelde kritische onderzoeksvragen. Waarom doe je iets op deze manier? Ik heb ook geleerd hoe je interviews analyseert, hoe je je onderzoek beter opschrijft en hoe je financiering aanvraagt voor je onderzoek.

Richting de onderzoekers breng ik natuurlijk mijn praktijkervaring in. Ik zie waar behoefte aan is en wat haalbaar is op de werkvloer. Neem de behandeling van gewrichtsklachten bij ouderen. Veel mensen krijgen pijnmedicatie terwijl we andere behandelmogelijkheden, zoals injecties in de gewrichten of prednison, niet altijd inzetten. Dat is omdat we nog niet zo goed weten of deze behandelingen goed werken voor ouderen en leiden tot het gewenste resultaat: een betere kwaliteit van leven. In een nieuw onderzoeksvoorstel willen we dat uitzoeken.

Wat is je wens voor de toekomst van de ouderenzorg?
De komende jaren zullen we waarschijnlijk met minder mensen zorg moeten leveren. Daarom hoop ik dat we blijven focussen op maatwerk en kwaliteit van leven voor bewoners. En het is belangrijk dat meer jonge artsen het vak ontdekken. Ouderengeneeskunde is een prachtig en betekenisvol specialisme, maar nog niet iedereen kent het goed. Onbekend maakt onbemind. Daarnaast hoop ik dat er ook maatschappelijk en politiek voldoende aandacht blijft voor het belang van goede ouderenzorg.

Achter de schermen met...

Shennah Austen
specialist ouderengeneeskunde bij Cicero Zorggroep

Stephanie de Gijsel

Leiderschap voor de zorg van morgen

In 2025 ging de eerste editie van de opleiding 'Transformatie in Zorg en Welzijn' voor professionals in het hoger management van start. Veertien deelnemers uit elf verschillende zorgorganisaties leren er hoe zij verandering in hun organisatie kunnen vormgeven.

De behoefte aan kennis over het vormgeven van verandering is namelijk groot, zeker in de ouderenzorg. Het aantal ouderen groeit, zorgvragen worden complexer en het aantal beschikbare professionals neemt af. Tegelijkertijd verschuift de zorg steeds vaker van instellingen naar thuis. Digitale technologie krijgt een grotere rol en samenwerking tussen welzijn, zorg en gemeenschappen wordt steeds belangrijker.

Deze ontwikkelingen vragen om leiders die verder kijken dan hun eigen organisatie. Transformatie betekent niet alleen anders werken binnen de organisatie, maar ook anders samenwerken met sectoren en partners in de omgeving. De AWO Limburg ontwikkelde deze opleiding samen met de Academische Werkplaats Duurzame Zorg (AWDZ) en UMIO UMIO is de onderwijstak voor professionals en organisaties van de School of Business and Economics van de Universiteit Maastricht.

UMIO verzorgt leer- en ontwikkeltrajecten voor individuele professionals en organisaties. Voor de AWO-L vormt de opleiding een belangrijke kans om onderzoekskennis direct te verbinden met professionals en hun leiderschap.

Behoefte aan verdieping

Voor Stephanie de Gijsel, clusterdirecteur WMO / Sociaal Domein bij MeanderGroep, kwam de opleiding op het juiste moment. "Ik merkte dat ik behoefte had aan verdieping," vertelt zij. "We veranderen veel op basis van ervaring en gezond verstand, en met mooie resultaten. Maar ik wilde beter begrijpen wat daar wetenschappelijk onder zit. Waarom werkt iets?"

Academische Werkplaats Duurzame Zorg

De Academische Werkplaats Duurzame Zorg (AWDZ) is sinds 2013 een van de academische werkplaatsen van de Universiteit Maastricht. De werkplaats verbindt onderzoek met beleid, praktijk en onderwijs en richt zich op de vraag hoe zorg betaalbaar, toegankelijk en van hoge kwaliteit kan blijven.

Samen met dertien andere deelnemers uit de ouderenzorg, het ziekenhuis, en de eerstelijn volgt zij de opleiding. Wat haar aanspreekt is de combinatie van theorie en praktijk. "De afwisseling is heel sterk: wetenschappelijke artikelen, inspirerende sprekers en ook zelf aan de slag met vraagstukken uit je eigen organisatie. Je wordt uitgedaagd om na te denken over wat transformatie concreet betekent voor je eigen werk."

Een belangrijk thema voor Stephanie is reablement: ouderen ondersteunen om zo lang mogelijk zelfredzaam te blijven. "Dat vraagt een andere manier van kijken. Niet: waar heeft iemand recht op? Maar: wat kan iemand zelf nog of wat kan (opnieuw) aangeleerd worden, eventueel met steun van het netwerk? Onderzoek laat zien dat cliënten zich meer gezien voelen als je echt met hen in gesprek gaat over wat voor hen belangrijk is, welke doelen zij hebben. Ook internationale voorbeelden uit Scandinavië en Australië die tijdens de opleiding aan bod kwamen, laten zien dat deze aanpak werkt. En dat merk ik — we werken al langer vanuit de reablement gedachte — in de praktijk ook. Mensen ervaren regie en trots. De opleiding helpt om deze aanpak verder te onderbouwen en uit te bouwen."

Tijdens de opleiding kreeg Stephanie ook nieuwe inzichten in organisatieverandering. "Goede ideeën zijn niet genoeg. Soms moet je eerst iets afbouwen voordat je iets nieuws kunt opbouwen. Dat vraagt aanpassingen in beleid, processen, planning en financiering. Leiderschap is dan cruciaal. Met twaalf mensen vormen wij het directieteam. Hoe wij omgaan met verandering, werkt door in de hele organisatie. Als wij niet openstaan voor heroverweging en nieuwe ideeën, wordt transformeren lastig."

> "Het geeft vertrouwen. Je weet dat je niet alleen op gevoel stuurt, maar ook op kennis."

Werk aantrekkelijk houden voor medewerkers

De transformatie in de ouderenzorg heeft ook direct invloed op medewerkers. "Als cliënten later instromen en hun zorgvraag complexer is, wordt het werk zwaarder", zegt Stephanie. "Door eerder in het leven van mensen te investeren in zelfredzaamheid en het netwerk om hen heen, kun je die druk verlagen. Maar dat is niet alleen een taak voor zorgorganisaties. We moeten meer samenwerken met welzijn, gemeenten en de gemeenschap om werken in de ouderenzorg aantrekkelijk te houden. Het gaat niet alleen om betere zorg krijgen, maar ook om werk dat goed vol te houden is voor medewerkers."

Ruimte om te leren

Wat is volgens Stephanie nodig om transformatie daadwerkelijk te laten slagen? "Vertrouwen en ruimte om te experimenteren. Veranderen kost tijd en energie. Als je mensen vraagt om anders te werken, moet je ze ook de ruimte geven om te leren." De opleiding helpt haar om die beweging bewuster vorm te geven. "Het geeft taal, structuur en wetenschappelijke onderbouwing aan wat we in de praktijk willen veranderen."

Zorgboerderijen vs reguliere verpleeghuizen

Medewerkers van zorgboerderijen en medewerkers van reguliere verpleeghuizen ervaren een vergelijkbare werkdruk. Toch zijn er ook verschillen: zo ervaren medewerkers van zorgboerderijen meer werktevredenheid en geven ze aan over meer hulpbronnen en herstelmogelijkheden te beschikken dan medewerkers van reguliere verpleeghuizen. Deze bevindingen bieden aanknopingspunten om na te denken over elementen in de werkomgeving die kunnen bijdragen aan de duurzame inzetbaarheid van zorgprofessionals.

Rosteius, K. et al. (2025). Staff outcomes and the work environment in Green Care Farms and traditional nursing homes: A comparative study. International Journal of Nursing Studies, 167, 105078.

Opleiding Transformatie in Zorg en Welzijn

Transformatie in de media

Onderzoeker Sil Aarts (AWO-L) sprak bij BNR Nieuwsradio over de noodzaak van transformatie in zorg en welzijn. In het interview gaat zij in op de vraag hoe organisaties zich kunnen voorbereiden op de grote veranderingen in de zorgsector.

YouTube > BNR Podcast

De opleiding

De anderhalf jarige opleiding 'Transformatie in Zorg en Welzijn' is opgebouwd rond drie pijlers: ecosysteem, organisatie en persoonlijke ontwikkeling.

De vorm van de opleiding is afwisselend. Inspiratiesessies met gastsprekers worden gecombineerd met het lezen van wetenschappelijke literatuur, groepsopdrachten en het ontwikkelen van een veranderplan voor de eigen organisatie.

1 Ecosysteem

Deelnemers krijgen inzicht in het bredere zorglandschap waarin organisaties opereren. Beleidsontwikkelingen, samenwerking tussen domeinen en maatschappelijke veranderingen hebben grote invloed op hoe zorg wordt georganiseerd.

2 Organisatie

Hier leren deelnemers hoe zij innovatie en verandering binnen hun organisatie kunnen stimuleren. Thema's zoals verandermanagement, organisatieontwikkeling en innovatie staan centraal.

3 Persoonlijke ontwikkeling

Transformatie vraagt veel van de mensen die verandering moeten leiden. Deelnemers werken daarom aan hun eigen leiderschapsstijl en leren hoe zij samenwerking in hun organisatie kunnen stimuleren.

Transformatie in Zorg en Welzijn

Geïnteresseerd? Meld je aan voor de nieuwe lichting! Deze start in september 2026. Inschrijven of meer info?

www.umio.nl > programmas

Wij worden als middelbaar beroepsonderwijs serieus genomen

Hij heeft het verhaal wel eens eerder verteld; Peter Thuis, tot begin 2026 bestuursvoorzitter van Gilde Opleidingen, moest jaren geleden in de krant lezen dat Jan Hamers, grondlegger en toen voorzitter van de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg (AWO-L), stevige kritiek op het mbo had. "Terwijl Jan zo'n lieve en fijne man is! We kenden elkaar, we zaten in die tijd allebei in de raad van toezicht van Meander, dus hij had me gewoon even kunnen bellen."

Waar een beetje irritatie al niet goed voor kan zijn. Want wat had Jan Hamers nu precies gezegd? "Nou, dat er in het mbo in twintig jaar niets veranderd was, dat we niets aan innovatie deden. Dat klopte niet, vond ik, maar ik dacht: laten we het negatieve naar het positieve draaien, dus, beste Jan, als jij vindt dat het zo slecht gaat, kom bij ons langs, laten we de AWO-L koppelen aan Gilde en zien wat jullie kunnen betekenen voor ons onderwijs. En dat vond hij een goed idee."

Primeur

Daarmee, zegt Peter, had hij een primeur: Gilde werd het eerste regionaal opleidingscentum (ROC) in Nederland dat aan een academische werkplaats ouderenzorg was verbonden. En niet zomaar eentje: "Er zijn meer AWO's in het land, maar deze in Limburg was de eerste en het is de beste: hun impact is groot en de samenwerking met het beroepenveld is nergens zo intensief. Dat is hun kracht." Gilde zelf is een grote speler in de regio, meldt hij: met in Noord- en Midden-Limburg 9000 studenten van wie ongeveer duizend in de verpleegkundeopleiding niveau vier: "We zijn sterk in de zorg, het is een belangrijk deel van onze studentenpopulatie. Zo'n veertig procent van deze studenten kiest voor de ouderenzorg."

State of the art

Peter is blij met zijn partnerschap binnen de AWO-L: "Voor ons is het een unieke kans om *state of the art* onderwijs aan te kunnen bieden. Kijk, wij hebben veel docenten uit de praktijk, die brengen kennis uit het beroepenveld in. Maar ik zie het ook als de taak van de AWO-L om op basis van wetenschappelijk onderzoek te zeggen: dit en dat moet je anders doen. Natuurlijk gestoeld op kennis van ons curriculum, want pas dan weet je waar wij behoefte aan hebben. En daar hebben ze zich echt wel in verdiept, onder meer via dat systeem van de wetenschappelijke linking pin: een universitaire onderzoeker die deels bij ons werkt." De evenknie vanuit het Gilde Zorg & Welzijn college is de praktijk linking pin. "Hoe mooi is het dat wij iemand hebben als Elke Prumpeler, die kan zeggen: ik werk een dag per week bij de universiteit! En zij is ook nog eens aan het promoveren."

Peter Thuis

Niet dat alles op het gebied van de onderlinge uitwisseling vlekkeloos verloopt, erkent Peter. Zo zou een betere vertaling van het AWO-onderzoek naar de mensen in de onderwijspraktijk geen overbodige luxe zijn. "Mede daarom hebben we vorig jaar een studiedag georganiseerd voor het BBL-team (beroepsbegeleidende leerweg) waar onderzoekers in workshops hun verhaal konden vertellen."

Een soort ...Rotary

Wat de AWO-L ook is: een netwerk waarin mensen elkaar ontmoeten. "Zeg maar een soort Rotary, alhoewel, haha, ik sta bekend om mijn verkeerde beeldspraak, maar het punt is: bij de bijeenkomsten van de AWO-L ontmoet ik wetenschappers plùs de bestuurders van de aangesloten zorginstellingen. Dat is heel nuttig want zo'n veertig procent van ons onderwijs zit in stages, bij die instellingen dus. Daar zijn soms fricties. Wij willen bijvoorbeeld altijd iederéén plaatsen, terwijl deze organisaties liefst de beste studenten willen, èn in een laat stadium van de studie: die hoef je niet zo intensief te begeleiden. Dat kan wel eens wringen. Als er iets is, ga ik naar die bestuurders toe want ik ken ze nu allemaal. En het kan ook andersom werken, dat zij zeggen: Peter, we horen steeds vaker dat jullie studenten dit of dat missen in de vooropleiding, kunnen jullie daar iets aan doen?"

Niet bedonderen

Die nauwere band werkt ook nog op een andere manier, zegt Peter: "Je zult elkaar niet zo snel bedonderen. Een zorgbestuurder zal niet meer zo snel zeggen: we gaan met een andere ROC in zee. Want wij als ROC's concurreren onderling, bijvoorbeeld om het BBL te kunnen organiseren. Neem de Noord-Limburgse De Zorggroep, daar werd bij mijn start als bestuurder in 2011 het BBL-onderwijs door een ROC uit Eindhoven verzorgd. Inmiddels is mede door de AWO-L een uitstekende band met hen opgebouwd: Gilde verzorgt nu het BBL, we gaan permanent bij hen op het terrein in Venlo zitten."

Serieus genomen

En waar het mbo altijd met een reputatieprobleem kampte, heeft de AWO-L ook daar een heilzame werking: "Wij worden serieus genomen in dit netwerk. Een voorbeeld: ik neem begin februari afscheid als bestuursvoorzitter van Gilde [het interview vond eerder plaats] en alle AWO-L hoogleraren zullen erbij zijn. Hoogleraren bij zoiets, dat overkomt een mbo-bestuurder niet vaak. En bij het 25-jarig AWO-L jubileum in het MECC in Maastricht hadden wij een groep studenten mee, die hebben een hele interessante middag gehad. Hier werden ze voor vol aangezien. En het kan nog beter. Hoe mooi zou het niet zijn als een mbo-er thuiskomt met het verhaal: vandaag hadden we een professor voor een gastles in de klas? Ja, ik weet dat ik daar niet om gevraagd heb maar het is wel een idee voor de AWO-L. Toch?"

> "Gilde werd het eerste regionaal opleidings-centum in Nederland dat aan een academische werkplaats ouderenzorg was verbonden."

Achter de schermen met...

Sander Sieswerda
opleidingsmanager Zorg
bij VISTA college Heerlen

Welke rol speel jij in de ouderenzorg vanuit het onderwijs?
Goede ouderenzorg begint niet pas op de werkvloer, maar al in het onderwijs. Mijn motivatie zit in het opleiden van professionals die straks écht het verschil maken. Dat betekent balanceren: studenten goed begeleiden, zorgen voor passende stageplekken waar theorie écht in de praktijk gebracht kan worden en tegelijk rekening houden met de druk in de zorg.

Hoe ben jij actief binnen/met de AWO-L?
Mijn eerste kennismaking met de AWO-L was zo'n drie jaar geleden. Toen startte ik binnen de zorgopleidingen. Sindsdien neem ik deel aan symposia en overlegmomenten.

Ik vond het heel leuk om vorig jaar op het AWO-L symposium als dagvoorzitter op te treden. Het was luchtig opgezet, interactief, en mensen waardeerden dat. Wat mij vooral is bijgebleven, is hoeveel kennis en talent er binnen aangesloten organisaties zelf aanwezig is. We zoeken vaak snel buiten onze eigen muren, terwijl er intern zóveel mensen zijn die iets kunnen. Dat werd hier mooi zichtbaar. Daarnaast: ik vond het verfrissend op het AWO-L symposium te zien dat men verder keek dan standaardoplossingen. Die bredere blik is belangrijk, zeker voor de toekomst van de ouderenzorg. Dit hoop ik onze studenten ook mee te geven.

Hoe werk je samen aan onderzoek?
Via onze docenten zijn we actief betrokken bij projecten binnen de AWO-L. Samen met onderzoekers en het werkveld kijken we hoe onderzoeksresultaten landen in het mbo-onderwijs én in de praktijk. Een voorbeeld is het thema onvrijwillige zorg. Dan zie je hoe iets ogenschijnlijk kleins, zoals een rollator buiten bereik zetten, grote impact kan hebben op de cliënt. Zulke inzichten vertalen we naar lessen en praktijkopdrachten.

> "Zorg leer je niet uit een boek, maar vooral door het te doen."

Wat leer je van onderzoekers en zij van jou? Wat is de meerwaarde van praktijkervaring?
Onderzoekers maken zichtbaar hoe complex dagelijkse zorg eigenlijk is. Dat zet je aan het denken: het gaat niet alleen om regels, maar om keuzes en bewustwording. Als we goede zorg in tien regeltjes konden vangen, dan was het simpel. Maar 'goed zorgen voor iemand' wordt beïnvloed door heel veel factoren. Tegelijk brengen wij de realiteit van het onderwijs en de werkvloer naar voren. Wat is haalbaar? Wat hebben studenten nú nodig? Praktijkervaring blijft daarin onmisbaar.

Wat is je wens voor de toekomst van de ouderenzorg?
Ik hoop dat onderwijs en ouderenzorg nog dichter naar elkaar toe groeien. Laat studenten kennismaken met echte innovaties, maar bewaak tegelijk menselijkheid en waardigheid. Ga uit van wat wél kan. En vooral: ga niet sippen en treuren, maak er samen iets van.

JanHendrik van Weelderen

Kwaliteit van zorg is nooit af

Wat betekent kwaliteit van zorg in de praktijk? Voor zorgorganisaties is het een centrale vraag. Maar een eenvoudig antwoord bestaat niet. Kwaliteit van zorg gaat niet alleen over protocollen, cijfers of rapportages. Het gaat vooral over hoe zorg dagelijks wordt ervaren door cliënten en hoe professionals hun werk uitvoeren. Binnen de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg (AWO-L) wordt samen met zorgorganisaties gewerkt aan onderzoek hoe informatie over de kwaliteit van zorg organisaties kan helpen om te leren en ontwikkelen. Zoals ook bij Land van Horne. Daar houdt JanHendrik van Weelderen zich intensief bezig met kwaliteit van zorg. Hij werkt er sinds twee jaar als *Controller Kwaliteit & Veiligheid*. Die functietitel roept misschien het beeld op van controleren en toetsen, maar zo ziet hij zijn rol zelf zeker niet.

"Het gaat mij niet om controleren. Mijn rol is om ervoor te zorgen dat we als organisatie 'in control' zijn. Dat betekent overzicht houden, verbanden zien en zorgen dat kwaliteit van zorg toekomstbestendig blijft." Hij rapporteert rechtstreeks aan het bestuur en werkt nauw samen met het team Kwaliteit & Veiligheid. Die positie geeft hem ruimte om dwars door de organisatie heen te kijken. "Bij veel zorgorganisaties — en ook bij Land van Horne — werd kwaliteit lange tijd in losse taken georganiseerd. Iemand deed de audits, iemand anders de calamiteiten, allemaal eilandjes. In mijn rol probeer ik de samenhang te bewaken. Kwaliteit zit niet in één proces of afdeling, maar in het geheel."

Anders kijken naar kwaliteit

De oude visie moest dus op de schop. "Die was gedateerd en vrij formeel. Belangrijk om deze regelmatig tegen het licht te houden. Past ons beleid nog bij de tijd? Wij hebben een moreel beraad gehad met het managementteam over kwaliteit van zorg. Dan stel je vragen als: Wat vinden wij eigenlijk onze ondergrens? Wat moet altijd op orde zijn? Want een begrip als kwaliteit van zorg is continu in beweging. De komst van het Generiek Kompas met daarin vijf bouwstenen over kwaliteit, gaf ons houvast. Zoals meer kijken naar de wensen en behoeften van cliënten. Hun perspectief staat nu centraal. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het eigenlijk pas sinds kort. Vroeger werd kwaliteit namelijk vooral bekeken vanuit professionals en praatten cliënten niet eens mee.

Het mooie was dat medewerkers zelf aangaven dat het beleid moest worden aangepast. Dit kwam eerst vooral naar voren tijdens informele gesprekken, die eigenlijk continu plaatsvinden. Inmiddels sluiten medewerkers aan bij de werkgroepen en overlegmomenten over de herziening van het kwaliteitsbeleid. Niet alleen het bestuur of management, maar ook de mensen die het werk doen moeten erachter staan en moet het voor hen richtinggevend zijn. Aanpassing van dit beleid gaat echter ook niet van vandaag op morgen. Daarom is het belangrijk om in gesprek te blijven en reële verwachtingen te hebben over hoe snel veranderingen plaatsvinden. Soms is het al genoeg als je zegt: Dit jaar gaan we daar over praten."

Ook werken aan kwaliteit vraagt om een andere aanpak. "In plaats van alleen achteraf te meten of te corrigeren als iets misgaat, sluiten we in een vroeg stadium aan bij nieuwe initiatieven en denken we mee hoe we de kwaliteit van zorg kunnen waarborgen. Met 'we' bedoel ik het team Kwaliteit met daarbij de relevante partijen zoals teamleiders of team opleidingen. Zoals bij het principe 'bekwaam is bevoegd'.

Generiek Kompas

Het Generiek Kompas is een kwaliteitskader aangereikt door Zorginstituut Nederland. Het geeft richting aan het leveren van goede zorg en ondersteuning in de Nederlandse langdurige ouderenzorg met als doel samenwerken aan kwaliteit van bestaan. Dit gebeurt aan de hand van vijf bouwstenen:

1 Het kennen van wensen en behoeften van de cliënt
2 Het bouwen van netwerken
3 Het werk organiseren
4 Leren en ontwikkelen
5 Inzicht in kwaliteit

Rapport Inzicht in kwaliteitsbeelden
In het rapport 'Op weg naar een lerende beweging - Inzicht in de kwaliteitsbeelden als onderdeel van het Generiek Kompas 2024' beschrijven onderzoekers Yvonne Goërtz en Katya Sion de analyse van twintig kwaliteitsbeelden. Uit die analyse blijkt dat het kwaliteitsbeeld de mogelijkheid biedt om uit te groeien tot een waardevol instrument voor reflectie, leren en ontwikkelen. Maar ... we zijn er nog niet. Die ontwikkeling vraagt om betere afstemming op doelen en doelgroepen en meer methodische onderbouwing van zowel cijfers als verhalen. Benieuwd naar het volledige rapport?

www.maastrichtuniversity.nl > bibliotheek

In de zorg gaat het er niet alleen om of je ergens een diploma voor hebt, maar vooral of je een handeling veilig kunt uitvoeren. Die bekwaamheid kun je ook op andere manieren opbouwen, bijvoorbeeld via training of ervaring. Door dat vooraf goed te organiseren en vast te leggen, voorkom je dat je pas achteraf moet controleren of iemand bevoegd was. Al is het uiteindelijk een combinatie. We kijken vooraf mee, maar we blijven natuurlijk ook achteraf meten en evalueren. Het is echt én-én."

Het kwaliteitsbeeld: meer dan verantwoording
Een belangrijk instrument is het jaarlijkse kwaliteitsbeeld. "Daarin laten we zien hoe het staat met de kwaliteit van zorg binnen de organisatie en de ontwikkeling ervan ten opzichte van het vorige jaar. Soms kun je resultaten laten zien, de kwaliteitsverbeteringen zelf, soms enkel het proces, de manier waarop we ermee bezig zijn. Maar die openheid is belangrijk. Voor een deel schrijf je dat kwaliteitsbeeld natuurlijk ter verantwoording aan partijen buiten onze organisatie, maar je wilt er ook intern iets aan hebben. Richting cliënten wil je laten zien: je bent bij ons in goede handen. Mensen in de organisatie moeten denken: hé, dit gaat ook over mijn werk. Daarom halen we input op uit de hele organisatie: de PAR (Professionele Adviesraad), de ondernemingsraad, de cliëntenraad, zorgmedewerkers managers en we kijken naar projecten die lopen in de organisatie. We vragen heel open: wat willen jullie laten zien over jullie werk? Zo wordt iedereen zich ook bewust van het kwaliteitsbeeld."

JanHendrik moedigt medewerkers aan om door het jaar heen te laten zien waar en hoe zij met kwaliteit van zorg bezig zijn. "Het is namelijk niet 'mijn' kwaliteitsbeeld, maar van ons allemaal. Maar dit blijft lastig omdat veel medewerkers heel bescheiden zijn. Ze zien zelf niet hoe bijzonder hun werk is. Cliënten weten daarentegen vaak heel duidelijk wat zij belangrijk vinden, bijvoorbeeld de houding van medewerkers, goed eten en drinken en een stabiel team. Dat zijn best 'basale' dingen, maar ontzettend belangrijk. De kern van kwaliteit zit in het gewone."

Samen leren van data
JanHendrik merkt dat data een steeds grotere rol speelt. En hoe kan je nu met deze (kwaliteits)data daadwerkelijk leren en ontwikkelen? Daarin werkt Land van Horne samen met onderzoekers binnen de Academische

Promotie Merel van Lierop

Op 23 januari is Merel van Lierop gepromoveerd op het LINC-onderzoek met het proefschrift ***KEEP ON LEARNING! Fostering continuous learning and improvement in long-term nursing care***. Binnen haar onderzoek heeft ze de LINC-aanpak ontwikkeld. Dit is een methode voor verpleegkundigen en verzorgenden in de langdurige zorg, zowel in verpleeghuizen als in de wijkzorg. De aanpak helpt om continu te leren en de praktijk te verbeteren. Dit gebeurt door te leren op de werkplek. Wil je meer weten over de LINC-aanpak? Kijk op onze website.

www.awolimburg.nl > producten > LINC

Onderwijs en kwaliteit

Jaarlijks maken studenten van de Universiteit Maastricht tijdens een werkbezoek aan verpleeghuisorganisaties kennis met de rol van de afdeling Kwaliteit & Veiligheid, en hoe kwaliteit van zorg in de praktijk wordt gevolgd en verbeterd. Door gesprekken met professionals en een rondleiding in het verpleeghuis krijgen zij een concreet beeld van hoe beleid over kwaliteit en dagelijkse zorg samenkomen.

Werkplaats Ouderenzorg Limburg. "Die samenwerking is echt een mooie ondersteuning. Soms ben ik er zelfs een beetje verbaasd over dat we niet vaker de samenwerking opzoeken. Het helpt ons om beter te leren werken met kwaliteitsdata en om nieuwe werkwijzen te ontwikkelen. Met kwaliteitsdata kun je patronen zien die je anders misschien mist. Neem bijvoorbeeld de meldingen in het MIC-systeem (Melding Incidenten Cliënten). Je wilt dat mensen melden als er iets gebeurt, alleen dan kun je ervan leren. Om dat leren te ondersteunen is onder andere een werkgroep opgezet. We komen maandelijks bijeen om samen een verbeterslag te maken in onze meldingsprocedure. Dit hebben we samen met de AWO-L gedaan, binnen het onderzoeksproject Zorgprofessionals aan Zet. In deze werkgroep zitten mensen met verschillende achtergronden, waaronder een specialist ouderengeneeskunde, verpleegkundigen en cliëntvertegenwoordigers. De groep is nog klein, maar het werkt goed. Zo keken we in een van de bijeenkomsten gezamenlijk naar de verschillende rollen en verantwoordelijkheden bij een melding. Door dit visueel te maken met pionnen en een schema kwamen er verrassende inzicht naar boven, waar niemand van tevoren bij had stilgestaan. De werkgroep maakt nu in samenspraak met de dagelijkse zorgpraktijk een nieuwe werkwijze als het gaat om meldingen. Daarnaast kijken we ook naar nieuwe mogelijkheden, zoals wat AI (artificiële intelligentie) kan betekenen bij het analyseren van meldingen."

Het is ook goed om leren en ontwikkelen niet altijd te zien als een grote verandering. Eigenlijk is het gewoon hoe zorg werkt. Als er een nieuwe auto wordt ontwikkeld met betere technologie en nieuwe snufjes, dan zegt niemand: waarom veranderen we dit? Dan vindt iedereen dat logisch. Ontwikkeling betekent niet dat het vroeger slecht was. Het betekent gewoon dat je blijft verbeteren. En zo moet dat in de zorg ook zijn. Kwaliteit van zorg is nooit af."

Marika Verbeek

Zorgverzekeraar VGZ en AWO-L snuffelen aan elkaar

Het is wat snuffelen aan elkaar, deze donderdag in februari in Maastricht. Een themamiddag over innovatie met onderzoekers en medewerkers van de AWO-L organisaties; zij spelen min of meer een thuiswedstrijd. Gasten: een delegatie van negen personen namens zorgverzekeraar VGZ. Het is voor het eerst dat zo'n ontmoeting wordt georganiseerd. Centrale vraag: kunnen AWO-L en VGZ iets voor elkaar betekenen?

In de pauze komt er al een antwoord van een van de VGZ-deelnemers. Een grote, goedlachse man die duidelijk niet gewend is zich in de menigte te verstoppen: Arno Dirkx is zorginkoper. Inkopen van zorg is een centrale taak van een zorgverzekeraar; inkopers onderhandelen met huisartspraktijken, thuiszorgorganisaties, enzovoorts, over wat wel en niet in het pakket past. En dus heeft de verzekeraar belang bij de manier waarop een zorgaanbieder werkt, en of men om weet te gaan met noodzakelijke vernieuwing.

Wat Arno betreft kan die vernieuwing bij de aanbieders wel een tandje beter en daar kan het AWO-L product MIRA, oftewel Maastricht Innovation Readiness Aanpak, goed bij van pas komen. Arno: "Wat ik van deze middag meeneem? Voor mij mogen ze die MIRA-scan bij alle aanbieders gaan doen, want wat je daar soms meemaakt..."

Innovation ready

MIRA is in essentie een vragenlijst voor organisaties in de ouderenzorg, legt Ramon Daniëls — lector zorgtechnologie bij Zuyd Hogeschool en als linking pin verbonden aan Sevagram — uit. Stap voor stap maakt hij duidelijk aan welke eisen een organisatie moet voldoen om vernieuwing in de genen te krijgen. Dat dat nodig is staat buiten kijf gezien de dubbele vergrijzing en toenemende personeelstekorten. Maar de aanschaf van een incidentele robot is wat anders dan een organisatie die volledig is ingesteld op vernieuwing en verandering.

De *innovation readiness* die daaruit voortvloeit, valt min of meer te meten.

Geen vies woord

De VGZ'ers willen alles weten over dit instrument. Ze vragen de aanwezige afvaardiging van bijvoorbeeld Meander en Envida hoe vernieuwing bij hen werkt, hoe de zaken georganiseerd zijn, of ook de werkvloer bij innovatiebeleid betrokken is en hoe dan precies. VGZ-innovatiemanager Marika Verbeek doet uitgebreid uit de doeken hoe de verzekeraar vernieuwing in de thuiszorg probeert te stimuleren en hoe dat bekostigd wordt. De details daarvan doen bij de zaal wat oren klapperen maar de boodschap is duidelijk: aan nieuwe manieren van werken valt niet te ontkomen. Het punt is alleen: welke innovatie is effectief en hoe bepaal je dat?

Gemeten en gemonitord

Die laatste vraag is cruciaal als er wetenschappers aan tafel zitten. VGZ heeft een paar grote innovatieprojecten onder handen, één over hybride huisartsenzorg (fysiek en digitaal), en één over chronische thuiszorg waar ook digitale hulpmiddelen worden ingezet. Er wordt heel wat gemeten en gemonitord, maar, vraagt Ramon: "Zit er bij zo'n project ook een budget voor onderzoek?". "Nee" klinkt het een beetje beduusd, men doet het gewoon zelf, echt wetenschappelijk onderzoek kun je dat niet noemen.

En dus, zegt Marika, zou het goed zijn om niet opnieuw het wiel uit te vinden maar om als verzekeraar, zorgaanbieders en onderzoekers van elkaar te leren. Precies dat deden we kortgeleden met zorgverzekeraar CZ en zes zorgorganisaties, vertelt Ramon. "CZ wilde het effect van de inzet van sociale robotica [interactie met mensen door robots] meten; wij vragen dan: bij welke doelgroep, en welk effect wil je meten? Samen bepaal je wat je onderzoekt en op welke manier je de effecten in kaart brengt."

Waarde bepalen

Verzekeraars gaan uiteindelijk over het geld dat in de zorg besteed wordt en dus is waardebepaling een essentieel element: vergoeden we dit, of niet? Betalen we voor dit experiment, of voor iets anders? Om die afweging te kunnen maken, willen verzekeraars weten wat de impact van een innovatie is — zowel economisch als sociaal. En daar hebben ze de wetenschap voor nodig.

Maar, waarschuwt hoogleraar Verplegingswetenschappen Sandra Zwakhalen, dat is niet simpel. Neem spraakgestuurde verslaglegging, waarbij de zorgverlener niet meer alles handmatig hoeft op te schrijven; wat is daarvan de waarde? Wat vind je belangrijk? Dat het minder tijd kost? Dat hoeft niet per se. Maar hoe definieer je dan waarde?

We moesten maar eens, vindt Marika van VGZ, een aantal voorbeelden pakken en het dan met drie partijen, VGZ, zorgaanbieder en onderzoeker, bespreken. Daar sluit Hilde Verbeek, voorzitter van de AWO-L, zich bij aan: "Het helpt dat wij met ons onderzoek in alle lagen binnen de zorgorganisaties actief zijn."

Van snuffelen naar samenwerken

Inmiddels hebben in kleiner comité al meerdere vervolggesprekken plaatsgevonden. Daarin is gesproken over onder meer de inzet van zorgtechnologie, virtuele thuiszorg, indicatiestelling in de wijkverpleging en de vraag hoe monitoring en evaluatie bij innovatieprojecten beter kunnen worden ingericht. Het voorzichtige snuffelen van die februarimiddag heeft daarmee een vervolg gekregen. Onderzoekers, zorgaanbieders en zorgverzekeraar weten elkaar inmiddels goed te vinden en verkennen hoe wetenschap, praktijk en beleid elkaar kunnen versterken. En dat is precies waar deze eerste ontmoeting om draaide.

Arno Dirkx

Ramon Daniels aan het woord

Maastricht Innovation Readiness Aanpak (MIRA)

De term *innovation readiness* verwijst naar hoe 'klaar' een organisatie is om succesvol te innoveren onafhankelijk van het type innovatie. MIRA ondersteunt zorgorganisaties bij reflectie op *innovation readiness* door:

- kennis aan te reiken over factoren die bijdragen aan *innovation readiness*
- in kaart te brengen in welke mate organisaties aandacht geven aan deze factoren

De Universiteit Maastricht en RegioPlus werken samen om het innovatievermogen van zorg- en welzijnsorganisaties te versterken. Via RegioPlus en de regionale werkgeversorganisaties kunnen organisaties de MIRA-scan aanvragen en uitvoeren — en begeleid aan de slag met de resultaten.

Onderzoekers kunnen onze input heel goed gebruiken

Zeven onderzoeksthema's van de AWO-L die in workshops werden voorgesteld, een stuk of zestig mbo-docenten die er het nodige van oppikten: ziedaar een eerste BBL-studiedag waar docenten Zorg & Welzijn van Gilde Opleidingen en onderzoekers van de Universiteit Maastricht elkaar — en elkaars werk — leerden kennen.

Michael Maissan is docent bij Gilde en mede-initiatiefnemer van de studiedag op 22 april. "De bedoeling was om de Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg beter bekend te maken bij onze collega's van het BBL-team, want ja, er komt af en toe een mail voorbij over een congres waar je naartoe kan, maar verder blijft het voor de meesten iets abstracts. En zo'n dag helpt mee aan de deskundigheidsbevordering van onze docenten. Dat was onze insteek. Het werkt ook twee kanten op: de onderzoekers vonden het op hun beurt fijn om met docenten in gesprek te gaan; zij kunnen onze input heel goed gebruiken. Het was daarmee heel gelijkwaardig."

Kortere lijntjes, meer kennis van elkaars werk, zegt ook Gildedocent Riki Thomassen, "dat is het nut van zo'n bijeenkomst". Een van de adviezen die Gilde aan de onderzoekers meegaf: zorg dat de resultaten van jullie onderzoeken mee worden genomen in de mbo-curricula, in Limburg maar ook nationaal. "Daar bestaat een goede manier voor. Landelijk is namelijk vastgelegd dat een deel van het onderwijsprogramma zelf gekozen kan worden door studenten", vertelt Riki. "Zo'n keuzedeel geeft een verbreding en verdieping van je opleiding."

Bij de bepaling van de inhoud ervan speelt de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) een grote rol. Michael: "Wij hebben de onderzoekers de tip gegeven om contact op te nemen met de SBB zodat die instantie hun kennisproducten kan verwerken in keuzedelen. Of ze contact hebben gezocht? Dat weet ik niet."

Navraag bij de onderzoekers leert dat men inderdaad nog niet zover is. "En dat laat zien hoe weinig vertrouwd wij nog zijn met het beroepsonderwijs ", klinkt het vanuit het AWO-L hoofdkwartier in Maastricht.
Er was nog een andere les voor de AWO-onderzoekers. Riki en Michael: "We hebben uitgelegd dat veel van hun 'producten' te moeilijk zijn voor mbo-studenten. Te ingewikkeld geformuleerd, op een niveau waar onze studenten niets mee kunnen. Wij hebben geprobeerd ze een beter beeld van deze doelgroep te geven."

Een van de workshops op deze studiedag sprong eruit, zeggen beide Gilde docenten: Michael: "Dat was die van Petra Erkens, over de TIP-toolbox, een 'innovatiespel'. Collega's sloegen daar erg op aan, omdat het heel goed past binnen onderwijs over kwaliteitszorg. Studenten moeten daar onderzoek doen naar knelpunten en een verbeterplan maken. Die toolbox was heel concreet didactisch in te zetten. Het was echt de hit van de dag."

Riki: "Die TIP-toolbox is intussen op iedere BBL-locatie beschikbaar en ze zetten die ook echt in tijdens de lessen. Voor onze studenten is de Plan Do Check Act-cyclus altijd nogal moeilijk. De stappen van een verbeterplan die je doorloopt, dat blijft voor hen toch altijd theoretisch en lastig. Dit innovatiespel helpt dan echt."

De studiedag is achteraf door de deelnemers geëvalueerd. De uitkomst? Michael: "Ze vonden het heel zinvol en interessant. Boven verwachting zelfs."

PRITAH-interventie

De PRITAH-interventie ondersteunt zorgprofessionals bij het voorkomen van onvrijwillige zorg bij mensen met dementie en wordt onderdeel van mbo-opleidingen bij Gilde Opleidingen en VISTA College. Door deze scholing leren toekomstige zorgmedewerkers beslissingen van cliënten te respecteren, persoonsgerichte zorg te bieden en onnodige interventies te vermijden, wat zowel de kwaliteit van zorg als de autonomie van bewoners vergroot.

Ponstein, K. et al. (2025). Implementation and effectiveness of an intervention to Prevent and Reduce Involuntary Treatment at Home (PRITAH) in people living with dementia: protocol for a hybrid design type 3 quasi-experimental study. BMC geriatrics, 25(1), 809.

Riki gaat samen met een collega aan de slag met DEDICATED materialen

Wat is het verschil tussen BBL en BOL?
BBL (Beroeps Begeleidende Leerweg) is de duale opleiding in het mbo-onderwijs. Hierbij zijn studenten in dienst van een zorgorganisatie en volgen daarbij een dag in de week een opleiding bij een Regionaal Opleidingen Centrum (ROC). BOL (Beroeps Opleidende Leerweg) is de voltijdsopleiding in het mbo-onderwijs.

Gilde Opleidingen neemt 15 TIP-toolboxen in gebruik

BBL-studiedag bij Gilde

TIP-toolbox
De TIP-toolbox was een hit. Wil je er meer over weten, bezoek dan onze website.

www.awolimburg.nl > producten > downloads en scholingen

Woonzorgzones: waar wonen, zorg en welzijn samenkomen in de wijk

De manier waarop we wonen, zorgen en samenleven verandert snel. In Limburg groeit het aantal ouderen, terwijl het aantal zorgprofessionals afneemt. Tegelijkertijd blijven mensen langer thuis wonen, vaak in wijken die daar niet vanzelfsprekend op zijn ingericht. Dat vraagt om een andere manier van werken: niet langer vanuit losse organisaties, maar vanuit de wijk en de gemeenschap.

In de regio Maastricht-Heuvelland is het 'Deltaplan wonen, welzijn en zorg' een belangrijk antwoord op deze ontwikkeling. Binnen het Deltaplan staan woonzorgzones centraal: afgebakende wijken waarin wonen, welzijn en zorg samen optrekken om de wijk toekomstbestendig in te richten. Woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties, gemeenten en andere partners werken hierin samen. Er zijn uitgangspunten maar geen vast model voor een woonzorgzone. Elke wijk is anders en vraagt om maatwerk. Juist dat maakt het werk uitdagend én leerzaam.

De Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg (AWO-L) is één van de partners in het Deltaplan en doet onderzoek naar woonzorgzones. Het onderzoek helpt om beter te begrijpen wat woonzorgzones nu precies zijn en hoe ze werken in de praktijk: wat werkt er wel en niet in verschillende wijken. Door woonzorgzones te volgen, bewoners te spreken en samenwerking te analyseren, ontstaat kennis die helpt om keuzes te onderbouwen en van elkaar te leren. Niet om voor te schrijven hoe een woonzorgzone eruit moet zien, maar om bouwstenen beter vorm te kunnen geven.

Wat hebben bewoners nodig?

Volgens Petra Lamberts, voorzitter van het Deltaplan, is de ontwikkeling van woonzorgzones een logisch uitgangspunt, en een mogelijk antwoord op de uitdagingen. "Mensen willen oud worden in hun eigen wijk," zegt Petra. "Daar kennen ze de omgeving, de winkels en de mensen. Dat helpt om zelfstandig te blijven. Een goede buur is vaak belangrijker dan een verre professional."

Samenwerken in woonzorgzones betekent volgens haar dat organisaties anders moeten kijken. "Niet starten vanuit regels of organisatiegrenzen, maar vanuit de vraag: wat is hier nodig voor bewoners?" Dat vraagt ook om samen oplossingen te bedenken. "Als iedereen dit binnen zijn eigen sector blijft doen, werkt het niet." Om richting te houden, zijn er duidelijke uitgangspunten. "Een woonzorgzone moet zorggeschikte woningen hebben, plekken voor ontmoeting en zorg dichtbij wanneer dat nodig is. Binnen dat kader krijgen gebiedsregisseurs de ruimte om samen met bewoners en professionals te kijken wat in hun wijk nodig is."

> "Mensen willen oud worden in hun eigen wijk"

De praktijk van gebiedsregie

Hoe dat in de praktijk werkt, laat Marlies Rothuizen, gebiedsregisseur in de wijk Vallisveld in Vaals, zien. Gebiedsregisseurs werken als gebiedsregisseur als onafhankelijke schakel in een wijk. Marlies is zelf werkzaam bij de afdeling 'leefbaarheid' van Krijtland Wonen en was voorheen vijftien jaar werkzaam als politieagente. In deze rol kwam en zag ze veel in wijken. "Ik heb altijd gewerkt dicht bij het dagelijks leven van mensen. De overstap naar leefbaarheid en wonen voelde voor mij heel logisch."

Podcast Vitale gemeenschappen

Meer weten over vitale gemeenschappen? In aflevering 5 van de AWO-L podcast bespreken onderzoekers en praktijkpartners hoe buurten kunnen uitgroeien tot plekken waar ook mensen met een zorgvraag actief deel blijven uitmaken van de gemeenschap.

Spotify > podcast

Marlies Rothuizen

Petra Lamberts

Onderzoek naar vitale gemeenschappen

Vitale gemeenschappen voor mensen met een langdurige zorgvraag ontstaan wanneer mensen elkaar ontmoeten, actief meedoen en zich met elkaar verbonden voelen. In de zogeheten Vital Community Pyramid worden deze bouwstenen beschreven, met veerkracht als basis om een gemeenschap op de lange termijn te laten bestaan.

Merx, Q. P. J. et al. (2025). The power of connectedness: Vital communities for people with long-term care needs. Geriatric nursing (New York, N.Y.), 62(Pt A), 188-193.

Als gebiedsregisseur brengt Marlies bewoners en professionals uit wonen, zorg en welzijn bij elkaar. "Dat kan alleen samen. Zonder bewoners werkt het niet, maar ook niet zonder gemeente en zorgorganisaties." Ook vrijwilligers spelen een hele belangrijke rol. "Zij kennen hun omgeving en de bewoners in hun wijk. Zij weten wie er wat aandacht kan gebruiken, en wie er behoefte heeft aan een praatje."

In haar rol als gebiedsregisseur kijkt ze kritisch naar de leefbaarheid in de woonzorgzone. Deze term is voor Marlies heel concreet. "Het gaat erom of mensen zich prettig voelen in hun buurt. Is er een plek om elkaar te ontmoeten? Kun je nog naar de winkel? Voel je dat mensen naar elkaar omkijken?" Bij nieuwbouw kijkt Krijtland Wonen daarom niet alleen naar woningen, maar ook naar wat er omheen nodig is, zoals ontmoetingsruimtes en een mix van jong en oud.

Samenwerken wordt overzichtelijker

Werken binnen een woonzorgzone maakt het samenwerken volgens Marlies duidelijker. "We werken met een vaste coalitie van de gemeente, een zorgorganisatie en de woningcorporatie. We hebben samen een duidelijke opdracht: zorgen dat mensen zo lang mogelijk prettig in hun eigen wijk kunnen blijven wonen." Daardoor weet iedereen wie waarvoor aan zet is. "Ik hoef niet meer te zoeken wie ik moet bellen of steeds opnieuw uit te leggen waarom samenwerken nodig is. Dat scheelt tijd en energie." Die structuur zorgt ervoor dat partners sneller samen besluiten kunnen nemen.

Gezamenlijk ontbijt in de wijk

AWO-L onderzoek naar wonen met zorg vanuit de gemeenschap

Naast het Deltaplan Maastricht-Heuvelland werken overal in Nederland organisaties aan nieuwe woon-, zorg en leefconcepten waarin gemeenschapsvorming centraal staat. Partijen zoals gemeenten, woningbouwvereniging, burgers, welzijnsorganisaties en zorgorganisaties werken hierin samen om een betekenisvol dagelijks leven te realiseren voor ouderen met een intensieve zorgvraag. De AWO-L onderzoekt verschillende van deze initiatieven, waaronder Vitale Gemeenschappen (De Zorggroep), Powered by Proteion (Proteion), Thuis met zorg van IJsselheem (IJsselheem, Zwolle). Voor een overzicht van innovatieve woonvormen specifiek voor mensen met dementie zie onze factsheet.

www.awolimburg.nl > factsheet

"Er ontstaat een gezamenlijk gevoel: we doen dit samen voor het welzijn van ouderen."

De samenwerking leidt ook tot praktische initiatieven in de wijk. Zo wordt er maandelijks een gezamenlijk ontbijt georganiseerd, volledig opgezet door vrijwilligers uit de buurt. Zij hebben daarbij extra oog voor bewoners die wat meer aandacht kunnen gebruiken. Samen met de gemeente, Envida en Krijtland Wonen wordt gekeken wie kan aansluiten, maar het zijn vooral de vrijwilligers en de wijkverbinder die weten wat er speelt. "Zij kennen de bewoners en zien wie een steuntje in de rug nodig heeft", vertelt Marlies. "Dit soort initiatieven lijken klein, maar maken veel verschil. Mensen ontmoeten elkaar, kijken meer naar elkaar om en dat helpt om langer zelfstandig thuis te blijven wonen."

Onderzoek dat meeloopt

Volgens Marlies is er tegelijkertijd behoefte aan meer kennis. "We doen veel op ervaring en gevoel. Er is weinig overzicht van wat wel en niet werkt." Onderzoek kan helpen om patronen te herkennen en ervaringen te vergelijken. Dat is ook waarom onderzoek vanaf het begin onderdeel is van het Deltaplan, legt Petra uit. "We denken dat woonzorgzones bijdragen aan toekomstbestendige zorg, maar we willen dat ook onderbouwen. Wat zijn de succesfactoren? En waar lopen we tegenaan?" Onderzoekers helpen om met afstand te kijken. "Wij zitten dicht op de praktijk. Onderzoekers kunnen verbanden leggen en inzichten teruggeven." Het onderzoek richt zich onder andere op bewoners-ervaringen, samenwerking tussen professionals en de rol van de gemeenschap. Door meerdere woonzorgzones te volgen, ontstaat kennis die ook voor andere regio's bruikbaar is.

Wat merken bewoners en professionals?

Uiteindelijk draait het om wat bewoners en professionals hiervan merken. "Bewoners moeten zich prettig voelen in hun wijk," zegt Petra. "Ze moeten weten waar ze terechtkunnen als ze hulp nodig hebben, en mensen om zich heen hebben die hen kennen." Voor professionals hoopt zij dat samenwerken vanzelfsprekender wordt. "Dat je elkaar kent, vertrouwt en samen verantwoordelijkheid voelt." Het Deltaplan heeft daarin al eerste stappen gezet. "Waar organisaties eerder vooral vanuit hun eigen rol werkten, zoeken mensen elkaar nu makkelijker op. Er ontstaat een gezamenlijk gevoel: we doen dit samen voor het welzijn van ouderen."

Partners Deltaplan in gesprek

Als ik later oud ben...
Wil ik nog goed kunnen lopen, zonder wandelstok, en gezond zijn. Zodat ik veel dingen kan blijven doen met mijn familie die ik nu ook fijn vind zoals bijvoorbeeld voetballen. Daarom wil ik nooit ver weg zijn van mijn familie.

Wout *11 jaar*

Als ik later oud ben...
Wil ik graag een kleinzoon waarmee ik samen leuke dingen kan doen. Ik speel nu graag kaartspelletjes of memory met mijn opa en oma. Ik hoop dat mijn geheugen later nog goed genoeg is, zodat ik dat ook met mijn kleinkinderen kan doen.

Thomas *8 jaar*

Als ik later oud ben....
Dan breng ik hopelijk veel tijd door in ons familiehuis In Normandië, waar kinderen, familie en vrienden komen en gaan. Dagen gevuld met lange wandelingen, zon en zee, goede boeken en een goed glas wijn in de Bar du Port. En vooral... verbonden blijven met en van betekenis zijn voor anderen, met de vrijheid om de eigen koers van mijn leven te bepalen.

Suzanne *60 jaar*

Als ik later oud ben...
Wil ik vooral zo lang mogelijk zelfstandig blijven. Zelf kunnen douchen, koken en nog wat in de tuin werken. En het allermooiste lijkt me om mijn achterkleinkinderen te zien opgroeien en er samen op uit te gaan — en af en toe gezellig uit eten met de seniorenvereniging.

Helga *92 jaar*

Als ik later oud ben...
Dan hoop ik dat mijn vrouw en (klein?)kinderen gezond en gelukkig zijn. Voor mezelf wens ik vooral mentaal gezond te blijven. Bewust, kalm, liefdevol en gelukkig de realiteit te kunnen zien zoals ze is.

Niels *44 jaar*

Als ik later oud ben....
Hoop ik terug te kijken op een gezond en waardevol leven. Een leven waarin ik heb genoten, hard gewerkt en ook ruimte heb genomen voor avontuur, groei en nieuwe ervaringen. Ik hoop dat ik dat heb kunnen doen met een gelukkig en liefdevol gezin, en met mensen om mij heen die mij dierbaar zijn. Tegelijkertijd kijk ik met nieuwsgierigheid en lichte zorgen naar de toekomst. Vragen over werk, pensioenleeftijd en de wereld om ons heen horen daarbij. Ik hoop vooral dat ik, als ik later oud ben, iets moois heb achtergelaten voor anderen en dat ik met een tevreden gevoel kan terugkijken.

Jeanot *21 jaar*

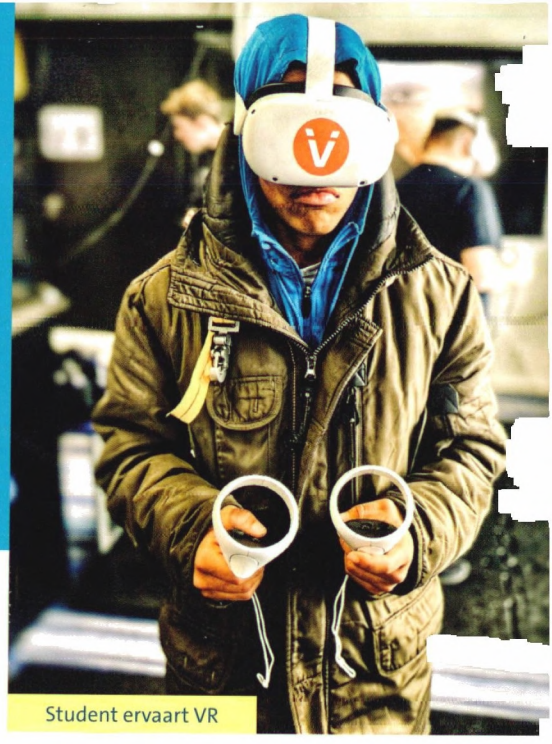

Als ik later oud ben...
Hoop ik samen met mijn vrouw te kunnen blijven genieten van de mooie Caribische cultuur en natuur. Daarnaast hoop ik ook met veel plezier te kunnen genieten van onze kinderen en kleinkinderen en van de mooie dingen die mijn vrouw en ik hen hebben geleerd. Uiteraard, zal ik als ik oud ben ook niet stil blijven zitten en zal ik iets blijven doen voor de maatschappij en de zorg.

Pascal *55 jaar*

Onderzoekend vermogen als motor voor innovatie

"Onderzoek klinkt voor veel mbo-docenten abstract," zegt Roel Peijs, docent-onderzoeker bij VISTA College. "Maar als je het koppelt aan een concrete vraag uit een willekeurige klas, wordt het ineens heel relevant."

Student ervaart VR

Binnen VISTA zijn twee zogenoemde practoraten actief waarin docenten één dag per week onderzoek doen naar vraagstukken rond didactiek, technologie en gepersonaliseerd leren. Dat noemen ze het versterken van het onderzoekend vermogen: kritisch kijken naar je eigen onderwijspraktijk en systematisch zoeken naar verbetering. "Als je je ergens echt in verdiept, in mijn geval in mbo-studenten met autisme, verandert dat je blik. Ik begrijp studenten met autisme nu veel beter. Je wordt minder snel veroordelend en kunt het gesprek inhoudelijker voeren. Dat versterkt de relatie."

Podcast Practoraat

In de Kletspodcast van de AWO-L ging Elke Prumpeler-Heijligers in gesprek met haar collega Gieke van Buren, onderwijsdeskundige bij Gilde Opleidingen. Ze vertelt over wat het practoraat van Gilde Opleidingen inhoudt en hoe ze de toekomst van het onderwijs ziet.

Spotify > podcast

Tijdens het AWO-L symposium 2025 liet Roel zien hoe onderzoek kan leiden tot concrete producten. In samenwerking met Zuyd Hogeschool en de Belgische hogeschool UCLL werd de VR-app conVRsatie ontwikkeld: een oefenscenario waarin studenten met autisme communicatieve vaardigheden trainen in Virtual Reality (VR): een veilige, virtuele omgeving. Het project werd gefinancierd door Erasmus+ en is inmiddels vrij beschikbaar voor andere scholen. "Soms start je een project met een duidelijk afgebakende vraag, maar ontdek je onderweg dat de impact groter is dan verwacht. De app die we voor één specifieke doelgroep ontwikkelden, bleek al snel veel breder inzetbaar — en daarmee voor veel meer studenten van waarde. Misschien is dat wel het mooiste resultaat. Dat geeft energie en bevestigt dat investeren in onderzoek loont. Wat me tijdens het symposium vooral bijbleef, waren de reacties uit het werkveld. Mensen begonnen meteen mee te denken: 'Dit kunnen wij ook gebruiken.' Dat soort gesprekken maakt duidelijk dat wat we ontwikkelen echt leeft."

Roel Peijs

Roel Peijs op het AWO-L symposium

De samenwerking met onderzoekers ervaart Roel als wederzijds leerzaam. “Onderzoekers helpen ons om scherp te formuleren wat we willen weten. En wij brengen de praktijkervaring in: wat is haalbaar in een klas, wat werkt voor studenten?” Innovaties zoals VR zijn volgens hem geen doel op zich, maar een middel. “Simulatieonderwijs biedt een veilige leeromgeving en sluit aan bij de realiteit van zorg en begeleiding. Uiteindelijk leidt dat tot beter voorbereide professionals en dus tot betere zorg.”

“Wat we ontwikkelen leeft dus echt.”

Screenshot uit de ConVRsatie app

De ConVRsatie app is vrij toegankelijk
Heeft dit artikel je interesse gewekt en wil je gratis toegang tot de app?
Neem dan contact op met Roel Peijs.

LinkedIn > Roel Peijs

De Limburgse AWO is een beetje te bescheiden

De baas van de ene academische werkplaats ouderenzorg die de andere komt beoordelen? Is dat niet raar? Hoogleraar ouderengeneeskunde Wilco Achterberg moet lachen: "Nee hoor, dat is bewust gedaan. We zijn geen concurrenten, we zijn vrienden. En tijdens zo'n visitatie: kritische vrienden."

Wilco is voorzitter van de Leidse AWO; het Universitair Netwerk voor de Care sector Zuid-Holland (UNC ZH). En hij was een van de deskundigen die, in het kader van de beoordeling van alle zes AWO's, in Limburg op bezoek kwam. "We waren te gast in Hoeve Overhuizen in Bocholtz, zo'n prachtige grote hofboerderij die nu een verpleeghuis van Meander is. Daaraan zag je al meteen wat de kracht van deze AWO is: de inbedding in de regio. De zorginstellingen, de universiteit, hogeschool en mbo-scholen werken héél erg nauw samen. Heel verschillende sectoren, maar het is ze gelukt om de connectie te vinden, ook via duobanen, de linking pins. Ze hebben veel energie gestopt in de implementatie van kennis, en dat is geweldig goed geslaagd."

Die hechte band, zegt Wilco, zie je niet zo bij de andere netwerken. "Daar zijn we allemaal jaloers op. Wij hebben in Zuid-Holland *ik weet niet hoeveel* mbo's, hbo's en ook wat universiteiten. Ik denk dat het een voordeel is als je in een relatief kleine regio met slechts een paar spelers van doen hebt. Waar je elkaar kent en ook iets gunt. De opstelling is minder concurrent-achtig. Men wil leren van en met elkaar, zonder haantjesgedrag."

Te bescheiden

Dat laatste is niet alleen maar gunstig: "De Limburgse AWO is een beetje te bescheiden. Als ze in de Randstad iets bedenken gaat dat met een hoop tromgeroffel: voordat de eerste steen gelegd is, is het gebouw al een monument. Nou moet je dat natuurlijk niet overnemen maar er gebeuren geweldige dingen in Limburg en die dringen niet altijd door in de rest van Nederland. Ik heb het niet zozeer over de universiteit, die gaat wel de boer op, maar de andere partners zijn soms te bescheiden. Ze hebben genoeg in huis waar anderen van kunnen leren."

Instappen op een rijdende trein

Intussen heeft de AWO-L aan schaalvergroting gedaan, het netwerk is van het zuiden uitgebreid naar de hele provincie en dat was "wel een dingetje", zegt Achterberg. "Het is een goede stap geweest, maar voor de nieuwe partners was het niet eenvoudig om op een rijdende trein te springen. In het zuiden waren de partners al sterk op elkaar ingespeeld; die onderlinge betrokkenheid was er in de rest van Limburg nog niet vanzelfsprekend. Aan dat vertrouwen moest de AWO-L zorgvuldig bouwen."

Andere focus

Wat de evaluatiecommissie verder opviel: "De focus van de AWO-L is wat verschoven. Eerst ging het ze vooral om de inhoud van de zorg en welke interventies daar nodig zijn. Nu is er meer aandacht voor de vraag: hoe krijg je dat voor elkaar? Ook omdat we dezelfde dingen met minder geld en minder mensen moeten gaan doen. Dat betekent — en dat is heel goed — meer aandacht voor beleid, met in het achterhoofd de gedachte dat het hogere doel, verbetering van de zorg, alleen te bereiken is als je je met het beleid en de organisatie ervan bemoeit. En belangrijk daarbij: het uitgangspunt is dat de zorgsector zélf de nodige veranderingen doorvoert, dat is echt hun verantwoordelijkheid."

Niet zes jaar wachten

Een elementair dilemma bij AWO's, zo blijkt uit het landelijke evaluatierapport, is de spanning tussen de wetenschap die per definitie op de langere termijn werkt (Wilco: "Zo'n 6 jaar voor een promotie; je hebt niet zomaar iets bewézen") en de behoefte van de zorgsector aan kennis op de korte termijn. "Een ziekenverzorgende die een vragenlijst heeft ingevuld laat je niet zes jaar wachten op het resultaat. Dus je moet proberen om kennis sneller terug te koppelen. We hebben er veel over

Wilco Achterberg

Vijf andere academische netwerken ouderenzorg
Naast de AWO-L, bestaan er nog 5 andere academische netwerken ouderenzorg die op structurele wijze wetenschappelijk onderzoek doen, samen met zorgorganisaties in de langdurige ouderenzorg. Sinds 2018 krijgen deze netwerken structurele cofinanciering van het ministerie van VWS. Zo wordt de bestaande infrastructuur voor wetenschappelijk onderzoek in de langdurige ouderenzorg versterkt.

De financiering wordt uitgevoerd door ZonMw vanuit het programma Kennisinfrastructuur Academische Werkplaatsen Ouderenzorg.

SANO samenwerkende academische netwerken ouderenzorg

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

ZonMw

gediscussieerd en ik zag dat dat echt op het netvlies zit van de AWO-onderzoekers in Limburg. Ze komen ook met andere manieren van kennisoverdracht. Minder lange wetenschappelijke artikelen maar samen met de onderwijsinstellingen ook *micro-learning*, zeg maar korte lesblokjes die veel effectiever zijn, gastcolleges van linking pins, studiedagen met docenten. Daar hebben ze echt een stap in gemaakt."

Kunstharten en embryo's

Na al die lof: is de AWO-L de beste? Wilco beaamt het zonder ook maar een aarzeling: "Ja, geen twijfel mogelijk." Daar helpt haar positie binnen de Universiteit Maastricht aan mee. "De meeste AWO's, de mijne ook, zijn niet aan de universiteit zelf maar aan een universitair medisch centrum verbonden. In zo'n UMC vinden ze ouderenzorg vaak minder belangrijk dan zaken als kunstharten of embryo's. Maar een universiteit, die heeft maatschappelijke taken. En als je dan ook nog een bestuursvoorzitter als Rianne Letschert hebt, die altijd de loftrompet over de AWO-L steekt; dat is gunstig. En ook de huidige voorzitter, Hilde Verbeek — lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen — is een belangrijke aanjager. Kortom, de kansen die ze kregen, die hebben ze gepakt."

Achter de schermen met...

Fleur Sijmons-Ruiters
accountmanager Leven Lang Ontwikkelen
domein Gezondheidszorg en Welzijn
bij Zuyd Hogeschool

Wat is jouw motivatie om in de ouderenzorg te werken?
Ik werk niet direct ín maar wel vóór de ouderenzorg. Vanuit Zuyd Professional verzorgen we onderwijs voor professionals in zorg en welzijn. Zo hebben we onlangs de ZELF-scholing verzorgd voor verschillende ouderenzorgorganisaties die aangesloten zijn bij ZorgConnect Zuid-Limburg.

Ik vind het waardevol om bij te dragen aan ontwikkelingen die echt verschil maken. Door onderwijs, onderzoek en praktijk dichter bij elkaar te brengen, kunnen we nieuwe inzichten niet alleen ontwikkelen, maar ook daadwerkelijk toepassen en borgen in de dagelijkse zorgpraktijk.

ZorgConnect Zuid-Limburg
ZELF-scholing staat voor: Zelfredzaamheid, Eigen regie, Levenskwaliteit en Functionaliteit. Deze scholing ontwikkeld om zorgprofessionals te ondersteunen bij het stimuleren van de zelfredzaamheid van verpleeghuisbewoners.

YouTube > video

Hoe ben jij actief binnen/met de AWO-L?
Zuyd Hogeschool is een trotse partner binnen de AWO-L. We werken in de 'onderwijskolom' samen met andere onderwijspartners op mbo- en wo-niveau, zoals VISTA, Gilde en de Universiteit Maastricht. Als accountmanager Leven Lang Ontwikkelen (LLO) ben ik vooral betrokken op het gebied van valorisatie: ik zet me in om onderzoeksresultaten te vertalen naar producten die kunnen landen in het onderwijs. Onze docenten zijn natuurlijk experts in didactiek: zij kunnen aan de slag met inhoudelijke onderzoeksresultaten en weten hoe ze die aantrekkelijk aan de man kunnen brengen.

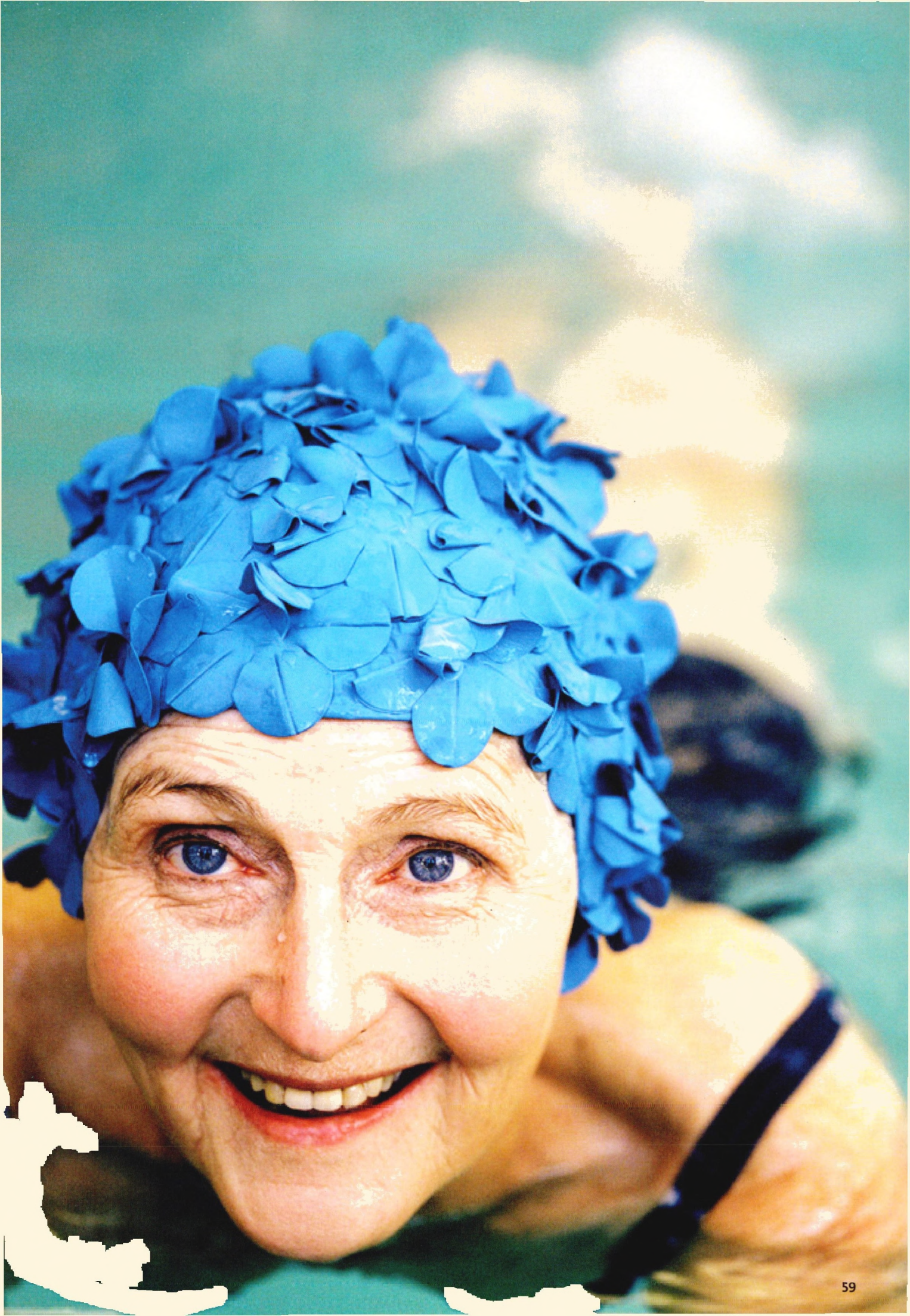
Hoe werk je samen aan onderzoek?
Zelf doe ik geen onderzoek, mijn rol is verbinden. Ik maak deel uit van de projectgroep Onderwijs. Enkele malen per jaar komen we bij elkaar om te inventariseren welke onderzoeksresultaten en producten 'rijp' zijn om te vertalen naar scholingsproducten, zoals trainingen, workshops of lessen. Bij Zuyd Hogeschool kijk ik op mijn beurt waar deze scholingsproducten een plek kunnen vinden in opleidingen, professionaliseringstrajecten en werkprocessen. De ZELF-scholing die ik al eerder noemde is daar een voorbeeld van.

Wat leer je van onderzoekers en wat leren zij van jou?
Van onderzoekers leer ik vooral hoe zorgvuldig, methodisch en onderbouwd zij naar vraagstukken kijken. Hun manier van analyseren scherpt ook mijn eigen blik op ontwikkelingen en behoeften in de zorgsector.

Maar wetenschappelijk onderzoek kost veel tijd, terwijl je de zorg zo goed en snel mogelijk wil kunnen ondersteunen. Soms loopt het onderzoek nog en is er al wel een duidelijke vraag vanuit de praktijk. Wacht je dan op de resultaten of ga je alvast aan de slag met wat we wél al weten? Ik kies daarin voor een pragmatische aanpak: het momentum benutten en werken met *best practices*.

Wat is de meerwaarde van praktijkervaring?
De vragen van zorgprofessionals zijn voor ons als onderwijsinstelling essentieel. Zij zijn immers onze klanten. Hun ervaringen, uitdagingen en inzichten zijn bepalend voor hoe wij het LLO-onderwijs ontwikkelen en aanbieden.

Wat is je wens voor de toekomst van de ouderenzorg?
Mijn wens is dat de ouderenzorg een sector blijft waar leren vanzelfsprekend is: een omgeving waarin werken, leren en onderzoeken hand in hand gaan. Een sector waarin medewerkers geschoold worden op basis van de nieuwste inzichten en waarin innovatie een duurzame plek krijgt. Zo kunnen zowel ouderen als professionals elke dag profiteren van de beste kennis die we samen ontwikkelen!

Passende zorg door bewust minder te doen

In de (ouderen)zorg doen we veel, soms zelfs te veel. Steeds vaker klinkt de vraag: draagt alles wat we doen daadwerkelijk bij aan het welzijn van de cliënt? Of doen we soms vooral wat we altijd al deden? Dagelijks voeren verpleegkundigen en verzorgenden handelingen uit die ooit logisch leken, maar waarvan we inmiddels weten dat ze weinig tot geen meerwaarde hebben voor de cliënt. Precies op het achterwege laten van deze zorg richt het project Beter Laten zich.

Vijf zorgorganisaties slaan de handen voor dit project ineen: Zuyderland Medisch Centrum, VieCuri, Vivantes, MeanderGroep Zuid-Limburg en Envida. Daarmee verbindt het initiatief het ziekenhuis, het verpleeghuis én de wijkzorg. Elke organisatie heeft een eigen ambassadeur die het gedachtegoed in de praktijk uitdraagt. Michelle Pang (onderzoeker aan de Universiteit Maastricht), Edith Martens en Sandra Penders (verpleegkundigen en ambassadeurs binnen Zuyderland) vertellen ons graag meer over het project.

Samen leren in de praktijk

Veranderen doe je samen, op de plek waar het werk plaatsvindt. In een 'lerend netwerk' werken zorgverleners uit verschillende organisaties samen aan verbetering. Zij bepalen zélf welke handeling zij willen aanpakken. Die keuze maken zij onder andere op basis van de landelijke *Beter-Laten-lijst*: een lijst opgesteld door de beroepsvereniging van Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland (V&VN) met verpleegkundige handelingen waarvan is aangetoond dat deze niet werken of zelfs schade veroorzaken. "Daarnaast kijken we mee op de werkvloer, laten we zorgmedewerkers een vragenlijst invullen en gaan we met hen in gesprek", zegt Edith. "Een belangrijk hulpmiddel bij het kiezen en ontwikkelen van een strategie is de TIP-toolbox (Translating Innovations into Practice). Dat is een praktisch en interactief innovatiespel dat past bij verschillende opleidingsniveaus. Teams brengen daarmee hun eigen werksituatie in kaart. Ze bespreken waarom bepaalde handelingen nog worden uitgevoerd en welke stappen nodig zijn om daarmee te stoppen."

Michelle vult aan: "Wij als onderzoekers volgen dit proces van dichtbij. Wat helpt of belemmert zorgprofessionals om handelingen achterwege te laten? Hoe wordt de aangepaste TIP-toolbox gebruikt en welke effecten heeft het stapsgewijs loslaten van onnodige zorg op de zorgpraktijk? Zo wordt praktijkervaring vertaald naar kennis die ook voor andere organisaties waardevol is."

De rol van ambassadeurs: eigenaarschap in de praktijk

Een sleutelrol in het project is weggelegd voor de Beter Laten-ambassadeurs. Bij Zuyderland vervullen Edith en Sandra die rol. Michelle is heel enthousiast over deze ambassadeurs: "Dit zijn verpleegkundigen die het thema binnen hun organisatie levend houden en ze vormen de schakel tussen onderzoek en praktijk. Zij stellen vragen als: Waarom doen we dit eigenlijk? Wat levert het op voor de cliënt? En kan het ook anders? Ambassadeurs zorgen niet alleen voor bewustwording, maar ook voor verbinding. Ze brengen ervaringen uit de praktijk samen, delen successen én worstelingen, en helpen collega's om het gesprek aan te gaan. Juist die open dialoog maakt het verschil."

Autonomie-ondersteunend gedrag

Bij het gericht keuzes maken ten aanzien van het bieden van passende zorg, hoort ook het bevorderen van de autonomie van de cliënt. Hoewel een echte definitie van autonomie-ondersteunend gedrag nog ontbreekt, gaat het erom dat de cliënt zichzelf kan zijn, controle ervaart over het eigen leven, eigen keuzes kan maken en nog zoveel mogelijk zelf doet.

Botana Gronek, M. et al. (2025). Nursing theories as guidance for autonomy support in activities of daily living: a scoping review. BMC nursing, 24(1), 479.

De belangstelling binnen Zuyderland bleek groot. Na een oproep aan teamleiders meldden zich meer afdelingen dan verwacht. "We hebben moeten selecteren," vertelt Sandra. "Maar de andere teams houden we wel op de hoogte van de ontwikkelingen."

Sandra werkt als verpleegkundige op de afdeling orthopedie in Sittard en volgt daarnaast een master Gezondheidsinnovatie. Ze is ook lid van de commissie Passende Zorg van het ziekenhuis. "Juist daarom is Beter Laten voor mij waardevol," vertelt ze. "Er ontstaat een koppeling tussen beleid, onderzoek en de dagelijkse praktijk." Ook de locatie van Zuyderland in Heerlen doet mee aan het project. Daar werkt Edith als verpleegkundige op de Multi Disciplinaire Trauma Unit (MDTU).

Voor Edith valt het project aan alle kanten positief uit. "De samenwerking met de AWO-L onderzoekers liep erg goed. Wij ambassadeurs zijn praktische mensen die graag actie ondernemen en dingen doen. De onderzoekers bewaken de kwaliteit van het onderzoek en zo versterken we elkaar. Voor mij is het een hele fijne, maar ook nieuwe ervaring om kartrekker van een onderzoeksproject te zijn en mee te mogen denken over het wat en hoe. Ik heb zin in het vervolg!"

Waarom stoppen zo lastig is

Dat verpleegkundigen soms handelingen blijven uitvoeren die ze zelf overbodig vinden, is herkenbaar. "Het zijn vaak automatismen," zegt Sandra. Ook verwachtingen van patiënten en groepsdruk spelen een rol. "En eerlijk is eerlijk: iets overnemen gaat vaak sneller dan ernaast staan en begeleiden."

Concrete voorbeelden maken duidelijk waar het over gaat. Zo hoeft een katheter volgens nieuwe richtlijnen niet meer steriel ingebracht te worden. Steriele handschoenen zijn dus niet nodig, wat tijd en materiaal bespaart. Ook het verminderen van overbodige lagen in bed, zoals pyjamabroeken, celstofmatjes, steeklakens en glijzeilen, bespaart tijd en materiaal. Dit draagt bovendien bij aan het voorkomen van decubitus. "We gebruiken ze vaak voor de zekerheid," aldus Sandra, "maar liever zonder. Dat vraagt wel om vaker controleren en om uitleg aan patiënten."

> "Eerlijk is eerlijk: iets overnemen gaat vaak sneller dan ernaast staan en begeleiden."

Moed om minder te doen

Bewust laten vraagt lef. Het betekent routines ter discussie stellen, het gesprek aangaan met collega's en cliënten en soms tegen de stroom in zwemmen. Maar het levert ook iets op: ruimte voor aandacht, tijd voor zorg die ertoe doet en professionals die zich eigenaar voelen van hun handelen.

Leren van 'mijn maatje': onderzoek dat de zorgpraktijk raakt

Imke Bloemen (links) en Nicole Smeets

Goed contact maken met mensen met dementie is niet altijd vanzelfsprekend. Hoe kun je daar als zorgprofessional beter in worden? En kan de miMakkusmethodiek daarbij helpen? Deze vragen staan centraal in het afstudeeronderzoek van Imke Bloemen en Nicole Smeets, beiden in het derde en daarmee laatste jaar van hun opleiding tot specialist ouderengeneeskunde (SO). Het onderzoek voeren zij uit in het kader van de *wetenschappelijke leeropdracht*: het opleidingsonderdeel waarin specialisten in opleiding onderzoek doen naar vraagstukken die zij zelf tegenkomen in de zorg. Daarmee ontwikkelen zij hun wetenschappelijke vaardigheden én leveren zij een bijdrage aan meer onderbouwde zorg voor ouderen.

"Tijdens het eerste jaar van de opleiding schreven we een onderzoeksvoorstel voor de wetenschappelijke leeropdracht," vertelt Imke. "Ik werkte toen bij zorgorganisatie Proteion en kwamen daar in aanraking met de miMakkusmethode. De kern is contact maken, aansluiting vinden bij iemand bij wie dat niet vanzelfsprekend is, zoals bij mensen met dementie. Dat vond ik meteen interessant: hier wil ik meer over weten." Nicole vult aan: "We wilden ons allebei graag verdiepen in belevingsgerichte zorg, dus het was mooi dat we dit onderwerp samen konden onderzoeken. Want in het tweede en derde jaar van de opleiding kregen we de ruimte om het onderzoek daadwerkelijk uit te voeren."

Van theorie naar toepassing

Binnen Proteion waren al professionele miMakkers actief, dat letterlijk 'mijn maatje' betekent. Nu kregen ook zorgmedewerkers een driedaagse training in de methodiek van Stichting miMakkus, gevolgd door coaching op de werkvloer. "Hierin leerden ze bijvoorbeeld om meer te vertragen en beter te kijken naar wat iemand met dementie laat zien", legt Imke uit. "Niet meteen reageren of iets willen oplossen, maar eerst echt contact maken."

Voor hun onderzoek wilden Imke en Nicole weten wat deze training oplevert voor de dagelijkse zorg. Daarom bevroegen ze zorgmedewerkers na de training. Zijn zij beter in staat persoonsgerichte zorg te bieden aan mensen met dementie? "Het is belangrijk om te beginnen bij de basis nu we deze methode willen implementeren. Wanneer de medewerkers door deze training hun werk met meer plezier en voldoening kunnen doen, begint daar al het positieve effect. Dan kan in de toekomst ook het effect op de bewoners worden onderzocht", vertelt Nicole. De analyse van deze gesprekken is inmiddels in volle gang. Maar omdat het onderzoek gecombineerd wordt met hun opleiding én werk als arts, verloopt dit in een ander tempo dan bij fulltime onderzoek. Soms best uitdagend.

Blijven leren in de ouderenzorg

Gelukkig ervaren beide artsen voldoende steun op onderzoeksgebied: "We hebben les gehad over kwalitatief onderzoek", vertelt Imke. "Ook is er vanuit de universiteit en Proteion een vaste begeleider met wie we kunnen overleggen wanneer er inhoudelijk vragen zijn." Het onderzoek leidt uiteindelijk tot een Nederlandstalig artikel, maar de opbrengst gaat verder dan dat, vertelt Nicole: "Ons belangrijkste doel is de meerwaarde van de methodiek inzichtelijk maken voor Proteion. Het is me opnieuw duidelijk geworden hoe belangrijk gedrag en aandacht zijn in de zorg voor mensen met dementie. Veel zorgmedewerkers merken dat kleine veranderingen al verschil maken." Waardevol dus om de impact van zo'n training te onderzoeken. "In de drukte van de dagelijkse zorg sta je niet altijd stil bij wat we al weten of niet weten over een bepaalde interventie", zegt Imke. "Door hier zelf mee bezig te zijn, ga je bewuster zoeken naar literatuur en beter nadenken over waarom je iets doet." Volgens Imke en Nicole laat dit zien waarom het zo belangrijk is dat onderzoek een vast onderdeel is van de opleiding. "Onderzoek helpt je om te blijven leren. En dat is hard nodig in de ouderenzorg!"

Specialist ouderengeneeskunde

De opleiding tot specialist ouderengeneeskunde (SO) aan de Universiteit Maastricht bestaat vijf jaar. Tijdens een bijeenkomst in Kerkrade werd stilgestaan bij deze mijlpaal, samen met AIOS (artsen in opleiding tot specialist), opleiders, onderzoekers, bestuurders en andere betrokkenen uit de ouderenzorg. Tijdens deze bijeenkomst was duidelijk zichtbaar dat de opleiding Ouderengeneeskunde in Maastricht opleidt voor en door de regio. Voor de AWO-L is de opleiding van groot belang: goed opgeleide specialisten ouderengeneeskunde zijn essentieel voor de kwaliteit en toekomst van de ouderenzorg. De opleiding Ouderengeneeskunde Maastricht legt niet alleen de basis voor het werk in de zorgpraktijk, maar heeft ook als doel specialisten ouderengeneeskunde op te leiden die een rol kunnen spelen in onderzoek, onderwijs en opleiden in de ouderengeneeskunde.

MiMakkusmethodiek

De miMakkusmethodiek is een benadering die voortkomt uit het werk van de miMakkus clowns, die veel mensen kennen uit de ouderenzorg. Waar de clown zich richt op het maken van contact via spel en beleving, vertaalt de methodiek deze principes naar het dagelijks handelen. Door bewust gebruik te maken van lichaamstaal, mimiek en nabijheid, leren professionals beter aan te sluiten bij mensen met dementie.

Colofon

Tekst en (eind)redactie
Audrey Beaulen
Erica de Vries
Hilde Verbeek
Irma Everink
Judith Urlings
Suzanne Rijcken
Tula Verhalle
Wammes Bos

Fotografie
Harry Heuts
Tula Verhalle

met dank aan alle AWO Limburg organisaties voor het beschikbaar stellen van beeldmateriaal

Vormgeving & opmaak
BURO BONNÉ

Drukwerk
Drukkerij Pietermans

Jaar
2026

In opdracht van
Academische Werkplaats Ouderenzorg Limburg

awolimburg.nl

Met wetenschappelijk onderzoek het leven, de zorg en het werk in de ouderenzorg verbeteren

BURO BONNE | 1556

meandergroep

Sevagram

Envida

zuyderland

cicero zorggroep thuis | revalidatie | wonen

VIVANTES OUDERENZORG

De Zorggroep

proteion

land van horne

Zuyd Hogeschool ZUYD

gildezorgcollege

VISTA college

Maastricht University

Ingediend in de vergadering van Provinciale Staten van 7 november 2025

Limburgs Parlement

2e Gewijzigde Motie 3234

Motie Brede aanpak vergrijzing

Provinciale Staten van Limburg, in vergadering bijeen op 7 november 2025,
Gelezen het GEWIJZIGD G-25-020 Statenvoorstel inzake Programmabegroting 2026, brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00838353)

Constaterende dat:

- Dat Limburg de provincie is die het snelste en sterkste (dubbel) vergrijst
- Dat Limburg nu al binnen Nederland het hoogste aantal 65 plussers kent
- Dat het landelijke beleid is gericht op langer thuis blijven wonen, ook als de gezondheid fors achteruit gaat
- Dat het aantal 80 plussers in 2035 verdubbeld is ten opzichte van nu
- Dat eenzaamheid onder ouderen een aanzienlijk probleem is, waarbij meer dan 40 % van 75 plussers aangeeft zich wel eens eenzaam te voelen, dit loopt op tot 60 % bij 85 plussers
- Dat bij 75 plussers sociale eenzaamheid de meest voorkomende vorm is terwijl bij 85 plussers emotionele eenzaamheid het meest ervaren wordt
- Dat de beroepsbevolkingsgroep juist daalt; nu is 1 op de 3 inwoners 55 plus, in de periode 2030-2035 zal 1 op de 3 inwoners 65 plus zijn
- Dat leefbaarheid als rode draad door het coalitieakkoord en de beleidskaders loopt en bij de maatschappelijke ontwikkelingen de demografische verandering als eerste benoemd is
- Dat de focus in die demografische verandering vooral ligt op de ontgroening of dalende beroepsbevolking
- Dat juist op deze leeftijdsgroep de druk zal toenemen omdat ze ook als bijvoorbeeld mantelzorger actief zijn
- Dat nu al 1 op de 4 werknemers aangeeft als mantelzorger actief te zijn en 1 op de 3 50 plussers voor een naaste zorgt
- Dat in Limburg bijna 1 op de 8 mantelzorgers aangeeft zo overbelast te zijn dat ze zelf hulpbehoevend dreigen te worden

Overwegende dat:

- Gezond oud worden ook bevordert wordt door gemeenschapszin en van waarde te kunnen zijn; bijvoorbeeld door het helpen van anderen of het doen of ontvangen van vrijwilligerswerk
- Onderzoek aantoont dat eenzaamheid, sociaal isolement en alleen-leven de kans op vroegtijdig overlijden kan verhogen met ongeveer 30 %
- We op het gebied van wonen en leefbaarheid initiatieven ondersteunen om meerdere generaties bij elkaar te brengen
- We constateren dat er meer nodig is dan het bij elkaar brengen van mensen of generaties om ook de gemeenschapszin, het omzien naar elkaar en deelname aan de samenleving te behouden of versterken
- Door het beleid om ouderen langer thuis te laten blijven wonen de community care of gemeenschapszorg steeds belangrijker zal worden

- Ondanks de veelheid aan initiatieven wordt geconstateerd dat eenzaamheid toeneemt (zoals uit de analyse blijkt beschreven in de mededeling portefeuillehouder inzake vervolgaanpak eenzaamheid)
- Dat er een vervolgaanpak eenzaamheid ontwikkeld gaat worden, waarin de provincie een verbindende rol zal nemen
- Dat in deze vervolgaanpak een integraal perspectief op de (dubbele) vergrijzing nodig is die de opgedane kennis en ervaring, de analyse en het landelijk beleid met elkaar verbindt
- Dat dit integrale perspectief duidelijk kan maken wat wij als provincie nog kunnen doen om de eenzaamheid te bestrijden, de sociale cohesie te bevorderen en het sociale en fysieke domein nog meer te verbinden specifiek voor de doelgroep ouderen
- Dat we in Limburg een brede en integrale aanpak vergrijzing nodig hebben waarbij we de aandacht voor de oudste ouderen prioriteren

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

1. Om, binnen de vanuit het Beleidskader Samenleven en Bestaanszekerheid gevoerde vervolgaanpak eenzaamheid, specifiek te onderzoeken hoe (dubbele) vergrijzing in Limburg in relatie staat tot eenzaamheid, eenzaamheidsproblematiek en sociale cohesie
2. Om daarbij te verkennen hoe we vanuit onze provinciale rol kunnen bijdragen aan het verminderen van deze problematiek bij de doelgroep ouderen, met prioriteit voor de oudere ouderen
3. Om samen met relevante partners tot een brede en integrale analyse op het thema (dubbele) vergrijzing te komen waarbij naast naar sociale impact ook wordt gekeken naar o.a. arbeidsmarkt, wonen en zorg
4. De resultaten hiervan aan Provinciale Staten terug te koppelen voor de Voorjaarsnota 2027 en een (onderzoeks) voorstel voor te leggen hoe, binnen de provinciale rol, we tot een brede en integrale (visie op de) aanpak (dubbele) vergrijzing komen

En gaan over tot de orde van de dag

Absil CDA	Wolters PvdA	van Bommel BBB
Franssen LOKAAL-LIMBURG	Koopman VVD	Jenneskens D66

provincie
Limburg

Provinciale Staten

Clustercode	PP	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00939062	**Maastricht**	30 juni 2026
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	30 juni 2026

Onderwerp
G-26-018 Statenvoorstel Beëindiging status ‘Groot Project’ Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar

Geachte Staten,

Hierbij bieden wij u het Statenvoorstel aan ter beëindiging van de status ‘Groot Project’ in het kader van de ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’. Dit Statenvoorstel is conform uw verzoek voorzien van een eindrapportage conform de daarvoor geldende richtlijnen zoals opgenomen in de Regeling Grote Projecten. In aanvulling daarop zijn tevens een aantal specifieke evaluatievragen toegevoegd, conform het verzoek van de Statencommissie Economie en Samenleving op 10 april jongstleden.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

provincie Limburg

Statenvoorstel

Programma en Projecten

Onderwerp	Beëindiging status Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’
Datum	23 juni 2026
G-nummer	G-26-018

Onderwerp

Beëindiging status Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’

Samenvatting

Bij mededeling portefeuillehouder d.d. 17 september 2025 hebben wij uw Staten verzocht (GS DOC-00814841) om conform het bepaalde in artikel 8 lid 1 van de Regeling Grote Projecten over te gaan tot beëindiging van de status ‘Groot Project’ voor het programma ‘Gebieds-ontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ met als reden dat er sinds 2024 op de VDL-site in Born geen nieuwe ontwikkelingen meer hebben plaatsgevonden en de destijds gesloten Anterieure Overeenkomst tussen de Provincie Limburg en VDL Nedcar inmiddels is beëindigd.

Naar aanleiding van dit verzoek heeft de Griffie van uw Staten een sonderend stuk opgesteld dat als bespreekstuk is behandeld tijdens de vergadering van de Statencommissie Economie en Samenleving (ESA) op 10 april 2026.

In dit sonderend stuk zijn door de Griffie drie opties benoemd voor advisering van Provinciale Staten door de Statencommissie ESA:

a. Provinciale Staten adviseren om in te stemmen met het beëindigen van de status Groot Project voor het programma Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar en Voortgangsrapportage 5 te beschouwen als eindevaluatie;
b. Provinciale Staten adviseren om in te stemmen met het beëindigen van de status Groot Project voor het programma Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar en GS te vragen een aparte eindevaluatie op te stellen en deze middels een Statenvoorstel voor te leggen aan Provinciale Staten;
c. Provinciale Staten adviseren om niet in te stemmen met het beëindigen van de status Groot Project voor het project Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar en de huidige werkwijze (voortgangsrapportages als Groot Project) te continueren.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

De Statencommissie heeft zich uitgesproken voor optie b; beëindiging van de status Groot Project en ons college verzocht een eindrapportage op te stellen en deze middels een Statenvoorstel voor te leggen aan uw Staten.

Met dit Statenvoorstel geven wij gehoor aan het verzoek van de Statencommissie ESA. De gevraagde eindrapportage treft u als bijlage bij dit Statenvoorstel aan.

Voorstel

Kennis te nemen van bijgevoegde eindrapportage en in navolging van het besluit van de Statencommissie ESA d.d. 10 april 2026 in te stemmen met het voorstel om conform het bepaalde in artikel 8 lid 1 van de Regeling Grote Projecten over te gaan tot beëindiging van de status ‘Groot Project’ voor het programma ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar

Aanleiding en bestuurlijke context

Gezien het feit dat er sinds 2024 op de VDL-site in Born geen nieuwe ontwikkelingen meer hebben plaatsgevonden en de Anterieure Overeenkomst tussen de Provincie Limburg en VDL Nedcar inmiddels is beëindigd, verzoeken Gedeputeerde Staten Provinciale Staten over te gaan tot beëindiging van de status Groot Project.

Bevoegdheid

Conform artikel 8, 2e lid van de RGP 2025 wordt een verzoek van GS om de status Groot Project voor een project te beëindigen geanalyseerd door de Griffie. Indien de Statencommissie ESA van oordeel is dat de status van Groot Project beëindigd kan worden, dan legt zij haar advies hieromtrent voor aan Provinciale Staten in de vorm van een Statenvoorstel. Hiertoe is besloten in de Statencommissie

Beoogd resultaat

Beëindiging van de status ‘Groot Project’ voor het project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’.

Argumenten

De VDL-locatie in Born is een nieuwe fase ingegaan die geen verband houdt met de eerdere

Gebiedsontwikkeling. De inhoud van het Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ zal daarom niet meer wijzigen. Dat geldt ook voor de voortgangsrapportages in dat kader. De in de vijfde voortgangssituatie (peildatum 1 januari 2024) beschreven situatie zal niet meer wijzigen.

Risico’s en kanttekeningen

Voor wat betreft de realisatie van natuurcompensatie zal monitoring blijven plaatsvinden vanuit de rol die de provincie heeft als bevoegd gezag in het kader van de Omgevingswet (voorheen: Wet natuurbescherming). Tijdens de Statencommissie ESA op 10 april 2026 is daarover toegezegd dat uw Staten jaarlijks geïnformeerd zullen worden over de voortgang, met als eerste peildatum 1-7-2026.

Financiën

Zie hiervoor het in de eindrapportage opgenomen antwoord onder vraag 2.

Communicatie

Niet van toepassing.

Vervolg

Het Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ is beëindigd. Uiteraard is VDL Nedcar wel bezig met een herpositionering van de site in Born. Op het moment dat daarvoor betrokkenheid of medewerking van de Provincie wordt gevraagd, zullen wij Provinciale Staten hierover informeren. Het is aan Provinciale Staten om die ontwikkelingen zo nodig als nieuw Groot Project aan te merken.

Bijlage(n)

1. Informerend stuk vijfde voortgangsrapportage VDL Nedcar, peildatum 1 januari 2024
2. Mededeling portefeuillehouder inzake VDL Nedcar, 17 september 2025
3. Sonderend stuk Griffie Eindevaluatie Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar, 27 maart 2026
4. Eindrapportage Groot Project Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G- 26-018

Onderwerp: Beëindiging status Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’

Provinciale Staten van Limburg;
gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 30 juni 2026
besluiten:

In te stemmen met het opheffen van de status ‘Groot Project’ voor het project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 25 september 2026

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer E.G.M. Roemer, voorzitter

provincie limburg

Provinciale Staten

Clustercode	PP	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00640648	**Maastricht**	23 april 2024
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	23 april 2024

Onderwerp
Vijfde Voortgangsrapportage VDL Nedcar peildatum 1 januari 2024

Geachte Staten,

Op 18 december 2020 heeft u het Provinciale Inpassingsplan (PIP) "Uitbreiding VDL Nedcar" en het daaraan verbonden budgettaire kader vastgesteld en bij amendement 100 besloten het project "Uitbreiding VDL Nedcar" aan te wijzen als Groot Project in het kader van de Regeling Grote Projecten.

Bijgevoegd doen wij u toekomen de vijfde Voortgangsrapportage "Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar", met als peildatum 1 januari 2024.

Zoals bij u bekend is, hebben sinds deze peildatum diverse ontwikkelingen plaatsgevonden, zoals de aankondiging van de tweede ontslagronde op 17 januari jongstleden en de berichten over het niet doorgaan van een deal met een nieuwe opdrachtgever. Omdat deze ontwikkelingen ná de peildatum van 1 januari 2024 liggen, zijn deze niet in de voorliggende voortgangsrapportage verwerkt.

Tegen deze achtergrond en omdat over genoemde ontwikkelingen reeds is gesproken in de vergadering van de Statencommissie ESA op 22 maart jl., vragen wij ons af of het zinvol is om voorliggende rapportage, zoals voorzien, te behandelen tijdens de vergadering van de Statencommissie ESA op 31 mei aanstaande. Wij laten dat evenwel ter beoordeling aan uw Staten.

De volgende (zesde) Voortgangsrapportage met peildatum 1 juli 2024 staat gepland ter behandeling in de vergadering van de Statencommissie ESA op 22 november 2024.

Zoals eerder besproken en afgesproken zullen wij uw Staten uiteraard informeren op het moment dat zich binnen het dossier ‘VDL Nedcar’ nieuwe ontwikkelingen voordoen. In dat verband verwijzen wij u naar onze toezegging 9269 ‘***Gedeputeerde Satijn zegt toe dat indien de actuele situatie omtrent VDL Nedcar daartoe aanleiding geeft, er een (vertrouwelijke) informatiesessie met PS zal worden georganiseerd.***’.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Highlights vijfde Voortgangsrapportage
In de analyse van de derde en vierde Voortgangsrapportage heeft de statenonderzoeker een aantal suggesties voorgesteld ter verbetering van de leesbaarheid. Naar aanleiding hiervan zijn in voorliggende Voortgangsrapportage de volgende specifieke wijzigingen aangebracht:

- Analyse opmerking I.3.
  Het onderdeel natuurcompensatie (onderdeel A 'Voortgang op programmaniveau') was voorheen opgenomen in één tabel. De natuurcompensatie is nu ondergebracht in een aparte paragraaf conform voorstel van de statenonderzoeker. Daarnaast is kritisch gekeken naar de inhoudelijke toelichting en is deze herschreven om de leesbaarheid van dit onderdeel te verbeteren.
- Analyse opmerking I.6.
  Onder onderdeel 'A Voortgang op programmaniveau' was de financiële tabel niet goed leesbaar door de vele punten en voetnoten. Het grootste deel van de noten is geschrapt om de leesbaarheid te verbeteren.
- Analyse opmerking II
  In IPML is het grote project VDL Nedcar meegenomen onder W37 (groot project duurzame verankering VDL Nedcar). Over de voortgang van dit programma wordt halfjaarlijks via twee verschillende rapportages geïnformeerd. Tijdens de PS-behandeling van de VGR 4 bleek dat de daarin vermelde financiële cijfers deels afweken van de cijfers zoals vermeld in de voortgangsrapportage 7 van het Integraal Programma Mobiliteitsopgave Limburg terwijl de peildatum van beide rapportages gelijk was. Deze afwijking, die veroorzaakt werd doordat beide rapportages gebaseerd waren op verschillende informatiebronnen, is gecorrigeerd in voorliggende Voortgangsrapportage VDL Nedcar en IPML 8.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

provincie limburg

Informerend stuk

1. **Onderwerp: 5e Voortgangsrapportage VDL Nedcar peildatum 1 januari 2024**
   Vijfde Voortgangsrapportage Regeling Grote projecten Duurzame verankering VDL Nedcar.

2. **Inleiding/aanleiding incl. beoogd resultaat**
   Bijgaande vijfde voortgangsrapportage beschrijft de stand van zaken bij het groot project Duurzame verankering VDL Nedcar per peildatum 1 januari 2024.

3. **Bevoegdheid**
   Regeling Grote Projecten Provincie Limburg 2020.
   Autonoom beleid, kerntaak regionale economie en mobiliteit.

4. **Risico's**
   Zie onderdeel A6 van voorliggende voortgangsrapportage.

5. **Periodieke informatie/sturingsinformatie**
   - ¨ **Via Jaarstukken en Begroting**
     - ¨ Paragraaf Projecten
     - ¨ Paragraaf Financieringen
     - ¨ Paragraaf Verbonden Partijen
     - ¨ Paragraaf Bedrijfsvoering
     - X Programmaverantwoording
   - **X Voortgangsrapportages Regeling Grote Projecten**

6. **Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten**
   In de programmabegroting 2024 is VDL Nedcar opgenomen onder de verplichte paragrafen, paragraaf 7 'Grondbeleid' in relatie tot de grondexploitatie IPS/Yard.

7. **Meegezonden bijlagen**
   Vijfde Voortgangsrapportage Regeling Grote projecten Duurzame verankering VDL Nedcar.

Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar

5e Voortgangsrapportage
(peildatum 1 januari 2024)

Maastricht, maart 2024

Inhoud

A. 5e Voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar (peildatum 1 januari 2024) 3
A1. Inleiding 3
A2. Doelstelling(en) en reikwijdte van het programma 5
Doelstellingen / thema's / indicatoren 5
Natuurcompensatie wettelijk en bovenwettelijk als gevolg van fabrieksuitbreiding en infrastructurele aanpassingen 9
A3. Overzicht van de besluitvormingsmomenten en de betrokkenheid van PS tot 1 januari 2024 15
A4. Planning 16
A5. Financiën 17
A6. Risico's en risicobeheersing 22
A7. Projectbeheer en projectbeheersing 23

B. Voortgang deelproject infra uitbreiding 24
B1. Inleiding 24
B2. Doelstelling(en) en reikwijdte 24
B3. Projectscope 25
B4. Raakvlakprojecten 26
B5. Kritische prestatie indicatoren 27
B6. Planning 29
B7. Financiën 29
Risico's en risicobeheersing. 31
B9. Projectbeheer en projectbeheersing 34
B10. Projectorganisatie 35

C. Voortgang deelproject Afronden en monitoren provinciaal inpassingsplan 36
C1. Planning 36
C2. Financiën 36
C3. Risico's en risicobeheersing 37

D. Voortgang deelproject Grondzaken 38
D1. Inleiding 38
D2. Projectscope 38
D3. Raakvlakprojecten 38
D4. Kritische prestatie indicatoren 39
D5. Planning 40
D6. Financiën 40
Toelichting Kosten: 40
D7. Risico's en risicobeheersing 41
D8. Overzicht minnelijke verwervingstraject 43

Bijlage 1 Formulering 'go/ not yet go' moment 45

Bijlage 2 Overzichtsplanning 46

A. 5e Voortgangsrapportage Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar (peildatum 1 januari 2024)

Leeswijzer

Het Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar heeft betrekking op zowel een gebiedsontwikkeling als een economische ontwikkeling. Beide ontwikkelingen kennen deelprojecten.(zie het schema in de paragraaf "Doelstelling(en) en reikwijdte van het project". Ten behoeve van een goede leesbaarheid van deze vijfde Voortgangs-rapportage is de rapportage als volgt opgebouwd:

A: Voortgang op programmaniveau.
B: Deelproject Uitbreiding Infra
C: Deelproject Afronden en monitoren Provinciaal Inpassingsplan
D: Deelproject Grondzaken

Het is evident dat het deelproject Uitbreiding Infra het meest omvangrijk is. Om die reden is niet alleen onderdeel A maar ook onderdeel B opgebouwd conform het format Regeling Grote Projecten.
Onderdelen C en D zijn beperkter en bevatten alleen de op die onderdelen betreffende informatie die niet in onderdeel A aan de orde is gekomen. Op pagina 13 is een financieel overzicht toegevoegd dat voldoet aan de wens van PS om dit te kunnen lezen als een op zichzelf staand stuk (Toezegging 8958).

A1. Inleiding

PS hebben op 18 december 2020 het provinciaal inpassingsplan (PIP) "Uitbreiding VDL Nedcar" en het daaraan verbonden budgettaire kader vastgesteld. Bij gelijke datum hebben PS besloten (amendement 100) het project "Duurzame verankering VDL Nedcar" aan te wijzen als Groot Project in het kader van de Regeling Grote Projecten (RGP).PS hebben op 5 november 2021 de basisrapportage vastgesteld. Conform artikel 2 van de Regeling Grote Projecten 2020 zal aan Provinciale Staten elke zes maanden een voortgangsrapportage worden aangeboden. PS ontvangen (conform PS besluit d.d. 18 december 2020) elke zes maanden - of vaker indien PS dat noodzakelijk achten – een voortgangsrapportage. De peilmomenten van de voortgangsrapportages zijn vooralsnog jaarlijks 1 januari en 1 juli van het betreffende jaar. Bij de behandeling van de basisrapportage in de commissie FEB is de voorkeur uitgesproken voor behandeling van de voortgangsrapportages in de commissie FEB.

- De eerste Voortgangsrapportage met als peildatum 1 januari 2022 is door de statencommissie Financiën Economische Zaken en Bestuur op 19 mei 2022 behandeld.
- De tweede Voortgangsrapportage met als peildatum 1 juli 2022 is op 7 oktober 2022 door de Statencommissie FEB behandeld.
- De derde en vierde Voortgangsrapportages (peildata 1 januari én 1 juli 2023) zijn op 24 november 2024 behandeld door de Statencommissie ESA. Reden voor deze gecombineerde behandeling was omdat de derde Voortgangsrapportage vertraging had opgelopen als gevolg van de ontwikkeling op dat moment binnen het dossier VDL Nedcar. Dit is nader toegelicht in bijbehorende aanbiedingsbrief.

De aanpassing van de provinciale infrastructuur maakt onderdeel uit van de duurzame verankering van VDL Nedcar. Op 8 februari 2022 is het PIP en de daarmee samenhangende besluiten onherroepelijk geworden.
Zoals bij PS bekend is, wordt de voortgang van provinciale infraprojecten gerapporteerd middels de halfjaarlijkse Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (verder IPML rapportage). Deze kent eveneens de peilmomenten 1 januari en 1 juli.Over de uitbreiding van de infra ten behoeve van het project VDL Nedcar wordt in onderdeel B van onderhavige rapportage uitgebreider en conform het format Regeling Grote Projecten gerapporteerd. Conform de wens van PS is dit een zelfstandig leesbaar onderdeel. In de IPML rapportage wordt op hoofdlijnen gerapporteerd.

<u>'Go' moment</u>

In het addendum bij de anterieure overeenkomst tussen de provincie en VDL Nedcar is op voorstel van Provinciale Staten een 'go' moment opgenomen voor de feitelijke gunning van de infrastructurele aanpassingen (zie bijlage 1).

VDL Nedcar heeft GS op 31 januari 2023 schriftelijk laten weten te voldoen aan de in het Addendum bij de Anterieure Overeenkomst geformuleerde criteria en GS verzocht in te stemmen met te beslissen tot een 'go' voor de aanpassing van de wegen rondom haar fabriek en deze aanpassing zo spoedig mogelijk ter hand te nemen. Ter onderbouwing van het verzoek heeft VDL Nedcar de Provincie vertrouwelijk inzage gegeven in de onderliggende documenten en informatie. bedrijfsgevoelige informatie beschikbaar gesteld.Op 15 februari 2023 is Provinciale Staten via een

mededeling portefeuillehouder (GS DOC-00429272) geïnformeerd over het door VDL Nedcar en VDL Groep ingediende verzoek (d.d. 31 januari 2023) om de uitvoering van de aanpassing van de infrastructuur in de omgeving van het bedrijf ter hand te nemen ('go moment'). GS hebben Provinciale Staten "daarbij op de hoogte gesteld van het feit dat de daaraan ten grondslag liggende bedrijfsgevoelige documenten door een onafhankelijke partij geanalyseerd zouden worden. Dit om te bezien of er in voldoende mate invulling wordt gegeven aan de in het addendum opgenomen voorwaarden die worden gesteld aan een 'go'. Deze gegevens zijn in opdracht van de provincie getoetst door een extern accountantsbureau. Naar aanleiding van deze toetsing en overleg met VDL Nedcar hebben heeft GS begin juli 2023 besloten dat er op dit moment nog geen sprake is van een 'go'; met andere woorden een 'not yet go'. Daarover is Provinciale Staten zijn daarover per mededeling portefeuilehouder op 18 juli 2023 geïnformeerd (GS DOC-00523771).

Op 17 maart 2023 is er een mededeling portefeuillehouder (GS DOC-00447066) verzonden om Provinciale Staten te informeren over het negatief besluit van de Kroon met betrekking tot het door de provincie ingediende verzoek tot aanwijzing ter onteigening van onroerende zaken voor de uitvoering PIP uitbreiding VDL Nedcar. Deze onteigeningsprocedure is nodig voor de met de ontwikkeling van de fabriek samenhangende -en met VDL Nedcar overeengekomen- aanpassing van de infrastructuur in de omgeving van de fabriek waarvoor gronden van derden verworden moeten worden en is daarmee randvoorwaardelijk voor de realisatie.

Op 12 mei 2023 zijn tijdens het vragenuur van Provinciale Staten vragen gesteld vanwege de situatie bij VDL Nedcar m.b.t. perspectief voor de werknemers en de 'not yet go' en de beslissingsbevoegdheid van Provinciale Staten hieromtrent. Tijdens deze vergadering is ook motie 2965 (Motie vreemd 2965 Berghorst) aangenomen inzake 'Perspectief en zekerheid voor werknemers VDL Nedcar'. Naar aanleiding hiervan is op 24 mei 2023 een mededeling portefeuillehouder (GS DOC-00488548) verstuurd waarin wordt verduidelijkt dat de nakoming van de anterieure overeenkomst met VDL Nedcar en de beslissing omtrent een 'go' is voorbehouden aan het college. Tevens wordt hierin teruggekoppeld dat op 16 mei 2023 een gesprek heeft plaatsgevonden met de directies van VDL Nedcar en VDL Groep BV, waarin zij geattendeerd zijn op de aangenomen motie 2965 en is de inhoudelijke boodschap van Provinciale Staten krachtig overgebracht.

'Not yet go' besluit

Op 10 juli 2023 heeft mede met het oog op Toezegging 9269 een openbare informatiesessie voor PS plaatsgevonden waar de heer Paul van Vuuren, lid van de hoofddirectie van VDL Groep, een presentatie heeft gehouden over verleden, heden en toekomst van VDL Nedcar. Voor deze bijeenkomst waren ook raadsleden van de gemeenten Sittard-Geleen en Echt-Susteren uitgenodigd. Na afloop van de openbare bijeenkomst heeft er, mede in het licht van Toezegging 9288, een besloten vergadering van de Statencommissie ESA plaatsgevonden. Een dag later zijn wij tot het oordeel gekomen dat nog niet aan alle in het Addendum bij de Anterieure Overeenkomst genoemde criteria voor een 'go'-besluit wordt voldaan en dat er op dit moment sprake is van een 'not yet go' voor wat betreft de aanpassing van de infrastructuur in de omgeving van VDL Nedcar. Bij mededelingen portefeuillehouder d.d. 18 juli 2023 (GS DOC-00523771) en 20 juli 2023 (GS DOC-00524601) hebben wij uw Staten over ons besluit en het daarop volgend overleg met VDL Nedcar geïnformeerd.

PwC onderzoek

Op 24 augustus 2023 zijn uw Staten met een mededeling portefeuillehouder en een vertrouwelijke samenvatting geïnformeerd over de uitkomsten van het door PwC uitgevoerde onderzoek (GS DOC-00536488).

Ontwikkelingen werkgelegenheid

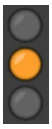
Op 1 juni 2023 heeft VDL Nedcar aangekondigd over te gaan tot ontslag van een groot aantal personeels-leden (zo'n 1.000 uitzendkrachten en 300 eigen medewerkers) per 1 november, dit is de datum waarop de productie wordt afgeschaald.
De provincie neemt deel aan het publiek/private consortium dat zich inzet voor de ontslagen medewerkers die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van een nieuwe baan. Het consortium voorziet tevens in dienstverlening aan werkgevers met vacatures die interessant kunnen zijn voor deze groep medewerkers. Deze activiteiten worden uitgevoerd in het kader van 'Arbeidsmarkt en Onderwijs'. De activiteiten binnen het Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar zijn gericht op de door VDL Nedcar geboden structurele werkgelegenheid op lange termijn.

A2. Doelstelling(en) en reikwijdte van het programma

Het doel van het project is het duurzaam verankeren- en het inbedden van VDL NedCar in de economische structuur van Limburg. Dit doen we door het versterken van de ruimtelijke en economische (infra)structuur voor de automotive/maakindustrie.

Doelstellingen / thema's / indicatoren

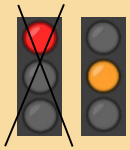
NB In de voortgangsrapportages zal over de voortgang van de indicatoren gerapporteerd worden conform de "stoplichtenmethodiek".

		
Doelbereik op schema	Risico op vertraging doelbereik	Doelbereik loopt achter

Op de volgende pagina's wordt per thema de voortgang op indicator niveau toegelicht. Conform opmerking van de statenonderzoeker in de analyse van de derde en vierde voortgangsrapportage VDL Nedcar (VGR3 en VGR4), is het onderdeel 'natuurcompensatie'verplaatst naar een aparte paragraaf. Derhalve komt dit onderdeel niet meer terug in de tabel op de volgende pagina:

<table>
<tr><th>Thema</th><th>Indicator</th><th>Basisrapportage
01-01-2021</th><th>Peildatum
01-01-2024</th><th>Resultaatdoelstelling/ streefwaarde</th><th>Doelbereik</th></tr>
<tr><td>1.
Acquisitie van nieuwe opdrachtgever(s)</td><td>n.v.t.</td><td>In geval van relevante ontwikkelingen worden PS vertrouwelijk geïnformeerd</td><td>De commissie FEB is op 8 juli 2022 door de directie van VDL en VDL Nedcar vertrouwelijk geïnformeerd.</td><td>n.v.t.</td><td></td></tr>
<tr><td>2.
Ontwikkeling werkgelegenheid</td><td>Aantal arbeidsplaatsen</td><td>4650</td><td>3950</td><td>6000 – 6500 (ambitie)</td><td></td></tr>
<tr><td>3.
Ontwikkeling luchtkwaliteit [1]</td><td>Concentraties luchtverontreinigende stoffen in de buitenlucht: fijnstof en stikstofdioxide</td><td>Uit de MER en deelrapportages luchtkwaliteit blijkt dat de wettelijke grenswaarden al worden nageleefd</td><td>Voldoet per aan de wettelijke grenswaarden</td><td>Blijven voldoen aan wettelijke grenswaarden. Te weten:<table><tr><th>Stof</th><th>Soort norm</th><th>Concen-tratie</th></tr><tr><td>NO_2</td><td>Jaargemiddelde</td><td>40 µg/m^3</td></tr><tr><td>NO_2</td><td>Uurgemiddelde (mag max. 18 keer per jaar worden overschreden)*</td><td>200 µg/m^3</td></tr><tr><td>PM_{10}</td><td>Jaargemiddelde**</td><td>40 µg/m^3</td></tr><tr><td>PM_{10}</td><td>Daggemiddelde (mag max. 35 keer per jaar worden overschreden)</td><td>50 µg/m^3</td></tr></table></td><td></td></tr>
</table>

[1] De luchtkwaliteitsnormen zijn gericht op verschillende stoffen, waarvan stikstofdioxide en fijn stof de meeste kritieke zijn. Fijn stof wordt vaak afgekort tot PM, wat afkomstig is van de Engelse afkorting voor 'Particulate Matter'. Naast de grenswaarden voor PM10 (fijn stof kleiner dan 10 µm) gelden er aparte grenswaarden voor PM2,5, fijnstof kleiner dan 2,5 µm. Stikstofdioxide wordt aangeduid met NO2. De luchtkwaliteit in de kernen van Holtum en Nieuwstadt wordt doorlopend– door het RIVM gemonitord met de NSL-Monitoringstool (op basis van berekeningen)

				$PM_{2,5}$ Jaargemiddelde 25 µg/m^3 $PM_{2,5}$ Jaargemiddelde 20 µg/m^3	
4. Maatschappelijke compensatie	Besteding in euro's van de leefbaarheidsfondsen	Fase planvorming	GS hebben op 21 juni 2022 ingestemd met de in samenspraak met beide gemeenten opgestelde afsprakenkaders. Beide gemeenten hebben de afsprakenkaders tot nog toe echter nog niet geaccordeerd, omdat zij op onderdelen aanpassingen wensen door te voeren en van mening zijn dat aanvullende afspraken over de invulling van de natuurcompensatie in de kaders dienen te worden verankerd. Ambtelijk loopt hier overleg over. Dit heeft onder meer tot gevolg dat de leefbaarheidsfondsen nog niet zijn ingesteld	Kern Holtum: € 300.000,- Kern Nieuwstadt € 300.000,-	
5. Compensatie geluid	7a. Geluidreducerend asfalt (GRA) op gemeentelijke wegen	Fase van planvorming Planning wordt uitgewerkt	Geluidreducerend afsalt wordt niet meer aangelegd omdat de gemeente Echt-Susteren deze wegen inricht als 30 km weg wat nog effectiever is als geluidreducerende maatregel	Deze indicator komt te vervallen	
	7b. Geluidreducerend asfalt (GRA) provinciale weg N276	Fase van planvorming Planning wordt uitgewerkt	Bij go zal aanleg van de infrastructuur starten en wordt de provinciale weg omgelegd	GRA over een afstand van 1.200 op provinciale N276: 530 meter op bestaande gedeelte N276 (tussen aansluiting Aan de Linde en N279) en 670 meter op toekomstige randweg	

	7c. Gevelisolatieonderzoek en indien nodig gevelisolatie bij 67 woningen	Fase van planvorming Planning wordt uitgewerkt	Er is hier sprake van twee fasen: 1. Het onderzoek ; 2. indien nodig gevelisolatie maatregelen aan max. 67 woningen <u>Stand van zaken 1:</u> Gevelisolatieonderzoek afgerond. Uit het onderzoek blijkt dat bij vijf woningen in Nieuwstadt maatregelen getroffen moeten worden om ervoor te zorgen dat ook na uitbreiding van VDL Nedcar, conform het PIP, wordt voldaan aan de wettelijke binnenwaarde voor geluid <u>Stand van zaken 2:</u> De eigenaren van de vijf woningen in Nieuwstadt waar geluidsisolerende maatregelen aan de gevels nodig zijn, hebben ingestemd met een aanbod voor het uitvoeren van maatregelen. Deze maatregelen zijn ~~inmiddels gerealiseerd bij 4 van de 5 woningen. Bij 1 woning is de gevelisolatie ook nagenoeg afgerond op 1 te vervangen kozijn na. Nadat dit kozijn geleverd en geplaatst is kan het onderdeel gevelisolatie afgerond worden~~ in 2023 gerealiseerd.	Gevelisolatieonderzoek bij 66 woningen in Nieuwstadt en 1 woning in Born ter bepaling van noodzaak aanvullende isolatie maatregelen. Gevelisolatiemaatregelen bij **maximaal** 67 woningen (GS besluit 66 hogere grenswaarden d.d. 8 dec 2020 en GS besluit 1 hogere grenswaarde d.d. 26 augustus 2021). Aantal woningen en maatregelpakket per woning volgt uit gevelisolatieonderzoek	
6. Duurzaamheid	M2's zonnepanelen op bestaande en nieuwe daken	Businesscase bestaande daken in ontwikkeling	Fase 1 (2276 panelen a 370Wp is 0,842MWp op Afterlines) gerealiseerd en in bedrijf Fase 2 (9936 panelen a 405Wp is 4,024MWp op Hal E) gerealiseerd en in bedrijf Fase 3 (3.168 panelen a 405Wp is 1,283MWp op deel HAL F) is technisch gereed. Totaal geïnstalleerd vermogen is 0,842+4,024+1,283=6,149MWp.	Inspanningsverplichting voor VDL Nedcar om 1. Een concrete businesscase uit te werken voor de plaatsing van zonnepanelen op bestaande daken 2. Bij het ontwerp van dakconstructies voor nieuwe gebouwen expliciet rekening te houden met de mogelijk heden tot plaatsing van zonnepanelen Separaat daaraan een uit te werken business case uit te werken voor de plaatsing van zonnepanelen op alle nieuwe daken	

Natuurcompensatie wettelijk en bovenwettelijk als gevolg van fabrieksuitbreiding en infrastructurele aanpassingen

Noot vooraf: Conform opmerking van de statenonderzoeker in de analyse van de derde en vierde voortgangsrapportage VDL Nedcar (VGR3 en VGR4), is het onderdeel 'natuurcompensatie'verplaatst naar een aparte paragraaf. Deze nieuwe paragraaf is vrijwel volledig opnieuw geformuleerd. Er zijn tekstuele verduidelijkingen gemaakt ten opzichte van de oorspronkelijke tekst. Ook is er meer duiding aangebracht door te verwijzen naar de gegevens in de tabel. Om de leesbaarheid van dit onderdeel te behouden is daarom ervoor gekozen om de oude tekst hier niet als doorgehaald te laten staan. De oude tekst is uiteraard wel terug te vinden in de 4e Voortgangsrappportage.

De ontwikkeling van VDL Nedcar bestaat uit enerzijds de fabrieksuitbreiding (verantwoordelijkheid VDL Nedcar) en anderzijds de aanpassingen aan de infrastructuur (verantwoordelijkheid Provincie). In het kader van het Provinciaal InpassingsPlan (hierna: PIP) en de Wnb-ontheffingsaanvraag is een Natuurtoets opgesteld. Uit deze Natuurtoets blijkt dat sprake is van een compensatieopgave vanuit natuur en er een noodzaak is om mitigerende maatregelen te nemen. De compensatieopgave komt voort uit:

- Gebiedenbescherming Natuur Netwerk Limburg (voorheen: Goudgroene en zilvergroene natuurzone);
- Herplantplicht van de houtopstanden uit de Wet natuurbescherming.
- Soortenbescherming uit de Wet natuurbescherming, ten behoeve van de borging van de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten in de omgeving. Dit is inclusief de extra maatregelen die genomen worden vanuit de eerder uitgevoerde compensatie voor de uitbreiding van de trailer yard voor de das.

Omdat er een project wordt voorbereid in de zogenaamde Goudgroene, Zilvergroene natuurzone en de Bronsgroene landschapszone en deze activiteit tast de natuur- en landschapswaarden van de Goud- en Zilver groene natuurzone aan, wordt er financieel en fysiek gecompenseerd. Voor de compensatieopgave moet rekening worden gehouden met de vervangbaarheid van het natuurdoeltype dat verloren gaat. Als onderdeel van de PIP procedure heeft VDL Nedcar een 'Mitigatie en compensatieplan' laten opstellen. Zowel de genoemde natuurtoets en het Mitigatie en compensatieplan zijn bijlagen van het Inpassingsplan Uitbreiding VDL Nedcar. Deze stukken zijn hier[2] te vinden.

Compensatie als gevolg van de fabrieksuitbreiding VDL Nedcar

De fabrieksuitbreiding VDL Nedcar leidt tot de aantasting van **8,53 ha** (tabel 1a) Natuurnetwerk Limburg. Als gevolg hiervan moet **15,43 ha** (tabel 1b + 1c) wettelijke natuurcompensatie door VDL Nedcar worden gerealiseerd. Hiervan heeft VDL Nedcar fysiek aan de noordkant van de beoogde fabrieksuitbreiding **8,98 ha** (1b) gerealiseerd. Van de 15,43 ha heeft VDL Nedcar **6,45 ha** (1c) financieel afgekocht voor een bedrag €583.744,-. Dat deel zal door de provincie worden gerealiseerd.

Compensatie als gevolg van aanpassingen infrastructuur

Als gevolg van aanpassingen aan de infrastructuur wordt er in het geval van een "go" **2,68 ha** (tabel 1d) goud groene natuur aangetast. Hiervoor moet wettelijk **5,49 ha** (1e) natuur gecompenseerd worden. Dit wordt gerealiseerd door de provincie.

Compensatie als gevolg van de A2 uitbreiding

In het kader van de A2 uitbreiding (3,7 ha wettelijke natuurcompensatie) had de provincie reeds 3,2 ha in het bosgebied 't Hout en het IJzerenbos gerealisseerd. Begin 2024 wordt de 0,5 ha aangeplant eveneens in de gemeente Echt-Susteren tussen de Rode beek en de Altaarheide weg. Deze compensatie staat los van de ontwikkeling VDL Nedcar en is door het het Rijk fiancieel afgekocht en wordt uitgevoerd door de Provincie.

---

[2] Indien u meer in detail toelichting wenst op de vastgestelde opgave van de natuurcompensatie, kunt u deze terugvinden in het 'Mitigatie en compensatieplan' VDL Nedcar, deze kunt u op deze locatie vinden: https://www.gebiedsontwikkelingvdlnedcar.nl/project- 0/ documenten/documenten-pip-fase/ . Zie hiervoor in de rechter kolom onder 'Inpassingsplan - bijbehorende stukken', het 15e document.

Bovenwettelijke compensatie
Met de gemeenten Sittard-Geleen is afgesproken dat aanvullend op de wettelijke compensatie, in het kader van de uitbreiding van VDL Nedcar (fabrieksuitbreiding én infrastructuur aanpassingen), **4,5 ha** (2a) bovenwettelijke natuur door de Provincie gecompenseerd zal worden nabij de kern Holtum. Deze afspraak is gemaakt om een evenredige verdeling van natuurcompensatie tussen de gemeenten Sittard-Geleen en Echt-Susteren te krijgen.

Maatregelen in het kader van de Wnb Houtopstanden en Soorten

Houtopstanden
Op basis van het Mitigatie- en compensatieplan is komen vast te staan dat door de realisatie van het project Uitbreiding VDL Nedcar, onderdeel fabrieksuitbreiding **8,13 ha houtopstanden en 140 bomen** in bomenrijen tenietgaan. Op basis van de herplantingsplicht houtopstanden ingevolge de Wet natuurbescherming worden **7,17 ha** houtopstanden voor eigen rekening en risico van initiatiefnemer gecompenseerd binnen de Goudgroene natuurzone conform voornoemd mitigatie- en compensatieplan. Voor de in het Mitigatie- en compensatieplan genoemde **140 bomen** die buiten de Goudgroene natuurzone gelegen zijn en waarvoor ingevolge de Wet natuurbescherming eveneens een herplantingsplicht van toepassing is, geldt dat deze eveneens voor eigen rekening en risico van initiatiefnemer conform het Mitigatie- en compensatieplan herplant zullen worden. Van de 8,13 ha te herplanten houtopstanden wordt **0,96 ha** gerealiseerd door de provincie.

Soorten
In het kader van de Wet natuurbescherming Soorten zijn in het Mitigatie en compensatieplan voor de volgende soorten maatregelen voorzien:
• Das: verlies hoofdburcht en verlies foerageergebied;
• Vleermuizen: aantasting verblijfplaatsen, verlies foerageergebied en vliegroutes;
• Levendbarende hagedis: aantasting verblijfplaatsen en leefgebied;
• Kleine ijsvogelvlinder: verlies leefgebied.

Voor een aantal soorten zijn maatregelen opgenomen om te voldoen aan de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Het gaat om de volgende soorten:
• Kerkuil
• Bosuil
• Steenmarter
• Bever

De provincie heeft aan VDL Nedcar een ontheffing ihkv de Wnb Soorten 10 juni 2021 afgegeven. Deze is gewijzigd op 16 november 2021. In de ontheffing en de wijziging daarop zijn voorschriften opgenomen die in acht moeten worden genomen bij de in de aanvraag te nemen maatregelen. Het Besluit Ontheffing Wet Natuurbescherming VDL Nedcar hier[3] te vinden, onder het kopje ‘Besluit Wet natuurbescherming’.

Opdracht Provincie Limburg Uitvoering (boven)wettelijke natuurcompensatie VDL Nedcar
In het kader van de fabrieksuitbreiding van VDL Nedcar is er sprake van 15,43 ha te compenseren goudgroene natuurzone.Van de goudgroene natuurcompensatie die nodig is als gevolg van de fabrieksuitbreiding is fysiek door VDL Nedcar 8.98 ha zelf gerealiseerd aan de noordkant van het huidige fabrieksterrein. Voor **6,45 ha** goudgroene natuurcompensatie is deze afgekocht en zorgt de provincie voor realisatie. Hiervan geldt 0,96 ha als voormalige “boswetcompensatie”.
In het kader van daarmee samenhangende infrastructurele aanpassingen aan het omliggend wegennet dient **5,49 ha** goudgroene natuurzone gecompenseerd te worden ook deze wordt gerealiseerd door de provincie. Daarnaast wordt er voor Rijkswaterstaat (RWS) **3,7 ha** goudgroen natuurzone gecompenseerd voor de A2 verbreding. Deze RWS hectares maken geen onderdeel uit van de benodigde natuurcopensatie voor de

[3] Zie hiervoor in de rechter kolom onder de kop ‘Besluit Wet Natuurbescherming’, het 1e document.

uitbreding van VDL Nedcar maar worden wel uitgevoerd door de provincie en hier genoemd omdat deze compensatie in hetzelfde gebied dient te landen.

Om een evenredige verdeling van 20,14 ha natuurcompensatie tussen de gemeenten Sittard-Geleen en Echt-Susteren te krijgen (10 ha realiseren bij Nieuwstadt en 10 ha bij Holtum) is in het kader van afspraken met de gemeenten rondom de vaststelling van het inpassingsplan, door GS aan de gemeente Sittard-Geleen **4,5 ha** bovenwettelijke natuurcompensatie toegezegd bij Holtum.
Samenvattend wordt door de provincie **20,14 ha** natuur gerealiseerd.

In onderstaande tabel wordt enkel inzichtelijk gemaakt wat de ***wettelijke*** en de ***bovenwettelijke*** te compenseren natuur is en in hoeverre deze is uitgevoerd zoals destijds is vastgesteld in de basis rapportage VDLNedcar:

	Indicator	Basisrapportage 01-01-2021	Peildatum 01-01-2024	Resultaatdoelstelling/ streefwaarde	Doelbereik
1. Wettelijke natuurcompensatie als gevolg van ontwikkeling VDL Nedcar	1a. Vernietiging in ha's Natuurnetwerk Limburg als gevolg van fabrieksuitbreiding in ha's	0 ha	95 %	Voorzien is **8,53 ha** in 2022	
	1b. Percentage realisatie wettelijke compensatie in ha's **door VDL Nedcar** aan de noordkant van de beoogde fabrieksuitbreiding	0%	100%	**8,98 ha** (gecontroleerde 100% fysieke en kwalitatieve compensatie aan de noordkant van de fabriek) in 2021	
	1c. Percentage realisatie wettelijke compensatie in ha's **door de provincie** als gevolg van de fabrieksuitbreiding	Fase van planvorming. Planning wordt uitgewerkt	0%	**6,45 ha** (=100% realisatie ***wettelijke*** compensatie fabrieksuitbreiding). Voorzien is een inspanningsverplichting voor realisatie op uiterlijk 31 december 2026 (via minnelijke verwerving)	
	1d. Vernietiging in ha's goud groene natuur als gevolg van infrastructurele aanpassingen	0 ha	0%	Voorzien is **2,68 ha** op het moment dat definitief opdracht wordt gegeven voor de uitvoering van de infrastructurele aanpassingen.	
	1e. Percentage realisatie wettelijke compensatie in ha's **door de provincie** als gevolg van de infrastructuur aanpassingen	Fase van planvorming. Planning wordt uitgewerkt	0%	**5,49 ha** (=100% realisatie ***wettelijke*** compensatie aanleg infrastructuur). Voorzien is een inspanningsverplichting voor realisatie op uiterlijk 31 december 2026 (minnelijke verwerving)	
2. Bovenwettelijke natuurcompensatie als gevolg van ontwikkeling VDL Nedcar	2a. Percentage realisatie in ha's van de bovenwettelijke compensatie voor de fabrieksuitbreiding en infra-structuur aanpassingen nabij de kern Holtum **door de provincie**	Fase van planvorming. Planning wordt uitgewerkt	0%	**4,5 ha** (=100% ***bovenwettelijke*** compensatie). Voorzien is een inspanningsverplichting voor realisatie op uiterlijk 31 december 2026 (minnelijke verwerving)	

Aanvullende toelichting op bovenstaande tabel:

1a:
Voor de fabrieksuitbreiding zou 8,53 ha van het Sterrebos gekapt worden. Zo'n 5% van het te kappen deel van het bos, is vooralsnog niet gekapt vanwege de aangetroffen aanwezigheid van een bosuil (broedplaats).

1b:
In het natuurcompensatie- en mitigatieplan VDL Nedcar zijn 3 kwalitatieve controles in een periode van 10 jaar voorzien. Op 16 augustus 2022 heeft een kwalitatieve controle plaats gevonden. Deze is geheel en conform uitgevoerd. Een extra controle wordt geadviseerd in 2025 in verband met de grote droogte in 2022 en daardoor mogelijke grote uitval van jonge aanplant.

1c,1e en 2a:
Hoewel er voor de realisatie vanaf peildatum 1 januari 2024 nog 3 jaar beschikbaar is voor realisatie, zijn de stoplichten hier op oranje gezet vanwege het risico op vertraging.
Wij zijn bezig met een aanscherping van de aankoopstrategie die bestaat uit het aanspreken en mede verantwoordelijk maken van mede overheden om overheidsgronden beschikbaar te stellen/in te zetten. Daarnaast wordt bezien of het zoekgebied voor natuurcompenstie kan worden vergroot om voldoende gronden te kunnen verwerven. Dit gebeurt in overleg met de twee gemeenten. De overeengekomen afspraken hierover zijn inmiddels opgenomen in de nieuwe aankoopstrategie. Deze aankoopstrategie is in Q4 2023 aan gedeputeerde staten voorgelegd als onderdeel van het Afsprakenkader met de twee gemeenten. Deze afsprakenkaders dienen echter nog ondertekend te worden door beide gemeenten.

De reikwijdte van het programma

Doel

Duurzaam verankeren- en het inbedden van VDL NedCar in de economische structuur van Limburg door het versterken van de ruimtelijke en economische infrastructuur voor de automotive/maakindustrie, als randvoorwaarde voor de duurzame doorontwikkeling van VDL Nedcar.
Voor de verankering is een economische doorontwikkeling met de elementen acquisitie, duurzame innovatie en arbeidsmarkt nodig, geflankeerd door een Gebiedsontwikkeling met ruimtelijk-logistieke maatregelen, bestaande uit uitbreidingsruimte voor bedrijfsfuncties, bereikbaarheid en compensatiemaatregelen in de omgeving.

Effect: economische structuurversterking, bedrijfsinvesteringen/ productie in de automotive/maakindustrie en werkgelegenheid.

Gebiedsontwikkeling:
Realiseren van de uitgangspunten van het gecoördineerd PIP en de aanleg van infrastructuur.

Economische doorontwikkeling:
Integraal plan

Afronden en monitoren gecoördineerd PIP

Realisering Infrastructuur

Afhandeling grondtransacties

Acquisitie

Ondersteunen VDL Nedcar bij werving van nieuwe OEM-ers.

Doorontwikkeling productie
Ondersteunen innova-tieve, duurzame door-groei van de huidige productielocatie

Arbeidsmarkt
Verbinden arbeidsmarktpartijen, anticiperend op noodscenario.

Samenhang

Governance: samenwerking partners
Aanvraag Groeifonds
Communicatie: publiek en bestuurlijke gremia
Verantwoording: RGP

Uitvoering

Uitvoering

A3. Overzicht van de besluitvormingsmomenten en de betrokkenheid van PS tot 1 januari 2024

Genomen PS besluiten

18 april 2019:	Coördinatiebesluit PS om de voorbereiding van het PIP (het planologisch mogelijk maken van de fabrieksuitbreiding en de aanpassing van de infrastructuur) te coördineren met de daarvoor benodigde vergunningen en besluiten.
28 juni 2019:	PS besluit voor het aanwenden van de immunisatiereserve voor € 24,8 mln. ter dekking van de provinciale bijdrage in de Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar.
18 december: 2020	PS besluit vaststelling PIP PIP “Uitbreiding VDL Nedcar”, het daaraan verbonden budgettaire kader en de daarbij behorende vergunningen en besluiten.
5 november: 2021	PS besluit ikv 2e afwijkingenrapportage 2021: reservering van € 600.000 (€ 400.000 ontwikkelopgave natuur / € 100.000 sociale agenda / € 100.000 restant stedelijke ontwikkeling) in het kader van het PIP Uitbreiding VDL Nedcar.
5 november: 2021	PS besluit vaststelling basisrapportage groot project duurzame verankering VDL Nedcar.
17 december: 2021	PS besluit om bovenstaande € 600.000,- te dekken uit de reserve bereikbaarheids-middelen (zie Amendement 91 van Wageningen).
12 mei 2023:	Motie (vreemd) 2965 aangenomen inzake ‘Perspectief en Zekerheid voor werknemers VDL Nedcar.
23 mei 2023:	Mededeling ptfhouder n.a.v. PS 12 mei 2023 (afdoening toezegging en motie vreemd 2965 'Perspectief en Zekerheid voor werknemers VDL Nedcar') Mededeling portefeuillehouder nav PS 12 mei 2023 Vragenronde
2 juni 2023:	Vragenronde Interim Statencommissie 2 juni 20223
22 juni 2023:	Beantwoording schriftelijke vragen inzake aangekondigd massa ontslag bij VDL Nedcar
10 juli 2023:	Informatiesessie inzake verleden, heden en toekomst VDL Nedcar 10 juli 2023 (inclusief besloten nazit met statenleden)
18 juli 2023:	Mededeling portefeuillehouder inzake uitstel gunning aanpassing infrastructuur in omgeving VDL Nedcar
24 augustus 2023:	Mededeling portefeuillehouder (publicatie onder geheimhouding, document ter inzage) inzake Samenvatting PwC rapport

Toekomstige besluitvorming/betrokkenheid door PS

1. PS worden twee maal per jaar via de Regeling Grote Projecten gerapporteerd over de financiële en inhoudelijke voortgang van het totaal programma, de planning en de risicobeheersing.
2. PS worden twee keer per jaar via de halfjaarlijkse IPML rapportage geïnformeerd over de voortgang van de infra.
3. PS worden tussentijds geïnformeerd over de diverse processtappen al dan niet in combinatie met hetgeen in bovenstaande besluitvormingsmomenten en/of moties en toezeggingen is opgenomen.
4. PS zal tussentijds geïnformeerd wordenover de ‘go/ not yet go’ voor de feitelijke gunning van de infrastructurele aanpassingen op het moment dat dit aan de orde is. --> Zie toelichting onder onderdeel A, kopje ‘go’ moment.

5. In de reguliere P&C-cyclus wordt over deelaspecten van het programma in de paragraaf financieringen gerapporteerd.

A4. Planning

Algemeen:
VDL Nedcar heeft GS op 31 januari 2023 schriftelijk laten weten te voldoen aan de in het Addendum bij de Anterieure Overeenkomst geformuleerde criteria en GS verzocht in te stemmen met een ‘go’ voor de aanpassing van de wegen rondom haar fabriek en deze aanpassing zo spoedig mogelijk ter hand te nemen. Ter onderbouwing van het verzoek heeft VDL Nedcar de Provincie vertrouwelijk inzage gegeven in de onderliggende documenten en informatie c.q. bedrijfsgevoelige informatie beschikbaar gesteld. Deze gegevens zijn door PwC ingezien en getoetst. Naar aanleiding van deze toetsing en overleg met VDL Nedcar hebben GS begin juli 2023 besloten dat er op dit moment nog geen sprake is van een ‘go’, met andere woorden een ‘not yet go’. Provinciale Staten zijn daarover per mededeling portefeuilehouder op 18 juli 2023 geïnformeerd.

Planning van de grondverwerving
De algemene planning van de grondverwerving staat vermeld onder rubriek D.5. Planning.

Verandering ten opzichte van de planning zoals opgenomen in het kredietbesluit van december 2020:

De onteigeningsprocedure voor de gronden is opgesplitst in een administratieve procedure en een gerechtelijke procedure. Op 15 december 2021 is de Kroon verzocht gronden aan te wijzen ter onteigening. Het ontwerp Koninklijk Besluit (KB) van de Kroon heeft ter inzage gelegen van 1 september tot en met 12 oktober 2022. Op 2 november 2022 heeft een hoorzitting plaatsgevonden.

Voor het verkrijgen van een positief Koninklijk Besluit is een “go” van VDL cruciaal. De uiterste termijn voor het Koninklijk Besluit was 12 april 2023. De gerechtelijke procedure kan pas worden gestart nadat de Kroon middels een Koninklijk Besluit (hierna: ‘KB’) formeel toestemming heeft gegeven.

Gezien de ontwikkelingen bij de grondverwerving is de verwachting dat een aantal voor de uitbreiding van de infrastructuur benodigde gronden mogelijk niet minnelijk verworven kan worden. In het negatieve scenario waren deze pas eind 2026 onteigend en had dat effect op de planvoorbereiding en realisatie van het infra project.

Door de uitblijvende van een “go” heeft de Kroon op 22 februari 2023 negatief besloten ten aanzien van het door de Provincie ingediende verzoek om de voor de aanpassing van de infrastructuur benodigde gronden ter onteigening aan te wijzen. Als gevolg hiervan is de administratieve onteigeningsprocedure beeindigd en loopt de grondverwerving vertraging op als niet langs minnelijke weg kan worden verworven aangezien de gehele onteigeningsprocedure na een “go” opnieuw dient te worden doorlopen waarbij bovendien de nieuwe procedure conform Omgevingswet dient te worden gevolgd.

De uiteindelijke vertraging van de grondverwerving is eerst bekend als duidelijk is wanneer er sprake is van een “go” waarna een nieuwe onteigeningsprocedure als “ultimum remedium” opgestart kan worden. Zodra het moment van de “go” helder is, kan een nieuwe projectplanning opgesteld worden die rekening houdt met de nieuwe feiten en omstandigheden.

De minnelijke grondverwerving zal in de tussentijd wel doorgezet worden. De praktijk leert echter dat dit minder effectief voor de provincie Limburg is als het vangnet van de onteigening (vooralsnog) ontbreekt.

Planning van de infra

In de vorige voorgangsrapportage is reeds gemeld dat door de ‘not-yet-go’ de werkzaamheden van het bouwteam drastisch zijn afgebouwd. Enkel werkzaamheden met betrekking tot lopende vergunningaanvragen en voorbereiding van ecologisch onderzoek hebben nog plaatsgevonden. De oorspronkelijke planning, te weten oplevering ultimo 2024, is niet meer haalbaar. Er zal een nieuwe planning worden opgesteld zodra een ‘go’- besluit is genomen.

Voorbereidingsfase:

- Voorbereidingen infra: 1e kwartaal 2021 - 1e kwartaal 2023
- Aanbesteding en gunning Nadat er een ‘go’ is

Realisatiefase:

- Aanpassing infrastructuur Start nadat er een ‘go’ is.

Planning uitbreiding van de fabriek

Hangt samen met het acquisitietraject van VDL Nedcar. Hierover worden PS als dat aan de orde is vertrouwelijk geïnformeerd. Na een succesvolle acquisitie wordt een planning ten aanzien van de uitbreiding van de fabriek in de voortgangsrapportages opgenomen.

A5. Financiën

Op pagina 14 staat het financieel totaaloverzicht van het programma per 1 januari 2024. In de eerste vier kolommen is het totaal van de actuele kosten (begroot en verplicht) opgenomen. Door het het uitblijven van een ‘go’ zijn de voorbereidingswerkzaamheden op een laag pitje gezet. De werkzaamheden binnen het bouwteam van het deelproject infra uitbreiding zijn zover mogelijk afgerond en on hold gezet.

De twee belangrijkste issues voor het programma die de meeste invloed hebben op de te verwachten / begrote kosten zijn vertraging als gevolg van een ‘not yet go’ en de extreme prijsstijgingen sinds de besluitvorming eind 2020. Het vooralsnog uitblijven van de ‘go’ heeft invloed op de grondverwerving,de planvoorbereiding en daarmee op de opdrachtverlening en uitvoering van de infra aanpassing. De prijsstijgingen zullen naar verwachting doorwerken in de uitvoeringskosten van de infrastructurele aanpassingen. In onderdelen B, C en D van deze rapportage wordt hier per deelproject verder op in gegaan.

In de periode tot 1 januari 2024 zijn onderstaande mutaties doorgevoerd in het beschikbare programmakrediet:

Omschrijving	**Krediet (€ mln.)**	**Mutaties (€ mln.)**
Oospronkelijk krediet, 18 december 2020	73,99	
Opbrengsten grondexploitatie		2,15
Extra opbrengsten grondexploitaties		0,36
Amendement van Wageningen (17 december 2021)		0,60
Fietsplan, t.b.v. fietspad richting Susteren		0,45
Bijdrage gemeente Echt-Susteren, t.b.v. fietspad richting Susteren		0,45
Krediet, januari 2022	78,00	
Scope-uitbreiding, natuurcompensatie VDL Nedcar fabrieksuitbreiding [1)]		0,58
Krediet, januari 2024	**78,58**	

[1)] De fabrieksuitbreiding VDL Nedcar leidt tot een natuurcompensatie van 15,43 ha. Hiervan heeft VDL Nedcar fysiek 8,98 ha gerealiseerd en 6,45 ha bij de provincie afgekocht voor een bedrag € 583.744,- (zie ook paragraaf A2). Dit leidt tot een budgettair neutrale correctie aan de kosten- en dekkingskant.

Vervallen tekst uit de 4e Voortgangsrapportage:

~~In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2021tot 1 juli 2023 zijn enkele aanpassingen doorgevoerd in het beschikbare krediet zonder dat deze invloed hebben op het besluit van PS van 18 december 2020. Met het doorvoeren van deze aanpassingen steeg het totale budget voor het programma van € 73,9 mln. naar € 77,9 mln (zowel aan de kostenkant als aan de dekkingskant, m.a.w. er is geen sprake van extra benodigd budget).~~

~~Hieronder zijn de aanpassingen toegelicht. Op de volgende pagina is een bijgewerkt totaaloverzicht opgenomen:~~

1. ~~In de projectbegroting van december 2020 is de grondaankoop en verkoop netto opgenomen. Om de voortgang van de aan- en verkopen beter (financieel) te volgen is deze post uitgesplitst in grondaankosten (aan de kostenkant) en grondverkopen aan de bijdrage kant. Een en ander houdt in dat de grondverwerving begroot wordt op € 2.146.000 en de grondverkoop op € 4.880.813,- ;~~
2. ~~Er worden extra grondopbrengsten verwacht o.b.v. het vastgesteld grondaan- en –verkoopplan ter hoogte van € 357.445,-. Aan de dekkingskant zijn deze inkomsten toegevoegd aan 'b. Grondtransacties gebiedsontwikkeling' ten behoeve van een risicovoorziening voor grondtransacties.~~
3. ~~In de 2e Afwijkingenrapportage 2021 is € 600.000 (400k ontwikkelopgave natuur / 100k sociale agenda / 100k restant stedelijke ontwikkeling) gereserveerd in het kader van het PIP. In de Provinciale Staten vergadering van 17 december 2021 is besloten om deze € 600.000,- te dekken uit de reserve bereikbaarheidsmiddelen;~~
4. ~~Bijdrage van € 450.000,- van de gemeente Echt-Susteren voor het bovenwettelijke fietspad. Aan de dekkingskant is deze bijdrage apart opgenomen, aan de kosten kant is deze onderdeel van 'Realisatiekosten (P50)'. Overeenkomst daartoe met de gemeente Echt Susteren is in voorbereiding.~~

Op de volgende pagina is een tabel opgenomen met daarin een totaaloverzicht van de kosten en dekking voor het programma.

Totaaloverzicht kosten en dekking per 01-01-2024
Onderstaand overzicht is onderdeel van het PS besluit d.d. 18-12-2020; G-20-076. Productnummer: A30205 Onderhoud, beheer en rehabilitaties provinciale wegen.
Onderstaande tabel geeft de situatie per 1 januari 2024 weer. Opgenomen getallen zijn in miljoenen.

Kosten	Begroot	Gerealiseerd	Beschikbaar	Dekking	totaal	subtotaal	totaal gerealiseerd
Planvoorbereidingskosten	€4,758	€4,833 ~~€4,706~~	-€0,075 ~~€0,052~~	**1. Provincie Limburg**	**€51,760**		
Realisatiekosten (P50)	€53,934	€0,082 ~~€0,074~~	€53,852 ~~€53,860~~	a. Investering uit immunisatiereserve		€24.771	€24,771
Bovenwettelijke maatregelen	€1,557	€0	€1,557	b. Grondtransacties gebiedsontwikkeling		€ €5,239	€0,907[4] ~~€0~~
Wettelijke maatregelen VDL Nedcar	1,334 ~~€0,750~~	€0,032 ~~€0,090~~	€1,302 ~~€0,0660~~	c. Restant rail terminal		€0,693	€0,693
Programmareserve	€10,998	€0,080 ~~€0,113~~	€10,918 ~~€10,897~~	d. Ten laste van de toekomstige begrotingsruimte		€19,556	€19,556
Grondzaken	€6,000	€1,137[5] ~~€0,120~~	€4,863 ~~€5,880~~	e. Reserve bereikbaarheidsmiddelen		€0,600	€0,600
				f. Fietsplan (bovenwettelijk fietspad)		€0,450	€0,450
				g. Bijdrage E-S bovenwettelijk fietspad Susteren		€0,450	€0
				2. VDL Nedcar	**€11,937**		
				a. Bijdrage VDL Nedcar kosten WRO/BRO		€6,000	€0
				b. Prijsindexering bijdrage VDL Nedcar aan OGK		€0,892	€0
				c. Kosten commissie MER, rekening VDL Nedcar		€0,045	€0,045
				d. Extra bijdrage VDL Nedcar		€5,000	€0
				e. Natuurcompensatie VDL Nedcar[6]		€0,584	0,584
				3. Middelen EZK			
				a. bijdrage vanuit GREX IPS/YARD			€0

[4] GREX: Vanuit een bestaande grex ips/yard en provinciaal eigendom zijn gronden overgedragen aan het project omdat deze gronden noodzakelijk zijn voor de randweg. Omdat obv het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV: grondslagen voor de jaarrekening) is de historische aankoopprijs bepalend. Dit is substantieel lager dan in de uitgangspunten is aangehouden. Hierdoor ontstaat een voordeel voor het project omdat “intern winst maken op een grex” op basis van de BBV niet is toegestaan.

[5] Grondtransacties Randweg (1,137): Bij onderdeel D8 staat de stand van zaken van de grondverwerving vermeld. De kosten van de grondverwering zijn toegenomen als gevolg van de gerealiseerde aankopen die bij de notaris zijn afgewikkeld en betaald. De kosten zijn daarnaast extra gestegen omdat in deze kosten ook een interne verrekening zit opgenomen van reeds in bezit zijnde provinciale gronden die nu overgeboekt zijn naar het project.

[6] Natuurcompensatie: dit onderdeel is nieuw toegevoegd in deze tabel

				b. resultaat afhankelijke bijdrage vanuit GREX IPS/Yard		€1,800	€0
				c. extra bijdrage		€2,500	€2,500
				4. Bijdrage I&W[7]	**€5,000**		€0
Totaal	**€ 78,581** ~~**€ 77,997**~~	**€6,164** ~~**€ 5,103**~~	**€72,417** ~~**€72,894**~~	**Totaal**	**€ 78,581** ~~**€77,997**~~		€ 50,106 ~~€48,615~~

Vervallen tekst uit de 4e Voortgangsrapportage:

~~Onderstaand wordt per post een toelichting gegegeven op de wijzigingen van de begroting. Met uitzondering van de de budgetair neutrale wijzigingen van de brutering grondverwerving (€ 2.146.000,-), bijdrage VDL in indexatiekosten en MER kosten (€ 892.114 en € 45.000) zijn deze verwerkt in provinciale begroting. De hiervoor genoemde posten zijn verwerkt bij de 1e afwijkingenrapportage van 2022.~~

1) ~~Bedrag zoals opgenomen in de basisrapportage (€ 4.720.711,-) is opgehoogd met meerwerkkosten Antea, PIP/onderzoeken/WABO, volgend uit AO € 37.485,-~~
2) ~~Inclusief risicoreservering van € 6.461.142 voor onder meer de toprisico's zoals nader beschreven in hoofdstuk B8. In het bedrag zijn opgenomen ten opzichte van de basisrapportage:~~
   ~~- Voorziening kostprijsverhogende BTW (bijdrage I&W) € 867.769,-~~
   ~~- Deel Gemeente E-S bovenwettelijk fietspad Susteren Oude Rijksweg – Randweg € 450.000,-~~
   ~~- € 5.999.571,- is uit dit bedrag gehaald en apart opgenomen voor deelproject grondzaken~~
3) ~~Inclusief de prijsindexering bovenwettelijke kosten excl. leefbaarheidsfonds € 144.747,-~~
4) ~~Betreft geluidsmaatregelen a.g.v. fabrieksuitbreiding (gevelisolatie, geluidreducerend asfalt gemeentelijke wegen). Voortgangsrapportage via Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar~~
5) ~~De projectreserve is bestemd voor de opslag naar P85-niveau € 6.455.790 en opslag onvoorzien overige kosten € 4.184.486, totaal € 10.640.276. Dit budget wordt nu ophoogd met het bedrag van de voor risico opslag grondverwervingskosten (gebaseerd op aanvullende grondopbrengsten) van € 357.445,- tot € 10.997.721~~
6) ~~Oorspronkelijk bedrag van € 2.734.813,- is opgehoogd met € 2.146.000,- (opbrengst grondverkopen) en € 357.445,- (aanvullende grondopbrengsten o.b.v. vastgesteld grondaan- en –verkoopplan), totaal € 5.238.258,-~~
7) ~~Deze € 600.000,- komt uit het bedrag dat als gevolg van het Amendement 91 van Wageningen landschappelijke inpassing in de Bereikbaarheidsmiddelen zit~~
8) ~~Toezegging gebaseerd op verwacht resultaat GREX, gesprekken over onvoorwaardelijke gestanddoening vinden plaats. In de volgende voortgangsrapportage zal hierop worden teruggekomen~~
9) ~~Toezegging heeft plaatsgevonden via MIRT, formalisering dient nog te worden afgehandeld~~
10) ~~Er is uitgegaan van netto bijdragen van het Rijk. Over de BTW-component dient nog te worden overlegd.~~
    ~~(zie vorige bladzijde). De termijn voor de toegezegde MIRT-bijdrage van I&W is met één jaar verlengd tot 1 januari 2024.~~
11) ~~Bijdrage Nedcar wordt gerealiseerd (ontvangen) na formeel 'go' en in termijnen afgestemd op uitvoering infra uitbreiding~~
12) ~~Dit is het beschikbare budget voor het deelproject 'grondzaken'~~

De termijn voor de toegezegde MIRT-bijdrage van I&W is in november 2023 tijdens het Bestuurlijk Overleg MIRT met twee jaar verlengd tot 31 december 2025.

[7] De termijn voor de toegezegde MIRT-bijdrage van I&W is met twee jaar verlengd tot 31 december 2025

Over de voortgang van dit programma wordt halfjaarlijks via twee verschillende rapportages geïnformeerd. Tijdens de PS-behandeling van de VGR 4 bleek dat de daarin vermelde financiële cijfers deels afweken van de cijfers zoals vermeld in de voortgangsrapportage 7 van het Integraal Programma Mobiliteitsopgave Limburg terwijl de peildatum van beide rapportages gelijk was. Deze afwijking, die veroorzaakt werd doordat beide rapportages gebaseerd waren op verschillende informatiebronnen, is gecorrigeerd in deze voortgangsrapportage en IPML 8.

A6. Risico's en risicobeheersing

Update peildatum 01 januari 2024

Hieronder zijn de belangrijkste risico's op programma niveau opgenomen en is aangegeven bij welke deelproject dit risico is gealloceerd. Per project is in delen B8, C8 en D8 van deze voortgangsrapportage een uitgebreide risicotabel opgenomen.

	Risico	Allocatie
1	Aantreffen beschermde vermiljoenkever in uitvoeringsgebied van het infra project (randweg)	B. Infra uitbreiding In het plangebied rondom de aan te leggen randweg is de beschermde vermiljoenkever aangetroffen. Er is onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van deze kever in omliggende gebieden. In onderdeel B wordt hier verder op ingegaan
2	Uitzonderlijke prijsstijgingen	B. Infra uitbreiding Als gevolg van de mondiale economische gevolgen van de oorlog in Oekraïne is dit risico bij met name het deelproject aanpassing infra opgetreden. De verwachting is dat de prijsstijgingen binnen het project substantieel hoger zullen zijn dan de indexeringsbedragen die zijn meegneomen in het kredietbesluit. In onderdeel B wordt hier verder op ingegaan
3	Realisatie wordt uitgesteld op basis van "go/not yet go"-beslissing Primaire oorzaak voor optreden van dit risico is VDL Nedcar slaagt er niet in om tijdig een nieuwe opdrachtgever te acquireren (dit valt buiten de invloedssfeer van de Provincie)	A.Programma Naar aanleiding van het schrijven van VDL Nedcar van eind januari 2023 , hebben GS op 11 juli besloten dat er sprake was van een 'not yet go'.
4	Niet minnelijk kunnen verwerven van benodigde gronden voor uitbreiding infra	D. Grondzaken

A7. Projectbeheer en projectbeheersing

Rol provincie

De Provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de infrastructurele maatregelen. VDL Nedcar is de initiatiefnemer voor de uitbreiding en de bedrijfsvoering van de fabriek c.q. de productie. De Provincie is bevoegd gezag voor het vaststellen van planologische kaders en bevoegd gezag voor met het PIP samenhangende en benodigde vergunningen en besluiten. Tevens zorgt de Provincie voor de uitvoering c.q. ondersteunt gemeenten bij compensatiemaatregelen. Mogelijk dat bij de uitwerking van het integraal plan de Provincie nog aanvullende rollen op zich neemt.
Intern wordt het project aangestuurd als een majeur programma. Op bestuurlijk niveau zijn meerdere portefeuillehouders verantwoordelijk. De portefeuillehouder Economie, Financiën en Bedrijfsvoering, Public affairsis coördinerend portefeuillehouder.
Ambtelijk wordt het programma aangestuurd door een programmamanager. Voor de uitvoering en bewaking van de voortgang is een programmastructuur ingericht die multidisciplinair is samengesteld en waarin de relevante clusters zijn vertegenwoordigd.

Extern vindt overleg plaats met de samenwerkingspartner VDL Nedcar met als basis de afspraken in de Anterieure Overeenkomst.
Provincie is voorzitter van de Regiegroep. In de Regiegroep vindt bestuurlijke afstemming plaats tussen provincie, VDL Nedcar, de gemeente Sittard- Geleen en de gemeente Echt-Susteren.

Opdrachtgeverschap

Bestuurlijk opdrachtgever:	Portefeuillehouder Economie, Financiën en Bedrijfsvoering, Public affairs
Ambtelijk opdrachtnemer:	Directie
Gedelegeerd ambtelijk opdrachtnemer:	Programmamanager

B. Voortgang deelproject infra uitbreiding

Hier staat de voortgang beschreven voor het deelproject infra uitbreiding.

B1. Inleiding

De aanpassing van de provinciale infrastructuur is een substantieel onderdeel van het “Groot Project Duurzame Verankering VDL Nedcar”. Voor een schematisch overzicht van het programma wordt verwezen naar A2. In onderhavige rapportage wordt de infra uitbreiding gedetaileerd gerapporteerd en is als zodanig een zelfstandig leesbaar onderdeel. Een en ander als uitvloeisel van de wens van Provincale Staten om de voortgangsrapportages te agenderen voor de cie FEB en niet in zowel FEB als MD.

Via de halfjaarlijkse IPML-rapportage (projectblad W37) wordt onder de naam **“Gebiedsontwikkeling VDL Nedcar”** op hoofdlijn over de voortgang daarvan gerapporteerd aan Provinciale Staten.

B2. Doelstelling(en) en reikwijdte

Doelstelling

Het aanpassen van de provinciale wegen N276/N297 c.a. nabij VDL Nedcar, ter waarborging van de bereikbaarheid van VDL Nedcar en omgeving na de beoogde fabrieksuitbreiding van VDL Nedcar. Daarbij is een optimale verkeersveiligheid en –doorstroming een vereiste evenals de naleving van wettelijke voorschriften.

Uitgangspunten

De gewenste uitbreiding van de fabriek en de daarmee gepaard gaande toename van het aantal werknemers betekent ook een toename van de hoeveelheid verkeer, voor zowel de logistiek (aanvoer van grondstoffen en onderdelen en de afvoer van geproduceerde auto’s) als ook van het personeelsverkeer.
De toename van verkeer heeft effect op de omliggende infrastructuur, met name op de aansluitingen van VDL Nedcar op de omliggende provinciale wegen N297 en N276 en deze wegen zelf. Daarnaast zijn er knelpunten die zich zullen manifesteren als gevolg van de autonome groei van het verkeer. De toename in verkeer door de fabrieksuitbreiding en de autonome groei van het verkeer is de aanleiding voor een toekomstbestendig en robuust ontwerp van de omliggende infrastructuur om de verkeersknelpunten aan te pakken.

Alternatieven

In het kader van het “Provinciaal Inpassingsplan (PIP) Uitbreiding VDL Nedcar” en de bijbehorende m.e.r.-procedure zijn de volgende vijf alternatieven onderzocht:

Integrale alternatieven voor de m.e.r.-procedure	Infrastructuur
Alternatief 1A	Variant A1 aanpassing bestaande infra (2x1)
Alternatief 1B	Variant A2 aanpassing bestaande infra (2x2)
Alternatief 1C	Variant A3 vereenvoudigde variant aanpassing bestaande infra (1x2)
Alternatief 2A	Variant C2 (randweg 2x1)
Alternatief 2B	Variant C3 vereenvoudigde variant van randweg (1x2)

In alle alternatieven heeft het fabrieksterrein een nagenoeg gelijke indeling.
Bij de varianten A1 en A2 blijft de N276 liggen en wordt deels aangepast voor een vergroting van de capaciteit en de verkeersveiligheid. Bij variant A3 blijft de N276 liggen op het huidige tracé, maar is de aanpassing van de infrastructuur vereenvoudigd. Bij de drie varianten A1, A2 en A3 wordt er een ongelijkvloerse verbinding

gemaakt over de N276 om het terrein aan de oostkant van de weg conflictvrij bereikbaar te maken vanaf het fabrieksterrein. Deze varianten zijn ook wel aangeduid als de varianten met een middenweg.

De alternatieven 2A en 2B gaan uit van het verschuiven van de N276 in oostelijke richting, tot naast de Geleenbeek. Bij deze alternatieven ontstaat een aaneengesloten fabrieksterrein, waardoor de ongelijkvloerse verbinding over de N276 niet nodig is. De alternatieven 2A en 2B zijn daarom ook aangeduid als de randwegalternatieven. Van deze alternatieven is alternatief 2B een vereenvoudigde invulling.

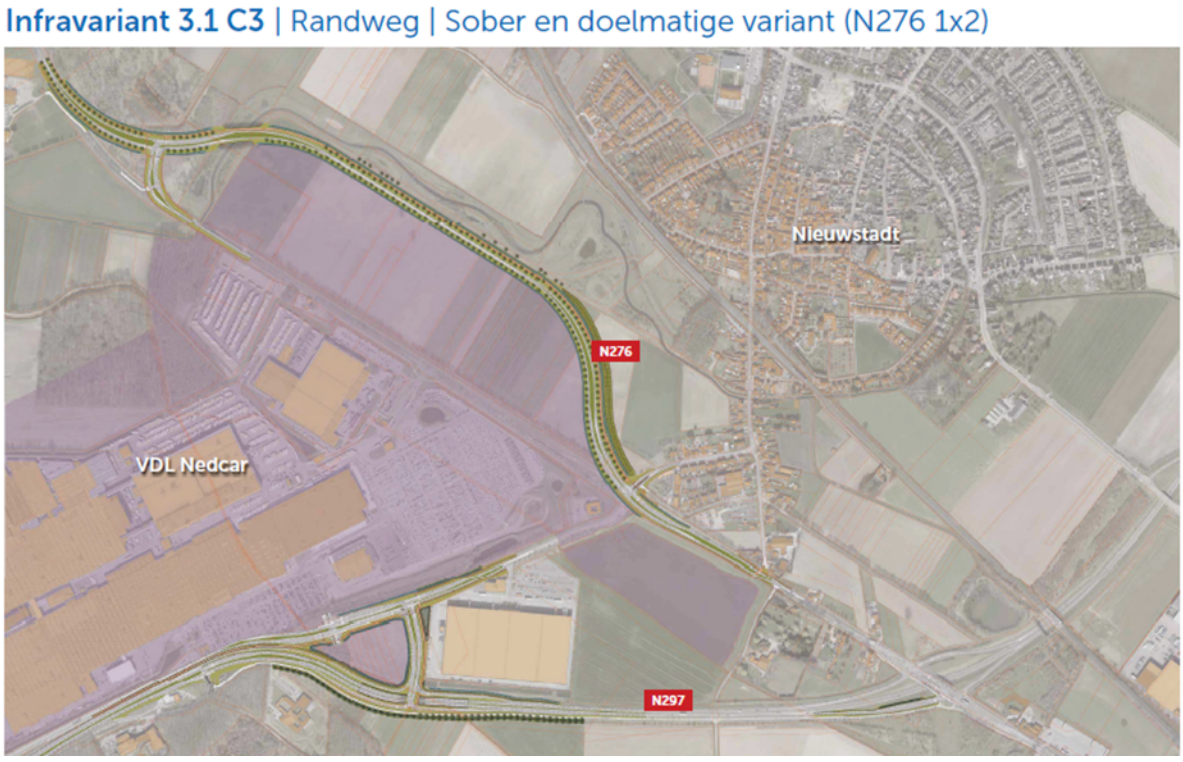
Alternatief 1A	Alternatief 1B	Alternatief 1C	Alternatief 2A	Alternatief 2B
Middenweg: N276 niet verplaatst oorspronkelijke uitgangspunten		Vereenvoudigd	Randweg: N276 verschuift oorspronkelijke uitgangspunten	vereenvoudigd

Alle alternatieven hebben een positief effect op doorstroming, bereikbaarheid van de fabriek en de omgeving, en verkeersveiligheid maar hebben ook te maken met een toename van verkeer. De onderlinge verschillen voor de alternatieven zijn op alle wegvakken relatief klein.

Gekozen Voorkeursalternatief

Op 18 februari 2020 heeft ons college een besluit genomen over het voorkeursalternatief (hierna: VKA). Wij hebben inhoudelijk-bestuurlijk de voorkeur uitgesproken voor de sobere en doelmatige variant van de Randweg, ofwel alternatief 2B zoals beschreven in de Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD) en Milieueffectrapportage (MER) behorende tot het PIP.
Dit alternatief biedt de beste kansen voor VDL Nedcar om de automotive industrie in Limburg verder duurzaam te verankeren. Alternatief 2B is het alternatief dat uitgaat van fabrieksuitbreiding in het Sterrenbos en voor de infrastructuur uitgaat van een sobere en doelmatige variant van de Randweg.
Het VKA voldoet aan de verkeerskundige doelstellingen van het project en heeft ook de voorkeur van de omgevingspartijen. Alternatief 2B komt overeen met infravariant 3.1 C3 zoals weergegeven in onderstaand beeld. Provinciale Staten zijn over het gekozen voorkeursalternatief geïnformeerd bij mededeling portefeuillehouder d.d. 21 februari 2020 (GS 2020-8572).

B3. Projectscope

1) Het realiseren van een kunstwerk/ongelijkvloerse kruising op de N297, ter hoogte van hm 11.4, inclusief de benodigde toe- en afritten;
2) Het herinrichten van het kruispunt gelegen aan de N276 ter hoogte van Aan de Linde;
3) Het nieuw aanleggen van een kruispunt op de N276 voor de ontsluiting van de Yard E;
4) Het realiseren van een nieuw kunstwerk/ongelijkvloerse kruising van de N276 met de Geleenbeek;
5) Het verleggen in oostelijke richting van de N276 van hm 20.5 tot 22.2 met een wegprofiel 1 x 2, snelheid 80km/u, voor verkeer in 2 richtingen;
6) Het aanleggen van 2 nieuwe kruispunten op de Mitsubishi Avenue ter ontsluiting van VDL Nedcar en Katoen Natie/Mitsubishi;
7) Het toevoegen van een linksafstrook aan de huidige afrit N297 (komende vanaf Born richting Nieuwstadt) ter hoogte van het kruispunt N297-N276;
8) Het herinrichten van de N276 van hm 20.0 tot 20.5 met een wegprofiel 1 x 2, snelheid 80km/u, voor verkeer in 2 richtingen;
9) Realiseren van een vrij liggend (brom)fietspad aan beide zijden van de weg 1-richting (tussen Aan de Linde en de N297) en een oostelijk gelegen fietspad in 2- richtingen (ter hoogte van de verlegde N276 tussen Aan de Linde Nieuwstadt en Oude Rijksweg Zuid te Susteren);
10) Het herinrichten van een parallelvoorziening langs de N297 ter hoogte van de nieuwe ongelijkvloerse kruising N297;
11) Het reconstrueren van de N297 van hm 10,4 (aansluiten op tracé verbreding A2) tot 11,9;
12) Tijdelijk ontsluiten van Yard-E door middel van een geregelde gelijkvloerse kruising indien nodig ten behoeve van bedrijfsvoering VDL Nedcar.

B4. Raakvlakprojecten

Er zijn projecten van derden in voorbereiding die gelegen zijn in of nabij het projectgebied. Deze zogenaamde raakvlakprojecten kunnen van invloed zijn op de realisatie het project. Het projectteam stemt de voortgang, planning en inhoud waar nodig af op de navolgende raakvlakprojecten:

- Verbreding A2 Voorbereidingen van de verbreding A2 (o.a. verleggen kabels & leidingen) vinden plaats in 2024, de realisatie staat gepland voor de periode 2025-2027. Tijdens deze periode zal het verkeer op de A2 hinder door wegwerkzaamheden ondervinden en daardoor mogelijk uitwijken naar de N276 en N297. Indien de bovengenoemde “go” wordt opgeschort zal dit leiden tot meer verkeershinder op de N276 en N297. Projectteams van de verbreding A2 en infra uitbreiding VDL Nedcar zijn met elkaar in contact en stemmen voortgang en verkeersmaatregelen op elkaar af. Is als risico opgenomen in het risicodossier van het project, maar geen onderdeel van de top risico’s;
- Fabrieksuitbreiding VDL Nedcar De planning voor de fabrieksuitbreiding kan pas worden afgegeven zodra er zicht is op een nieuwe klant voor VDL Nedcar. De wegontsluiting van de nieuwe fabriek is een cruciaal onderdeel in het acquisitietraject van VDL Nedcar.
- Nieuwbouw Katoen Natie Het binnen het projectgebied gelegen bedrijf Katoen Natie heeft eveneens uitbreidingsplannen. Deze plannen bestaan uit een uitbreiding fase 1 en uitbreiding fase 2. De omgevingsvergunning procedure voor fase 1 is afgerond. De omgevingsvergunning voor fase 2 is op 23 mei 2022 verleend.

B5. Kritische prestatie indicatoren

Hieronder staan de belangrijkste kritische prestatie indicatoren per 1 januari 2024 voor het deelproject infrastructuur weergegeven. De status wordt aangegeven middels stoplichten. Project wacht op nieuwe bestuurlijke besluitvorming ~~rondom~~ in vervolg op de 'not yet go'. Tot die tijd staat project on hold. ~~Op moment~~ Nadat het project weer opgepakt wordt, zal deze tabel worden aangepast op de nieuwe situatie.

Categorie	Kritische Prestatie indicator	Target	Status	Toelichting
1. Kritische project processen	Vergunningen en ontheffingen voor uitbreiding infra	Wnb ontheffing (voor eind 2022)		On hold, opgave blijft. ~~Mogelijk is~~ Er is naast de reeds verleende Wnb-ontheffing, met het oog op de aanwezigheid van de Vermiljoenkever in een deel van het tracé van de nieuwe randweg, een aanvullende Wnb ontheffing nodig. ~~Dit wordt momenteel uitgezocht~~
	Contractering	Start aanbesteding opstellen concept Bouwteamovereenkomst augustus 2021		Afgerond
		Gunning opstellen concept uitvoeringscontract januari 2022		Afgerond
		Opleveren definitief uitvoeringscontract 13 januari 2023		On hold. Op peildatum was er nog geen 'go', op basis van nieuwe besluitvorming over de 'go /not yet go' aanpassen
		'go/not yet go' besluit uitvoering oktober 2022		On hold. Op peildatum was er nog geen 'go', op basis van nieuwe besluitvorming over de 'go /not yet go' aanpassen
		Gunning uitvoeringscontract februari 2023		On hold. Op peildatum was er nog geen 'go', op basis van nieuwe besluitvorming over de 'go /not yet go' aanpassen
2. Financiën	Voortgang op kredietbesluit	Projectvoorbereiding verloopt binnen de financiële kaders zoals gemaakt in het kredietbesluit		Vooralsnog loopt de projectvoorbereiding binnen de gestelde financiële kaders. Of dit zo blijft is afhankelijk van het moment van de 'go' en de eerder genoemde prijsontwikkelingen
3. Planning	Voortgang op strategische planning GS en PS besluit	Project loopt op planning zoals afgesproken in onderliggende besluiten		Planning uitvoering is afhankelijk van de 'go'

Categorie	Kritische Prestatie indicator	Target	Status	Toelichting
4. Omgeving	Klachten	Minder dan 10 klachten per half jaar		Tot nog toe geen klachten
5. Kennis en capaciteit	Medewerkers hebben voldoende tijd om volgens gestelde kaders in het projectteam hun taken uit te voeren	Voldoende capaciteit binnen het team, beperkt inhuur		
	Het kennisniveau van de projectteamleden voldoet om het project binnen de gestelde eisen voor te bereiden en uit te voeren	Voldoende kennis binnen team zodat inhuur van ontbrekende kennis niet nodig is		

B6. Planning

Zoals beschreven in pargaraaf A4 loopt het infraproject vertraging op door het uitblijven van de fabrieksuitbreiding bij VDL Nedcar gevolgd door de ‘go /not yet go’ beslissing. Als gevolg van de onzekerheid over het doorgaan van het project heeft de aannemer eind december 2022 besloten om het uitvoeringsteam dat bedoeld was om het project te realiseren niet langer te reserveren. Het bouwteam heeft voor zover als mogelijk haar werkzaamheden per 1 april 2023 afgerond.

De planning wordt bijgewerkt op moment dat een ‘go’besluit is genomen. Het is niet meer haalbaar om het project per ultimo 2024 gereed te hebben.

Update peildatum 1 januari 2024
Mijlpalen overzicht per 1 januari 2024:

Beschrijving mijlpaal	Planning*
Start selectiefase (bouwteamfase)	09-09-2021 (afgerond)
Bekendmaking selectie (bouwteamfase)	29-10-2021 (afgerond)
Start inschrijvingsfase (bouwteamfase)	08-11-2021 (afgerond)
Voorlopige gunning (bouwteamfase)	01-02-2022 (afgerond)
Definitieve gunning (bouwteamfase)	22-02-2022 (afgerond)
Start bouwteam	24-02-2022 (afgerond)
‘Go-not yet go’-moment	afhankelijk van ontwikkelingen bij VDL Nedcar
Beoogd GS besluit (gunning uitvoering)	afhankelijk van ontwikkelingen bij VDL Nedcar
Start realisatiefase	n.t.b. (afhankelijk van ‘go’)
Uiterlijke oplevering	n.t.b. (afhankelijk van start realisatiefase)

*Alles onder voorbehoud van vertraging door eventueel een gerechtelijke onteigeningprocedure

B7. Financiën

Het deelproject infra uitbreiding verloopt per 01 januari 2024 financieel volgens planning op basis van kredietbesluit december 2021 en de aanpassingen zoals beschreven in deel A5 van deze voortgangsrapportage.

Verplicht en gerealiseerd
Per 01 januari 2024 is voor het deelproject infra uitbreiding het volgende verplicht en gerealiseerd:

Beschrijving kosten	Totaal verplicht	Totaal gerealiseerd	Totaal openstaand
Planvoorbereidingskosten (71101)	€4,611 ~~€4,299~~	€4,396 ~~€4,091~~	€0,215 ~~€0,208~~
Realisatiekosten (71103)	€0,082 ~~€0,074~~	€0,082 ~~€0,074~~	€0 ~~€0~~
Bovenwettelijke maatregelen (71117)	€ 0	€ 0	€ 0
Wettelijke maatregelen (71118)	€ 0	€ 0	€ 0
Risicoreservering (71111)	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	€4,693 ~~€4,372~~	€4,478 ~~€4,165~~	€0,215 ~~€0,207~~

Kosten bouwteam

Het totaal verplicht en gerealiseerd is in het afgelopen half jaar opgelopen tot bedragen zoals in de tabel hierboven aangegeven. Dit zijn kosten die met name betrekking hebben op de werkzaamheden van het bouwteam (het team van de provincie en aannemerscombinatie die de voorbereiding van de infra uitbreiding ter hand hebben genomen). Door de eerder gemelde projectvertraging (zie hoofdstuk A4) heeft het bouwteam nog niet alle activiteiten kunnen uitvoeren. Het betreft activiteiten die gerelateerd zijn aan een ‘go’, zoals onder meer vergunningprocedures en nadere onderzoeken. De kosten voor de tweede fase van het bouwteam zijn niet voorzien.

Vervallen tekst 4e Voortgangsrapportage:

~~Algemene prijsstijgingen 1e helft 2023~~

~~De prijsstijgingen binnen de civiele markt laten in de eerste helft van 2023 een redelijk stabiel beeld zien. Uitzonderingen zijn de loonkosten die per 01 januari 2023 gestegen zijn (volgt de algemen prijsstijgingen uit 2022), staalprijzen zijn dan weer gezakt. Prijzen zijn des al niet te min onverminderd hoog en het gemiddelde indexpercentage wordt nu geschat op 3 tot 5%.~~

Prijsstijgingen

Nu het project stagneert en niet duidelijk is wanneer het tot een vervolg gaat komen kan geen zinvolle prognose meer worden gemaakt van te verwachten prijsstijgingen. Eerder is wel gebleken dat het oorspronkelijk geraamde budget van € 4,64 mln. om prijsstijgingen op te vangen ontoereikend is. Dat komt enerzijds omdat de projectlooptijd (oplevering ultimo 2024) niet wordt behaald en anderzijds door de turbulente ecomische ontwikkelingen en geopolitieke situatie in de afgelopen jaren. In oktober 2022 werd de daadwerkelijke prijsstijging bepaald op € 8,4 mln. Sindsdien heeft, mede door het opschorten van het bouwteam, geen actualisatie meer plaatsgevonden. Nadat duidelijkheid ontstaat over het projectvervolg zal een nieuwe berekening voor te verwachten prijsindexeringskosten worden gemaakt.

Uitgaven voor het ‘go-not yet go’ moment

Zoals in paragraaf A1 uiteengezet is er een ‘go/not yet go’ moment ingebouwd voor de definitieve start van de uitvoering van de infrastructurele werkzaamheden. Dit moment was op zijn vroegst voorzien in oktober 2022. Vooruitlopend op een ‘go’ worden planvoorbereidings- en eventueel grondverwervingskosten gemaakt omdat het proces nu doorloopt gericht op een ‘go’. Deze kosten zullen ten laste van het door PS beschikbaar gestelde krediet gebracht worden en bij een gebleken definitief niet doorgaan van de infrastructurele werkzaamheden deels (16%) worden verrekend met VDL Nedcar.

Financiële prognose

Risico's en risicobeheersing.

Voor risicodekking is oorspronkelijk in totaal € 6,46 miljoen gereserveerd. Dit bedrag is gebaseerd op gebruikelijke percentages in projecten voor risico-opslag. De planvoorbereiding staat op dit moment on hold. Bij het heropstarten van de planvoorbereiding zullen de risico's waar nodig aangescherpt / aangepast worden. De top risico's voor de aanpassing van de infrastructuur in willekeurige volgorde zijn:

	Risico	Oorzaak	Gevolg(en)	Beheers maatregel (en)	Risico beheersing	Stand van zaken
1	Niet of niet tijdig verkrijgen van de benodigde vergunningen en ontheffingen voor de realisatie van de infrastructuur	§ Bevoegd gezag verstrekt vergunning niet (tijdig) § Onvoldoende draagvlak bij stakeholders en/of omgeving waardoor bezwaar en beroep wordt ingediend	Extra kosten door vertraging en aanvullende voorbereiding	§ Maken van vergunningenscan; § Vroegtijdig in gesprek gaan met bevoegde gezagen om proces zo soepel mogelijk te laten verlopen; § Investeren in communicatie met omgeving	Provincie, gemeenten	In bouwteam lopen vergunningenscan en ontwerp samen op. Alle benodigde vergunningen zijn in kaart gebracht en opgenomen in de planning. Daar waar nodig en mogelijk zijn vergunningen nu al aangevraagd om het risico op vertraging zo klein mogelijkte houden. Van de reeds gevraagde vergunningen / ontheffingen zal evenwel eerst gebruik worden gemaakt nadat er een 'go' is. Zoals hiervoor reeds is aangegeven zal door de aanwezigheid van de Vermiljoenkever in een klein deel van het tracé van de nieuwe randweg ~~mogelijk~~ nog een Wnb-ontheffing moeten worden aangevraagd. ~~Op dit moment wordt nader onderzoek gedaan naar de populatie en zijn leefgebied~~. Als gevolg van de 'not-yet-go' zijn alle gedane vergunningaanvragen ingetrokken. Enerzijds omdat voor vergunningverlening de benodigde 'go' ontbreekt, anderzijds omdat voor bepaalde vergunningen een aanvullende Wnb-ontheffing voor de vermiljoenkever nodig is.
2	Tegenvallende bodemgesteldheid (grond(water)verontreiniging / archeologie / explosieven)	Niet bekende vervuiling / archeologische vondsten (de waarde is al bepaald op basis van het vooronderzoek) / explosieven	Extra kosten door vertraging, aanvullende onderzoeken en onvoorziene maatregelen	§ Bodemonderzoeken z.s.m. starten § Bouwteam contract waarbij aannemer onderdeel is van voorbereiding	Provincie, aannemer	Ongesprongen Oorlogs Objecten (OOO): Bureau studie uitgevoerd, er zijn enkele verdachte locaties aangetroffen. Het onderzoek kan nog niet worden afgerond aanwezigheid bomen en in verband met de aanwezigheid van verhardingen en bomen c.q. het nog niet hebben verkregen van betredings-toestemming. Archelogie: Bureaustudie is uitgevoerd ~~in uitvoering~~. Uit reeds bekende uitkomsten blijkt dat bepaalde delen binnen het plangebied hoogwaardig verdacht zijn. Uit

						proefsleuvenonderzoek zijn op dit moment 2 vindplaatsen aangemerkt. Concreet betekent dat dit risico al optreedt. Dit wordt meegenomen in de verdere voorbereiding. Ook hiervoor geldt dat net niet mogelijk is gebleken om het gehele werkgebied te onderzoeken.

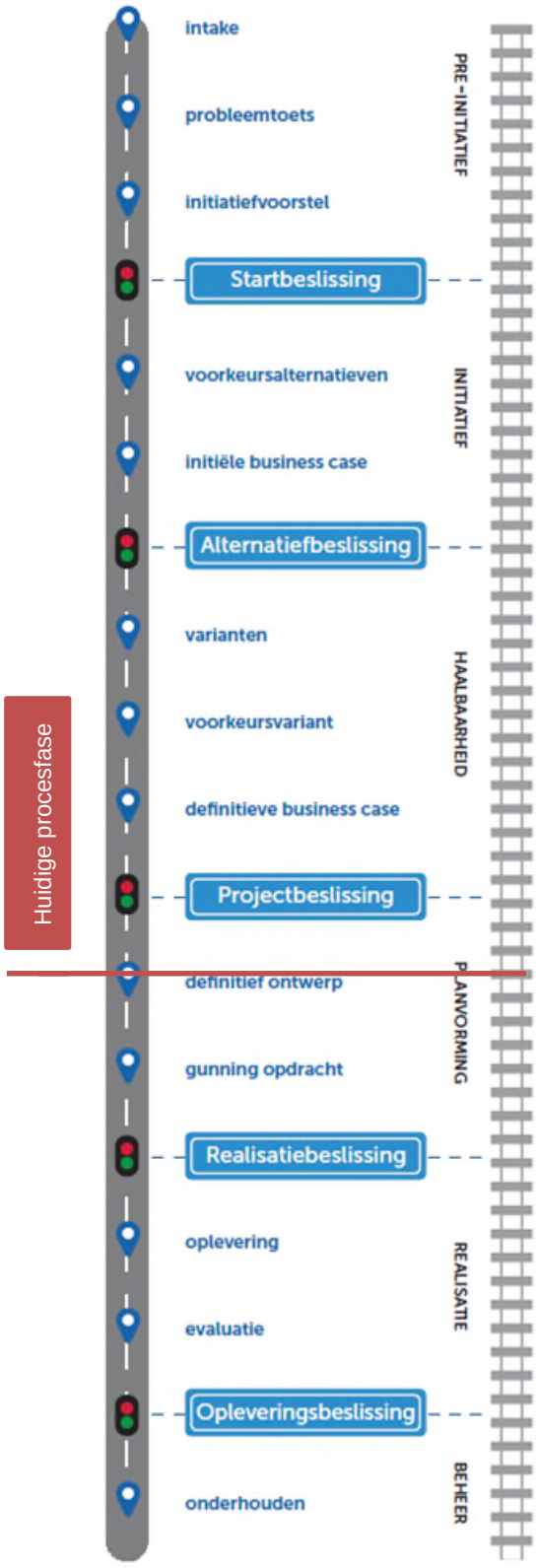
	Risico	Oorzaak	Gevolg(en)	Beheersmaatregel(en)	Risico beheersing	Stand van zaken
3	Fiscaal risico grondverwerving [1] niet compensabele BTW	§ Herzienings-BTW door vroegtijdige eigendomsoverdracht van grond waarop BTW compensabele werkzaamheden hebben plaatsgehad § Werkzaamheden vinden plaats op eigendom van gemeenten § Grondaankoop tegen lager prijs dan economische waarde § Wijzigingen in fiscale wetgeving	Extra kosten door BTW of fiscale (straf)heffing	§ Verwervings- en aankoopstrategie afstemmen op fiscale wetgeving § Afspraken maken met grondeigenaren over uitvoering van werkzaamheden § Aan gemeente over te dragen gronden minimaal 2 jaar na ingebruikname in eigendom houden en afspraken maken over voortgezet gebruik	Provincie, gemeenten, Rijk	Plan is besproken en goedgekeurd door fiscalist. Risico blijft, maar is deels beheerst door opgevoerde beheersmaatregelen.
4	Kabels en leidingen verleggen kennen langere doorlooptijd en hogere kosten	§ Onvoldoende afstemming met beheerders § Beheerders te laat betrokken § Discussies tussen aannemers § Onverwachte eisen VDL Nedcar § capaciteit beperkt als gevolg van werkzaamheden voor verbreding A2 en andere grootschalige projecten in Limburg § Lange levertijden materialen en wachttijden voordat kan worden overgegaan tot realisatie	Extra kosten door vertraging en aanvullende werkzaamheden	§ Vroegtijdig betrekken beheerders en VDL Nedcar § Duidelijke bepalingen in contract § Afstemmen leiding tracés § Verzoeken tot aanpassingen op basis van een voorlopig ontwerp i.p.v. een definitief ontwerp versturen	Provincie, nutsbedrijven, aannemer	Gesprekken met beheerders en VDL Nedcar zijn opgeschort ~~lopen~~. Aandachtpunt blijven de wachttijden bij de kabel- en leidingbeheerders voor verleggingen. Doordat nog geen duidelijkheid bestaat over de impact van de fabrieksuitbreiding op het netwerk, is het nog niet gelukt om een verleggingsplan voor te bereiden en af te stemmen op de infrawerken.
5	Bodemverontreiniging en verlegging hoofdtransport leidingen in te	Onvoorziene bodemverontreiniging en hoofdtransportleidingen blijken niet inpasbaar bij fabrieksuitbreiding	Extra kosten door onvoorziene maatregelen	§ bodemonderzoek § bemiddeling en afstemming tussen VDL	Provincie, nutsbedrijven, VDL Nedcar	Gesprekken met beheerders en VDL Nedcar zijn gevoerd om dit risico niet te laten optreden. In verband met uitblijven uitvoeringsbeslissing ‘go/not yet go’ staat dit on hold.

	vervallen weggedeelten die aan VDL Nedcar worden overgedragen			Nedcar en kabel- en leidingbeheerders		

[1] Grondverwerving is voor het infraproject een cruciaal onderdeel. Het is niet als top risico opgenomen omdat het vanuit het infraproject gezien een risico is dat belegd is bij het deelproject Grondzaken. De omgevingsmanager van project infra uitbreiding heeft periodiek gesprekken met het team van grondzaken om de voortgang te volgen en mee te nemen in het infra project zodat er geanticipeerd kan worden op eventuele lang lopende onteigeningsprocedures

B9. Projectbeheer en projectbeheersing

Algemeen is er sprake van een procesgerichte uitvoering van activiteiten. Er worden verschillende fases doorlopen met eigen werkprocessen en eindoplevering:

Pre-initiatief
Voordat een project vorm krijgt wordt eerst de pre-initiatieffase doorlopen. De doelstelling van de pre-initiatieffase is het opstellen en goedkeuren van een initiatiefvoorstel en het faseplan voor de volgende fase. Om tot een initiatiefvoorstel te komen wordt eerst een intake uitgevoerd, de initiatiefnemer identificeert een probleem of kans. Vervolgens wordt een probleemtoets uitgevoerd (toetsteam). De probleemtoets heeft tot doel inzichtelijk te maken van hoe groot het probleem of de kans is en welke rol de Provincie Limburg hierin heeft. Wanneer daadwerkelijk sprake is van een probleem of kans waar Provincie Limburg zich aan wil conformeren, wordt een initiatiefvoorstel opgesteld en wordt de beoogde aanpak voor de volgende fase vastgelegd in een faseplan. We spreken dan van een startbeslissing.

Initiatief
Het doel van de initiatieffase is om vanuit oplossingsrichtingen diverse reële (voorkeurs)alternatieven te onderzoeken. Op basis van deze voorkeursalternatieven worden kostenschattingen opgesteld. Daarnaast worden de (voorkeurs)alternatieven gewogen door het afwegingskader, waarmee onder andere de bijdrage van de voorkeursalternatieven aan de mobiliteitsdoelen worden gemeten. Op het einde van de initiatieffase wordt een alternatiefbeslissing genomen. Een kredietbesluit voor procesmiddelen wordt genomen om het onderzoek in de haalbaarheidsfase voort te zetten. Dit betreft dus het voorbereidingsbudget en niet het projectbudget. Tenslotte wordt het faseplan voor de volgende fase (haalbaarheidsfase) vastgesteld.

Haalbaarheid
In de haalbaarheidsfase worden de voorkeursalternatieven verder ontwikkeld, onderzocht en uitgewerkt in een aantal varianten. Dit alles leidt uiteindelijk tot een definitieve businesscase met een projectbeslissing. De varianten worden door middel van onderzoeken en verdere uitwerking van het voorlopig ontwerp van de voorkeurs-alternatieven verder ontwikkeld. Aan het einde van de haalbaarheidsfase wordt de definitieve businesscase inclusief een initieel kredietbesluit voor het projectbudget definitief vastgelegd. In de planvormingsfase is er een mogelijkheid om het bestaande kredietbesluit voor het projectbudget aan te passen in een eerste en tweede bijstellingsmoment.

Planvorming
In de planvormingsfase worden meerdere activiteiten parallel aan elkaar uitgevoerd. Het betreft: uitwerken van het ontwerp, opstellen van een contract, grondverwerving, stakeholdersanalyse, doorlopen van vergunningsprocedure en een aanbesteding. Het schetsontwerp of voorlopig ontwerp van de voorkeursvariant uit de haalbaarheidsfase verder uitgewerkt tot het gewenste detailniveau. Daarnaast worden eventueel aanvullende onderzoeken uitgevoerd zoals die in de haalbaarheidsfase zijn benoemd. In de contractfase wordt bepaald welke contractvorm gekozen wordt. Verder is het mogelijk om vlak voor het uitzetten van de aanbesteding een marktraming op te stellen. Tot slot wordt de aanbestedingsprocedure doorlopen en het project gegund aan een uitvoerende partij.

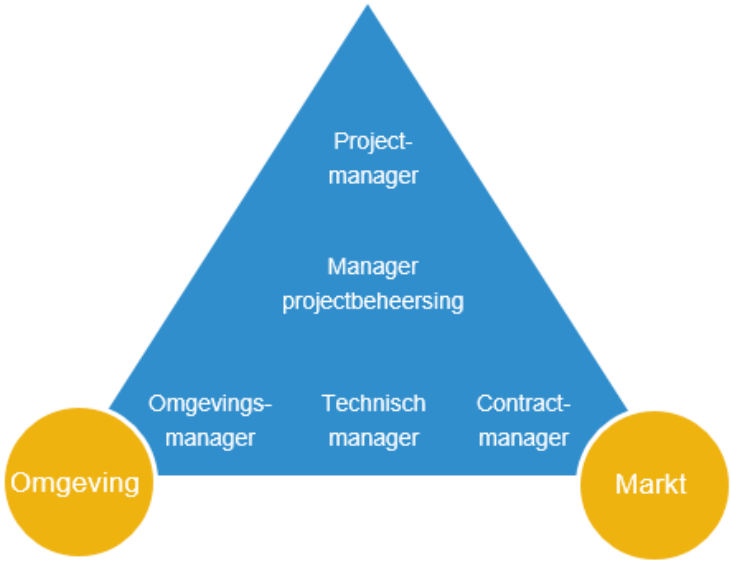
Realisatie
In deze fase wordt het project daadwerkelijk uitgevoerd. Tijdens de realisatie worden diverse activiteiten uitgevoerd zoals, contractmanagement, omgevingsmanagement, technisch management en projectbeheersing. De uitvoerende partij wordt gecontroleerd op de gemaakte afspraken en nakoming van de normen, richtlijnen, het contract en de wettelijke regels. Afhandeling van betalingen, verzoek tot wijzigingen en het beheersen van de projectkosten vallen onder contractmanagement en projectbeheersing. Na realisatie wordt het project afgesloten door middel van een technische oplevering. In de financiële eindrapportage worden de belangrijkste ontwikkelingen in budget en uitgaven gecheckt en geanalyseerd met een toelichting van oorzaken en gevolgen. Het overdrachtsdossier wordt vervolgens aangeleverd aan wegbeheer.

Beheerfase
Wanneer het project gerealiseerd en opgeleverd is en de aannemer decharge heeft gekregen, wordt het werk opgenomen binnen het areaal van Provincie Limburg. Tijdens deze fase worden alle areaalaspecten beheerd, inclusief begroting voor regulier beheer en onderhoud. Hierbij wordt het areaal in stand gehouden en waar noodzakelijk vervangen vanwege het bereiken van de levensduur, cyclisch onderhoud of noodzakelijk onderhoud. Het team wegbeheer voert dagelijks het beheer uit van de infrastructurele assets die in eigendom zijn van de Provincie Limburg. Onderhoud en beheer wordt bijgehouden in het Beheer Management Systeem voor het Cluster Wegbeheer.

B10. Projectorganisatie

Het projectgebied is gelegen binnen de gemeenten Sittard-Geleen en Echt-Susteren. Er is sprake van een nauwe en constructieve samenwerking met beide gemeenten. Periodiek vindt er afstemmingsoverleg plaats op zowel op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Dit waarborgt een goede onderlinge betrokkenheid en draagt ook bij aan korte en effectieve communicatielijnen, die het project en de voortgang ten goede komen.

Het provinciale projectteam ten behoeve van de infra is ingericht volgens het integraal projectmanagementmodel (hierma: IPM). Het IPM model onderscheidt 5 processen. De IPM-organisatie kent aan elk proces een specifieke rol toe. Zo ontstaat het 5-rollenmodel. De 5 rollen worden primair door 5 verschillende personen vervuld. Verschillende rollen kunnen vervuld worden door een of meerdere personen. Iedere rol heeft een eigen ondersteunend team.

Ambtelijk opdrachtgever

De programmamanager (rol ingevuld door cluster Programma en Projecten) fungeert als gedelegeerd ambtelijk opdrachtgever. Zie ook paragraaf A7

Projectmanagement

Het projectmanagement is gericht op het borgen van kwaliteit, draagvlak en afstemming. Daarbij is de projectmanager (eind)verantwoordelijk voor het boeken van een goed projectresultaat.

Projectbeheersing

Projectbeheersing richt zich op het beheersen van de risico's en alle beheersaspecten in het project. De manager projectbeheersing is hier verantwoordelijk voor het identificeren en beheersen van (mogelijke) integrale risico's.

Omgevingsmanagement

We maken tijdens het project gebruik van omgevingsmanagement om de relatie met de omgeving en stakeholders in balans te houden gedurende het project. De omgevingsmanager is verantwoordelijk voor het contact met de omgeving.

Technisch management

Technisch management is er voor het beheersen van de risico's vanuit de techniek en organisatie. De technisch manager draagt de verantwoordelijkheid voor de technische en inhoudelijke inbreng in het project.

Contractmanagement

Contractmanagement is erop gericht om de risico's die (kunnen) ontstaan tussen opdrachtgever en de markt te beheersen. Dat geldt ook tijdens de inkoopfase. Daarbij is de contractmanager verantwoordelijk voor de contacten en contracten met de verschillende marktpartijen.

Bovenstaande rollen met uitzondering van de ambtelijk opdrachtgever, worden ingevuld door medewerkers van het cluster wegaanleg.

C. Voortgang deelproject Afronden en monitoren provinciaal inpassingsplan

Dit deelproject bestaat uit het komen tot een onherroepelijk PIP, de daarmee samenhangende benodigde besluiten (specifiek die besluiten waarvoor PS dan wel GS het bevoegd gezag is) en monitoring van de uitvoering van de wettelijke en bovenwettelijke natuurcompensatie. Op pagina 11-12 is een totaal overzicht terug te vinden van de te realiseren compensatie.

Bovengenoemde besluiten zijn:

- Omgevingsvergunning en aanvullende omgevingsvergunning (waaronder vellen van houtopstanden)
- Wnb ontheffing en gewijzigde Wnb ontheffing (soorten)
- Vergunning op grond van de wet natuurbescherming (stikstof)
- Gewijzigde Wnb ontheffing
- Hogere waarden besluit industrielawaai

C1. Planning

Op 8 februari 2022 is bekend geworden dat het PIP en de daarmee samenhangende besluiten onherroepelijk zijn.
Realisatie wettelijke en bovenwettelijke natuurcompenatie: Periode 2022-2026. Voor de stand van zaken wordt verwezen naar de tabel onder A2

C2. Financiën

Het deelproject afronden en monitoren provinciaal inpassingsplan verloopt per 1 januari 2024 financieel volgens planning op basis van kredietbesluit december 2021.

Per 1 januari 2024 is het volgende verplicht en gerealiseerd:

Beschrijving kosten	Totaal verplicht	Totaal gerealiseerd	Totaal openstaand
Planvoorbereidingskosten (71105)	€0,468 ~~€0,407~~	€0,438 ~~€0,361~~	€0,030 ~~€0,031~~
Realisatiekosten (71106)	€0	€0	€0
Bovenwettelijke maatregelen (71114)	€0	€0	€0
Wettelijke maatregelen (71115)	€0,032 ~~€0,090~~	€0,032 ~~€0,089~~	€0 ~~€0,001~~
Risicoreservering (71108)	€0,080 ~~€0,079~~	€0,080 ~~€0,079~~	€ 0,-
Totaal	€0,580 ~~€0,576~~	€0,550 ~~€0,543~~	€0,030 ~~€0,033~~

.

C3. Risico's en risicobeheersing

	Risico	Oorzaak	Gevolg(en)	Beheersmaatregel(en)	Risico beheersing	Stand van zaken
-	-	-	-	-	-	-

Gelet op de afwikkeling van dit deelproject is er op dit moment geen sprake van risico's. Of zich op termijn nieuwe risico's zullen voordoen, is afhankelijk van of de defintieve uitvoering van het project binnen het PIP past.

D. Voortgang deelproject Grondzaken

D1. Inleiding

Binnen het groot project Duurzame Verankering VDL Nedcar spelen de nodige grondzaken die als een apart deelproject zijn georganiseerd met een eigen projectmanger grondzaken die onderdeel uitmaakt van het programmateam.

Doelstelling en reikwijdte deelproject grondzaken:

- Het tijdig verkrijgen van de benodigde gronden voor de provinciale infrastructuur, waarbij ten ultimo de onteigeningsprocedure kan worden ingezet;
- Het afwikkelen van de afgesproken verkopen aan VDL op basis van de Anterieure Overeenkomst;
- Het voorbereiden en laten saneren van een PFAS verontreiniging voor overdracht van deze gronden aan VDL;
- Het voeren van een grondexploitatie en afwikkelen van de lening met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat;

D2. Projectscope

Het deelproject grondzaken valt uiteen in de navolgende sporen :
-Formele onteigeningsprocedure;
-Minnelijke aan- en verkoop van gronden;
-Grondexploitatie met bijbehorende lening EZK;
-PFAS verontreiniging.

D3. Raakvlakprojecten

Er zijn projecten van derden in voorbereiding die gelegen zijn in of nabij het projectgebied. Deze zogenaamde raakvlakprojecten kunnen van invloed zijn op de realisatie van het project. Het projectteam stemt de voortgang, planning en inhoud waar nodig af op de navolgende raakvlakprojecten:

- Fabrieksuitbreiding VDL Nedcar: De planning voor de fabrieksuitbreiding kan pas worden afgegeven zodra er zicht is op een nieuwe klant voor VDL Nedcar. De benodigde gronden voor de nieuwe fabriek, met samenhangende onderdelen zoals parkeren, is een cruciaal onderdeel in het acquisitietraject van VDL Nedcar.
- Grondverwerving verbreding A2: Voor het rijksproject verbreding A2 dienen ook gronden verworven te worden. De provincie Limburg is momenteel nog met 1 grondverwerver actief betrokken bij de minnelijke verwerving van deze gronden. Parallel hieraan loopt de onteigeningsprocedure voor de A2 die door het rijk wordt gevoerd. Als gevolg van deze samenloop van projecten ontstaat extra druk op de grondprijs en de beschikbaarheid van ruilgrond.
- Stikstofopgave: Het Rijk heeft recent aangegeven welke opgave er ligt ten aanzien van de reductie van stikstof ten behoeve van het herstel van de Natura2000-gebieden. De exacte invulling is nog niet bekend. Als eerste richt het Rijk zich tot de agrarische sector, maar in een volgende fase komt ook het bedrijfsleven voor een opgave te staan. Als gevolg van deze stikstofopgave onstaat extra druk op de grondprijs en de beschikbaarheid van ruilgrond.

D4. Kritische prestatie indicatoren

Hieronder staan de belangrijkste kritische prestatie indicatoren voor de Grondzaken weergegeven. De status wordt aangegeven middels stoplichten.

Categorie	Kritische Prestatie indicator	Target	Status	Toelichting
1. Kritische project processen	Minnelijke grondverwerving	Minnelijk verworven uiterlijk eind 2023		Voor meer informatie zie risicotabel D7 risico 1
	Onteigeningsprocedure	Indiening bij Kroon voor 1 jan 2022		Het verzoekbesluit is tijdig bij de Kroon ingediend en in behandeling genomen
		Koninklijk Besluit		De Kroon heeft op 22 feb 2023 een negatief KB afgegeven op basis van het uitblijven van een ‘go’. Zodra alsnog een ‘go’ er is dient een nieuwe onteigeningsprocedure opgestart te worden.
	GO/NO GO	GO/NO GO besluit uitvoering oktober 2022		Vooralsnog is nog geen ‘go’ ontvangen.
2. Financiën	Voortgang op kredietbesluit	Grondzaken verloopt binnen de financiële kaders zoals gemaakt in het kredietbesluit		Ondanks dat momenteel de agrarische gronden een opwaartse prijsdruk kennen, zijn de grondaankopen voor het project momenteel nog steeds binnen de gestelde kaders.
3. Planning	Voortgang op strategische planning GS en PS besluit	Project loopt op planning zoals afgesproken in onderliggende besluiten		Door het uitblijven van het ‘go’ besluit en het daarvoor niet verkrijgen van het KB loopt het project vertraging op omdat de verwachting is dat niet alle gronden minnelijk verworven kunnen worden. en daarom een nieuwe onteigeningsprocedure opgestart dient te worden.

D5. Planning

Het deelproject Grondzaken heeft vertraging opgelopen als gevolg van het negatief KB. Dit is nader toegelicht onder A4. Planning.

D6. Financiën

Het deelproject Grondzaken verloopt per 1 januari 2022 financieel volgens planning op basis van kredietbesluit december 2021.

Per 1 januari 2024 is het volgende verplicht en gerealiseerd:

Beschrijving kosten	Totaal verplicht	Totaal gerealiseerd	Totaal openstaand
Grondwerving (71102)	€1,118 ~~€0,120~~	€1,188 ~~€0,120~~	€0
Risicoreservering (71116)	€0,019 ~~€0,023~~	€0,019 ~~€0,023~~	€0
G&V Opbrengst grondverkopen (71119)	€0	€0	€0
Totaal	€1,137 ~~€0,142~~	€1,137 ~~€0,142~~	€0

Toelichting Kosten:

Bij onderdeel D8 staat de stand van zaken van de grondverwerving vermeld. De kosten van de grondverwering zijn toegenomen als gevolg van de gerealiseerde aankopen die bij de notaris zijn afgewikkeld en betaald. De kosten zijn daarnaast extra gestegen omdat in deze kosten ook een interne verrekening zit opgenomen van reeds in bezit zijnde provinciale gronden die nu overgeboekt zijn naar het project. Zie ook onderdeel A5. Financiën.

D7. Risico's en risicobeheersing

	Risico	Oorzaak	Gevolg(en)	Beheersmaatregel(en)	Risico beheersing	Stand van zaken
1	Niet minnelijk kunnen verwerven van benodigde gronden voor uitbreiding infra	Eigenaren willen grond niet verkopen of vragen te hoge prijs	Extra kosten door vertraging, hogere aankoopsom en/of onteigeningsprocedure	§ Investeren in relatie met grondeigenaren § Inzet ruilgronden binnen juridische mogelijkheden § Optimaliseren ontwerp § Periodiek inzicht in stavaza dossiers § Pro-actieve verwervingshouding	Provincie	Op basis van de reeds gevoerde grondaankoop gesprekken wordt (op basis van huidige inzichten) voor 12 ~~2~~ dossiers ~~s~~ ermee rekening gehouden dat mogelijk minnelijk niet tot overeenstemming te komen is en uiteindelijk een gerechtelijke onteigeningsprocedure doorlopen dient te worden. Vooralsnog is dit slechts een ~~eerste~~ inschatting en is gerechtelijke onteigening nog niet aan de orde. Daarvoor dient een geheel nieuwe onteigeningsprocedure opgestart te worden. In het verleden gingen we steeds uit van 2 potentiele onteigeningsdossiers, maar inmiddels hebben we 1 hiervan alsnog minnelijk kunnen verwerven.
2	Verschil van inzicht omtrent de waarde van de gronden	De juridische uitleg van de complexbenadering bij deze gebiedsontwikkeling	Een andere benadering kan leiden tot een hogere grondaankoopprijs. Daarnaast kan verschil van inzicht leiden tot vertraging in de minnelijke onderhandelingen	§ Laten uitvoeren van een juridische second opinion om daarmee de geuitte bezwaren van derden serieus te laten onderzoeken om te beoordelen of een andere benadering van de complextheorie noodzakelijk is	Provincie	De second opinion is uitgevoerd en externe adviseurs zijn hiervan in kennis gesteld. Vooralsnog heeft dit (nog) niet tot een andere vraagprijs van verkopers geleid.
3	Onteigenings-procedure is afhankelijk van een 'go' van VDL op het project	De Kroon was in de voortoets heel kritisch op de afhankelijkheid van een 'go' van VDL voor de noodzaak van de	Indien de 'go' niet op het geplande moment komt, dient de onteigeningsprocedure ingetrokken te worden omdat op dat moment	§ In het voortraject is juridische bijstand op dit punt geleverd door een onteigeningsadvocaat § De provincie faciliteert (binnen de mogelijkheden)	Provincie VDL Nedcar Kroon	Door het ontbreken van een tijdige 'go' van VDL op het project heeft de Kroon een negatief KB afgegeven en dient de onteigeningsprocedure na een 'go'opnieuw opgestart te worden hetgeen tot vertraging van het project leidt.

		onteigeningsprocedure	de noodzaak voor onteigening ontbreekt	om een ‘go’ van VDL zo kansrijk mogelijk te maken. § De afhankelijkheid van een ‘go’ voor de onteigeningsprocedure is met VDL besproken. § De Kroon wordt periodiek geinformeerd over de actuele stand van zaken § Na een ‘go’wordt een nieuwe onteigeningsprocedure opgestart.		
4	Verkopen en ruilingen kunnen niet meer in alle gevallen een op een.	De Hoge Raad heeft op 26 november 2021 het zogenoemde “Didam-arrest” gewezen	Provincie Limburg is niet zonder meer vrij is om grond te verkopen ter verkopen (of ruilen, verpachten etc.) aan een partij naar keuze. Overheden moeten gelijke kansen bieden bij uitgifte van gronden	§ Juridisch advies ingewonnen bij extern advocatenkantoor. § Bestaande dossiers zijn geinventariseerd en geanalyseerd. § Interne beleidslijn opgesteld hoe met zulke gevallen om te gaan, rekening houdende met de casuistiek en uitspraak HR. § Gedeputeerde Staten geinformeerd omtrent deze uitspraak	Provincie	De nieuwe werkwijze op basis van de interne beleidslijn is begin 2022 geïmplementeerd

D8. Overzicht minnelijke verwervingstraject

Algemeen:
In de commissievergadering FEB van 10 september 2021 is de navolgende toezegging gedaan (T 8956):
"Via de reguliere voortgangsrapportage wordt inzicht gegeven in het minnelijke verwervingstraject, met dien verstande dat bijzonderheden in algemene zin worden vermeld."

Overzicht:
Middels onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in dit minnelijke verwervingstraject.

	Soort dossier	Aantal dossiers	Status 1: Onderhandeling	Status 2: Overeenstemming	Status 3: Overeenkomst	Status 4: Eigendom (akte)
	Private partijen	**12**	~~4 =>~~ 3	~~3 =>~~ 2	~~2 => 1~~ 1 => 0	~~3 => 6~~ 6 => 7
	(Semi) Overheids partijen	5	1	~~3 =>~~ 2	~~0 => 1~~ 1 => 0	~~1~~ 1 => 2
	Totaal	**17**	~~5 =>~~ 4	~~6 =>~~ 4	2 => 0	7 => 9

Toelichting overzicht:
In het bovenstaande overzicht is het minnelijke verwervingstraject van externe partijen schematisch weergegeven.
In de eerste kolom is een verdeling van de dossiers tussen private partijen (zoals particulieren en bedrijven) en semi-overheidspartijen (zoals gemeenten, natuurmonumenten, waterschap en WML) opgenomen.
In de tweede kolom is het aantal dossiers weergeven per categorie en als totaal.
In de derde tot en met zesde kolom wordt vervolgens de stand van zaken uitgedrukt in 4 fases.
Hierbij is Status 1 het minst ver en Status 4 een afgerond dossier waarbij de benodigde eigendom reeds is verkregen.

Ten opzichte van de vierde voortgangsrapportage zijn nog 2 dossiers geheel afgewikkeld. Deze zaten al in de pijplijn en zijn nu ook notarieel afgewikkeld. Voor de 4 dossiers die vallen onder de status 1 is door het wegvallen van het onteigeningsinstrument en het uitblijven van de "Go" moeilijk om een doorbraak te bereiken. Voor minimaal 1 dossier is de inschatting dat de inzet van het onteigeningsinstrument noodzakelijk is om tegen redelijke condities de benodigde grond te kunnen verwerven. Voor de 4 dossiers die vallen onder de status 2 zijn "niet grondgerelateerde redenen" de oorzaak waarom dat deze dossiers (nog) niet afgewikkeld worden. Wij schatten in dat bij daadwerkelijke realisatie van de infrastructuur in deze dossiers de benodigde grond tijdig beschikbaar wordt gesteld. Het geheel overziende lopen we in de minnelijke grondverwerving derhalve tegen een "status quo" aan.

Bijzonderheden:
- Door de grote onduidelijkheid omtrent de toekomst bij VDL Nedcar enerzijds en het wegvallen van de mogelijkheid tot onteigening anderzijds zijn de minnelijke verwervingen getemporiseerd.

Vervallen tekst uit de 4e Voortgangsrapportage:
- ~~In het bovenstaande overzicht zijn alle dossiers meegenomen waarvoor een actuele verwervingsopgave bestaat. Dit is inclusief een marginale scopeuitbreiding van de grondaankoopopgave als gevolg van een optimalisatie van het infrastructureel ontwerp van de nieuwe provinciale weg. Deze marginale scopeuitbreiding kan binnen het bestaande budget opgevangen worden.~~
- ~~De marginale scopeuitbreiding maakte geen deel uit van de verzochte onteigeningsprocedure. Uitgangspunt voor deze gronden is minnelijke verwerving. Bij een nieuwe onteigeningsprocedure kunnen deze percelen desgewenst wel meegenomen worden;~~
- ~~Volgens de kadestrale informatie is 1 van de private partijen (locatie Katsbek) verkocht aan VDL Nedcar. De benodigde gronden van deze private partij is aan de opgave van VDL Nedcar toegevoegd en wordt in de grondaankoop van VDL Nedcar meegenomen.~~
- ~~Een van de private partijen die behoort tot de marginale scopeuitbreiding (locatie Moonen) kan met een technische oplossing worden geregeld waardoor geen grondaankoop meer noodzakelijk is. Deze partij is hierboven meegenomen als status 4 dossier aangezien dit dossier daarmee is afgerond en verdere grondverwerving niet meer noodzakelijk is.~~

- ~~De afwikkeling van de grondverwerving van de beiden betrokken gemeenten is in afwachting van een niet-grondgerelateerde bespreekpunt.~~

Bijlage 1 Formulering ‘go/ not yet go’ moment

De Infrastructurele aanpassingen worden gerealiseerd, indien op (of kort voor) het moment van gunning van de Infrastructurele aanpassingen zicht bestaat op continuïteit van VDL Nedcar en de daarmee samenhangende werkgelegenheid, welke blijkt uit een schriftelijke onvoorwaardelijke bevestiging van VDL Nedcar aan Gedeputeerde Staten, waarbij VDL Nedcar Gedeputeerde Staten (voor zover noodzakelijk op vertrouwelijke basis) inzage zal verschaffen in de bijbehorende onderbouwingen en onderliggende documenten, inzake:

1. ***het faciliteren van een of meerdere nieuwe opdrachtgevers; en***

2. ***investeringsbesluiten van VDL Nedcar van ten minste EUR 87 miljoen, bestaande uit:***
   investeringen in grondaankopen, gebiedsontwikkeling en (natuur-)compensatie, van ca. EUR 30 miljoen,
   bijdragen aan Infrastructurele aanpassingen, ter grootte van EUR 11,9 miljoen,
   investeringen in Yard-E, begroot op ca. EUR 30 miljoen,
   algemene investeringen in onder andere ICT systemen en opleidingen ter grootte van ten minste EUR 15 miljoen; en aanvullend

3. ***investeringsbesluiten voor nader te bepalen klant-specifieke investeringen in aanpassing en uitbreiding van gebouwen en productiemiddelen; en***

4. ***de uitbreiding van de fabriek buiten het huidige terrein en ingebruikname van Yard-E; en***

5. ***een ambitie ten aanzien van een structureel werkgelegenheidsniveau van gemiddeld 6.000 á 6.500 medewerkers (met inachtneming van fluctuaties ten gevolge van marktomstandigheden en product-levenscycli),***

waarmee aanleg van de Randweg noodzakelijk wordt.

Indien dat op dat moment niet het geval is, wordt de gunning van de Infrastructurele aanpassingen opgeschort tot een nader door Partijen overeen te komen moment, waarop opnieuw getoetst zal worden of alsnog aan dit uitgangspunt wordt voldaan en, indien dat dan het geval is, alsnog gunning van de Infrastructurele aanpassingen zal plaatsvinden, conform een door Partijen in onderling overleg aangepaste versie van de Planning en, indien noodzakelijk, een bijstelling van de financiële afspraken tussen Partijen voor wat betreft indexering.”

Bijlage 2 Overzichtsplanning

De planning wordt bijgewerkt nadat het ‘go’ besluit is genomen.

provincie limburg

Provinciale Staten

Clustercode PP
Ons kenmerk DOC-00814841
Bijlage(n) -

Uw kenmerk -
Maastricht 12 augustus 2025
Verzonden 17 september 2025

Onderwerp
Mededeling portefeuillehouder inzake VDL Nedcar

Geachte Staten,

Op 26 juni jongstleden hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de beëindiging van de Anterieure Overeenkomst (AO) met VDL Nedcar. Daarbij hebben wij aangegeven dat met VDL op hoofdlijnen een akkoord was bereikt en dat wij met de president en CEO van de VDL Groep hebben gesproken over de toekomst van de site in Born. Verder hebben wij u laten weten dat nog afrondende gesprekken zouden plaatsvinden om te komen tot een beëindigingsovereenkomst en een intentieovereenkomst. Bij dezen melden wij u dat beide overeenkomsten intussen tot stand zijn gekomen. Deze worden voor u onder geheimhouding ter inzage gelegd. De context van de gesloten overeenkomsten lichten wij graag nader aan u toe.

NB.: waar wij in deze mededeling over VDL spreken wordt daar ook VDL Nedcar onder verstaan.

Uitkomst gesprekken met VDL
De gesprekken tussen Provincie en VDL hebben geleid tot enerzijds een overeenkomst ter beëindiging van de AO, en anderzijds een intentieovereenkomst gericht op nadere samenwerking in het kader van de herontwikkeling van de VDL-site.

Vanwege de vertrouwelijkheid van de in 2020 gesloten Anterieure Overeenkomst kunnen we via deze mededeling geen gedetailleerde toelichting geven op de afspraken die in het kader van de beëindiging zijn gemaakt. Op hoofdlijnen kunnen wij u wel melden dat de aanleg van de randweg en de realisatie van de ongelijkvloerse kruising voor dit moment van de baan zijn. Daarnaast zullen er geen financiële verrekeningen tussen VDL en de Provincie meer plaatsvinden, met uitzondering van een provinciale bijdrage in de realisatie van een vleermuispassage, en de door de Provincie te dragen kosten van de sanering van een bodemverontreiniging van de IPS-Yard, die na de verkoop aan VDL is geconstateerd. Ontbinding van de AO heeft geen directe gevolgen voor het vastgestelde PIP, dit blijft - inmiddels als onderdeel van het Omgevingsplan voor de gemeente Sittard-Geleen - onverminderd van kracht.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Overeenkomsten liggen ter inzage
De beëindigingsovereenkomst en de intentieovereenkomst liggen voor uw Staten onder oplegging van geheimhouding ter inzage bij de Griffie **van 17 september tot en met 1 oktober 2025**. Op de inzage door de leden van uw Staten is de procedure zoals beschreven in de brief aan uw Staten, verzonden op 28 maart 2023, van toepassing. De verplichting tot geheimhouding wordt opgelegd omdat er sprake is van informatie die onder een of meerdere uitzonderingsgronden van de Wet open overheid (Woo) valt.

Meer specifiek gaat het hier om informatie die inzicht geeft in bedrijfs- en fabricagegegevens, die vertrouwelijk aan ons zijn medegedeeld (5.1, eerste lid, sub c, Woo). Het betreft bijvoorbeeld afspraken die zijn gemaakt tussen VDL en de Provincie Limburg naar aanleiding van de beëindiging van de Anterieure Overeenkomst en inzichten in de bedrijfsvoering van VDL.

Gevolgen beëindiging AO
Bij het in kaart brengen van de gevolgen van de beëindiging van de AO hebben wij ook gekeken naar de afspraken die in de aanloop naar de besluitvorming over het PIP in 2020 met derden zijn gemaakt. Wij doelen hierbij op de afspraken met de gemeenten Echt-Susteren en Sittard-Geleen in het kader van de leefbaarheidsfondsen over de te realiseren (boven)wettelijke natuurcompensatie, en met de ministeries van EZ en I&W over bijdragen in de kosten van de aanpassingen van de infrastructuur. Deze afspraken dienen gerespecteerd en financieel afgehandeld te worden.

Door de ministeries van EZ en I&W zijn destijds bijdragen toegezegd. Daar is in het programmabudget 'Gebiedsontwikkeling VDL' rekening mee gehouden. Deze bijdragen zijn afhankelijk van de daadwerkelijke realisatie van de beoogde infrastructurele maatregelen. Nu de infrastructurele aanpassingen niet doorgaan, komen deze bijdragen in principe te vervallen. Momenteel voeren wij gesprekken met de ministeries om deze bijdragen alsnog te behouden voor de toekomstige invulling van de VDL-site in Born en daarmee samenhangende ontwikkelingen.

Resterende middelen
Voor het programma Gebiedsontwikkeling VDL is in de periode 2019–2020 een totaal projectbudget van **€ 78,5 miljoen beschikbaar** gesteld. Uw Staten hebben ten behoeve van de beoogde Gebiedsontwikkeling VDL op 28 juni 2019 (besluit G-19-013) en 18 december 2020 (besluit G-20-076) ingestemd met de toekenning van **provinciale middelen** (in totaal **€ 51,7 miljoen**), afkomstig uit verschillende bronnen, waaronder de immunisatiereserve, toekomstige begrotingsruimte, realisatie grondverkopen en thematische fondsen zoals bereikbaarheid en het fietsplan.

VDL en de ministeries van EZ en I&W hebben, zoals hiervoor aangegeven, onder voorwaarden een financiële bijdrage (in totaal **€ 26,8 miljoen**) ter beschikking gesteld:
- VDL: € 12,52 miljoen;
- Ministerie van EZ: € 9,30 miljoen;
- Ministerie van I&W: € 5,00 miljoen.

Voorbereidingskosten aanpassing infrastructuur
Bij de behandeling van het PIP 'Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL' in 2020 bent u ermee akkoord gegaan dat, vooruitlopend op het 'go-besluit', al met de voorbereiding van de aanpassing van de infrastructuur in de omgeving van de site in Born kon worden begonnen. Dit om, op het moment van een 'go', direct met de uitvoering van deze aanpassingen te kunnen starten. Voor deze voorbereidende werkzaamheden is via een Europese aanbesteding een aannemerscombinatie geselecteerd die in bouwteamverband de voorbereiding van de infrastructurele aanpassingen ter hand heeft genomen.

In totaal is er in de periode januari 2021 tot juni 2025 € 6,4 miljoen aan voorbereidingskosten gemaakt.

Totaal restant provinciale middelen programmabudget

Stand van zaken programmabudget per juni 2025		
Provinciale middelen (na correctie wegens niet gerealiseerde grondverkopen)		€ 50,1 miljoen
Voorbereidingskosten	-/-	€ 6,4 miljoen
Subtotaal		€ 43,7 miljoen
Nog te maken kosten:		
* natuurcompensatie, fietsoversteek, leefbaarheidsfonds enz.	-/-	€ 3,3 miljoen
* kosten voor zover niet ten laste van achtergestelde lening ministerie EZ	-/-	€ 8,9 miljoen
Totaal restant programmabudget		**€ 31,5 miljoen***

* Oplopend tot € 40,4 miljoen als deel van nog te maken kosten ten laste van achtergestelde lening EZ kan worden gebracht.

Voor meer gedetailleerde informatie verwijzen wij u naar het memo dat van 17 september 2025 tot en met 1 oktober 2025 ter begeleiding van beide overeenkomsten onder oplegging van geheimhouding voor u bij de Griffie Staten ter inzage ligt. Op de inzage door de leden van uw Staten is de procedure zoals beschreven in de brief aan uw Staten, verzonden op 28 maart 2023, van toepassing. De verplichting tot geheimhouding wordt opgelegd omdat er sprake is van informatie die onder een of meerdere uitzonderingsgronden van de Wet open overheid (Woo) valt.

Meer specifiek gaat het hier om informatie over lopende trajecten die vallen binnen de afhandeling van de Anterieure Overeenkomst met derde partijen waarmee financiële belangen gemoeid zijn (5.1, tweede lid, sub b, Woo).

Beëindiging achtergestelde lening
Naast het restant van het programmabudget ter hoogte van **€ 31,5 miljoen** zou op een later moment alsnog een bedrag van maximaal € 8,9 miljoen vrij kunnen vallen door het beëindigen van een in 2001 door LIOF bij het ministerie van EZ aangegane achtergestelde lening, die in 2016 naar de Provincie is overgegaan. Over de beëindiging van deze lening en de kosten die nog ten laste van deze lening kunnen worden gebracht, zijn we in gesprek met het ministerie van EZ. Wanneer alle kosten ten laste van de achtergestelde lening kunnen worden gebracht en niet ten laste van het programmabudget komen, bedragen de vrijvallende middelen **€ 40,4 miljoen** (€ 31,5 + € 8,9).

Realisatie natuurcompensatie
Op 11 augustus 2024 hebben wij besloten om alle eerder gemaakte afspraken over (boven)wettelijke natuurcompensatie na te komen, ook al gaan de gebiedsontwikkeling en de bijbehorende infrastructurele aanpassingen niet door.

De huidige stand van zaken van deze afspraken:

- VDL Nedcar heeft al een deel van de natuurcompensatie in verband met de beoogde fabrieksuitbreiding dat het bedrijf zelf zou uitvoeren inmiddels gerealiseerd. Het deel van de natuurcompensatie (6,45 hectare) dat de Provincie voor VDL Nedcar zou uitvoeren, moet nog gerealiseerd worden.
- Voor infrastructurele aanpassingen moest wettelijk 5,5 hectare natuur in de omgeving van de site worden gecompenseerd; dit is nog niet gerealiseerd.
- Over 4,5 hectare extra natuurcompensatie (bovenwettelijk) is afgesproken dat de gemeente Sittard-Geleen deze bij Huize Holtum aanlegt.
- Voor het zogeheten 'ambitiebos' (1,25 hectare) moeten nog afspraken worden gemaakt.

Omdat het moeilijk is om geschikte gronden te vinden in de buurt van Nieuwstadt en Holtum, onderzoeken we de mogelijkheden in nabijgelegen gebieden, zoals het gebied Graetheide - Lexhy en het tracé van de beoogde randweg. Daarnaast zijn de kosten voor natuurcompensatie sinds 2020 gestegen waardoor de kosten voor natuurcompensatie met terugwerkende kracht moeten worden aangepast. Daarnaast blijft de provincie, vanuit onze rol als bevoegd gezag, toezicht houden op de realisatie van natuurcompensatie die VDL heeft uitgevoerd, in het kader van de verleende vergunningen en ontheffingen.

Beëindiging status Groot Project
Omdat er sinds 2024 op de VDL-site in Born geen nieuwe ontwikkelingen meer hebben plaatsgevonden en de AO (juridisch) is beëindiging, verzoeken wij uw Staten over te gaan tot beëindiging van de status Groot Project. Daarvoor vragen wij u om de laatst gepubliceerde Voortgangsrapportage (Vijfde Voortgangsrapportage VDL peildatum 1 januari 2024, brief GS van 23-4-2024 (GS DOC-00640648)) als Eindrapportage aan te merken. Uiteraard zullen wij uw Staten blijven informeren over ontwikkelingen ten aanzien van de toekomstige invulling van de site in Born.

Op dit moment zijn drie toezeggingen in het kader van VDL nog niet afgehandeld:

9331	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat zodra het verzoek van VDL komt om over te gaan tot een go besluit, Provinciale Staten op een gelijke manier als bij het eerder verzoek zal worden betrokken.
9269	Gedeputeerde Satijn zegt toe dat indien de actuele situatie omtrent VDL daartoe aanleiding geeft, er een (vertrouwelijke) informatiesessie met PS zal worden georganiseerd.
9049	Gedeputeerde Satijn zegt toe aan een nieuwe investeerder de wens van PS over te brengen om ook de andere typen van werkgelegenheid en de andere rollen van het bedrijf zoals een hoofdkantoor in Limburg onder te brengen

Nu er geen sprake meer is van een 'go besluit' (9331) of nieuwe investeerder (9049) en er ook geen nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van het Groot Project 'Gebiedsontwikkeling VDL' meer zijn die aanleiding geven om PS te informeren (toezegging 9269), stellen wij u voor om deze toezeggingen te laten vervallen.

Werk maken van de toekomst
VDL heeft aangegeven de locatie in Born vanaf nu langs vier ontwikkelrichtingen te willen invullen:
- Duurzame mobiliteit;
- Batterij- en nieuwe energiesystemen;
- Maak-industrie / hightech (o.a. drones);
- Defensie-industrie.

Wat de laatste ontwikkelrichting betreft, is inmiddels bekendgemaakt dat Defensie en VDL Groep gaan samenwerken op het gebied van defensieproductie, waarbij VDL op de site in Born onder andere drones en voertuigen gaat produceren.

Een voorspoedige alternatieve invulling van de bedrijfslocatie in Born is in het belang van de Limburgse economie en de maakindustrie in het bijzonder. Het vergroot de kansen op nieuwe werkgelegenheid en de Limburgse innovatiekracht. Er liggen volop kansen voor de Brightlands campussen, de Limburgse kennisinstellingen en onder andere onze MKB-bedrijven om samen te werken met VDL, en in te spelen op de innovatieve ontwikkelingen op de site. Vanwege deze belangen hebben we met VDL een nieuwe intentieovereenkomst gesloten om tot samenwerking te komen in het kader van de herontwikkeling van de VDL-site in Born. Hier is ook het Rijk via de ministeries van Economische Zaken en Defensie nauw bij betrokken.

Voorstel voor vrijgekomen gelden
Het uiteindelijke restant van het programmabudget (minimaal € 31,5 en maximaal € 40,4 miljoen) valt vrij naar de algemene middelen. Wij stellen voor om hiervan **€ 15 miljoen** te reserveren, middels het herbestemmen van de bestaande bruteringsreserve, om de toekomstige invulling van de VDL-site in Born en daarmee samenhangende (innovatieve) ontwikkelingen op en buiten de site te bevorderen. In nauwe samenwerking met kennisinstellingen, Brightlands Campussen en andere MKB-bedrijven.
Van dit bedrag zouden wij maximaal **5 miljoen** willen besteden om een extra impuls te geven aan de vorming van natuur, plus het verbeteren van de leefbaarheid in de aangrenzende gebieden van de site in de gemeenten Echt-Susteren en Sittard-Geleen. Dit sluit aan bij de wensen van uw Staten, de genoemde gemeenten en de omgeving.

Inzet van VDL Nedcar en het Rijk
Zoals wij in onze mededeling portefeuillehouder d.d. 26 juni 2025 hebben aangegeven, zal ook VDL Nedcar middelen reserveren om de toekomstige invulling van de site en de daarmee samenhangende ontwikkelingen te bevorderen. Nadere afspraken hierover zijn in de intentieverklaring opgenomen. Daarnaast zijn wij met het Rijk in gesprek om hierop middelen in te zetten. Gelet op deze lopende gesprekken over bijdragen van het Rijk is het van belang dat uiterlijk bij de vaststelling van de begroting 2026 zekerheid bestaat over de reservering van provinciale middelen.

Wij merken op dat deze middelen voor initiatieven in de regio worden bestemd en derhalve niet naar de defensie-industrie gaan. Dit laatste is voorbehouden aan het Rijk.

De reservering van de middelen voor de toekomstige invulling van de VDL-site en daarmee gepaard gaande ontwikkelingen hebben wij als voorstel in de Begroting 2026 opgenomen. Op het moment dat met VDL (en het Rijk) afspraken zijn gemaakt over de beschikbare middelen zullen wij uw Staten informeren en voorstellen doen, zodat u kunt besluiten over de inzet van de middelen uit deze programma-reservering.

Gedeputeerde Staten van Limburg,
namens dezen,

S.H.M. Satijn

provincie
Limburg

Sonderend stuk

Griffie

Onderwerp	Eindevaluatie Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar
Datum	27 maart 2026

Onderwerp

Analyse van het verzoek van GS om de status van Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ te beëindigen.

Samenvatting

Gezien het feit dat er sinds 2024 op de VDL-site in Born geen nieuwe ontwikkelingen meer hebben plaatsgevonden en de Anterieure Overeenkomst (juridisch) is beëindigd, hebben GS uw Staten bij mededeling portefeuillehouder d.d. 12 augustus 2025 (verzonden 17 september 2025) verzocht over te gaan tot beëindiging van de status Groot Project voor het programma ‘Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar’ en VGR5 met als peildatum 1-1-2024 als eindrapportage te beschouwen.

De oorspronkelijke uitbreidingsdoelen zijn grotendeels niet gerealiseerd; natuurcompensatie wordt wel uitgevoerd en voorbereidingskosten zijn gemaakt.

Totaal budget € 78,5 mln. waarvan € 51,7 mln. van de provincie Limburg.
De voorbereidingskosten bedragen € 6,4 mln. plus nog € 12,2 mln. aan nog te maken overige kosten.
Het vrijvallend restant bedraagt minimaal € 31,5 mln. (tot maximaal € 40,4 mln. als bepaalde kosten ten laste van achtergestelde lening van EZK kunnen worden gebracht).
GS hebben in het kader van de gewijzigde Najaarsnota 2025 voorgesteld om € 15 mln. van de bruteringsreserve te herbestemmen voor herontwikkeling van de VDL site in Born (€ 10 mln.) en additionele natuur en verbetering van de leefbaarheid (€ 5 mln.) en het resterend deel van € 16,5 mln. over te boeken naar de algemene reserve.
Zie hiervoor ook mededeling portefeuillehouder d.d. 12-8-2025 en Gewijzigde Najaarsnota 2026.

Aan Provinciale Staten nu de keuze.

- instemmen met beëindiging;
- GS vragen om een aparte eindevaluatie;
- of status Groot Project handhaven.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Vraag aan Provinciale Staten

Welke optie verkiest de Statencommissie ESA ten aanzien van het verzoek van GS om de status Groot Project voor het programma Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar te beëindigen.

a) Provinciale Staten adviseren om in te stemmen met het beëindigen van de status Groot Project voor het programma Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar en Voortgangsrapportage 5 te beschouwen als eindevaluatie;
b) Provinciale Staten adviseren om in te stemmen met het beëindigen van de status Groot Project voor het programma Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar en GS te vragen een aparte eindevaluatie op te stellen en deze middels een Statenvoorstel voor te leggen aan Provinciale Staten;
c) Provinciale Staten adviseren om niet in te stemmen met het beëindigen van de status Groot Project voor het project Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar en de huidige werkwijze (voortgangsrapportages als Groot Project) te continueren;

Indien de voorkeur uitgaat naar optie a) en de Statencommissie ESA dus van oordeel is dat de status groot project kan komen te vervallen en de laatste voortgangsrapportage als eindevaluatie kan dienen (artikel 8 lid 6 Regeling Grote Projecten 2025), dan legt zij haar advies hieromtrent voor aan Provinciale Staten in de vorm van een Statenvoorstel.

Aanleiding en bestuurlijke context

Gezien het feit dat er sinds 2024 op de VDL-site in Born geen nieuwe ontwikkelingen meer hebben plaatsgevonden en de Anterieure Overeenkomst (AO) (juridisch) is beëindigd, verzoeken GS uw Staten over te gaan tot beëindiging van de status Groot Project en de laatst gepubliceerde Voortgangsrapportage (Vijfde Voortgangsrapportage VDL peildatum 1 januari 2024, brief GS van 23-4-2024 (GS DOC-00640648)) als Eindrapportage aan te merken.

Bevoegdheid

Conform artikel 8, 2e lid van de RGP 2025 wordt een verzoek van GS om de status Groot Project voor een project te beëindigen geanalyseerd door de Griffie. Indien de Statencommissie ESA van oordeel is dat de status van Groot Project beëindigd kan worden, dan legt zij haar advies hieromtrent voor aan Provinciale Staten in de vorm van een Statenvoorstel.

Context

Op 18 december 2020 hebben Provinciale Staten het Provinciale Inpassingsplan ‘uitbreiding VDL Nedcar’ (PIP) vastgesteld en besloten het project ‘gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ aan te wijzen als groot project in het kader van de Regeling Grote Projecten.

In de mededeling portefeuillehouder d.d. 20 augustus 2024 zijn Provinciale Staten geïnformeerd over het feit dat de directie van VDL Nedcar het college heeft laten weten dat niet te verwachten valt dat zich de komende jaren nieuwe opdrachtgevers voor de productie van grote volumes auto’s zullen aandienen. Ook is meegedeeld dat niet valt te verwachten dat andere nieuwe activiteiten met een zodanige toename

van de vervoersbewegingen gepaard zullen gaan dat de geplande aanpassingen aan de infrastructuur nodig zullen zijn.
In de mededeling portefeuillehouder van 28 september 2024 hebben Gedeputeerde Staten aangegeven dat zich binnen de scope van het groot project geen ontwikkelingen meer hebben voorgedaan, dit in de toekomst ook niet meer gaat gebeuren (vanwege beëindiging van de destijds beoogde gebiedsontwikkeling opgave) en dat hierdoor de inhoud van de halfjaarlijkse voortgangsrapportages niet zullen wijzigen. Daarom is er geen VGR met als peildatum 1 juli 2024 opgesteld; en ook niet voor de rapportage met als peildatum 1 januari 2025.
De laatst gepubliceerde vijfde VGR met als peildatum 1 januari 2024, brief GS van 23-04-2024 (GS DOC-00640648) kan als eindrapportage worden aangemerkt.

In het kader van het vaststellen van het PIP hebben VDL (Nedcar) en Provincie een Anterieure Overeenkomst (AO) gesloten. In deze overeenkomst zijn afspraken gemaakt over kosten en uitvoering van voorzieningen en infrastructuur. Op die wijze werd er in een vroeg stadium duidelijkheid voor partijen verkregen.

Bij mededeling portefeuillehouder d.d 26 juni 2025 zijn Provinciale Staten geïnformeerd over het feit dat er op hoofdlijnen in mei een akkoord was bereikt tussen VDL Nedcar en Gedeputeerde Staten, waarbij de voornaamste punten waren:

- Afzien van de aanleg van een randweg ter hoogte van Nieuwstadt;
- Afzien van de geplande ongelijkvloerse kruising aan de zuidzijde van het terrein van VDL Nedcar;
- De gronden die bij VDL Nedcar en de provincie in eigendom zijn krijgen voorlopig geen andere bestemming en worden niet verkocht aan derde partijen.
- De afspraken uit de AO inzake natuurcompensatie blijven in stand.

VDL Nedcar is hierop aan de slag gegaan met het opstellen van een lange termijnvisie voor de herontwikkeling van de site in Born.

In de mededeling portefeuillehouder van 12 augustus 2025 is toegelicht dat de gesprekken tussen de provincie Limburg en VDL hebben geleid tot een overeenkomst ter beëindiging van de AO plus een intentieovereenkomst gericht op nadere samenwerking in het kader van de ontwikkeling van de VDL-site.

Voor het programma Gebiedsontwikkeling VDL is in de periode 2019-2020 een totaal projectbudget van € 78,5 mln. ter beschikking gesteld, waarvan € 51,7 mln. provinciale middelen zijn. VDL en de ministeries van EZK en I&W hebben in totaliteit € 26,8 mln. ter beschikking gesteld, als volgt verdeeld:

- VDL € 12,52 mln.
- Ministerie van EZK € 9,30 mln.
- Ministerie van I&W € 5,00 mln.

Provinciale Staten hebben er in 2020 mee ingestemd dat vooruitlopend op een besluit reeds met de voorbereiding van de aanpassing van de infrastructuur in de omgeving van de VDL-site Born (nieuwe randweg plus ongelijkvloerse kruising) zou worden gestart. In totaliteit is er in de periode van januari 2021 tot juni 2025 € 6,4 mln. aan voorbereidingskosten gemaakt.

Totaal restant provinciale middelen programmabudget

Stand van zaken programmabudget per juni 2025		
Provinciale middelen (na correctie wegens niet gerealiseerde grondverkopen)		€ 50,1 miljoen
Voorbereidingskosten	-/-	€ 6,4 miljoen
Subtotaal		€ 43,7 miljoen
Nog te maken kosten:		
* natuurcompensatie, fietsoversteek, leefbaarheidsfonds enz.	-/-	€ 3,3 miljoen
* kosten voor zover niet ten laste van achtergestelde lening ministerie EZ	-/-	€ 8,9 miljoen
Totaal restant programmabudget		**€ 31,5 miljoen***

* Oplopend tot € 40,4 miljoen als deel van nog te maken kosten ten laste van achtergestelde lening EZ kan worden gebracht.

[1]

Naast het restant van het programmabudget ter grootte van € 31,5 mln. zou op een later moment alsnog € 8,9 mln. kunnen vrijvallen door beëindiging van een in 2001 door LIOF bij EZK aangegane achtergestelde lening, die in 2016 naar de provincie is overgegaan. Op deze wijze zou in totaliteit € 40,4 mln. kunnen vrijvallen. Het uiteindelijke restant van het programmabudget (minimaal € 31,5 mln. en maximaal € 40,4 mln.) zou in principe vrijvallen naar de algemene middelen.

Gedeputeerde Staten hebben Provinciale Staten evenwel voorgesteld om € 15 mln. van de bruteringsreserve in te zetten voor de herontwikkeling van de VDL-site in Born en daarmee samenhangende innovatieve ontwikkelingen (€ 10 mln.) en het realiseren van additionele natuur en verbetering van de leefbaarheid (€ 5 mln.). Provinciale Staten hebben hiermee ingestemd.

Het resterend bedrag van € 16,5 mln. valt vrij ten gunste van de algemene reserve. Mogelijk dat in een later stadium ook een deel van het bedrag van € 8,9 mln. naar de algemene middelen kan vrijvallen als de achtergestelde lening met EZK wordt afgewikkeld.

VDL heeft aangegeven de locatie in Born langs vier ontwikkellijnen te gaan herontwikkelen:

1. Duurzame mobiliteit;
2. Batterij- en nieuwe energiesystemen;
3. Maak-industrie/hightech (onder andere drones);
4. Defensie industrie.

Deze herontwikkeling dient los te worden gezien van het Groot Project programma ‘Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL Nedcar’.

Wat de laatste ontwikkeling betreft werken Defensie en VDL inmiddels concreet samen en worden momenteel reeds drones, batterijen en voertuigen geproduceerd.

[1] Bron: Mededeling portefeuillehouder 12-08-2025 (DOC-00814841)

Defensie heeft met de VDL-Groep een strategisch partnerschap gesloten en een overeenkomst voor 10 jaar voor het gebruik van productieruimte (circa 130.000 vierkante m2) op de VDL site in Born.

Natuurcompensatie:
In de vijfde voortgangsrapportage VDL Nedcar werd beschreven dat de uitbreiding van de fabriek en de daarmee samenhangende infrastructuuraanpassingen zouden hebben geleid tot aantasting van natuur binnen het Natuur Netwerk Limburg. Voor de fabrieksuitbreiding moest 15,43 hectare natuur worden gecompenseerd. VDL Nedcar heeft hiervan 8,98 hectare zelf aangelegd en 6,45 hectare financieel afgekocht. Voor de provinciale infrastructuurmaatregelen moest aanvullend 5,49 hectare worden gecompenseerd.
Daarnaast werd vastgesteld dat 8,13 hectare houtopstanden en 140 bomen verloren waren gegaan. Hiervoor gold een herplantplicht die grotendeels door VDL Nedcar is uitgevoerd, terwijl 0,96 hectare door de provincie is gerealiseerd. In het kader van de Wet natuurbescherming zijn er ook maatregelen voorgeschreven voor verschillende beschermde diersoorten. Om te zorgen voor een evenwichtige verdeling van de natuurcompensatie tussen de gemeenten Sittard-Geleen en Echt-Susteren heeft de provincie aanvullend 4,5 hectare bovenwettelijke compensatie bij Holtum toegezegd. In totaal realiseerde de provincie 20,14 hectare natuurcompensatie, bestaande uit de afgekochte hectares van VDL Nedcar, de compensatie voor de infrastructuur en de bovenwettelijke bijdrage.

Conform artikel 8 lid 5 van de Regeling Grote Projecten is bij de beëindiging van een groot project de beantwoording van de volgende vijf vragen van belang.

1. **In welke mate zijn de oorspronkelijke doelstellingen van het project gerealiseerd?**

De oorspronkelijke doelstelling was het faciliteren van de uitbreiding van VDL Nedcar ten behoeve van de seriematige productie van personenauto's (400.000 per jaar; oftewel een verdubbeling van de productie in 2020), inclusief aanpassingen aan de infrastructuur en natuurcompensatie, en een stijging van de werkgelegenheid. In 2024 werd echter duidelijk dat VDL Nedcar de komende jaren geen grote nieuwe opdrachten voor de productie van personenauto's verwachtte. Hierdoor bleken de geplande infrastructurele aanpassingen niet nodig en zijn deze komen te vervallen, zoals het niet realiseren van de randweg bij Nieuwstadt en het niet aanleggen van een ongelijkvloerse kruising. Ook zijn de gronden niet van bestemming veranderd of verkocht. De afspraken over natuurcompensatie zijn wel gehandhaafd en uitgevoerd. Daarmee zijn de oorspronkelijke doelstellingen slechts ten dele gerealiseerd: de beoogde groei en uitbreiding van VDL Nedcar zijn niet doorgegaan, maar de verplichtingen rondom natuurcompensatie zijn grotendeels nagekomen. De resterende opgave aan (boven)wettelijke natuurcompensatie wordt nog uitgevoerd. Gedeputeerde Staten monitoren en controleren dit vanuit de provinciale rol van bevoegd gezag.

2. **Hoeveel bedragen de uiteindelijke (totale) kosten van het project?**

Er is in totaal een projectbudget van € 78,5 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 51,7 miljoen provinciaal en € 26,8 miljoen afkomstig van VDL en twee ministeries. In de periode januari 2021 tot juni 2025 zijn er € 6,4 miljoen aan voorbereidingskosten gemaakt. Uiteindelijk blijft er minimaal € 31,5 miljoen en maximaal € 40,4 miljoen programmabudget over, afhankelijk van de inzet van nog niet gebruikte middelen. Zie verder de uitwerking hierboven.

3. **In hoeverre is de oorspronkelijke en de laatst gewijzigde projectraming en projectplanning gerealiseerd?**

Omdat de beoogde uitbreiding van VDL Nedcar en de bijbehorende infrastructuuraanpassingen niet zijn doorgegaan, zijn grote delen van de oorspronkelijke en aangepaste ramingen en planningen niet uitgevoerd. De realisatie betrof met name de voorbereidingsfase; grootschalige investeringen zijn niet gedaan. Het grootste deel van het gereserveerde budget valt vrij.

4. **Beschrijving van de (financiële) gevolgen van risico's die zich gedurende het project hebben gemanifesteerd:**

Het voornaamste risico, namelijk het uitblijven van grote productieopdrachten bij VDL Nedcar, is werkelijkheid geworden. Hierdoor konden grote investeringen achterwege blijven. Dit heeft tot gevolg dat een aanzienlijk deel van de middelen niet is uitgegeven en nu vrijvalt. Een deel van deze middelen wordt opnieuw ingezet en zijn conform Provinciale Staten besluit gereserveerd voor toekomstige initiatieven op de locatie, zoals innovatie-ontwikkeling en de realisatie van additionele natuur en verbetering van de leefbaarheid in het gebied; het resterende deel wordt toegevoegd aan de algemene reserve. De impact van andere financiële risico's is daarmee beperkt gebleven.

5. **Actuele informatie over de wijze van beheersing, beheer en functioneren van de projectorganisatie:**

Tijdens het project is er stapsgewijs en via meerdere voortgangsrapportages en mededelingen portefeuillehouder gerapporteerd, waardoor Provinciale Staten tijdig op de hoogte waren van ontwikkelingen, risico's en bijsturingsmaatregelen. In de anterieure overeenkomst zijn de afspraken vastgelegd. Het besluitvormingsproces is aangepast aan de actuele ontwikkelingen. In 2025 zijn er praktische afspraken gemaakt over het beëindigen van de anterieure overeenkomst, welke zijn vastgelegd in een Beëindigingsovereenkomst en is tegelijkertijd een Intentieovereenkomst tot stand gekomen gericht op een nieuwe toekomstige samenwerking en herontwikkeling van het gebied.

Resumerend

De VDL-locatie in Born is een nieuwe fase ingegaan die geen verband houdt met de eerdere gebiedsontwikkeling. In dat licht zouden Provinciale Staten ervoor kunnen kiezen om de status van Groot Project te beëindigen. Dit kan worden vastgelegd in dit sonderende document, zonder dat een afzonderlijke eindevaluatie noodzakelijk is.
Provinciale Staten kunnen er desgewenst voor kiezen Gedeputeerde Staten te verzoeken om te worden geïnformeerd zodra zich nieuwe ontwikkelingen op de locatie voordoen. Tevens kunnen Provinciale Staten er in de toekomst voor kiezen om een nieuw programma vast te stellen als de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven en daarbij eventueel opnieuw de status van Groot Project toe te kennen.

Eindrapportage Groot Project
‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’

30 juni 2026

Inleiding

Ten behoeve van de eindrapportage ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’, wordt conform het bepaalde in artikel 8 lid 5 van de Regeling Grote Projecten in deze eindrapportage ingegaan op de volgende vragen:

1. In welke mate zijn de oorspronkelijke doelstellingen van het project gerealiseerd?
2. Hoeveel bedragen de uiteindelijke (totale) kosten van het project?
3. In hoeverre is de oorspronkelijke en de laatst gewijzigde projectraming en projectplanning gerealiseerd?
4. Beschrijving van de (financiële) gevolgen van risico’s die zich gedurende het project hebben gemanifesteerd;
5. Actuele informatie over de wijze van beheersing, beheer en functioneren van de projectorganisatie;

Daarnaast wordt op verzoek van de Statencommissie Economie en Samenleving in aanvulling op de beantwoording van bovenstaande vragen conform de Regeling Grote Projecten, ingegaan op de volgende specifieke vragen:

A. Wat zijn de ontwikkelingen geweest tussen januari 2026 en heden?
B. Wat kunnen we van dit project leren, mede in het licht van SIS 4.0. (risicomanagement en exit strategie)?
C. Wat zijn de effecten van het niet doorgaan van de infrastructurele maatregelen?
D. Hoe verhoudt zich de beëindiging van de ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ tot de ingezette herontwikkeling van VDL Nedcar?

Deze eindrapportage kan worden aangemerkt als ‘oplegger’ bij de vijfde voortgangsrapportage Groot Project ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ die als bijlage is bijgevoegd.

Evaluatievragen conform Regeling Grote projecten

1. *In welke mate zijn de oorspronkelijke doelstellingen van het project gerealiseerd?*

Met het programma ‘Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar’ werd beoogd om VDL Nedcar minder kwetsbaar te maken voor mondiale fluctuaties in de automotive sector door het aantrekken van meerdere opdrachtgevers en daarmee samenhangend het verdubbelen van de seriematige productie van personenauto’s van 200.000 naar 400.000 voertuigen per jaar. Met deze uitbreiding werd verder beoogd om het aantal arbeidsplaatsen op de site te laten groeien naar 6.000 tot 6.500.

Om deze doelen te dienen werd onder meer besloten om een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) op te stellen, een deel van het Sterrebos te kappen, wettelijke en bovenwettelijke natuur-compensatie te realiseren en de infrastructuur in de omgeving van de site zodanig aan te passen dat de extra verkeersstromen (goederen en medewerkers) goed zouden kunnen worden afgewikkeld.

Wat de aanpassing van de infrastructuur betreft besloten Provinciale Staten dat eerst tot feitelijke realisatie van deze infrastructurele aanpassingen zou worden overgegaan op het moment dat het bedrijf aan een aantal randvoorwaarden zou voldoen (het zogenaamde ‘go-besluit’). Om te voorkomen dat potentiële opdrachtgevers zouden afhaken omdat de noodzakelijke aanpassing van de infrastructuur in de buurt van de site nog jaren zou gaan duren, stemden Provinciale Staten ermee in dat alle voorbereidende werkzaamheden voor het aanpassen van de infrastructuur, zoals de grondverwerving, enginering, opstellen bestekken en vergunningentrajecten, voortvarend zouden worden opgestart.

Het PIP is opgesteld en eind 2020 door Provinciale Staten vastgesteld. De voorbereidende werkzaamheden voor de aanpassing van de infrastructuur in de omgeving van de site zijn grotendeels uitgevoerd.

Door het vertrek van BMW en het niet kunnen aantrekken van nieuwe opdrachtgevers zijn de hiervoor geschetste oorspronkelijke doelen niet langer haalbaar gebleken. Dit blijkt ook uit de beëindiging van de anterieure overeenkomst uit 2020.

Wettelijke natuurcompensatie

Compensatie als gevolg van de fabrieksuitbreiding VDL Nedcar
Aan de fabrieksuitbreiding en de infrastructurele aanpassingen, waren afzonderlijke natuurcompensatieopgaven gekoppeld. Doordat het PIP (thans Omgevingsplan Sittard-Geleen) voorziet in de mogelijkheid om de fabriek (alsnog) uit te breiden en er bovendien met het oog daarop reeds natuur verloren is gegaan, dient de wettelijke natuurcompensatie waartoe VDL verplicht is te worden uitgevoerd. Hiervan moet 15,43 ha wettelijke natuurcompensatie door VDL Nedcar worden gerealiseerd. Hiervan heeft VDL Nedcar fysiek aan de noordkant van de beoogde fabrieksuitbreiding 8,98 ha (1b) reeds gerealiseerd. Van de 15,43 ha heeft VDL Nedcar 6,45 ha (1c) financieel afgekocht voor een bedrag €583.744,-. Hiervan is op dit moment 0,94 ha gerealiseerd. In oktober 2025 zijn tussen de Provincie Limburg en de Gemeente Sittard-Geleen in het kader van het provinciaal inpassingsplan uitbreiding VDL Nedcar (PIP), afspraken vastgelegd. Mogelijkheden voor de realisatie

van deze compensatie als gevolg va de fabrieksuitbreiding in Graetheide worden onderzocht. Wanneer dit niet mogelijk is, zal binnen de gemeentegrenzen van Sittard-Geleen worden gezocht naar beschikbare en geschikte locaties.

Compensatie als gevolg van aanpassingen infrastructuur
Als gevolg van het niet doorgaan van de infrastructurele aanpassingen, is de wettelijke verplichting voor natuurcompensatie zijnde 5,49 ha, voor dit onderdeel komen te vervallen aangezien de natuur niet is / wordt aangetast. Als college hebben wij in een eerder stadium echter besloten de beoogde wettelijke én bovenwettelijke compensatie, samenhangend met de beoogde infrastructurele aanpassingen, toch te realiseren. Hiervoor wordt gekeken naar mogelijkheden om deze in samenhang met de gebiedsontwikkeling Graetheide te laten plaatsvinden. Indien dit doorgaat, zal uitvoering plaatsvinden door de Gemeente Sittard-Geleen.

Compensatie als gevolg van de A2 uitbreiding
In het kader van de A2 uitbreiding (3,7 ha wettelijke natuurcompensatie) had de provincie reeds 3,2 ha in het bosgebied ‘t Hout en het IJzerenbos gerealisseerd. Begin 2024 wordt de 0,5 ha aangeplant eveneens in de gemeente Echt-Susteren tussen de Rode beek en de Altaarheide weg. Deze compensatie staat los van de ontwikkeling VDL Nedcar en is door het het Rijk fiancieel afgekocht en wordt uitgevoerd door de Provincie.

Bovenwettelijke natuurcompensatie
Met de gemeenten Sittard-Geleen is afgesproken dat aanvullend op de wettelijke compensatie, in het kader van de uitbreiding van VDL Nedcar (fabrieksuitbreiding én infrastructuur aanpassingen), 4,5 ha (2a) bovenwettelijke natuur door de Provincie gecompenseerd zal worden nabij de kern Holtum. Deze afspraak is gemaakt om een evenredige verdeling van natuurcompensatie tussen de gemeenten Sittard-Geleen en Echt- Susteren te krijgen. In lijn met het eerder genomen besluit van het College om ondanks het niet doorgaan van de infrastructurele aanpassingen, zal deze bovenwettelijke compensatie alsnog volledig worden uitgevoerd.

De Gemeente Sittard-Geleen draagt zorg voor de realisatie van deze bovenwettelijke compensatie, welke oorspronkelijk door de Provincie Limburg in de nabijheid van Holtum zou worden gerealiseerd. De Gemeente Sittard-Geleen heeft hiertoe een eprceel grond verworven en zal deze binnen twee jaar inrichten als gemeentelijk groen (mensgerichte natuur). De Provincie Limburg draagt een bedrag bij in de kosten van de verwerving en inrichting van de gronden, waarmee invulling wordt gegeven aan deze bovenwettelijke natuurcompensatie.

De Provincie ziet erop toe dat de (boven)wettelijke natuurcompensatie volledig wordt gerealiseerd. Ook monitort de Provincie de kwaliteit en ontwikkeling van de reeds uitgevoerde natuurcompensatie door VDL Nedcar (8,98 ha aan de noordkant van de fabriek).

2. Hoeveel bedragen de uiteindelijke (totale) kosten van het project?

Voor het programma Gebiedsontwikkeling VDL is in de periode 2019-2020 een totaal projectbudget van € 78,5 miljoen beschikbaar gesteld. Uw Staten hebben ten behoeve van de beoogde Gebiedsontwikkeling VDL op 28 juni 2019 (besluit G-19-013) en 18 december 2020 (besluit G-20-076) ingestemd met de toekenning van provinciale middelen (in totaal €, 51,7 miljoen), afkomstig uit

verschillende bronnen, waaronder de immunisatiereserve, toekomstige begrotingsruimte, realisatie grondverkopen en thematische fondsen zoals bereikbaarheid en het fietsplan.

VDL en de ministeries van EZ en I&W hebben, onder voorwaarden een financiële bijdrage (in totaal € 26,8 miljoen) ter beschikking gesteld:

- VDL: € 12,52 miljoen;
- Ministerie van EZ: € 9,30 miljoen;
- Ministerie van I&W: € 5,00 miljoen.

Bij de behandeling van het PIP 'Gebiedsontwikkeling Uitbreiding VDL' in 2020 bent u ermee akkoord gegaan dat, vooruitlopend op het 'go-besluit', al met de voorbereiding van de aanpassing van de infrastructuur in de omgeving van de site in Born kon worden begonnen. In totaal is er in de periode januari 2021 tot juni 2025 € 6,4 miljoen aan voorbereidingskosten gemaakt.

Totaal restant provinciale middelen programmabudget

Stand van zaken programmabudget per juni 2025	
Provinciale middelen (na correctie wegens niet gerealiseerde grondverkopen)	*€ 50,1 miljoen*
Voorbereidingskosten	*-/- € 6,4 miljoen*
Subtotaal	*€ 43,7 miljoen*
Nog te maken kosten:	
** natuurcompensatie, fietsoversteek, leefbaarheidsfonds enz.*	*-/- € 3,3 miljoen*
** kosten voor zover niet ten laste van achtergestelde lening ministerie EZ*	*-/- € 8,9 miljoen*
Totaal restant programmabudget	***€ 31,5 miljoen****

** Oplopend tot € 40,4 miljoen als deel van nog te maken kosten ten laste van achtergestelde lening EZ kan worden gebracht.*

Provinciale Staten hebben vervolgens op 7 november 2025 besloten om € 15 miljoen van de vrijvallende middelen te herbestemmen. Daarbij is € 10 miljoen bestemd voor de herontwikkeling van de VDL-site en daarmee samenhangende economische initiatieven en € 5 miljoen voor additionele natuurcompensatie en verbetering van de leefbaarheid rondom de site.

Daarnaast hebben Provinciale Staten via het gewijzigde amendement 201 Depondt c.s. bepaald dat € 2,5 miljoen direct aan de begroting 2025 wordt toegevoegd en € 12,5 miljoen wordt ondergebracht in een separate programmareserve. Voor de inzet van deze middelen is vervolgens een afzonderlijk afwegingskader vastgesteld.

Binnen dit afwegingskader ligt voor de economische middelen (€ 10 miljoen) de nadruk op projecten en initiatieven die bijdragen aan de herpositionering van de VDL-site, de versterking van de Limburgse maakindustrie en de ontwikkeling van een Limburgs ‘deftech cluster’.

3. *In hoeverre is de oorspronkelijke en de laatst gewijzigde projectraming en projectplanning gerealiseerd?*

Omdat de beoogde uitbreiding van VDL Nedcar en de bijbehorende infrastructuuraanpassingen niet zijn doorgegaan, zijn grote delen van de oorspronkelijke en aangepaste ramingen en planningen niet tot een afronding gekomen.

4. Beschrijving van de (financiële) gevolgen van risico's die zich gedurende het project hebben gemanifesteerd

Het voornaamste risico, namelijk het uitblijven van (nieuwe) opdrachtgevers, is opgetreden. Echter, doordat in het kader van het 'go-besluit' eisen waren geformuleerd waar het bedrijf aan moest voldoen alvorens met de feitelijke aanpassing van de infrastructuur in de omgeving van de site zou worden begonnen, zijn de financiële gevolgen beperkt gebleven tot de voorbereidingskosten.

Dit heeft tot gevolg dat een aanzienlijk deel van de middelen niet is uitgegeven en is vrijgevallen. Provinciale Staten hebben eind 2025 besloten om een deel van deze middelen te reserveren voor de herpositionering van de site of daarmee samenhangende initiatieven en de realisatie van additionele natuur en verbetering van de leefbaarheid in het gebied. Het resterende deel is toegevoegd aan de algemene reserve. Zie ook het antwoord op vraag 2.

5. Actuele informatie over de wijze van beheersing, beheer en functioneren van de projectorganisatie

Tijdens het project is er stapsgewijs en via meerdere voortgangsrapportages en mededelingen portefeuillehouder aan Provinciale Staten gerapporteerd.

Aanvullende vragen op verzoek Statencommissie Economie en Samenleving

A. Wat zijn de ontwikkelingen geweest tussen januari 2026 en heden?

Sinds de vijfde voortgangsrapportage (peildatum 1 januari 2024) zijn er voor wat betreft het Groot Project 'Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar' op inhoud geen ontwikkelingen geweest. Wel zijn er met VDL onderhandelingen gevoerd over beëindiging van de anterieure overeenkomst en toekomstige samenwerking. Provinciale Staten zijn hierover geïnformeerd.

VDL is wel bezig met het ontwikkelen van plannen voor de herontwikkeling van de site in Born. Zoals bekend ziet men die ontwikkeling langs vier lijnen:
- cluster automotive (special vehicles);
- defensiecluster;
- GRID-cluster (duurzame energie en accu's / batterijen);
- ARC-cluster (autonome voertuigen en robotica).

VDL richt zich daarbij in eerste instantie op een nieuwe invulling van de gebouwen op de site.

De hiervoor genoemde ontwikkelrichtingen vallen buiten de scope van het Groot Project 'Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar'.

Met het Gewijzigd Amendement 201 Depondt c.s. inzake 'Extra stimulans innovatie in Limburg uit bruteringsreserve VDL' is verzocht om meer inzicht te verschaffen over de beoogde inzet van deze financiële middelen. Aan dit verzoek is uitvoering gegeven met het Statenvoorstel Afwegingskader Herontwikkeling VDL Nedcar (G-26-008). In dit afwegingskader is bepaald dat bij de inzet van de middelen prioriteit wordt gegeven aan projecten en initiatieven die bijdragen aan de vorming en versterking van een 'deftech cluster' in Limburg. Hiermee worden kansen gecreëerd voor Limburgse bedrijven en instellingen en wordt het ontwikkelpotentieel van nieuwe vormen van maakindustrie benut en versterkt. Op 19 juni 2026 hebben Provinciale Staten met dit Statenvoorstel ingestemd.

B. Wat kunnen we van dit project leren, mede in het licht van SIS 4.0. (risicomanagement en exit strategie)?

In 2020 is besloten om, vooruitlopend op het aantrekken van nieuwe opdrachtgevers voor VDL Nedcar, medewerking te verlenen aan de gebiedsontwikkeling ten behoeve van de uitbreiding van VDL Nedcar. Doel hiervan was om de toekomstbestendigheid van VDL Nedcar te versterken, de afhankelijkheid van mondiale ontwikkelingen binnen de automotive sector te verkleinen en de werkgelegenheid binnen de Limburgse maakindustrie te behouden en waar mogelijk uit te bouwen.

De risico's die samenhingen met deze ontwikkeling zijn destijds beoordeeld in relatie tot de toenmalige marktomstandigheden en de vooruitzichten voor de automotive sector. Provinciale Staten hebben op basis van de destijds beschikbare informatie en inzichten een besluit genomen. Dat de marktomstandigheden zich nadien, onder invloed van onder meer de oorlog in Oekraïne, de Inflation Reduction Act in de Verenigde Staten en een mondiale crisis binnen de automotive sector, ingrijpend zouden wijzigen, was op dat moment niet voorzienbaar.

Met de kennis van nu zou een dergelijke afweging achteraf bezien mogelijk anders uitvallen. Tegelijkertijd is het besluit destijds genomen op basis van de toen beschikbare informatie, de

economische betekenis van VDL Nedcar voor Limburg en de overtuiging dat het noodzakelijk was het bedrijf maximaal in positie te brengen om nieuwe opdrachtgevers aan te trekken.

De ervaringen uit dit traject zijn betrokken bij de actualisatie van Sturing in Samenwerking 4.0 (SiS 4.0). Daarbij is nadrukkelijker aandacht opgenomen voor het vooraf expliciet vastleggen van risico's, scenario's, evaluatie- en toetsmomenten, beheersmaatregelen en beëindigings- of exitmogelijkheden binnen overeenkomsten en samenwerkingsconstructies. Tevens is meer nadruk gelegd op monitoring en tussentijdse bijsturingsmogelijkheden gedurende de looptijd van projecten en investeringen.

Een belangrijk leerpunt betreft in dit kader de inrichting van de anterieure overeenkomst uit 2020, in het bijzonder waar het de mogelijkheden tot beëindiging van de overeenkomst betreft. De overeenkomst bevatte geen expliciete bepaling die de Provincie de mogelijkheid bood om, indien gedurende langere tijd niet werd voldaan aan de voorwaarden van het 'go-besluit', de verplichtingen ten aanzien van de infrastructurele maatregelen te beëindigen. Daarbij lijkt destijds onvoldoende rekening te zijn gehouden met het scenario waarin geen nieuwe opdrachtgevers zouden worden aangetrokken en/of de samenwerking met BMW zou eindigen.

Tegelijkertijd heeft de toepassing van het 'go-besluit' er wel toe geleid dat de daadwerkelijke uitvoering van omvangrijke infrastructurele investeringen afhankelijk bleef van het voldoen aan vooraf vastgestelde voorwaarden, waaronder nieuwe productieopdrachten en groei van werkgelegenheid. Omdat aan deze voorwaarden uiteindelijk niet is voldaan, zijn de infrastructurele investeringen niet uitgevoerd en zijn de financiële risico's voor de Provincie beperkt gebleven tot de voorbereidingskosten.

C. Wat zijn de effecten van het niet doorgaan van de infrastructurele maatregelen?

Omdat de ingezette uitbreiding van VDL Nedcar niet is doorgegaan, is er voorshands ook geen sprake van een toename van verkeersbewegingen rondom het bedrijf. Daarmee is de verkeersintensiteit hetzelfde gebleven en zijn er geen effecten als gevolg van het niet doorgaan van de infrastructurele maatregelen. Wel is thans sprake van onderhoud aan wegvakken, zoals de Mitsubishi Avenue en de N276 ter hoogte de VDL-site, die bij de oorspronkelijke plannen buiten gebruik zouden worden gesteld, maar nu in gebruik blijven.
De kosten voor dit onderhoud zijn meegenomen in de afrekening van het programma (zie het antwoord op vraag 2) en in reguliere onderhoudsbudgetten voor provinciale wegen.

D. Hoe verhoudt zich de beëindiging van de 'Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar' tot de ingezette herontwikkeling van VDL Nedcar?

Met de ondertekening van de Beëindigingsovereenkomst (die ziet op de anterieure overeenkomst) en de Intentieovereenkomst (die ziet op de toekomstige samenwerking tussen VDL en de Provincie) is de 'Gebiedsontwikkeling uitbreiding VDL Nedcar' tot een einde gekomen.

In de gesprekken die zijn gevoerd om te komen tot deze beëindiging, heeft een voorspoedige alternatieve invulling van de bedrijfslocatie in Born en het belang hiervan voor de Limburgse economie en maakindustrie, centraal gestaan. Op basis hiervan is ingezet op een herpositionering die de kansen op nieuwe werkgelegenheid vergroot en de Limburgse innovatiekracht (ook buiten de site) bevordert.

Deze ontwikkeling kent een andere grondslag dan de ‘oude’ gebiedsontwikkeling, die specifiek gericht was op het creëren van het benodigde ruimtelijke kader en de uitvoering van infrastructurele maatregelen door de Provincie Limburg, verband houdende met destijds verwachte behoud en toename van arbeidsplaatsen.

De herpositionering van de VDL-site in Born dient voortvarend te worden opgepakt, maar staat strikt genomen los van de ‘oude’ gebiedsontwikkeling.

Stichting De Groene Sporenwolf
voor natuur en leefbaarheid in het Bottleneck-gebied

Millenerstraat 26
6118 CB Nieuwstadt
info@groenesporenwolf.nl
www.groenesporenwolf.nl
KvK 12055907

Provincie Limburg
Ingek. 12 AUG. 2026
DOCnr.
Afd. Griffie

Gedeputeerde Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Kopie: Provinciale Staten van Limburg, ter attentie van de griffie, ten behoeve van de commissie Economie en Samenleving van 4 september 2026
Kopie: het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad van Echt-Susteren

Nieuwstadt, 11 augustus 2026

Betreft de resterende 5,51 hectare wettelijke natuurcompensatie voor de kern Nieuwstadt, in het licht van uw Statenvoorstel G-26-018

Geacht college,

Op 30 juni 2026 heeft u Provinciale Staten voorgesteld de status Groot Project van de gebiedsontwikkeling VDL Nedcar te beëindigen. Dat voorstel staat geagendeerd voor de commissie Economie en Samenleving van 4 september 2026. Wij hebben dat voorstel gelezen naast de stukken waarmee uw Staten het inpassingsplan in december 2020 hebben vastgesteld, naast uw eigen brief aan het gemeentebestuur van Echt-Susteren van november 2020, en naast het onderzoek dat uw Staten in 2025 naar de kwaliteit van de natuurcompensatie hebben laten uitvoeren. Alles wat wij hieronder aanhalen is openbaar en controleerbaar.

Onze stichting heeft in de procedure over dit plan zienswijzen ingediend en beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Wij komen in deze brief niet op tegen het inpassingsplan, niet tegen de uitbreiding en niet tegen enig besluit. Wij vragen u het omgekeerde: uitvoering van de compensatieverplichting die bij dat plan hoort, op de plaats die u daarvoor zelf heeft aangewezen.

Deze brief gaat over één onderwerp: de resterende 5,51 hectare wettelijke natuurcompensatie voor de fabrieksuitbreiding, en de vraag of die rondom de kern Nieuwstadt wordt gerealiseerd zoals u heeft vastgelegd.

1. **Over wat u aan uw Staten voorlegde toen zij het plan vaststelden.** In het gewijzigde Statenvoorstel G-20-076, op grond waarvan Provinciale Staten op 18 december 2020 het inpassingsplan hebben vastgesteld, schrijft u: "Met beide gemeenten zijn afspraken gemaakt over locaties voor de natuurcompensatie voor 30 ha. in en rond de kernen Nieuwstadt en Holtum." En verderop: "Realisatie van de natuurcompensatie is na afronding: 10 ha. aan de noordzijde van VDL Nedcar, 10 ha. rondom de kern Holtum en 10 ha. rondom de kern Nieuwstadt." In de financiële tabel bij datzelfde voorstel staat

onder het kopje Natuurcompensatie: "10 ha Rondom Nieuwstadt: € 850.000". De plaats is dus onderdeel van het stuk waarop het vaststellingsbesluit rust.

2. **Over wat u in dezelfde weken aan het gemeentebestuur van Echt-Susteren schreef.** Bij brief van 10 november 2020, kenmerk 2020/45210, verzonden op 30 november 2020 en ondertekend door uw voorzitter en uw secretaris, bericht u het college én de gemeenteraad van Echt-Susteren: "De realisering van 10 ha natuurcompensatie in Nieuwstadt is wettelijk. In deze 10 ha is ook een deel van de compensatie van de verbreding A2 verdisconteerd." En u sluit af: "Naar onze mening is hiermee sprake van een redelijk en evenwichtig pakket aan compensatiemaatregelen voor de kern Nieuwstadt. Wij komen daarmee ons inziens volledig tegemoet aan de zienswijze van de gemeenteraad van Echt-Susteren." Deze brief is dus geen verslag achteraf, maar uw antwoord op een formele zienswijze van een gemeenteraad, en zij verbindt het wettelijke deel uitdrukkelijk aan de kern Nieuwstadt.

3. **Over wat uw voorstel van 30 juni 2026 daarover zegt.** Op bladzijde 19 herhaalt u die verdeling: "Om een evenredige verdeling van 20,14 ha natuurcompensatie tussen de gemeenten Sittard-Geleen en Echt-Susteren te krijgen (10 ha realiseren bij Nieuwstadt en 10 ha bij Holtum) is in het kader van afspraken met de gemeenten rondom de vaststelling van het inpassingsplan, door GS aan de gemeente Sittard-Geleen 4,5 ha bovenwettelijke natuurcompensatie toegezegd bij Holtum." De alinea sluit af met: "Samenvattend wordt door de provincie 20,14 ha natuur gerealiseerd."

4. **Over wat er op bladzijde 58 en op bladzijde 68 en 69 van datzelfde voorstel staat.** Onder het kopje over de compensatie als gevolg van de fabrieksuitbreiding schrijft u op bladzijde 68: "Van de 15,43 ha heeft VDL Nedcar 6,45 ha (1c) financieel afgekocht voor een bedrag €583.744,-. Hiervan is op dit moment 0,94 ha gerealiseerd. In oktober 2025 zijn tussen de Provincie Limburg en de Gemeente Sittard-Geleen in het kader van het provinciaal inpassingsplan uitbreiding VDL Nedcar (PIP), afspraken vastgelegd." De daaropvolgende zin begint onderaan bladzijde 68 met de woorden "Mogelijkheden voor de realisatie" en loopt door op bladzijde 69: "van deze compensatie als gevolg va de fabrieksuitbreiding in Graetheide worden onderzocht. Wanneer dit niet mogelijk is, zal binnen de gemeentegrenzen van Sittard-Geleen worden gezocht naar beschikbare en geschikte locaties." Op bladzijde 58 licht u de reden toe: "Omdat het moeilijk is om geschikte gronden te vinden in de buurt van Nieuwstadt en Holtum, onderzoeken we de mogelijkheden in nabijgelegen gebieden, zoals het gebied Graetheide – Lexhy".

Wij stellen vast dat in één en hetzelfde voorstel twee dingen staan die niet allebei kunnen worden uitgevoerd: tien hectare bij Nieuwstadt, en het zoeken van de resterende hectares binnen de gemeentegrenzen van Sittard-Geleen. Wij trekken daaruit geen conclusie over wat er is besloten. Wij verzoeken u ons te berichten welke van beide passages geldt.

5. **Over de omvang van wat er nog openstaat.** Van de 6,45 hectare die is afgekocht, is 0,94 hectare gerealiseerd. Het Statenvoorstel P-25-004 en het daaraan ten grondslag liggende veldonderzoek van januari 2025 verwoorden het zo: "Er geldt een inspanningsverplichting om 6,45 ha uiterlijk 31 december 2026 te realiseren. Inmiddels is 0.94 ha gerealiseerd. Namelijk de percelen NST02-G-163, NST02-G-777 en NST02-G-785. Dit wil zeggen dat nog 5.51 ha voor de 31-12-'26 gerealiseerd moet worden. Dat is ook het restant van de wettelijke natuurcompensatie opgave door provincie vanuit uitbreiding VDL Nedcar." Het onderzoek van uw Staten behandelt dit onderdeel onder de kop "Natuurcompensatie Nieuwstadt".

6. **Over wat verplaatsing feitelijk betekent voor deze kern.** De Nota van bevindingen die in opdracht van uw Staten is opgesteld, specificeert uw opdracht van 20,14 hectare als 5,49 hectare voor de infrastructuur, 3,7 hectare voor de A2, 4,5 hectare bovenwettelijk en 6,45 hectare afkoop, en vervolgt: "Om een evenredige verdeling van deze 20,14 ha natuurcompensatie tussen de gemeenten (10 in de gemeente Sittard Geleen en 10 in de gemeente Echt-Susteren) te krijgen, is in het kader van afspraken met de gemeenten door GS aan de gemeente Sittard-Geleen bovengenoemde 4,5 ha bovenwettelijke natuurcompensatie nabij Holtum toegezegd." Verplaatsing van de resterende 5,51 hectare verschuift die verdeling: het aandeel van Sittard-Geleen gaat van tien naar ruim vijftien hectare, en dat van EchtSusteren van tien naar ongeveer vier en een half. Zwaarder weegt wat er dan aan de kant van EchtSusteren overblijft. De 3,7 hectare voor de A2 is volgens uw eigen voorstel gerealiseerd, in het bosgebied 't Hout en het IJzerenbos en tussen de Rode Beek en de Altaarheideweg, en die percelen liggen elders in de gemeente, niet rondom de kern Nieuwstadt. Bij de kern zelf is 0,94 hectare aangelegd. Verplaatsing betekent daarom niet dat er bij Nieuwstadt minder bij komt, maar dat er niets meer bij komt: van de tien hectare die u aan deze kern heeft toegezegd, blijft dan 0,94 hectare over als wat er feitelijk is aangelegd.

7. **Over de reden die u geeft dat geschikte gronden bij Nieuwstadt moeilijk te vinden zijn.** In het Statenvoorstel van december 2020 stelde u het tegenovergestelde vast, en wel als reden voor de verdeling zelf: "Wettelijke natuurcompensatie dient plaats te vinden binnen de goudgroene natuur. In de omgeving van Nieuwstadt is in verband hiermee ruimte om 10 ha. natuurcompensatie neer te leggen. In de omgeving van Holtum is binnen de goudgroene natuurzone (omdat hier minder goudgroene natuur ligt) ruimte om 5,5 ha. natuurcompensatie neer te leggen." Nieuwstadt was in uw eigen analyse dus juist de kern waar de ruimte wél was. Daar komt bij dat in dat gebied sindsdien gronden zijn verworven en ingericht, waaronder de drie percelen die u zelf als gerealiseerde compensatie opvoert.

8. **Over de vraag of deze wijziging aan u is voorgelegd.** Het onderzoek dat uw Staten hebben laten uitvoeren, bevat een aanbeveling die op deze situatie is geschreven. Naar aanleiding van een project waarbij "de beoogde natuurcompensatie weliswaar heeft plaatsgevonden, maar op een andere locatie dan aanvankelijk gepland", luidt aanbeveling 8: "Majeure wijzigingen van compensatie overeenkomsten dienen altijd, in elk geval, voorgelegd te worden aan Gedeputeerde Staten. Zij kunnen dan beslissen of Provinciale Staten hierbij betrokken dienen te worden."

9. **Over wat wij zelf tegen ons eigen verzoek inbrengen.** Wij hechten eraan te benoemen wat wij in uw regelgeving hebben aangetroffen dat tegen ons pleit, zodat u daar niet eerst op hoeft te wijzen. Artikel 10 van de Beleidsregel natuurcompensatie 2018 eist niet dat compensatie in de nabijheid van de ingreep landt, maar dat zij "binnen de provincie Limburg in de Goudgroene natuurzone (areaaluitbreiding)" plaatsvindt. De toelichting bij artikel 5 gaat bij financiële compensatie zelfs uit van hectares die "verspreid over de Provincie Limburg" worden gerealiseerd. En de verplichting die op u rust is een inspanningsverplichting, geen resultaatsverplichting. Wij stellen dan ook niet dat het u verboden is deze hectares elders te realiseren. Wat wij vaststellen is iets anders: dat u de plaats vijfmaal schriftelijk heeft vastgelegd, in het Statenvoorstel bij het inpassingsplan, in uw brief aan de raad en het college van Echt-Susteren, in de voortgangsrapportages, in het onderzoek van uw Staten en in het voorstel dat nu voorligt, en dat een afwijking daarvan een gemotiveerd besluit vergt en niet in een bijzin op bladzijde 69 kan plaatsvinden. Wij wijzen er daarbij op dat dezelfde toelichting bij artikel 5 over het gestorte bedrag bepaalt: "Dit bedrag blijft gelabeld aan de betrokken activiteit en de Provincie Limburg draagt zorg voor de feitelijke invulling van de compensatieverplichting."

Op grond van het bovenstaande verzoeken wij u om het volgende.

Ten eerste: te bevestigen dat de resterende 5,51 hectare wettelijke natuurcompensatie voor de fabrieksuitbreiding rondom de kern Nieuwstadt wordt gerealiseerd, vóór 31 december 2026.

Ten tweede: ons te berichten welke van beide passages in uw voorstel van 30 juni 2026 geldt, de tien hectare bij Nieuwstadt op bladzijde 19, of het zoeken binnen de gemeentegrenzen van Sittard-Geleen op bladzijde 68 en 69, en indien dat de tweede is: met welk besluit en op welke datum de toewijzing aan de kern Nieuwstadt is losgelaten.

Ten derde: ons te berichten of het onderzoeken van realisatie buiten de omgeving van Nieuwstadt als majeure wijziging aan uw college is voorgelegd, in welk stuk en op welke datum, en of daarbij is besloten Provinciale Staten te betrekken.

Ten vierde: aan te geven welk onderzoek naar beschikbare gronden in de omgeving van Nieuwstadt is verricht, wanneer dat is gebeurd en welke percelen daarbij zijn benaderd.

Gelet op de behandeling in de commissie Economie en Samenleving van 4 september 2026 en op de termijn van 31 december 2026 stellen wij het op prijs uw reactie uiterlijk 1 september 2026 te ontvangen, en in ieder geval zodanig tijdig dat uw Staten daarvan bij hun behandeling kennis kunnen nemen.

Wij benadrukken tot slot waar het ons om gaat. De kern Nieuwstadt heeft in de afgelopen decennia veel ruimte afgestaan aan industrie, logistiek en infrastructuur, en het Sterrebos is daadwerkelijk gekapt. Tegenover dat verlies staat een compensatie die u heeft vastgelegd, waarvoor u in november 2020 betaald heeft gekregen, en waarvan na bijna zes jaar 0,94 hectare in de grond staat. Wij vragen u niet om geld en niet om een uitzondering. Wij vragen u de plaats te bevestigen die u zelf aan uw Staten en aan een gemeenteraad heeft toegezegd, en de resterende hectares daar te realiseren binnen de termijn die u zichzelf heeft gesteld.

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet en zijn desgewenst graag bereid het bovenstaande mondeling toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Dirkjan van der Hoven
secretaris, Stichting De Groene Sporenwolf
Millenerstraat 26, 6118 CB Nieuwstadt

Titel	Contactformulier Provinciale Staten
Naam	ContactformulierPS_v2
Actie	Ingevuld formulier
Kenmerk	110234197
Status	Gereed
Aangemaakt	26-08-2026 02:26:30

Onderstaand formulier is zojuist ontvangen:

Limburgs Parlement

provincie limburg

1.
Contactformulier Provinciale Staten

1.1.

Via dit formulier kunt u Provinciale Staten contacteren. In verband met de privacywetgeving verzoeken wij u zo min mogelijk persoonlijke gegevens te vermelden. Raadpleeg de privacyverklaring voor meer informatie over hoe de Provincie Limburg omgaat met persoonlijke gegevens en uw rechten als betrokkene.

Naam	Dirkjan C. van der Hoven
E-mail	secretaris@groenesporenwolf.nl
Telefoonnummer	

Ik wil:	Provinciale Staten van Limburg een stuk/document toesturen

Onderwerp	T.a.v. commissiegriffier Debbie Weesepoel – agenderingsverzoek 9.2 G-26-018

Toelichting (max 300 tekens)
Ter administratieve indiening bij de Griffie. Dit verzoek is op 26 augustus ook aan voorzitter Nijenhuis gemaild. Verzoek: registreer de bijgevoegde DGS-brief van 11 augustus over de voetgangersbrug N297 als ingekomen stuk en agendeer die bij 9.2 G-26-018 op 4 september.

Maximaal 5 bijlagen (Bij voorkeur bijlagen in .pdf formaat toevoegen en geen .zip-bijlagen)
(max. grootte is 4,5 GB per bijlage)

Omschrijving	Selecteer bijlage	Regel toevoegen
Brief DGS 11 augustus 2026 – voetgangersbrug N297	110234197_11727256_2026-08-11_brief-aan-GS-provincie-Limburg_voetgangersbrug-N297.pdf	

- U gaat akkoord met de publicatie van uw onderwerp inclusief bijlage(n) op de website van de Provincie Limburg onder Dashboard Limburg - iBabs Publieksportaal (bestuurlijkeinformatie.nl)

- In het geval uw bijlage(n) toch persoonsgegevens bevatten, zullen deze op de lijst ingekomen stukken/AVG geplaatst worden. Deze lijst is niet openbaar, Statenleden kunnen uw bijlage(n) wel zien.

- Persoonsgegevens worden enkel verwerkt voor het in behandeling nemen van uw verzoek.

Ik ga akkoord:	☑

Stichting De Groene Sporenwolf
voor natuur en leefbaarheid in het Bottleneck-gebied

Millenerstraat 26
6118 CB Nieuwstadt
info@groenesporenwolf.nl
www.groenesporenwolf.nl
KvK 12055907

Gedeputeerde Staten van Limburg
Ter attentie van de heer G. Kuntzelaers, gedeputeerde Mobiliteit
Kopie: cluster Wegbeheer, de heer R.W.H.J. van de Pol en de heer T.D.R. Piters
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Nieuwstadt, 11 augustus 2026

Betreft voetgangersbrug over de N297 bij Nieuwstadt — verzoek om heroverweging naar aanleiding van uw Woo-besluit DOC-00948359

Geachte heer Kuntzelaers, geacht college,

Met uw besluit van 1 juli 2026, kenmerk DOC-00948359, heeft u 42 documenten over de voetgangersbrug over de N297 openbaar gemaakt. Wij hebben die stukken integraal bestudeerd en aangevuld met openbare stukken uit uw eigen bestuurlijke informatiesysteem, met twee verkeersbesluiten over deze weg en met de ontwerprichtlijn waarnaar uw contracten verwijzen. Zij geven een aanmerkelijk vollediger beeld dan wij tot dan toe hadden, en zij geven ons aanleiding u te verzoeken uw standpunt te heroverwegen. Alles wat wij hieronder aanhalen is openbaar en controleerbaar.

Wij lopen eerst langs wat het dossier laat zien, dan langs de argumenten waarmee de realisatie tot nu toe is afgewezen, en tot slot langs de vragen die daaruit volgen.

1. **Over het provinciale belang bij deze brug.** Uw RO-nota van 8 juli 2024 stelt: "Deze brug draagt niet bij aan de provinciale mobiliteitsdoelen." In uw brief van 28 augustus 2024 schrijft u dat de provincie "geen partij" is. Uit de nu openbare stukken blijkt echter dat dit kunstwerk tegelijk de uitvoering is van een verplichting die uw eigen college heeft opgelegd. Uw RO-nota van 4 maart 2024 verwoordt het zo: "Tevens heeft VDL Nedcar vanuit de verkregen ontheffing Wet Natuurbescherming voor de uitbreiding van VDL Nedcar de verplichting om een hop-over voor vleermuizen aan te leggen op deze locatie." De ontheffing zelf, aangehaald in bijlage 7a bij het intakeformulier, bepaalt: "Ter plaatse van de N297 moeten maatregelen worden getroffen die de noord-zuidverbinding voor de vleermuizen over de N297 in stand houden en die de verbinding met de Rollen en het Limbrichterbos voor de vleermuizen waarborgen." Die ontheffing is van 1 juni 2021, kenmerk DOC-00155986, en is verleend door Gedeputeerde Staten van Limburg. U bent hier dus bevoegd gezag en handhaver. Wij erkennen daarbij uitdrukkelijk dat de ontheffing tot maatregelen verplicht en niet tot een brug; dat VDL Nedcar de hop-over en de voetgangersbrug in één kunstwerk wilde onderbrengen was de keuze van VDL, zoals bijlage 7a ook letterlijk vermeldt. Dat neemt niet weg dat het gecombineerde kunstwerk uitvoering geeft aan een voorwaarde uit uw eigen ontheffing, en dat u in die hoedanigheid geen buitenstaander bent. Wij verzoeken u toe te lichten hoe de stelling dat deze brug geen provinciaal belang dient zich daartoe verhoudt.

2. **Over de stand van de verbinding zelf.** Op 22 maart 2024 heeft gedeputeerde Satijn in de commissie Economie en Samenleving toegezegd na te gaan hoe het staat met de natuurcompensatie rond VDL Nedcar en uw Staten daarover te informeren. Bij brief van 28 mei 2024, kenmerk DOC-00652369, heeft u dat gedaan. Daarin schrijft u: "Het grootste deel van de voorschriften van beide ontheffingen zijn uitgevoerd (denk aan ophangen vleermuiskasten, realiseren kunstburcht das) en voldoen aan de vereiste kwaliteit. Een deel is nog niet uitgevoerd (denk aan realisatie oud hout eilanden, noord-zuidverbinding voor vleermuizen over N297)." En: "Een deel van deze voorschriften zijn nog niet uitgevoerd omdat er geen einddata aan voorschriften gekoppeld zijn." Die brief dateert van vijfentwintig dagen na de e-mail waarin u het eisenpakket aan VDL Nedcar kenbaar maakte. De toezegging is op 6 september 2024 als afgedaan aangemerkt, terwijl de verbinding er volgens uw eigen mededeling niet lag. Wij verzoeken u ons te berichten of die noord-zuidverbinding over de N297 inmiddels is gerealiseerd, wanneer dat is gebeurd of zal gebeuren, en welke einddatum daar nu aan verbonden is.

3. **Over het ambtelijke advies en wat daarvan is overgebleven.** Op 30 januari 2024 schrijft een medewerker van uw organisatie: "Wij constateren dat het voetgangersnetwerk een gemeentelijke aangelegenheid is en dat de provincie hier geen belang bij heeft. Desbetreffende voetgangersbrug vormt een onderdeel van het gemeentelijke netwerk en ons voorstel is om het beheer en onderhoud bij de gemeente neer te leggen." In dezelfde e-mail vraagt hij zijn collega om de onderbouwing van het tegengestelde standpunt: "Graag zou ik het relevante gedeelte van dit aangehaalde beleid willen ontvangen." Uw RO-nota van 4 maart 2024 luidt vervolgens: "in dit geval wordt geadviseerd om af te wijken van de Visie beheer en het eigenaarschap, beheer en onderhoud bij een derde partij neer te leggen", en: "Het toetsteam (Mob, WegA en WegB) adviseert om dit werk derden toe te staan." Uw herziene RO-nota van 25 maart 2024 legt twee opties voor en het voorstel aan de gedeputeerde luidt onomwonden: "U wordt voorgesteld om ermee in te stemmen dat VDL Nedcar de voetgangersbrug inclusief hop-over als werk derden realiseert (zie optie 1)." Wat op 3 april 2024 aan VDL Nedcar is bericht, is optie 2: het volledige eisenpakket met eigendom bij de provincie. Uit de terugkoppeling van 5 maart 2024 blijkt waar dat verschil ontstond: "In het RO van Satijn is akkoord gegeven en in het RO van Kuntzelaers is een aantal additionele vragen gesteld betreffende het beheer onderhoud." Wij verzoeken u toe te lichten op welke gronden is afgeweken van het ambtelijke advies dat drie keer luidde om deze brug toe te staan.

4. **Over wat de besluitenlijst van 25 maart 2024 wel en niet vermeldt.** Wij hebben de drie stukken over die vergadering naast elkaar gelegd. De RO-nota die er voorlag stelde voor het eigendom, beheer en onderhoud bij een derde partij te leggen. Uw besluitenlijst van diezelfde vergadering vermeldt over dit agendapunt precies één zin: "14. RO-nota Voetgangersbrug N297 — Akkoord, maar de brug moet aan de provinciale eisen voldoen." Over eigendom, beheer of onderhoud staat daar niets. Ruim drie maanden later schrijft uw RO-nota van 8 juli 2024 aan datzelfde moment echter toe: "het in het RO Kuntzelaers van 25 maart jl. ingenomen standpunt dat de brug dient te voldoen aan de provinciale inrichtingseisen en de brug in eigendom en beheer/onderhoud bij de provincie komt."

Wij trekken hieruit geen conclusie over wat er die dag is besproken; een besluitenlijst is een samenvatting. Wij stellen wel vast dat het besluit waarop het gehele eisenpakket rust, niet voorkomt in de vastlegging van de vergadering waarin het zou zijn genomen. Wij verzoeken u ons te berichten in welk stuk dat besluit is vastgelegd, met vermelding van datum en kenmerk.

5. **Over de beheervisie waarop het eigendomsbesluit steunt.** In uw e-mail van 3 mei 2024 staat: "In lijn met de provinciale beheervisie kunstwerken heeft gedeputeerde Kuntzelaers besloten dat de brug in eigendom/beheer v/d provincie dient te komen." Dat document is inmiddels openbaar: de Visie beheer-

en onderhoudsgrenzen provinciale wegen Limburg c.a. 2016, door uw college vastgesteld op 22 november 2016. In de doelparagraaf staat: "De Visie is daarmee een leidraad voor die situaties waarin al besloten is genomen dat de Provincie (initiatiefnemer en later) beheerder is/wordt. De Visie doet dus geen uitspraken over welke wegen de Provinciale wegbeheerder behoort te beheren." Wij erkennen dat de Visie in paragraaf 3.4.5.2 een hiërarchieregel bevat waaruit provinciaal eigendom kan volgen. Maar de Visie zegt zelf niet te gaan over de vraag die hier voorligt. Wij verzoeken u aan te geven welk besluit of beleidsstuk die voorafgaande vraag dan wel beantwoordt.

6. **Over de ruimte om af te wijken.** Uw brief van 28 augustus 2024 stelt: "Dit is bestaand provinciaal beleid. Wij zien geen reden om hiervan af te wijken." Diezelfde Visie bepaalt echter: "De Visie wordt gehanteerd als een leidraad (...) Maatwerk blijft echter mogelijk als er in een project zwaarder wegende belangen aan de orde zijn." En in paragraaf 2.2: "Maatwerk blijft echter voor elk project noodzakelijk zodat ruimte is voor het maken van afwijkende afspraken indien het project daartoe noopt." Het beleid waarnaar u verwijst bouwt de afwijking dus zelf in, en uw eigen ambtenaren adviseerden tweemaal om die te benutten. Wij verzoeken u dat opnieuw te wegen.

7. **Over de randvoorwaarden zoals die in 2022 luidden.** Op 12 mei 2022 heeft uw cluster Wegbeheer de randvoorwaarden voor deze brug aan Antea Group verstrekt. Die luidden: minimale doorrijhoogte 4,60 meter, geen pijler in de middenberm wegens te smalle berm, obstakelvrije ruimte van minimaal 4,50 meter, en geen pijler tussen de N297 en de zuidelijke ventweg. Over toegankelijkheid voor fietsers of minder-validen staat in dat antwoord niets. Wij verzoeken u aan te geven waarom die eis toen niet is gesteld en in 2024 wel.

8. **Over het moment waarop toegankelijkheid een harde eis werd.** In uw RO-nota van 25 maart 2024 wordt de beperkte toegankelijkheid nog gepresenteerd als een beheerkwestie en niet als een norm: "De brug is dan enkel toegankelijk voor voetgangers. Andere langzaam verkeersdeelnemers zoals fietsers/bromfietsers en minder-validen kunnen geen gebruik maken van de oversteekvoorziening. De provincie voorziet hier problemen als beheerder en kan daarom de brug niet in beheer en onderhoud te nemen." De oplossing die daar wordt geboden is dat een gemeente de brug overneemt. Pas op 3 april en 3 mei 2024 wordt toegankelijkheid voor fietsers en minder-validen een harde ontwerpeis. Wij verzoeken u aan te geven welk besluit die omslag heeft bewerkstelligd.

9. **Over de eis dat de brug toegankelijk moet zijn voor fietsers.** In uw e-mail van 3 mei 2024 stelt u: "De nieuwe brug dient toegankelijk te zijn voor fietsers en voetgangers zodat deze gebruik kunnen maken van de brug als verbinding over de N297 richting het Limbrichterbos of Nieuwstadt." Voor deze eis geeft u geen grondslag. VDL Nedcar vroeg daar op 6 mei 2024 rechtstreeks naar: "Waarop is deze vereiste gebaseerd? Dit is namelijk niet de doelstelling van VDL Nedcar en de Stichting De Groene Sporenwolf, die het viaduct alleen als viaduct voor wandelaars van het Pieterpad bedoeld hebben." Uw antwoord van 13 mei 2024 gaat op die vraag niet in. Ruim twee jaar later is zij nog altijd onbeantwoord, terwijl deze eis rechtstreeks doorwerkt in de constructie: een brug die ook voor fietsers toegankelijk moet zijn vergt hellingbanen, breedte en een draagconstructie die een met trappen ontsloten voetgangersbrug niet nodig heeft.

10. **Over de werkelijke grondslag van de toegankelijkheidseis.** In uw e-mail van 3 mei 2024 schrijft u: "De toegankelijkheidsvereiste voor minder-valide(kinderwagens) komt voort uit het vastgestelde beleidskader 'een bereikbaar en toegankelijk Limburg'." Wij hebben dat beleidskader van 82 pagina's integraal doorgenomen. Daarin komt het woord voetganger geen enkele keer voor, evenmin als de woorden CROW, minder-valide, rolstoel, kunstwerk, inrichtingseis, toegankelijkheidseis en ASVV. Het woord brug komt er één

keer in voor, in de algemene beschrijving van uw wettelijke taak. Bij uw e-mail voegde u echter ook een blad uit uw eigen moedercontract. Daaruit blijkt waar de eis wél op rust: eiscode VH-0047, met de eistekst "Langzaam verkeersvoorzieningen dienen te zijn ingericht en uitgerust conform vigerende documenten: 'ASVV'; 'CROW publicatie Ontwerpwijzer Fietsverkeer'; 'CROW Publicatie Richtlijn toegankelijkheid'." Dat blad draagt de datum 1 november 2023 en komt uit het bestand "20231101 MoederContract v2.33 – EXTERN.xlsm". Wij stellen daarom twee dingen vast. Ten eerste dat het door u genoemde beleidskader de door u gestelde eis niet bevat, en dat de feitelijke grondslag drie richtlijnen zijn die u niet noemde. Ten tweede dat diezelfde eiscode in uw contract is gekoppeld aan, letterlijk, "S1.1 – Wegen, S1.2.1.2 Fietsbrug, S1.2.2.1 Fiets- voetgangerstunnel". Een voetgangersbrug wordt daar niet genoemd. Wij verzoeken u toe te lichten op welke grond een eis die voor fietsbruggen en fiets-voetgangerstunnels is geschreven, onverkort wordt toegepast op een voetgangersbrug.

11. **Over de aangehaalde zin zelf.** "Elke Limburger telt!" is de titel van het coalitieakkoord van juni 2023; het beleidskader schrijft daarover: "Aan de basis van deze coalitie ligt het Coalitieakkoord 'Elke Limburger telt!'." Het is een leidend motto, geen ontwerpnorm voor een kunstwerk.

12. **Over de bestaande routes, en over wat daar wel en niet uit volgt.** Op uw eigen intakeformulier is bij de vraag naar het provinciale belang ingevuld: "In het kader van het project Bottleneckinfra is de N297 aangelegd, in kader van dit project zijn routes voor langzaam verkeer gerealiseerd. Daarmee zijn er geen aanvullende mobiliteitsopgaven voor langzaam verkeer noodzakelijk." Wij delen die feitelijke vaststelling. Zij is precies de reden waarom de toegankelijkheidseis hier geen doel dient: wie de brug niet kan gebruiken wordt niet van het Limbrichterbos afgesneden, want die route bestaat al en is door uzelf aangelegd. De brug creëert dus geen ongelijkheid tussen groepen en heft er ook geen op.

13. **Over uw eigen ontwerpnorm voor deze weg.** Dit punt is nieuw ten opzichte van onze eerdere correspondentie en het weegt naar ons oordeel zwaarder dan alle voorgaande. De Ontwerpwijzer voetgangers van CROW — dezelfde bron waarnaar uw eigen eiscode VH-0047 verwijst — bepaalt over gebiedsontsluitingswegen met een maximumsnelheid boven 50 kilometer per uur: "Op een gebiedsontsluitingsweg met een maximum snelheid hoger dan 50 km/h ligt de snelheid van het gemotoriseerd verkeer te hoog om veilig gelijkvloers over te steken." En daarop volgt: "Leg hier daarom een ongelijkvloerse oversteek aan, waarbij voetgangers op gelijke hoogte kunnen doorlopen." Over de gelijkvloerse variant: "Een zebra is in deze situaties uit veiligheidsoverwegingen niet aan te bevelen." Dat deze norm hier van toepassing is, blijkt uit uw eigen stukken. Uw verkeersbesluit over de N297, gepubliceerd in de Staatscourant van 2021, vermeldt dat de reguliere maximumsnelheid 80 kilometer per uur bedraagt en dat de weg "in eigendom van en in beheer en onderhoud bij de Provincie Limburg" is. En de kaart die u zelf op 1 mei 2024 vervaardigde en twee dagen later als bijlage bij het eisenpakket meestuurde, "N297 Omgeving Limbrichterweg" op schaal 1:1500, deelt de wegcategorieën ter plaatse in met de aanduiding 80 kilometer per uur buiten de bebouwde kom. Op de plek waar de brug is voorzien schrijft uw eigen vaknorm dus een ongelijkvloerse oversteek voor, en beschouwt zij de gelijkvloerse oversteek als onveilig. Wij verzoeken u toe te lichten hoe het afwijzen van de enige voorziene ongelijkvloerse oversteek op dit weggedeelte zich verhoudt tot die norm, en of u bij die afweging is nagegaan wat de norm hier voorschrijft.

14. **Over de veiligheid van de huidige situatie.** Het ingenieursbureau dat het ontwerp maakte, beschrijft de huidige situatie in bijlage 7a als volgt: "De recreanten die momenteel vanuit Nieuwstadt het Limbrichterbos willen bereiken hebben in basis twee opties. Via de kruising van de N297 en de N276 te lopen waar er geen goede voorzieningen zijn voor voetgangers om de baan over te steken (gevaarlijke situatie). Of via de Langereweg wat, afhankelijk van de specifieke locatie, vaak een omweg betreft. Ook deze route is niet inge-

richt voor voetgangers. Een voetgangersbrug ter hoogte van de Limbrichterweg maakt de route voor recreanten niet alleen korter maar ook veiliger." Verkeersveiligheid is een van de vijf doelstellingen uit uw eigen doelenboom. Wij verzoeken u dit gegeven, dat in uw eigen dossier ligt, in de heroverweging te betrekken.

15. **Over de stelling dat de brug niet bijdraagt aan de provinciale mobiliteitsdoelen.** Uw RO-nota van 8 juli 2024 stelt dat, maar op uw eigen intakeformulier is bij de vraag "Aan welk mobiliteitsdoel kan het verzoek bijdragen?" ingevuld: "Leefbaarheid (recreanten vanuit de omgeving Nieuwstadt)." De doelenboom van het beleidskader bevat de doelstelling "In 2027 zijn dorpen en buitenwijken van steden beter bereikbaar t.o.v. 2023". Wij verzoeken u toe te lichten hoe deze twee vaststellingen zich tot elkaar verhouden.

16. **Over het ontbrekende gebruikersonderzoek.** Uw e-mail van 3 mei 2024 eindigt met: "Onderzoek naar gebruikers/belanghebbende van de fiets/voetgangersverbinding ontbreekt. Zodra hier meer duidelijkheid over is kunnen voorwaardes worden aangepast." Wij nemen die zin serieus en vullen die leemte hierbij. Het herstel van de wandelverbinding staat bovenaan de wensenlijst van de inwoners van Nieuwstadt zoals die is geïnventariseerd tijdens de schetsschuit-avonden van uw eigen provinciale project Platteland In Ontwikkeling. Mede daarom is het project overgenomen in de projectenkaart van de gemeente Echt-Susteren. Vóór de aanleg van de N297 liepen het Pieterpad en de Camino via de Limbrichterweg door Nieuwstadt naar het Limbrichterbos; sinds de doorsnijding zijn beide routes om Nieuwstadt heen gelegd. De gebruikers en belanghebbenden zijn daarmee: de inwoners van Nieuwstadt, de wandelaars op twee langeafstandsroutes, en de horeca en recreatie in de kern. Bent u van oordeel dat dit materiaal niet volstaat, dan vernemen wij graag welk onderzoek u wel toereikend acht en binnen welke termijn u daarover een besluit neemt.

17. **Over de eis dat het kunstwerk van beton moet zijn.** In uw brief van 28 augustus 2024 schrijft u: "Om redenen van duurzaamheid en beheer en onderhoud dient het kunstwerk van beton te zijn." Uw eigen RO-nota bevestigt dat de eis met uw beheerpositie staat of valt: in optie 4 bent u bereid de inrichtingseisen te versoepelen "mits de brug na realisatie in eigendom komt van een andere wegbeheerder". Een eis die u zelf laat vallen zodra een ander de brug beheert, is geen veiligheidsnorm maar een beheersvoorkeur.

18. **Over de traplift bij Schinveld.** Uw e-mail van 3 mei 2024 licht toe dat een pilot met een traplift bij de N274 te Schinveld mislukte door vandalisme en hoge beheerkosten. Wij bestrijden dat niet en vragen ook niet om een lift. Wij wijzen wel op wat hieruit volgt: als een lift op deze locatie niet werkt en hellingbanen de kosten onaanvaardbaar maken, dan maakt de toegankelijkheidseis een brug op deze plek principieel onmogelijk, ongeacht wie hem betaalt. Een eis die elke uitvoering uitsluit levert geen enkele extra toegankelijkheid op, want zonder brug verandert er niets.

19. **Over het hergebruik van de vrijgekomen A2-bruggen.** Op 21 november 2023 wees uw organisatie zelf op een oplossing: "Vanuit het project A2 wegverbreding komen 2 stalen fietsbruggen vrij." Antea Group heeft die optie onderzocht en concludeerde in bijlage 7a: "Op basis van de eerder beschreven uitgangspunten vanuit het Provinciaal wegbeheer (...) is het niet mogelijk de bestaande bruggen te gebruiken. De overspanning van 30m tussen de brugpijlers is niet inpasbaar in de huidige configuratie." Het hergebruik strandde dus op uw eigen randvoorwaarde dat er geen pijler in de middenberm mag staan, waardoor hier ruim 41 meter moet worden overspannen. De aangekondigde bijkomende onderbouwing van begin 2024 komt in de openbaar gemaakte set niet voor; die ontvangen wij graag alsnog. Daar komt het volgende bij. Bij besluit van 2 februari 2026, gepubliceerd in het Provinciaal blad onder nummer 1682, heeft u vastgesteld: "In het kader van het project Verbreding A2 Het Vonderen-Kerensheide wordt een nieuw viaduct

gebouwd in de N297 over de A2 heen. Om deze werkzaamheden te kunnen uitvoeren, dient de noordelijke fietsbrug afgevoerd te worden." De uitvoering loopt sinds 9 maart 2026. Wij vernemen graag of dit een van de twee bruggen betreft waarop u in november 2023 wees, en zo ja, wat er met dat kunstwerk is gebeurd of gaat gebeuren.

20. **Over de stelling dat afwijken de veiligheid in gevaar brengt.** Uw brief van 28 augustus 2024 stelt: "Tornen aan de gestelde provinciale voorwaarden brengt mogelijk de gebruikers van de provinciale weg en de voetgangersbrug in gevaar." Wij vragen u nergens om de veiligheidseisen los te laten. De vrije doorrijhoogte van 4,6 meter, het achterwege blijven van steunpunten in de middenberm, de beschermingsconstructie tegen vallende voorwerpen, de gesloten brugbodem en de afscherming van de rijbanen zijn niet in geschil en zijn dat nooit geweest. Het geschil betreft uitsluitend wie de brug mag gebruiken. Dat onderscheid maakt uw eigen RO-nota ook. Optie 3 luidt daar voluit: "Provincie stelt de toegankelijkheidseisen naar beneden bij, waardoor de brug alleen door voetgangers kan worden gebruikt, brug wordt gerealiseerd (...) de brug komt in eigendom en beheer/onderhoud bij de provincie, voorwaarde is wel dat het een betonnen brug dient te zijn." Het enige bezwaar dat u bij die optie noteert is een bestuurlijk risico, geen veiligheidsrisico.

21. **Over de beheer- en onderhoudskosten.** Uw RO-nota noemt dat een afsluiting van de N297 met omleiding "rond de €25.000,- per rijrichting/per keer" kost. Wij nemen dat serieus en stellen niet dat deze brug u niets kost: de bouw kost u niets, het beheer wel. Wij merken daarbij twee dingen op. Ten eerste geldt dit kostenargument evenzeer voor iedere andere wegbeheerder, waarmee het zich tegen uw eigen optie 4 keert. Ten tweede vermeldt uw beleidskader in hoofdstuk 9 uitdrukkelijk dat het kapitaallastenplafond ziet op investeringen en "niet het beheer en onderhoud dat als (jaarlijkse) kosten in de (exploitatie)begroting is opgenomen". Wij zijn bereid met u, met de betrokken gemeenten en met VDL Nedcar te zoeken naar een sluitende regeling voor beheer en onderhoud, en beschouwen dit als een oplosbaar punt en niet als een reden tot afwijzing.

22. **Over de stelling dat onze stichting geen gesprekspartner is.** Uw RO-nota stelt: "De stichting is namelijk geen directe partner als het gaat om de samenwerking tussen VDL Nedcar en provincie", en uw brief van 28 augustus 2024: "U zult zich dan ook primair tot VDL Nedcar moeten wenden." Wij vragen u niet partij te worden bij die overeenkomst. Wij wenden ons tot u in uw hoedanigheid van wegbeheerder en van bevoegd gezag onder de door uzelf verleende ontheffing. Wij wijzen er bovendien op dat u onze stichting in uw brief van 5 juni 2026 zelf aanmerkt als belanghebbende in de zin van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht, en wel in een procedure die volgens uw eigen omschrijving gaat over "informatie en documenten die betrekking hebben op de (mogelijke) realisatie van een voetgangersbrug over de N297 ter hoogte van Nieuwstadt".

23. **Over de weergave van het standpunt van VDL Nedcar.** Uw MT-nota van 21 juni 2024 stelt: "Tegen die achtergrond geeft VDL Nedcar aan niet bereid te zijn de brug te realiseren." Wij hebben de volledige set van 42 documenten hierop nagelopen. Voor die mededeling ontbreekt in het gehele dossier een bron: geen datum, geen citaat, geen document. De enige plek waar VDL Nedcar zelf over de eisen aan het woord is, is de e-mail van 6 mei 2024 waarin het bedrijf vraagt naar het minimum-eisenpakket "zodat realisatie van een voetgangersviaduct alsnog haalbaar wordt". Uw eigen RO-nota gaat er bovendien in drie van de vier voorgelegde opties vanuit dat de brug er komt. Het meest recente stuk in de set, van 27 oktober 2025, formuleert het als volgt: "Voor zover ik weet heeft VDL besloten dat men geen invulling gaat / kan geven aan de inspanningsverplichting om een voetgangersbrug te realiseren. Dit met het oog op de substantieel hogere kosten als gevolg van de eisen die door de Provincie zijn gesteld." Ook daar is het een aanname en

geen mededeling van VDL Nedcar. Wat er wel staat, en wat wij graag bevestigd zien, is de oorzaak: substantieel hogere kosten als gevolg van de door de provincie gestelde eisen. Wij hechten eraan vast te leggen dat aan onze stichting nooit is meegedeeld dat VDL Nedcar van deze brug afziet.

24. **Over de aard van de verplichting.** Om misverstand te voorkomen hechten wij eraan de verplichting te benoemen zoals VDL Nedcar haar zelf publiek heeft omschreven. In het persbericht van VDL Groep van 8 februari 2022 staat: "VDL Nedcar zal zich eveneens inspannen voor de plaatsing van een voetgangersburg over de provinciale weg (N297), waarmee de wandelroute van Nieuwstadt naar het Limbrichterbos wordt hersteld." Het gaat dus om een inspanningsverplichting, en die verplichting is nooit vertrouwelijk geweest; zij is door VDL Nedcar zelf naar buiten gebracht. Wij vragen u niet die overeenkomst te handhaven. Wij stellen vast dat een private partij bereid was en is zich in te spannen om op eigen kosten een doorsneden verbinding te herstellen, en dat het uw eisenpakket is dat die inspanning volgens uw eigen stukken onbetaalbaar heeft gemaakt.

25. **Over de samenhang met de natuurcompensatie en het aflopende toezicht.** Op 30 juni 2026 heeft u Provinciale Staten het voorstel G-26-018 gestuurd om de status "Groot Project" van de gebiedsontwikkeling VDL Nedcar te beëindigen; dat voorstel staat geagendeerd voor de commissie Economie en Samenleving van 4 september 2026. In datzelfde voorstel schrijft u: "Voor infrastructurele aanpassingen moest wettelijk 5,5 hectare natuur in de omgeving van de site worden gecompenseerd; dit is nog niet gerealiseerd", en: "De resterende opgave aan (boven)wettelijke natuurcompensatie wordt nog uitgevoerd." Uw Statenvoorstel P-25-004 van 9 mei 2025 vermeldt daarnaast dat 6,45 hectare door VDL Nedcar is afgekocht en door de provincie moet worden gerealiseerd, met de bepaling: "Er geldt een inspanningsverplichting om 6,45 ha uiterlijk 31 december 2026 te realiseren." In het voorstel om de projectstatus te beëindigen komt het woord voetgangersbrug niet voor, terwijl het woord compensatie er meer dan honderd keer in staat. Wij verzoeken u toe te lichten wie na beëindiging van de projectstatus toeziet op de resterende verplichtingen, waaronder de noord-zuidverbinding voor vleermuizen over de N297, en op welke wijze uw Staten daarover na 4 september 2026 nog worden geïnformeerd.

26. **Over de volledigheid van de openbaar gemaakte set.** Uw besluit vermeldt dat is gezocht met de termen "voetgangersbrug N297, gebiedsontwikkeling VDL Nedcar en VDL Nedcar of afgeleiden daarvan". Wij constateren daarbij het volgende. Er is niet gezocht op termen die in dit dossier evident voorkomen, zoals hop-over, vleermuisroute, Limbrichterbos of Groene Sporenwolf; het oudste document uit 2022 kwam nu juist uit een e-mailwisseling over de hop-over. De set bevat geen enkel document tussen 28 augustus 2024 en 27 oktober 2025 en niets van na 27 oktober 2025, terwijl in die laatste periode wel over deze compensatie is geschreven: uw sonderend stuk met het plan van aanpak voor verbetering van de natuurcompensatie dateert van 16 december 2025. De set bevat geen correspondentie met de gemeente Echt-Susteren, terwijl daar uitdrukkelijk om was verzocht. Voorts noemt uw besluit in paragraaf 1 als datum van ontvangst 24 april 2026, terwijl paragraaf 4 als peildatum voor de zoekslag 26 maart 2026 aanhoudt; die twee data laten zich niet met elkaar rijmen en de periode ertussen is naar het zich laat aanzien niet doorzocht. Ten slotte constateren wij dat bij tien van de tweeënveertig documenten geheel of gedeeltelijk de aanduiding "buiten reikwijdte verzoek" is gebruikt — een afbakening die geen uitzonderingsgrond uit de wet is — dat de bijgevoegde inventarislijst 43 genummerde documenten telt waarvan er 42 zijn geleverd, en dat diezelfde lijst afsluit met een regel 26 zonder datum, onderwerp of grondslag.

27. **Over het niet geleverde document 18.** c. Uw inventarislijst vermeldt onder nummer 18.c het Beleidskader Een Bereikbaar en Toegankelijk Limburg, met als aanduiding "Integraal openbaar" gevolgd door een webadres. Een bestand is niet meegeleverd. Wij hebben het stuk zelf opgehaald en integraal doorgenomen;

onze bevindingen daarover staan in punt 10. Wij wijzen er slechts op dat juist het document waarop u de kernvoorwaarde baseerde, als enige van de lijst niet is verstrekt.

Op grond van het bovenstaande verzoeken wij u om het volgende.

Ten eerste: toe te lichten hoe het afwijzen van de enige voorziene ongelijkvloerse oversteek op dit weggedeelte zich verhoudt tot de ontwerprichtlijn waarnaar uw eigen contracten verwijzen, die voor een weg als deze een ongelijkvloerse oversteek voorschrijft en een gelijkvloerse afraadt.

Ten tweede: alsnog te beantwoorden op welke grondslag de eis rust dat de brug toegankelijk moet zijn voor fietsers, en wat het minimum-eisenpakket is waaronder een voetgangersbrug op deze locatie wel kan worden gerealiseerd. Beide vragen zijn op 6 mei 2024 gesteld en zijn nog altijd onbeantwoord.

Ten derde: toe te lichten op welke grond eiscode VH-0047, die in uw contract is gekoppeld aan een fietsbrug en een fiets-voetgangerstunnel, onverkort wordt toegepast op een voetgangersbrug.

Ten vierde: ons te berichten in welk stuk het besluit dat de brug in eigendom en beheer van de provincie moet komen, is vastgelegd, met vermelding van datum en kenmerk.

Ten vijfde: dat besluit te heroverwegen, nu de beheervisie waarop het steunt zelf verklaart geen uitspraken te doen over wie behoort te beheren, en uitdrukkelijk ruimte voor maatwerk biedt.

Ten zesde: het ambtelijke advies van 25 maart 2024 om deze brug als werk derden toe te staan opnieuw aan uw college voor te leggen, dan wel gemotiveerd aan te geven waarom daarvan is afgeweken.

Ten zevende: de door uzelf op 3 mei 2024 aangekondigde aanpassing van de voorwaarden ter hand te nemen, nu het gebruikersonderzoek waarnaar u verwees hierbij is aangeleverd.

Ten achtste: ons te berichten of de noord-zuidverbinding voor vleermuizen over de N297 inmiddels is gerealiseerd, met welke einddatum, en wie daarop toeziet na beëindiging van de status "Groot Project".

Ten negende: ons te berichten of de op 2 februari 2026 afgevoerde noordelijke fietsbrug een van de twee kunstwerken betreft waarop u in november 2023 wees, en wat daarmee is gebeurd.

Ten tiende: de passage over het standpunt van VDL Nedcar in uw dossier te voorzien van een controleerbare bron of haar te corrigeren.

Ten elfde: de zoekslag onder het Woo-verzoek aan te vullen op de in punt 26 genoemde punten, ons te berichten welk document onder regel 26 van uw inventarislijst valt, en het niet geleverde document 18.c alsnog te verstrekken.

Voorts stellen wij het op prijs alsnog gebruik te maken van het overleg dat u in uw brief van 28 augustus 2024 zelf heeft aangeboden met de woorden: "Mocht VDL Nedcar met de provincie over de inrichtings- en toegankelijkheidseisen in overleg willen treden, dan zijn wij daar graag toe bereid." Dat aanbod staat sinds twee jaar open. Wij zijn graag bereid daarbij aan te schuiven en zullen VDL Nedcar afzonderlijk verzoeken van uw aanbod gebruik te maken.

Wij benadrukken tot slot dat het hier gaat om een verbinding die door de aanleg van de N297 is doorsneden, die een derde partij bereid was en is zich in te spannen om op eigen kosten te herstellen, en die tegelijk uitvoering geeft aan een natuurcompensatieverplichting uit uw eigen ontheffing. Op de plek waar die verbinding is doorsneden schrijft uw eigen ontwerprichtlijn een ongelijkvloerse oversteek voor. Voor de inwoners van Nieuwstadt, een kern die in de afgelopen decennia veel ruimte heeft moeten afstaan aan industrie, logistiek en infrastructuur, is dit herstel de belangrijkste wens die er ligt. Wij vragen u niet om geld en niet om een uitzondering op veiligheidsnormen. Wij vragen u om de vragen te beantwoorden die al twee jaar openstaan, en om de ruimte te benutten die uw eigen beleid uitdrukkelijk biedt.

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet en zijn desgewenst graag bereid het bovenstaande mondeling toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Dirkjan van der Hoven
secretaris, Stichting De Groene Sporenwolf
Millenerstraat 26, 6118 CB Nieuwstadt

provincie
Limburg

S.H.M. Satijn
Lid Gedeputeerde Staten

Provinciale Staten

Ons kenmerk	DOC-00978379		
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	1 september 2026
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	2 september 2026

Onderwerp
Afschrift beantwoording Stichting de Groene Sporenwolf inzake natuurcompensatie VDL

Geachte Staten,

Hierbij wordt uw Staten de beantwoording op de brief van Stichting de Groene Sporenwolf inzake natuurcompensatie VDL toegestuurd, zoals Gedeputeerde Staten deze aan de stichting verzonden hebben. Een afschrift van de beantwoording wordt daarnaast ter informatie aan het College van Burgemeesters en Wethouders, alsook de gemeenteraad van Echt-Susteren gestuurd.

Gedeputeerde Staten
namens dezen,

Stephan Satijn

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

provincie
Limburg

Het bestuur van Stichting De Groene Sporenwolf
Millenerstraat 26
6118 CB NIEUWSTADT

Cluster	PP	**Behandeld**	
Uw kenmerk	-	**Telefoon**	
Ons kenmerk	DOC-00969929	**Maastricht**	1 september 2026
Bijlage(n)		**Verzonden**	2 september 2026

Onderwerp
Natuurcompensatie

Geacht bestuur,

Naar aanleiding van uw brief d.d. 11 augustus 2026 inzake de realisatie van de wettelijke natuurcompensatie 'VDL Nedcar', delen wij u het volgende mee.

Met het oog op de effecten van de uitbreidingsplannen van VDL Nedcar en de aanleg van een nieuw randweg in de nabijheid van Nieuwstadt op de natuur zijn in 2020 afspraken gemaakt over wettelijke- en bovenwettelijke natuurcompensatie in de omgeving van de kernen Holtum en Nieuwstadt.

Onderdeel	**Opgave in ha**	**Aangekocht in ha**	**Ingericht in ha**
Fabrieksuitbreiding (wettelijk)	6,45	0,94	0,94
Infrastructurele aanpassingen (wettelijk)	5,49	0,00	0,00
A2 verbreding (wettelijk)	3,70	3,70	3,70
Bovenwettelijke natuurcompensatie Holtum	4,50	4,50	4,50*
Totaal	**20,14**	**9,14**	**10,14**
Gem. Echt-Susteren	**10,00**	**4,64**	**4,64**
Gem. Sittard-Geleen	**10,00**	**4,50**	**4,50**
* Realisatie door gemeente Sittard-Geleen. Hiervoor is een bedrag van € 407.000 aan deze gemeente betaald.			

Ondanks het feit dat de infrastructurele aanpassingen – waaronder een randweg en een ongelijkvloerse kruising – niet zullen worden uitgevoerd en de verwachte effecten daarvan dus niet zullen optreden, hebben wij in 2024 besloten om niet te tornen aan de eerder gemaakte afspraken over de te realiseren nieuwe natuur.

Ook hebben wij ermee ingestemd dat het zogenaamde 'ambitiebosje' nabij de kern Nieuwstadt zal worden gerealiseerd. De uitvoering hiervan heeft de gemeente Echt-Susteren op zich genomen. Hiervoor is een bedrag van € 215.809 aan de gemeente betaald.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Anders dan in 2020 werd ingeschat, is het in de praktijk niet mogelijk gebleken om in de omgeving van de kernen Holtum en Nieuwstadt en aansluitend op het Limburgs natuurnetwerk (voorheen aangeduid met ‘goud groene natuur’) gronden te verwerven om de wettelijke natuurcompensatie te realiseren. Tegen deze achtergrond hebben wij met de gemeenten Echt-Susteren en Sittard-Geleen de afspraak gemaakt om buiten de primaire zoekgebieden (directe omgeving van beide kernen) maar binnen de grenzen van beide gemeenten mogelijkheden te verkennen voor de realisatie van de wettelijke natuurcompensatie.

In overleg met de gemeente Echt-Susteren is recent besloten om de binnen deze gemeente nog te realiseren natuurcompensatie (circa 5,4 ha) in combinatie met andere natuurdoelen in het Haeselaarsbroek en nabije omgeving binnen de gemeente Echt-Susteren te verwezenlijken. Voor een deel betreft het gronden van het waterschap en voor een deel gronden van de gemeente Echt-Susteren. De gronden van het waterschap zijn inmiddels verworven. De verwerving van de gemeentelijke gronden in de vorm van een grondruil vindt op korte termijn plaats. Feitelijke realisatie van de natuur zal in de loop van volgend jaar plaatsvinden. Daarmee wordt de oorspronkelijk beoogde einddatum van 1 januari 2027 weliswaar niet gehaald, maar dat is een direct gevolg van het niet kunnen verwerven van de benodigde gronden.

De gemeente Sittard-Geleen zal de resterende natuurcompensatie (5,5 ha) binnen haar gemeentegrenzen in de gebiedsontwikkeling Graetheide realiseren. De daarvoor beschikbare budgetten worden daarvoor beschikbaar gesteld onder de voor de natuurcompensatie noodzakelijke voorwaarden.

Tot slot maken wij nog melding van het feit dat Provinciale Staten eind 2025 hebben besloten om naast de hiervoor beschreven (boven)wettelijke natuurcompensatie € 5 miljoen beschikbaar te stellen voor projecten en initiatieven op het vlak van additionele natuur in de gemeenten Echt-Susteren en Sittard-Geleen en op het vlak van het verbeteren van de leefbaarheid in de aan de VDL-site grenzende woonkernen. In de verdeling van deze € 5 miljoen tussen additionele natuur en verbetering van de leefbaarheid wordt de lijn aangehouden dat maximaal € 0,5 miljoen aan projecten en initiatieven op het vlak van verbetering van de leefbaarheid zal worden besteed.

Wij spreken de hoop uit dat wij hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Een afschrift van deze brief sturen wij ter informatie aan Provinciale Staten van Limburg en het college van burgemeester & wethouders en de gemeenteraad van Echt-Susteren.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

provincie
Limburg

J.J.M. Kuntzelaers
lid Gedeputeerde Staten

Provinciale Staten

Ons kenmerk	DOC-00978464		
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	1 september 2026
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	2 september 2026

Onderwerp
Afschrift beantwoording brief Stichting De Groene Sporenwolf inzake voetgangersbrug N297

Geachte Staten,

Hierbij wordt uw Staten de beantwoording op de brief van Stichting De Groene Sporenwolf inzake voetgangersbrug N297 toegestuurd, zoals Gedeputeerde Staten deze aan de stichting verzonden hebben. Een afschrift van de beantwoording wordt daarnaast ter informatie aan het College van Burgemeesters en Wethouders, alsook de gemeenteraad van Echt-Susteren gestuurd.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

J.J.M. Kuntzelaers
Gedeputeerde Provincie Limburg
Cultuur & Erfgoed, Mobiliteit, Landbouw

provincie
Limburg

Het bestuur van Stichting De Groene Sporenwolf
Millenerstraat 26
6118 CB NIEUWSTADT

Cluster	WEGB	**Behandeld**	
Uw kenmerk	-	**Telefoon**	
Ons kenmerk	DOC-00970898	**Maastricht**	2 september 2026
Bijlage(n)		**Verzonden**	2 september 2026

Onderwerp
Brief inzake voetgangersbrug N297

Geacht bestuur,

Naar aanleiding van uw brief d.d. 11 augustus 2026 inzake de aanleg van een voetgangersbrug over de N297 bij Nieuwstadt, geven wij in deze brief antwoord op de door u gestelde vragen.

Vraag 1. Toe te lichten hoe het afwijzen van de enige voorziene ongelijkvloerse oversteek op dit weggedeelte zich verhoudt tot de ontwerprichtlijn waarnaar uw eigen contracten verwijzen, die voor een weg als deze een ongelijkvloerse oversteek voorschrijft en een gelijkvloerse afraadt.

Antwoord.
De ongelijkvloerse kruising is niet afgewezen maar moet voldoen aan de richtlijnen voor langzaam verkeer waarbij het een veilige oversteek dient te zijn voor dit type weg.

Vraag 2. Alsnog te beantwoorden op welke grondslag de eis rust dat de brug toegankelijk moet zijn voor fietsers, en wat het minimum-eisenpakket is waaronder een voetgangersbrug op deze locatie wel kan worden gerealiseerd. Beide vragen zijn op 6 mei 2024 gesteld en zijn nog altijd onbeantwoord.

Antwoord.
De kerntaak van Provincie Limburg is het faciliteren van een regionaal verbinding voor verkeer m.b.t. gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer (brom/fietsverkeer). Concreet betekent dit dat Provincie Limburg buiten de bebouwde kom geen verbindingen faciliteert die uitsluitend door voetgangers kunnen worden gebruikt.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Vraag 3. Toe te lichten op welke grond eiscode VH-O47, die in uw contract is gekoppeld aan een fietsbrug en een fiets-voetgangerstunnel, onverkort wordt toegepast op een voetgangersbrug.

Antwoord.
Dit zijn CROW richtlijnen voor het veilig gebruik van de brug, ongeacht of dit fietsers of voetgangers betreft.

Vraag 4. Ons te berichten in welk stuk het besluit dat de brug in eigendom en beheer van de provincie moet komen, is vastgelegd, met vermelding van datum en kenmerk.

Antwoord.
De “Visie Beheer- en Onderhoudsgrenzen provinciale wegen Limburg c.a.” (verder: Visie Beheer) stelt dat beheer, onderhoud en eigendom van civiele kunstwerken toekomen aan de “hoogste wegbeheerder” van de betrokken (vaar)wegen. In dit geval is dat de Provincie Limburg. De beoogde brug is namelijk geen rijksweg, dus ook niet in beheer van Rijkswaterstaat als hogere wegbeheerder dan de Provincie Limburg, wiens N297 onder de brug door loopt.

In uw brief, specifiek onder punt 5, haalt u een zinsnede uit de Visie Beheer. Met deze zinsnede wordt bedoeld dat de Visie Beheer uitwerkt hoe wij het beheer van provinciale wegen vormgeven. Of een bepaalde weg een provinciale weg zou moeten zijn, leggen wij vast in onze netwerkvisie. In die netwerkvisie staat de N297 ook te boek als provinciale weg.

Vraag 5. Dat besluit te heroverwegen, nu de beheervisie waarop het steunt zelf verklaart geen uitspraken te doen over wie behoort te beheren, en uitdrukkelijk ruimte voor maatwerk biedt.

Antwoord.
Het besluit om de N297 tot provinciale weg te maken, wordt niet beïnvloed door de aanwezigheid van een brug. De functie van deze weg in het netwerk is het belangrijkste aspect in deze afweging. Kortom: de N297 blijft in beheer bij de Provincie, die daarmee de hoogste wegbeheerder is en het kunstwerk in beheer, onderhoud en eigendom behoort te hebben.

Vraag 6. Het ambtelijke advies van 25 maart 2024 om deze brug als werk derden toe te staan opnieuw aan uw college voor te leggen, dan wel gemotiveerd aan te geven waarom daarvan is afgeweken.

Antwoord.
Het initiatief van de brug is ambtelijk getoetst aan het provinciale beleid. De uitkomsten van deze toetsing zijn gedeeld met de betrokken portefeuillehouder. Daarbij is ook stilgestaan bij de vraag of het beheer en onderhoud van de brug mogelijk aan de gemeente Sittard-Geleen of Echt-Susteren zou kunnen worden overgedragen. Bestuurlijk is vastgehouden aan de ‘Visie beheer’. De motivatie hiervoor is dat het onevenredig zou zijn om de verantwoordelijkheid voor beheer en onderhoud bij een gemeente te leggen, gezien de rol van de Provincie Limburg in het project VDL Nedcar.

Vraag 7. De door uzelf op 3 mei 2024 aangekondigde aanpassing van de voorwaarden ter hand te nemen, nu het gebruikersonderzoek waarnaar u verwees hierbij is aangeleverd.

Antwoord.
Wij hebben kennis genomen van de door u aangeleverde informatie onder punt 16 in uw brief en zien ook toegevoegde waarde in een ongelijkvloerse kruising op deze plek. Het standpunt dat de bijbehorende brug ook geschikt moet zijn voor fiets-, bromverkeer en mindervaliden wijzigt hierdoor echter niet. De brug moet juist voor alle gebruikers en belanghebbenden geschikt zijn.

Vraag 8. Ons te berichten of de noord-zuidverbinding voor vleermuizen over de N297 inmiddels is gerealiseerd, met welke einddatum, en wie daarop toeziet na beëindiging van de status "Groot Project".

Antwoord.
Neen, deze noord-zuid verbinding is nog niet gerealiseerd. Op VDL rust de verplichting om deze verbinding te realiseren conform de aan VDL verleende soortenvergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming (thans Omgevingswet). Wij zien erop toe dat deze verbinding alsnog wordt gerealiseerd.

Vraag 9. Ons te berichten of de op 2 februari 2026 afgevoerde noordelijke fietsbrug een van de twee kunstwerken betreft waarop u in november 2023 wees, en wat daarmee is gebeurd.

Antwoord.
De noordelijke fietsbrug is inderdaad een van de twee kunstwerken die in het kader van het project A2-wegverbreding Vonderen – Kerensheide zijn gedemonteerd en elders zullen worden ingezet. Beide bruggen zullen naar verwachting aan de gemeente Heerlen worden overgedragen.

Vraag 10. De passage over het standpunt van VDL Nedcar in uw dossier te voorzien van een controleerbare bon of haar te corrigeren.

Antwoord.
In mondelinge contacten met VDL is ons in 2024 meegedeeld dat het bedrijf zich niet gehouden achtte om een brug te realiseren die ook voor fietsers en mindervaliden begaanbaar zou zijn nu zo'n brug in vergelijking met een voetgangersbrug substantieel duurder is. Ons is niet bekend of VDL dit standpunt ook aan uw stichting kenbaar heeft gemaakt. Wij gaan er evenwel vanuit dat wanneer VDL in het kader van de met uw stichting gemaakte afspraken een inspannings-verplichting op zich heeft genomen u beiden over de nakoming van die verplichting overleg zult voeren. Als Provincie zijn wij daar geen partij in.

Vraag 11. De zoekslag onder het Woo-verzoek aan te vullen op de in punt 26 genoemde punten, ons te berichten welk document onder regel 26 van uw inventarislijst valt, en het niet geleverde document 18.c alsnog te verstrekken.

Antwoord.
Met betrekking tot uw vraag ten aanzien van de verrichte zoekslag in het besluit in het kader van de Wet open overheid (Woo) van 1 juli 2026, berichten wij u als volgt. Grondslag van het besluit d.d. 1 juli 2026 op uw Woo-besluit vormt het Woo-verzoek van 24 april 2026. In dit verzoek is door verzoeker aangegeven over welke bestuurlijke aangelegenheid hij informatie wenst te verkrijgen. Het bestuursorgaan, in casu ons college, bepaalt vervolgens de reikwijdte van het Woo-verzoek en gaat aan de hand van zoektermen op zoek naar de gevraagde informatie. Het is dan vervolgens primair aan verzoeker om te ageren wanneer de verrichte zoekslag niet volledig zou zijn geweest. Los van het feit dat wij van mening zijn dat deze zoekslag deugdelijk heeft plaatsgevonden, hebben wij van verzoeker geen reactie gekregen dat de zoekslag niet volledig zou zijn geweest. In dat kader kunnen wij dan ook niet tegemoet komen aan uw verzoek om de zoektermen uit te breiden en een aanvullende zoekslag te verrichten.

In de inventarislijst bij het Woo-besluit is abusievelijk het getal 26 opgenomen. Dit is een kennelijke verschrijving geweest. Het getal 25 is het laatste getal en er zijn in totaal 42 documenten verstrekt.

Document 18.c is niet openbaar gemaakt omdat dit document al openbaar was. Documenten die al openbaar zijn hoeven op grond van de Woo niet opnieuw openbaar te worden gemaakt c.q. verstrekt te worden. Wel hebben wij een internetlink toegevoegd in de inventarislijst van het Woo-verzoek, opdat het document op eenvoudige wijze voor iedereen raadpleegbaar is.

Tot slot. Naar aanleiding van uw verzoek om tot een heroverweging van ons eerder ingenomen standpunt te komen delen wij u mee dat wij in uw brief en de daarin aangevoerde argumenten geen aanleiding zien om af te wijken van ons beleid ten aanzien van de toegankelijkheid van bruggen over provinciale wegen.

Aangezien de afspraken over de aanleg van een voetgangersbrug destijds tussen uw stichting en VDL zijn gemaakt en de Provincie Limburg daarbij geen partij is geweest noch zich daaraan heeft gecommitteerd, verwijzen wij u voor wat betreft de nakoming daarvan naar VDL.

Wij hopen u voldoende geïnformeerd te hebben.

Een afschrift van deze brief sturen wij ter informatie aan Provinciale Staten van Limburg en het college van burgemeester & wethouders en de gemeenteraad van Echt-Susteren.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Stichting De Groene Sporenwolf
voor natuur en leefbaarheid in het Bottleneck-gebied

Millenerstraat 26
6118 CB Nieuwstadt
info@groenesporenwolf.nl
www.groenesporenwolf.nl
KvK 12055907

Inspreektekst bij agendapunt 9.2

Statencommissie Economie en Samenleving, vrijdag 4 september 2026 — Statenvoorstel G-26-018, beëindiging status Groot Project VDL Nedcar. Bijdrage van Dirkjan van der Hoven, secretaris, namens Stichting De Groene Sporenwolf.

Voorzitter, dank u wel. Mijn naam is Dirkjan van der Hoven, ik spreek namens Stichting De Groene Sporenwolf in Nieuwstadt.

U sluit vandaag het project VDL Nedcar af. Twee dingen zijn niet af. Circa 5,5 hectare natuur bij Nieuwstadt — een wettelijke verplichting van de provincie, waarvoor VDL u al heeft betaald. En een voetgangersbrug over de N297, die VDL bouwt en betaalt, en die tegelijk uitvoering geeft aan een voorwaarde uit uw eigen ontheffing voor de vleermuizen.

Eerst de brug. Hij is er niet, omdat u eist dat hij ook geschikt is voor fietsers en mindervaliden — en zo'n brug wilde VDL niet bouwen, omdat die volgens uw eigen brief "substantieel duurder is". Die eisen gelden om één reden: omdat de provincie eigenaar wil worden. Wordt een ander eigenaar, dan vervallen ze. Dat staat in uw eigen nota van 8 juli 2024, ik citeer: "laat de toegankelijkheidseisen vallen, mits de brug na realisatie in eigendom komt van een andere wegbeheerder".

Waarop steunt dat eigendom? Uw stukken geven vijf gronden.

De eerste: uw beheervisie wijst het bouwwerk toe aan de hoogste wegbeheerder. Maar die visie zegt zelf: "De Visie doet dus geen uitspraken over welke wegen de Provinciale wegbeheerder behoort te beheren." En zij noemt zich een leidraad met maatwerk.

De tweede: de brug ligt boven een provinciale weg. Maar de Wegenwet kent die rangorde niet. Daarin is een voetpad zelf een weg, en een brug ook, en de onderhoudsplicht volgt uit de wegenlegger.

De derde: het waarborgen van de functie van de weg. Uw eigen nota van maart 2024 zegt, ik citeer: "De brug dient geen provinciale mobiliteitsbelangen."

De vierde: zo gaat het nu eenmaal. Van de zestien bruggen over provinciale wegen in Limburg die alleen voor voetgangers en fietsers zijn, houden gemeenten er twaalf bij. En uw nota van 8 juli zegt: "Normaliter worden dergelijke voetgangersbruggen namelijk niet door de provincie beheerd."

Dan blijft er één grond over, en die staat in dezelfde zin: voorgesteld is om, ik citeer, "als partner in de gebiedsontwikkeling VDL Nedcar, aan te bieden om de brug door de provincie te laten beheren". Op 1 september herhaalt het college dat: overdracht aan een gemeente zou "onevenredig" zijn, "gezien de rol van de Provincie Limburg in het project VDL Nedcar".

Voorzitter, dat is geen verplichting. Dat is een aanbod aan een partner. En dat partnerschap sluit u vandaag af.

Dan die 5,5 hectare. In 2020 schreef het college aan de raad van Echt-Susteren: "De realisering van 10 ha natuurcompensatie in Nieuwstadt is wettelijk." Ruim vier hectare ligt er; de rest niet. VDL betaalde de provincie ruim vijf ton voor het deel dat zij zou realiseren. Op 1 september schrijft het college dat dat deel niet bij Nieuwstadt komt maar in het Haeselaarsbroek — een andere kern, ruim drie kilometer verderop, buiten wat het zelf de primaire zoekgebieden noemt. En dat de einddatum niet wordt gehaald.

Drie vragen, aan uw commissie.

Eén. Wilt u het college laten bevestigen wat in zijn eigen nota staat: dat de toegankelijkheidseisen vervallen als een gemeente eigenaar wordt?

Twee. Wilt u het college het besluit laten noemen, met datum en kenmerk, waarin staat dat deze brug provinciaal eigendom moet worden? En als dat er niet is: waar en wanneer is die beheervisie dan bekendgemaakt? Wij hebben haar in geen enkel register van provinciale regelgeving kunnen vinden.

Drie. Wilt u het college laten zeggen met welk besluit de toewijzing aan Nieuwstadt is losgelaten, en hoe het Haeselaarsbroek zich verhoudt tot artikel 12 van bijlage negen van uw omgevingsverordening? Dat verbiedt compensatie waar al natuurverplichtingen liggen — en daar loopt een project van vijf hectare dat u zelf subsidieert.

Uw reglement bepaalt dat u of een commissielid na mijn bijdrage een voorstel doet voor de behandeling ervan. Ik vraag u dat te laten luiden: het college beantwoordt deze drie vragen schriftelijk vóór uw vergadering van 25 september.

De brug kost u niets, de hectares zijn betaald. Wat ertussen staat zijn twee keuzes zonder aanwijsbaar besluit, gedragen door een project dat u vandaag afsluit. Daar vraag ik uw steun voor. Dank u wel.

provincie
Limburg

Provinciale Staten

Clustercode	PP	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00884592	**Maastricht**	7 april 2026
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	7 april 2026

Onderwerp
Mededeling portefeuillehouder inzake Q4 kwartaalrapportage 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Geachte Staten,

Aanleiding
Bij de behandeling van het statenvoorstel ‘vervlechting’ van Greenport Venlo in 2016 en aansluitend de ondertekening van de bijbehorende overeenkomst in 2017 is afgesproken dat uw Staten en de betrokken gemeenteraden (Venlo, Horst aan de Maas en Venray) periodiek worden geïnformeerd over de voortgang van B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. Met het oog op een uniforme informatieverschaffing aan de gemeenteraden en uw Staten is afgesproken dat de directeur van de betreffende vennootschap elk kwartaal namens de B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo een rapportage opstelt over de voortgang van de ontwikkeling van de opgave van de vennootschap.

Aanbieding kwartaalrapportage
De directeur van de B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo heeft ons op 20 maart 2026 de rapportage over het vierde kwartaal 2025 doen toekomen met het verzoek deze door te geleiden naar Provinciale Staten.

Hierbij doen wij u de betreffende rapportage ter kennisneming toekomen. Door middel van deze mededeling portefeuillehouder stellen wij u in kennis van onze bevindingen betreffende bijgevoegde kwartaalrapportage, specifiek voor de onderwerpen ‘gronduitgifte’, ‘natuur en landschap’, ‘duurzame energie’ en ‘financiën’.

Gronduitgifte
In navolgende tabel is het cumulatieve verloop van de gronduitgifte ‘werklandschappen’ van Q1 2025 tot en met Q4 2025 weergegeven ten opzichte van de totale opgave:

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Werklandschappen	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025	procentueel
Geleverd	341 ha	341 ha	341 ha	341 ha	75,8 %
Verkocht (nog te leveren)	21 ha	21 ha	21 ha	21 ha	4,7 %
Optie	0 ha	0 ha	0 ha	0 ha	0 %
Subtotaal	**362 ha**	**362 ha**	**362 ha**	**362 ha**	**80,5 %**
Uitgeefbaar	32 ha	32 ha	32 ha	32 ha	7,1 %
Subtotaal	**394 ha**	**394 ha**	**394 ha**	**394 ha**	**87,6 %**
Nog te ontwikkelen	56 ha	56 ha	56 ha	56 ha	12,4 %
Generaal totaal	**450 ha**	**450 ha**	**450 ha**	**450 ha**	**100 %**

In het vierde kwartaal zijn aanbiedingen voor de laatste kavels in Klaver 14 gedaan. Het betreft in totaal 3,2 ha. Verder is in het vierde kwartaal een koopovereenkomst voor een kavel van 0,35 ha getekend en is één perceel verkocht voor woonkavel. In 2025 zijn er nu koopovereenkomsten gesloten voor in totaal 4,1 ha. Naar verwachting worden deze uiterlijk Q2 2026 geleverd.

Natuur en Landschap
In navolgende tabel is het cumulatieve verloop van de gronduitgifte ‘groenlandschappen’ van Q1 2025 tot en met Q4 2025 weergegeven:

Groenlandschappen	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025	procentueel
Gerealiseerd	267 ha	267 ha	267 ha	271 ha	*67,75 %*
In ontwikkeling	95 ha	96 ha	96 ha	92 ha	*23,00 %*
Subtotaal	**362 ha**	**363 ha**	**363 ha**	**363 ha**	***90,75** %*
Nog te ontwikkelen	38 ha	37 ha	37 ha	37 ha	*9,25 %*
Generaal totaal	**400 ha**	**400 ha**	**400 ha**	**400 ha**	***100** %*

Ten opzichte van voorgaande periode is er in het vierde kwartaal 4 ha gerealiseerd. Daarnaast is 0,5 ha toegevoegd aan de categorie ‘in ontwikkeling’, door de wijze van afronden is dit niet zichtbaar. De ontwikkeling loopt volgens planning en er zijn op dit moment geen bijzonderheden te melden. Wel laat de risico-ontwikkeling zien dat de grondprijzen van landbouwgrond blijven toenemen hetgeen invloed zal hebben op de verwervingskosten voor de ontwikkeling van het Landschapsplan.

Duurzame energie
Per 31 december 2025 was 109 ha aan dakoppervlakte binnen de werklandschappen van Greenport Venlo belegd met zonnepanelen, dit is ongewijzigd ten opzichte van Q3.

Er is nog 61 ha gerealiseerd dakoppervlak beschikbaar voor het leggen van zonnepanelen. Het windpark was al eerder gereed en operationeel, en als project volledig afgerond.

Financiën
Onderstaand een samenvatting van het begrote en verwachte resultaat:

	Begroting 2025	**Realisatie t/m Q4 2025**	**Verwacht Jaarresultaat 2025**
Totaal opbrengsten omzet + overige opbrengsten	€ 21,8 mln.	€ 2,4 mln.	€ 2,4 mln.
Totaal kosten Kostprijs + organisatie- en exploitatiekosten	€ 19,2 mln.	€ 3,2 mln.	€ 3,2 mln.
Resultaat Jaarresultaat (excl. belastingen)	€ 2,9 mln.	€ 1,3 mln.	€ 1,3 mln.

Het verwachte resultaat voor belastingen voor boekjaar 2025 valt met een plus van € 1,3 miljoen ten opzichte van de begroting 2025 (red. € 2.9 miljoen) in totaal € 1,6 miljoen lager uit. Deze afwijking ten opzichte van de begroting ontstaat met name door een lagere verwachte brutomarge (= omzet -/- kostprijs verkopen) uit grondleveringen van in totaal € 3,5 miljoen. Hier staat een hoger bedrag aan overige opbrengsten van € 0,4 mln. en een hoger renteresultaat van € 1,4 mln. (uit met name renteopbrengsten van de lening aan Geodis) tegenover.

In de begroting 2025 was een gronduitgifte opgenomen met een opbrengst van € 20,4 miljoen. De notariële levering van deze gronduitgifte heeft niet in boekjaar 2025 plaatsgevonden, waardoor de omzet in naar verwachting in boekjaar 2026 zal komen te vallen. De oorzaak van deze relatief grillige (verwachte) resultaatverschillen is gelegen in de timing van de levering van de gronden. Omdat het aantal leveringen per jaar in deze fase van de grondexploitatie beperkt is, blijft iedere individuele transactie een zichtbare impact op de cijfers houden. Door de eerder aangegeven vertragingen in vergunningverlening en de stop op elektriciteitsaansluitingen voor nieuwbouw is een effect op de omzetverwachting zichtbaar. Het verwacht jaarresultaat voor belastingen in 2025 bedraagt € 1,3 miljoen daar waar € 2,9 miljoen was begroot.

De formatieve organisatiekosten zijn in 2025 nagenoeg gelijk gebleven aan de organisatiekosten in 2024. Dit past in de lijn van afnemende bedrijfsactiviteiten, waarbij verondersteld wordt dat de ondergrens van de organisatieomvang zo goed als is bereikt. Een directeur, financieel manager, planeconoom, jurist en externe specialistische ondersteuning (fiscalist/accountant etc.) behoren tot de minimale expertises waar een onderneming met actieve grondexploitatie over dient te kunnen beschikken. De expertises behoren voor ruim 2 fte tot de vaste formatie, daarnaast is sprake van invulling via ca. 5 fte flexibele schil. Verdere krimp is vanuit bedrijfskundig oogpunt niet realistisch.

Per einde Q4 2025 heeft het Ontwikkelbedrijf geen opgenomen saldo van het in 2017 gezamenlijk door aandeelhouders verstrekte revolverende rekening-courant krediet van in totaal € 24 miljoen. De B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo heeft het recht om éénmaal per kwartaal een storting te vragen dan wel een aflossing op dit krediet te doen. Eind Q4 2025 heeft een volledige aflossing plaatsgevonden van het toen opgenomen saldo.

In lijn met hetgeen in de commissie ESA d.d. 29 augustus 2025 met Uw Staten is besproken benadrukt het college als aandeelhouder in haar overleggen, zowel ambtelijk als bestuurlijk, met de B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo de resterende opgave voortvarend te blijven oppakken, ten einde vertraging in gronduitgiften en daarmee gepaard gaande financiële risico's te minimaliseren.

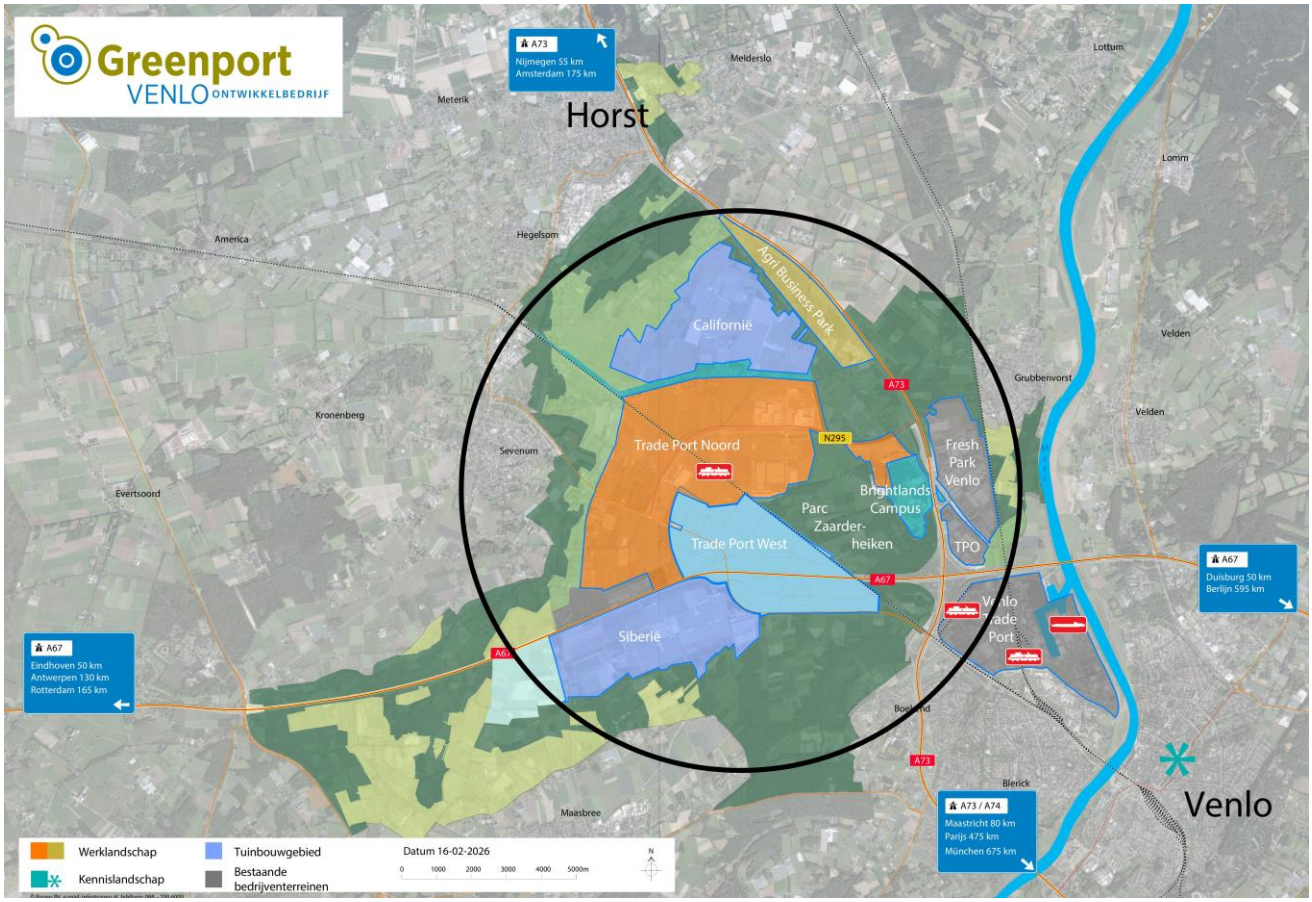
Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

Stephan Satijn

Kwartaalrapportage

B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

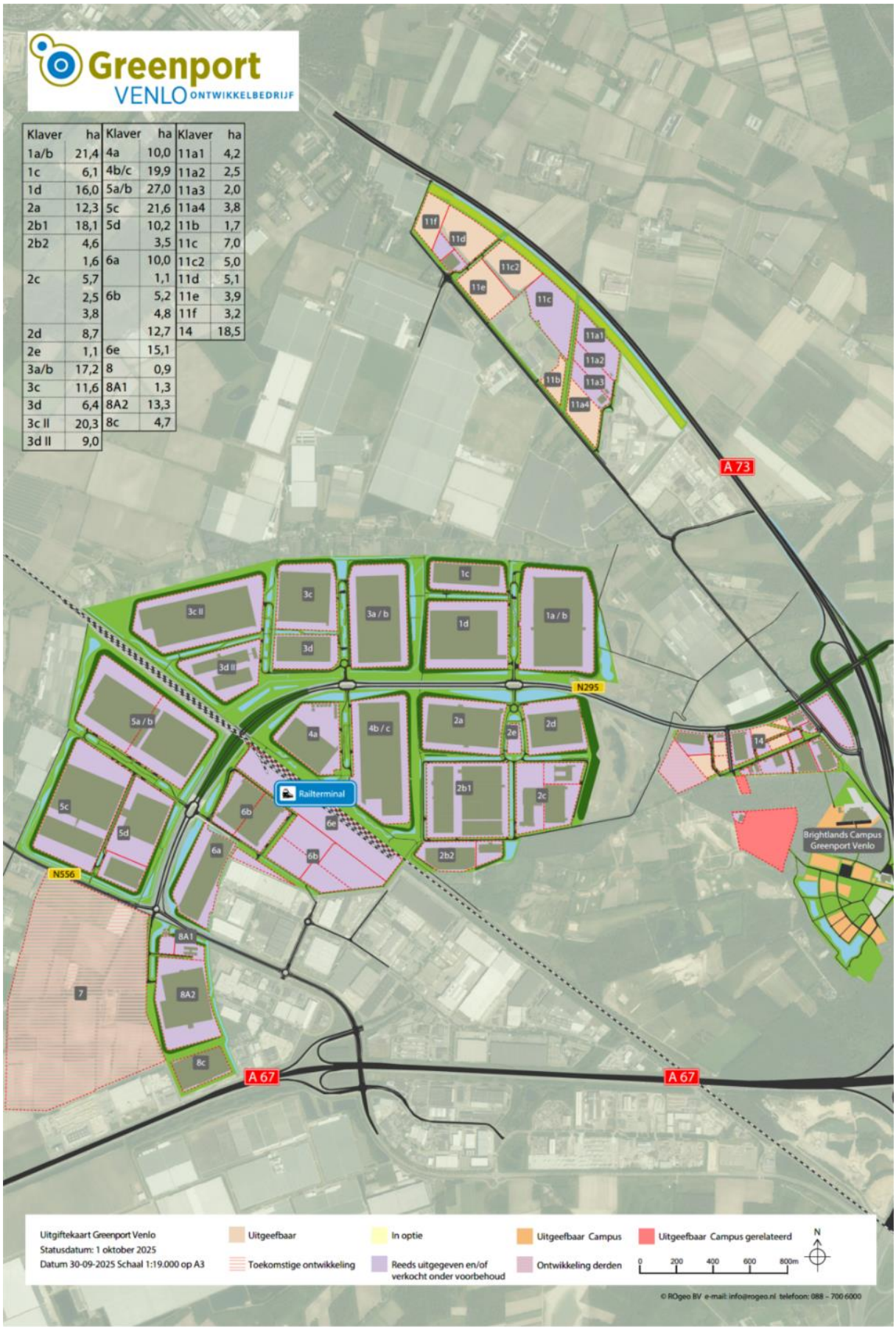
4 – 2025

Aandeelhouders:

Provincie Limburg 58,6%, Gemeente Venlo 27,7%, Gemeente Horst aan de Maas 8,3%, Gemeente Venray 5,4%

Uitgiftekaart

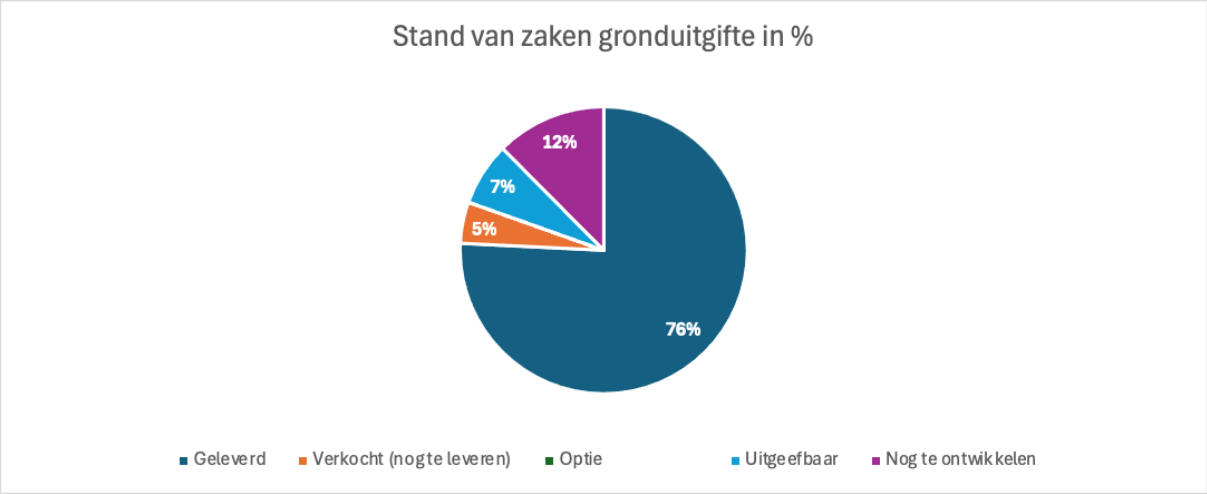

Dashboard (per 31 december 2025)

1.a. Stand van zaken gronduitgifte (in hectares)

Werklandschap	Q3 2025	Q4 2025
Geleverd	341	341
Verkocht (nog te leveren)	21	21
Optie	0	0
Subtotaal	362	362
Direct uitgeefbaar	32	32
Subtotaal	394	394
Nog niet uitgeefbaar	56	56
	450	450

In het vierde kwartaal van 2025 zijn de aanbiedingen voor de laatste kavels in Klaver 14 gedaan. Het betreft in totaal 3,2 ha.

1.b. Gronduitgifte in 2025 (in hectares)

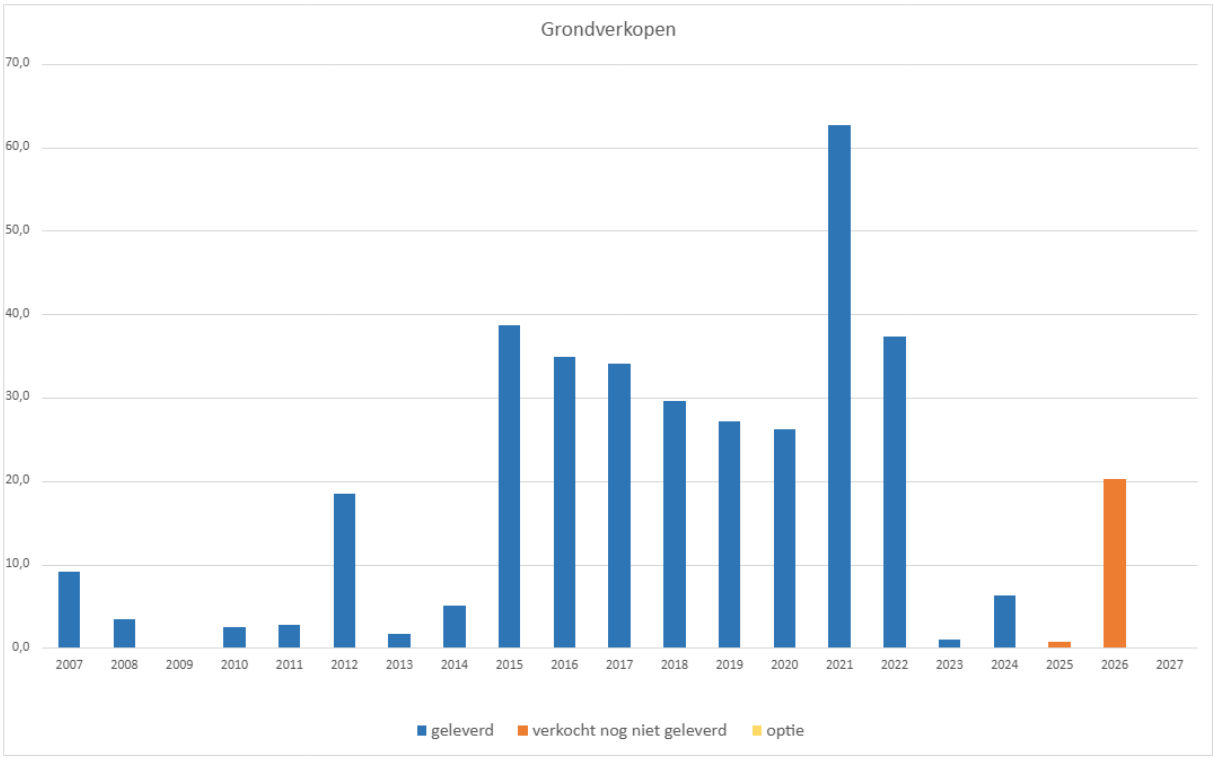
In 2025 zijn er koopovereenkomsten gesloten voor in totaal 4,1 ha. We verwachten deze in het eerste en tweede kwartaal van 2026 worden geleverd. Wanneer de omgevingsvergunningen onherroepelijk zijn worden deze kavels geleverd en betaald. De opbrengst is ca € 9,5 miljoen. In september is er een intentieovereenkomst getekend met Vitacress voor 15.000 m2 op de Boskamer. Het haalbaarheidsonderzoek door Heemsbouw en Vitacress is inmiddels uitgevoerd en een eerste aanbieding voor uitgifte in erfpacht van bouwgrond heeft plaatsgevonden. Medio februari 2026 wordt een besluit van Vitacress verwacht.

In december 2025 is een koopovereenkomst opgesteld voor de koop van een kavel van 0,35 ha. We verwachten dat deze in januari 2026 wordt ondertekend.

In december verkochten we een woonkavel aan de Berkterhei ter waarde van

€ 229.000,--.

1.c. Ontwikkeling gronduitgifte (in hectares)

Naast bovengenoemde verkopen, samen 4,1 ha, verwachten we in 2026 ook een kavel van 10,1 ha aan vidaXL te leveren en een kavel van 7,2 ha aan Driessen Grondwerken. Voorwaarde is dat de daarvoor noodzakelijke vergunningen en toestemmingen van het bevoegd gezag tijdig worden verkregen. Hierover is aan het einde van het 4^{e} kwartaal van 2025 nog geen duidelijkheid.

Daarnaast zijn er nog twee woon-werkkavels te koop die niet in het uitgifteprogramma bedrijventerreinen staan. Het betreft een kavel aan de Berkterhei en een kavel aan de Sevenumseweg.

2. Stand van zaken natuur en landschap

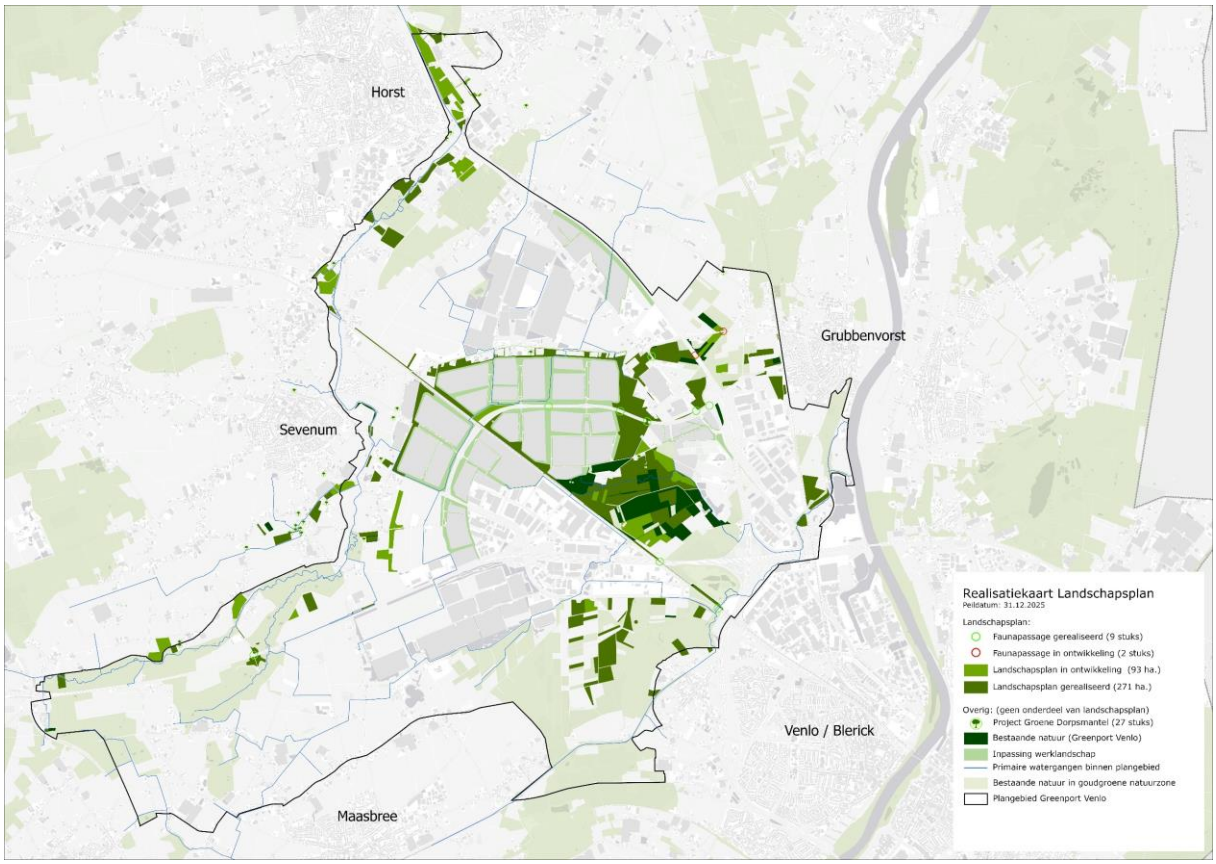
Landschapsplan	Q4 2025 (ha)	Q3 2025 (ha)
Gerealiseerd	271	267
In ontwikkeling	92	96
Subtotaal	**363**	**363**
Nog te ontwikkelen	37	37
Totaal	**400**	**400**

Dit kwartaal is ongeveer 4 ha gerealiseerd en ca. 0,5 ha toegevoegd aan de categorie ‘In ontwikkeling’. Door de afronding van de getallen is dit niet in de tabel af te lezen.

Via deze link gaat u naar de website waar u meer informatie vindt over het gerealiseerde landschapsplan en de beheertypen: Werken, natuur & recreatie, duurzaamheid, leren & innoveren Landschapsplan - Greenport Venlo

2.1 Landschapsplan

Bij de vaststelling van de Structuurvisie Klavertje 4 is destijds ook het Landschapsplan Klavertje 4 vastgesteld. Doel van het Landschapsplan is om de stedelijke ontwikkeling van de werklandschappen in balans te brengen met forse groene natuur- en landschapsontwikkeling. Het Landschapsplan beschrijft op structuurniveau de visie op natuur- en landschapsontwikkeling in het gebied. Daarbij zijn de ruimtelijke kansen en mogelijkheden om die te realiseren geïnventariseerd.

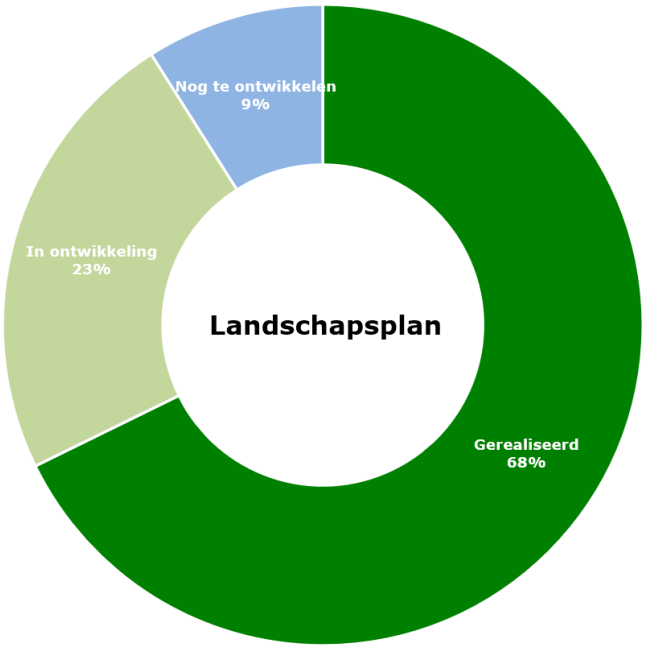

Van de in totaal 400 ha (als opgave voor het Ontwikkelbedrijf) te realiseren natuur en landschap is op dit moment 271 hectare gerealiseerd, 92 hectare in ontwikkeling en ligt er dus nog een opgave voor 37 hectare. Op de bovenstaande kaart is af te lezen op welke plekken nieuwe natuur en landschap in het kader van het landschapsplan zijn aangelegd. De categorie 'landschapsplan in ontwikkeling' laat de percelen zien die in ontwikkeling zijn. Hier is met de eigenaar overeenstemming en zijn we bezig met de planvorming of realisatie.

De cirkels op de kaart geven de faunapassages aan die klaar zijn of nog worden ontwikkeld. Faunapassages zijn ecologische voorzieningen, zoals bijvoorbeeld dassentunnels,

kleinwildtunnels en ecoducten. Deze zorgen voor een veilige oversteek of onderdoorgang voor dieren bij wegen en spoor.
Projecten Groene Dorpsmantel leveren een waardevolle bijdrage aan de ontwikkeling van natuur en landschap, maar tellen niet mee als onderdeel van de 400 ha. Deze onderdelen worden dus gerealiseerd als extra op de 400 hectare. Daarnaast staat de door Ontwikkelbedrijf aangekochte bestaande natuur ook aangegeven op de kaart. Deze bestaande natuur is uiteraard geen onderdeel van de 400 ha.

Meer informatie over projecten in het landschapsplan vindt u op www.greenport-venlo.nl/natuur-recreatie/landschapsplan

2.1.1 Groote Molenbeek Noord

Inmiddels zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd en is het definitieve ontwerp in concept gereed. De voorbereidingen voor het aanvragen van de benodigde vergunningen zijn gestart en naar verwachting worden deze in het eerste kwartaal van 2026 ingediend. Partijen zijn van plan de uitvoering in Q3 2026 te starten.

Met gemeente Horst aan de Maas en Waterschap Limburg is gewerkt aan een vernieuwde Samenwerkingsovereenkomst, die in december is ondertekend. Partijen hebben hierin afspraken gemaakt en de benodigde financiële middelen zijn gereserveerd.

Tijdens de informatiebijeenkomsten hebben gebruikers/bewoners kansen aangedragen. Op basis hiervan hebben we gesprekken gevoerd met grondeigenaren. Dit kwartaal hebben we ca. 0,5 ha verworven en afspraken gemaakt met een eigenaar voor het toevoegen van 0,7 ha aan het landschapsplan, aansluitend aan het project Groote Molenbeek Noord. Daarnaast hebben we aansluitend aan het projectgebied ca. 0,5 ha nieuw landschap gerealiseerd als verbinding naar de Kasteelse Bossen.

2.1.2 ‘t Ham/Reulsberg

De procedure voor de functiewijziging van de ontwikkeling aan de Ruttenweg is in ontwerp ter inzage gelegd. In Q1 verwachten we een deel van het perceel in te richten. Daarnaast onderzoeken we in dit gebied nog een aantal kansen.

2.1.3 Stationsomgeving Horst-Sevenum

Door onduidelijkheden in de omgevingsvisie van de gemeente Horst aan de Maas, zijn de gesprekken m.b.t. grondverwerving in dit gebied opgeschort. De omgevingsvisie is in Q4 door de gemeente vastgesteld. De gesprekken worden in Q1 2026 hervat en moeten dan inzicht geven in de kansen voor grondaankoop. Zodra de grondpositie duidelijk is, stellen we een schetsontwerp op en gaan dan in gesprek met de omgeving.

2.1.4 Ulfterhoek-Maasbreeseweg

We zijn in gesprek met grondeigenaren om een stuk natuur te realiseren en de mogelijkheden te verkennen om gronden te ruilen/kopen.

2.1.5 Kattenstaartse beek

In Q4 is het project Luttelsbroek uitgevoerd. Op deze plek zijn plantsoen en enkele verlagingen aangebracht en in het voorjaar wordt het perceel ingezaaid. Een ander perceel is in 2025 als proef ingericht als natuurakker. De resultaten zijn positief en het beheer wordt in 2026 voortgezet. Met deze twee projecten is ruim 3 ha landschap gerealiseerd. Momenteel voeren we gesprekken met grondeigenaren, daarna maken we de plannen om de percelen aan de Kattenstaartse beek te realiseren.

2.1.6 Rieterdijk

Binnen dit gebied voert het Waterschap het project Rieterdijk uit. Als Ontwikkelbedrijf hebben we zelf ook eigendom in dit plangebied en zijn we hierbij betrokken. Met het Waterschap onderzoeken we op welke manier we projecten gezamenlijk kunnen uitvoeren.

2.1.7. Faunapassages

Faunapassage Eerselsberg is in 2025 afgerond. In 2026 streven we naar een samenwerkingsovereenkomst met Rijkswaterstaat voor de realisatie van het ecoduct over de A73 ter hoogte van Grubbenvorst. Ook voeren we onderzoeken uit die nodig zijn voor vergunningen en de realisatiefase.

2.1.8 Parc Zaarderheiken

De continuïteit van Stichting Heyerhoven en de voortgang van de aanleg en het onderhoud van Parc Zaarderheiken hebben onze volledige aandacht. De realisatie en het beheer is niet in overeenstemming met de erfpachtvoorwaarden en Stichting Heyerhoven blijft in gebreke bij de tijdige betalingen van de erfpachtcanon. Vanwege de huidige betalingsachterstand zal het erfpachtrecht in 2026 via een openbaar executietraject worden verkocht.

2.1.9 Groene Dorpsmantel

In samenwerking met Stichting Landschap Horst aan de Maas brengen we het project ‘Groene Dorpsmantel’, rondom het projectgebied Groote Molenbeek Noord, onder de aandacht. Tijdens de informatieavond Groote Molenbeek Noord informeerde Landschap Horst aan de Maas de aanwezigen over deelname aan project Groene Dorpsmantel. Er was belangstelling en mensen hebben zich aangemeld. Projecten worden nu verder verkend, opgepakt en gerealiseerd.

3. Stand van zaken duurzame energie

Windenergie
Het project Windpark Greenport Venlo is afgerond en operationeel.

Zonne-energie
Op 31 december 2025 was ca 109 ha dakoppervlakte belegd met zonnepanelen. Dit is ongewijzigd t.o.v. Q3. Ongeveer 61 ha gerealiseerd dakoppervlak is nog beschikbaar voor het leggen van zonnepanelen. In Q4 2025 zijn zover ons bekend geen nieuwe zonnepanelen geïnstalleerd vanwege de netcongestie. Bedrijven plaatsen daarom voorlopig enkel zonnepanelen voor eigen elektriciteitsvoorziening wanneer ze de opgewekte elektriciteit ook zelf volledig kunnen gebruiken.

4. Voortgang activiteitenschema

Activiteit		Status	Toelichting
Acquisitie	Verkooptransacties		Voorlopig zijn alleen kavels beschikbaar in Klaver 11. De verkoop van kavels in Klaver 14 verloopt zeer voorspoedig. Klaver 14 is nagenoeg uitverkocht. Voor alle beschikbare kavels lopen gesprekken met bedrijven. Er is dus geen ruimte meer voor reguliere MKB-bedrijven. Marktomstandigheden zijn complex m.n. Natura 2000/stikstofproblematiek, langdurige vergunningverlening, langlopende bezwaar- en beroepsprocedures en de netcongestie. De bestemming voor Klaver 11 is beperkt tot agribusiness gerelateerd waardoor bedrijven uit andere sectoren daar geen plek geboden kan worden. We moeten nu vaak 'nee' verkopen aangezien er geen reguliere kavels >2 ha beschikbaar zijn en kavels <2 ha in snel tempo uitverkocht raken. De Boskamer is t.b.v. campus gerelateerde bedrijven in de markt gezet.
Locatie-ontwikkeling	Smakterheide-Noord		Besluitvorming door de aandeelhouders is aangehouden. Venray gaat voorlopig zelfstandig verder met de planologische procedure.
	Klaver 7		We hebben een afwegingskader opgesteld om t.z.t. bedrijven te kunnen toetsen. Daarnaast is de provincie gevraagd of zij, vanwege het provinciale belang, een rol in

			de ontwikkeling kan nemen. Daarop is nog geen reactie ontvangen. Gemeente Horst aan de Maas werkt aan een ontwikkelkader voor Klaver 7.
Infrastructuur	Kruising Eindhoven-seweg - Venloseweg		We hebben in afstemming met stakeholders een onderzoek gestart naar de huidige en toekomstige verkeersstromen en eventueel benodigde aanpassingen of andere mogelijke maatregelen (werkgevers-aanpak). Dit onderzoek loopt nog.
Landschaps-plan	Projecten Groote Molenbeek		Diverse projecten in uitvoering deels in samenwerking met Waterschap Limburg, gemeente Horst aan de Maas. In de uitvoering wordt samengewerkt met stichting Landschap Horst aan de Maas. Bewoners betrekken met regeling Dorpsmantel en actieve grondverwerving voor resterende opgave.
Projecten	Ecoduct A73		De gesprekken met Rijkswaterstaat zijn opgepakt en we verwachten in 2026 nadere afspraken te maken en het proces uit te werken.
			= goed / volgens planning
			= matig / vergt aandacht
			= slecht / loopt achter

5. Risicomanagement

	Aanleiding	Categorie	Mogelijke gebeurtenis	Oorzaak	Gevolg	Kans	Gevolg	Beheersmaatregel	Ontw
1	Ontwikkeling klaver 7 vraagt om een omgevingsplan in procedure te brengen. Er bestaat verschil van inzicht over de programmering.	Politiek	Zolang onduidelijkheid blijft bestaan over de programmering, zal niet met de ontwikkeling van Klaver 7 kunnen worden begonnen.	Gemeente geeft aan percelen te willen ontwikkelen met een oppervlakte van max. 5 ha.	Vertraging in de ontwikkeling. De uiteindelijk te kiezen programmering kan financiële gevolgen hebben.	5 >90%	5 > 1.000.000	Streven naar een spoedige besluitvorming door de aandeelhouders.	
2	Toename van procedures tegen bouwinitiatieven.	Juridisch	Vertraging in grondleveringen.	Procedures leiden tot vertraging en leiden tot onzekerheden bij kopers.	Vertraging in realisatie omzet en eventuele uitdagingen ten aanzien van liquiditeit.	5 >90%	5 > 1.000.000	Kopers begeleiden bij omgevingsmanagement.	
3	Enexis heeft aangekondigd voorlopig geen nieuwe bedrijven op haar net aan te sluiten (grootverbruik aansluitingen).	Technisch	Vertraging van grondverkopen omdat bedrijven niet worden voorzien in een elektra aansluiting.	Geen elektra aansluiting	Geen nieuwe gronduitgiftes met als gevolg mogelijke renteverliezen of participeren in extra kosten voor stroomlevering. Uitgaande van drie jaar meer dan € 1 mio.	5 >90%	5 > 1.000.000	Zoeken naar alternatieven samen met klanten.	
4	Voor landschapsplan moeten nog gronden worden verworven	Financieel	Grondprijzen stijgen. Om de juiste gronden te verkrijgen speelt vaak uitkoop van bedrijven.	Schaarste op de grondmarkt in de regio.	Hogere verwervingskosten dan opgenomen in grex	5 >90%	5 > 1.000.000	Landbouwkundig minder geschikte percelen inzetten voor natuur. De Grex is aangepast.	
5	De wet- en regelgeving rondom stikstofdepositie blijft sterk in beweging.	Juridisch	De noodzakelijke Natura 2000-vergunningen worden niet verleend, waardoor projecten niet financierbaar zijn.	De RvS heeft in december 2024 geoordeeld dat intern salderen niet langer gebruikt mag worden om vergunningplicht te voorkomen. Hierdoor zijn meer projecten vergunningplichtig geworden en is de juridische ruimte voor nieuwe activiteiten beperkt.	Waarde stikstofbank daalt of gaat teniet. Complete bouwstop geldt voor grote bedrijven die zich nog moeten vestigen.	4 75%	5 > 1.000.000	Stimuleren beleidsvaststelling Provincie. Zorgen voor goede dossiervorming. Rest afwachten.	

	Aanleiding	Categorie	Mogelijke gebeurtenis	Oorzaak	Gevolg	Kans	Gevolg	Beheersmaatregel	Ontw
6	Aanpassing N556-N259 is mogelijk duurder dan waar tot nu toe vanuit is gegaan. Bijdrage derden is onzeker.	Financieel	Als uit onderzoek blijkt dat grootschalige aanpassing nodig is die duurder is dan geraamd.	De Greenportlane is niet doorgetrokken. De volledige kosten voor aanpassing waren nog niet in beeld bij het opstellen van de GREX.	Hogere uitgaven Ontwikkelbedrijf.	4 75%	5 > 1.000.000	Onderzoek uitvoeren naar passende oplossingen en afspraken maken over de financiering.	
7	Kwetsbaarheid organisatie bij vertrek functionarissen.	Organisatorisch	Continuïteit organisatie kan in gevaar komen.	Omvang organisatie neemt af en (door)ontwikkeling stagneert.	Door het vertrek van functionarissen kan de continuïteit van de operationele organisatie in gevaar komen.	4 75%	5 > 1.000.000	Richting geven aan ontwikkeling Klaver 7 en Klaver 15, zodat er perspectief wordt geboden en dossierkennis bij meerdere medewerkers borgen	
8	Gemeente Venlo heeft in kadernota Venlo subsidie gereserveerd ten bate van het landschapsplan.	Financieel	Onderbouwing van de beschikking komt niet rond.	Niet kunnen voldoen aan de subsidievoorwaarden.	Mogelijk het vervallen van de subsidie.	3 50%	5 > 1.000.000	Nadere afspraken maken met Venlo.	
9	Exploitatie Parc Zaarderheiken blijkt niet rendabel.	Juridisch	Erfpachter gaat failliet en er wordt geen nieuwe golfexploitant gevonden.	Erfpachter komt verplichtingen niet na richting Ontwikkelbedrijf.	Opbrengsten uit erfpachtcanon worden niet ontvangen maar betalingsverplichting aan SBB	5 >90%	3 400.000-700.000	Zekerheden uitwinnen en nieuwe exploitant zoeken.	
10	De kosten van de kruising Venrayseweg - Heierkerkweg vallen hoger uit dan begroot.	Financieel	De kosten van de kruising Venrayseweg - Heierkerkweg vallen hoger uit dan begroot.	De kosten zijn mogelijk te laag in de GREX opgenomen.	De kosten van de kruising Venrayseweg - Heierkerkweg vallen hoger uit dan begroot.	2 25%	2 100.000-400.000	Goede kostenraming	

6. Financiën B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Winst- en verliesrekening 2025					
bedragen x € 1.000					
Omschrijving	**Begroting**	**Forecast Q3**	**Realisatie**	**Delta begroting**	**Delta forecast Q3**
Netto omzet	20.372	581	581	-19.791	0
Kostprijs verkopen	-16.740	-491	-488	16.252	3
Bruto marge	3.632	90	93	-3.539	3
Overige opbrengsten	1.460	1.675	1.830	370	155
Totaal opbrengsten	5.092	1.765	1.923	-3.169	158
Organisatiekosten	-2.015	-2.156	-2.335	-320	-179
Exploitatiekosten	-408	-413	-391	17	22
Activering kosten	985	1.001	1.072	87	71
Totale kosten	-1.438	-1.568	-1.654	-216	-86
EBITDA	**3.654**	**197**	**269**	**-3.385**	**72**
Afschrijvingen	-114	-114	-108	6	6
Waardemutaties	430	528	920	490	392
EBIT	**3.970**	**611**	**1.081**	**-2.889**	**470**
Rentebaten	1.431	1.602	1.685	254	83
Rentelasten	-2.642	-2.501	-2.504	138	-3
Activering rente	155	1.182	1.140	985	-42
Resultaat deelnemingen	0	0	-56	-56	-56
Resultaat voor belastingen	**2.914**	**894**	**1.346**	**-1.568**	**452**
Belastingen	PM	PM	-515	PM	PM
Jaarresultaat	**PM**	**PM**	**831**	**PM**	**PM**

Jaarresultaat

Het jaarresultaat voor belastingen van plus € 1,3 miljoen valt ten opzichte van de begroting 2025 € 1,6 miljoen lager uit. Deze afwijking ten opzichte van de begroting ontstaat met name door een lagere brutomarge van € 3,5 miljoen omdat de omzet € 19,8 miljoen lager uitvalt. Hier staat een hoger bedrag aan overige opbrengsten van € 0,4 miljoen en een hoger renteresultaat van € 1,4 miljoen tegenover. De kosten vallen € 0,2 miljoen hoger uit, met name vanwege een voorziening voor dubieuze debiteuren.

Opbrengsten

De levering van 10,1 ha in Klaver 4, die in de begroting is opgenomen voor € 20,4 miljoen, zal naar verwachting pas in 2026 of later plaats vinden. De brutomarge op deze levering is ongeveer € 3,6 miljoen. In 2025 zijn drie bouwkavels geleverd.

Organisatie

Onder de organisatiekosten is een dotatie aan de voorziening voor dubieuze debiteuren opgenomen en er zijn wervingskosten voor de nieuwe bestuurder. De advieskosten vallen lager uit dan begroot.

Rentebaten

De rentebaten betreffen met name de renteopbrengsten van een verstrekte lening. Deze worden niet betaald maar bijgeschreven op de lening. In de begroting werd er vanuit gegaan dat de aflossing in september 2025 zou worden ontvangen. De ontvangst wordt op dit moment niet eerder dan in 2027 voorzien, waardoor de rentebaten uit hoofde van de verstrekte lening over 2025 naar verwachting hoger zullen uitvallen. De geactiveerde rente is hoger omdat, net als in de jaarrekening 2024, de rentelasten worden geactiveerd op basis van de verhouding tussen de balanspost van de voorraad inclusief onderhanden werken ten opzichte van het totaal van de activa. Dit was in de begroting 2025 niet voorzien.

Balans B.V. Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

bedragen x € 1.000

Activa	**31-12-2025**	**30-9-2025**	**31-12-2024**
Vaste activa			
Inventaris	45	51	64
Services Greenport Venlo	714	767	783
Operational leases	6.142	6.513	6.431
Gronden pacht	4.243	3.764	3.764
Natuurgronden	39	40	40
Deelnemingen	220	277	277
Financial leases	0	20.631	20.631
Leningen u/g	46.419	45.649	44.453
Stikstofrechten	382	702	702
totaal vaste activa	58.204	78.394	77.145
Vlottende activa			
Voorraden	68.566	67.937	65.431
Vorderingen	1.082	222	661
Belastingen en sociale premies	0	14	0
Liquide middelen	9.765	3.691	5.865
Totaal vlottende activa	79.413	71.864	71.957
Totaal activa	137.617	150.258	149.102
Passiva	**31-12-2025**	**30-9-2025**	**31-12-2024**
Eigen vermogen			
Gestort kapitaal	128	128	128
Herwaarderingsreserve	2.563	2.106	2.019
Agioreserve	20.168	20.168	20.168
Overige reserves	38.087	38.142	37.800
Wettelijke reserve deelnemingen	0	0	0
Totaal eigen vermogen	60.946	60.544	60.115
Latente vennootschapsbelasting	7.626	7.409	7.409
Langlopende schulden			
Schulden aan participanten	56.000	63.000	65.993
Langlopende verplichtingen	38	38	0
	56.038	63.038	65.993
Kortlopende schulden			
Flexlening	0	5.000	1.375
Belastingen en sociale premies	3	1.020	1.343
Overige kortlopende schulden	13.004	13.247	12.867
Totaal kortlopende schulden	13.007	19.267	15.585
Totaal passiva	137.617	150.258	149.102

Capex

Mede in het kader van de liquiditeitspositie, maar ook omdat diverse ontwikkelingen vertragen in verband met lopende procedures, is de forecast van de capex (in dit geval met name uitgaven die worden gedaan in het kader van de grondexploitatie) naar beneden bijgesteld. Zo wordt onder andere de aanbesteding van het ecoduct over de A73 doorgeschoven naar 2026 of later.

Deelnemingen

Eind 2025 is Californië tot een regeling gekomen met de voormalig bestuurder en de glastuinbouwbedrijven die een procedure waren gestart tegen Californië vanwege de grondverkoop aan vennootschappen van de voormalig bestuurder. De rechtbank heeft de glastuinbouwers in een vonnis van 11 september 2024 in het gelijk gesteld. De getroffen regeling was belangrijk voor de bestaanszekerheid van Californië, die zich nu verder kan richten op de realisatie van het gebied Californië 2. Door de dreiging van een mogelijk faillissement was de deelneming in 2024 reeds afgewaardeerd tot nihil.
In het eerste kwartaal 2025 is uitspraak gedaan inzake de schadeclaim van Etriplus op de gemeente Venlo. De schadeclaim is niet toegewezen. Etriplus heeft in april jongstleden besloten tot het instellen van cassatieberoep. Het is niet duidelijk wanneer deze zaak bij de Hoger Raad wordt behandeld. WILG B.V. zal naar verwachting in de eerste helft van 2026 worden ontbonden.

Risico's

De druk op de grondmarkt neemt toe.

Balans

De current ratio is verbeterd van 0,46 naar 0,83. Het werkkapitaal is toegenomen van -/- €9,1 miljoen naar -/- € 2,1 miljoen.

Liquiditeit

Per 1 januari 2025 was € 5,0 miljoen van de flexlening opgenomen, die in totaal € 24 miljoen mag bedragen. Door vertraging in de gronduitgiftes is per 1 oktober 2025 een aanvullend deel (€ 11 miljoen) van de flexlening opgenomen. In het 4^{e} kwartaal 2025 is € 21,4 miljoen ontvangen uit hoofde van de afkoop van een erfpacht. Het opgenomen deel van de flexlening van € 16 miljoen is per 31 december 2025 geheel afgelost.

Gezien de onzekerheid ten aanzien van de verwachte liquiditeitsstromen is besloten de dividenduitkering over 2023 en 2024 uit te stellen. Voor 2025 zal een gelijkluidend voorstel worden gedaan.

Toelichting
In de vierde kwartaalrapportage wordt zoals gebruikelijk uitgebreider stilgestaan bij de activiteiten en resultaten over het hele jaar 2025 en de stand van zaken bij aanvang 2026.

1. Werk- en natuurlandschappen

1.1 Gronduitgiftes

In 2025 zijn vier bouwkavels met een totale oppervlakte van 4,1 ha verkocht, die we naar verwachting in het eerste en tweede kwartaal van 2026 leveren. Dit betreft nieuwbouw door Devco/Delta (3,1 ha), GTE uit Horst aan de Maas (0,4 ha) en Hermans Machines uit Venlo (0,4 ha). Daarnaast staat er een kleine uitbreiding voor Caroz op de rol (0,2 ha). De levering van een bouwkavel van 10,12 ha aan vidaXL in Klaver 4 voor de realisatie van een warehouse en arbeidsmigrantenhuisvesting, heeft nog niet plaatsvonden vanwege een lopende beroepsprocedure tegen de verleende omgevingsvergunning en het door de provincie ingenomen standpunt dat huisvesting van internationale werknemers op de kavel alleen onder voor het project onhaalbare voorwaarden zal worden toegestaan. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar paragraaf 1.3.

Ook de levering aan Driessen (7 ha) in Klaver 11 vindt in 2026 plaats.

Verder zijn in 2025 drie beschikbare woningbouwkavels verkocht en notarieel geleverd: twee aan de Sevenumseweg en een aan de Berkterhei. Er staan nog twee woningbouwkavels in de verkoop.

We hebben enkel nog bedrijfskavels in Klaver 11 en de Boskamer en de Tuinkamer te koop. Voor Klaver 14 zijn alle kavels in aanbieding of in verkoop.

1.2 Acquisitie en verkoop

Al geruime tijd is er meer aandacht voor kleinschalige bedrijvigheid (tot 2 ha). De vraag naar kleine kavels op Klaver 14 is toegenomen en in 2026 zijn 5 bouwprojecten gepland. Voor de resterende kavels in Klaver 14 zijn inmiddels aanbiedingen gedaan of het verkoopproces loopt. In Klaver 14 zijn dus geen kavels meer beschikbaar. Op Klaver 11 zijn nog mogelijkheden voor grotere kavels. In het omgevingsplan is echter bepaald dat alleen agrarisch gerelateerde bedrijven zich hier mogen vestigen, dus bedrijven die op een of andere manier de agriproductie ondersteunen, zoals agritechbedrijven. Door de vertraging in Klaver 7 zijn er immers voor deze bedrijven nauwelijks kavels beschikbaar. Inmiddels lijkt de vraag in de maakindustrie en kleinschalige logistieke dienstverlening weer aan te trekken en is er vanuit deze sectoren weer belangstelling. Eind 2025 liepen er gesprekken met bedrijven voor in totaal ca. 4 ha in Klaver 11.
Een van de grote uitdagingen blijft de problematiek van netwerkcongestie, waardoor bedrijven aangewezen zijn op een ander energievoorziening (zonnepanelen, aggregaten, batterijen e.d.) en de onduidelijkheid met betrekking tot het afgeven van omgevingsvergunningen Natura 200 activiteit (stikstof), wat al tot vertraging heeft geleid.

Daarnaast is gestart met de ontwikkeling van de Boskamer. Het streven is hier bedrijven te vestigen die een relatie met de Brightlands Campus Greenport Venlo hebben, maar

niet op de campus zelf passen. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de campusorganisatie. Inmiddels bestaat er belangstelling voor 1,5 ha voor vestiging van een bedrijf met campus-gerelateerde bedrijvigheid.

1.3 Huisvesting internationale werknemers

Zoals in meerdere sectoren is in de logistiek en de tuinbouw vaak sprake van seizoensinvloeden. Om pieken en dalen op te vangen wordt veelvuldig gebruik gemaakt van een flexibele schil bestaande uit uitzendkrachten, jobstudenten en internationale werknemers. Met name voor die laatste groep is er, in of rond Greenport Venlo, een sterke behoefte aan goede huisvesting, met name voor short-stay verblijf. Meerdere ondernemers zijn bezig met plannen voor goede huisvestingsfaciliteiten voor de flexwerkers. Waar dat kan werkt het Ontwikkelbedrijf mee aan de realisatie daarvan.

In 2022 is aan vidaXL een tijdelijke vergunning verleend voor een huisvesting voor 600 internationale medewerkers op Klaver 4. Dit in combinatie met een warehouse en een trailer- en truckparking op eigen terrein. De tegen deze vergunning ingestelde beroepen zijn door de rechtbank Limburg afgewezen. Er is echter hoger beroep ingesteld bij de Raad van State. Inmiddels zijn 4 jaar van de vergunde 10 jaar verstreken als gevolg van deze juridische procedure waardoor het project in de huidige vorm gedurende de resterende exploitatieperiode niet meer financieel haalbaar is. In overleg met de gemeente Venlo is het project aangepast zodat een kwalitatief betere accommodatie gerealiseerd kan worden voor een gebruiksduur van 20 tot 25 jaar.
Het standpunt van de Provincie Limburg is dat huisvesting van arbeidsmigranten op bedrijventerreinen en in het buitengebied ongewenst is en alleen onder voor dit project onhaalbare voorwaarden kan worden toegestaan. Daarover vindt overleg plaats met de Provincie Limburg. Mocht ze bij haar standpunt blijven dan wordt dit project geannuleerd en komt betreffend bouwperceel beschikbaar voor reguliere grootschalige bedrijvigheid en niet langer voor huisvesting van internationale werknemers.

We hebben mede daarom een zienswijze ingediend op de Ontwerp Provinciale Omgevingsvisie waarin de provincie wil vastleggen dat huisvesting van internationale medewerkers op bedrijventerreinen niet langer wordt toegestaan, enkel in de steden en dorpen.

1.4 Planologie

Om de gronduitgifte c.q. het landschapsplan mogelijk te maken moet een passend bestemmingsplan/omgevingsplan van kracht zijn. Als Ontwikkelbedrijf verzorgen we alle voorbereidingen daartoe en nemen we de kosten voor onze rekening.

De bestemmingsplannen voor de Klavers 1 t/m 6, 8, 11 en 14 zijn vastgesteld en onherroepelijk.
De aandeelhouders hebben in 2025 geen besluit genomen over de kavelgrootte in Klaver 7. Als gevolg daarvan is er nog geen omgevingsplan in voorbereiding. De gemeente Horst aan de Maas heeft inmiddels wel zelf een ontwikkelkader voor Klaver 7 in voorbereiding. Daarover moet echter met de overige aandeelhouders nog overeenstemming worden bereikt.
Daarnaast hebben de aandeelhouders in 2025 geen besluit genomen over de ontwikkeling van Klaver 15. Het beroep dat door ons als Ontwikkelbedrijf en een andere partij tegen het weigeringsbesluit van het bestemmingsplan De Spurkt is ingesteld, wordt begin

2026 behandeld door de Raad van State. De gemeente Venray heeft zelfstandig een ontwerp omgevingsplan opgesteld en als ontwerp ter inzage gelegd.

Voor het landschapsplan zijn in 2025 diverse vergunningen verleend. Dit om de aanleg van natuur mogelijk te maken en de instandhouding te borgen. De problematiek ten aanzien van spuitcirkels (50 meter eis) heeft tot vertraging en tot het onmogelijk worden van (lopende) projecten geleid omdat de omzetting van de bestaande bedrijfswoning naar een burgerwoning niet langer mogelijk bleek. Daardoor kwamen projecten financieel niet meer rond. Hierdoor zijn helaas mooie potentiële natuurprojecten niet tot ontwikkeling gekomen en wordt ook de voortgang in het landschapsplan vertraagd.

1.5 Stikstof

Wat betreft stikstof neemt enerzijds vanwege de gebiedsontwikkeling de depositie op omliggende natuurgebieden af als gevolg van het staken van agrarische activiteiten. Anderzijds zorgen de activiteiten van nieuwe bedrijven en het ontwikkelen daarvan voor enige toename van de depositie. Per saldo mag de depositie niet toenemen. Dit wordt op basis van vergunningen en depositieberekeningen bijgehouden en geborgd. Wij beschikken hiervoor over een depositiebank waarin depositieruimte is gestald van ingetrokken vergunningen om zo te voorzien in de behoefte van deze gebiedsontwikkeling. Als gevolg van recente uitspraken van de Raad van State ligt de vergunningverlening voor wat betreft Natura 2000 vergunningen grotendeels stil. Hierdoor ontstaat vertraging bij onder andere het project van Geodis in Klaver 5. Daarnaast hebben, als gevolg van de uitspraak van 18 december 2024, meer bedrijven een natuurvergunning nodig. Dat leidt tot vertragingen als gevolg van een stokkende vergunningverlening. In 2025 zijn met twee bedrijven overeenkomsten gesloten inzake de verkoop van depositieruimte uit de depositiebank. De vergunningverlening daarvan wacht echter op hervatting van de vergunningverlening door de Provincie Limburg. Momenteel is onduidelijk wanneer vergunningen (kunnen) worden verleend.

1.6 Bouwrijp maken

In 2025 hebben er civieltechnische werkzaamheden plaatsgevonden ten behoeve van het bouwrijp maken van kavels en het maken en inrichten van de openbare ruimte van Klaver 14. Het beperkte aantal kavels dat nog beschikbaar is, is bouwrijp. Voor Klaver 11 is het technische schetsontwerp gemaakt voor de nieuwe binnenwegstructuur in 2025. De realisatie staat gepland in het tweede kwartaal van 2026.

1.7 Veilig Venlo/Services Greenport Venlo

Vanaf 2020 is de licentie voor het collectieve beveiligingssysteem voor het maken van cameraopnames in de openbare ruimte op de Venlose bedrijventerreinen Veilig Venlo ondergebracht in de Stichting Veilig Venlo, waarin Ondernemend Venlo en het Ontwikkelbedrijf deelnemen. De operationele uitvoering van de camerabewaking en surveillance is opgedragen aan Intergarde. De stichting heeft met Intergarde een aantal KPI’s (Key Performance Indicators) afgesproken waarop periodiek wordt gerapporteerd. We zijn verder financieel niet meer betrokken bij Veilig Venlo. Uit de rapportages blijkt dat het systeem in 2025 conform verwachting werkte. Via de grondverkopen van het Ontwikkelbedrijf doen bedrijven op Trade Port Noord en het Greenport Business Park mee aan Veilig Venlo als onderdeel van het verplichte parkmanagement. Voor de overige Venlose bedrijventerreinen is deelname van bedrijven aan Veilig Venlo optioneel c.q. vrijblijvend.

2. Duurzaamheid

Aan de ambities op het gebied van duurzaamheid wordt op diverse manieren invulling gegeven. Namelijk door:

1) Realisatie van het Landschapsplan.
2) Stimulering van duurzame energie (windpark, zonnepanelen op daken).
3) Het stimuleren van milieuvriendelijk vervoer per spoor (aanleg railterminal), per fiets (o.a. Greenportbikeway, fietspaden, fietsbrug en fietstunnels).
4) De keuze van materiaalgebruik in civiele werken.
5) Regenwater te bergen en te infiltreren in het gebied (o.a. aanleg waterbassins).
6) Bij nieuwbouw duurzaam bouwen stimuleren (hoge BREEAM-score, dakconstructie geschikt voor zonnepanelen en gasloos bouwen).
7) Innovatieve oplossingen te zoeken.

3. Netcongestie

Als gevolg van netcongestie zijn geen nieuwe aansluitingen voor bedrijven mogelijk. Inmiddels is duidelijk dat het een aantal jaren gaat duren voordat het elektriciteitsnet voldoende is uitgebreid om nieuwe aanvragen te kunnen honoreren. Bedrijven die zich voor die tijd willen vestigen zullen al dan niet tijdelijk op zoek moeten naar een off-grid oplossing voor hun elektra voorziening. Dat leidt tot hoge investeringen en een dito hogere kostprijs voor de producten en diensten van betreffende bedrijven.

De netcongestie heeft eveneens consequenties voor de terug levering van stroom uit bijvoorbeeld zonnepanelen. Reden waarom de verdere uitbreiding van zonnepanelen op daken on hold staat.

In 2025 zijn we op zoek gegaan naar oplossingen voor de toekomstige elektriciteitsvoorziening in klaver 7en voor de Boskamer. Het streven is daar een duurzaam collectief systeem te realiseren dat voor opwekking en opslag van elektriciteit zorgdraagt zodat bedrijven voorzien worden van de zo veel mogelijk lokaal en duurzaam opgewerkte elektriciteit. Dat vergt echter hoge investeringen, een organisatie en commitment van de toekomstige bedrijven terwijl het onzeker is of, en zo ja wanneer, de netcongestie wordt opgelost. Inmiddels neemt de bereidheid van bedrijven om hierin te investeren snel toe.

4. Organisatieontwikkeling

Per 1 september 2025 is Richard Kinderdijk in dienst getreden van het Ontwikkelbedrijf, als nieuwe directeur bestuurder.

Gedurende 2025 hebben er geen personele wijzigingen plaatsgevonden. Gezien de onzekerheden in de voortgang van de gebiedsontwikkeling, en dat deze ontwikkeling behoorlijk ver is gevorderd, zal het Ontwikkelbedrijf de komende jaren met name aandacht hebben voor de kwetsbaarheid van een krimpende organisatie en het aan boord houden van voldoende kennis en ervaring.

5. Communicatie en omgevingsmanagement

In het kader van communicatie en omgevingsmanagement is de website een belangrijke informatiebron die de informatie over ontwikkelingen en achtergronden op een toegankelijke manier ontsluit. Ook zijn we actief op social media; Facebook, LinkedIn en Instagram.

Communicatie met onze stakeholders gebeurt op verschillende manieren en momenten:

- Voor de Raad van Commissarissen en aandeelhouders worden kwartaalrapportages en jaarstukken gemaakt.
- Alle bestuurders en raads- en statenleden worden elk jaar uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst/werkbezoek op locatie. Deze vond op 25 september plaats.
- Op 29 augustus gaf de directie tijdens de Statencommissie een toelichting op de rapportage Q4-2024.
- Ons streven is jaarlijks de dorpsraden/dorpsplatforms bij te praten. Dat is op onze of hun uitnodiging. Ook in 2025 hebben we de dorpsraden en dorpsplatforms uitgenodigd.
- Daarnaast ontvangen wij regelmatig verzoeken om specifieke doelgroepen bij te praten. Zo is op 6 november een presentatie gegeven aan vertegenwoordigers van het Ministerium für Umwelt, Naturschutz und Verkehr des Landes NRW en het Netzwerk Klimaanpassung und Unternehmen.
- In verband met de geplande vestiging van Driessen Grondwerken in Klaver 11 is op 6 maart opnieuw een inloopbijeenkomst gehouden en daarnaast hebben diverse gesprekken met bedrijven plaatsgevonden.
- In verband met afspraken die het Ontwikkelbedrijf heeft gemaakt met het Waterschap Limburg en de gemeente Horst aan de Maas over aanpassingen rondom het deel van de Groote Molenbeek dat is gelegen tussen Vondersestraat en de Wittebrugweg in Horst, zijn er op 12 maart en 3 september inloopbijeenkomsten gehouden voor belangstellenden. Wij gaan in dit gebied natuur aanleggen.
- In verband met de aanleg van natuur op de locatie Ruttenweg 3 te Horst zijn er in februari en maart 2025 vier keukentafelgesprekken geweest met direct omwonenden om hen te informeren over de plannen.
- In 2025 hebben geen gesprekken met bewoners inzake de ontwikkeling van Klaver 7 plaatsgevonden. Dit wacht op de besluitvorming van de aandeelhouders.
- Verder hebben we onze inbreng gegeven voor de Omgevingsvisies van de gemeente Venlo, de gemeente Horst aan de Maas en de Provinciale Omgevingsvisie van de Provincie Limburg.
- Ook participeren we in de klankbordgroep van Kafra Housing Californië en gaven we onze input voor het beleid huisvesting Arbeidsmigranten in Horst aan de Maas.

Behalve deze bijeenkomsten vonden er gedurende het hele jaar ook individuele gesprekken met bewoners en bedrijven plaats. Deze zogenaamde keukentafelgesprekken gingen over uiteenlopende aandachtspunten of waren verkennend en beeldvormend. Daarnaast is ook veel één op één contact via de telefoon, mail, whatsapp en social media van buurtbewoners met onze medewerkers. Op die momenten informeren buurtbewoners ons

over actuele aandachtspunten en kunnen we hun vragen over werkzaamheden en ontwikkelingen beantwoorden. Deze snelle en directe contacten zijn zeer effectief en worden door de buurtbewoners zeer gewaardeerd.

6. Financieel

Met een omzet van € 0,6 miljoen wordt het jaar afgesloten met een positief resultaat voor belastingen van € 1,4 miljoen. De omzet is € 19,8 miljoen lager dan begroot. Het totaal van de opbrengsten is € 3,1 miljoen lager dan begroot. De organisatiekosten over 2025 vallen € 0,3 miljoen hoger uit dan begroot. De personeelskosten zijn ongeveer gelijk aan de begroting. De advieskosten zijn ook ongeveer gelijk aan de begroting. De positieve waardeontwikkeling van de beleggingen bedraagt € 0,9 miljoen en is hiermee € 0,5 miljoen hoger dan begroot. Het renteresultaat (exclusief geeactiveerde rente) was € 0,4 miljoen hoger dan begroot.

In de door de directie opgestelde actualisatie van de grondexploitatie (grex) medio 2025, is de ingeschatte horizon van de grondexploitatie verschoven van eind 2038 naar eind 2039. Dit in verband met de mogelijk langere doorlooptijd van de ontwikkeling van Klaver 7. De eindwaarde van de grex op 31 december 2039 wordt nu geraamd op circa € 95 miljoen (was € 89 miljoen). Daarbij is de mogelijke ontwikkeling van Klaver 15 in Venray nog niet meegenomen.

De grondverkopen en de notariële leveringen zijn vooraf niet altijd exact in te schatten, onder meer vanwege vergunningstrajecten en bezwaar/beroepsprocedures voor nieuwbouw, ontwikkelingen in bouw- en financieringskosten en onzekerheden als gevolg van netcongestie en het stikstofdossier. Zo kunnen enkele transacties grote invloed hebben op de omzet en kosten die in enig jaar worden geboekt. Echter op de totale grondexploitatie over de gehele ontwikkelperiode hebben verschuivingen in tijd vrijwel geen effect. Of de levering, en dus de omzet, een jaar eerder of later plaatsvindt maakt in onze huidige financieringspositie geen verschil op het resultaat van de grondexploitatie. Dus ook niet op het rendement voor de aandeelhouders. Voor de liquiditeit is dit echter wel van groot belang. In 2026 kan er druk ontstaan op de liquiditeit in verband met onzekerheid rond het moment waarop inkomsten uit gronduitgifte worden ontvangen in relatie tot aflossingsverplichtingen van een lening. Deze inkomsten uit gronduitgifte zullen mogelijk na 2026 gaan plaatsvinden, waardoor het krediet in de vorm van de flexlening eind 2026 grotendeels of geheel zal moeten worden aangesproken. Dit is een belangrijk punt van aandacht voor het Ontwikkelbedrijf.

7. Deelnemingen

7.1 Grondexploitatiemaatschappij Californië B.V. (33,2% aandeel)

Grondexploitatiemaatschappij Californië B.V. (Californië) is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van het tuinbouwvestigingsgebied Californië. Daarnaast heeft zij geparticipeerd bij de opzet van geothermie als duurzame energiebron in het gebied. Helaas zijn beide geothermiebronnen in het gebied al enkele jaren buiten gebruik.

Eind 2025 is Californië tot een regeling gekomen met de voormalig bestuurder en de glastuinbouwbedrijven die een procedure waren gestart tegen Californië vanwege de grondverkoop aan vennootschappen van de voormalig bestuurder. De rechtbank heeft de glastuinbouwers in een vonnis van 11 september 2024 in het gelijk gesteld. De getroffen regeling was belangrijk voor de bestaanszekerheid van Californië, die zich nu verder kan richten op de realisatie van het gebied Californië 2.

Door de dreiging van een mogelijk faillissement was de deelneming in Californië in 2024 al afgewaardeerd tot nihil.

7.2 Etriplus (45% aandeel)

Etriplus B.V. is opgericht in het kader van de duurzaamheidsambities voor de gebiedsontwikkeling Greenport Venlo. Etriplus is de ontwikkelaar van duurzame energieprojecten in het gebied. Dit houdt in dat het bedrijf inzet op het mogelijk maken van duurzame energieopwekking, maar het niet de uiteindelijke exploitant wil zijn of blijven. De andere aandeelhouders van Etriplus brengen naast kapitaal ook kennis, kunde en ervaring in ten aanzien van duurzame energieprojecten. Op het gebied van zonne- en windenergie zijn grote successen behaald. De mogelijke ontwikkeling van een warmtenet onder meer gekoppeld aan de geothermie-bronnen is verkend, maar niet haalbaar gebleken.

De aandeelhouders van Etriplus besloten in 2021 al de activiteiten van Etriplus af te sluiten vanwege het ontbreken van nieuwe en concrete kansrijke projecten. Resteerde alleen nog de afronding van de verkoop-garantieregeling voor het buurtschap Heierhoeve, die eind 1e kwartaal 2025 afliep en het hoger beroep in het kader van de schadeclaim voor de extra kosten en geleden schade als gevolg van het weigeringsbesluit van de gemeenteraad van Venlo om in 2018 geen bestemmingsplan voor het windpark vast te stellen. De verkoopgarantieregeling is afgerond zonder dat er verder gebruik van is gemaakt. Momenteel loopt alleen het ingestelde cassatieberoep bij de Hoge Raad nog. Het is niet duidelijk wanneer deze zaak bij de Hoge Raad wordt behandeld.

7.3 Warmte Infrastructuur Limburg Geothermie (25% aandeel)

Samen met de andere aandeelhouder Firan (onderdeel van Aliander) neemt het Ontwikkelbedrijf deel in de B.V. Warmte Infrastructuur Limburg Geothermie (WILG). In het tuinbouwgebied Californië heeft WILG geïnvesteerd in het transport van warm water tussen de geothermiebron van CLG en de aangesloten tuinders.

Door de lange uitval en het uiteindelijke faillissement van CLG, is de investering al in voorgaande jaren afgeboekt. Al de assets van WILG B.V. zijn overgedragen. Eind 2025

zijn de voorbereidingen opgestart om tot ontbinding van de vennootschap over te kunnen gaan. Deze ontbinding zal naar verwachting in de eerste helft van 2026 gaan plaatsvinden.

8. Juridische zaken

In 2025 waren we bij de volgende juridische procedures betrokken:

- Een beroep bij de Raad van State tegen de verleende ontheffing flora & fauna inzake de das in Parc Zaarderheiken. Op 30 april 2025 is uitspraak gedaan en alle beroepen zijn afgewezen. De ontheffing is daarmee onherroepelijk.
- Een 5e handhavingsverzoek in verband met de realisatie van Parc Zaarderheiken. Ook dit handhavingsverzoek is afgewezen. De betreffende partij heeft tegen de afwijzing beroep ingesteld bij de Rechtbank Limburg. De ontheffing is overgedragen aan Stichting Heyerhoven waardoor het Ontwikkelbedrijf hier geen partij meer bij is. Op 10 oktober 2025 heeft de Raad van State in hoger beroep ook dit beroep afgewezen.
- Het Ontwikkelbedrijf heeft in 2021 zelf beroep ingesteld bij de Raad van State tegen het besluit van de gemeente Venray tot niet vaststellen van het bestemmingsplan voor bedrijventerrein de Spurkt. De hoorzitting is gepland op 23 januari 2026.
- Het Ontwikkelbedrijf heeft zelf in 2024 hoger beroep ingesteld bij de Raad van State tegen de uitspraak van de Rechtbank Limburg om een appellant ontvankelijk te verklaren inzake de ontheffing Flora & Fauna voor bedrijventerrein de Spurkt in Venray. De hoorzitting is gepland op 23 januari 2026.

Verder is in 2025 regelmatig extern juridische juridisch advies ingewonnen bij advocaten, juristen, adviseurs en taxateurs ten aanzien van onder meer verkoopovereenkomsten, verkoopvoorwaarden, deelneming Grondexploitatiemaatschappij Californië BV, en de governance van het Ontwikkelbedrijf zelf.

provincie limburg

Interne nota

GRIF

Analyse kwartaalrapportage Q4 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Inhoud

Informerend stuk van de Griffie 3
1. Onderwerp 3
2. Mededeling portefeuillehouder inzake rapportage Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo 3
3. Inleiding en analyse 3
3.1. Stoplichtenmethodiek 3
3.2. Leesbaarheid rapportage 3
3.3. Governance en organisatieontwikkeling 4
4. Onderdelen van de RGP 5
4.1. Doelstelling/reikwijdte 5
4.2. Landschapsplan 6
4.3. Risico en risicobeheersing 6
4.4. Toelichting activiteiten en resultaten 7
4.5. Financiën 9
4.6. Deelnemingen 12
5. Bevoegdheid 13
6. Periodieke informatie/sturingsinformatie 13
7. Moties/toezeggingen 14

provincie limburg

Interne nota

GRIF

Conclusies

- De kerntaak van het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is gebiedsontwikkeling, waarbij men vestigingsmogelijkheden voor bedrijven aanbiedt en economische groei en werkgelegenheid realiseert; 400 ha werklandschap en 400 ha natuurlandschap.
- De provincie Limburg houdt 58,6% van de aandelen in het Ontwikkelbedrijf.
- De leesbaarheid van de rapportage is voldoende. Het is een korte rapportage, maar de meeste gevraagde informatie is erin opgenomen. Een verbeterpunt is het beperken van verspreide informatie over hetzelfde project.
- Na het vertrek van de Algemeen Directeur en de Raad van Commissarissen is er in december 2024 een nieuwe RvC geïnstalleerd. Ook is er in september 2025 een nieuwe Algemeen Directeur benoemd.
- Tot nu toe is er binnen het Ontwikkelbedrijf 341 ha. werklandschap geleverd; in 2025 was dit 4,1 ha. (2024 6,28 ha.) Het Ontwikkelbedrijf bevindt zich in een eindfase doordat er nog maar weinig grondvoorraad voor uitgifte beschikbaar is; slechts 21 ha. plus 56 ha. die nog niet uitgeefbaar is.
- De belangrijkste risico's voor het Ontwikkelbedrijf zijn het ontbreken van een omgevingsplan voor Klaver 7, toename van procedures, netcongestie en grondverwerving.
- Het belangrijkste risico voor de Provincie Limburg is het niet realiseren van de GREX bij de gebiedsontwikkeling.
- De nu voorliggende voortgangsrapportage voldoet niet op alle fronten aan de eisen die de Regeling Grote Projecten 2025 hieraan stelt. In de analyse is toegelicht waar dit aan ligt.
  Wel kan geconstateerd worden dat er nu sprake is van een gestructureerde risico analyse, waarbij het wel nog belangrijk is verantwoordelijkheden bij de beheersing van risico's duidelijk te beleggen.
- Netcongestie leidt tot knelpunten bij de gebiedsontwikkeling.
- De liquiditeit is, kijkend naar de activiteiten, ruim voldoende. In de winst- en verliesrekening wordt een resultaat gerealiseerd van € 831.000,-.
- De provincie Limburg heeft via het Ontwikkelbedrijf een indirect belang van 19,5% en een indirect belang van 7,63% via het LIOF in Californië B.V.
  In 2024 is deze vennootschap geconfronteerd met een rechterlijke uitspraak waarbij aan twee tuinders een bedrag van € 14,8 mln. diende te worden betaald.
  Tevens is met de voormalige algemeen directeur een regeling getroffen in verband met aankoop van gronden. Hiermee zijn de claims afgewikkeld en kan de vennootschap zich richten op verdere ontwikkeling van het gebied Californië 2.

provincie limburg

Interne nota

GRIF

Informerend stuk van de Griffie

1. Onderwerp

Analyse kwartaalrapportage Q4 2025 BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

2. Mededeling portefeuillehouder inzake rapportage Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

Elk kwartaal wordt voor het Ontwikkelbedrijf een rapportage opgesteld over de voortgang en ontwikkeling. De bijgevoegde en geanalyseerde rapportage is opgesteld door de directeur van het Ontwikkelbedrijf. Deze is op 20 maart 2026 naar het College van GS gestuurd. In de mededeling portefeuillehouder zijn de onderwerpen uitgifte grond, natuur en landschap, duurzame energie en financiën nader beschouwd. Hieraan zal in de analyse uitgebreid aandacht worden besteed.
Ten opzichte van de vorige drie kwartalen is er in Q4 2025 4 ha natuur en werklandschap gerealiseerd. Daarnaast is 0,5 ha toegevoegd aan de categorie ‘in ontwikkeling’.

3. Inleiding en analyse

De voortgangsrapportage BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo (hierna VGR) met peildatum Q4 2025 is op 7 april 2026 aan PS aangeboden. Deze rapportage is door de Griffie geanalyseerd. De analyse heeft als doel om de Statencommissie ESA te ondersteunen bij het verkrijgen van inzicht in de voortgang en opgaven van het ontwikkelbedrijf.
De kwartaalrapportage wordt door de directeur van het ontwikkelbedrijf opgesteld. GS biedt de rapportage met een inhoudelijke reactie aan PS aan. Het ontwikkelbedrijf is geen groot project in de zin van de Regeling Grote Projecten 2025 (RGP 2025). De kwartaalrapportage wordt echter wel geanalyseerd conform de RGP 2025.

Binnen Greenport Venlo zijn twee pijlers te onderscheiden.
De eerste is de ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo. Deze campus richt zich op de thema’s veilige voeding, future farming en biocirculaire economie.
De tweede pijler is de ontwikkeling van werklandschap en natuurlandschap binnen het projectgebied van de Greenport Venlo door BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. Het doel is om 400 ha werklandschap voor de sectoren agro, voeding, handel en logistiek te creëren. Daarnaast is het de bedoeling tevens 400 ha aan nieuwe natuur aan te leggen.
Het ontwikkelbedrijf maakt geen onderdeel uit van Brightlands Campus Greenport Venlo. De kwartaalrapportage van het ontwikkelbedrijf wordt dus apart geanalyseerd.

3.1. Stoplichtenmethodiek

De stoplichtenmethodiek wordt toegepast in het activiteitenschema op pagina 7 van de VGR. Hierin wordt duidelijk waar aandachtspunten liggen en waar mogelijk dient te worden ingegrepen kijkend naar de opgaven van BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo.
Per onderwerp is een nadere toelichting opgenomen in de VGR.

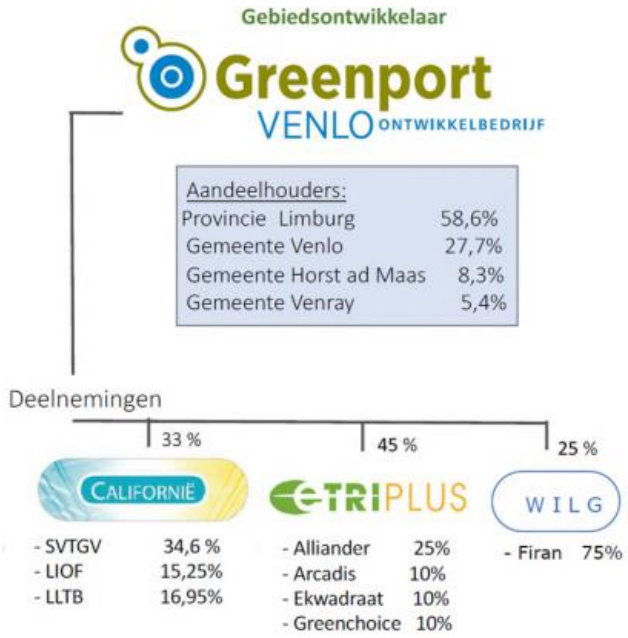
3.2. Leesbaarheid rapportage

De eerste drie pagina’s van de rapportage zijn gevuld met een uitgiftekaart en de nodige dashboards. In het verdere verloop van de rapportage worden deze dashboards nader uitgewerkt. Het komt de leesbaarheid niet ten goede dat informatie over onderwerpen zoals de bouwkavel vidaXL op verschillende plaatsen in de VGR terugkomt.

GRIF

Advies: probeer informatie over een project op één plaats in de VGR te beschrijven.

3.3. Governance en organisatieontwikkeling

De provincie Limburg houdt 58,6% van de aandelen in het Ontwikkelbedrijf. De overige aandeelhouders zijn (indirect) de gemeente Venlo voor 27,7%, de gemeente Horst aan de Maas voor 8,3% en de gemeente Venray voor 5,4%. Het Ontwikkelbedrijf heeft via een aandeelhoudersrol belangen in de entiteiten Californië BV, Etriplus BV en WILG. Zie hiervoor ook de afbeelding hierboven.
Per 1 september 2025 is Richard Kinderdijk in dienst getreden van het Ontwikkelbedrijf, als nieuwe directeur bestuurder.
De komende jaren zal er op personeelsgebied voornamelijk aandacht moeten zijn voor de kwetsbaarheid van een krimpende organisatie en het aan boord houden van voldoende kennis en ervaring. Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat er géén sprake (meer) is van een krimpende organisatie. De organisatie is reeds enkele jaren geleden gekrompen en draait thans steady-state op de minimaal benodigde bezetting. Er wordt ook geen verdere krimp voorzien. De benodigde kennis er ervaring is ofwel in loondienst aanwezig (zoals de nieuwe bestuurder), ofwel wordt in de markt ingehuurd (zoals de financieel manager).

Nadat in 2024 de Algemeen Directeur is vertrokken heeft dit ook geleid tot het vertrek van de voltallige Raad van Commissarissen (RvC). Inmiddels is er een nieuwe Algemeen Directeur en een nieuwe RvC benoemd. Dit betekent dat de governance is genormaliseerd waarbij besluiten worden onderbouwd met een advies van de RvC.

4. Onderdelen van de RGP

In artikel 5 van de RGP 2025 staan de onderdelen opgesomd die in elke rapportage aan de orde dienen te komen.

4.1. Doelstelling/reikwijdte

De kerntaak van BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is gebiedsontwikkeling (Gebiedsontwikkeling is 400 ha werklandschap en 400 ha nieuwe natuur). Dit gebeurt doordat men vestigingsmogelijkheden voor bedrijven aanbiedt en daarmee economische groei en werkgelegenheid realiseert. Het gebied moet vooral ook aantrekkelijk zijn en daarom zijn ook verbindingen, natuur en landschap van belang. Al sinds de kwartaalrapportage 2021 wordt daarom behalve over bedrijven ook over natuur gerapporteerd (mededeling PH 19-04-2022 (DOC-00255336).
Ook over duurzame energie wordt gerapporteerd. Het gaat dan om zaken als stimulering van duurzame energie, de keuze van materiaalgebruik en het stimuleren van duurzaamheid bij nieuwbouw. Op 31 december 2025 was 109 ha dakoppervlakte belegd met zonnepanelen. Ongeveer 61 ha gerealiseerd dakoppervlak is nog beschikbaar voor zonnepanelen. In Q4 2025 zijn geen nieuwe zonnepanelen geïnstalleerd vanwege de problemen bij teruglevering.

Kijkend naar de gronduitgifte in 2025 zijn er koopovereenkomsten gesloten voor in totaliteit 4,1 ha. (2024 6,28 ha). Naar verwachting worden deze in het eerste en tweede kwartaal van 2026 geleverd als de omgevingsvergunningen onherroepelijk zijn. Dit betreft nieuwbouw voor Devco/Delta (3,1 ha.) GTE uit Horst aan de Maas (0,4 ha.) en Hermans Machines uit Venlo (0,4 ha.) De opbrengst is circa € 9,5 mln.

Met betrekking tot acquisitie is er meer aandacht voor kleinschalige bedrijvigheid tot 2 ha. Op Klaver 14 zijn 5 kleinschalige bouwprojecten gepland. Voor de resterende kavels op Klaver 14 zijn aanbiedingen gedaan of het verkoopproces loopt.
Op Klaver 11 zijn er nog mogelijkheden voor kavels groter dan 2 ha. voor agrarisch gerelateerde bedrijven. Op Klaver 11 is voortgang geboekt in gesprekken met marktpartijen over de mogelijke uitgifte van 4 ha..
De grote uitdaging blijft netcongestie, waardoor bedrijven zijn aangewezen op een alternatieve energievoorziening (zonnepanelen, aggregaten en batterijen). In verband met de stikstofproblematiek heeft het afgeven van omgevingsvergunningen ook vertraging opgelopen.

In het dashboard op pagina 2 van de VGR (figuur 1a) wordt aangegeven dat er tot nu toe in totaal 341 ha. is geleverd. Dat getal is gelijk gebleven ten opzichte van Q3 2025.
In figuur 1c zien we dat na 2022 de ontwikkeling van de gronduitgiftes flink daalt, waarbij er wel de verwachting is dat in 2026 voor € 20 mln. wordt geleverd.
De lage volumes hebben te maken met het stadium waarin het Ontwikkelbedrijf zich bevindt. De nog uit te geven grondvoorraad is immers zeer beperkt. In Q4 nog slechts 32 ha.. Daarnaast is er sprake van 56 ha. grond die nog niet uitgeefbaar is. Bij de feitencontrole is gesproken over wat dit laatste inhoudt.

‘Dit betekent dat deze gronden op dit moment nog niet klaarliggen voor uitgifte. De reden hiervoor kan verschillen, bijvoorbeeld:

- *Er ontbreken nog geldende (onherroepelijke) bestemmings-/omgevingsplannen;*
- *Er lopen nog procedures, zoals bezwaar- of beroepsprocedures of nader milieuonderzoek;*
- *Er zijn nog infrastructurele aanpassingen of saneringen nodig voordat de grond bouwrijp is;*
- *Contractuele of eigendomskwesties kunnen nog spelen.*

Deze 56 ha. is dus in potentie beschikbaar, maar door het ontbreken van één of meer noodzakelijke voorwaarden, kunnen deze gronden nu nog niet uitgegeven worden.’

'De aandeelhouders hebben in 2025 geen besluit genomen over de kavelgrootte in Klaver 7. Als gevolg daarvan is er nog geen omgevingsplan in voorbereiding.'

4.2. Landschapsplan

Bij de vaststelling van de structuurvisie Klavertje 4 is destijds ook het Landschapsplan Klavertje 4 vastgesteld. Doel is vooral om de stedelijke ontwikkeling van de werklandschappen in balans te brengen met forse groene natuur- en landschapsontwikkeling.
Van de in totaal 400 ha. te realiseren natuur en landschap is op dit moment 271 ha. gerealiseerd, 92 ha. in ontwikkeling en ligt er nog een opgave voor 37 ha.
Één project verdient bijzondere aandacht, namelijk Parc Zaarderheiken. De realisatie en het beheer zijn niet in overeenstemming met de erfpachtvoorwaarden. Daarnaast blijft de stichting Heyerhoven in gebreke bij de tijdige betalingen van de erfpachtcanon. Vanwege de huidige betalingsachterstand zal het erfpachtrecht via een openbaar executietraject worden verkocht.

4.3. Risico en risicobeheersing

Het onderdeel risico voor de gebiedsontwikkeling is uitgewerkt in een tabel op pagina 9 en 10 van de VGR.
Het is een uitgebreid overzicht met heel verschillende risico's, die in de kolom gevolg zijn gekwantificeerd met een nummer en bedragen.
Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat dit de risicosystematiek van het Ontwikkelbedrijf is, waarvan de Provincie in haar rol als aandeelhouder via voorliggende kwartaalrapportages de resultaten ontvangt. Pijl omhoog betekent risicotoename (rood); pijl horizontaal betekent gelijkblijvend risico (oranje); en pijl omlaag betekent risicodaling (groen). De kleuren van de pijlen geven een aanvullend visueel overzicht. Voor de kans en het gevolg van het risico hanteert het Ontwikkelbedrijf een categorie-indeling (1 t/m 5), waarbij naast het categorie-nummer tevens het kans percentage respectievelijk maximale financiële gevolg in Euro staat vermeld.

De belangrijkste risico's zijn het ontbreken van een omgevingsplan voor Klaver 7, toename van procedures, netcongestie, grondverwerving en het niet rendabel kunnen exploiteren van het parc Zaarderheiken.

De nu voorliggende rapportage voldoet niet volledig aan de Regeling Grote Projecten 2025.
Dat heeft te maken met het gegeven dat deze rapportage wordt opgesteld door een externe partij, de directie van het Ontwikkelbedrijf, en niet de provincie Limburg. Daarnaast zijn wij weliswaar meerderheidsaandeelhouder, maar zijn er nog drie andere aandeelhouders, elk met hun eigen wensen.

In de analyse van de Griffie van vorig jaar is geadviseerd om in de volgende voortgangsrapportage een gestructureerde risicoanalyse op te nemen met een risico overzicht, inschatting van kans en effect per risico én een overzicht van beheersmaatregelen en monitoring. Aan dit advies is in de voortgangsrapportage Q4 2025 gevolg gegeven. Het enige dat nu nog ontbreekt is een toewijzing van verantwoordelijkheden bij de oplossing van risico's.

Op dit moment dienen Statenleden naast de voortgangsrapportage ook de van belang zijnde mededelingen portefeuillehouder te lezen om een compleet beeld te krijgen. Het zou de duidelijkheid ten goede komen als deze informatie wordt opgenomen in de rapportage. Het volgende is hierover gezegd bij de feitencontrole.

GRIF

'De Q4-rapportage is een extern opgeleverd document waarop wij als medeaandeelhouder geen volledige invloed op de inhoud hebben. Eventuele aanvullende duiding kunnen wij daarom uitsluitend geven via een Mededeling Portefeuillehouder. Beide documenten hebben een eigen perspectief en detailniveau. De kwartaalrapportage richt zich op de operationele voortgang, actuele risico's en de financiële stand van zaken. Het betreft een overzicht op hoofdlijnen, waarbij vooral de meest urgente of direct projectrelevante risico's worden behandeld. Toekomstige of meer indirecte risico's worden daardoor niet altijd expliciet uitgewerkt. Provinciale Staten hebben besloten deze rapportage volgens de RGP-procedure te behandelen. De Mededeling Portefeuillehouder is bedoeld om Statenleden aanvullend te informeren over strategische en beleidsmatige onderwerpen, inclusief bredere of langere-termijnrisico's. Deze mededeling bevat doorgaans meer beleidsmatige duiding en analyses die niet altijd in de kwartaalrapportage worden opgenomen.'

4.4. Toelichting activiteiten en resultaten

Er is al geruime tijd aandacht voor kleinschalige bedrijvigheid tot uiting komend in kavels kleiner dan 2 ha. In 2026 zijn op Klaver 14 vijf kleinschalige bouwprojecten gepland. Daarna zijn er op Klaver 14 geen kleinschalige kavels meer beschikbaar. Op Klaver 11 zijn nog grotere kavels beschikbaar, uitsluitend voor agri gerelateerde bedrijven. Eind 2025 liepen er gesprekken met bedrijven voor in totaliteit 4 ha. in Klaver 11. Hierdoor kan het Ontwikkelbedrijf op dit moment niet voldoen aan de vraag naar reguliere bouwkavels groter dan 2 ha.

In 2022 is aan VidaXL een tijdelijke vergunning verleend voor de huisvesting van 600 internationale medewerkers op Klaver 4, gecombineerd met een warehouse en truckparking.
De levering van dit bouwkavel van ruim 10 ha. aan Vida XL in Klaver 4 voor de realisatie van een warehouse en huisvesting van arbeidsmigranten heeft nog niet plaatsgevonden. Dit heeft te maken met een lopende beroepsprocedure tegen de verleende omgevingsvergunning en het door de provincie ingenomen standpunt dat huisvesting van internationale werknemers op die kavel alleen onder voor het project onhaalbare voorwaarden zal worden toegestaan.
Kan worden toegelicht wat de huidige status is van de financiële haalbaarheid van het project? En welke alternatieve scenario's worden momenteel onderzocht in overleg met de gemeente?
Vooropgesteld kan de Provincie, mede in compliance met de door PS vastgestelde beleidskaders Sturing in Samenwerking, geen bedrijfsgevoelige informatie over derden openbaar maken. De huidige status is (ongewijzigd) dat er sprake is van een verkoopovereenkomst met uitgestelde conditionele levering, waarbij de levering als gevolg van de hierboven vermelde redenen nog niet heeft plaatsgevonden.

De locatie Smakterheide-Noord is in samenwerking met de gemeente Venray landschappelijk en financieel uitgewerkt voor circa 22 ha. bedrijventerrein en circa 20 ha. natuur. Verdere actie van het Ontwikkelbedrijf blijft echter uit in afwachting van besluitvorming door de aandeelhouders.

Tijdens de feitencontrole is hierop ingegaan.
Door (o.a.) de aandeelhouder Provincie Limburg is besluitvorming eerder inderdaad aangehouden (gekoppeld aan de ontwikkeling van Klaver 7). Venray heeft een omgevingsplan voor dit bedrijventerrein vastgesteld. Daarmee wordt de realisatie van dit bedrijventerrein publiekrechtelijk mogelijk gemaakt. Privaatrechtelijk dienen het Ontwikkelbedrijf en haar aandeelhouders (waaronder de gemeente Venray zelf) nog overeenstemming over de feitelijke ontwikkeling van dit bedrijventerrein te bereiken. Daarvoor heeft het Ontwikkelbedrijf diverse scenario's uitgewerkt en doorgerekend.

De ontwikkeling van Klaver 7 wacht op nadere kaders vanuit de aandeelhouders, het college en de gemeenteraad van Horst aan de Maas. In het najaar van 2023 besloot het College het toen voorliggende ontwerpbestemmingsplan niet in procedure te brengen. Op verzoek van de aandeelhouders is daarop in

Interne nota

GRIF

2024 door Buck Consultants International (BCI) een marktonderzoek uitgevoerd naar de behoefte aan Klaver 7, gericht op het type bedrijven en gewenste kavelgroottes. De verwachting is dat in 2025 besluitvorming volgt, zodat het omgevingsplan kan worden voorbereid.
Over de ontwikkeling is het volgende gezegd tijdens de feitencontrole.
Het Ontwikkelbedrijf is actief in gesprek met grondgemeente Horst aan de Maas (publiekrechtelijk), met Provincie Limburg (publiekrechtelijk), en met haar aandeelhouders (privaatrechtelijk).

Als gevolg van recente uitspraken van de Raad van State ligt de vergunningverlening voor Natura 2000 grotendeels stil. Dit veroorzaakt vertraging bij projecten zoals dat van Geodis in Klaver 5. Door de uitspraak van 18 december 2024 zullen bovendien meer bedrijven een natuurvergunning nodig hebben, wat ook middelgrote en mogelijk kleinere (MKB) bedrijven kan raken.
De daadwerkelijke activiteiten van de koper zijn relevant voor het al dan niet noodzakelijk zijn van een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming.
In 2025 zijn met twee bedrijven overeenkomsten gesloten inzake de verkoop van depositieruimte uit de depositiebank. De vergunningverlening wacht echter op hervatting van de vergunningverlening door de provincie Limburg. Momenteel is onduidelijk wanneer deze vergunningen worden verleend.
Tijdens de feitencontrole is toegelicht hoe dit depositiesysteem werkt.

‘In een depositiebank wordt per stikstofgevoelig habitattype of leefgebied van soorten in Natura 2000-gebieden stikstofdepositie vanwege genomen stikstofmaatregelen (bijvoorbeeld intrekkingen van vergunningen) ingeboekt. Nieuwe ontwikkelingen die een toename van stikstofdepositie tot gevolg hebben kunnen hiervan gebruik maken. Het inregelen van een depositiebank hangt daarmee nauw samen met het treffen van stikstofmaatregelen.’

Netcongestie leidt tot knelpunten in de gebiedsontwikkeling. Door netcongestie (pagina 18 uit de kwartaalrapportage) zijn er geen nieuwe grote stroomaansluitingen mogelijk, wat leidt tot hoge kosten voor bedrijven die off-grid moeten opereren. Ook teruglevering van zonne-energie is beperkt, waardoor uitbreiding van zonnepanelen is stilgezet.
In 2025 is gezocht naar oplossingen voor toekomstige electriciteitsvoorziening in Klaver 7 en voor de Boskamer[1]. Men streeft daar naar een duurzaam collectief systeem voor opwekking en opslag van elektriciteit. Er wordt door partijen gewerkt aan energie neutrale initiatieven. Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat door het Ontwikkelbedrijf een externe opdracht is verstrekt om de mogelijkheden voor zo’n systeem binnen dit gebied in kaart te brengen. Dat gaat dus om samenwerking in een energiehub van bestaande bedrijven met een aansluiting om daarmee mogelijkheden voor nieuwe bedrijven te bieden maar ook om eigen opwek te kunnen realiseren. Dat onderzoek loopt nu en het Ontwikkelbedrijf geeft aan dit najaar daarvan de resultaten te verwachten.

[1] Het streven is hier bedrijven te vestigen die een relatie met de Campus Greenport Venlo hebben, maar niet op de campus zelf passen.

4.5. Financiën

Op pagina 11 van de VGR is een verlies- en winstrekening opgenomen en op pagina 13 een balans. Het is overigens zo dat de balans een momentopname is en dat deze slechts beperkte informatie geeft over de voortgang van de (grondexploitatie)activiteiten.

Kijkend naar de vermogenspositie van het Ontwikkelbedrijf kan het volgende worden gezegd.

x 1 mln. €	2024	2025
Totaal vermogen	149	138
Eigen vermogen	60	61
Vreemd vermogen	89	77

	2024	2025
Solvabiliteit[2]	40,3%	44,3%
Debt ratio[3]	54,7%	50,2%
Quick ratio[4]	0,42	0,83

De solvabiliteit in 2025 bedraagt 44,3% ten opzichte van 40,3% in 2024.
De solvabiliteit is ruim toereikend, kijkend naar de activiteiten van de vennootschap. Een solvabiliteit van deze omvang geeft aan dat het Ontwikkelbedrijf makkelijk aan haar verplichtingen op lange termijn kan voldoen.
De liquiditeit is ook ruim voldoende kijkend naar de activiteiten. Aangezien een belangrijk deel van het vlottend actief voorraden betreft (gronden) is het werken met de current ratio niet zinvol. De quick ratio waarbij het vlottend actief wordt gecorrigeerd voor voorraden is een ratio die hier meer van toepassing is. De quick ratio bedraagt 0,83.
Met een quick ratio van 0,83 beschikt de onderneming niet volledig over direct beschikbare middelen voor haar kortlopende verplichtingen. Hoewel dit onder de gebruikelijke norm ligt, is dit binnen grondexploitatie gebruikelijk. De duiding moet plaatsvinden in relatie tot verwachte verkopen, liquiditeitsplanning en aandeelhoudersfinanciering.

Advies: in toekomstige VGR's dient gezien de hoge voorraadpositie grond gebruik te worden gemaakt van de quick ratio; deze geeft een duidelijker beeld van de daadwerkelijke liquiditeit.

De debt ratio bedraagt 50,2%; dit geeft aan dat er nog sprake is van een verantwoorde verhouding totaal vermogen en schulden.
Gezien het feit dat deze deelneming voor 100% door aandeelhouders is gefinancierd met zowel vreemd als eigen vermogen zegt de hoogte van de ratio (of de ratio uitkomt op 10% of 90%) minder over de financiële gezondheid van de deelneming en meer over de gekozen financieringsmix.

Het opgenomen deel (van de flexlening die in totaal € 24 miljoen mag bedragen) van € 16 miljoen is per 31 december 2025 geheel afgelost. Dit is gebeurd met gelden die vrij zijn gekomen bij de afkoop van een erfpachtcanon van de railterminal (€ 21,4 mln.)

[2] Solvabiliteit = eigen vermogen / totaal vermogen
[3] Debt ratio = vreemd vermogen / totaal vermogen
[4] Quick ratio = (vlottende activa – voorraden) /vlottende passiva

Interne nota

GRIF

Bij risico's (op pagina 14 van de VGR) staat dat de druk op de grondmarkt toeneemt; vraag: Hoe wordt hier mee omgegaan?
Tijdens de feitencontrole is hierover het volgende gezegd.

In de kern houdt dit in dat de schaarste aan beschikbare grond toeneemt. Dit leidt enerzijds tot stijgende grondprijzen en anderzijds ook tot discussie over de bestemming van deze schaarse gronden.
Het Ontwikkelbedrijf managet deze ontwikkeling door (onder andere via de Grex) ruim vooruit te kijken, intensief met stakeholders in gesprek te blijven, duidelijk te staan voor haar eigen rechten en in deze context zorgvuldig om te gaan met de financiën en de bedrijfsvoering.

Uitleg tijdens feitencontrole over posten winst- en verliesrekening

- Overige opbrengsten; o.a. Opbrengst Services Greenport Venlo, Opbrengsten financial en operational leases en pacht.
- Activeringskosten; Bepaalde kosten horen bij de grondexploitatie en worden daarom aan de Grex toegevoegd in plaats van als kosten van de onderneming geboekt. Bij verkoop van kavels komen ze terug als kostprijs omzet. De accountant heeft verplicht dat deze activering als kostenverlaging wordt verwerkt, niet als omzet.
- Activering rente; Dit is in de basis gelijk aan de toelichting bij activeringskosten hierboven. Het Ontwikkelbedrijf heeft grofweg zo'n € 2,5 mln. per jaar aan rentekosten (NB: opgenomen leningen van wisselende omvang, gemiddeld grofweg € 70 mln. tegen een rentepercentage van circa 3,5%). In de W&V-rekening van de onderneming wordt uitsluitend het rentedeel verantwoord dat betrekking heeft op de financiering van de onderneming. Er is daarnaast ook een rentedeel dat betrekking heeft op de financiering van de Grex (zoals grondaankopen, bouwrijp maken etc.). Het deel dat op dit laatste betrekking heeft wordt geactiveerd in de Grex en daarmee in beginstel niet verantwoord in de W&V van de onderneming. Deze activering in de Grex is wel kostprijsverhogend en zal in de toekomstige jaren -na uitgifte en levering van kavels- als 'Kostprijs verkopen' alsnog in de W&V van de onderneming terecht komen.

Uitleg tijdens feitencontrole over balansposten:

- Financial leases; Dit zijn erfpachtovereenkomsten waarbij het nadrukkelijk de bedoeling van het Ontwikkelbedrijf is dat de gronden op termijn in eigendom over gaan en sprake is van een kooprecht van de erfpachter (lessor). In de regel zijn dit contracten voor onbepaalde tijd. In dat geval komen nagenoeg alle voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn voor rekening van de lessor. Deze leasecontracten worden verantwoord als financial leasing. Deze contracten worden verantwoord tegen de waarde van de afkoopsom.
- Agioreserve; Dit betreft de ingebrachte kapitaalstortingen door de aandeelhouders. Dit blijft constant, omdat er de afgelopen jaren geen agiokapitaal door aandeelhouders is bijgestort. Wel is meerdere jaren geleden eenmalig een aanzienlijk deel van het agiokapitaal aan aandeelhouders teruggestort. Voor zover ingeschat, zal dit eigenvermogensbestandsdeel ongewijzigd blijven tot aan de afwikkeling van de Grex.

GRIF

	2024 (mln. €)	2025 (mln. €)
Opbrengsten	13,0	2,4
Kosten	11,9	2,1[5]
Winst vóór rente, belastingen, afschrijvingen en waardemutaties	2,2	0,3
Resultaat na belastingen	2,3	0,8

Geconstateerd kan worden dat in de totale kosten de inkoopprijs wordt meegenomen, hierdoor bedragen de totale kosten (488k.+ 2.335k. + 391k.) 3,2 mln. Hierbij is dus geen rekening gehouden met de geactiveerde kosten ter grootte van 1.072 k.; in dat geval zouden de totale kosten 2,1 mln. bedragen. Tijdens de feitencontrole is hierover gesproken.
Hierbij is aangegeven dat bovenstaande constatering door de Griffie correct is. Er is tijdens de feitencontrole aangegeven dat in volgende VGR's de geactiveerde kosten in mindering zullen worden gebracht[6]. In bovenstaande tabel is dit reeds aangepast.

In de Winst- en verliesrekening 2025 wordt een resultaat gerealiseerd van 831k.

In de begroting 2025 was een gronduitgifte opgenomen met een opbrengst van 20,4 miljoen.
De notariële levering van deze gronduitgifte (10,1 ha – Klaver 4) heeft niet in boekjaar 2025 plaatsgevonden, waardoor de omzet naar verwachting in boekjaar 2026 zal komen te vallen. Hierover zal de bestuurder van het Ontwikkelbedrijf rapporteren in opvolgende kwartaalrapportages, die het College na GS-behandeling via mededelingen portefeuillehouder aan Provinciale Staten zullen doorgeleiden.

De oorzaak van deze relatief grillige (verwachte) resultaatverschillen is gelegen in de timing van de levering van de gronden. Omdat het aantal leveringen per jaar in deze fase van de grondexploitatie beperkt is, blijft iedere individuele transactie een zichtbare impact op de cijfers houden. Door de eerder aangegeven vertragingen in vergunningverlening en de stop op elektriciteitsaansluitingen voor nieuwbouw is een effect op de omzetverwachting zichtbaar. Het verwacht jaarresultaat voor belastingen in 2025 bedraagt 1,3 miljoen daar waar 2,9 miljoen was begroot.

De eindwaarde van de Grex[7] op 31-12-2039 wordt op dit moment geraamd op € 95 mln. (was € 89 mln.). De ontwikkeling van Klaver 15 is daarbij nog niet meegenomen.
Over de eindwaarde van de Grex is het volgende nader toegelicht.
Een jaarlijkse actualisatie van de Grex kent vele variabelen. Een aanzienlijk deel van de stijging zal voortkomen uit bijgestelde grondprijzen (op basis van extern ingewonnen advies) en toepassing van indexatie.

Mede in het kader van de liquiditeitspositie, maar ook omdat diverse ontwikkelingen vertragen in verband met lopende procedures, is de forecast van de capex (in dit geval met name uitgaven die worden gedaan in het kader van de grondexploitatie) naar beneden bijgesteld. Zo wordt onder andere de aanbesteding van het ecoduct over de A73 doorgeschoven naar 2026 of later.

[5] Na correctie en overleg tijdens feitencontrole
[6] Nadere toelichting feitencontrole: De berekeningswijze is de afgelopen jaren ongewijzigd gebleven. Nadere analyse laat zien dat de kosten te hoog zijn weergegeven en dat geactiveerde kosten voortaan in mindering kunnen worden gebracht. De berekening wordt geactualiseerd.
[7] Grex of grondexploitatie is een financiële begroting die inzicht geeft in de kosten en opbrengsten van een gebiedsontwikkeling.

4.6. Deelnemingen

De provincie Limburg is voor 58,6% aandeelhouder van het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. Het Ontwikkelbedrijf is aandeelhouder van:

- **33,2% van de aandelen in Californië B.V.** --> Het gaat hierbij om het ontwikkelen van een tuinbouwvestigingsgebied.

  2024 was een turbulent jaar voor Californië. In september 2024 wees de rechtbank een claim van twee tuinders toe ter waarde van €14,8 miljoen. In hun koopcontract was opgenomen dat zij hun geld terug zouden krijgen als Californië grond zou verkopen onder de prijzen die zij hadden betaald (€27,28 en €30 per m²). Deze bepaling werd geactiveerd toen Californië 29,5 ha. grond verkocht aan de toenmalige directeur.

  In de jaren daarna kwam aanvullende informatie naar voren over de wijze waarop deze transacties tot stand waren gekomen. Uit onderzoek en berichtgeving bleek dat de directeur zelf betrokken was geweest bij het verkoopproces en dat zijn bod uiteindelijk is geselecteerd. De verkoopprijs voor de 29,5 ha. lag rond €8 per m², terwijl vergelijkbare transacties in dezelfde periode aanzienlijk hoger lagen. De rechtbank oordeelde dat de directeur in lijn met eerdere transacties circa €30 per m² had moeten betalen.

  Omdat Californië BV een publiek-private samenwerking is, met aandeelhouderschap van provincie Limburg en de gemeenten Venlo, Venray en Horst aan de Maas, is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de governance en besluitvorming rond deze transacties. Dit onderzoek, uitgevoerd door Stibbe, wees op tekortkomingen in het proces en in de interne rolverdeling.

  Na de gerechtelijke uitspraak is gezocht naar een oplossing om de financiële gevolgen voor Californië te beperken. Uiteindelijk is een regeling getroffen waarbij de voormalig directeur een aanvullende betaling doet en voormalige toezichthouders via de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering bijdragen. Hiermee zijn de claims van de betrokken tuinders afgekocht en is een financiële afwikkeling bereikt. Partijen hebben daarbij finale kwijting verleend. De getroffen regeling was belangrijk voor de bestaanszekerheid van Californië, die zich nu verder kan richten op de realisatie van het gebied Californië 2. Californië richt zich als grondexploitatiemaatschappij nu verder op de vestiging van Vereijken Kwekerijen in het plangebied Californië 2. De Provincie Limburg heeft een leveringsverplichting van gronden voor dit gebied.

  Daarnaast ligt er nog een aangifte van provincie Limburg en de gemeente Horst aan de Maas met betrekking tot mogelijke strafbare feiten. De beoordeling daarvan ligt bij het Openbaar Ministerie.

- **45% van de aandelen in Etriplus** --> ontwikkelaar van duurzame energieprojecten in het gebied. De aandeelhouders van Etriplus besloten in 2021 al de activiteiten van Etriplus af te sluiten vanwege het ontbreken van nieuwe en concrete kansrijke projecten. Resteerde alleen nog de afronding van de verkoop-garantieregeling voor het buurtschap Heierhoeve, die eind 1e kwartaal 2025 afliep en het hoger beroep in het kader van de schadeclaim voor de extra kosten en geleden schade als gevolg van het weigeringsbesluit van de gemeenteraad van Venlo om in 2018 geen bestemmingsplan voor het windpark vast te stellen. De verkoopgarantieregeling[8] is afgerond zonder dat er verder gebruik

[8] Het betreft een vangnetregeling op basis van een getaxeerde waarde die de eigenaren van woningen de garantie biedt dat hun woning verkocht kan worden aan OGV mochten zij als gevolg van alle ontwikkelingen in het gebied de wens tot verhuizen hebben en geconfronteerd worden met een onverkoopbare woning.

van is gemaakt. Momenteel loopt alleen het ingestelde cassatieberoep bij de Hoge Raad nog. Het is niet duidelijk wanneer deze zaak bij de Hoge Raad wordt behandeld.

- **25% van de aandelen in Warmte Infrastructuur Limburg Geothermie (WILG)** --> Transport van warm water tussen de geothermiebron van CLG en de tuinders. Door de lange uitval en het uiteindelijke faillissement van CLG, is de investering al in voorgaande jaren afgeboekt. Al de assets van WILG B.V. zijn overgedragen. Eind 2025 zijn de voorbereidingen opgestart om tot ontbinding van de vennootschap over te kunnen gaan. Deze ontbinding zal naar verwachting in de eerste helft van 2026 gaan plaatsvinden. Uit de feitencontrole is het volgende gebleken.
  Het uiteindelijke ontbindingsbesluit is een besluit van de gezamenlijke aandeelhouders van WILG; voor zover bekend heeft dit nog niet plaatsgevonden.

5. Bevoegdheid

De BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo is geen Groot Project in de zin van de RGP 2025, maar de kwartaalrapportage van het ontwikkelbedrijf wordt in overeenstemming met de 2e gewijzigde motie 813 Rossel c.s. inzake risicobeheersing vervlechting grond- en vastgoedexploitaties DCGV TPN Venlo Greenpark Villa Flora en Innovatoren d.d. 16-12-2016 wel als voortgangsrapportage behandeld conform de RGP.

De kwartaalrapportages worden geanalyseerd door de Griffie. In deze analyse wordt de kwartaalrapportage getoetst aan de onderdelen die in artikel 5 van de RGP 2025 zijn opgenomen. De voortgangsrapportages worden in de commissie ESA behandeld en de voorliggende analyse kan worden betrokken bij de voorbereiding van de commissie.

6. Periodieke informatie/sturingsinformatie

X Via jaarstukken en begroting

X Programmaverantwoording

X Paragraaf verbonden partijen

X Voortgangsrapportages Regeling Grote Projecten

PS hebben op 16-12-2016 besloten dat GS viermaal per jaar de kwartaalrapportages van BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo dienen te overleggen.

7. Moties/toezeggingen

Omschrijving Toezegging	Stand van zaken iBabs (peildatum 22-06-2026)	Constatering bij analyse (incl. ambtelijk wederhoor)
Toezegging 9717 Aanpassingen volgende rapportage Gedeputeerde zegt toe nadrukkelijk stil te staan bij acties om toe te werken naar betere resultaten in de volgende rapportage. Gedeputeerde Staten zullen de directie van de deelneming verzoeken om de risicoanalyse aan te passen zodat deze in de volgende rapportage voldoet aan de eisen zoals uiteengezet in de Regeling Grote Projecten.	Deadline: 31-12-2026 4-5-2026 De risicoanalyse zal conform de Regeling Grote Projecten worden aangepast in de eerstvolgende Voortgangsrapportage.	Afgehandeld gezien voorliggende voortgangsrapportage; nader toegelicht in deze analyse.

provincie
Limburg

Provinciale Staten

Clustercode	PP	**Uw kenmerk**	-
Ons kenmerk	DOC-00881251	**Maastricht**	7 juli 2026
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	7 juli 2026

Onderwerp
Informerend stuk inzake Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026

Geachte Staten,

Op 13 december 2024 heeft u ingestemd met de basisrapportage Groot Project Transitie MAA, met als peildatum 1 juli 2024. Op 16 mei 2025 stemde u in met de eerste voortgangsrapportage Groot Project Transitie MAA (peildatum 1 januari 2025). Conform de Regeling grote projecten wordt elk half jaar een voortgangsrapportage opgesteld. Hierbij ontvangt u de derde voortgangsrapportage Groot Project Transitie MAA (peildatum 1 januari 2026).

Proces en verwerking wijzigingen
Alle wijzigingen in deze voortgangsrapportage ten opzichte van de vorige voortgangsrapportage zijn inzichtelijk gemaakt door toevoegingen in blauwe tekst weer te geven en vervallen passages door te halen. De teksten in de vorige rapportage die waren doorgehaald , zijn omwille van de leesbaarheid van de rapportage verwijderd.

Bij het opstellen van deze derde voortgangsrapportage zijn de aandachtspunten uit de analyse van de Statenonderzoeker en de opmerkingen bij de behandeling van de tweede voortgangsrapportage in de Statencommissie ESA betrokken. Naar aanleiding hiervan is hoofdstuk 6 (Doelmonitoring en doelrealisatie) uitgebreid met een reflectie van Gedeputeerde Staten op de door Maastricht Aachen Airport beschreven voortgang van de realisatie van de in het Businessplan 2022 vervatte doelstellingen. Daarnaast zijn in hoofdstuk 8 de risico's en de bijbehorende beheersmaatregelen nader uitgewerkt.

Gedeputeerde Staten blijven zich inzetten voor een goede en actuele informatievoorziening aan Provinciale Staten. In dat kader worden zowel de voortgangsrapportage als het digitale dashboard stapsgewijs verder ontwikkeld.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Stand van zaken toezeggingen
In onderstaande tabel is de actuele stand van zaken weergegeven van de toezeggingen die relevant zijn in het kader van de behandeling van deze voortgangsrapportage.

ID nr.	Toezegging	Status
9629	'Gedeputeerde Satijn gaat na of het mogelijk is om te onderzoeken in de voortgangsrapportages NV HBLM te benchmarken met andere luchthavens en zo ja in welke vorm de resultaten kunnen worden gepresenteerd.'	De mogelijkheden om te benchmarken worden onderzocht. In dat kader vindt onder meer overleg plaats met andere provincies en regionale luchthaven, waaronder Zuid-Holland (Rotterdam The Hague Airport) en Groningen/Drenthe (Eelde Airport). Tevens wordt overleg gevoerd met het ministerie van I&W. Op basis van deze gesprekken is geconcludeerd dat het intern uitvoeren van een benchmark complex is. Tegen deze achtergrond wordt onderzocht of het inschakelen van een ter zake kundig bureau uitkomst kan bieden.
9745	Gedeputeerde Satijn zegt toe in het eerste kwartaal van 2026 een kennismakingsbijeenkomst te organiseren tussen de commissie ESA en de CEO van Maastricht Aachen Airport (MAA).	Bij MPH d.d. 3 december 2025 zijn PS geïnformeerd over de benoeming van de nieuwe CEO, de heer Cor de Man, per 1 februari 2026. Met het oog op zijn inwerkperiode zal de kennismaking na de zomer plaatsvinden.
9775	Gedeputeerde Satijn zegt toe in het eerste kwartaal 2026 de Staten via een mededeling portefeuillehouder onder geheimhouding te informeren over zaken die in overleggen en vergaderingen met de directie en raad van commissarissen van MAA worden besproken.	MPH is in voorbereiding.

Naast bovenstaande toezeggingen gerelateerd aan de voortgangsrapportage, zijn er ook toezeggingen gedaan in het bredere kader van het programma Transitie MAA. Alle toezeggingen zijn terug te vinden in onderdeel 10 'Besluitvormingsmomenten en betrokkenheid Provinciale Staten' van de voortgangs-rapportage.

Tussentijdse informatie en dashboard
Bij de behandeling van de jaarstukken 2024 en de Voorjaarsnota 2025 hebben diverse fracties aangegeven behoefte te hebben aan meer actuele inzichten in de ontwikkeling binnen het Groot Project ‘Transitie Maastricht Aachen Airport’. Naar aanleiding hiervan hebben wij u op 14 juli 2025 via een mededeling portefeuillehouder geïnformeerd over het voornemen om een digitaal dashboard te ontwikkelen waarmee u een actueler beeld wordt geboden van de situatie en ontwikkelingen bij MAA.
In diezelfde mededeling hebben wij toegezegd u, totdat het dashboard gereed zou zijn, aanvullend op de voortgangsrapportages via (vertrouwelijke) mededelingen portefeuillehouder te zullen informeren over relevante ontwikkelingen op de luchthaven. Hieraan hebben wij invulling gegeven door:

1. Mededeling portefeuillehouder d.d. 18 november 2025 (GS DOC-00840468): vertrouwelijke terinzagelegging van een bijlage inzake de cijfers van Maastricht Aachen Airport tot 1 oktober 2025;
2. Mededeling portefeuillehouder d.d. 2 december 2025 (GS DOC-00858358): informatie over de benoeming van de heer Cor de Man tot CEO en statutair bestuurder van NV HBLM;
3. Mededeling portefeuillehouder d.d. 14 januari 2026 (GS DOC-00873533): inzake operationele jaarcijfers 2025 Maastricht Aachen Airport;
4. Mededeling portefeuillehouder d.d. 28 januari 2026 (DOC-00788908): informatie over het onderzoek naar de meerwaarde van MAA in relatie tot de doelen uit het beleidskader economie (toezegging 9630).

Inmiddels is het openbare deel van het digitale dashboard op 12 mei 2026 gepubliceerd. Het besloten deel van het dashboard, met daarin de operationele en financiële cijfers tot en met eind 2025, is vanaf 9 juni 2026 onder geheimhouding via de Griffie te raadplegen. Begin juli 2026 zijn de gegevens in het dashboard geactualiseerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

provincie Limburg

Informerend stuk

Programma en Projecten

Onderwerp	Derde Voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA' peildatum 1-1-2026
Datum	7 juli 2026

Onderwerp

Derde voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA'

Samenvatting

Provinciale Staten worden met voorliggende rapportage geïnformeerd over de voortgang van de transitie van Maastricht Aachen Airport (MAA) naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven. Het rapport bestaat uit twee delen. In het eerste deel rapporteert het College vanuit de aandeelhouderspositie. In het tweede deel worden actualiteiten omschreven die weliswaar buiten de projectscope liggen, maar waarvan Provinciale Staten hebben aangegeven geïnformeerd te willen worden.

Kennisnemen van

Voorliggende voortgangsrapportage bestaat uit twee delen:
Met het eerste deel rapporteert het College vanuit de aandeelhouderspositie over de stand van zaken van de voor NV HBLM (en de onderliggende dochtervennootschappen MAA BV en MAABI BV) gestelde doelstellingen en de daarmee voor de Provincie samenhangende financiën. Tevens worden de risico’s voor de Provincie en de te treffen beheersmaatregelen beschreven.
In het tweede deel worden actualiteiten omschreven die weliswaar buiten de projectscope liggen, maar waarvan Provinciale Staten hebben aangegeven geïnformeerd te willen worden:
- de door het Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer (KICL) geregistreerde meldingen;
- de stand van zaken van de activiteiten van de Stichting Omgevingsfonds MAA;
- achterstallig onderhoud; directe werkgelegenheid MAA;
- lopende planologische- en vergunningentrajecten;
- zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof.

Voor dit tweede deel van de rapportage wordt input aangeleverd door externe partijen waaronder het KICL, het Omgevingsfonds en Maastricht Aachen Airport BV.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 99 99
www.limburg.nl

Aanleiding en bestuurlijke context

Uw Staten hebben op 4 juli 2014 het project Maastricht Aachen Airport (hierna: MAA) aangewezen als Groot Project. Daarmee valt dit project onder de Regeling Grote Projecten Provincie Limburg 2020 die in 2024 laatstelijk door uw Staten is gewijzigd. De oorspronkelijke basisrapportage ‘Maastricht Aachen Airport’ is vastgesteld op 6 februari 2015 en had betrekking op de herstructurering van MAA en de concessieverlening, waarop in 2017 een herziening is vastgesteld. Op 3 juni 2022 hebben uw Staten Amendement 145 (Heldens c.s. inzake ‘Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA’) aangenomen.

Het amendement zag onder andere op “een omzetting van het bestaande ‘Groot Project MAA’ naar ‘Groot Project ‘Transitie MAA’ met daarbij een herziene basisrapportage per 1 januari 2024 waarin de performance en doelrealisatie kan worden gemonitord”. Naar aanleiding hiervan is de naam van het project aangepast en is een nieuwe basisrapportage opgesteld. Op 13 december 2024 is de basisrapportage ‘Groot Project MAA’ (peildatum 1 juli 2024) door uw Staten vastgesteld. Conform de Regeling grote projecten wordt elk half jaar, voor het eerst per peildatum 1 januari 2025, een voortgangsrapportage ‘Groot Project Transitie MAA’ opgesteld. Voor u ligt de derde voortgangsrapportage met als peildatum 1 januari 2026.

Bevoegdheid

De Statencommissie ESA is bevoegd om de Voortgangsrapportage ‘Groot Project Transitie MAA’ met peildatum 1 januari 2026 vast te stellen.

Kernboodschap

Met voorliggende voortgangsrapportage worden Provinciale Staten geïnformeerd over de stand van zaken van het Groot Project ‘Transitie MAA’ per peildatum 1 januari 2026.

Communicatie

Uw Staten worden halfjaarlijks geïnformeerd via een voortgangsrapportage. Voor een overzicht van eerdere communicatie en besluitvorming verwijzen wij naar onderdeel 10 Besluitvormingsmomenten en betrokkenheid van Provinciale Staten, evenals naar de bijgevoegde aanbiedingsbrief voor de communicatie na 1 januari 2026.

Vervolg

Conform de Regeling grote projecten wordt elk halfjaar, een voortgangsrapportae ‘Groot Project Transitie MAA’ opgesteld. De eerstvolgende voortgangsrapportage, met peildatum 1 juli 2026, zal in het vierde kwartaal van 2026 aan uw Staten worden voorgelegd.

Bijlage(n)

Derde Voortgangsrapportage Groot Project ‘Transitie MAA’ peildatum 1 januari 2026.

Transitie Maastricht Aachen Airport

Derde Voortgangsrapportage

peildatum 1 januari 2026

Juni 2026

Inhoudsopgave

Deel I **3**
1. Inleiding Basisrapportage 'Transitie Maastricht Aachen Airport' 4
2. Scope....4
3. Achtergrond....4
4. Governance MAA 6
5. Hoofddoelstelling....8
6. Doelmonitoring en doelrealisatie 10
7. Visie Gedeputeerde Staten 35
8. Risico's 38
9. Inzet provinciale middelen.... 42
10. Besluitvormingsmomenten en betrokkenheid Provinciale Staten 45
11. Projectbeheer en projectbeheersing.... 60

Deel II **61**
A. Meldingen Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer 62
B. Stand van zaken Omgevingsfonds MAA 65
C. Achterstallig onderhoud.... 68
D. Directe werkgelegenheid Maastricht Aachen Airport 70
E. Stand van zaken vergunningen en procedures 70
F. Zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof.... 71
G. Grafiek passagiers- en cargovluchten.... 73

Bijlagen **75**
Bijlage 1: Besluitvormingsmomenten Provinciale Staten.... 76
Bijlage 2: Toekomstperspectief voor eAviation bij MAA - actualisatie 1 januari 2026.... 80
(visie NV HBLM).... 80
Bijlage 3: Vrachtvolumes Maastricht Aachen Airport 83
Bijlage 4: Begrippenlijst.... 84

Deel I

Kern informatieverschaffing aan Provinciale Staten

Scope, doelrealisatie, risico's en financiën

1. Inleiding Basisrapportage ‘Transitie Maastricht Aachen Airport’

Provinciale Staten hebben de deelneming ‘Maastricht Aachen Airport’ op 4 juli 2014 aangewezen als Groot Project. Gedeputeerde Staten informeren Provinciale Staten elk half jaar over de voortgang van het project. De scope van het Groot Project en dus ook van de basisrapportage en daarop volgende halfjaarlijkse voortgangsrapportages wordt bepaald door de besluitvorming van Provinciale Staten over Maastricht Aachen Airport op 3 juni en 16 december 2022.

Bij ‘Amendement 145, Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA van Heldens c.s.’. hebben Provinciale Staten op 3 juni 2022 besloten “Het Groot Project ‘MAA’ om te zetten naar ‘Transitie MAA’ met daarbij een rapportageverplichting per 1 januari 2024 waarmee de performance en doelrealisatie kan worden gemonitord.”.

2. Scope

Deze rapportage bestaat uit twee delen. Met het eerste deel rapporteren Gedeputeerde Staten vanuit de aandeelhouderspositie over de stand van zaken van de voor NV HBLM (en de onderliggende dochtervennootschappen MAA BV en MAABI BV) gestelde doelstellingen en de daarmee voor de Provincie samenhangende financiën en worden de risico’s voor de Provincie en de te treffen beheersmaatregelen beschreven.

In het tweede deel beschrijven Gedeputeerde Staten actualiteiten die weliswaar buiten de scope liggen, maar waarvan Provinciale Staten hebben aangegeven geïnformeerd te willen worden:
- de door het Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer (KICL) geregistreerde meldingen;
- de stand van zaken van de activiteiten van de Stichting Omgevingsfonds MAA;
- achterstallig onderhoud;
- directe werkgelegenheid MAA;
- de lopende planologische- en vergunningentrajecten;
- zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof.

3. Achtergrond

Toen in 2013 een faillissement voor de luchthaven Maastricht Aachen Airport (MAA) dreigde heeft de Provincie een financiële bijdrage geleverd en vervolgens in 2014 de verantwoordelijkheid van de luchthaven naar zich toe getrokken en besloten de luchthaven open te houden (Statenvoorstel G-14-008). In 2016 werd een concessieovereenkomst gesloten en kwam de exploitatie van de luchthaven via MAA BV in externe handen (de concessienemer). Het beheer en de infrastructuur van de luchthaven lag bij MAABI BV (met de Provincie als enig aandeelhouder) die daarmee de rol van concessiegever vervulde. Deze situatie eindigde eind 2019 toen NV HBLM (Provincie 100% aandeelhouder) MAA BV van de private exploitant overnam.

In 2021 werd de toekomst van de luchthaven opnieuw onderwerp van gesprek. Provinciale Staten gaven aan eerst een fundamentele discussie over de toekomt van MAA te willen voeren alvorens nieuwe investeringen te willen doen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het Statenvoorstel ‘Toekomst van Maastricht Aachen Airport’ (G-22-015) dat op 3 juni 2022 in de vergadering van Provinciale Staten is behandeld.

Provinciale Staten besloten op dat moment om de luchthaven, onder voorwaarden, open te houden. Deze voorwaarden zijn beschreven in het door Provinciale Staten aangenomen Amendement 145 Heldens c.s. ‘Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA’.
Gedeputeerde Staten kregen daarbij de opdracht om uiterlijk 31 december 2022 een voorstel met uitgewerkt Businessplan aan Provinciale Staten voor te leggen dat recht zou doen aan de volgende kaders:

1. Overeenkomst met omgevingsbewuste samenwerkingspartner;
2. Inzetten op verduurzaming;
3. Inrichten omgevingsfonds;
4. Visie op vastgoedontwikkeling;
5. Uitfaseren van de meest vervuilende en geluidsproducerende toestellen;
6. Aantal Ernstig Gehinderden in fases verlagen;
7. Governancestructuur vormgeven waarbij de Provincie niet meer de enige aandeelhouder is;
8. Investeringsplan tot 2035 opstellen (inclusief dekkingsvoorstel).

In het licht van de samenwerking is door MAA aansluitend het ‘Businessplan Transitie naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven (het Businessplan)’ in samenspraak met Schiphol vormgegeven. In het Businessplan is de ambitie voor de toekomst van de luchthaven geschetst, waarbij de transitie naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven centraal staat. Een financieel raamwerk maakt onderdeel uit van het Businessplan.

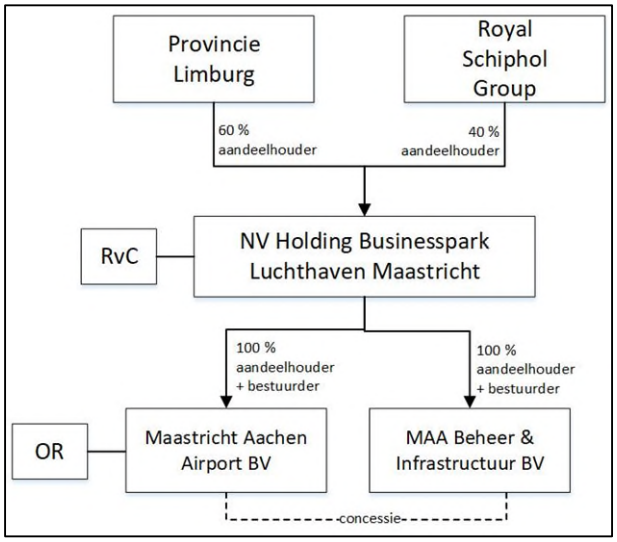
Op 16 december 2022 hebben Provinciale Staten kennis genomen van het Businessplan en ingestemd met het daarbij behorende voorgestelde dekkingsvoorstel.

Provinciale Staten zijn met het Statenvoorstel van eind 2022 geïnformeerd over de beoogde wijziging van de governancestructuur en de voorgenomen oprichting van een stichting die belast wordt met het beheer van Omgevingsfonds Maastricht Aachen Airport en met de uitvoering van de maatregelen in het kader van de leefbaarheid van de regio.

Het Statenvoorstel ‘Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport’ geeft het kader waarbinnen de luchthaven zich verder kan ontwikkelen. In het Statenvoorstel is onder andere opgenomen dat MAA mag groeien mits het aantal ernstig gehinderden gefaseerd wordt terug gebracht conform de denklijn uit het ‘Van Geel rapport’.

4. Governance MAA

De Governance van MAA is in onderstaande figuur weergegeven.

Royal Schiphol Group.
Op 1 september 2023 is Schiphol toegetreden als aandeelhouder. Schiphol bezit een aandeel van 40% in NV HBLM.

Provinciale Staten hebben verzocht om aan te geven wat naast het aandeelhouderschap van de Royal Schiphol Group, hierna RSG genoemd, de meerwaarde van Schiphol voor MAA is. Naar de mening van MAA ligt die meerwaarde op uiteenlopende terreinen.

Toekomstbestendig:

- Net als de Provincie Limburg is de RSG een(financieel) sterke aandeelhouder;
- Ook Schiphol focust op de lange termijn;
- RSG presenteerde in mei 2025 haar nieuwe cargo-strategie. Deze strategie is erop gericht om te kunnen blijven voldoen aan de groeiende vraag van de cargo community naar vrachtcapaciteit binnen Nederland. Omdat MAA door een minderheidsaandeel onderdeel is van RSG, heeft RSG ervoor gekozen om in de cargostrategie te wijzen op de mogelijkheden en nog beschikbare ruimte in vliegbewegingen van MAA. Die ruimte kan door luchtvracht-maatschappijen worden benut als men niet langer op Schiphol kan of wenst te vliegen of als Schiphol onvoldoende expansiemogelijkheden biedt;
- Het is aan MAA om deze kans in afstemming met Schiphol te benutten door binnen de kaders van het PS besluit uit 2022 een eigen cargostrategie te ontwikkelen die erop is gericht om luchtvaartmaatschappijen te verleiden om van de diensten van MAA gebruik te maken. In vergelijking met Schiphol (en andere luchthavens) heeft MAA een sterk concurrentievoordeel, zijnde de beschikking over een eigen afhandelingsorganisatie. De afhandelingsorganisatie van MAA is een kernelement van deze eigen strategie en is een sterk element in de propositie van de luchthaven;
- Het commercieel potentieel wordt versterkt door samenwerking tussen RSG en MAA op het gebied van commercie waarbij beide luchthavens gezamenlijk optrekken bij cargobeurzen (TIACA Miami in 2024, Transport Logistic München in 2025), PR-strategie en het aantrekken van cargoluchtvaartmaatschappijen voor MAA;
- Schiphol ondersteunt MAA bij de uitwerking van haar operationele plannen. Op diverse gebieden (commercie, IT, procesbegeleiding en tegenlezen bij grote aanbestedingstrajecten, HR, Finance,

wet- en regelgeving in breedste zin, etc.) kan op verzoek van MAA gebruik worden gemaakt van expertise binnen de RSG. MAA behoudt daarbij altijd de regie.

Omgevingsbewust:

- Royal Schiphol Group deelt kennis en ervaring vanuit hun expertisecentrum ultra fijnstof;
- Schiphol heeft financieel bijgedragen aan het Omgevingsfonds.

Bij de behandeling van de tweede Voortgangsrapportage Transitie MAA in de Statencommissie ESA op 21 november 2025 heeft een aantal fracties aangegeven behoefte te hebben aan een nadere uitwerking van de hiervoor geschetste meerwaarde van aandeelhouder RSG.
Evenals de Provincie Limburg is RSG een financieel solide aandeelhouder met een langetermijn betrokkenheid bij MAA. De toegevoegde waarde van de deelname van RSG aan MAA komt ook tot uiting in de volgende aspecten:

- De samenwerking is in 2025 verder geïntensiveerd, wat bijdraagt aan het vergroten van de slagkracht van MAA. In dat kader heeft RSG onder meer ondersteuning geboden bij het invullen van de (interim) CEO-positie na het vertrek van de zittende CEO.
- RSG en MAA voeren een gezamenlijke cargopropositie naar de markt. Dit betekent dat MAA actief wordt aangeboden aan luchtvaartmaatschappijen die goederen van of naar Nederland willen vervoeren. Ook voeren RSG en MAA gezamenlijk gesprekken met cargopartijen om de beschikbare vrachtcapaciteit in NL optimaal te benutten.
- RSG stelt zich in haar eigen tienjarenstrategie voor Schiphol tot doel om samen met de regionale luchthavens het Nederlandse luchthavensysteem te versterken om zo luchtvaart toegankelijk te houden voor alle Nederlanders. Hierbij willen zij het 'luchthavensysteem' optimaliseren door voor elke regionale luchthaven die onderdeel uitmaakt van de Schiphol groep een onderscheidende propositie te kiezen. De samenwerking en synergie tussen luchthavens worden versterkt en de regionale luchthavens worden koplopers op specifieke innovatiegebieden. De verwachting is dat dit na de zomer gereed is.

NV Holding Businesspark Luchthaven Maastricht

NV HBLM is de houdstermaatschappij die de groep MAA aanstuurt. De groep MAA omvat twee dochtermaatschappijen (MAA BV en MAABI BV). Vanuit NV HBLM vindt een centrale wijze van sturing als bestuurder plaats en wordt door een raad van commissarissen toezicht uitgeoefend (ook op de twee dochtermaatschappijen).

<u>Bestuurder en Raad van Commissarissen van NV HBLM per 1 januari 2025 (en ongewijzigd per 30 juni 2025)</u>

Bestuurder	– de heer Meijs t/m 31-10-2025 – de heer Jan Eerkens sinds 1-11-2025 (ad interim)
Raad van Commissarissen	– de heer Weekers; – mevrouw Palmen; – de heer Kloosterziel; – de heer Penseel; – vacature (op voordracht Schiphol Nederland BV).

Maastricht Aachen Airport BV

Doel van MAA B.V. is het zorgdragen voor een rendabele exploitatie van de luchthaven Maastricht Aachen Airport. De ondernemingsraad van de MAA-groep bevindt zich binnen MAA BV.

MAA Beheer & Infrastructuur BV.
Bij MAABI B.V. is de infrastructuur (waaronder de start- en landingsbaan) van de luchthaven ondergebracht en wordt de concessieovereenkomst beheerd.
Doel van MAABI B.V. is een rendabele exploitatie van het vastgoed te realiseren met zowel MAA B.V. als derden als huurder van het vastgoed.

MAA BV en MAABI BV zijn op 18 mei 2016 met elkaar een overeenkomst aangegaan waarbij, kort gezegd, door MAABI BV aan MAA BV een concessie voor tien jaar is verleend tot de exploitatie van Maastricht Aachen Airport.

Bij de verwezenlijking van hun doelen houden MAA BV en MAABI BV rekening met het doel van de holding (NV HBLM).

5. Hoofddoelstelling

Provinciale Staten hebben in het kader van de besluitvorming in juni en december 2022 overwogen dat *"Maastricht Aachen Airport van vitaal belang is voor zowel onze regionale als onze nationale infrastructuur en op draagvlak kan rekenen van een meerderheid van de Limburgers"* en *"voor de toekomst open dient te blijven"*. Daarbij is besloten dat de luchthaven de transitie dient door te maken naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven.

De transitie opgave van MAA, conform de kaders zoals deze onderdeel uitmaakte van de besluitvorming op 3 juni en 16 december 2022, vormt de doelstelling.

De provinciale doelstelling voor het Groot Project 'Transitie MAA' luidt:
De transitie naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven.

Nadere duiding doelstelling
Om te kunnen monitoren in hoeverre genoemde doelstelling wordt gerealiseerd, heeft een nadere uitwerking plaatsgevonden naar voorwaarden waaraan de luchthaven op de afgesproken momenten zou moeten voldoen. Er zijn drie thema's onderkend, die op hun beurt zijn uitgewerkt in sub-thema's. Een en ander in lijn met het Businessplan zoals dit onderdeel uitmaakte van de besluitvorming op 16 december 2022.

A. Duurzame luchthaven

A1 **Het aantal ernstig gehinderden in fases te verlagen.**
A2 **Het verduurzamen van de grondgebonden activiteiten.**
A3 **Het verduurzamen van het vliegverkeer door in te zetten op elektrisch vliegen (e-Aviation).**

B. Omgevingsbewuste luchthaven

B1 **Het verbeteren van het omgevingsmanagement richting de stakeholders van de luchthaven.**
B2 **Het uitfaseren van de meest vervuilende en geluidsproducerende toestellen.**

C. Toekomstbestendige luchthaven

C1 **Het vastgoed (de ontwikkeling en het beheer) betrekken bij de exploitatie van de luchthaven.**
C2 **Groei van passagiers- en cargovluchten.**
C3 **Financieel gezond in 2035.**

6. Doelmonitoring en doelrealisatie

De voortgangsrapportage geeft inzicht in de uitvoering van het Businessplan 2022 van Maastricht Aachen Airport. Per subthema is eerst weergegeven welke doelstellingen, mijlpalen, activiteiten, planningen en indicatoren in het Businessplan zijn opgenomen, gevolgd door de stand van zaken per 1 januari 2026 zoals deze door de luchthaven is gerapporteerd.

In afwijking van de eerdere voortgangsrapportage geven Gedeputeerde Staten aansluitend per doelstelling een reflectie op de voortgang. Daarbij wordt conform de in hoofdstuk 7 gehanteerde stoplichtensystematiek met een kleur de voortgang aangegeven. De bestuurlijke reflecties per doelstelling vormen bouwstenen voor de integrale visie van Gedeputeerde Staten in hoofdstuk 7.

~~**Doelmonitoring**~~

~~MAA heeft ten aanzien van bovengenoemde doelstellingen de volgende mijlpalen en indicatoren opgenomen in haar Businessplan. Deze vormen daarmee tevens de mijlpalen en indicatoren waarop de luchthaven aan beide aandeelhouders rapporteert en Gedeputeerde Staten vanuit de aandeelhoudersrol de luchthaven monitoren. Hierover rapporteren Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten. Hierna is onder A1 tot en met C3 opgenomen wat in het Businessplan met betrekking tot het betreffende sub-thema is vermeld.~~

~~**Doelrealisatie**~~

~~Hierna wordt onder A1 tot en met C3 per sub-thema de stand van zaken per peildatum 1 januari 2025 en 1 juli 2024 aangegeven **zoals de luchthaven deze aan de Provincie Limburg** in haar rol van aandeelhouder heeft gemeld.~~

~~*[In de voortgangsrapportages wordt zowel de stand van zaken op de peildatum van de rapportage als de stand van zaken op de daaraan voorafgaande peildatum opgenomen.]*~~

A. Duurzame luchthaven

Doelstelling A1 Businessplan 2022:
Het aantal ernstig gehinderden in fases te verlagen.

Hoofdstuk 8 van de Wet luchtvaart, de Omzettingsregeling luchthaven Maastricht, en de Regeling burgerluchthavens vormen samen het wettelijk milieukader voor Maastricht Aachen Airport. Deze regels bevatten normen voor geluid, openingstijden van de luchthaven, en regels voor verschillende soorten vluchten. Na afloop van elk gebruiksjaar stelt de Inspectie Leefomgeving en Transport – Luchtvaartautoriteit (ILT-LVA) een rapport op over de naleving van deze regels.

De ILT berekent niet het aantal ernstig gehinderden binnen de werkelijk gevlogen geluidscontouren. De in het nog vast te stellen Luchthavenbesluit voor MAA is bij de bepaling van de geluids-contouren uitgegaan van de door Provinciale Staten aangegeven maximale aantallen ernstig gehinderden (in 2025, 2030 en 2035). Wanneer de ILT-LVA vaststelt dat in de praktijk in enig jaar niet wordt afgeweken van deze geluidscontouren, dan is er in het betreffende jaar geen sprake van overschrijding van het aantal ernstig gehinderden.

Businessplan

In het Businessplan is aangegeven dat de luchthaven de komende jaren het aantal ernstig gehinderden wil terugbrengen. Dit terugbrengen is beoogd naar analogie van het rapport 'Van Geel', op basis van de geldende modellen en regelgeving.

De volgende verlaging in fases is hierbij beoogd. Dit zal middels het vastleggen van geluidscontouren worden verankerd in het Luchthavenbesluit:

Jaren	Ernstig Gehinderden MST
2022	maximaal 13.600
2025	maximaal 5.600 (gelijk aan niveau 2019)
2030	maximaal 5.250
2035	maximaal 4.200

Bron: G-22-054 Statenvoorstel inzake Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport (GS DOC-00335925)

Toelichting

De gebruiksruimte van een luchthaven wordt in Nederland vastgelegd met een maximale geluidbelasting in meerdere handhavingspunten rondom de luchthaven. Gedurende het jaar wordt de geluidbelasting van de luchthaven in deze handhavingspunten berekend om te controleren of de luchthaven binnen zijn gebruiksruimte blijft. Daarnaast kan de geluidbelasting ook op een kaart worden weergegeven met geluidcontouren. Voor contouren geldt, hoe dichter bij de luchthaven, hoe hoger de contourwaarde. De 48, 56 en 70 dB(A) Lden-contouren worden eveneens vastgelegd in het Luchthavenbesluit met regels voor de ruimtelijke ordening.

Geluidhinder – Ernstig Gehinderden

Voor het bepalen van milieueffecten kunnen voor de eerdergenoemde geluidcontouren de aantallen woningen en het aantal inwoners binnen deze contouren worden bepaald. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een actueel woning- en inwonerbestand.

Het aantal 'Ernstig Gehinderden' wordt vervolgens bepaald op basis van een "dosis-effectrelatie". De dosis is de geluidbelasting, het effect is het ondervinden van (ernstige) hinder.
Het aantal Ernstig Gehinderden worden overigens niet vastgelegd in een Luchthavenbesluit.

~~**Stand van zaken per 1 juli 2025**~~

~~**Achtergrond:**~~

~~In december 2024 heeft de luchthaven de mer-beoordelingsnotitie aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna I&W) aangereikt. De minister van I&W beoordeelt of de mer-beoordelingsnotitie voldoende basis vormt voor de door MAA in te dienen van een aanvraag Luchthavenbesluit. In het Luchthavenbesluit zullen de geluidcontouren worden vastgelegd waarmee de door Provinciale Staten aangegeven maximale aantallen ernstig gehinderden in acht worden genomen.~~

~~Na indiening van de m.e.r.-beoordelingsnotitie door MAA, volgde een uitspraak van de Raad van State (hierna RvS) in twee (niet aan MAA gerelateerde) andere vergunningstrajecten die gevolgen kunnen hebben voor het Luchthavenbesluit traject vanuit het aspect natuur (met name stikstofdepositie kwetsbare natuurgebieden). LVVN beraadt zich intern hoe om te gaan met de consequenties van de RvS uitspraak en hoe deze door te vertalen naar de ingediende m.e.r.-~~

~~beoordelingsnotitie. Verwachting is dat delen van de m.e.r.-beoordeling (met name natuur en stikstofdepositie) opnieuw uitgewerkt dienen te worden en dat dit leidt tot een aanzienlijke vertraging in het Luchthavenbesluit traject.~~

~~(1) Aanvraag Luchthavenbesluit / m.e.r.-beoordeling (luchtgebonden activiteiten)~~
~~Aanvraag LHB:~~

~~Op 25 februari 2025 is een concept-aanvraag LHB ter informele toetsing ingediend bij I&W/DGLM (Directoraat-generaal Luchtvaart en Maritieme zaken)~~

- ~~I&W/DGLM heeft nog geen reactie gegeven op de ingediende concept-stukken~~
- ~~Concept-economische onderbouwing is *in de 1e helft van 2024* ter toetsing aangeboden aan I&W/DGML, reacties naar aanleiding van deze toets zijn door MAA *halverwege 2024 verwerkt. Na uitspraak RvS december 2024 heeft MAA nog een aanpassing gedaan (april 2025)*~~

~~Advies Commissie mer:~~

- ~~Commissie mer heeft *25 maart 2025* advies uitgebracht aan het ministerie van I&W/DGMI~~
- ~~Een formele terugkoppeling van het ministerie heeft MAA nog niet ontvangen.~~

~~Ondanks dat er nog geen formele berichtgeving heeft plaatsgevonden, verwacht MAA dat er een volledige m.e.r.-beoordeling uitgevoerd dient te worden. Een belangrijk thema hierin betreft echter het landelijke 'stikstofdossier'. De stikstofproblematiek belemmert op dit moment de voortgang van diverse lopende procedures. MAA bereidt alle procedures voor, met uitzondering van het stikstofonderdeel. Zodra er duidelijkheid komt over het stikstofbeleid, kan MAA direct schakelen en de resterende procedures indienen bij het bevoegd gezag. Omwille van deze onduidelijkheid op het gebied van wet- en regelgeving kan er geen concrete timing over de voortgang van het LHB worden afgegeven.~~

~~Het uitblijven van het Luchthavenbesluit heeft tot gevolg dat MAA langer op basis van de vigerende 'Omzettingsregeling' opereert. Als gevolg daarvan:~~
~~- heeft MAA meer gebruiksruimte;~~
~~- kan MAA nog geen gebruik maken van de volledige lengte van de start- en landingsbaan; hetgeen een beperking vormt voor nieuwe cargomaatschappijen, waardoor het werven van klanten wordt bemoeilijkt. Dit hangt samen met de beperking dat de maximale beladingsgraad van vliegtuigen bij export bij het huidige baangebruik lager ligt dan bij volledig baangebruik;~~
~~- kunnen cargo- en passagiersvliegtuigen tussen 06:00 en 07:00 uur van de luchthaven gebruik maken om te landen en te vertrekken;~~
~~- verloopt de uitfasering van toestellen en het 'ontmoedigen' van lawaaiige toestellen door hogere havengelden langzamer dan eerder voorzien.~~

~~Toezicht ILT-LVA~~
~~ILT-LVA controleert jaarlijks of in de praktijk wordt afgeweken van de vastgestelde geluidscontouren. Uit recente rapporten van de ILT-LVA blijkt dat de geluidsnormen niet zijn overschreden.~~

Stand van zaken per 1 januari 2026

In het Luchthavenbesluit dat de luchthaven begin 2026 gaat aanvragen wordt middels geluidscontouren het plafond voor het maximaal aantal ernstig gehinderden (EGH) vastgelegd. De activiteiten richten zich op het verkrijgen van dit besluit. De luchthaven werkt toe naar indiening van de aanvraag voor het Luchthavenbesluit, inclusief milieueffectrapportage. De planning is gericht op

inwerkingtreding medio 2027, waarbij de geluidscontouren en vlootmix inclusief tijden en bestemmingen worden aangepast.

Zolang het Luchthavenbesluit nog niet is verleend, is de vigerende Omzettingsregeling van toepassing en mag de start- en landingsbaan nog niet volledig worden gebruikt.

Uit de volumeontwikkeling over 2025 blijkt dat sprake is van groei, van 30.000 ton in 2024 naar 40.000 ton in 2025.

De start- en landingsbaan van 2.750 meter kan pas volledig worden benut na inwerkingtreding van het Luchthavenbesluit. In het businessplan van 2022 werd ervan uitgegaan dat vanaf 2023 gebruik kon worden gemaakt van de volledige baanlengte. Nu dit nog niet het geval is, heeft dit naar verwachting een remmend effect op de exploitatie van de luchthaven. Dit komt onder meer tot uiting in de volgende punten

- Klanten MAA bij voorbaat uitsluiten als een mogelijke bestemming doordat concurrerende luchthavens deze beperking niet kennen;
- De beperking in de baanlengte leidt ertoe dat vertrekkende vliegtuigen, indien volledig beladen, verre bestemmingen niet kunnen bereiken. Als gevolg hiervan wordt exportvracht veelal niet via MAA georganiseerd. Hierdoor vertrekken vluchten veelal leeg / matig gevuld.
- Het adherentiegebied van de luchthaven is groter bij 2.750m baanlengte, met belangrijke bestemmingen zoals de westkust van de Verenigde Staten en diverse bestemmingen in Zuid-Oost Azië die dan wel bereikbaar worden.

Het ontmoedigen van de meest geluidsproducerende vliegtuigen heeft invloed op de samenstelling van de vloot en is een van de maatregelen die de luchthaven kan treffen om het aantal ernstig gehinderden te verminderen.
De beoogde stapsgewijze daling van het aantal ernstig gehinderden is in de besluiten van Provinciale Staten uit 2022 gekoppeld aan het inwerkingtreden van het LHB. De luchthaven verwacht dat het wegvallen van bepaalde vluchten als gevolg van deze ontmoediging kan worden gecompenseerd door de voordelen van een langere baan.

Bron: Maastricht Aachen Airport

Reflectie Gedeputeerde Staten op stand van zaken realisatie doelstelling A1

Gedeputeerde Staten constateren dat de uitfasering van bepaalde typen vliegtuigen nog niet volledig is uitgevoerd. Dit is een gevolg van het feit dat die uitfasering in het Businessplan is gekoppeld aan de inwerkingtreding van het Luchthavenbesluit. Deze vertraging heeft evenwel geen gevolgen voor de met Provinciale Staten afgesproken afname van het aantal ernstig gehinderden in 2030 en 2035. Gedeputeerde Staten blijven de voortgang evenwel nauwgezet volgen.

Doelstelling A2 Businessplan 2022:
Het verduurzamen van de grondgebonden activiteiten.

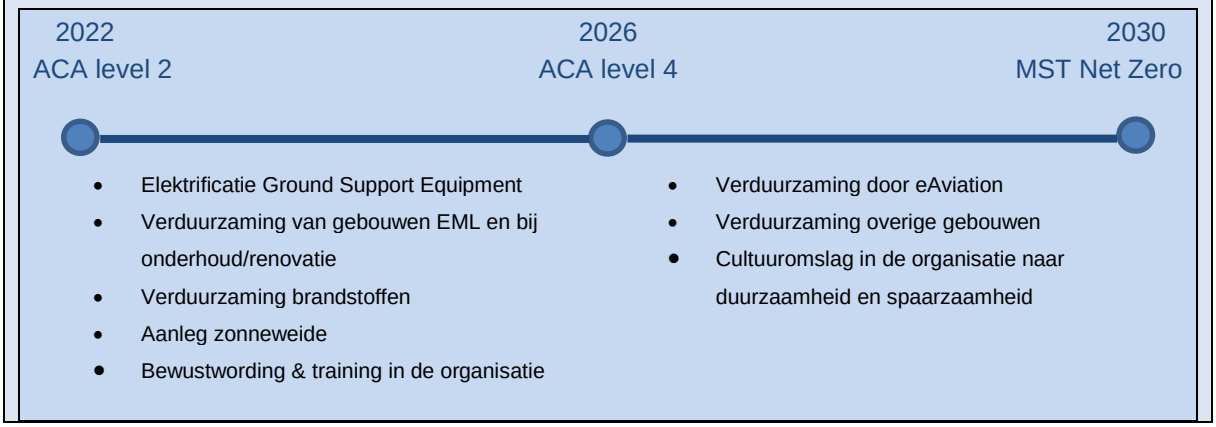
Businessplan

In het Businessplan wordt het verduurzamen van de grondgebonden activiteiten beoogd door een aantal te ontplooien activiteiten en te treffen maatregelen, te weten:

- Het opwekken van duurzame energie.
- Reductie CO_2-uitstoot door:
  - Elektrificatie van het materieel,
  - Verduurzaming van de gebouwen,
  - Verduurzaming van de brandstoffen.
- Reductie van indirecte CO2-uitstoot (via klanten van MAA en leveranciers van MAA).
- Circulaire economie: activiteiten om te komen tot zero waste.
- Lokale economie: activiteiten in het kader van local sourcing.

Doelstelling: Voorgaande met als doel Airport Carbon Accreditation Program level 4 in 2026 en vervolgens een 'net zero luchthavenoperatie' in 2030.

Figuur: Voorgenomen tijdlijn t.b.v. de ACA-accreditatie *(bron: businessplan MAA BV, 2022)*

~~**Stand van zaken per 1 juli 2025**~~

~~**Onderwerp**~~	~~**Ondernomen acties**~~
~~**Elektrificatie grondmaterieel: demoweek en nieuwe facilitaire bus**~~	~~In april 2025 organiseerde MAA een demoweek waarin medewerkers de mogelijkheid kregen om acht verschillende elektrische voertuigen te testen voor personen- en goederenvervoer. Dit initiatief ondersteunt weloverwogen keuzes ten aanzien van toekomstige investeringen in elektrisch materieel en laadinfrastructuur, en draagt bij aan kennisontwikkeling en bewustwording binnen de organisatie. Daarnaast wordt conventioneel materieel structureel vervangen voor elektrische varianten, daar waar mogelijk.~~
~~**Interne capaciteitsanalyse toekomstige energiebehoefte**~~	~~Eind juni 2025 is MAA gestart met een organisatie-brede analyse om de huidige en toekomstige elektriciteitsbehoeften in kaart te brengen. Hierbij wordt rekening gehouden met uitbreidingsplannen, elektrificatie van processen en overige ontwikkelingen zoals de verdere verduurzaming van de organisatie. Dit integrale overzicht ondersteunt een toekomstbestendige strategische planning, en biedt tevens een stevige basis voor gesprekken met onder meer de netbeheerder over de toekomstige energie-infrastructuur.~~
~~**CO_2-reductie door duurzame energie-inkoop**~~	~~Sinds 2024 maakt MAA volledig gebruik van 100% Nederlandse windenergie via WaarborgWind voor al haar elektriciteitsverbruik. Hiermee realiseerde de luchthaven in 2024 een geschatte CO_2-reductie van circa 766 ton ten opzichte van de standaard Nederlandse stroommix over dat jaar (bron: Stroometiket 2024, Scholt Energy). Deze keuze voor duurzame inkoop sluit nauw aan bij de klimaatdoelstellingen van MAA en vormt een substantiële stap in het reduceren van onze indirecte emissies (Scope 2).~~
~~**Flying Field Lab Elektrisch Vliegen: publiek-private samenwerking met het Vista College**~~	~~MAA is locatiepartner in de totstandkoming van het Flying Field Lab Elektrisch Vliegen, samen met VISTA College, bedrijven en regionale partners. Er is een intentieovereenkomst ondertekend waarin deelname aan het Living Lab is toegezegd. De RIF-aanvraag is ingediend; besluitvorming wordt eind Q3 / begin Q4 2025 verwacht. De samenwerking biedt ruimte voor de ontwikkeling van duurzaamheidsinnovaties die bijdragen aan de regio, zowel op elektrisch vliegen als andere (elektrisch aangedreven) mobiliteit.~~

Stand van zaken per 1 januari 2026

Subdoelstelling	**Activiteiten**
Emissiereductie	Maastricht Aachen Airport maakt sinds boekjaar 2024 volledig gebruik van duurzaam opgewekte Nederlandse windenergie. Op basis van de audit die eind 2025 is afgerond, resulteerde dit in een CO_2-reductie van 741 ton ten opzichte van 2023 toen de luchthaven nog grijze stroom afnam. Deze reductie is vergelijkbaar met het jaarlijkse elektriciteitsverbruik van circa 300 Nederlandse huishoudens. MAA blijft inzetten op duurzame inkoop.
Energie-infrastructuur en netcapaciteit	Samen met netbeheerder Enexis bereidde MAA in 2025 de benodigde netverzwaring voor om verdere elektrificatie mogelijk te maken. De kabel voor de nieuwe hoofdaansluiting wordt begin van

	2026 op het luchthaventerrein aangelegd. Installatie en ingebruikname volgen zodra netcapaciteit dit toelaat.
Verduurzaming van de grondoperatie	MAA stelde in Q3-Q4 2025 een planning op voor de vervanging en elektrificatie van grondmaterieel tot aan 2030. Voorafgaand hieraan werden er diverse elektrische voertuigen getest en retrofitmogelijkheden onderzocht. Ook werd een volledig elektrische vliegtuigtrap geleverd, geschikt voor widebody- en narrowbody vliegtuigen evenals een hybride-terreinwagen voor de afdeling Aerodrome Services. MAA verwacht de komende jaren d.m.v. deze planning de grondoperatie verder te verduurzamen met als doel netzero in 2030. Daarmee wordt invulling gegeven aan amendement 145 onderdeel 3b.
Afval & circulariteit	In 2025 richtte MAA een milieupark in voor de gescheiden inzameling van al haar afvalstromen. Op die manier kan het afval efficiënt worden aangeboden voor verdere verwerking en recycling. Afgelopen zomer werd het milieupark in gebruik genomen. Op deze manier draagt de luchthaven bij aan een circulaire economie.
Structuur & verantwoording (ESG)	Eind 2025 werden de voorbereidingen afgerond voor de eerste ESG-rapportage van MAA. Deze rapportage biedt gestructureerd inzicht in prestaties op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur (alomvattend voor duurzaamheid) en wordt in juni 2026 gepubliceerd.

Bron: Maastricht Aachen Airport

Reflectie Gedeputeerde Staten op stand van zaken realisatie doelstelling A2

Gedeputeerde Staten constateren dat de luchthaven voortgang boekt bij de verduurzaming van de grondgebonden activiteiten. Er zijn op meerdere onderdelen concrete stappen gezet, waaronder de verduurzaming van de energievoorziening, de voorbereiding van de elektrificatie van het grondmaterieel, de versterking van de energie-infrastructuur en de inrichting van een circulaire afvalverwerking. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de in het Businessplan opgenomen verduurzamingsopgave. Op basis van de huidige inzichten zijn er geen aanwijzingen dat de doelstellingen ten aanzien van Airport Carbon Accreditation Level 4 en een net zero luchthavenoperatie niet binnen de beoogde termijnen zoals gesteld in het Businessplan kunnen worden gerealiseerd. In tegendeel.

Doelstelling A3 Businessplan 2022:
Het verduurzamen van het vliegverkeer door in te zetten op elektrisch vliegen (e-Aviation).

Businessplan
Doelstelling: In het Businessplan is verwoord dat de luchthaven als één van de eerste luchthavens van Nederland wil inzetten op eAviation[1]. De volgende ontwikkeling van het aantal e-Aviation passagiers wordt daarbij beoogd.

Jaar	2022	2025	2030	2035	2040
eAviation Passagiers	0	200	69.423	469.609	640.794

~~**Stand van zaken per 1 juli 2025**~~
~~Zoals in de vorige rapportage reeds is aangegeven verloopt de marktintroductie van elektrische vliegtuigen trager dan enkele jaren geleden voorzien. Desalniettemin zet MAA zich actief in op wat nú al mogelijk is en stimuleert zij verdere ontwikkeling vanuit haar eigen rol.~~

~~In 2024 maakte MAA als eerste luchthaven in Europa openbaar toegankelijke internationale elektrische passagiersvluchten mogelijk via het Electrifly-project, samen met partner luchthavens Luik en Würselen. Voor deze innovatieve stap ontving MAA in 2025 de ACI EUROPE Eco-Innovation Award, die de voortrekkersrol en het innovatieve karakter van MAA op het gebied van emissievrij vliegen en duurzame mobiliteit weerspiegelt.~~

~~Daarnaast werkt MAA aan de totstandkoming van het Flying Field Lab Elektrisch Vliegen met VISTA College en regionale partners, gericht op praktijkgerichte opleidingen en techniekontwikkeling voor duurzame luchtvaart.~~

~~Hoewel de groei van eAviation langzamer verloopt, heeft dit géén gevolgen voor het door Provinciale Staten gestelde maximaal aantal ernstig gehinderden. Het aantal ernstig gehinderden is een vast gegeven. Bij de afname van het aantal ernstig gehinderden is in het businessplan uitgegaan van een zeker aandeel commerciële vluchten met elektrische vliegtuigen. Die commerciële eAviation vluchten kunnen alleen vervangen worden door niet elektrische vliegtuigen als dit niet past binnen het gestelde aantal ernstig gehinderden.~~

~~De implicatie op de lange termijn voor de businesscase is op dit moment nog onduidelijk.~~

~~Aandeelhouder Provincie Limburg heeft, conform toezegging 9669 van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, tijdens de laatste aandeelhoudersvergadering ingebracht om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de marktintroductie van elektrisch vliegen. MAA begrijpt en ondersteunt de beweegredenen voor dit verzoek, maar vindt de markt en de ontwikkelingen in de~~

[1] e-Aviation is een innovatie en daarmee biedt de toekomst geen zekerheid. Of e-Aviation eraan komt in de mate als beschreven in dit businessplan hangt enerzijds af van de technologie/certificering en anderzijds van de markt. De prognoses die hiervoor gebruikt zijn, zijn gebaseerd op onderzoeksrapporten, analyses en marktkans-benaderingen van gerenommeerde onderzoeksbureaus (waaronder McKinsey, Roland Berger en To70).

~~markt van eAviation vooralsnog niet zodanig stabiel dat het zinvol is om op dit moment een haalbaarheidsstudie uit te voeren.~~

~~Zie verder bijlage 2: 'Toekomstperspectief voor eAviation bij MAA'.~~

~~Bron: Maastricht Aachen Airport~~

Stand van zaken per 1 januari 2026

De ontwikkeling van elektrisch vliegen verloopt trager dan enkele jaren geleden werd voorzien. MAA blijft zich actief inzetten voor de mogelijkheden die er op dit moment zijn en stimuleert verdere ontwikkeling binnen haar rol. Dit komt onder meer tot uiting in concrete projecten, samenwerkingen en de internationale erkenning die MAA hiervoor heeft ontvangen

ACI Europe Eco-Innovation Award: 2025

MAA profileert zich als koploper in elektrisch vliegen, zelfs binnen de huidige marktontwikkelingen. Met het Electrifly-project testte de luchthaven in 2024 voor het eerst een grensoverschrijdend, volledig elektrisch vervoersmodel, waarbij elektrisch vliegen werd gecombineerd met elektrisch wegvervoer. Deze innovatieve aanpak werd afgelopen zomer internationaal erkend met de ACI Europe Eco-Innovation Award, welke MAA's bijdrage aan een duurzame luchtvaartsector benadrukt. ACI is de wereldwijde brancheverenigingvan luchthavens en zodoende een representatieve maatstaf voor commerciële luchthavens, en diens ontwikkelingen.

Toekenning Flying Field Lab – Elektrisch Vliegen

Eind 2025 volgde de definitieve toekenning van het Flying Field Lab – Elektrisch Vliegen. In samenwerking met mbo-instellingen (Vista en Deltion College), vliegveld Teuge, en regionale partners richt dit meerjarige Living Lab zich op het ontwikkelen van vaardigheden voor onderhoud en operationele afhandeling van elektrische vliegtuigen. Hiermee verbindt MAA onderwijs, innovatie en arbeidsmarkt en versterkt zij de positie van de regio in duurzame luchtvaart. De beoogde start van het programma is Q1-Q2 van 2026. MAA stelt hiervoor faciliteiten zoals infrastructuur (gebruik vliegveld/kantoorruimte), kennis en actieve participatie in de vorm van projectmanagement beschikbaar.

Bron: Maastricht Aachen Airport

Reflectie Gedeputeerde Staten op stand van zaken realisatie doelstelling A3

Gedeputeerde Staten constateren dat de ontwikkeling van elektrisch vliegen achterblijft ten opzichte van het Businessplan 2022. Deze ontwikkeling wordt voornamelijk bepaald door mondiale technologische ontwikkelingen en de marktintroductie van elektrisch vliegen en ligt daarmee grotendeels buiten de directe invloedssfeer van de luchthaven.

Tegelijkertijd stellen Gedeputeerde Staten vast dat de luchthaven daar waar mogelijk reeds voorbereidende maatregelen treft c.q. voorzieningen realiseert om eAviation te kunnen faciliteren. Gelet op de afhankelijkheid van externe ontwikkelingen kan op dit moment nog niet worden vastgesteld of de lange termijn doelstelling voor eAviation binnen de beoogde termijn wordt gerealiseerd.

B. Omgevingsbewuste luchthaven

Doelstelling B1 Businessplan 2022:
Het verbeteren van het omgevingsmanagement richting de stakeholders van de luchthaven.

Businessplan
In het Businessplan is opgenomen dat de luchthaven wil werken aan een goede relatie met de omgeving door in te zetten op strategisch omgevingsmanagement (omgevingsmanagement richting haar stakeholders). Daarnaast is in het Businessplan de aandacht verwoord voor de samenwerking met de omliggende gemeenten, de regio en de gebruikers van de luchthaven.

~~**Stand van zaken per 1 juli 2025**~~
~~Om de relatie met de omgeving goed te houden en waar mogelijk te verbeteren, heeft MAA in de afgelopen periode een aantal acties ondernomen en staan voor de komende periode nog verschillende acties gepland. Deze zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Daarbij is tevens opgenomen wat deze acties hebben opgeleverd (output).~~

~~Ondernomen acties~~	~~Output~~
~~Overleggen met de omgeving~~	~~2x in 2025 deelname aan Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht (CRO)~~ ~~2x in 2025 kwartaaloverleg met 'Omwonendengroep Omwonenden MAA'~~ ~~2x in 2025 Open Coffee voor alle omwonenden van MAA~~ ~~De hiervoor genoemde overleggen vinden plaats met verschillende omwonenden(vertegenwoordigers).~~ ~~Elk overleg kent haar eigen dynamiek. De CRO en het kwartaaloverleg vinden plaats onder begeleiding van een voorzitter en op basis van een vooraf afgestemde agenda. De kwartaal overleggen worden geëvalueerd en zo nodig bijgestuurd zodat deze bijdragen aan het verminderen van de hinder(beleving) in de directe omgeving van de luchthaven. Tijdens de Open Coffee komen zeer diverse onderwerpen ter sprake. Om de opkomst en de informatiewaarde te stimuleren, werken we nu met een vooraf afgestemd thema. Dit heeft de 1e themabijeenkomst meteen gezorgd voor een hogere opkomst (20+ aanwezigen).~~
~~Informatievoorziening omwonenden~~	~~MAA maakt verwacht vliegverkeer bekend dat afwijkt van regulier verkeer~~ ~~Actualiseren website MAA waar omwonenden informatie kunnen vinden over:~~ ~~- Volumes~~ ~~- Vliegbewegingen~~ ~~- Metingen luchtmeetnet~~ ~~Berichtenservice over proefdraaisessie (Whatsapp)~~

	~~Berichtenservice over extensies (mail en website)~~
~~Burennieuws~~	~~Via de website informeert MAA omwonenden over zaken die van invloed zijn op hun leefomgeving. Denk hierbij aan lesvluchten, bijeenkomsten, maatregelen, werkzaamheden, vergunningen, etc. Omwonenden kunnen zich aanmelden voor een nieuwsalert bij updates op deze website.~~
~~Maandelijkse rondleiding voor omwonenden Beek en Meerssen~~	~~Deze rondleidingen worden tijdelijk niet uitgevoerd vanwege het ontbreken van een geschikt vervoermiddel.~~
~~Omgevingsfonds~~	~~Het Omgevingsfonds functioneert onafhankelijk van de luchthaven. De stichting bepaalt haar eigen beleid en geeft daar uitvoering aan. Daar waar de stichting dat nodig of wenselijk acht, kan men een beroep doen op MAA om bijvoorbeeld kennis te delen (bijvoorbeeld de ervaringen die in het kader van 'vortex pilot' (zie hierna) zijn opgedaan en informatie over vliegverkeer t.b.v. onderzoeken en analyses die door het Omgevingsfonds worden uitgevoerd.~~
~~Vortex regeling~~	~~In vervolg op de 'vortex pilot' onderzoekt het Omgevingsfonds welke maatregelen kunnen worden getroffen om preventief vortex schade te voorkomen. Wanneer de resultaten van dat onderzoek bekend zijn, zal het Omgevingsfonds bepalen welke maatregelen bij welke woningen zullen worden getroffen. Het Omgevingsfonds staat aan de lat voor een meer structurele oplossing ter voorkoming van vortex schade. In geval van calamiteiten, waarbij daken als gevolg van vortex beschadigd raken, is het aan Maastricht Aachen Airport om deze schade te herstellen. In 2019 is dit (in overleg met de Provincie, gemeente Meerssen en gemeente Beek) vastgelegd in een protocol. Indien eenzelfde woning binnen 5 jaar opnieuw schade oploopt aan het dak biedt de luchthaven aan het dak te verankeren. In de eerste zes maanden van 2025 zijn er in totaal drie meldingen, afkomstig van twee vluchten ontvangen.~~
~~Pilot Vortex~~	~~Samen met Provincie Limburg en Gemeente Beek heeft MAA een pilot uitgevoerd om binnen een afgebakend gebied de bewoners aan te bieden de daken preventief te verankeren. De bewoners van de 97 woningen binnen het gedefinieerde gebied hebben een uitnodiging én reminder ontvangen voor een gesprek. 48 adressen hebben zich gemeld voor een gesprek. 24 bewoners hebben nu de verklaring getekend. Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd.~~ ~~Momenteel loopt er een onderzoek bij 1 woning waar ondanks de verankering toch dakpannen zijn losgeraakt. We koppelen dit onderzoek los van de pilot zodat we deze kunnen afronden.~~

~~Acties in ontwikkeling~~	**~~Output~~**
~~Overleggen met de omgeving~~	~~2x in 2025 deelname aan Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht (CRO)~~ ~~1 x in 2025 deelname aan CRO +~~

	~~2x in 2025 kwartaaloverleg met 'Omwonendengroep Omwonenden MAA'~~ ~~2x in 2025 Open Coffee voor alle omwonenden van MAA~~
~~Informatie/themabijeenkomsten~~	~~Themabijeenkomsten~~
~~Informatievoorziening omwonenden~~	~~MAA maakt verwacht vliegverkeer bekend dat afwijkt van regulier verkeer~~ ~~Actualiseren website MAA waar omwonenden informatie kunnen vinden over:~~ ~~- Volumes~~ ~~- Vliegbewegingen~~ ~~- Metingen luchtmeetnet~~ ~~Berichtenservice over proefdraaisessie (Whatsapp)~~ ~~Berichtenservice over extensies (mail en website)~~ ~~Berichtenservice over trainingsvluchten~~ ~~In ontwikkeling: berichtenservice over proefdraaien~~
~~Burennieuws~~	~~Via de website informeert MAA omwonenden over zaken die van invloed kunnen zijn op hun leefomgeving, zoals lesvluchten, bijeenkomsten, maatregelen, werkzaamheden en vergunningen.. Omwonenden kunnen zich aanmelden voor een nieuwsalert bij updates op deze website.~~
~~Burendag 27 september~~	~~Open dag~~
~~Omgevingsfonds~~	~~Ondersteuning in de vorm van kennis delen met betrekking tot hinderbeperkende maatregelen~~

~~Bron: Maastricht Aachen Airport~~

Stand van zaken per 1 januari 2026

Met het oog op het versterken van een goede en open relatie met de omgeving heeft MAA in de afgelopen periode verschillende acties ondernomen.
Deze zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Daarbij is tevens weergegeven wat deze acties hebben opgeleverd (output). MAA zet daarbij in op het verminderen van hinder, onder meer door het ontmoedigen van vrachtverkeer tussen 06:00 en 07:00 uur en het uitfaseren en ontmoedigen van de meest vervuilende en geluidsproducerende toestellen.

Ondernomen acties	Output
Overleggen met de omgeving	4x in 2025 deelname aan Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht (CRO) 4x in 2025 kwartaaloverleg met 'Omwonendengroep Omwonenden MAA' 4x in 2025 Open Coffee voor alle omwonenden van MAA De hiervoor genoemde overleggen vinden plaats met verschillende omwonenden(vertegenwoordigers).

	De CRO en het kwartaaloverleg vinden plaats onder begeleiding van een voorzitter en op basis van een vooraf afgestemde agenda. Het kwartaaloverleg is geëvalueerd en wordt voortdurend bijgestuurd en geoptimaliseerd in overleg met de deelnemers, zodat dat dit overleg bijdraagt aan het verminderen van de hinder(beleving) in de directe omgeving van de luchthaven. Tijdens de Open Coffee komen zeer diverse onderwerpen ter sprake. Om de opkomst en de informatiewaarde te stimuleren, wordt gewerkt met een vooraf afgestemd thema. Dit resulteerde in een hogere opkomst (20+ aanwezigen).
Informatievoorziening omwonenden	MAA maakt verwacht vliegverkeer bekend dat afwijkt van regulier verkeer Actualiseren website MAA waar omwonenden informatie kunnen vinden over: - Volumes - Vliegbewegingen - Metingen luchtmeetnet Berichtenservice over proefdraaisessie (Whatsapp) Berichtenservice over extensies (mail en website) Berichtenservice over verwacht vrachtverkeer tussen 6 en 7
Burennieuws	Via de website informeert MAA omwonenden over zaken die van invloed zijn op hun leefomgeving. Denk hierbij aan lesvluchten, bijeenkomsten, maatregelen, werkzaamheden, vergunningen, etc. Omwonenden kunnen zich aanmelden voor een nieuwsalert bij updates op deze website.
Omgevingsfonds	Het Omgevingsfonds functioneert onafhankelijk van de luchthaven. De stichting bepaalt haar eigen beleid en geeft daar uitvoering aan. Daar waar de stichting dat nodig of wenselijk acht, kan men een beroep doen op MAA om bijvoorbeeld kennis te delen (bijvoorbeeld de ervaringen die in het kader van ‘vortex pilot’ (zie hierna) zijn opgedaan en informatie over vliegverkeer t.b.v. onderzoeken en analyses die door het Omgevingsfonds worden uitgevoerd. In 2025 werd kennis met betrekking tot hinder beperkende maatregelen gedeeld. Daarnaast leverde MAA in 2025 een bijdrage van 500.000,- aan het Omgevingsfonds
Vortex regeling	In vervolg op de ‘vortex pilot’ onderzoekt het Omgevingsfonds welke maatregelen kunnen worden getroffen om preventief vortex schade te voorkomen. Wanneer de resultaten van dat onderzoek bekend zijn, zal het Omgevingsfonds bepalen welke maatregelen bij welke woningen zullen worden getroffen. Het Omgevingsfonds staat aan de lat voor een meer structurele oplossing ter voorkoming van vortex schade. In geval van calamiteiten, waarbij daken als gevolg van vortex beschadigd raken, is het aan Maastricht Aachen Airport om

	deze schade te herstellen. In 2019 is dit (in overleg met de Provincie, gemeente Meerssen en gemeente Beek) vastgelegd in een protocol. Indien eenzelfde woning binnen 5 jaar opnieuw schade oploopt aan het dak biedt de luchthaven aan het dak te verankeren. In 2025 ontving de luchthaven in totaal acht meldingen, afkomstig van 7 vluchten.
Pilot Vortex	Samen met Provincie Limburg en Gemeente Beek heeft MAA een pilot uitgevoerd om binnen een afgebakend gebied de bewoners aan te bieden de daken preventief te verankeren. De bewoners van de 97 woningen binnen het gedefinieerde gebied hebben een uitnodiging én reminder ontvangen voor een gesprek. 48 adressen hebben zich aangemeld voor een gesprek, waarvan 24 bewoners inmiddels de verklaring hebben ondertekend. Alle werkzaamheden zijn uitgevoerd. Momenteel worden voorbereidingen getroffen aan één woning waar, ondanks de aangebrachte verankering, toch dakpannen zijn losgeraakt.
Burendag 27 september 2025	Open dag met circa 2.000 bezoekers

Bron: Maastricht Aachen Airport

Reflectie Gedeputeerde Staten op stand van zaken realisatie doelstelling B1

Gedeputeerde Staten constateren dat de luchthaven de in het Businessplan opgenomen activiteiten op het gebied van omgevingsmanagement voortvarend uitvoert. Hiermee wordt invulling gegeven aan de ambitie om de relatie met de omgeving en de samenwerking met stakeholders verder te ontwikkelen. Op basis van de huidige inzichten zijn er geen aanwijzingen dat de doelstelling uit het Businessplan niet wordt behaald en kan zelfs worden de conclusie worden getrokken dat deze voor een groot deel reeds zijn behaald.

Doelstelling B2 Businessplan 2022:
Het uitfaseren van de meest vervuilende en geluidsproducerende toestellen.

Businessplan
In het Businessplan staat dat de luchthaven in samenwerking met de bedrijven en omwonenden een traject zal inzetten om te kijken, welke vliegtuigen voor de meeste overlast zorgen en te bespreken wat de luchthaven kan doen om bepaalde typen te ontmoedigen en/of te weren.

Daarbij is aangegeven dat de volgende stappen worden gezet:
- uitfaseren van de 747-200 en MD11 per 1 april 2023.
- ontmoedigen van de 747-400 per nieuw Luchthavenbesluit (eind 2024 / begin 2025) met minimaal 100% verhoogd tarief landing/take-off.
- definitief uitfaseren van de 747-400 per 2030.

Bij het opstellen van het Businessplan 2022 is reeds rekening gehouden met de uitfasering van genoemde vliegtuigen. Om die reden heeft de uitfasering geen significante, additionele gevolgen voor de rentabiliteit van MAA.

~~**Stand van zaken per 1 juli 2025**~~

~~Zowel de Boeing 747-200 als de McDonnell Douglas MD11 zijn op MAA uitgefaseerd. Het ontmoedigen van de B747-400 met minimaal 100% hogere havengeldtarieven, staat nog steeds gepland per inwerkingtreding nieuw Luchthavenbesluit. Dit geldt ook voor de uitfasering van dit vliegtuigtype per 2030.~~

Stand van zaken per 1 januari 2026

MAA zet in op het terugdringen van het gebruik van de meest geluid producerende vliegtuigtypen. De Boeing 747-200 en de McDonnell Douglas MD11 zijn in april 2023 volledig uitgefaseerd op MAA. Het ontmoedigen van de Boeing 747-400 door middel van een verhoging van de havengelden is voorzien vanaf het moment dat het Luchthavenbesluit in werking treedt.

Bron: Maastricht Aachen Airport

Reflectie Gedeputeerde Staten op stand van zaken realisatie doelstelling B2

Gedeputeerde Staten constateren dat de Boeing 747-200 en de McDonnell Douglas MD11 conform het Businessplan zijn uitgefaseerd. Het ontmoedigen van de Boeing 747-400 is, zoals bij de reflectie onder A1 aangegeven, gekoppeld aan de inwerkingtreding van het Luchthavenbesluit. Daarmee verschuift ook de uitvoering van deze maatregel. Op basis van de huidige inzichten zijn er geen aanwijzingen dat de doelstelling uit het Businessplan op termijn niet wordt behaald.

C. Toekomstbestendige luchthaven

Doelstelling C1 Businessplan 2022:
Vastgoed (ontwikkeling en beheer) betrekken bij de exploitatie.

Businessplan

MAA heeft in haar Businessplan de volgende aanpak omschreven.

Aandachtsgebied	Acties	Periode	Beoogd effect
Bestaand vastgoed	1. Uitvoeren achterstallig onderhoud 2. Upgrade diverse gebouwen / infrastructuur 3. Flexibel / multifunctioneel gebruik voorzieningen faciliteren	2023-2025	• Vergroten van de verhuurbaarheid op de korte termijn
Verhuur vastgoed en erfpacht gronden	1. Optimalisatie huidig contractmanagement	2023-2026	• Vergroten van het opbrengend vermogen (+/- 20%)
Ontwikkeling nieuw vastgoed / infrastructuur	1. Opstellen masterplan vastgoed / infrastructuur	2023	• Een concreet eindbeeld ruimtelijke ordening / gebiedsindeling luchthaven • Fasering op hoofdlijnen • Invetseringsplanning • Potentie van het opbrengend vermogen (+/- 40%)
Realisatie nieuw vastgoed / infrastructuur	In afhankelijkheid van masterplan aanvangend met: 1. Nieuwe parkeerplaats 2. Upgrade VGN (levensduur verlengend) 3. Upgrade P1 (levensduur verlengend) 4. Start beeldvorming eAviation-cluster / logistiek cluster / retail- en leisure-functie	Vanaf 2023	• Vergroten van het opbrengend vermogen van parkeerinkomsten • Optimalisatie van vrachtafhandeling / voorkomen desinvestering • Vergroten van het opbrengend vermogen en voorkomen desinvestering • Doorontwikkeling van deze clusters als dragers onder het businessplan mogelijk maken
Gebiedsmanagement	1. Samenwerking met andere gebieden (bijv. TechniPort) 2. Branding van gebied en gebouwen 3. Verbeteren / optimaliseren bereikbaarheid MST middels OV 4. Uitgifte / exploitatie nog beschikbare gronden cluster 1 en 2	Vanaf 2022	• Vormgeven van allianties • Synergie in plaats van concurrentie • Inbedding / binding met omgeving • Inpassing in omgeving / ruimtelijke kwaliteit • focus op luchthaven-gebonden bedrijfsactiviteiten

~~**Stand van zaken per 1 juli 2025**~~

~~**Vastgoedstrategie**~~

~~Basisonderhoud is een verplichting om activa in stand te houden en vormt daarmee een randvoorwaarde om inkomsten te genereren. Achterstallig onderhoud kan derhalve niet één-op-één worden gerelateerd aan de rentabiliteit van het vastgoed. In de eerste helft van 2025 is een start gemaakt met het concretiseren van de vastgoedstrategie die naar verwachting eind 2025 of begin 2026 gereed zal zijn~~

~~In dit proces zijn twee sporen te onderscheiden:~~

- ~~Bestaand vastgoed:~~

  ~~De sales afdeling is versterkt om actiever de markt te benaderen om het huidige leegstaande onroerend goed beter te vermarkten. Hierin speelt het achterstallig onderhoudsprogramma een concrete rol. De huidige technische staat van diverse panden heeft er mede toe geleid dat er~~

~~sprake is van leegstand. Zodra de panden up-to-date zijn, is de kans om deze marktconform te verhuren groter.~~

- ~~Nieuw vastgoed:~~

  ~~In 2025 is een eerste long list opgesteld met potentiële vastgoed-opportuniteiten. De komende tijd wordt dit nader verkend. Nieuwe investeringen worden slechts gedaan als sprake is van een positieve business case, financiële haalbaarheid (m.a.w. financierbaarheid) en als kan worden onderbouwd dat het nieuw te verwerven vastgoed de doelstellingen in het businessplan dient.~~

~~Uitgevoerde werkzaamheden~~

~~Bestaand vastgoed:~~

~~Per 1 juli 2025 zijn de volgende projecten in het kader van achterstallig onderhoud afgerond, in uitvoering dan wel in voorbereiding genomen:~~

- ~~Renovatie gevels kantoorgedeelte (isolatie en verduurzaming). Afronding voorzien Q3 2025;~~
- ~~Passagiersterminal; Gevels Q3 2025/vloerafwerking Q2 2026/energievoorziening afgerond;~~
- ~~Havendienst renovatie: achterstallig onderhoud weggewerkt en uiterlijk in lijn gebracht met passagiersterminal;~~
- ~~Aviation House daken en waterinstallaties uitgevoerd, gevels en plafonds in uitvoering;~~
- ~~Overslagloods op onderdelen uitgevoerd (daken, natte ruimten/sanitair, verlichting), overige delen in voorbereiding;~~

~~Realisatie nieuw vastgoed / infrastructuur~~

~~MAA heeft een voetpad aangelegd van parkeerterrein P2 naar de passagiersterminal. Een klein gedeelte van dit voetpad is tijdelijk. Dit deel wordt meegenomen in het project 'Herinrichting Vliegveldweg' dat momenteel in voorbereiding is en de komende jaren zal worden uitgevoerd.~~

Stand van zaken per 1 januari 2026

De vastgoedstrategie voor de komende 10 jaar is nog in ontwikkeling en verwachten we in 2027 gereed te hebben.

Bestaand vastgoed:

Per 1 januari 2026 zijn de volgende projecten in het kader van achterstallig onderhoud afgerond, in uitvoering dan wel in voorbereiding genomen:

Renovatie gevels kantoorgedeelte (isolatie en verduurzaming)	Afgerond
Passagiersterminal – vloerafwerking	Afgerond
Passagiersterminal – vervangen glas voor HR++ achtergevel pax terminal	Afgerond
Passagiersterminal – energievoorziening (installaties vervangen)	In voorbereiding
Passagiersterminal – voorzetgevel achterzijde	In voorbereiding
Havendienst renovatie (Airport Operations), uiterlijk in lijn gebracht met passagiersterminal	Afgerond
Aviation House – gevels en plafonds	In voorbereiding
Overslagloods / Horsterweg / Carrouselgebouw – overige delen (gevels en overheaddeuren)	In voorbereiding
Overslagloods / Carrouselgebouw – vervangen kozijnen en glaswerk	Afgerond
Coaten taxibaan Whiskey	In voorbereiding
Vervanging platform Charlie coaten	In voorbereiding en realisatie

Verharding rijbaan Echo coaten	In voorbereiding en realisatie
B-platform en rijbaan Whiskey vervangen	In voorbereiding
Herstellen asfalt voorterrein Cargo Terminal North	In voorbereiding
Vervangen bagagebandsysteem passagiersterminal	In voorbereiding

Bij de herinrichting van de Vliegveldweg werken Rijksoverheid, Gemeente Beek en MAA samen om met financiële steun van het ministerie van I&W (SPUK-middelen) de (verkeers)veiligheid te verbeteren.

Bron: Maastricht Aachen Airport

Reflectie Gedeputeerde Staten op stand van zaken realisatie doelstelling C1

Gedeputeerde Staten constateren dat het opstellen van de vastgoedstrategie meer tijd vraagt dan aanvankelijk voorzien, maar dat de luchthaven verder wel uitvoering geeft aan de in het Businessplan opgenomen beheers- en onderhoudsactiviteiten. Op basis van de huidige inzichten zijn er geen tekenen aanwijzingen dat de doelstelling uit het Businessplan niet zal worden gerealiseerd. Gedeputeerde Staten blijven de voortgang volgen.

Doelstelling C2 Businessplan 2022:
Groei van passagiers- en cargovluchten.

Onderstaand wordt de groei van passagiers- en cargovluchten volgens het businessplan en de feitelijke situatie omschreven. Zie bijlage II onder G voor de weergave in een lijngrafiek met de verwachte en werkelijke ontwikkeling van beide categorieën.

Businessplan
Het Businessplan gaat uit van de volgende aantallen passagiers en ton cargo.

Jaar	**2022**	**2025**	**2030**	**2035**	**2040**
Passagiers	251.515	470.039	641.865	529.500	527.500
Cargo (uitsluitend gevlogen vracht)	125.000	171.424	204.230	210.000	210.000

Stand van zaken per 1 juli 2025

Naar aanleiding van opmerkingen en vragen bij de behandeling van de eerste voortgangsrapportage in de Statencommissie ESA heeft MAA nogmaals een check op de juistheid van alle cijfers uitgevoerd. Hierbij zijn enkele kleine onvolkomenheden aan het licht gekomen die in onderstaande tabel zijn gecorrigeerd.

De feitelijk gerealiseerde cijfers per periode zijn weergegeven in onderstaande tabel:

Jaar	**2022**	**2023**	**2024**	**H1 2025**
Cargo				
Luchtvracht (1e linie) → infographic 1				
Tonnage gevlogen luchtvracht* → infographic 1a	108.218	32.275	29.448	18.421
Tonnage gereden luchtvracht → infographic 1b	10.787	22.765	5.630	2.234
Totaal luchtvracht	*119.006*	*55.042*	*35.078*	*20.655*
Wegvracht (2e linie) → infographic 2				
Tonnage wegvracht****	9	7.851	63.820	16.015
Passagiers				
Aantal passagiers*	266.032	223.152	223.507	77.669
Overige passagiers***	6.753	5.508	7.425	4.428
Totaal passagiers	*272.785*	*228.660*	*230.932*	*82.097*
Bewegingen**				
Aantal gevlogen luchtvrachtbewegingen	3.266	1.333	1.399	809
Gereden vrachtverkeer (totaal 1e en 2e linie)	29.285	19.040	32.215	10.789
Aantal passagiersbewegingen***	1.959	1.604	1.534	511
Aantal overige vliegbewegingen	8.610	6.024	7.024	2.373

* Conform publicatie CBS

** Eén beweging is één inkomende- of één uitgaande vlucht of rit

*** Onder 'overige passagiers' en / of 'overige vliegbewegingen' wordt verstaan: general aviation (GA), klein vliegverkeer (bijvoorbeeld lesverkeer), positievluchten, vluchten naar en van onderhoudsboulevard MAA.

**** Aantal ton gereden vracht, zoals gepresenteerd in voorgaande voortgangsrapportages, is vanaf deze rapportage (peildatum 1 juli 2025) gesplitst in 'tonnage gereden luchtvracht' en 'tonnage gereden wegvracht'. Dit in lijn met de splitsing tussen luchtvracht en wegvracht zoals uiteengezet in de in bijlage 3 opgenomen Infographic.

Onder eerste linie wordt verstaan: de vrachtafhandeling door een luchtvrachtafhandelaar. Dit betekent dat alleen een gespecialiseerde afhandelaar deze werkzaamheden kan uitvoeren. Dit vormt ook de focus MAA.
Tweede linie vracht kan ook door niet-luchtvrachtafhandelaar worden uitgevoerd.

Stand van zaken per 1 januari 2026

Jaar	2022	2023	2024	2025
Cargo				
Luchtvracht (1e linie) → infographic 1				
Tonnage gevlogen luchtvracht* → infographic 1a	108.218	32.275	29.448	41.636
Tonnage gereden luchtvracht → infographic 1b	10.787	22.765	5.630	4.596
Totaal luchtvracht	*119.006*	*55.042*	*35.078*	*46.232*
Wegvracht (2e linie) → infographic 2				
Tonnage wegvracht****	9	7.851	63.820	25.398
Passagiers				
Aantal passagiers*	266.032	223.152	223.507	151.989
Overige passagiers***	6.753	5.508	7.425	7.281
Totaal passagiers	*272.785*	*228.660*	*230.932*	*159.270*
Bewegingen**				
Aantal gevlogen luchtvrachtbewegingen	3.266	1.333	1.399	1.737
Gereden vrachtverkeer (totaal 1e en 2e linie)	29.285	19.040	32.215	19.774
Aantal passagiersbewegingen***	1.959	1.604	1.534	994
Aantal overige vliegbewegingen	8.610	6.024	7.024	4.818

De feitelijk gerealiseerde cijfers per periode zijn weergegeven in onderstaande tabel:

* Conform publicatie CBS

** Eén beweging is één inkomende- of één uitgaande vlucht of rit

*** Onder ‘overige passagiers’ en / of ‘overige vliegbewegingen’ wordt verstaan: general aviation (GA), klein vliegverkeer (bijvoorbeeld lesverkeer), positievluchten, vluchten naar en van onderhoudsboulevard MAA.

**** Aantal ton gereden vracht, zoals gepresenteerd in voorgaande voortgangsrapportages, is vanaf VGR2 (peildatum 1 juli 2025) gesplitst in ‘tonnage gereden luchtvracht’ en ‘tonnage gereden wegvracht’. Dit in lijn met de splitsing tussen luchtvracht en wegvracht zoals uiteengezet in de in bijlage 3 opgenomen Infographic.

Onder eerste linie wordt verstaan: de vrachtafhandeling door een luchtvrachtafhandelaar. Dit betekent dat alleen een gespecialiseerde afhandelaar deze werkzaamheden kan uitvoeren. Dit vormt ook de focus MAA.
Tweede linie vracht kan ook door niet-luchtvrachtafhandelaar worden uitgevoerd.

Toelichting ontwikkeling volumes

Cargo

In 2025 is het gevlogen vrachtvolume verder gegroeid van ca 30.000T (2024) naar 40.000T (2025). Dit is een eerste voorzichtig teken van herstel. Ten opzichte van 2024 is in 2025 door inzet van het acquisitieteam een meer divers portfolio aan klanten ontstaan.
Nieuwe airlines verplaatsen niet hun volledige operatie naar MAA, maar spreiden over hun cargo afhandeling over meerdere luchthavens. We zien hiervoor 2 redenen:

- Doordat nog niet de volle lengte van de start- en landingsbaan kan worden benut, kunnen bepaalde cargovliegtuigen niet volgeladen vanaf MAA starten. Dit vormt een beperking in de operatie van luchtvaartmaatschappijen.
- Luchtvaartmaatschappijen zien MAA als alternatief, zolang dit niet ten koste gaan van slots die zij hebben op slot gecoördineerde luchthavens.

Tegelijkertijd biedt de kwaliteit van de afhandeling kansen in het versterken van de cargopropositie. De snelheid en flexibiliteit van de afhandeling leveren een direct voordeel omdat de doorvoertijden van goederen via MAA significant korter zijn dan andere vrachtluchthavens.

Passagiers

Gedurende 2025 waren twee luchtvaartmaatschappijen (grotendeels) verantwoordelijk voor het aanbod voor passagiers. Beiden zijn in de loop van 2025 vertrokken. De betreffende luchtvaartmaatschappijen hebben daarbij aangegeven dat de vliegbelasting in Duitsland en België aanzienlijk lager is dan in Nederland.
Eind 2025 is de komst van een nieuwe airline (Wizz air) bevestigd welke year-round vanaf MAA op verschillende bestemming zal vliegen.

Bron: Maastricht Aachen Airport

Reflectie Gedeputeerde Staten op stand van zaken realisatie doelstelling C2

Gedeputeerde Staten stellen vast dat de volumes vracht en passagiers achterblijven bij de in het Businessplan genoemde aantallen. Wel constateren Gedeputeerde Staten dat eind 2025 een eerste herstel van de cargovolumes zichtbaar is.

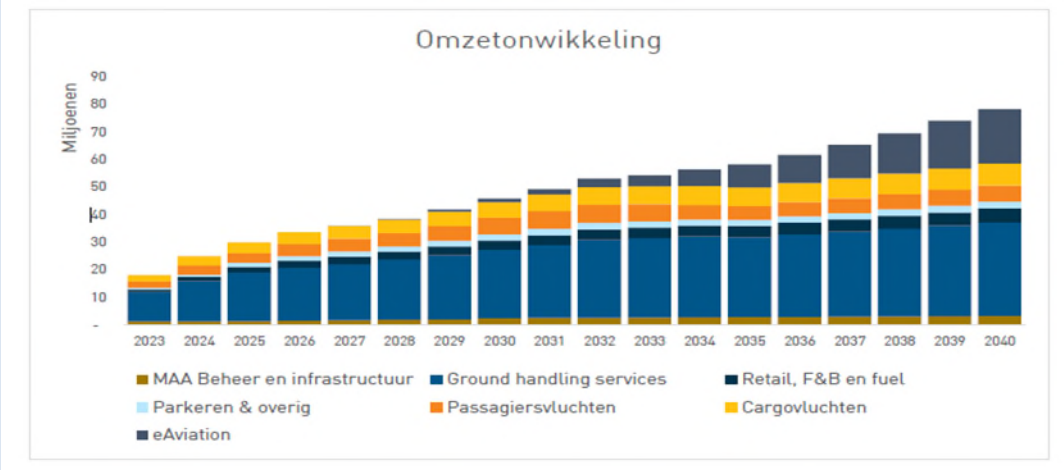
Op basis van de huidige inzichten kan nog niet worden vastgesteld of de lange termijn doelstellingen zullen worden gerealiseerd.

Gedeputeerde Staten hebben deze ontwikkeling vanuit hun aandeelhoudersrol nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van de bestuurder, de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van NV HBLM. Het College blijft hierover in gesprek met de luchthaven en medeaandeelhouder Royal Schiphol Group en ziet er vanuit zijn aandeelhoudersrol op toe dat de vennootschap zich blijft inzetten voor de verdere groei van de passagiers- en cargovolumes en daartoe passende maatregelen treft.

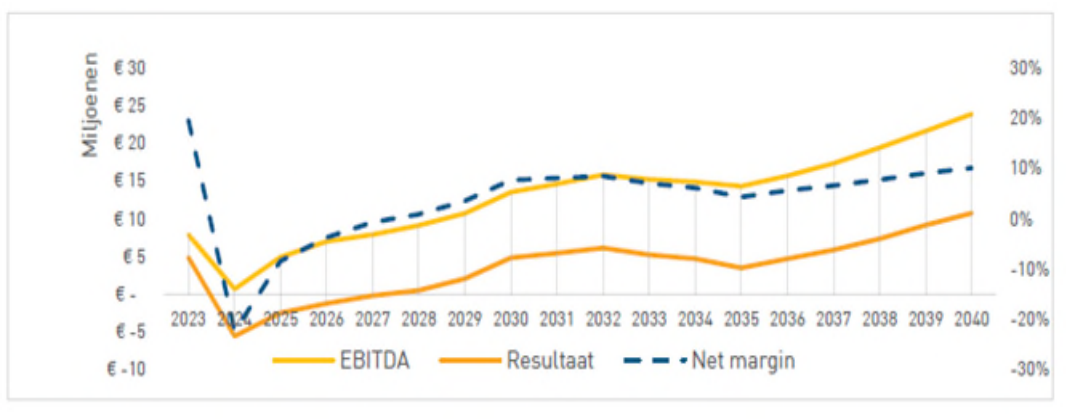
Doelstelling C3 Businessplan 2022:
Financieel gezond in 2035.

Businessplan

Het Businessplan is gebaseerd op het door Provinciale Staten geformuleerde uitgangspunt dat de luchthaven in 2035 financieel gezond dient te zijn.

Omzet in € mln. over de periode 2023-2040

*EBITDA en resultaat (€) over de periode 2023-2040**

De EBITDA daalt volgens het Businessplan in 2024 naar € 0,65 mln. en stijgt vervolgens in de periode 2025-2040 naar € 24 mln. Omdat MAA een kapitaalintensieve onderneming is, waarbij derhalve significante afschrijvingen zijn, is er sprake van een negatief resultaat in de periode 2023 t/m 2027. De verwachting is dat de luchthaven in 2027 operationeel break-even draait. In de jaren daaropvolgend wordt verder geïnvesteerd om de toekomstbestendige en duurzame luchthaven te realiseren. In 2023 laat het Businessplan een piek in resultaat en net-margin zien als gevolg van de incidentele inhaal NEDAB (ad € 10,9 mln.), welke een bate vormt**.

*** Bovenstaande (2e) tabel geeft de EBITDA weer. De EBITDA weerspiegelt het resultaat van de vennootschap voor aftrek van rente, afschrijvingen en belastingen. Het resultaat betreft het resultaat voor belastingen. Beide oranjelijnen geven bedragen weer in €'s** (zie linker verticale as). **De net-margin betreft de verhouding tussen het resultaat gedeeld door omzet, uitgedrukt in % (zie rechter verticale as).**

**** In tegenstelling tot deze tekst uit het Businessplan, is de incidentele inhaal NEDAB in 2023 niet afgeroepen.**

Stand van zaken per 1 juli 2025

In de geconsolideerde jaarrekening van de provinciale deelneming NV HBLM worden MAA BV en MAABI BV als 100% groepsmaatschappijen van NV HBLM aangemerkt. De jaarstukken 2024 zijn in de AvA van 16 juni 2025 vastgesteld. Hieronder worden de geconsolideerd Winst- en Verliesrekening en de geconsolideerde Balans 2024 weergegeven, inclusief de vergelijkende cijfers over 2023 en voorzien van een nadere duiding.

Winst- en verliesrekening

De jaarrekening 2024 sluit met een negatief netto resultaat van € 11,5 mln. (2023: negatief € 6,789 mln.). Het exploitatieresultaat (Ebitda) 2024 komt uit op negatief € 6,3 mln. (EBITDA: opbrengsten -/- bedrijfslasten +/+ afschrijvingen). In 2023 was dit negatief € 4,6 mln. In onderstaande tabel is de winst- en verliesrekening 2024 weergegeven met daarnaast ter vergelijking de cijfers over 2023. De belangrijkste afwijkingen worden nader toegelicht.

Tabel 1: Winst- en verliesrekening NV HBLM 2024

Geconsolideerde Winst-en-verliesrekening (x € 1.000)		
	2024	**2023**
Netto omzet	*16.857*	*13.099*
Overige bedrijfsopbrengsten	*5.500*	*6.141*
Som der bedrijfsopbrengsten	**22.357**	**19.240**
Personeelskosten	*-20.154*	*-15.665*
Overige bedrijfskosten	*-8.483*	*-8.136*
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	*-3.370*	*-3.213*
Som der bedrijfslasten	**-32.007**	**-27.013**
Financiële baten en lasten	***-1.823***	***-1.359***
Resultaat voor belastingen	**-11.473**	**-9.132**
Belastingen	*-30*	*2.342*
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	–	–
Netto resultaat	**-11.503**	**-6.789**

De groei van de netto omzet in 2024 van € 3,75 mln. komt voort uit toename uit afhandelingsgelden op trucking-activiteiten (plus € 3,0 mln.) en parkeergelden van zowel vliegtuigen als passagiers (plus € 1 mln.) en een afname van landingsgelden (minus € 0,3 mln.). De overige bedrijfs-opbrengsten van € 5,5 mln. betreft de NEDAB-bijdrage van de Provincie.

De toename van de personeelskosten in 2024 komt enerzijds voort uit de toename in uitzendkrachten in verband met de toename in trucking-activiteiten (een plus van 35 uitzendkrachten t.o.v. 2023) en anderzijds uit een sterke autonome loonstijging binnen de CAO voor de beveiligingssector. Het gemiddeld aantal medewerkers in loondienst was met 184,3 fte in 2024 lager dan de gemiddeld 186,9 fte in 2023. De overige bedrijfskosten zijn in 2024 met circa € 0,35 mln. hoger dan in 2023. Naast enkele kleine plussen en minnen in de typen bedrijfskosten, komt de stijging vrijwel volledig voort uit een stijging van de onderhoudskosten voor de verwerking van PFAS-gronden. Hiermee werd tot 2024 in de budgetten geen rekening gehouden.

Financiële balans

Onderstaand is de balans per ultimo 2024 weergegeven met daarbij ter vergelijking cijfers over 2023. De belangrijkste afwijkingen worden nader toegelicht.

Tabel 2: Financiële balans NV HBLM 2024

Geconsolideerde Balans per 31 december (x € 1.000)		
	2024	**2023**
Vaste activa		
Materiële vaste activa	*54.999*	*48.328*
Financiële vaste activa	*2.342*	*2.342*
	57.341	*50.670*
Vlottende activa		
Voorraden	–	*53*
Vorderingen	*9.706*	*10.491*
Liquide middelen	*5.240*	*15.708*
	14.946	26.252
Balanstotaal	**72.287**	**76.922**
Groepsvermogen	*21.982*	*25.742*
Voorzieningen	*430*	*35*
Langlopende schulden	*42.608*	*43.557*
	65.020	*69.334*
Kortlopende schulden	*7.267*	*7.588*
Balanstotaal	**72.287**	**76.922**

Activa:
De materiële vaste activa zijn in 2024 met € 7,7 mln. toegenomen ten opzichte van 2023. De voornaamste mutaties hierin zijn investeringen in Baan en platformen (€ 2,0 mln.), Bedrijfsgebouwen en -terreinen (€ 7,7 mln.) en de reguliere jaarlijkse afschrijvingen (€ 3,4 mln.).

De onderneming heeft ultimo 2024 € 5,24 mln. aan liquide middelen (2023: 15,71 mln.) De daling komt voor € 7,79 mln. voort uit de kasstroom van de operationele activiteiten en voor het overige uit het verschil tussen de investeringen en de financiering daarvan. In 2025 verwacht de deelneming (in de financiële activiteiten) een rekening-courantlening van BPMAA BV groot € 5,5 mln. terug te ontvangen.

Passiva:
Ten opzichte van 2023 daalt het eigen vermogen (groepsvermogen) in 2024 met € 3,76 mln. Dit is het verschil tussen het negatief netto resultaat van € 11,5 mln. en de agiostortingen van € 7,7 mln. door Provincie Limburg ten behoeve van achterstallig onderhoud.

In 2024 is een voorziening grondherstel van € 430.000 getroffen ten behoeve van verwachte verplichtingen ten aanzien van nog te saneren PFAS-gronden (voorafgaand aan mogelijke grondwerken).

Op de langlopende schulden is in 2024 voor € 950.000 afgelost. Dit betreft een aflossing op een oude restantlening van Rabobank van jaarlijks € 250.000 (tot kwartaal 1 2027) en de aflossingen aan de Provincie. De (huur van) Cargoloods Oost van de Provincie wordt op de balans van HBLM als financial lease aangemerkt en derhalve ook tot de langlopende schuld gerekend.

Rentabiliteit

~~Uit bovenstaande tabellen blijkt dat MAA in 2023 en 2024 een netto verlies van € 6,8 miljoen respectievelijk € 11,5 miljoen heeft gerealiseerd. Deze verliezen zijn groter dan in het businessplan 2022 waren voorzien. De rentabiliteit op het totaal vermogen (RTV) bedraagt over deze jaren –9% respectievelijk –13%. Met andere woorden: MAA heeft in 2023 en 2024 geen positief rendement op het geïnvesteerde vermogen gegenereerd.~~

Stand van zaken per 1 januari 2026

Een update van de financiële stand van zaken van de luchthaven ultimo 2025 wordt opgenomen in volgende voortgangsrapportage na de publicatie van de jaarrekening 2025.
Voor een toelichting op de financiering van de vennootschap per 31/12/2024 wordt verwezen naar de gepubliceerde jaarrekening 2024.

Reflectie Gedeputeerde Staten op stand van zaken realisatie doelstelling C3

Gedeputeerde Staten constateren dat de ontwikkeling van de financiële resultaten achterblijft bij de uitgangspunten uit het Businessplan 2022. Hoewel de doelstelling van een financieel gezonde luchthaven pas voor 2035 is voorzien, kan op basis van de huidige inzichten niet met zekerheid worden vastgesteld of deze doelstelling binnen de beoogde termijn zal worden gerealiseerd.

Als aandeelhouder hebben Gedeputeerde Staten de bestuurder, de Raad van Commissarissen en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van NV HBLM kritisch bevraagd op de achterblijvende financiële ontwikkeling en aangedrongen op het treffen van passende maatregelen om de financiële prestaties van de luchthaven, binnen de door Provinciale Staten gestelde kaders, structureel te verbeteren.

Geconsolideerd Kasstroomoverzicht 2024

(x € 1.000)	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	-9.650	-5.431
Aanpassingen voor:		
Vennootschapsbelasting	-30	-2.342
Financiële baten en lasten	-1.823	-1.359
Afschrijvingen materiële vaste activa en gealloceerde subsidie	3.297	3.213
Veranderingen in het werkkapitaal:		
Mutatie voorraden	53	58
Mutatie vorderingen	785	745
Mutatie kortlopende schulden	-817	-1.270
Mutatie voorzieningen	395	-37
Kasstroom uit operationele activiteiten	**-7.790**	**-6.423**
Kasstroom uit investeringen		
Investeringen in materiële vaste activa	-9.670	-27.389
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	-
Investeringen in financiële vaste activa	-	-
Desinvesteringen in financiële vaste activa	-	1.284
Kasstroom uit investeringen	**-9.670**	**-26.105**
Kasstroom uit financiële activiteiten		
Storting aandelenkapitaal	-	30
Storting agio	7.744	4.170
Dividend betaald aan aandeelhouder	-	-1.316
Ontvangen leningen	74	35.249
Aflossing leningen	-826	-480
Kasstroom uit financiële activiteiten	**6.992**	**37.653**
Totaal kasstroom	**-10.468**	**5.126**
Saldo liquide middelen begin boekjaar	15.708	10.582
Saldo liquide middelen ultimo boekjaar	5.240	15.708
Mutatie	**-10.468**	**5.126**
Delta	-	-

7. Visie Gedeputeerde Staten

Stoplichten

Hieronder hebben Gedeputeerde Staten door middel van ‘stoplichten’ aangeven hoe zij de ontwikkelingen op MAA en in het bijzonder de stand van zaken per sub-thema beoordelen. Omdat de doelen van bepaalde sub-thema’s de nodige jaren vooruit in de tijd liggen en zich nog tal van ontwikkelingen kunnen voordoen die op het realiseren van de doelen van invloed kan zijn, kan niet worden volstaan met drie kleuren (behaald, nog niet behaald en niet behaald). Om die reden is de volgende codering gebruikt.

Doel behaald	
Geen indicatie dat doel (op termijn) niet wordt behaald	
Op dit moment is nog niet duidelijk of lange termijn doel wel of niet wordt behaald	
Indicatie dat doel (op termijn) niet wordt behaald	
Doel niet behaald	

Gebaseerd op de door de luchthaven aangereikte stand van zaken informatie die op onderdelen nader door MAA is toegelicht, zijn naar de mening van Gedeputeerde Staten voor de acht sub-thema's de volgende standen van de 'stoplichten' van toepassing.

A. Duurzame luchthaven

A1	**Het aantal ernstig gehinderden in fases te verlagen.**	
A2	**Het verduurzamen van de grondgebonden activiteiten.**	
A3	**Het verduurzamen van het vliegverkeer (e-Aviation).**	

B. Omgevingsbewuste luchthaven

B1	**Verbeteren van omgevingsmanagement richting stakeholders.**	
B2	**Uitfaseren meest vervuilende en geluidsproducerende toestellen.**	

C. Toekomstbestendige luchthaven

C1	**Vastgoed (ontwikkeling en beheer) betrekken bij de exploitatie.**	
C2.1	**Groei van passagiers~~- en cargovluchten~~**	
C2.2	**Groei van cargovluchten**	
C3	**Financieel gezond in 2035.**	

Toelichting

~~Gedeputeerde Staten constateren dat de ontwikkeling van MAA achterblijft bij de in het Businessplan 2022 beschreven groei. Gedeputeerde Staten volgen de ontwikkelingen nadrukkelijk en hebben hun zorgen hierover opnieuw indringend kenbaar gemaakt aan de Raad van Commissarissen en de bestuurder van NV HBLM. Ook wordt dit besproken met medeaandeelhouder RSG. Tegelijkertijd zien Gedeputeerde Staten aanknopingspunten voor herstel doordat MAA verlieslatende activiteiten beëindigt, nieuwe maatschappijen aantrekt en strikt stuurt op de verhouding tussen kosten en baten. Op die manier wordt er gewerkt aan een structurele gezondere basis.~~

~~Onder subthema C3 is reeds opgemerkt, dat de verwachting is dat de luchthaven in 2027 operationeel break-even (EBITDA) zal draaien en dat in de daaropvolgend jaren verder zal worden geïnvesteerd om de beoogde transitie naar een toekomstbestendige en duurzame luchthaven te maken. Gedeputeerde Staten gaan hier nog steeds vanuit.~~

~~In de besloten vergadering van de Statencommissie ESA op 14 februari 2025 heeft de CEO van NV HBLM Provinciale Staten zijn visie gegeven op de oorzaken / achtergronden van de achterblijvende cijfers en aangegeven langs welke lijnen en met welke ingrepen hij verwacht dat de groei van MAA kan worden bewerkstelligd. Gelet op de geheimhouding die rust op het besprokene in dat overleg, kunnen Gedeputeerde Staten op deze plaats hier niets over melden.~~

~~Zoals de heer Meijs op diverse momenten, ook in het openbaar, heeft aangegeven acht hij de in het Businessplan 2022 voor het jaar 2030 genoemde doelstellingen haalbaar. Deze mening is hij nog steeds toegedaan.~~

~~Gedeputeerde Staten zijn daarmee van mening dat er thans geen aanleiding is om het Businessplan 2022 bij te stellen. Uiteraard blijven Gedeputeerde Staten, in de rol van aandeelhouder, met de bestuurder en de Raad van Commissarissen van NV HBLM in gesprek over de actuele situatie bij de luchthaven en de maatregelen die moeten worden getroffen om het tij te keren en de voor 2030 genoemde doelstellingen te kunnen realiseren. Daarbij gaat het niet alleen om het behalen van de bedrijfseconomische doelen, maar ook over de doelstellingen op het vlak van duurzaamheid en omgevingsbewustzijn zoals deze door Provinciale Staten zijn geformuleerd.~~

~~Gedeputeerde Staten onderkennen dat de situatie bij MAA niet van vandaag op morgen zodanig zal veranderen dat de luchthaven op korte termijn in overeenstemming met het businessplan uit 2022 wordt geëxploiteerd. Dat kost tijd en vergt een goede strategische koers. Beide aandeelhouders hebben het vertrouwen dat MAA hierin de juiste stappen zet.~~

Gedeputeerde Staten constateren dat de ontwikkeling van Maastricht Aachen Airport op onderdelen achterblijft bij de ambities uit het Businessplan 2022. Dit geldt met name voor de ontwikkeling van de passagiers- en cargovolumes en de financiële resultaten. Tegelijkertijd constateert het College dat op andere onderdelen, zoals duurzaamheid, omgevingsmanagement en de uitvoering van het achterstallig onderhoud, voortgang wordt geboekt en de luchthaven uitvoering geeft aan de in het Businessplan opgenomen activiteiten.

Gedeputeerde Staten benadrukken dat het realiseren van een financieel gezonde, duurzame en toekomstbestendige luchthaven een langjarige opgave is. Dit beeld wordt door medeaandeelhouder RSG onderschreven. Daarbij constateert het College dat het verkrijgen van het luchthavenbesluit meer tijd vergt dan eerder voorzien en dat de ontwikkeling van e-aviation minder snel verloopt dan in 2022 werd aangenomen. Deze factoren hangen samen met externe ontwikkelingen en besluitvormingsprocessen, waaronder nationale vraagstukken (zoals stikstof), de voortgang van technologische ontwikkelingen en het tempo van certificering van nieuwe vliegtuigen. Deze zaken hebben impact op de ontwikkelsnelheid en daarmee de resultaten van MAA.

Gedeputeerde Staten vervullen ten aanzien van de deelneming MAA een actieve aandeelhoudersrol. Zij hebben de achterblijvende resultaten nadrukkelijk aan de orde gesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de bestuurder, de Raad van Commissarissen en medeaandeelhouder RSG kritisch bevraagd op de voortgang van het Businessplan 2022. Daarbij heeft het College aangedrongen op het treffen van passende maatregelen om de prestaties van de luchthaven, binnen de door Provinciale Staten gestelde kaders, structureel te verbeteren. Gedeputeerde Staten blijven de uitvoering van deze maatregelen nauwgezet volgen en voeren hierover periodiek overleg met de bestuurder, de RvC en medeaandeelhouder RSG.

Eind 2025 heeft het College toegezegd Provinciale Staten vertrouwelijk te informeren over onderwerpen die in de AvA en met de RvC en de bestuurder van NV HBLM worden besproken. Ter uitvoering hiervan wordt een mededeling portefeuillehouder met vertrouwelijke bijlage voorbereid. Deze wordt, na afstemming met onder meer medeaandeelhouder RSG, onder oplegging van geheimhouding met Provinciale Staten gedeeld.

8. Risico’s

In deze paragraaf worden de belangrijkste risico's voor de provincie als aandeelhouder van NV HBLM beschreven. Het gaat hierbij om potentiële bedreigingen die zowel op financieel, sociaal-maatschappelijk als bestuurlijk vlak invloed kunnen hebben op de beleidsvoering en ontwikkeling binnen de regio. Door inzicht te bieden in deze risico's, wordt het voor de provincie mogelijk om tijdig maatregelen te treffen en zo negatieve gevolgen voor de inwoners, infrastructuur en economische stabiliteit te beperken.

Omdat in de analyse van de Statenonderzoeker bij de VGR2 is aangegeven dat de beschrijving van risico’s en beheersmaatregelen onvoldoende is, is in deze VGR3 gepoogd hier nadere invulling aan te geven. Het is de bedoeling om hier in VGR4 (peildatum 1 juli 2026) nog verdere stappen in te zetten.

Kans	Impact				
	Zeer klein	Klein	Matig	Aanzienlijk	Ernstig
Zeer waarschijnlijk					
Waarschijnlijk					
Mogelijk			7		
Onwaarschijnlijk			1	4 5 6	
Zeer onwaarschijnlijk			3		2

Belangrijkste risico’s voor Provincie Limburg		
	Omschrijving risico (oorzaak / gevolg)	**Toelichting beheersmaatregelen**
1.	Provinciale voorwaarden om MAA de transitie te laten doormaken naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven wordt niet behaald, omdat één of meer van de doelen die MAA zich in het kader van het Businessplan 2022 zelf heeft gesteld niet worden gerealiseerd. Het is primair de taak en verantwoordelijkheid van de bestuurder van MAA om de doelstellingen van de onderneming te realiseren. Indien de onderneming daar niet in slaagt, dan kan dit terugslaan op de Provincie. Bij het in 2022 genomen besluit om de luchthaven niet te sluiten, heeft de Provincie het commitment naar de omgeving uitgesproken dat de luchthaven een transitie zou doormaken. ~~Indien MAA niet de transitie maakt en de in het Amendement 145 gestelde voorwaarden niet in~~	In de rol van aandeelhouder van NV HBLM monitoren Gedeputeerde Staten periodiek de voortgang van de realisatie van het Businessplan 2022 en de daarin vervatte doelstellingen. Ook volgen Gedeputeerde Staten meer in zijn algemeenheid de ontwikkeling van de luchthaven. Indien de ontwikkelingen of omstandigheden daar aanleiding toe geven, spreken Gedeputeerde Staten (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM daarop aan. Daarbij wordt niet alleen stil gestaan bij de inhoudelijke voortgang van de transitie, maar ook op de planning en de mate waarin tussentijdse doelstellingen tijdig worden gerealiseerd. Indien sprake is van wezenlijke afwijkingen, maken

	~~acht worden genomen, zal dit ertoe leiden dat de Provincie als 'onbetrouwbare overheid' worden aangemerkt~~. Indien deze transitie niet wordt gerealiseerd, wordt niet voldaan aan de in 2022 door Provinciale Staten gestelde kaders. De impact van het niet behalen van de in 2022 gestelde doelen wordt als aanzienlijk beoordeeld. De mate van impact is mede afhankelijk van de aard en omvang van de afwijking, bijvoorbeeld of deze betrekking heeft op de financiële prestaties en exploitatie van de luchthaven, dan wel op maatschappelijke en omgevingsdoelen, zoals duurzaamheid, hinderbeperking en de relatie met de omgeving. Dit kan doorwerken in het vertrouwen in de Provincie en het maatschappelijk draagvlak voor de luchthaven.	Gedeputeerde Staten tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) met de vennootschap nadere afspraken over bijsturing en herstelmaatregelen. Voorts maken Gedeputeerde Staten in hun rol als aandeelhouder (via de RvC) afspraken over de beschikbaarheid en kwaliteit van sturingsinformatie, zodat tijdig inzicht bestaat in de voortgang en afwijkingen, en daar met de RvC en bestuurder over kan worden gesproken. De Provincie heeft een ruim voldoende risicoreserve opgenomen in de Risicoreserve Instrumentarium Sturing in Samenwerking om eventuele financiële tegenvallers van haar deelneming in NV HBLM op te kunnen vangen.
2.	~~De doelen die de onderneming zich in het Businessplan 2022 heeft gesteld worden geheel of gedeeltelijk niet behaald waardoor mogelijke een heroverweging plaats zal vinden door beide aandeelhouders. Indien die afweging tot het besluit leidt dat de luchthaven dient te worden gesloten, leidt dit tot verlies van een infrastructurele voorziening die van regionaal en nationaal belang is.~~ De doelen die de onderneming zich in het Businessplan 2022 heeft gesteld worden geheel of gedeeltelijk niet behaald. Dit kan onder meer het gevolg zijn van achterblijvende operationele prestaties, veranderende marktomstandigheden of het uitblijven van de beoogde ontwikkeling richting een financieel gezonde exploitatie. Hierdoor kan het perspectief op een duurzame en toekomstbestendige luchthaven onder druk komen te staan. De impact van dit risico wordt als aanzienlijk beoordeeld.	In onze rol van aandeelhouder van NV HBLM monitoren GS periodiek de voortgang van de realisatie van het Businessplan 2022 en de daarin vervatte doelstellingen. Ook volgen GS meer in zijn algemeenheid de ontwikkeling van de luchthaven. Indien de ontwikkelingen of omstandigheden daar aanleiding toe geven, spreken Gedeputeerde Staten (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM daarop aan.
3.	Op dit moment lopen procedures in het kader van de vaststelling van een Luchthavenbesluit, de besluitvorming ten aanzien van het PIP Proefdraaien en de verlening van de daarvoor benodigde Wnb-vergunning en de Omgevingsvergunning activiteit milieu.	In onze rol van aandeelhouder van NV HBLM monitoren Gedeputeerde Staten periodiek de voortgang van de besluitvorming over het Luchthavenbesluit, het PIP Proefdraaien, de Wnb-vergunning en de Omgevingsvergunning activiteit

	Wanneer één of meer van deze trajecten vertraging oplopen of wanneer de besluiten niet van kracht worden, dan kan dit doorwerken in het behalen van de doelstellingen die de onderneming zich heeft gesteld en daarmee van invloed zijn op het behalen van de provinciale doelstelling van het Groot project 'Transitie MAA'. De impact van dit risico is afhankelijk van de duur en uitkomst van de procedures en wordt als aanzienlijk beoordeeld, voor zover deze procedures de uitvoering van het businessplan en de verdere ontwikkeling van de luchthaven beperken.	milieu. Indien de voortgang achterblijft spreken Gedeputeerde Staten (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM hierop aan. Middels de P&C Cyclus en de rapportages in het kader van de Regeling Grote projecten worden Provinciale Staten periodiek over de stand van zaken geïnformeerd. Gedeputeerde Staten monitoren de voortgang van de procedures en schakelen waar nodig met de relevante stakeholders zoals MAA, gemeenten en het ministerie.
4.	Voor de doelstelling 'een toekomstbestendige luchthaven' is het belangrijk dat de luchthaven op termijn financieel gezond is. Risico is dat alvorens dit bereikt wordt kapitaalverlies kan optreden of dat er meer middelen benodigd zijn. Het risico voor de Provincie zit in de gedeeltelijke afwaardering van de deelneming op haar balans. ~~Ook gedane investeringen hebben dan geen waarde meer.~~ ~~De Provincie heeft haar belang in NV HBLM in haar balans gewaardeerd voor € 23,7 mln., en hier tegenover voor mogelijke (afwaarderings-) risico's een risicoreserve gevormd van € 15,2 mln..~~ Dit risico kan zich voordoen indien de ontwikkeling richting een duurzaam financieel perspectief, waaronder het bereiken van break-even, langer duurt dan voorzien of niet wordt gerealiseerd. De impact op de Provincie is boekhoudkundig van aard en kan met behulp van voldoende risicoreservering en (indien dat aan de orde mocht komen) met een voorziening tijdig voldoende worden ondervangen.	In onze rol van aandeelhouder van NV HBLM monitoren Gedeputeerde Staten periodiek de voortgang van de realisatie van het Businessplan 2022 ~~en de daarin vervatte doelstellingen.~~ Indien de financiële ontwikkelingen of omstandigheden daar aanleiding toe geven, spreken Gedeputeerde Staten (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM daarop aan en aangedrongen op maatregelen om bij te sturen. De Provincie heeft een ruim voldoende risicoreserve opgenomen in de Risicoreserve Instrumentarium Sturing in Samenwerking om eventuele financiële tegenvallers van haar deelneming in NV HBLM op te kunnen vangen.
5.	De Provincie loopt het risico dat de rente en aflossingen op de verstrekte leningen niet of niet geheel kunnen worden terugbetaald.	In onze rol van aandeelhouder van NV HBLM monitoren GS periodiek de voortgang van de realisatie van het Businessplan 2022 en de daarin vervatte

	Aan alle rente- en aflossingsverplichtingen is per 1 ~~juli~~ januari 202~~5~~6 voldaan. Het maximale risico dat de provincie loopt betreft het niet terugontvangen van de uitstaande hoofdsommen. Per 1 januari 202~~5~~6 ~~bedragen deze in totaliteit: € 36,0~~ is de restant nominale hoofdsom op beide leningen ca. € 35,0 mln. De impact is financieel van aard en beheersbaar.	doelstellingen. Indien de financiële ontwikkelingen of omstandigheden daar aanleiding toe geven, spreken GS (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM daarop aan. Het risico wordt gemitigeerd door voldoende risicoreserve aan te houden voor de verstrekte hoofdsom. De risicoreservering op deze specifieke leningen, als ook op portefeuilleniveau van de gehele lening-portefeuille met geldleningen, is toereikend om eventuele verliezen op te kunnen vangen. Verder ontvangt de Provincie een marktconforme rente ter compensatie van voornoemd risico.
6.	De realisatie van de doelstellingen uit het Businessplan 2022 is mede afhankelijk van een constructieve samenwerking tussen de aandeelhouders van NV HBLM. Indien deze samenwerking onder druk komt te staan of onvoldoende leidt tot gezamenlijke besluitvorming en uitvoering, kan dit gevolgen hebben voor de strategische ontwikkeling van de luchthaven en daarmee voor de voortgang van de transitieopgave. De impact van dit risico is afhankelijk van de duur en de mate waarin dit het geval is.	Gedeputeerde Staten onderhouden in hun rol als aandeelhouder periodiek overleg met medeaandeelhouder Schiphol over de uitvoering van het Businessplan 2022. Indien ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, treden partijen in overleg en worden waar nodig aanvullende afspraken gemaakt.
7.	Wisselingen in het bestuur of onvoldoende uitvoeringskracht binnen de organisatie kunnen leiden tot verminderde bestuurlijke en operationele stabiliteit, waardoor vertraging ontstaat in de uitvoering van het Businessplan 2022. De impact van dit risico is afhankelijk van de duur en de mate waarin de continuïteit en uitvoeringskracht van de organisatie worden geraakt.	In onze rol van actieve aandeelhouder van NV HBLM houden Gedeputeerde Staten via de RvC toezicht op de continuïteit en kwaliteit van het bestuur en de organisatie. Indien ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, spreken Gedeputeerde Staten (via de RvC) de vennootschap aan op de borging van voldoende uitvoeringskracht en stabiliteit binnen de organisatie. Tevens zal de Provincie als aandeelhouder in dergelijke situaties een nadrukkelijk verzoek op medeaandeelhouder doen om vanuit de Schiphol organisatie en/of netwerk bij te dragen aan concrete oplossingen.

Middels de P&C Cyclus en de rapportages in het kader van de Regeling Grote projecten worden Provinciale Staten periodiek over de stand van zaken en het zich al dan niet optreden van genoemde risico's geïnformeerd.

9. Inzet provinciale middelen

Onderstaande tabel geeft de inzet en besteding van provinciale middelen voor Maastricht Aachen Airport weer. Het budget "achterstallig onderhoud" is door Provinciale Staten beschikbaar gesteld op 2 juni 2022 en 16 december 2022, in totaal € 70 mln. en bestaat uit de eerste 3 componenten zoals opgenomen in de tabel. ~~Het achterstallig onderhoud wordt uitgevoerd door MAABI BV (dochtervennootschap van NV HBLM) en de bijdragen gaan dan ook naar die vennootschap. Dit geldt ook voor de jaarlijkse NEDAB bijdrage; mede ter dekking van de kosten van MAA.~~ De in 2023 en 2024 uitgeboekte bedragen zijn rechtstreeks aan MAABI BV gedaan, de 100% dochtervennootschap van de provinciale deelneming NV HBLM die effectief uitvoering geeft aan het beheer en onderhoud op de luchthaven. Sinds 2025 worden de bedragen direct uitgeboekt aan de provinciale deelneming NV HBLM. Deze wijziging was op verzoek van het bestuur van HBLM en is in lijn met de per medio 2023 gewijzigde governance-structuur waarbij HBLM de gehele groep aanstuurt. HBLM voert het bestuur over MAABI BV (en MAA BV). ~~Tot slot zijn ook b~~Beide geldleningen zijn ~~rechtstreeks~~ contractueel aan MAABI verstrekt, ~~aangezien deze nodig waren voor de financiering van infrastructurele werken, waaronder de renovatie van de start- en landingsbaan~~ waardoor de periodieke rente- en aflossingsverplichtingen van MAABI (en niet van HBLM) ontvangen blijven worden. Ook voor de huur van de Cargoloods Oost blijft de Provincie de huurpenningen periodiek van MAABI ontvangen Het totaal aan geconsolideerde inkomsten van de HBLM-groep (HBLM, MAABI en MAA) is eveneens als tabel hieronder opgenomen.

~~Provincie Limburg ontvangt ook inkomsten vanuit MAABI BV, enerzijds voor de verhuur van Cargoterminal Oost welke eigendom is van Provincie Limburg en anderzijds rentevergoedingen voor de verstrekte geldleningen. Deze inkomsten zijn eveneens opgenomen in onderstaande tabellen.~~

Onderstaande budgetten worden bewaakt binnen de P&C cyclus van de Provincie en aanvullende rapportage vindt plaats middels de Voortgangsrapportages.

Financieel overzicht Maastricht Aachen Airport

Naam	Beschikbaar	Uitbetaald (per 1-7-2025)	Uitbetaald (per 1-1-2026)	Restant budget (per 1-1-2026)	Restant budget achter-stallig onderhoud (per 1-1-2026)	PS-besluit
Achterstallig onderhoud (dekking eenmalige (inhaal) NEDAB	€ 10.900.000	€ 2.180.000 ~~0~~	€ 4.360.000 ~~2.180.000~~	€ 0	€ 6.540.000 ~~8.720.000~~	16-12-2022
Achterstallig onderhoud (agiokapitaal)	€ 23.900.000	€ 12.481.449 ~~7.743.949~~	€ 17.218.949 ~~12.481.449~~	€ 0	€ 6.681.051 ~~11.418.551~~	02-06-2022 16-12-2022
Achterstallig onderhoud (lening)	€ 35.200.000	€ 35.200.000	€ 35.200.000	€ 0	€ 0	02-06-2022
NEDAB 2025 (jaarlijks € 5,5 mln.)	€ 5.500.000	€ 2.750.000 ~~0~~	€ 5.500.000 ~~2.750.000~~	€ 0 ~~2.750.000~~		02-06-2022 16-12-2022
Vortex schade	€ 133.000	€ 0	€ 0-	€ 133.000		n.v.t.
Bijdrage aan Stichting Beheer Omgevingsfonds MAA (2023 t/m 2027)	€ 8.750.000	€ 2.453.440 ~~851.840~~	€ 2.453.440 ~~1.601.600~~	€ 6.296.560		16-12-2022
Revolverende uitbreidings-investeringen luchthaven MAA	€ 13.000.000	€ 7.905.411	€ 7.905.411	€ 5.094.589		16-05-2014 09-10-2015
Bijdragen van de gemeenten Beek, Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen*	€ 6.000.000	€2.400.000	€ 2.400.000	€ 3.600.000		n.v.t.
Lening MAABI (aanleg platform)	€ 2.000.000	€ 2.000.000	€ 2.000.000	€ 0		16-05-2014 09-10-2015
Bijdrage beveiligings- en omgevingsmaatregelen	€ 1.900.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 400.000		13-12-2019
Totaal restant budget Achterstallig onderhoud t.b.v. transitie MAA					***€ 13.221.051*** ~~***20.138.551***~~	***16-12-2022***

~~**** Provincie heeft € 5.900.000 van gemeenten ontvangen. Hiervan is reeds € 2.400.000 ten gunste van MAA gekomen.***~~

Inkomsten voor Provincie Limburg vanuit MAA

Naam		Ontvangen (per 1-7-2025)	Ontvangen (per 1-1-2026)	PS-besluit
Huur ontvangsten Cargoterminal Oost (~~Totaal~~ Cumulatief vanaf 1-1-2023 excl. BTW)		€ 1.431.410 ~~1.136.920~~	€ 1.725.899 ~~1.431.410~~	9-10-2015
Rente ontvangsten geldleningen (~~Totaal~~ Cumulatief vanaf 1-1-2023)		€ 2.693.650 ~~2.058.180~~	€ 3.353.663 ~~2.693.650~~	16-05-2014 09-10-2015
Totale ontvangsten (Cumulatief vanaf 1-1-2023)		€ 4.125.060 ~~3.195.100~~	€ 5.079.562 ~~4.125.060~~	n.v.t.

NB: Cargoloods Oost is op 28 december 2015 door Provincie Limburg gekocht voor een bedrag van € 7,55 mln. en wordt sindsdien onder marktconforme condities aan MAABI BV verhuurd, waarbij de huurprijs jaarlijks wordt geïndexeerd.

Verstrekte provinciale geldleningen

Er zijn twee leningen aan MAABI BV verstrekt. Bij de eerste lening (verstrekt in 2016) wordt de annuïteit (rente en aflossing) op de laatste dag van elk kalenderjaar ontvangen. Bij de tweede lening (verstrekt in 2023 ten behoeve van de baanrenovatie) wordt de annuïteit (rente en aflossing) per elk kwartaal ontvangen. De annuïteiten zijn tijdig ontvangen en er zijn geen achterstanden in de te ontvangen rente en aflossing.

De belangrijkste gegevens van beide leningen zijn hieronder opgenomen:

Omschrijving	Bedrag
Datum verstrekte lening: 23 maart 2016	
Doel: Investering in een platform voor de luchtzijdige ontsluiting van de cargoterminal.	
Oorspronkelijke nominale hoofdsom lening	€ 2.000.000
Kenmerken: Looptijd: 25 jaar Aflossingsvorm: annuïtair (per jaar, op 31 december); Rente 4,22%, 25 jaar vast;	
Annuïteit (rente + aflossing) per jaar	€ 131.018
Restant hoofdsom per 1 januari 2026	€ 1.467.119 ~~1.536.282~~

Omschrijving	Bedrag
Datum verstrekte lening: 12 mei 2023	
Doel: financiering achterstallig onderhoud.	
Oorspronkelijke hoofdsom lening	€ 35.200.000
Kenmerken: Looptijd: 30 jaar Aflossingsvorm: annuïtair (per kwartaal, met ingang van 1 oktober 2023); Rente 3,51%, 30 jaar vast; Totaal aan annuïteiten € 1.902.252 per jaar (per kwartaal te ontvangen).	
Annuïteit (rente + aflossing) per kwartaal	€ 475.563
Restant hoofdsom per 1 januari 2026	€ 33.646.108 ~~34.524.442~~

10. Besluitvormingsmomenten en betrokkenheid Provinciale Staten

Besluitvormingsmomenten Provinciale Staten

Naast de producten in het kader van de reguliere P&C-cyclus (Programmabegroting, Jaarstukken, Afwijkingenrapportages, Voortgangsrapportages Regeling Grote Projecten) zijn de volgende stukken ter besluitvorming of ter kennisname voorgelegd aan PS. Als bijlage 1 is een lijst opgenomen van alle besluitvormingsmomenten vanaf 16 december 2022 tot 1 januari 2025.

Moties en toezeggingen

Met betrekking tot de luchthaven lopen op peildatum 1 januari 2025 de volgende moties en toezeggingen. De voortgang van de lopende moties en toezeggingen wordt periodiek teruggekoppeld aan Provinciale Staten via de vergadercyclus van de commissies.

	Moties	Stand van zaken
M 2948	Gewijzigd Motie 2948 Van Bijnen IJpelaar inzake Omgevingsbewuste investering (PIP proefdraaien MAA). Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om: - Het voorstel PIP proefdraaien Maastricht-Aachen airport ongeacht de dan geldende richtlijnen conform de omgevingswet voor te leggen aan Provinciale Staten - De doorrekening van de GRE 3-zijdig WEST conform toezegging 9218 voor te leggen aan Provinciale Staten bij de behandeling van het voorstel PIP Proefdraaien - Indien aan de orde andere doorgerekende alternatieve afschermingsmaatregelen voor te leggen aan Provinciale Staten - Bij de doorrekeningen tevens een aantal dekkingsvoorstellen voor te leggen aan Provinciale Staten - Zo snel als mogelijk te starten met de gesprekken met alle betrokken partners om de omgevingsbewuste investering dekkend te krijgen.	25-09-2024 Behandeling kan geschieden nadat de minister van LVVN de definitieve Wnb-vergunning heeft verleend. 12-11-2024 Op 29 oktober 2024 is een MPH aan PS gestuurd waarin is aangegeven dat LVVN een nieuwe vergunning wet Natuurbescherming ter visie zal leggen (GS DOC-00704993). 29-01-2025 Op 9 juli 2024 zijn PS geïnformeerd over de stand van zaken over de opvolging motie 2948 (DOC-00674503). Vanwege de relatie met de GRE-west zal ook toezegging 2924 bij de opvolging van de motie worden betrokken. https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/825c18af-afab-4c33-a75a-a1b5d087430a?documentId=7058538c-165a-41de-bad2-711d3962479a 03-04-2025 Op 9 juli 2024 zijn PS geïnformeerd over de stand van zaken over de opvolging motie 2948 (DOC-00674503).

		Op 29 oktober 2024 is een MPH aan PS gestuurd waarin is aangegeven dat LVVN een nieuwe vergunning Wet natuur-bescherming ter visie zal leggen (GS DOC-00704993) https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/be541325-7791-4789-acfe-131747a9731d?documentId=de3f806a-c249-4d0b-8f2d-882c7a77c0a9. Dat is inmiddels gebeurd. De minister heeft de Wnb-vergunning echter nog niet vastgesteld. Dit is een gevolg van het feit dat het Rijk zich beraadt op de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State op 18 december 2024 en op mogelijke oplossingen in dat kader. Eerst als de minister van LVVN de WNB-vergunning heeft afgegeven kan het PIP door PS worden behandeld en vastgesteld. Vanwege de relatie met de GRE-west zal ook T9218 bij de opvolging van de motie worden betrokken. 06-05-2025 Op 9 juli 2024 zijn PS geïnformeerd over de stand van zaken over de opvolging motie 2948 (DOC-00674503). Op 29 oktober 2024 is een MPH aan PS gestuurd waarin is aangegeven dat LVVN een nieuwe vergunning wet Natuur-bescherming ter visie zal leggen (GS DOC-00704993). Dat is inmiddels gebeurd. De minister heeft de Wnb-vergunning echter nog niet vastgesteld. Dit is een gevolg van het feit dat het Rijk zich beraadt op de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State op 18 december 2024 en op mogelijke oplossingen in dat kader. Eerst als de minister van LVVN de Wnb-vergunning heeft afgegeven kan het PIP door PS worden behandeld

		en vastgesteld. Vanwege de relatie met de GRE-west zal ook T9218 en T9596 bij de opvolging van de motie worden betrokken. 12-11-2024 Op 29 oktober 2024 is een MPH aan PS gestuurd waarin is aangegeven dat LVVN een nieuwe vergunning wet Natuurbescherming ter visie zal leggen (GS DOC-00704993). 29-01-2025: Op 9 juli 2024 is PS geïnformeerd over de stand van zaken over de opvolging motie 2948 (DOC-00674503). Vanwege de relatie met de GRE-west zal ook toezegging 2924 bij de opvolging van de motie worden betrokken. 06-05-2025 Op 9 juli 2024 zijn PS geïnformeerd over de stand van zaken over de opvolging motie 2948 (DOC- 00674503). Op 29 oktober 2024 is een MPH aan PS gestuurd waarin is aangegeven dat LVVN een nieuwe vergunning wet Natuur-bescherming ter visie zal leggen (GS DOC-00704993). Dat is inmiddels gebeurd. De minister heeft de Wnb-vergunning echter nog niet vastgesteld. Dit is een gevolg van het feit dat het Rijk zich beraadt op de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State op 18 december 2024 en op mogelijke oplossingen in dat kader. Eerst als de minister van LVVN de WNB-vergunning heeft afgegeven kan het PIP door PS worden behandeld en vastgesteld. . Vanwege de relatie met de GRE-west zal ook T9218 en T9596 bij de opvolging van de motie worden betrokken. 19-09-2025 Op 9 juli 2024 zijn PS geïnformeerd over de stand van zaken over de opvolging motie 2948 (DOC- 00674503). Op 29 oktober 2024 is een MPH aan PS gestuurd waarin is aangegeven dat LVVN een nieuwe vergunning wet

		Natuurbescherming ter visie zal leggen (GS DOC-00704993). Dat is inmiddels gebeurd. De minister heeft de Wnb-vergunning echter nog niet vastgesteld. Dit is een gevolg van het feit dat het Rijk zich beraadt op de gevolgen van de uitspraak van de Raad van State op 18 december 2024 en op mogelijke oplossingen in dat kader. Eerst als de minister van LVVN de WNB-vergunning heeft afgegeven kan het PIP door PS worden behandeld en vastgesteld. Vanwege de relatie met de GRE-west zal ook T9218 en T9596 bij de opvolging van de motie worden betrokken. 11-11-2025 Aan de colleges van B&W van omliggende gemeenten is verzocht aan te geven of zij bereid zijn een financiële bijdrage te leveren in de kosten van de GRE Maastricht Aachen Airport als bovenwettelijke maatregel. 16-12-2025 Situatie mbt de Wnb-vergunning is nog niet gewijzigd.

	Toezeggingen	Stand van zaken
~~T 9349~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe de nieuwe CEO van HBLM, die voor de zomer zal aantreden, uit te nodigen voor een kennismaking met de Statencommissie ESA eind 2024 en in een presentatie te schetsen wat in de praktijk, naast het aandeelhouderschap, de meerwaarde van Schiphol Nederland BV voor Maastricht Aachen Airport is.~~	~~26-09-2024~~ ~~Bij MP d.d. 9 juli 2024 hebben GS PS geïnformeerd over het feit dat de heer Meijs op 1 oktober 2024 aan de slag gaat als CEO van HBLM. Er wordt een kennismaking met de SC ESA voor begin 2025 ingepland.~~ ~~19-12-2024~~ ~~De kennismaking staat gepland voor de vergadering van de Statencommissie ESA op 14 februari 2025.~~ ~~31-01-2025~~ ~~De kennismaking staat geagendeerd voor de vergadering van de Statencommissie ESA op 14 februari 2025.~~

		~~14-02-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
~~T 9333~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe om een jaar na de start van het Omgevingsfonds in de voortgangsrapportage (peildatum 1 januari 2025) te rapporteren over de activiteiten die het bestuur van de stichting in 2024 heeft uitgevoerd.~~	~~26-09-2024~~ ~~In de voortgangsrapportage 'Transitie MAA' met peildatum 1 januari 2025 wordt aan deze toezegging invulling gegeven.~~ ~~12-11-2024~~ ~~In de voortgangsrapportage 'Transitie MAA' met peildatum 1 januari 2025 wordt aan deze toezegging invulling gegeven.~~ ~~31-01-2025~~ ~~In de voortgangsrapportage 'Transitie MAA' met peildatum 1 januari 2025 wordt aan deze toezegging invulling gegeven.~~ ~~28-03-2025~~ ~~Het college zal hier in het kader van de behandeling van SIS 4.0 voor alle deelnemingen nog een standpunt innemen.~~ ~~06-05-2025~~ ~~Is verwerkt. Zie Informerend stuk inzake Eerste voortgangsrapportage 'Groot Project Transitie MAA', brief GS van 8-4-2025 (GS-DOC-00739336).~~ ~~16-05-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
~~T 9271~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe dat GS zich zullen beraden over de mogelijkheid / wenselijkheid om de bedrijven op en rond de luchthaven aan te sporen om in financiële zin bij te dragen aan het 'Omgevingsfonds MAA' en dat de Statencommissie zal worden geïnformeerd over de invulling van het 'Omgevingsfonds MAA'.~~	~~26-09-2024~~ ~~Op 23 februari 2024 hebben de bestuurder en de RvC van de Stichting Omgevingsfonds in een informatiesessie voor PS een toelichting op de invulling gegeven. Daarbij is toegelicht dat men met bedrijven op en rond de luchthaven in gesprek is om te komen tot aanvullende bijdragen van deze bedrijven aan het Omgevings-fonds en dat men de hulp van de Provincie zou inroepen als dit niets zou opleveren.~~

		~~20-12-2024~~ ~~Op 23 februari 2024 hebben de bestuurder en de RvC van de Stichting Omgevingsfonds in een informatiesessie voor PS een toelichting op de invulling gegeven. Daarbij is toegelicht dat men met bedrijven op en rond de luchthaven in gesprek is om te komen tot aanvullende bijdragen van deze bedrijven aan het Omgevings-fonds en dat men de hulp van de Provincie zou inroepen als dit niets zou opleveren.~~ ~~31-01-2025~~ ~~Op 23 februari 2024 hebben de bestuurder en de RvC van de Stichting Omgevingsfonds in een informatiesessie voor PS een toelichting op de invulling gegeven. Daarbij is toegelicht dat men met bedrijven op en rond de luchthaven in gesprek is om te komen tot aanvullende bijdragen van deze bedrijven aan het Omgevings-fonds en dat men de hulp van de Provincie zou inroepen als dit niets zou opleveren.~~ ~~28-03-2025~~ ~~Op 23 februari 2024 hebben de bestuurder en de RvC van de Stichting Omgevingsfonds in een informatiesessie voor PS een toelichting op de invulling gegeven. Daarbij is toegelicht dat men met bedrijven op en rond de luchthaven in gesprek is om te komen tot aanvullende bijdragen van deze bedrijven aan het Omgevings-fonds en dat men de hulp van de Provincie zou inroepen als dit niets zou opleveren.~~ ~~11-04-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
T 9227	Gedeputeerde Satijn zegt toe Provinciale Staten te informeren over hoeveel mensen/woningen worden uitgekocht inzake het	26-9-2024

	omgevingsfonds en over het aantal gemeenten dat wel of niet participeert in de 12e Voortgangsrapportages MAA.	In de voortgangsrapportages, voor de eerste keer de rapportage met als peildatum 1 januari 2025, zal de voortgang worden gerapporteerd. 12-11-2024 Zie Statenvoorstel inzake Basisrapportage Groot Project 'Transitie MAA' met als peildatum 1 juli 2024, brief GS van 5-11-2024 (GS DOC-00701588). 18-11-2024 Afdoening is aangehouden in CIE ESA november 2024. Toezegging is opgenomen in het hierboven genoemde SV met als opmerking dat de informatie opgenomen wordt in de VGR peildatum 1-1-25. Aanhouden tot deze VGR voorligt. 31-01-2025 Zie Statenvoorstel inzake Basisrapportage Groot Project 'Transitie MAA' met als peildatum 1 juli 2024, brief GS van 5-11-2024 (GS DOC-00701588). 28-03-2025 Is verwerkt in voorliggende eerste voortgangsrapportage bij onderdeel 2 ‘Stand van zaken Omgevingsfonds’. 06-05-2025 Is verwerkt in eerste voortgangs-rapportage bij onderdeel 2 ‘Stand van zaken Omgevingsfonds’. Zie Informerend stuk inzake Eerste voortgangsrapportage ‘Groot Project Transitie MAA’, brief GS van 8-4-2025 (GS DOC-00739336). 29-08-2025 Uitgevoerd.
T 9218	De kosten van een 3-zijdige GRE aan de A2-kant van de luchthaven zullen in het kader van de procedure van het ‘PIP Proefdraaien’ nader worden gespecificeerd.	24-09-2024 Behandeling van het PIP Proefdraaien kan geschieden nadat de minister van LVVN de definitieve Wnb-vergunning heeft verleend.

		20-12-2024 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GS DOC-00704993). 31-01-2025 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GS DOC-00704993) https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/be541325-7791-4789-acfe-131747a9731d?documentId=de3f806a-c249-4d0b-8f2d-882c7a77c0a9 2-4-2025 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GS DOC-00704993). Hetgeen betekent dat het PIP later dan voorzien in PS aan de orde zal komen, alsdan zullen we uitvoering geven aan de toezegging. 06-05-2025 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GSDOC-00704993). Hetgeen betekent dat het PIP later dan voorzien in PS aan de orde zal komen, alsdan zullen we uitvoering geven aan de toezegging. 18-08-2025 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GSDOC-00704993). Hetgeen betekent dat het PIP later dan voorzien in PS aan de orde zal

		komen,alsdan zullen we uitvoering geven aan de toezegging. 11-11-2025 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GSDOC-00704993). Hetgeen betekent dat het PIP later dan voorzien in PS aan de orde zal komen, alsdan zullen we uitvoering geven aan de toezegging. 16-12-2025 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GSDOC-00704993). Hetgeen betekent dat het PIP later dan voorzien in PS aan de orde zal komen, alsdan zullen we uitvoering geven aan de toezegging.
T 9596	Gedeputeerde Satijn zegt Provinciale Staten toe bij MAA zullen navragen of het mogelijk c.q. wenselijk is om de bestaande Test Run Site (TRS) zodanig aan te passen dat de opening naar het noorden wordt gericht en om de brandweer oefenplaats te vernieuwen.	20-12-2024 In voorbereiding 29-01-2025 Wordt meegenomen in de uitwerking van motie 2948 28-03-2025 Wordt meegenomen in de uitwerking van motie 2948. 06-05-2025 Wordt meegenomen in de uitwerking van motie 2948 in het kader van de behandeling van het PIP. 18-8-2025 Wordt meegenomen in de uitwerking van motie 2948 in het kader van de behandeling van het PIP. 11-11-2025 Wordt meegenomen in de uitwerking van motie 2948 in het kader van de behandeling van het PIP.

		16-12-2025 Wordt meegenomen in de uitwerking van motie 2948 in het kader van de behandeling van het PIP.
~~T 9602~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe dat alle fracties komende week nogmaals de mogelijkheid zal worden geboden om per mail op de format van de basisrapportage te reageren; voor zover zij hun wensen en suggesties en vragen niet reeds in de commissievergadering hebben ingebracht. In het gewijzigde Statenvoorstel dat vóór 13 december 2024 aan PS wordt aangeboden zullen GS aangeven hoe met de tijdens de commissievergadering en de emailronde ingebrachte wensen en suggesties bij de eerste voortgangsrapportage zal worden omgaan.~~	~~11-12-2024~~ ~~Zie MPH van 10-12-2024 (GS DOC-00726459).~~ ~~17-01-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
~~T 9603~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe in overleg met het Omgevingsfonds te bezien op welke wijze Provinciale Staten vóór 14 februari 2025 meer inzicht kan worden geboden in de werking van het fonds en de besteding van de door de Provincie toegekende middelen.~~	~~19-12-2024~~ ~~Wordt opgepakt~~ ~~27-01-2025~~ ~~Zie mededeling portefeuillehouder inzake toezegging 9603.~~ ~~https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/400e95cd-74b7-44f5-86d6-1e32c9d587c9?documentId=d36ef9bf-8a57-4fa2-bcb1-df13579b0c81~~ ~~Informatiesessie presentatie bestuurder Omgevingsfonds staat geagendeerd op 21 februari 2025.~~ ~~14-02-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
~~T 9604~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe om vóór 20 december 2024 te informeren over de planning van de procedures in het kader van de Wnb-vergunning en het luchthavenbesluit (incl. mer-beoordelingsnotitie).~~	~~11-12-2024~~ ~~Zie MPH van 10-12-2024 (GS DOC-00726459).~~ ~~17-01-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
~~T 9605~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe na te gaan of bij de NEDAB-kosten onderscheid wordt gemaakt tussen de douaniers die in- en de douaniers die uitklaren en dat hij Provinciale Staten hierover vóór 11 december 2024 zal informeren.~~	~~11-12-2024~~ ~~Zie MPH van 10-12-2024 (GS DOC-00726459).~~ ~~17-01-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
~~T 9606~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe de vraag over de prognose van de geluidshinder, zoals in 2022 gedeeld maar aangevuld met elektrische vliegtuigen; vóór 11 december 2024 technisch te laten beantwoorden; mits deze informatie beschikbaar is.~~	~~11-12-2024~~ ~~Zie MPH van 10-12-2024 (GS DOC-00726459).~~

		~~17-01-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
~~T 9607~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe dat hij op 14 februari 2025 als aandeelhouder van NV HBLM een eerste reflectie zal geven op de door de CEO van HBLM in het vertrouwelijke deel van de vergadering van de Statencommissie ESA gepresenteerde plannen en maatregelen.~~	~~19-12-2024~~ ~~Wordt opgepakt~~ ~~31-01-2025~~ ~~Wordt opgepakt.~~ ~~28-03-2025~~ ~~Gedeputeerde Satijn heeft hier op 14 februari 2025 gevolg aan gegeven.~~ ~~11-04-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
T 9608	Gedeputeerde Satijn zegt toe in GS aan de orde te stellen hoe met betrekking tot rapportages over de stand van zaken en voortgang van deelnemingen met het (tussentijds) rapporteren van (half)jaarcijfers, korte en lange termijn prognoses en (het kwantificeren van) risico's.	19-12-2024 Wordt opgepakt Gedeputeerde Staten dienen hierover voor alle deelnemingen nog een standpunt in te nemen. 25-6-2025 Zie MPH (T9633, T9608, T9522, T9643) van 24-6-2025 (GS DOC-00781757). https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/16505d5a-5bbe-47df-a68b-ed709e9048a4?documentId=fb25f9b1-bf90-4045-a553-2bbd39ac2f07 29-08-2025 Uitgevoerd.
~~T 9609~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe dat in overleg met de CEO van NV HBLM te bezien welke zaken die tijdens het besloten deel van de vergadering van de Statencommissie ESA op 14 februari 2025 aan de orde komen in een openbare samenvatting van dat overleg kunnen worden opgenomen.~~	~~19-12-2024~~ ~~Wordt opgepakt~~ ~~31-01-2025~~ ~~Wordt in het kader van de eerste voortgangsrapportage 'Transitie MAA' (peildatum 1 januari 2025) opgepakt.~~ ~~28-03-2025~~ ~~Gelet op de berichtgeving in de media over het besloten deel van de vergadering van de Statencommissie ESA op 14~~

		~~februari 2025, is in overleg met de Griffie besloten om aan deze toezegging verder geen invulling te geven.~~ ~~11-04-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
T 9628	Gedeputeerde Satijn zegt toe de volgende elementen mee te nemen in de voortgangsrapportage met peildatum 1 januari 2025: • de meerwaarde van Schiphol; • informatie omtrent de emissie van zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof, voor zover tijdig beschikbaar en voor zover daar niet anderszins over wordt gerapporteerd.	19-12-2024 Wordt opgepakt 31-01-2025 Wordt in het kader van de eerste voortgangsrapportage 'Transitie MAA' (peildatum 1 januari 2025) opgepakt. 28-03-2025 Is verwerkt in de eerste voortgangs-rapportage 'Transitie MAA' (peildatum 1 januari 2025). 06-05-2025 Zie Informerend stuk inzake Eerste voortgangsrapportage ‘Groot Project Transitie MAA’, brief GS van 8-4-2025 (GS DOC-00739336). 29-08-2025 Uitgevoerd.
T 9629	Gedeputeerde Satijn gaat na of het mogelijk is om te onderzoeken in de voortgangsrapportages NV HBLM te benchmarken met andere luchthavens en zo ja in welke vorm de resultaten kunnen worden gepresenteerd.	19-12-2024 Wordt opgepakt 31-01-2025 Wordt in het kader van de eerste voortgangsrapportage 'Transitie MAA' (peildatum 1 januari 2025) opgepakt. 28-03-2025 De mogelijkheden om te benchmarken worden nog onderzocht. 06-05-2025 De mogelijkheden om te benchmarken worden onderzocht. 18-8-2025 De mogelijkheden om te benchmarken worden onderzocht.

		Hiertoe wordt overleg gevoerd met de provincies Zuid-Holland (Rotterdam-Airport) en Groningen / Drenthe (Eelde Airport). 11-11-2025 De mogelijkheden om te benchmarken worden onderzocht. Hiertoe wordt onder meer overleg gevoerd met andere provincies met een regionale luchthaven, zoals Zuid-Holland (Rotterdam-Airport) en Groningen / Drenthe (Eelde Airport). Ook is er overleg met het ministerie van I&W. Mogelijk wordt advies gevraagd aan een ter zake kundig bureau. 16-12-2025 De mogelijkheden om te benchmarken worden onderzocht. Hiertoe wordt onder meer overleg gevoerd met andere provincies met een regionale luchthaven, zoals Zuid-Holland (Rotterdam-Airport) en Groningen / Drenthe (Eelde Airport). Ook is er overleg met het ministerie van I&W. Mogelijk wordt advies gevraagd aan een ter zake kundig bureau.
T 9630	Gedeputeerde Satijn zegt toe in een mededeling portefeuillehouder terug te komen op het onderzoeken van de meerwaarde van MAA voor de in het beleidskader economie gestelde doelen.	19-12-2024 Wordt opgepakt 29-01-2025 Wordt opgepakt 06-05-2025 Nog in behandeling. 18-8-2025 Een MPH is in voorbereiding. Volgt na zomerreces. 11-11-2025 Een MPH volgt op korte termijn.
~~T 9631~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe om, mede op grond van de ervaringen met de besloten kennismaking met de heer Joost Meijs op 14 februari 2025, te verkennen of het mogelijk c.q. wenselijk is om de behandeling van voortgangsrapportages inzake deelnemingen, waaronder NV HBLM, in de Statencommissie ESA deels in beslotenheid te laten plaatsvinden.~~	~~19-12-2024~~ ~~Wordt opgepakt~~ ~~31-01-2025~~ ~~Wordt opgepakt.~~ ~~01-04-2025~~

		~~Gelet op de berichtgeving in de media over het besloten deel van de vergadering van de Statencommissie ESA op 14 februari 2025, wordt in beginsel afgezien van het op grotere schaal organiseren van dergelijke bijeenkomsten.~~ ~~11-04-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
~~T 9632~~	~~Gedeputeerde Satijn zegt toe in de aandeelhoudersvergadering van NV HBLM in te brengen dat het raadzaam is om alleen investeringen te doen die bijdragen aan het verhogen van de aantallen passagiers en vrachtvluchten.~~	~~19-12-2024~~ ~~Wordt opgepakt~~ ~~Gedeputeerde Satijn heeft deze opmerking ingebracht in de AvA van december 2024.~~ ~~Toezegging is uitgevoerd.~~ ~~31-01-2025~~ ~~Gedeputeerde Satijn heeft dit punt ingebracht in de AvA van NV HBLM op 20 december 2024.~~ ~~14-02-2025~~ ~~Uitgevoerd.~~
T 9633	Gedeputeerde Satijn zegt toe na te gaan of het technisch mogelijk is om voor deelnemingen betrouwbare indicatoren te ontwikkelen die minimaal een half jaar van tevoren kunnen signaleren of er aanvullende financiering van de aandeelhouders nodig is.	19-12-2024 Wordt opgepakt Gedeputeerde Staten dienen hierover voor alle deelnemingen nog een standpunt in te nemen. 25-6-2025 Zie MPH (T9633, T9608, T9522, T9643) van 24-6-2025 (GS DOC-00781757). https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/16505d5a-5bbe-47df-a68b-ed709e9048a4?documentId=fb25f9b1-bf90-4045-a553-2bbd39ac2f07 29-08-2025 Uitgevoerd.

T 9669	Gedeputeerde Satijn zegt toe met de aandeelhouders in gesprek te gaan over een mogelijke nieuwe haalbaarheidsstudie inzake e-Aviation.	11-11-2025 Gedeputeerde Satijn heeft in de aandeelhoudersvergadering van NV HBLM de suggestie van uw Staten ingebracht om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar eAviation. In reactie hierop heeft de bestuurder van MAA laten weten dat de ontwikkelingen in de markt van eAviation vooralsnog niet zodanig stabiel zijn dat het zinvol is om op dit moment een haalbaarheidsstudie uit te voeren. 21-11-2025 Uitgevoerd.
T 9745	Gedeputeerde Satijn zegt toe in het eerste kwartaal van 2026 een kennismakingsbijeenkomst te organiseren tussen de commissie ESA en de CEO van Maastricht Aachen Airport (MAA).	11-11-2025 De afspraak wordt ingepland nadat de nieuwe CEO zijn werkzaamheden is gestart. 16-12-2025 Bij MPH d.d. 3 december 2025 zijn PS geïnformeerd over de benoeming van de nieuwe CEO, de heer Cor de Man, per 1 februari 2026. We streven ernaar om nog voor de zomer 2026 een kennismaking te laten plaatsvinden. https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/842716ba-7cf4-46f2-98cb-caa430619cc6?documentId=390fb8b2-d26c-4feb-8a6c-c27c142e448c
T 9775	Gedeputeerde Satijn zegt toe in het eerste kwartaal 2026 de Staten via een mededeling portefeuillehouder onder geheimhouding te informeren over zaken die in overleggen en vergaderingen met de directie en raad van commissarissen van MAA worden besproken.	16-12-2025 MPH is in voorbereiding.

Planning
Besluitvorming PIP Proefdraaien door Provinciale Staten (Q~~1~~3 2026)
Vaststellen Luchthavenbesluit door Minister I&W (~~Q3 / Q4 2025~~Q1 /Q2 2027)

Te verwachten mijlpalen
Thans niet voorzien.

Toekomstige besluitvorming/ betrokkenheid door PS
~~Behandeling tweede voortgangsrapportage (november 2025)~~
Behandeling derde voortgangsrapportage (Q2 2026)
Behandeling vierde voortgangsrapportage (Q4 2026)

11. Projectbeheer en projectbeheersing

Binnen de ambtelijke organisatie is een Programmateam MAA samengesteld met medewerkers uit verschillende clusters met specifieke expertise (financieel, juridisch, economisch, vastgoed, geluid, milieu en ruimtelijke ordening). De programmamanager en leden van het programmateam voeren regelmatig overleg met coördinerend portefeuillehouder en de aandachtsdirecteur binnen de provinciale directie. Het provinciale complianceteam verricht een extra toets op voorstellen aan Gedeputeerde Staten aangaande de jaarlijkse Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders.

Het programmateam bewaakt de voortgang en de risico's van het Groot Project, voert structureel overleg met medewerkers van NV HBLM en bereidt de standpuntbepaling van Gedeputeerde Staten voor ten aanzien van de voorstellen die in de Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders aan de orde komen.

Regelmatig vindt er op bestuurlijk- en ambtelijk niveau overleg plaats met de voorzitter van de Raad van Commissarissen en de bestuurder van NV HBLM over actuele en/of strategische zaken en de wijze en momenten waarop GS en PS geïnvolveerd worden.

Daarnaast wordt periodiek externe afstemming gezocht met bestuurders en ambtenaren van gemeenten, met de Commissie Regionaal Overleg (CRO) en de bestuurder van Stichting Beheer Omgevingsfonds MAA.

Deel II

Overige informatie

A. Meldingen Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer

Het aantal meldingen over luchtverkeer van en naar MAA geven een indicatie van de mate waarin de omgeving overlast van de luchthaven ervaart. Deze meldingen worden geregistreerd door het onafhankelijk Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer (KICL). Het KICL registreert naast meldingen over het luchtverkeer van en naar MAA ook meldingen over het luchtverkeer van en naar de luchthavens Liège Airport (Luik), AWACS-basis Geilenkirchen en Niederrhein (Weeze).

Het KICL maakt onderdeel uit van de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg en staat los van het Programma MAA en/of de luchthaven MAA. Het KICL rapporteert voor wat betreft meldingen over MAA aan de Commissie Regionaal Overleg (CRO). De Werkgroep Meldingen en Hinderbeleid (WMH) van de CRO formuleert op basis van de rapporten aandachtspunten en aanbevelingen voor vermijdbare hinder.

De volgende gegevens (tabel en grafieken) zijn door het KICL aangereikt.

In onderstaande tabel zijn voor de jaren 2022, 2023 en 2024 per kwartaal ~~per kwartaal~~ het aantal meldingen over vliegverkeer van en naar MAA en het aantal melders weergegeven. Wat de melders betreft is onderscheid gemaakt tussen melders die in het betreffende kwartaal tussen 1 en 50 meldingen doen en melders die in het kwartaal meer dan 50 meldingen hebben gedaan.

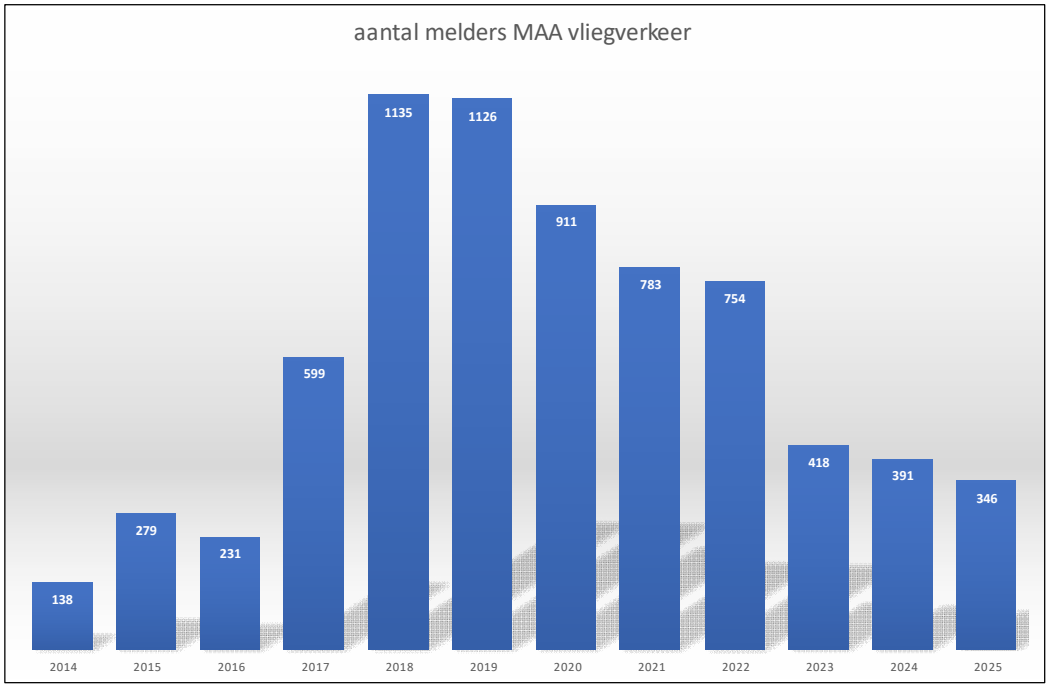
Periode	**Totaal**		**Melders die tussen 1 en 50 meldingen doen**		**Melders die meer dan 50 meldingen doen**	
Periode	Melders	Meldingen	Melders	Meldingen	Melders	Meldingen
1e kwartaal 2022	370	17.586	303	2.514	67	15.072
2e kwartaal 2022	426	19.374	352	2.924	74	16.450
3e kwartaal 2022	503	21.221	426	3.162	77	18.059
4e kwartaal 2022	357	12.688	305	1.437	52	10.523
1e kwartaal 2023	208	7.180	178	1.529	30	5.651
2e kwartaal 2023*	135*	2.260*	120*	939*	15*	1.321*
3e kwartaal 2023	315	10.523	272	2.109	43	8.414
4e kwartaal 2023	210	6.520	183	2.165	27	5.083
1e kwartaal 2024	170	5.178	146	1.126	24	4.052
2e kwartaal 2024	255	8.901	220	1.698	35	7.203
3e kwartaal 2024	260	7.900	227	1.663	33	6.237
4e kwartaal 2024	153	4.221	132	879	21	3.342
1e kwartaal 2025	143	4.812	121	907	22	3.905
2e kwartaal 2025	204	6.887	172	1.145	32	5.742
3e kwartaal 2025	193	6.349	163	1.404	30	4.945
4e kwartaal 2025	178	4.765	153	1.098	25	3.667

Bron: KICL

** In het tweede kwartaal 2023 was de luchthaven twee maanden gesloten in verband met de renovatie van de start- en landingsbaan.*

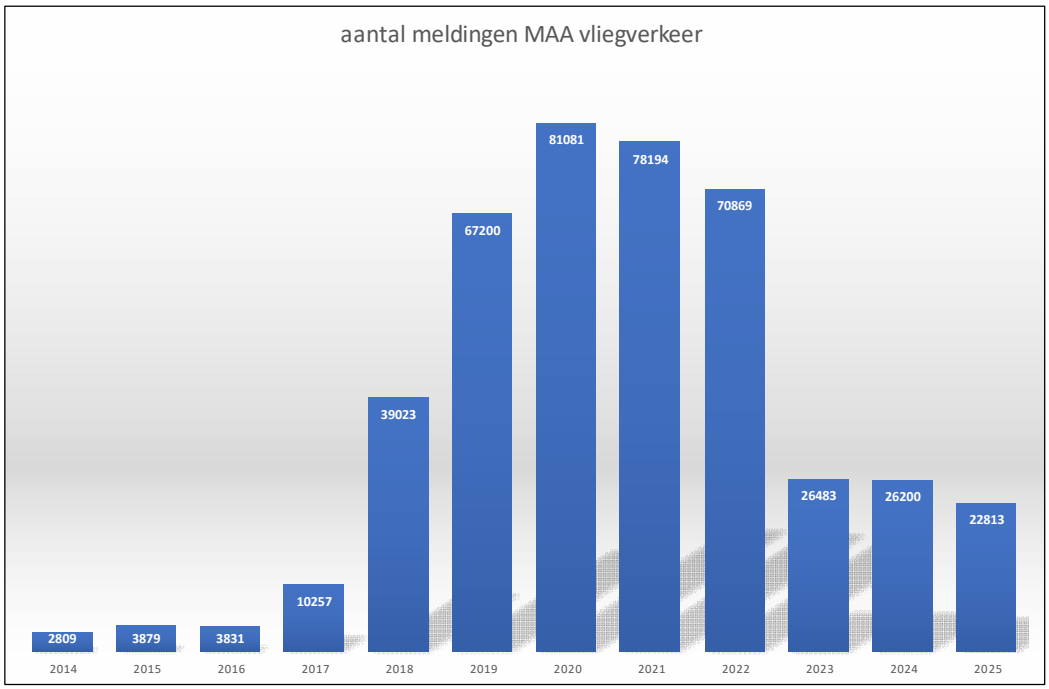
De volgende twee grafieken laten voor de jaren 2014 tot en met ~~2024~~2025 per jaar de aantallen meldingen over vliegbewegingen van en naar MAA en de aantal melders zien.

Grafiek 1.: Het aantal melders over hinder MAA-vliegverkeer periode 2014 tot en met ~~2024~~2025

Bron: Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer (KICL)

Grafiek 2.: Het aantal meldingen over hinder MAA-vliegverkeer periode 2014 tot en met ~~2024~~2025

Bron: Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer (KICL)

Tabel 1: Overzicht aantal vliegbewegingen naar type vliegtuig.

Vliegbewegingen per vliegtuigtype						
					2025	
	2021	2022	2023	2024	(Q1-Q2)	(Q3-Q4)
A300 serie H/B	0	14	0	0	3	1
A310 serie H/B	282	211	70	4	4	4
A320 serie M/B	333	460	253	824	308	260
A320-NEO M/B	0	10	26	98	65	50
A330 serie H/B	503	335	228	118	2	60
A343 serie H/B	2	6	0	0	0	0
A350 serie H/B	75	20	0	0	0	0
AT72 serie M/B	512	510	444	536	261	271
B735 serie M/B	0	17	10	0	0	0
B737 serie M/B	650	1539	1285	697	298	212
B737-MAX M/B	4	46	110	316	158	162
B747-200 H/B	34	196	2	0	0	0
B747-400 H/B	404	390	106	108	28	62
B747-800 H/B	0	6	0	0	2	2
B752 serie M/B	203	24	0	0	0	0
B767 serie H/B	6	0	0	6	4	30
B777 serie H/B	2324	1488	476	360	306	356
B787 serie H/B	241	48	2	0	2	0
IL62	4	0	0	0	0	0
IL76	2	0	0	0	0	0

Bron: Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer (KICL)

In deze voortgangsrapportages is het niet mogelijk om bovenstaande tabel interactief op te nemen om het voor de lezer mogelijk te maken op bepaalde vliegtuigtypen in te zoomen of om bepaalde selecties te maken. We hebben de suggestie vanuit Provinciale Staten doorgeleid aan het KICL met het verzoek om te bezien of het mogelijk is om zo'n interactieve module op de website van het KICL op te nemen. Het KICL staat op zich positief tegenover dit idee, maar heeft geen middelen om dit te realiseren.

Voor nadere informatie over melders en meldingen wordt verwezen naar de website van het KICL: www.kicl.nl.

B. Stand van zaken Omgevingsfonds MAA

In Amendement 145 is aangegeven dat een omgevingsfonds wordt ingericht dat moet bijdragen aan het verhogen van de leefbaarheid in het gebied en het verminderen van overlast voor omwonenden.

Op 15 augustus 2023 is de stichting Omgevingsfonds Maastricht Aachen Airport opgericht. De stichting heeft tot doel *'het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de leefomgeving rondom Maastricht Aachen Airport'*. De stichting is vanaf 1 april 2024 gefaseerd gestart met haar werkzaamheden. De stichting werkt onafhankelijk en staat los van zijn subsidiënten en bepaalt zijn eigen programma. Gedeputeerde Staten hebben derhalve een subsidierelatie met de stichting. Het Omgevingsfonds MAA is er voor alle omwonenden en wordt gevoed door voorstellen van omwonenden, maar neemt ook zelf initiatieven die door omwonenden worden gedragen.

De heer Ernest Drijkoningen is bestuurder van de stichting. In de Raad van toezicht van de stichting hebben de heer ~~Hub Meijers tot 1 juli 2025~~ Wim Dupont (voorzitter), mevrouw Shirley Kersten en de heer Achiel Drummen zitting. ~~Per 1 juli 2025 is de heer Wim Duport de heer Meijers opgevolgd~~. De bestuurder wordt op inhoud geadviseerd door een Raad van Advies bestaande uit de heren Jan Bijen (voorzitter), Paul Borm, Wiel Dohmen, Wim Fredrix en Huub Spoormans. Omwille van transparantie en eenduidigheid in rolneming, advisering, besluitvorming en toezicht heeft de Raad van Toezicht besloten de Raad van Advies per 01-01-2026 te integreren in de Raad van Toezicht. De heren Wim Fredrix en Huub Spoormans zijn per die datum toegetreden als lid van de Raad van Toezicht.

De ambities van de stichting zijn vertaald in het programmaplan 2024-2030. Dit programmaplan wordt uitgevoerd via zes programma's. Per programma wordt voor u de stand van zaken weergegeven in de reguliere voortgangsrapportages met betrekking tot Groot Project 'Transitie MAA', thans per ~~1 juli 2025~~1 januari 2026.

Provinciale Staten worden daarnaast jaarlijks door de stichting geïnformeerd over de voortgang, voor het eerst op 21 februari 2025.

Stand van zaken Programma,
Bron: Omgevingsfonds

1. Leefbaarheid

De stichting stimuleert de leefbaarheid rondom de luchthaven. In 2025 zijn I~~nmiddels is een substantiële~~ bijdragen verleend ~~aan~~ voor renovatie en/of uitbreiding van een speeltuin ~~in Meerssen en zijn stimuleringsbijdragen verstrekt aan een buurtvereniging en een kapel in Geverik-Beek en een school in Meerssen. Een bijdrage voor~~ en een zwembad in Meerssen ~~is in studie~~ en een handboogschietvereniging in Geverik-Beek.
Voorts loopt er een verkenning om de leefbaarheid van de kern Geverik in brede zin te versterken~~ en om een sportgebouw in Geverik mede mogelijk te maken voor grootschaliger gemeenschapsactiviteiten~~. Voor deze verkenning wordt afstemming gezocht met de gemeente Beek.

2. Verkoopgarantie

De regeling Verkoopgarantie wordt geboden aan de eigenaren van woningen gelegen binnen de zogeheten 56 dB(A)-contour, waarbij sprake moet zijn van eigendom ten tijde van de besluitvorming door Provinciale Staten op 03-06-2022. Tot op heden is één woning aangekocht door het fonds; deze woning is in december 2025 weer verkocht aan nieuwe eigenaren~~ wordt opnieuw in verkoop gebracht.~~

~~Voor een tweede woning loopt een haalbaarheidsonderzoek~~. De deelname aan de verkoopgarantieregeling voor een tweede woning is op verzoek van de eigenaar teruggetrokken.

3. Isolatie

Aan een groot aandeel van de woningen binnen de 56 dB(A)-contour zijn – eerst in de jaren negentig van de vorige eeuw en daarna rond het jaar 2002 - door het rijk akoestische voorzieningen vanwege het vliegtuiggeluid aangebracht. Een deel van deze voorzieningen blijkt aan slijtage onderhevig. En een aantal woningen hiervan is hierbij tussen wal en schip gevallen.

In 2024 heeft het fonds een pilot uitgevoerd om een beeld te krijgen van deze isolatie en van de woningen die nog niet zijn geïsoleerd. Met die informatie zijn in het voorjaar van 2025 alle 1168 adressen binnen de 56 dB(A)-contour schriftelijk benaderd met informatie en met een inschatting van de akoestische situatie van elke adres.

- Van die 1168 adressen zijn er 1138 woningen.
- Hiervan zijn er 750 particuliere eigenaars of huurders en zijn er 388 eigendom van Wonen Meerssen.
- ~~Deze 750 particuliere eigenaars of huurders hebben een brief met een inlogcode ontvangen.~~
    - ~~526 (70%) van deze bewoners hebben de brief digitaal geopend;~~
        - ~~hiervan hebben er 369 (50%) gereageerd met vragen of opmerkingen;~~
        - ~~157 (20%) hebben niet gereageerd.~~
- ~~Samen met Wonen Meerssen zijn de bewoners van de 388 woningen van de woningvereniging apart geïnformeerd.~~
- ~~Daarna zijn er 2 informatiemiddagen georganiseerd in de bibliotheken van Meerssen en Beek voor mensen die de digitale informatie te ingewikkeld vonden en/of die nadere informatie wilden. Hier was een goede opkomst, is veel informatie verhelderd en is een groot aantal reacties gekomen die het fonds en de mensen verder helpen.~~
- ~~Tot na de zomer vinden huisbezoeken plaats op een groot aantal adressen, zowel bij bewoners waarmee in dit informatietraject contact is geweest evenals anderen. Dit om desgewenst nog meer informatie te verstrekken, maar ook om de bouwkundige en akoestische situatie ter plekke te beoordelen en incidenteel te meten.~~

Deze informatie ~~wordt~~ hieruit is verwerkt in een Programma van eisen. Op grond hiervan ~~zal~~ is dit najaar een aanbesteding ~~plaatsvinden~~ gedaan voor het aanbrengen, vernieuwen en/of onderhouden van akoestische en bouwkundige maatregelen. ~~Afhankelijk van de reacties uit de aanbesteding en de hieruit voortvloeiende planning wordt mogelijk nog dit jaar, maar zeker aanvang 2026 gestart met het aanbrengen van isolatiemaatregelen.~~ De uitvoering hiervan start in Q2/2026.

4. Vortex

Einde juni 2025 is op de eerste woningen rond luchthaven MAA meetapparatuur aangebracht voor het meten van vortex. De wervelwind, veroorzaakt door overvliegende vliegtuigen, heeft de afgelopen jaren meermaals schade veroorzaakt. Op initiatief van MAA is hiervoor een pilot uitgevoerd. Het fonds bouwt voort op die pilot door de risico's verder gespecificeerd in kaart te brengen. Het onderzoek moet meer inzicht geven in de belasting op verschillende daktypen en verschillende plekken en in de type maatregelen om schade zo veel mogelijk te voorkomen. De resultaten zullen naar verwachting einde ~~2025~~ Q1/2026 beschikbaar komen, zodat mogelijk al in 2026 gestart kan worden met het aanbrengen van preventieve maatregelen aan woningen.

5. Onderzoek

De stichting stimuleert en/of financiert onderzoek naar de vermindering van hinder en de bevordering van de leefbaarheid.

Zowel de omwonenden van MAA als ook de gemeente Meerssen hebben aangedrongen gezondheidskundig onderzoek uit te voeren naar de relatie tussen de luchthaven en de gezondheid in de omgeving. Op initiatief van de stichting ~~wordt~~ is samen met de GGD Zuid-Limburg en het RIVM verkend, of en zo ja, hoe informatie over gezondheidseffecten kan worden verzameld en geduid en of daaruit conclusies kunnen worden getrokken. De GGD Zuid-Limburg heeft aangegeven dit als een reguliere taak te beschouwen en pakt dit onderzoek op, in eerste aanleg voor het onderdeel geluid en gezondheid. De resultaten hiervan zullen naar verwachting ~~einde 2025~~ begin 2026 beschikbaar komen.

6. Communicatie

De stichting zet in op onafhankelijke communicatie en informatievoorziening richting de omgeving. Zo zijn er in ~~de eerste helft van~~ 2025 opnieuw twee bewonersavonden georganiseerd (ca. 400 omwonenden aanwezig), is de website verder ingericht, wordt maandelijks een nieuwsbrief gemaakt en toegestuurd aan ca. 400 geïnteresseerden en zijn er werkgroepen ingericht rondom de programma's isolatie en vortex. Ook heeft er afstemming plaatsgevonden met de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Meerssen en Beek, dit naast het reguliere contact met de subsidiënten, het Ministerie van I&W, Provincie Limburg en MAA.

Financiën Omgevingsfonds ~~per~~ 1 januari ~~2025~~2026

~~Overzicht van ontvangen subsidies / bijdragen in de periode 15 augustus 2023 en 1 juli 2025.~~

~~**Ontvangen subsidies/ bijdragen tot 1 juli 2025**~~		
~~Bijdrage Royal Schiphol Group~~	~~800.000~~	
~~Voorschot subsidie Ministerie I & W~~	~~450.000~~	
~~Voorschot subsidie Provincie Limburg~~	~~851.840~~	
~~Totaal~~		~~1.951.840~~

Daadwerkelijk ontvangen bijdragen / subsidies				
	2023	*2024*	*2025*	*totaal*
Min. IenW	150.000	150.000	150.000	450.000
MAA			500.000	500.000
Schiphol	250.000	550.000		800.000
Provincie Limburg		851.840	1.601.600	2.453.440
Totaal	**400.000**	**1.551.840**	**2.251.600**	**4.203.440**

Het fonds heeft bijdragen ontvangen van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), de Schiphol Group, Maastricht Aachen Airport en de provincie Limburg.

- De middelen van I&W worden alleen besteed aan het programma 1. Leefbaarheid.
- De middelen van Schiphol en MAA worden besteed aan alle programmalijnen.
- De middelen van de provincie Limburg worden uitsluitend besteed aan de programma's 2. Verkoopgarantie, 3. Isolatie, 4. Vortex, 5. Onderzoek en 6. Communicatie.

De provinciale bijdrage aan de stichting wordt gedurende de looptijd via voorschotten uitgekeerd, waarvan de hoogte jaarlijks wordt bepaald op basis van de verplicht door de stichting aan te leveren voortgangsrapportage met liquiditeitsoverzicht. Het ingediende subsidieverzoek, de programmalijnen en de programmabegroting zijn hierbij leidend. ~~Tot nog toe zijn twee voorschotten uitgekeerd, in lijn met het liquiditeitsoverzicht behorende bij de aanvraag van de stichting~~. Toezicht en controle vindt door GS plaats via de rol van subsidieverlener.

~~De nieuwe liquiditeitsbegroting wordt in september/oktober verstrekt door de Stichting aan de provincie conform de subsidiebeschikking aansluitend volgt het 3e voorschot.~~

C. Achterstallig onderhoud

In lijn met de besluitvorming van Provinciale Staten op 16 december 2022 zal uitvoering worden gegeven aan de plannen in het kader van (achterstallig) onderhoud. Daarmee wordt de luchthaveninfrastructuur in zodanige staat gebracht en gehouden dat de exploitatie conform de concessie optimaal ondersteund wordt.

Met betrekking tot achterstallig onderhoud zijn in de afgelopen periode de volgende acties ondernomen:

Jaar	Ondernomen acties
~~2024~~	~~Voor 2024 staan de volgende achterstallig onderhoud projecten gepland:~~ ~~- Legionella: Realisatie (Q1/Q2 2024) → G;~~ ~~- Verharding dienstweg zuidwest (in verlengde Rijbaan A) (Q2 2024) → G;~~ ~~- Verharding rondom materieelloods incl. afspuitplaats (Q2 2024) → G;~~ ~~- Passagiersterminal; Gevels/vloerafwerking/energievoorziening (Q2-Q4 2024) → IU;~~ ~~- Verharding voorterrein Vrachtgebouw Noord (Q3 2024) → G;~~ ~~- Gebouw vrachtgebouw Noord herinrichting (Q3 2024) → IV;~~ ~~- Airport Operations; Gevels/ Vloerafwerking (Q3/Q4 2024) → IV;~~ ~~- Overslagloods (Q3/Q4 2024) → IV;~~ ~~- Verharding asfaltstrook A-platform (Q4 2024) → IV;~~ ~~- Werkplaats renovatie geveldelen en dakbedekking → IV;~~ ~~- Hangaar III renovatie geveldelen en dakbedekking → IV.~~
	G gerealiseerd IU in uitvoering IV in voorbereiding
2025	Voor 2025 staan de volgende achterstallig onderhoud projecten gepland: ~~- Aviation House: afronding gevels en plafonds;~~ ~~- Airport Operations afronding;~~ ~~- Passagiersterminal afronding;~~ ~~- Kantoorgedeelte passagiersterminal afronding~~ ~~- Verharding platform C voorbereiding en realisatie;~~ ~~- Verharding rijbaan E, voorbereiding en realisatie;~~

	~~- B-platform en rijbaan W, opstart voorbereiding.~~ ~~- bagage-afhandelingssysteem icm security-issue voorbereiding en opstart uitvoering.~~ Vastgoed - Renovatie gevels kantoorgedeelte (isolatie en verduurzaming) → G; - Passagiersterminal – vloerafwerking → G; - Passagiersterminal – vervangen glas door HR++ achtergevel pax terminal → G; - Passagiersterminal – energievoorziening (installaties vervangen) → IV; - Passagiersterminal – voorzetgevel achterzijde → IV; - Havendienst renovatie (Airport Operations), uiterlijk in lijn gebracht met passagiersterminal → G; - Aviation House – gevels en plafonds → IV; - Overslagloods / Horsterweg / Carrouselgebouw – overige delen (gevels en overheaddeuren) → IV; - Overslagloods / Carrouselgebouw – vervangen kozijnen en glaswerk → G; Infrastructuur - Coaten taxibaan Whiskey → IV; - Vervanging platform Charlie coaten → IV/IU; - Verharding rijbaan Echo coaten → IV/IU; - B-platform en rijbaan Whiskey vervangen → IV; - Herstellen asfalt voorterrein Cargo Terminal North → IV; Operationele voorzieningen - Vervangen bagagebandsysteem passagiersterminal → IV. Bij de herinrichting van de Vliegveldweg werken Rijksoverheid, Gemeente Beek en MAA samen om de (verkeers)veiligheid te verbeteren volgens amendement 54 van de Tweede Kamer.

Bron: Maastricht Aachen Airport

Stand van zaken financiering achterstallig onderhoud

Provinciale Staten hebben in totaliteit € 70 miljoen beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstallig onderhoud op MAA. Deze post bestaat uit 3 componenten, te weten:
a. Een geldlening voor de renovatie van de start- en landingsbaan ad € 35,2 mln.;
b. Beschikbaar stellen van achterstallige (niet eerder vergoedde) NEDAB, ter grootte van € 10,9 mln.;
c. Beschikbaar stellen van een investeringskrediet (agiokapitaal) ter grootte van € 23,9 mln.

De besteding (uitputting) van het budget voor achterstallig onderhoud wordt in onderstaande weergegeven.

Omschrijving	Bedrag
Beschikbaar budget voor achterstallig onderhoud	€ 70.000.000
Totaal afgeroepen voor achterstallig onderhoud per 1 januari 2026	-/- € 56.778.949 ~~49.861.449~~
Restant budget voor achterstallig onderhoud per 1 januari 2026	**€ *13.221.051*** **~~20.138.551~~**

Gedetailleerde informatie hierover is opgenomen in de financiële tabellen in Deel A hoofdstuk 9 van voorliggende Voortgangsrapportage.

D. Directe werkgelegenheid Maastricht Aachen Airport

Tabel: Overzicht directe werkgelegenheid.
De ontwikkeling van de directe werkgelegenheid van de luchthaven (werkzaam voor NV HBLM, MAA BV of MAABI BV) wordt hieronder weergegeven.

	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	~~30-06-2025~~	31-12-2025
Aantal medewerkers met contract (fte)	192,6	199,1	~~183,7~~ 186,9	~~191,6~~ 184,3	~~187,7~~	163,0*
Aantal uitzendkrachten (fte)	22,4	29,8	16,6	~~7,9~~ 53,9	~~8,6~~	20,0*
Security (inhuur derden)			30,9	32,3		32,0*
Totaal aantal fte	215,0	228,9	~~200,3~~ 234,4	~~199,5~~ 270,5	~~196,3~~	215*

Bron: NV HBLM

*Niet geauditeerde cijfers

E. Stand van zaken vergunningen en procedures

Luchthavenbesluit

Voor het exploiteren van een luchthaven is een Luchthavenbesluit benodigd. Een Luchthavenbesluit dient de initiatiefnemer, in dit geval Maastricht Aachen Airport, bij de Minister van I&W (bevoegd gezag) aan te vragen.

Tot het moment dat sprake is van een Luchthavenbesluit blijft de huidige vergunning, de zogeheten omzettingsregeling, van kracht. De Minister van I&W heeft de Tweede Kamer in 2024 bericht dat het Luchthavenbesluit naar verwachting medio 2025 zal worden genomen. De voorbereiding werden met het oog hierop ook uitgevoerd. Zo zijn de mogelijke milieueffecten van het gebruik van de luchthaven conform het Luchthavenbesluit voor MAA aan de hand van een mer-beoordelingsrapportage in beeld gebracht. MAA heeft op 13 september 2024 de mer-beoordelingsrapportage overlegd aan de Minister en vervolgens in december 2024 aangevuld.

De gevolgen van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) d.d. 18 december 2024, met betrekking tot de hoger beroepen inzake Amercentrale en Rendac (stikstofuitspraak), worden door MAA in beeld gebracht.

De Minister van I&W zal MAA laten weten of en wanneer MAA de aanvraag voor het Luchthavenbesluit kan indienen. Tot het moment dat sprake is van een Luchthavenbesluit zal de omzettingsregeling van kracht blijven.

De Minister van I&W heeft de door MAA opgestelde mer-beoordelingsrapportage voor advies voorgelegd aan de Commissie MER. Het advies van de Commissie MER is in maart 2025 gepubliceerd. Op basis hiervan zal de minister MAA dienen te informeren ten aanzien van de noodzakelijke uit te voeren aanpassingen en/of aanvullingen aan de mer-beoordelingsrapportage ten einde als MAA de aanvraag Luchthavenbesluit in te kunnen dienen bij de minister van I&W. Op de peildatum van deze voortgangsrapportage was het aanpassings- c.q. aanvullingsverzoek van de minister van I&W nog niet door MAA ontvangen.

PIP proefdraaien, Wnb-vergunning, besluit Hogere Grenswaarden en Omgevingsvergunning activiteit milieu

De gemeenten Beek en Meerssen hebben Provincie Limburg in 2017 verzocht om een PIP op te stellen waarmee het proefdraaien met straalmotoren op de luchthaven Maastricht Aachen Airport (MAA) kon worden gelegaliseerd en verankerd. De gemeenten Beek en Meerssen verzochten tevens om de benodigde besluiten op grond van de Wet geluidhinder te nemen.

Gedeputeerde Staten hebben op 22 augustus 2017 besloten in te stemmen met het verzoek om een PIP op te stellen. Belangrijkste argument om dit te doen vormde de overweging dat op die manier meer inzicht en duidelijkheid voor omwonenden en belanghebbenden zou ontstaan en ook de benodigde besluiten en procedures transparanter en efficiënter zouden kunnen plaatsvinden.

Er is sprake van een zogenaamde gecoördineerde besluitvorming. Dat wil zeggen dat de besluitvorming over het PIP, de verlening van hogere waarden (Wet geluidhinder) en de Omgevingsvergunning activiteit milieu wordt afgestemd en min of meer gelijktijdig plaatsvindt.

Omdat het ontwerp-PIP voor 1 januari 2024, de datum van de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet, ter inzage is gelegd, wordt het PIP onder het regime van Wet ruimtelijke ordening vastgesteld.

Alvorens het PIP door Provinciale Staten kan worden vastgesteld dient de minister van LVVN de Wnb-vergunning te verlenen.

De ontwerp Wnb-vergunning is op 15 december 2023 en het ontwerp PIP, de ontwerp Omgevingsvergunning activiteit milieu en het ontwerpbesluit hoger grenswaarden zijn op 28 december 2023 gepubliceerd.

Net als bij het Luchthavenbesluit geldt dat de gevolgen van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 18 december 2024 in beeld worden gebracht en dat het besluit van de minister van LVVN wordt afgewacht.

F. Zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof

Naar aanleiding van toezegging 9628
“Gedeputeerde Satijn zegt toe de volgende elementen mee te nemen in de voortgangsrapportage met peildatum 1 januari 2025 ……. *informatie omtrent de emissie van zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof, voor zover tijdig beschikbaar en voor zover daar niet anderszins over wordt gerapporteerd.*”

Zeer zorgwekkende stoffen
Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) zijn stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, zich in de voedselketen ophopen of de voortplanting belemmeren. Mensen en ecosystemen kunnen onder andere in contact komen met ZZS bij het gebruik van producten of via het milieu (lucht, water of bodem), voedsel of de werkplek.

Er treedt ook uitstoot van ZZS op (emissie) als gevolg van luchtvaart. MAA moet zich inspannen om de uitstoot van ZZS te verminderen. Iedere vijf jaar moet aan het bevoegd gezag (gemeente Beek) worden gerapporteerd over de vermijding en reductie van ZZS via een Vermijdings- en Reductie Programma (VRP). Daarnaast gelden voor bepaalde ZZS Maximaal Toelaatbare Risico's (MTR)[2]. De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) zorgt voor de dagelijkse uitvoering van de wettelijke taken van de gemeente Beek (zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving).

MAA heeft in oktober 2023 een aanvraag revisievergunning voor grondgebonden activiteiten bij de gemeente Beek ingediend. Op 12 december 2023 is de ontwerpvergunning vastgesteld en samen met de aanvraag ter inzage gelegd. Onderdeel van de aanvraag is een rapportage inzake ZZS (https://www.limburg.nl/publish/pages/8248/bijlage_toelichting_5_zzs_rapport_peutz_1.pdf). Uit de berekeningen van de MTR-waarden blijkt dat er geen overschrijdingen zijn ter plaatse van de terreingrens.

Daarnaast heeft het ministerie van I&W onderzoek laten uitvoeren naar de emissies en concentraties van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) op en rondom luchthavens, waaronder MAA. Deze resultaten zijn in maart en december 2023 en september 2024 met de Tweede Kamer gedeeld. Bij elke ZZS is de concentratie - de hoeveelheid stof per kubieke meter op leefniveau – getoetst aan de MTR. Uit het onderzoek blijkt dat de uitstoot van ZZS door vliegverkeer niet leidt tot concentratieniveaus op of rondom luchthavens die hoger zijn dan de MTR-waarden. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn openbaar toegankelijk en met de Tweede Kamer gedeeld[3].

Ultrafijnstof
De provincie is deelnemer in het Schone Lucht Akkoord. Een van de maatregelen die hieruit volgt is de herinrichting van het provinciaal meetnet luchtkwaliteit U bent reeds geïnformeerd[4] over de aanleiding, meetlocaties en rapportage hiervan.
Onderdeel van de herinrichting van het meetnet is de start van metingen van ultrafijnstof op vier locaties in de provincie, waaronder bij MAA. De meetstations zijn operationeel per 3 juli 2024. Via de website www.luchtmeetnet.nl zijn de gemeten concentraties live te volgen.
De meetresultaten worden jaarlijks verwerkt en beoordeeld. Deze rapportage zal jaarlijks toegezonden worden aan GS en PS.

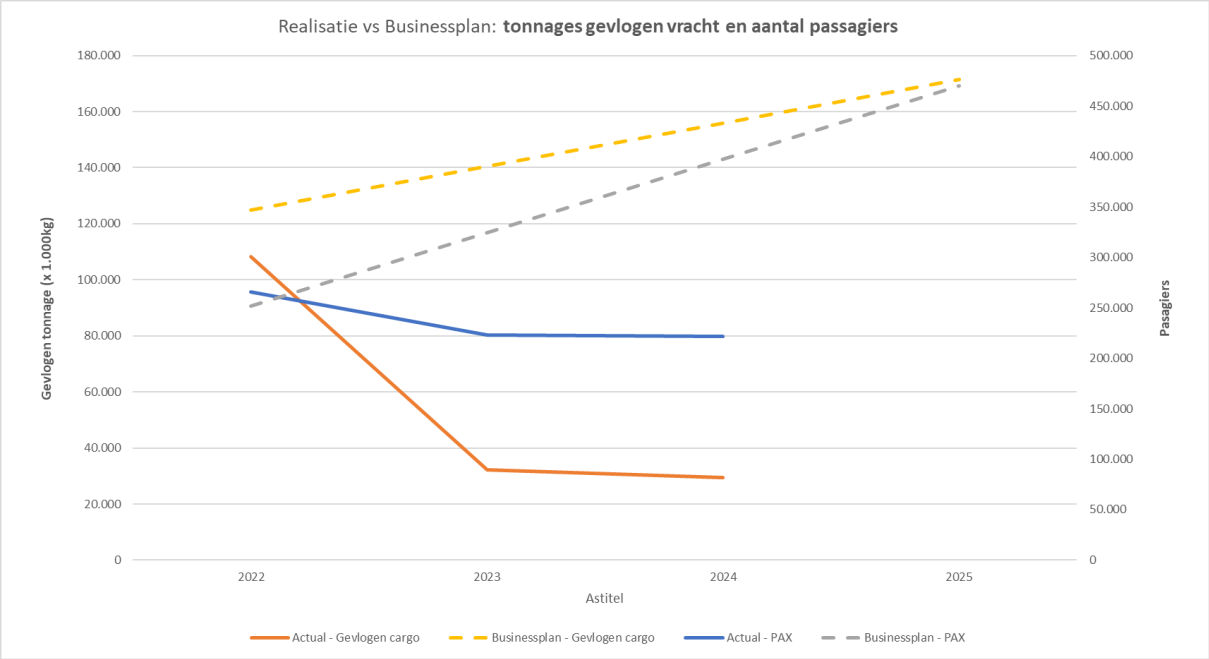
2 Het maximaal toelaatbaar risiconiveau (MTR) is de concentratie van een stof in water, sediment, bodem of lucht waar beneden geen negatief effect is te verwachten. Zie artikel 5.25 van het Besluit activiteiten leefomgeving
3 Kamerbrief maart 2023: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/03/30/kamerbrief-zeer-zorgwekkende-stoffen-op-luchthavens Kamerbrief december 2023: https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31936-1137.pdf Kamerbrief september 2024: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/09/17/verzamelbrief-luchtvaart-g3#:~:text=Minister%20Madlener%20(IenW)%20informeert%20de,luchtvaart%20op%20de%20lokale%20luchtkwaliteit.

4 Mededeling portefeuillehouder luchtkwaliteit, 24 januari 2023, DOC-00360572 en Mededelling portefeuillehouder inzake start metingen ultrafijnstof, 3 juli 2024, DOC 00669575

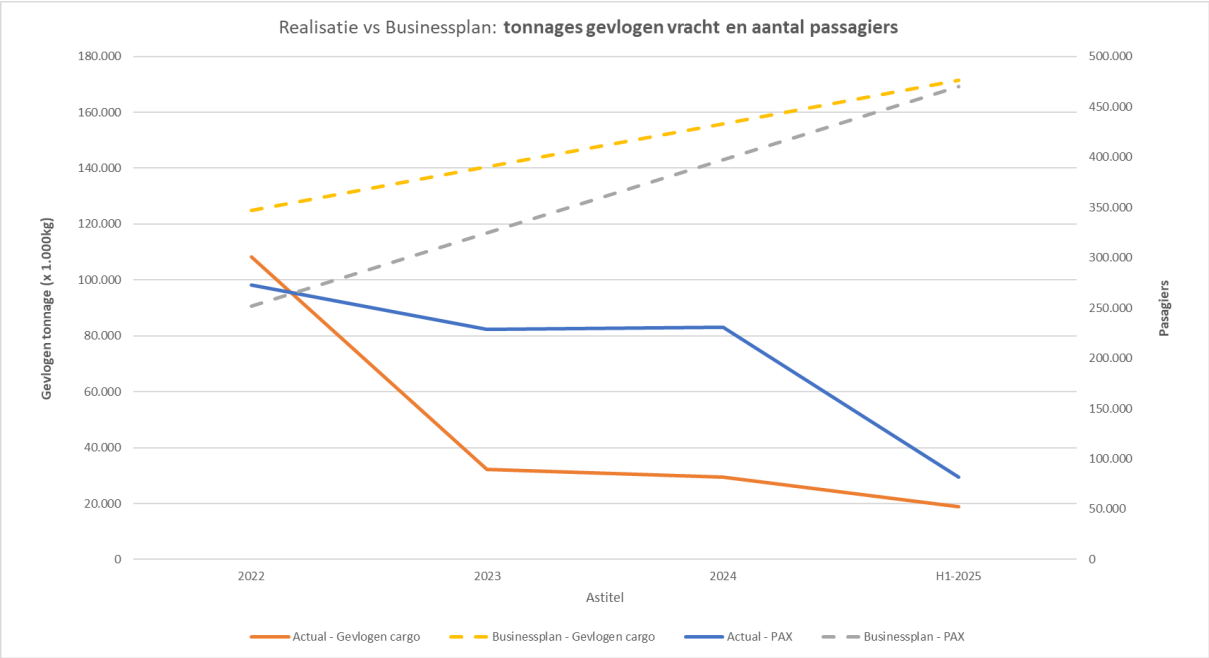
De eerste rapportage over de meetresultaten ultrafijnstof wordt opgeleverd in Q4 2025. De samenvatting van de resultaten zal opgenomen worden in de daarop volgende voortgangsrapportage.

G. Grafiek passagiers- en cargovluchten

Peildatum 1-1-2025

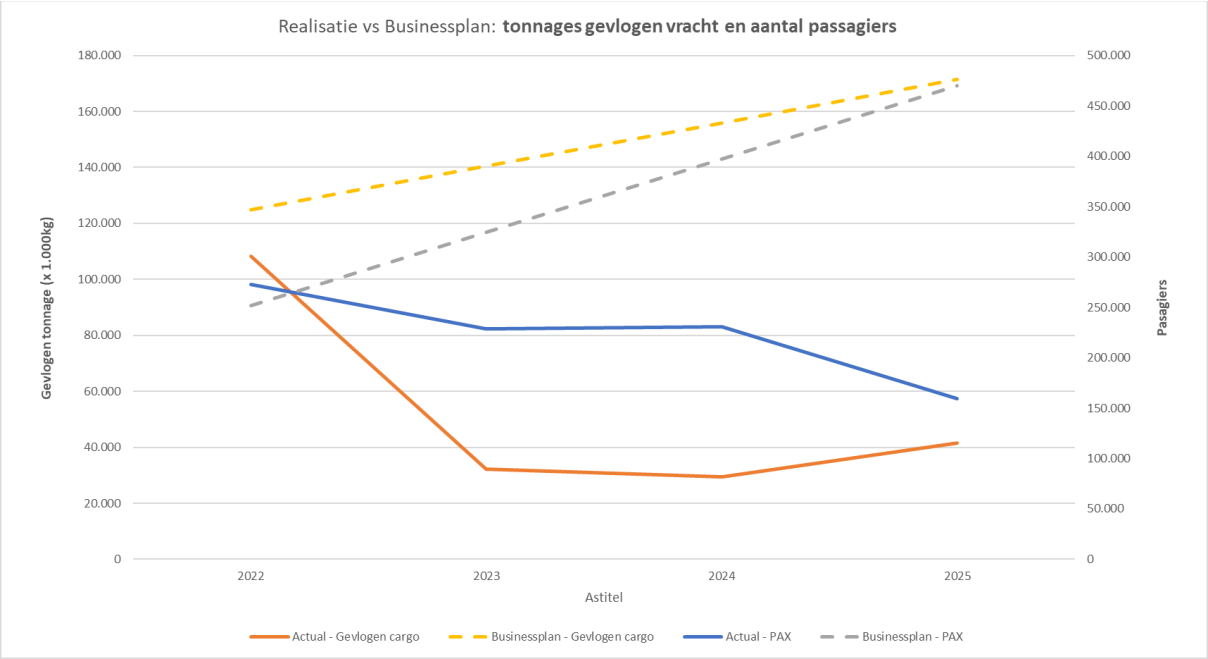
Peildatum 1-7-2025

Opmerking: 2025 betreft enkel het 1e half jaar

Bron: Maastricht Aachen Airport

Peildatum 31-12-2025

Bron: Maastricht Aachen Airport

Bijlagen

Bijlage 1: Besluitvormingsmomenten Provinciale Staten

Naast de producten in het kader van de reguliere P&C-cyclus (Programmabegroting, Jaarstukken, Afwijkingenrapportages, Voortgangsrapportages Regeling Grote Projecten) zijn de volgende stukken ter besluitvorming of ter kennisname voorgelegd aan PS.

	Datum	Soort besluit	Toelichting
PS	16-12-2022	Besluitvormend	G-22-054 Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport
GS	14-03-2023	Mededeling portefeuillehouder	Stand van zaken nadere uitwerking samenwerking met Schiphol Nederland BV, brief gedeputeerde Satijn van 14-3-2023 (GS DOC-00440081)
GS	23-03-2023	Informerend stuk	11e Voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport (GS DOC-00316692)
GS	25-04-2023	Informerend stuk	12e Voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport (GS DOC-00412577)
GS	10-05-2023	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke vragen D66-Vaessen en Jenniskens inzake Sluiting Schiphol nacht & privéjets – onwenselijke effecten voor Maastricht Aachen (GS DOC-00459941)
Griffie	26-05-2023	Analyse	Analyse van de 11e en 12e Voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport (PS DOC-00491686)
GS	08-06-2023	Mededeling portefeuillehouder	Toetreding van Schiphol als aandeelhouder van NV HBLM, brief gedeputeerde Satijn van 8-6-2023 (GS DOC-00496989)
ISC	09-06-2023	Commissie-vergadering	10e, 11e en 12e Voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport
GS	11-07-2023	Mededeling portefeuillehouder	Toezegging 9272 en 9273 betreffende MAA (GS DOC-00505470)
GS	28-08-2023	Mededeling portefeuillehouder	Vertrek directeur Maastricht Aachen Airport BV (GS DOC-00539098)
GS	27-09-2023	Mededeling portefeuillehouder	Omgevingsfonds Maastricht Aachen Airport (GS DOC-549667)
GS	24-10-2023	Informerend stuk	13e Voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport (GS DOC-00514658)
Griffie	20-11-2023	Analyse	Analyse van de 13e Voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport (PS DOC-00580221)
SC ESA	24-11-2023	Commissie-vergadering	13e Voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport
GS	12-12-2023	Mededeling portefeuillehouder	Uitstoot Zeer Zorgwekkende Stoffen- ultra fijnstof irt PIP proefdraaien MAA (GS DOC-00584337)

GS	13-12-2023	Mededeling portefeuillehouder	Herziene basisrapportage Groot project Transitie Maastricht Aachen Airport (GS DOC-00595421)
GS	15-12-2023	Mededeling portefeuillehouder	Ter inzagelegging PIP MAA (Proefdraaien) (GS DOC-00595019)
GS	15-12-2023	Informerend stuk	Sonderend stuk inzake Herziene basisrapportage Groot project Transitie Maastricht Aachen Airport
GS	20-12-2023	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke Vragen SP-Smeets inzake MER procedure MAA (GS DOC-00577803)
GS	11-01-2024	Mededeling portefeuillehouder	Kamerbrieven over effecten luchtvaart op lokale luchtkwaliteit en stand van zaken regionale luchthavens en luchtruim, brief gedeputeerde Satijn van 11-1-2024 (GS DOC-00600838)
GS	06-02-2024	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke Vragen VVD-Pelzer inzake internationale samenwerking MAA, brief GS van 6-2-2024 (GS DOC-00603724)
GS	15-05-2024	Statenvoorstel	G-24-021 Statenvoorstel inzake tweede herziene basisrapportage Groot project Transitie Maastricht Aachen Airport, brief GS van 14-5-2024 (GS DOC-00650635)
Griffie	24-05-2024	Analyse	Analyse bij tweede herziene basisrapportage Groot Project Transitie Maastricht Aachen Airport, informerend stuk Griffie d.d. 24-05-2024 (PS DOC-00659084)
GS	29-05-2024	Statenvoorstel	GEWIJZIGD G-24-021 Statenvoorstel inzake tweede herziene basisrapportage Groot project Transitie Maastricht Aachen Airport, brief GS van 14-5-2024 (GS DOC-00650635)
SC ESA	31-05-2024	Commissie-vergadering	GEWIJZIGD G-24-021 Statenvoorstel inzake tweede herziene basisrapportage Groot project Transitie Maastricht Aachen Airport, brief GS van 14-5-2024 (GS DOC-00650635)
GS	09-07-2024	Mededeling portefeuillehouder	Gewijzigde motie 2948 Van Bijnen IJpelaar Omgevingsbewuste investering, brief gedeputeerde Satijn van 9-7-2024 (GS DOC-00674503)
GS	09-07-2024	Mededeling portefeuillehouder	Benoeming van de heer Joost Meijs tot CEO en statutair bestuurder van NV HBLM, brief gedeputeerde Satijn van 9-7-2024 (GS DOC-00670401)
GS	21-08-2024	Mededeling portefeuillehouder	Provinciale bijdrage Omgevingsfonds, brief gedeputeerde Satijn van 20-8-2024 (GS DOC-00672466)
		Informerend Stuk	11e Voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport (GS DOC-00316692)
GS	30-09-2024	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke Vragen Lokaal Limburg-Franssen en Peters inzake onduidelijkheid aantal ernstig gehinderden, brief GS van 30-09-2024 (GS DOC-00694017)

GS	30-09-2024	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke Vragen Groenlinks-Dautzenberg inzake mer Luchthavenbesluit MAA, brief GS van 30-09-2024 (GS DOC-00694757)
GS	30-09-2024	Informerend stuk	Beantwoording brief van twee omwonenden van MAA inzake ontbrekend onderzoek mer beoordeling (DOC-00700628 en DOC-00702495)
GS	10-12-2024	Informerend stuk	GEWIJZIGD G-24-039 Statenvoorstel Basisrapportage Groot Project 'Transitie MAA (DOC-OO727O34 en DOC-00727390)
GS	19-11-2024	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke vragen Horizon-Loomans m.b.t. ontwikkeling luchtvracht MAA, brief GS van 19-11-2024 (GS DOC-00703962)
GS	20-11-2024	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke vragen SP-Smeets inzake Slechte financiële resultaten MAA, brief GS van 20-11-2024 (GS DOC-0071893)
GS	20-11-2024	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke vragen Berghorst-PvdA inzake Toekomstperspectief MAA, brief GS van 20-11-2024 (DOC-00719983)
GS	19-11-2024	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake stand van zaken Maastricht Aachen Airport (DOC-OO721211)
GS	10-12-2024	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake ter inzage legging aandeelhoudersovereenkomst en participatieovereenkomst Maastricht Aachen Airport (DOC-00726399)
GS	10-12-2024	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake toezeggingen MAA naar aanleiding van de Statencommissie ESA d.d.22 november 2024 (DOC-00726459)
PS	13-12-2024	Statenvoorstel	Statenvoorstel G-24-039 Basisrapportage ‘Groot Project Transitie MAA’ (DOC-00727034)
GS	4-2-2025	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake omgevingsfonds MAA (toezegging 9603), brief gedeputeerde Satijn van 4-2-2025 (GS DOC-00742685)
GS	11-2-2025	Beantwoording	Beantwoording Schriftelijke vragen BBB-Zeedzen inzake impact van luchtvaartgeluid op toerisme en verblijfsrecreatie in Zuid-Limburg, brief GS van 11-2-2025 (GS DOC-00747115)
GS	9-4-2025	Informerend stuk	Informerend stuk inzake Eerste voortgangsrapportage ‘Groot Project Transitie MAA’, brief GS van 8-4-2025 (GS DOC-00739336)
GS	22-4-2025	Beantwoording	Beantwoording schriftelijke vragen PvdD-Boven inzake Financiële en juridische risico’s Maastricht Aachen Airport, brief GS van 22-4-2025 (GS DOC-00767243)
GS	22-4-2025	Beantwoording	Beantwoording schriftelijke vragen D66-GroenLinks Jenneskens-Mertens inzake gevolgen beoordeling commissie MER voor Maastricht Aachen Airport en intern salderen, brief GS van 22-4-2025 (GS DOC-00766510)

GS	22-4-2025	Beantwoording	Beantwoording schriftelijke vragen PVV-Van Bijnen inzake Schitterende zonnepanelen op het vliegveld; van stralend idee naar veiligheidsrisico, brief GS van 22-4-2025 (GS DOC-00768181)
GS	2-5-2025	Analyse	Analyse voortgangsrapportage Groot Project Transitie Maastricht Aachen Airport, e-mail griffie van 02-05-2025 (PS DOC-00779611)
GS	24-6-2025	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake jaarcijfers NV HBLM 2024, brief GS van 24-6-2025 (GS DOC-00798498)
GS	24-6-2025	Beantwoording	Beantwoording schriftelijke vragen SP-Smeets inzake MAA als afvoerputje van Schiphol, brief GS van 24-6-2025 (GS DOC-00794527)
GS	24-6-2025	Beantwoording	Beantwoording schriftelijke vragen SP-Wolters Gregório inzake het deurbeleid van MAA bij openbare informatiebijeenkomsten, brief GS van 24-6-2025 (GS DOC-00794390)
GS	14-7-2025	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake introductie dashboard Maastricht Aachen Airport, brief gedeputeerde Satijn van 14-7-2025 (GS DOC-00806007)
GS	21-8-2025	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake terinzagelegging MAA, brief gedeputeerde Satijn van 12-8-2025 (GS DOC-00815223)
GS	29-8-2025	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake nieuwe functie CEO MAA, brief gedeputeerde Satijn van 29-8-2025 (GS DOC-00820781)
GS	21-10-2025	Informerend stuk	Informerend stuk inzake tweede voortgangsrapportage Groot Project 'Transitie MAA', brief GS van 21-10-2025 (GS DOC-00785988)
GS	14-11-2025	Analyse	Analyse tweede voortgangsrapportage Groot project Transitie Maastricht Aachen Airport, e-mail griffie van 14-11-2025 (PS DOC-00851645)
GS	19-11-2025	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake cijfers Maastricht Aachen Airport tot 1 oktober 2025, brief gedeputeerde Satijn van 18-11-2025 (GS DOC-00840468)
GS	28-11-2025	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake beantwoording vragen BBB en PvdD tijdens de vergadering van de Statencommissie ESA op 21 november 2025, brief gedeputeerde Satijn van 28-11-2025 (GS DOC-00857433)
GS	3-12-2025	Mededeling portefeuillehouder	Mededeling portefeuillehouder inzake de benoeming van de heer Cor de Man tot CEO en statutair bestuurder van NV HBLM, brief gedeputeerde Satijn van 2-12-2025 (GS DOC00858358)

Bijlage 2: Toekomstperspectief voor eAviation bij MAA - actualisatie 1 januari 2026

(visie NV HBLM)

MAA heeft in haar strategische visie, zoals opgenomen in het businessplan, altijd een prominente plek gereserveerd voor eAviation. De ambitie om een voortrekkersrol te spelen in de transitie naar emissievrije luchtvaart is helder, en nog steeds even actueel. In het businessplan van 2022 zijn ambitieuze doelstellingen opgenomen voor de groei van elektrisch vliegen. Inmiddels, eind 2025, blijkt dat de marktontwikkeling achterloopt op de oorspronkelijke verwachtingen, zoals geschetst in het businessplan.

Sinds het opstellen van het businessplan in 2022 is de internationale context aanzienlijk veranderd. Geopolitieke spanningen, verstoringen in mondiale toeleveringsketens en toenemende aandacht voor strategische autonomie in Europa hebben geleid tot een bredere heroverweging van economische en energieprioriteiten. Deze ontwikkelingen beïnvloeden indirect ook de snelheid waarmee nieuwe luchtvaarttechnologieën, zoals elektrisch vliegen, zich ontwikkelen en commercieel worden uitgerold.

Desondanks blijft MAA zich inzetten voor elektrisch vliegen, en neemt het concrete stappen om de noodzakelijke voorwaarden te scheppen voor een toekomst waarin elektrisch vliegen een integraal onderdeel is van haar operaties.

Realiteitscheck: eAviation in perspectief
Hoewel de visie op eAviation overeind blijft, ontwikkelen de technologische en commerciële aspecten zich trager dan in 2022 werd voorzien. De luchtvaartsector staat voor aanzienlijke uitdagingen, zoals de ontwikkeling van batterijen met hogere energiedichtheid, de complexiteit van (nieuwe) certificeringstrajecten, zich nog vormende regelgeving, en een markt waarvan de vraag naar elektrische luchtvaart nog onduidelijk is. Momenteel bevinden elektrische vliegtuigen met een capaciteit tot ongeveer 9 passagiers zich in de (laatste) testfase. Brede inzetbaarheid van commerciële toestellen wordt niet vóór 2030 verwacht.

Toch bieden meerdere initiatieven een positief vooruitzicht. Vliegtuigen zoals de Eviation Alice en de Heart Aerospace ES-30 onderstrepen dat elektrisch vliegen een realistische toekomst heeft. De Eviation Alice, met 9 zitplaatsen en een bereik van 460 kilometer, voltooide in 2022 haar eerste testvlucht en bevindt zich nu in het certificeringstraject. Hybride toestellen, zoals de Zweedse Heart Aerospace ES-30, met 30 zitplaatsen en een bereik van circa 600 kilometer, worden gezien als een belangrijke tussenstap. Deze vliegtuigen combineren elektrische aandrijving en batterijopslag met het gebruik van traditionele of duurzame brandstoffen. De ontwikkeling van deze toestellen laat zien dat de technologische en certificeringstrajecten complexer zijn dan enkele jaren geleden verwacht**.**

~~De ES-30 is recentelijk naar de staat New York verscheept en zal binnen drie maanden haar eerste testvlucht(en) uitvoeren op Amerikaans grondgebied.~~ Heart of Aerospace heeft de eerste testvlucht van het volledig elektrische demonstratievliegtuig als onderdeel van het ES-30 programma uitgesteld tot begin 2026. Daarmee verschuift de verwachte ingebruikname van het elektrische vliegtuig met 30 zitplaatsen naar 2029.

Hybride technologie[5] biedt op korte termijn meerdere voordelen: het stelt vliegtuigen in staat om meer passagiers over langere afstanden te vervoeren en past daardoor alvast beter in de huidige marktvraag.

[5] Een hybride elektrisch vliegtuig gebruikt zowel elektriciteit als een andere energiebron, zoals brandstof of waterstof, om voortstuwing te leveren.

Bovendien is de certificering van hybride toestellen minder complex dan die van volledig elektrische alternatieven. Dit maakt hybride vliegtuigen een praktisch en haalbaar instrument om op korte termijn CO_2-uitstoot te verminderen en tegelijkertijd de transitie naar volledig elektrisch vliegen te versnellen.

Hoewel er uitdagingen aanwezig zijn, blijft de ontwikkeling van eAviation een belangrijke focus voor de luchtvaartsector. De huidige voortgang, gecombineerd met de opkomst van hybride technologie, vormt het echter nog steeds een veelbelovende basis voor de verdere verduurzaming van de luchtvaart.

Strategische positie van MAA
Als luchthaven heeft MAA slechts beperkte invloed op de snelheid waarmee de duurzame luchtvaartsector zich ontwikkelt. Tegelijkertijd pakt Maastricht Aachen Airport haar rol in het faciliteren van innovatie en het samenbrengen van partners die nieuwe luchtvaarttechnologieën willen testen en ontwikkelen.

~~Toch~~Daarom ziet MAA hier een belangrijke rol voor zichzelf weggelegd: als proeftuin voor innovatie en het actief binden van strategische partners. Door samen te werken met o.a. vliegtuigontwikkelaars, luchtvaartmaatschappijen/operators, het onderwijs en beleidsmakers kan MAA haar positie in de eAviation-markt versterken. Dit effect hebben we al laten zien binnen ons Electrifly-project; maar we willen dit graag verder versterken door verder te investeren in innovatie, infrastructuur en samenwerking.

Daarom blijft MAA ook investeren in een grondinfrastructuur die toekomstige elektrische vluchten mogelijk maakt. Dit omvat bijvoorbeeld het aanvragen van de netverzwaring naar 10 MW, waarmee (zeker initieel) voldoende capaciteit beschikbaar komt voor het opladen van commerciële elektrische vliegtuigen en onze grondapparatuur. Door nu te investeren in deze randvoorwaarden, kan MAA zich profileren als een luchthaven die klaar is voor de introductie van elektrisch vliegen zodra de technologie breder, en voornamelijk landelijk/regionaal, beschikbaar komt.

Bijgestelde prognoses en praktische realiteit
Het businessplan van 2022 schetste een ambitieuze toekomst voor eAviation, met voorspellingen van meer dan 69.000 passagiers in 2030 en ruim 469.000 in 2035. Deze prognoses waren gebaseerd op het beeld van de ontwikkeling en beschikbaarheid van elektrisch vliegen, op dat moment. Inmiddels blijkt echter dat de realiteit genuanceerder is. De verwachting is nu dat volledig elektrische commerciële vluchten vanaf 2030 op grotere schaal beschikbaar komen, met aanvankelijk een beperkte capaciteit tot 10 passagiers. Grotere vliegtuigen, zoals de Nederlandse Elysian E9X met een capaciteit van circa 90 passagiers en een vliegbereik van 800 km, worden pas na 2033 operationeel verwacht.

Een belangrijke uitdaging is niet alleen de technologische beschikbaarheid van elektrische vliegtuigen, maar ook de schaal van productie en afname. De markt moet voldoende volwassen worden om een consistent aanbod van elektrische vluchten mogelijk te maken. Bovendien wachten veel luchthavens, waaronder MAA, op de doorontwikkeling van deze technologie om vluchtaanbod duurzaam uit te breiden.

Hoewel de groei van eAviation op korte termijn minder groot zal zijn dan eerder voorspeld, biedt deze fase ook kansen. Samen met partners kan MAA werken aan het ontwikkelen van operationele modellen, het opbouwen van nieuwe routes en het optimaliseren van de benodigde infrastructuur voor elektrisch vliegen. Deze voorbereidingen leggen de basis om maximaal te profiteren van de doorbraken die na 2030 worden verwacht.

Blik op de toekomst
MAA blijft onverminderd geloven in de potentie van elektrisch vliegen als een duurzame oplossing binnen de luchtvaartsector. Naast de bijdrage aan verduurzaming kan elektrisch vliegen op termijn ook nieuwe mogelijkheden bieden voor regionale connectiviteit, innovatie en economische ontwikkeling.

Door te focussen op haalbare stappen, zoals de introductie van hybride en kleinere elektrische vliegtuigen en de versterking van MAA's strategisch netwerk, blijft de luchthaven bijdragen aan de ontwikkeling van deze opkomende markt. Ook worden pilots en demonstraties met kleinere elektrische vliegtuigen actief gestimuleerd om de markt rijp te maken voor grootschalige toepassingen, zoals aangetoond met het Electrifly-initiatief. Deze initiatieven blijven echter sterk afhankelijk van de middelen die de luchthaven tot haar beschikking heeft.

Daarnaast onderzoekt MAA hoe het zijn positie als duurzame regionale luchthaven verder kan versterken door het combineren van eAviation met andere duurzame innovaties, zoals vervoer van, naar, en op de luchthaven, en eventuele samenwerking met andere sectoren, zoals het onderwijs.

Conclusie
Hoewel de ontwikkeling van elektrisch vliegen trager verloopt dan aanvankelijk werd verwacht, blijft MAA vastberaden om haar leidende rol in deze transitie waar te maken. De huidige fase kan worden gezien als een periode van technologische rijping, waarin regelgeving, infrastructuur, marktmodellen en productiecapaciteit zich verder ontwikkelen.

De luchthaven blijft investeren in infrastructuur, partnerschappen en strategische initiatieven om elektrisch vliegen mogelijk te maken. Door te focussen op wat nu haalbaar is en tegelijkertijd te blijven anticiperen op toekomstige ontwikkelingen, wil MAA haar maximale potentieel binnen eAviation benutten en een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzamere luchtvaartsector, en daarbij de Limburgse economie, en regio.

Bron: NV HBLM

Bijlage 3: Vrachtvolumes Maastricht Aachen Airport

Bron: MAA

Onder eerste linie wordt verstaan: de vrachtafhandeling door een luchtvrachtafhandelaar. Dit betekent dat alleen een gespecialiseerde afhandelaar deze werkzaamheden kan uitvoeren. Dit vormt ook de focus MAA.
Tweede linie vracht kan ook door niet-luchtvrachtafhandelaar worden uitgevoerd.

Bijlage 4: Begrippenlijst

Airport Carbon Accreditation Program	Airport Carbon Accreditation is een programma dat tot doel heeft de ecologische voetafdruk van luchthavens te verkleinen en duurzame praktijken in de luchtvaartindustrie te bevorderen. Het biedt luchthavens een kader voor het meten en verminderen van hun uitstoot van broeikasgassen en het aantonen van hun inzet voor duurzaamheid.
ALTMAA	N.V. Aangewezen luchthaventerrein Maastricht Aachen Airport
BPMAA	Businesspark MAA B.V.
CRO	Commissie Regionaal Overleg luchthaven Maastricht
e-Aviation	Elektrisch vliegen
EBD	Statencommissie Economie, Bestuur en Duurzaamheid
ESA	Statencommissie voor Economie en Samenleving
Ernstig Gehinderden	Het volgens de wettelijk voorgeschreven rekenmethode bepaalde aantal personen dat ernstige geluidhinder kan ondervinden door luchtvaartlawaai binnen de 48 L_{den} geluidcontour. In lijn met de denklijn uit het 'Van Geel-rapport' en het 'Amendement 145 Heldens' c.s. wordt het aantal ernstig geluidgehinderden als maatstaf gezien voor het beperken van hinder in de omgeving van de luchthaven.
FEB	Statencommissie voor Financiën, Economische Zaken en Bestuur
fte	Full Time Equivalent (36 of 38 uur)
GS	Gedeputeerde Staten van Limburg
HBLM	N.V. Holding Businesspark Luchthaven Maastricht
I&W	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
LDAVM	Land Development Aviation Valley Maastricht NV (CV)
MAA	Maastricht Aachen Airport
MAA B.V.	Maastricht Aachen Airport B.V. (concessienemer)
MAABI	Maastricht Aachen Airport Beheer & Infrastructuur B.V. (concessiegever)
NEDAB	Niet-Economische Diensten van Algemeen Belang
NRM	Nederlands Rekenmodel
PAX	Aantal passagiers
PS	Provinciale Staten van Limburg
Trucking	Het vervoeren van vracht per vrachtauto van de ene luchthaven naar de andere. De vracht heeft al een vluchtnummer en kan zo van het ene toestel naar het andere gebracht worden.

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Aan	De leden van Provinciale Staten
Van	Griffie
Onderwerp	Analyse Derde Voortgangsrapportage, peildatum 1 januari 2026
Datum	21 augustus 2026

Analyse derde voortgangsrapportage Groot Project Transitie Maastricht Aachen Airport (peildatum 1 januari 2026)

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Conclusies

- De huidige VGR3 is op 7 juli 2026 aangeboden aan Provinciale Staten. Geconstateerd kan worden dat de VGR op 4 september in de commissie ESA wordt behandeld en niet op de oorspronkelijk geplande behandeldatum (22 mei 2026) omdat (bepaalde) informatie later beschikbaar was.
- De governance met een vereenvoudigde structuur onder NV HBLM is duidelijk; de concrete meerwaarde en invulling van de samenwerking met Schiphol is niet verder geconcretiseerd.
- Ryanair en Corendon zijn in 2025 vertrokken. Sinds eind 2025 vliegt Wizz Air op MAA.
- Lopende procedures en externe factoren (Natuurvergunning, PIP en Luchthavenbesluit) vertragen implementatie van maatregelen (onder andere uitfasering lawaaiige toestellen) en beperken exploitatiemogelijkheden (baangebruik, beladingsgraad).
- Door uitstel van het Luchthavenbesluit blijft MAA onder de omzettingsregeling opereren; dit levert beperkt strategische groeimogelijkheden (vooral voor cargo) en vertraagt het voorgenomen tarief- en uitfaseringsbeleid. Dit heeft met name ook te maken met het niet kunnen gebruiken van de volledige lengte van de start- en landingsbaan. De definitieve aanvraag voor het LHB is op 7 januari 2026 ingediend en de verwachting is dat het nieuwe LHB er eind 2027 zal zijn.
- Zoals in deel II van de VGR3 door MAA wordt beschreven verloopt de marktintroductie van E-aviation trager dan enkele jaren geleden voorzien. De in het businessplan 2022 beschreven ambities waren te optimistisch geformuleerd. Er ligt geen geüpdatete groeiscenario's of een haalbaarheidsstudie voor. MAA acht de markt nog te onstabiel om een haalbaarheidsstudie te prioriteren.
- De planning voor het Masterplan/Vastgoedstrategie is in de opeenvolgende VGR's naar achter geschoven; van gereed in 2023 conform businessplan naar gereed in 2027 volgens VGR3. Dit hangt onder meer samen met de opeenvolgende wisselingen van de CEO en de mede daarmee samenhangende herijking van prioriteiten en keuzes.
- Aanpak achterstallig onderhoud verloopt trager dan aanvankelijk werd aangenomen. Dit is onder andere een gevolg van het feit dat het om een omvangrijke opgave gaat die met een beperkte bezetting moet worden gerealiseerd. Over de doelstellingen met de daaraan gekoppelde termijn wordt in de toelichting niets gezegd.
- Realisatiecijfers voor passagiers en cargo liggen onder de businessplanverwachtingen; oorzaken en herstelmaatregelen zijn niet concreet of kwantitatief onderbouwd en kunnen niet uit de VGR worden opgemaakt.
- Financiële positie verslechtert: nettoverlies stijgt van € 6,8 mln. in 2023 naar € 11,5 mln. in 2024, negatieve EBITDA, dalende kaspositie (€15,7 mln. → €5,24 mln.) en tevens is er sprake van een verminderde solvabiliteit; middelen voor achterstallig onderhoud zijn deels gebruikt om verliezen tijdelijk te dekken. Op basis van VGR3 kan geen actuele financiële analyse worden opgesteld, omdat in deze VGR met peildatum 1 januari 2026 de jaarcijfers over 2025 ontbreken. In een deel van de informatie (dashboard MAA), die sinds juni 2026 onder geheimhouding ter inzage ligt, is actueler cijfermateriaal (tot en met eerste kwartaal 2026) voor de leden van PS beschikbaar.
- De VGR3 vermeldt dat GS de achterblijvende resultaten van MAA heeft geagendeerd en heeft aangedrongen op passende verbetermaatregelen. De rapportage maakt niet inzichtelijk welke maatregelen inmiddels zijn genomen en in hoeverre deze bijdragen aan structurele verbetering van de resultaten.
- In de risicoanalyse op pagina 38 en verder van VGR3 is meer aandacht besteed aan de risico's en beheersmaatregelen. Er zijn onduidelijkheden en er resteren vragen.

- Hoewel middelen beschikbaar zijn gesteld voor het aanpakken van achterstallig onderhoud, worden deze in de praktijk deels tijdelijk ingezet om verliezen van MAA te compenseren. Dit is gebeurd in 2024 en 2025. MAA blijft voor de toekomst onverkort vasthouden aan de uitvoering van het achterstallig onderhoud conform de gemaakte afspraken.
- Deze VGR voldoet slechts ten dele aan de eisen die gesteld zijn in de Regeling Grote Projecten 2025. Met name op het gebied van planning, realisatie van doelstellingen en financiën is de RGP 2025 onvoldoende toegepast.
- Samenvattend: Ten opzichte van de vorige VGR is de voorliggende VGR aangepast en verbeterd. De VGR bevat relevante onderwerpen, maar mist op punten kwantitatieve onderbouwing, actuele financiële informatie en concrete risico-/herstelscenario's. Het verdient aanbeveling dit in een volgende VGR nader uit te werken.

provincie Limburg | Limburgs Parlement

Inhoud

1. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat 5
2. Bevindingen herziene basisrapportage Transitie Maastricht Aachen Airport 6
   2.1. Achtergrond 6
   2.2. Governance 7
   2.3. Actualiteit 8
   2.4. Hoofddoelstelling 8
   2.5. Duurzame luchthaven 9
      2.5.1. Het aantal ernstig gehinderden in fases te verlagen 9
      2.5.2. Het verduurzamen van de grondgebonden activiteiten 10
      2.5.3. Verduurzaming via elektronisch vliegen (e-aviation) 11
   2.6. Omgevingsbewuste luchthaven 12
      2.6.1. Verbetering van omgevingsmanagement richting de stakeholders van de luchthaven 12
      2.6.2. Uitfasering van de meest vervuilende en geluidsproducerende toestellen 12
   2.7. Toekomstbestendige luchthaven 13
      2.7.1. Vastgoed (ontwikkeling en beheer) betrekken bij de exploitatie 13
      2.7.2. Groei van passagiers en cargovluchten 14
      2.7.3. Financieel gezond in 2035 16
3. Visie Gedeputeerde Staten 20
4. Risico's en Risicobeheersing 21
5. Financiële aspecten 24
6. Voortgangsrapportage en Regeling Grote Projecten 2025 25
7. Moties en toezeggingen 26
8. Actualiteiten waarover PS geïnformeerd wenst te worden 27
9. Programmabeheer en projectbeheersing 28
10. Bevoegdheid 29
11. Risico's 29
12. Periodieke informatie/sturingsinformatie 30
13. Relatie met programmabegroting – financiële aspecten 30

1. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

In het door uw Staten op 3 juni 2022 aangenomen Amendement 145 (Heldens c.s. inzake ‘Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA’) heeft u besloten om het huidige Groot Project MAA om te zetten naar Groot Project Transitie MAA met daarbij een herziene basisrapportage per 1 januari 2024 waarin de performance en doelrealisatie kan worden gemonitord.
Conform de Regeling Grote Projecten wordt elk half jaar een voortgangsrapportage (VGR) opgesteld. Over de derde VGR Groot Project Transitie MAA met als peildatum 1 januari 2026 gaat deze analyse.

In de mededeling portefeuillehouder van 24 juni 2025 (DOC-00781757) is hierover opgemerkt dat GS als aandeelhouder gehouden is aan het gegeven dat jaarcijfers van deelnemingen pas openbaar worden gemaakt nadat deze zijn gedeponeerd in het handelsregister bij de KvK.
Nu in het geval van MAA de begrote resultaten uit het businessplan 2022 niet worden gehaald is het in het kader van de controlerende rol van PS belangrijk vaker en actueler te worden geïnformeerd.
Tijdens de feitencontrole bij VGR2 is hierover gesproken en aangegeven dat GS dit onderschrijven en er gewerkt wordt aan de introductie van een dashboard MAA (zie ook MPH 14-07-2025 DOC-00806007).
Op 12-05-2026 is het openbaar deel van het dashboard live gegaan; het besloten deel ligt vanaf 8 juni 2026 ter inzage bij de Griffie.

Bij de vorige analyse van VGR2 is het aanleveringsproces vertraagd en is de analyse pas in de nazending aan PS aangeboden. VGR3 had al op 22 mei in de commissie ESA moeten worden behandeld. Door een latere aanlevering van informatie van derden welke in de VGR moest worden verwerkt is die datum niet gehaald.
VGR3 met de daaraan gekoppelde analyse zal op 4 september worden behandeld in de commissie ESA.
De VGR is in controle-technisch opzicht geanalyseerd door de Griffie. Het uiteindelijke doel van de analyse is de Statenleden te ondersteunen bij het verkrijgen van inzicht in dit Groot Project.

De VGR is opgebouwd uit twee delen. In het eerste deel rapporteert GS vanuit de aandeelhouderspositie over de stand van zaken van de luchthaven, de doelstellingen en de daarmee voor de Provincie Limburg samenhangende financiën.
In het tweede deel wordt gerapporteerd over onderwerpen waarover PS geïnformeerd wenst te worden, te weten:

- Geregistreerde meldingen inzake klachten
- Stand van zaken Stichting Omgevingsfonds MAA
- Achterstallig onderhoud
- Directe werkgelegenheid MAA
- Stand van zaken vergunningen en procedures
- Lopende planologische vergunningtrajecten
- Zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof

2. Bevindingen herziene basisrapportage Transitie Maastricht Aachen Airport

2.1. Achtergrond

Medio 2013 dreigde een faillissement voor de luchthaven Maastricht Aachen Airport (MAA). De Provincie Limburg is toen financieel bijgesprongen. In 2014 heeft de provincie de verantwoordelijkheid naar zich toe getrokken en besloten de luchthaven open te houden (Statenvoorstel G-14-008). Uit een aantal onderzoeken is toen naar voren gekomen dat de luchthaven van belang is voor het leef- en vestigingsklimaat en dat de luchthaven op Limburgse schaal relevante sociaal economische effecten heeft.
Vanaf 2016 is de exploitatie van de luchthaven via MAA BV in handen gekomen van een externe partij. Vanwege slechte resultaten heeft de Provincie Limburg eind 2019 via NV Holding Businesspark Luchthaven Maastricht, waarvan de Provincie Limburg toen 100% aandeelhouder was, MAA BV van de private exploitant overgenomen.
Via de weg van het Statenvoorstel 'Toekomst van Maastricht Aachen Airport' (G-22-015) is besloten de luchthaven onder voorwaarden open te houden. Deze voorwaarden staan genoemd in het amendement 145 Heldens c.s. 'Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA'.

Hierbij is besloten het college opdracht te geven om uiterlijk 31-12-2022 een voorstel met uitgewerkte businessplan aan PS voor te leggen dat tenminste de volgende elementen bevat:

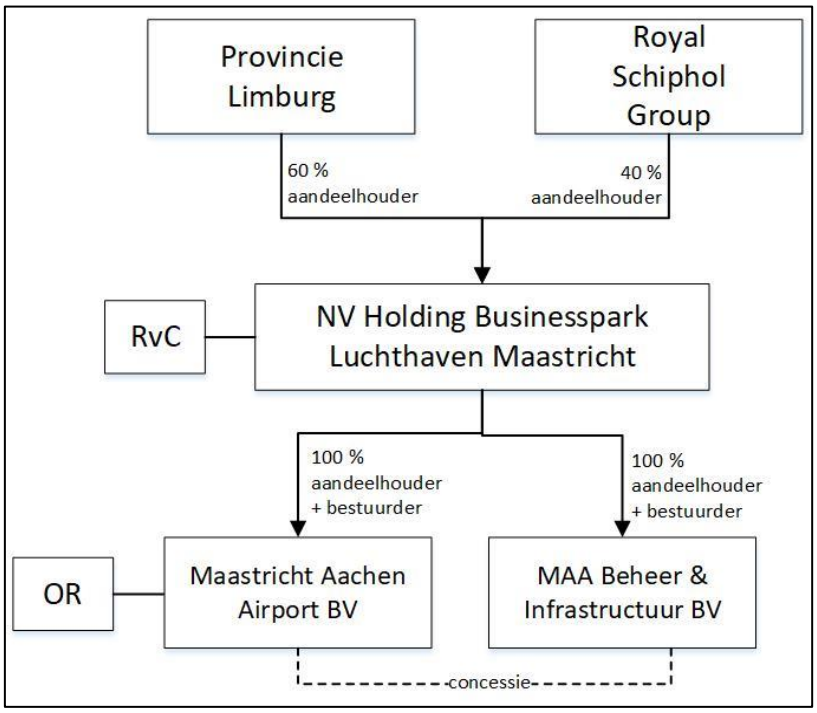
a) Een overeenkomst met een omgevingsbewuste samenwerkingspartner;
b) Een beschrijving van de inzet op verduurzaming van zowel het vliegverkeer als alle grondgebonden activiteiten op het luchthaventerrein zelf alsook op de maintenance boulevard;
c) Een royaal omgevingsfonds wat met publiek en privaat geld gevuld wordt. Proportionele bijdragen van Provincie Limburg, Rijksoverheid, omliggende gemeenten en het bedrijfsleven zijn hierbij de inzet waarbij de Provincie Limburg minimaal 8,75 miljoen euro bijdraagt;
d) Een visie op vastgoedontwikkeling op en rondom de luchthaven en het effect daarvan op de exploitatie;
e) Een plan voor het uitfaseren van de meest vervuilende en geluid producerende toestellen waarbij de bedrijven en inwoners uit de omgeving die de meest ernstige hinder ondervinden de kans krijgen om inspraak te hebben;
f) Een in aantallen onderbouwd en gevalideerd plan op basis van de nationaal vereiste modellen om het aantal ernstig gehinderden in fases te verlagen conform de denklijn uit het ''rapport van Geel'', welke vastgelegd wordt in een luchthavenbesluit per 1-1-2025 met een maximum aantal ernstig gehinderden van 5.600 en verder verlaagd wordt naar maximaal 5.250 vanaf 1-1-2030 en maximaal 4.200 op 1-1-2035 hetgeen twee nieuwe luchthavenbesluiten zal vergen;
g) Een governancestructuur met een duidelijke roldefinitie waarbij het uitgangspunt is dat de Provincie Limburg niet meer de enige aandeelhouder van de MAA BV is;
h) Een investeringsplan tot 2035 met daarbij ook alle begrote bijdragen die van de Provincie Limburg verwacht worden inclusief dekkingsvoorstel van het investeringsplan en de financieringsbehoeften waaronder de lening van de baanrenovatie;

Aansluitend is het businessplan 'transitie naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven' in samenspraak met Schiphol vormgegeven; een financieel raamwerk maakt onderdeel uit van het businessplan.

Op 16 december 2022 hebben Provinciale Staten kennis genomen van het businessplan en ingestemd met het plan en het hierbij behorende dekkingsvoorstel.

2.2. Governance

Het hierboven onder g genoemde punt inzake governance is inmiddels opgepakt en uitgevoerd. In het organogram op de volgende pagina zien we de nieuwe vereenvoudigde structuur weergegeven, waarbij de Royal Schiphol Group als externe aandeelhouder sinds 1 september 2023 40% van de aandelen houdt en de structuur onder NV HBLM aanmerkelijk is vereenvoudigd.

Figuur 1 Organogram

NV HBLM is hierbij houdstermaatschappij die de Groep MAA aanstuurt. MAA BV draagt zorg voor een rendabele exploitatie van de luchthaven, terwijl in MAA Beheer en Infrastructuur BV (MAABI BV) de infrastructuur van de luchthaven, waaronder de start- en landingsbaan is ondergebracht. Het belangrijkste doel van MAABI BV is een rendabele exploitatie van het vastgoed te realiseren met MAA BV en derden als huurder van het vastgoed. De nieuwe structuur is helder en overzichtelijk.

Provinciale Staten hebben verzocht om meer duidelijkheid te krijgen over de meerwaarde van het aandeelhouderschap van de Royal Schiphol Group (RSG). Vanaf pagina 6 van de VGR wordt dit nader toegelicht. Daarbij wordt onder andere gesproken over de volgende punten:

- RSG is een sterke aandeelhouder die focust op de lange termijn;
- De cargostrategie die RSG in mei 2025 presenteerde biedt mogelijkheden voor MAA, dat nog ruimte heeft in vliegbewegingen.

In de VGR3 wordt aangegeven dat MAA deze kansen zou kunnen benutten door luchtvaartmaatschappijen te verleiden om van MAA gebruik te maken. Er wordt gesteld dat MAA een sterk concurrentievoordeel heeft doordat men beschikt over een eigen afhandelingsorganisatie.

Tijdens de feitencontrole is er ingegaan op de cargostrategie. Hierover is het volgende gezegd.

'De in mei 2025 gepresenteerde cargostrategie betreft de strategie van RSG, waarin MAA is gepositioneerd. MAA volgt daarbij haar eigen koers voor cargo, die momenteel verder wordt uitgewerkt. De eigen vrachtafhandeling vormt een belangrijk concurrentievoordeel: door de snelle en flexibele afhandeling is MAA met name aantrekkelijk voor tijd- en temperatuurgevoelige vracht. De eerste resultaten zijn positief; in 2025 nam de gevlogen vracht met ruim 40% toe. Verdere ontwikkeling van cargo vindt plaats binnen de voor MAA vastgestelde kaders.'

In de VGR ontbreekt een concrete toelichting wat RSG aan zal bieden en hoe dit past binnen de cargostrategie van MAA.
Tijdens de feitencontrole is niet concreet geworden hoe de ontwikkeling naar een duurzame luchthaven zich verhoudt tot een eventueel sterke toename in cargo.

- Samenwerking tussen Schiphol en MAA op het gebied van commercie, IT, finance, procesbegeleiding en HR.
  Op dit moment is niet concreet wat de resultaten van deze samenwerking zijn.

2.3. Actualiteit

Op pagina 7 van de VGR wordt een nadere toelichting gegeven op de verschillende vennootschappen en de bestuurder en Raad van Commissarissen.
De voormalige CEO, de heer Meijs is per 31-10-2025 vertrokken en per 1-11-2025 is de heer Jan Eerkens benoemd als ad interim CEO. Per 1 februari 2026 is de heer Cor de Man benoemd als CEO (zie ook MPH DOC-00858358).

Tijdens de feitencontrole is gesproken over actuele ontwikkelingen.

'Ryanair en Corendon zijn in 2025 vertrokken.
Turkish Cargo hervatte na een tijdelijke afwezigheid in 2025 haar operatie vanaf MAA.
Wizz Air vliegt vanaf eind 2025 vanaf MAA. Deze maatschappij heeft haar operatie vanaf MAA inmiddels uitgebreid. Sinds eind maart 2026 vliegt de maatschappij vanaf MAA naar Katowice, Lublin, Podgorica en Tuzla. Daarnaast zullen Transavia en TUI fly in de eerste helft van 2027 een deel van hun operatie vanaf MAA uitvoeren in verband met de tijdelijke sluiting van Eindhoven Airport.'

2.4. Hoofddoelstelling

PS hebben op 16 december 2022 overwogen *'dat Maastricht Aachen Airport van vitaal belang is voor zowel onze regionale als onze nationale infrastructuur en op draagvlak kan rekenen van een meerderheid van de Limburgers' en daarom 'voor de toekomst open dient te blijven'.*

De provinciale doelstelling voor de luchthaven luidt:

De transitie naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven.

Deze hoofddoelstelling wordt uitgewerkt in drie thema's die op hun beurt weer worden uitgewerkt in subthema's. Deze VGR geeft inzicht in de uitvoering van het Businessplan 2022 van Maastricht Aachen Airport, waarbij de stand van zaken per 1 januari 2026 wordt weergegeven.
In afwijking van vorige VGR's geven GS per doelstelling een reflectie op de voortgang door middel van de stoplichtensystematiek.

2.5. Duurzame luchthaven

2.5.1. Het aantal ernstig gehinderden in fases te verlagen

Dit zal gebeuren naar analogie van het rapport 'Van Geel'. Onderstaande verlaging in fases wordt beoogd.

Jaren	Ernstig Gehinderden MST
2022	maximaal 13.600
2025	maximaal 5.600 (gelijk aan niveau 2019)
2030	maximaal 5.250
2035	maximaal 4.200

Tabel 1 aantal ernstig gehinderden[1]

De maatregelen die leiden tot een afname van het aantal ernstig gehinderde gaan gelijktijdig in met het luchthavenbesluit (LHB).

Op 25 februari 2025 is een concept-aanvraag LHB ter informele toetsing ingediend bij I&W/DGLM[2]. Er dient een volledige MER-beoordeling uitgevoerd te worden. Een belangrijk thema hierin betreft het landelijke 'stikstofdossier'. De stikstofproblematiek belemmert op dit moment de voortgang van diverse lopende procedures. MAA bereidt alle procedures voor, met uitzondering van het stikstofonderdeel. Zodra er duidelijkheid komt over het stikstofbeleid, kan MAA direct schakelen en de resterende procedures indienen bij het bevoegd gezag.
Tijdens de feitencontrole is het nieuwe LHB aan de orde geweest. Hierover is het volgende aangegeven.

'De aanvraag voor het LHB is op 7 jan 2026 ingediend. De aanvraag is door het ministerie beoordeeld. Naar aanleiding hiervan heeft het ministerie om aanvullingen op de MER verzocht. Deze informatie wordt door MAA aangeleverd. Het ontwerpbesluit wordt na de zomer van 2026 verwacht en de definitieve vaststelling van het LHB wordt voor eind 2027 voorzien.'

[1] Bron: G22-054 Statenvoorstel inzake Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport (GS-DOC-00335925)
[2] Directoraat-Generaal Luchtvaart en Maritieme zaken (DGLM).

Het uitblijven van het Luchthavenbesluit heeft tot gevolg dat MAA langer op basis van de vigerende 'Omzettingsregeling' opereert, hetgeen wel impliceert dat de start- en landingsbaan van 2.750 meter niet over de hele lengte kan worden gebruikt. Dit beperkt de exploitatiemogelijkheden van MAA. In het Businessplan 2022 werd er overigens vanuit gegaan dat vanaf 2023 gebruik kon worden gemaakt van de volledige baanlengte.
Als gevolg daarvan kan gesteld worden dat dit een remmend effect heeft op de exploitatie van de luchthaven. Dit heeft naar de mening van MAA de volgende gevolgen.

- Klanten sluiten MAA bij voorbaat uit doordat concurrerende luchthavens deze beperking niet kennen.
- MAA heeft meer gebruiksruimte[3];
- MAA kan nog geen gebruik maken van de volledige lengte van de start- en landingsbaan; hetgeen een beperking vormt voor nieuwe cargomaatschappijen, waardoor het werven van klanten wordt bemoeilijkt. Dit hangt samen met de beperking dat de maximale beladingsgraad van vliegtuigen bij export bij het huidige baangebruik lager ligt dan bij volledig baangebruik. Dit geldt met name voor routes naar China, Zuid-Amerika en het westen van de Verenigde Staten.
- De uitfasering van bepaalde typen vliegtuigen verloopt langzamer dan verwacht. Dit heeft te maken met het feit dat deze uitfasering is gekoppeld aan de inwerkingtreding van het Luchthavenbesluit.

In de bijlage op pagina 64 van de voortgangsrapportage is een overzicht opgenomen van het aantal vliegbewegingen naar type vliegtuig.

2.5.2. Het verduurzamen van de grondgebonden activiteiten

Hiertoe worden de volgende activiteiten ontplooid.

- Het opwekken van duurzame energie via duurzaam opgewekte Nederlandse windenergie via Waarborgwind;
- Reductie van CO2 uitstoot door:
  - Electrificatie van het materieel met als doel netzero in 2030
  - Verduurzaming van de gebouwen
  - Verduurzaming van de brandstoffen via verdere elektrificatie; er wordt gewerkt aan verdere netverzwaring.
- Reductie van indirecte CO2 uitstoot via klanten en leveranciers;
- Circulaire economie. Activiteiten om te komen tot zero waste;
- Lokale economie. Activiteiten in het kader van local sourcing.

[3] De zogenaamde 'omzettingsregeling' staat meer vliegbewegingen (en daarmee gebruiksruimte) toe dan dat MAA aanvraagt in het LHB

2.5.3. Verduurzaming via elektronisch vliegen (e-aviation)

De volgende ontwikkeling in e-Aviation wordt nagestreefd:

Jaar	2022	2025	2030	2035	2040
eAvation Passagiers	0	200	69.423	469.609	640.794

Tabel 2 aantal e-Aviation passagiers

In de vorige twee analyses (Analyse voortgangsrapportage 'Groot Project MAA' peildatum 1 januari 2025 en 1 juli 2025) werd gemeld dat de hierboven in tabel 2 opgenomen groeicijfers niet meer realistisch zijn.

Aandeelhouder Provincie Limburg heeft, conform toezegging 9669, tijdens de laatste aandeelhoudersvergadering ingebracht om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de marktintroductie van elektrisch vliegen. MAA begrijpt en ondersteunt de beweegredenen voor dit verzoek, maar de bestuurder van MAA heeft laten weten dat de markt en de ontwikkelingen in de markt van e-Aviation vooralsnog niet zodanig stabiel is dat het zinvol is om op dit moment een haalbaarheidsstudie uit te voeren. Bovengenoemde toezegging is daarmee afgedaan.

Zoals in de vorige rapportage reeds is aangegeven verloopt de marktintroductie van elektrische vliegtuigen trager dan enkele jaren geleden voorzien. Deze ontwikkeling wordt voornamelijk bepaald door mondiale technologische ontwikkelingen, zoals de ontwikkeling van batterijen met hoge energiedichtheid, certificering en nieuwe regelgeving.
Desalniettemin zet MAA zich actief in op wat mogelijk is en stimuleert zij verdere ontwikkeling vanuit haar eigen rol. In 2024 maakte MAA als eerste luchthaven in Europa openbaar toegankelijke internationale elektrische passagiersvluchten mogelijk via het Electrifly-project, samen met partner luchthavens Luik (BE) en Würselen (DE).

De verwachte ingebruikname van elektrische vliegtuigen met 30 zitplaatsen, zoals de ES-30, is vooralsnog verschoven naar 2029.

In de VGR wordt geconstateerd dat de toekomst van eAviation die geschetst werd in het Businessplan van 2022 te ambitieus is geweest. Nu de verwachting is dat volledige elektrische vluchten met maximaal 10 personen eerst vanaf 2030 ter beschikking komen en vluchten met 90 passagiers pas vanaf 2033 kan geconstateerd worden dat bovenstaande prognose niet meer realistisch is.
Tijdens de feitencontrole is hierop ingegaan en het volgende naar voren gekomen.

'Zoals eerder aangegeven, verloopt de marktintroductie trager dan verwacht. Zoals bij Provinciale Staten bekend is hebben aandeelhouders MAA gevraagd een meerjarenprognose op te stellen. Hierin worden actuele verwachtingen ten aanzien van elektrisch vliegen meegenomen.'

Daarmee zouden de eerdere prognoses geactualiseerd moeten worden op basis van de huidige inzichten en marktontwikkelingen.

Gedeputeerde Staten geven op pagina 18 van de VGR aan dat gelet op de afhankelijkheid van externe ontwikkelingen op dit moment nog niet kan worden vastgesteld of de langere termijndoelstellingen voor eAviation binnen de beoogde termijn kunnen worden gerealiseerd.

2.6. Omgevingsbewuste luchthaven

2.6.1. Verbetering van omgevingsmanagement richting de stakeholders van de luchthaven

In het businessplan is opgenomen dat de luchthaven wil werken aan een goede relatie met de omgeving. MAA heeft in de afgelopen periode een aantal acties ondernomen zoals overleggen met omwonenden. In het vervolg op de 'vortex pilot' onderzoekt het Omgevingsfonds welke maatregelen kunnen worden getroffen om preventief vortex[4] schade te voorkomen.

Tijdens de feitencontrole is naar voren gekomen dat het vortexonderzoek inmiddels is afgerond. Het Omgevingsfonds werkt aan een maatregelenpakket om het risico op vortex te beperken. Deze worden deze zomer in de Raad van Toezicht van het Omgevingsfonds besproken. Naar verwachting worden de resultaten van het onderzoek en de voorgenomen maatregelen in het najaar met de omwonenden van de luchthaven gedeeld. Provinciale Staten zullen alsdan ook worden geïnformeerd.

2.6.2. Uitfasering van de meest vervuilende en geluidsproducerende toestellen

Hierbij gaat het om uitfasering en uiteindelijk een verbod op een aantal toestellen en als weg daar naar toe een 100% verhoging van het tarief voor landing/take-off. De Boeing 747-200 en de McDonnell Douglas MD11 zijn in april 2023 al volledig uitgefaseerd.

Uit de feitencontrole is gebleken dat de koppeling aan de inwerkingtreding van het Luchthavenbesluit volgt uit het businessplan waar Provinciale Staten in 2022 mee hebben ingestemd.

In de reflectie van doelstelling A1 door GS wordt gesteld dat de vertraging van het Luchthavenbesluit geen gevolgen heeft voor de met PS afgesproken afname van het aantal ernstig gehinderden in 2030 en 2035.
Dit is nader toegelicht tijdens de feitencontrole.

'De uitfasering verloopt momenteel volgens planning:

- *uitfaseren van de 747-200 en MD11 per 1 april 2023.*
- *ontmoedigen van de 747-400 per nieuw Luchthavenbesluit (eind 2024 / begin 2025) met minimaal 100% verhoogd tarief landing/take-off.*
- *definitief uitfaseren van de 747-400 per 2030.*

De ontmoediging is gekoppeld aan het LHB.

Zodra het nieuwe LHB van kracht is, gelden de nieuwe voorwaarden (minder geluidsruimte, geen vluchten voor 7 uur, vlootsamenstelling en baanlengte) die moeten leiden tot het met PS afgesproken EGH.'

Het aantal EGH in 2025 is ondanks de vertraging m.b.t. het LHB niet overschreden, vanwege het niet volledig invullen van de gebruiksruimte.

[4] Vortex-schade is schade aan (meestal) daken en glas die wordt veroorzaakt door zogturbulentie: een wervelwind die ontstaat aan de vleugeltips van overvliegende of landende vliegtuigen.

Over de gevolgen die deze uitfasering heeft voor de rentabiliteit van het vliegveld is geen informatie opgenomen in de VGR.

2.7. Toekomstbestendige luchthaven

2.7.1. Vastgoed (ontwikkeling en beheer) betrekken bij de exploitatie

In de periode 2023-2026 zijn er verschillende doelstellingen opgesteld met betrekking tot vastgoed:

- Vergroten van de verhuurbaarheid op korte termijn (2023-2025);
- Vergroten van het opbrengend vermogen van vastgoed (+/- 20%) (2023-2026);
- Opstellen van een masterplan vastgoed/infrastructuur (2023);
- Realisatie nieuw vastgoed conform masterplan (vanaf 2023);
- Samenwerking met andere gebieden (Techniport) en branding gebouwen (vanaf 2023);
- Uitgifte/exploitatie nog beschikbare gronden (vanaf 2022).

Over de hierboven genoemde doelstellingen met de daaraan gekoppelde termijnen wordt in de toelichting niets gezegd. Bij de feitencontrole is hierover aangegeven dat er geen verdere informatie beschikbaar is.

Bij de hierboven genoemde doelstellingen is aangegeven dat het vergroten van de verhuurbaarheid inmiddels afgerond zou moeten zijn in 2025; dit is nog niet het geval.

Bij de feitencontrole is hierover het volgende toegelicht.

'Dit is onder andere een gevolg van het feit dat het om een omvangrijke opgave gaat die met een beperkte bezetting moet worden gerealiseerd. Achterstallig onderhoud op gebouwen waaronder commercieel vastgoed wordt uitgevoerd conform planning, indien dat verantwoord is en in overeenstemming met de huurders. Het verbeteren van de technische staat van de gebouwen draagt bij aan de (technische) verhuurbaarheid.'

In de feitencontrole is ook naar voren gekomen dat achterstallig onderhoud deels wordt uitgevoerd, hetgeen de commerciële verhuurbaarheid naar verwachting zal verbeteren.

In VGR 3 op pagina 69 is een overzicht opgenomen betreffende ontwikkeling projecten achterstallig onderhoud. Vijf projecten zijn afgerond en tien projecten zijn in voorbereiding (en deels in realisatie fase). Er is geen verdere informatie beschikbaar.

In het Businessplan staat dat het masterplan vastgoed in 2023 gereed zou zijn. In VGR 2 staat dat in 2025 een start wordt gemaakt met het concretiseren van de vastgoedstrategie in een masterplan dat eind 2025 of begin 2026 gereed zal zijn. In de huidige VGR (VGR 3) staat dat de vastgoedstrategie in 2027 gereed zal zijn. Tijdens de feitencontrole is gebleken dat dit onder meer samenhangt met de opeenvolgende wisselingen van de CEO en de mede daarmee samenhangende herijking van prioriteiten en keuzes.

2.7.2. Groei van passagiers en cargovluchten

In het businessplan wordt uitgegaan van de volgende aantallen.

Jaar	2022	2025	2030	2035	2040
Passagiers	251.515	470.039	641.865	529.500	527.500
Cargo	125.000	171.424	204.230	210.000	210.000

Tabel 3 aantallen passagiers en cargo MAA

De feitelijk gerealiseerde cijfers per periode zijn weergegeven in onderstaande tabel:

Jaar	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Cargo				
Luchtvracht (1e linie[5]) → infographic 1				
Tonnage gevlogen luchtvracht* → infographic 1a	108.218	32.275	29.448	41.636
Tonnage gereden luchtvracht → infographic 1b	10.787	22.765	5.630	4.596
Totaal luchtvracht	*119.006*	*55.042*	*35.078*	*46.232*
Wegvracht (2e linie) → infographic 2				
Tonnage wegvracht****	9	7.851	63.820	25.398
Passagiers				
Aantal passagiers*	266.032	223.152	223.507	151.989
Overige passagiers***	6.753	5.508	7.425	7.281
Totaal passagiers	*272.785*	*228.660*	*230.932*	*159.270*
Bewegingen**				
Aantal gevlogen luchtvrachtbewegingen	3.266	1.333	1.399	1.737
Gereden vrachtverkeer (totaal 1e en 2e linie)	29.285	19.040	32.215	19.774
Aantal passagiersbewegingen***	1.959	1.604	1.534	994
Aantal overige vliegbewegingen	8.610	6.024	7.024	4.818

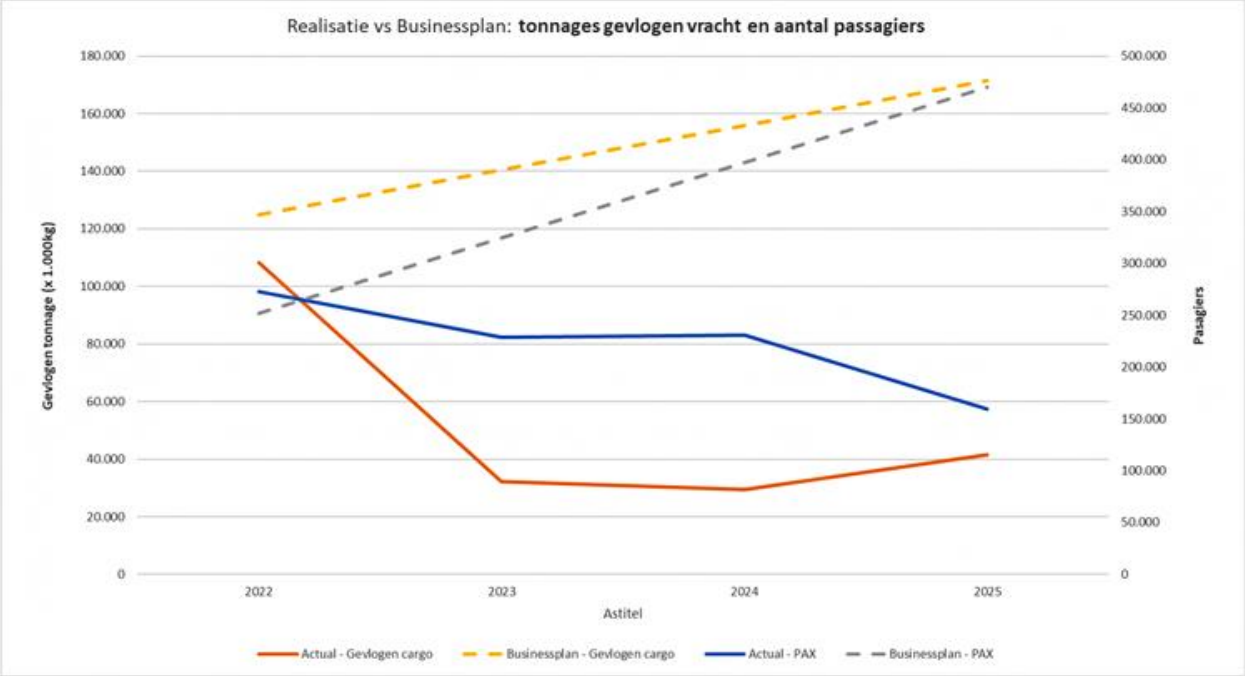
* Conform publicatie CBS

** Eén beweging is één inkomende- of één uitgaande vlucht of rit

*** Onder ‘overige passagiers’ en / of ‘overige vliegbewegingen’ wordt verstaan: general aviation (GA), klein vliegverkeer (bijvoorbeeld lesverkeer), positievluchten, vluchten naar en van onderhoudsboulevard MAA.

**** Aantal ton gereden vracht, zoals gepresenteerd in voorgaande voortgangsrapportages, is vanaf VGR2 (peildatum 1 juli 2025) gesplitst in ‘tonnage gereden luchtvracht’ en ‘tonnage gereden wegvracht’. Dit in lijn met de splitsing tussen luchtvracht en wegvracht zoals uiteengezet in de in bijlage 3 opgenomen Infographic.

[5] Onder eerste linie wordt verstaan: de vrachtafhandeling door een luchtvrachtafhandelaar. Dit betekent dat alleen een gespecialiseerde afhandelaar deze werkzaamheden kan uitvoeren. Dit vormt ook de focus MAA.
Tweede linie vracht kan ook door niet-luchtvrachtafhandelaar worden uitgevoerd.

Figuur 2 tonnages gevlogen vracht en aantal passagiers

Er blijkt een groot verschil te bestaan tussen realisatie en verwachting.
Kijkend naar de passagiersaantallen wordt in het businessplan voor 2025 uitgegaan van 470.039 passagiers. Volgens de gerealiseerde cijfers bedraagt het aantal passagiers in 2025 151.989. In 2023 en 2024 bedroegen de aantallen respectievelijk 223.507 en 223.152 passagiers.

Voor cargo wordt in het businessplan voor 2025 uitgegaan van 171.424 ton. Volgens de gerealiseerde cijfers bedraagt de luchtvracht in 2025 41.636 ton en de wegvracht 25.398 ton.

In het businessplan wordt uitgegaan van een verdere groei naar 641.865 passagiers en 204.230 ton cargo in 2030.

Gedeputeerde Staten geven aan dat op basis van de huidige inzichten nog niet kan worden vastgesteld of de langetermijndoelstellingen worden gerealiseerd. Is onderzocht of de uitgangspunten uit het businessplan 2022 nog actueel zijn, of dat actualisatie van de prognoses wenselijk is? Tijdens de feitencontrole is hierover gesproken en het volgende aangegeven.

'De verschillen tussen de prognoses uit het Businessplan 2022 en de gerealiseerde passagiers- en cargovolumes zijn bekend. De marktontwikkeling heeft zich de afgelopen jaren anders ontwikkeld dan ten tijde van het opstellen van het Businessplan werd voorzien. De aandeelhouders volgen de ontwikkelingen nauwgezet en hebben hun zorgen over de achterblijvende resultaten uitgesproken. Zij hebben MAA gevraagd met verbetermaatregelen te komen en een geactualiseerde meerjarenprognose op te stellen.'

Op dit moment is niet bekend welke concrete maatregelen MAA heeft genomen om de achterblijvende passagiers- en cargovolumes te laten toenemen.

In de meerjarenprognose zouden de actuele marktontwikkelingen en verwachtingen ten aanzien van passagiers, cargo en elektrische vliegen moeten worden meegenomen (zoals besproken in het interpellatiedebat).

Ondanks dat er uitvoering wordt gegeven aan het businessplan en de visie van GS op de resultaten in de VGR is verwoord blijkt uit deze voortgangsrapportage dat de stijgende lijn nog niet op alle fronten is ingezet.

2.7.3. Financieel gezond in 2035

Een actuele financiële analyse kan op basis van deze VGR niet worden gemaakt omdat op de peildatum van deze VGR (1 januari 2026) de jaarcijfers 2024 de laatst vastgestelde en gepubliceerde jaarcijfers zijn.

Bij de aanbieding van de VGR3 aan PS op 7 juli 2026 waren de jaarcijfers 2025 nog niet gepubliceerd. Op pagina 34 van de VGR wordt aangegeven dat deze in de volgende VGR, die gepland is voor Q4, zullen worden opgenomen. Dit impliceert dat er nu geen uitspraken kunnen worden gedaan over de actuele financiële situatie van MAA.
Om die reden is er nu voor gekozen de financiële analyse uit VGR2 in deze analyse te laten staan met een enkele toevoeging of actualisatie.

De leden van Provinciale Staten hebben overigens via het deel van het dashboard waarvoor geheimhouding geldt dat sinds 8 juni 2026 beschikbaar is al kennis kunnen nemen van de financiële cijfers tot en met het eerste kwartaal 2026 (zie MPH DOC-00916439 en DOC-00930655).

Het is conform de door Provinciale Staten geformuleerde uitgangspunten dat de luchthaven in 2035 financieel gezond dient te zijn.
Volgens het businessplan daalt de EBITDA (winst vóór aftrek van rentekosten, belastingen, afschrijving en afboekingen) naar € 0,65 mln. en stijgt vervolgens in de periode 2025-2040 naar € 24 mln. De EBITDA voor 2024 is niet gehaald en bedraagt -/- € 6,5 mln.
In het voorwoord van het jaarverslag 2024 stelt de toenmalige CEO, de heer Meijs, dat gestreefd wordt naar een break-even bedrijfsvoering in 2027 met een groei naar 200.000 ton gevlogen vracht en 500.000 passagiers.

In het jaarverslag over 2024 wordt overigens gesproken over het ondernemingsplan voor 2025 (pagina 8). Hiermee wordt de begroting van MAA bedoeld. Deze is, net als in eerdere VGR's, niet beschikbaar gekomen bij deze VGR, zodat niets kan worden gezegd over te verwachten resultaten. Tijdens de feitencontrole is hierover het volgende gezegd.

'Zoals eerder toegelicht wordt de reguliere begroting van MAA niet gedeeld. Tijdens het debat in juni 2026 is aangegeven dat MAA is gevraagd een meerjarenprognose op te stellen en dat deze na vaststelling in de AVA met PS zal worden gedeeld.'

In de geconsolideerde jaarrekening van de provinciale deelneming NV HBLM worden MAA BV en MAABI BV als 100% groepsmaatschappijen van NV HBLM aangemerkt. De jaarstukken 2024 zijn in de AvA van 16 juni 2025 vastgesteld. Hieronder worden de geconsolideerd Winst- en verliesrekening en de geconsolideerde balans 2024 weergegeven, inclusief de vergelijkende cijfers over 2023 en voorzien van een nadere duiding.

Geconsolideerde Winst-en-verliesrekening (x € 1.000)		
	2024	**2023**
Netto omzet	*16.857*	*13.099*
Overige bedrijfsopbrengsten	*5.500*	*6.141*
Som der bedrijfsopbrengsten	**22.357**	**19.240**
Personeelskosten	*-20.154*	*-15.665*
Overige bedrijfskosten	*-8.483*	*-8.136*
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	*-3.370*	*-3.213*
Som der bedrijfslasten	**-32.007**	**-27.013**
Financiële baten en lasten	***-1.823***	***-1.359***
Resultaat voor belastingen	**-11.473**	**-9.132**
Belastingen	*-30*	*2.342*
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	*–*	*–*
Netto resultaat	**-11.503**	**-6.789**

Tabel 5 Winst- en verliesrekening NV HBLM 2024

De jaarrekening 2024 sluit met een negatief netto resultaat van € 11,5 mln. (2023: negatief € 6,789 mln.). Het exploitatieresultaat (EBITDA[6]) 2024 komt uit op negatief € 6,3 mln. In 2023 was dit negatief € 4,6 mln.

De omzet is met € 3,75 mln. gestegen en dit heeft te maken met toename afhandeling trucking (€ 3 mln.) en parkeergelden van vliegtuigen en passagiers (€ 1 mln.) en een afname van landingsgelden met € 0,3 mln. De personeelskosten zijn gestegen van € 15,7 mln. naar € 20,2 mln. en dit hangt onder meer samen met 35 extra uitzendkrachten voor trucking activiteiten en CAO loonstijging voor de beveiliging. Hieruit blijkt dat de kosten sneller gestegen zijn dan de omzet.
Tijdens de feitencontrole is hierover gesproken.

De uitbreiding van de trucking activiteiten in 2023 en 2024 diende tijdens de baanrenovatie als vervangende werkzaamheden voor een deel van onze cargo operatie. Vervolgens is vastgehouden aan deze activiteiten om het achterblijvend herstel van luchtvracht op te vangen. De grootschaligheid van deze activiteiten zorgden na verloop van tijd dat de stijging van de bijbehorende loonkosten niet in verhouding stond met de bijbehorende inkomsten, waardoor deze activiteiten geen positieve bijdrage leverden aan het bedrijfsresultaat. Om die reden is besloten deze activiteiten niet meer op grote schaal in eigen beheer uit te voeren.

MAA heeft in 2023 en 2024 een netto verlies van € 6,8 miljoen respectievelijk € 11,5 miljoen geleden. Deze verliezen zijn groter dan in het businessplan 2022 waren voorzien. De rentabiliteit op het totaal vermogen (RTV) bedraagt over deze jaren –9% respectievelijk –13%. Dit cijfer laat zien hoeveel winst een onderneming maakt ten opzichte van het totale vermogen dat zij inzet. Bij een RTV van -13% lijdt MAA € 13,- verlies voor elke 100 euro aan totaal vermogen. MAA heeft in 2023 en 2024 geen positief rendement op het geïnvesteerde vermogen gegenereerd.

[6] EBITDA Winst vóór aftrek van rentebelastingen, afschrijvingen en waardeverminderingen.

De nettowinstmarge (-/- 11.500.000/16.857.000= -/- 68,3%. Dit is een negatieve marge die impliceert dat voor elke euro omzet € 0,683,- verlies wordt geleden.

De returns on assets (ROA) laat een dalende lijn zien. Dit is het nettoresultaat/totale activa. In 2023 was dit -0,09 en in 2024 is dit verdubbeld naar -0,16.; voor elke euro aan activa wordt € 0,16 verlies gemaakt.

Geconsolideerde Balans per 31 december (x € 1.000)		
	2024	**2023**
Vaste activa		
Materiële vaste activa	*54.999*	*48.328*
Financiële vaste activa	*2.342*	*2.342*
	57.341	*50.670*
Vlottende activa		
Voorraden	*–*	*53*
Vorderingen	*9.706*	*10.491*
Liquide middelen	*5.240*	*15.708*
	14.946	26.252
Balanstotaal	**72.287**	**76.922**
Groepsvermogen	*21.982*	*25.742*
Voorzieningen	*430*	*35*
Langlopende schulden	*42.608*	*43.557*
	65.020	*69.334*
Kortlopende schulden	*7.267*	*7.588*
Balanstotaal	**72.287**	**76.922**

Tabel 6: Financiële balans NV HBLM 2024

De belangrijkste posten in de balanspost langlopende schulden zijn een hypothecaire schuld aan de Rabobank (€ 4,5 mln.) en een lening van de Provincie Limburg met een oorspronkelijke hoofdsom van € 35,2 mln. ter financiering van de renovatie van de start- en landingsbaan in 2023.

De onderneming heeft ultimo 2024 € 5,24 mln. aan liquide middelen (2023: 15,71 mln.) De daling komt voor € 7,79 mln. voort uit de kasstroom van de operationele activiteiten en voor het overige uit het verschil tussen de investeringen en de financiering daarvan. In 2025 verwacht de deelneming (in de financiële activiteiten) een rekening-courantlening van Business Park MAA BV groot € 5,5 mln. terug te ontvangen. Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat deze lening nog niet is terugbetaald.

Ten opzichte van 2023 daalt het eigen vermogen (groepsvermogen) in 2024 met € 3,76 mln. Dit is het verschil tussen het negatief netto resultaat van € 11,5 mln. en de agiostortingen van € 7,7 mln. door Provincie Limburg ten behoeve van achterstallig onderhoud.

Op deze wijze wordt het geld voor achterstallig onderhoud tijdelijk niet gebruikt voor onderhoud, maar voor het compenseren van verlies. In het jaarverslag 2024 wordt aangegeven dat zowel de directie als de RvC zich ervan bewust zijn dat hiermee het financieringsvraagstuk ten aanzien van de operationele tekorten niet structureel wordt opgelost, maar slechts tijdelijk is uitgesteld. Tijdens het interpellatiedebat van 26 juni 2026 is toegelicht dat ook in 2025 gelden voor achterstallig onderhoud zijn gebruikt voor compensatie van verlies.

De solvabiliteit (eigen vermogen/totaal vermogen) daalt van 33,5% tot 30,4% in 2024.
Ook de liquiditeit, te meten met de current ratio (vlottende activa/vlottende passiva) vertoont een dalende trend van 3,5 naar 2,06. Een ratio van 2,06 betekent dat MAA ruim twee keer zoveel vlottende activa heeft als vlottende schulden. De ratio daalt wel.

Hieronder een weergave van het kasstroomoverzicht 2024. Deze komt uit het jaarverslag 2024.
De negatieve operationele kasstroom van € 7,8 mln. hangt samen met het negatieve nettoresultaat en impliceert dat er meer geld wordt uitgegeven dan er wordt ontvangen bij MAA. De negatieve cashflow uit investeringen van € 9,7 mln. duidt erop dat er aanzienlijke investeringen in het bedrijf zijn gedaan. Dit zijn investeringen in materiële vaste activa.

Op basis van de jaarcijfers 2024 kan onderstaand kasstroomoverzicht over 2024 worden gemaakt. De operationele activiteiten laten een negatieve kasstroom zien van € 7,790 mln. en ook de kasstroom uit investeringen is -/- € 9,670 mln.
De kasstroom wordt uiteindelijk positiever door de kasstroom uit financieringsactiviteiten. Deze bedraagt immers € 7 mln. Dit betekent dat MAA haar expansie niet uit winst financiert, maar uit het bijstorten van agio. Dat leidt immers tot een positieve kasstroom. Per saldo zien we een verslechtering van de kaspositie die van € 15,7 mln. naar € 5,2 mln. gaat.

Kasstroom overzicht 2024 (in duizenden euro's)

Kas per 1 januari 2024		**15.708**
Kasstroom uit operationele activiteiten	-7.790	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-9.670	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	6.992	
Kasstroomontwikkeling	-10.468	
Kas per 31 december 2024	**5.240**	

Tabel 7 de verschillende kasstromen bij MAA

In het jaarverslag 2024 wordt een vooruitblik gegeven op 2025. Er wordt opnieuw een verlies verwacht, waarbij de focus zal komen te liggen op optimalisatie, zodat in 2027 een break-even EBITDA wordt bereikt en verdere groei mogelijk is naar 170-210 duizend ton gevlogen vracht en tussen de 450-650 duizend passagiers. Ook zal de commerciële strategie worden geïntensiveerd en zal de rol van wegvracht worden heroverwogen; dit segment is fors gegroeid, maar het betreft geen kernactiviteit van MAA. Ook zal er een eerste stap worden gezet in optimalisatie van cargo afhandeling.

Actualiteit van informatie is voor PS van belang om de ontwikkelingen op het vliegveld te kunnen volgen. Gedeputeerde Staten voorzien daar sinds enkele maanden in met het MAA-dashboard waarin leden van Provinciale Staten vertrouwelijk kennis kunnen nemen van de financiële cijfers van MAA tot en met het eerste kwartaal 2026.
Nu er in september 2026 nog geen informatie beschikbaar is in deze VGR over 2025 en het eerste half jaar van 2026 kan er geen actuele analyse op basis van actuele cijfers worden opgesteld.

3. Visie Gedeputeerde Staten

Vanaf pagina 35 van de basisrapportage wordt ingegaan op de toepassing van de stoplichtenmethodiek op de in hoofdstuk 2 van deze analyse genoemde doelen.

De volgende vier belangrijke onderdelen hebben als status oranje, hetgeen impliceert dat het op dit moment nog niet duidelijk is of deze lange termijndoelen wel of niet worden behaald:

1. Verduurzaming van het vliegverkeer (e-Aviation). De verwachting is nu dat er pas vanaf 2033 vluchten met 90 passagiers mogelijk zijn. Wel wordt in de prognose aangegeven dat er in 2035 sprake moet zijn van 470.000 passagiers;
2. Groei van passagiers. Het aantal passagiers in 2025 bedroeg 151.889 waar in de prognose uit werd gegaan van 470.000 passagiers;
3. Groei van cargovluchten. Voor cargo werd in 2025 verwacht 171.000 ton, terwijl er in werkelijkheid sprake is van 41.636 ton.;
4. Financieel gezond in 2035. In het jaarverslag 2024 wordt een break-even resultaat[7] verwacht in 2027, in 2024 wordt een verlies geleden van € 11,5 mln. en ook voor 2025 wordt een verlies verwacht; zo staat te lezen in het jaarverslag 2024.

Wat is de afweging geweest om voor deze vier onderdelen de status ‘oranje’ (nog onzeker of het lange termijn doel gehaald wordt) toe te kennen?
Welke factoren liggen aan dit oordeel ten grondslag?
Hierop is nader ingegaan tijdens de feitencontrole en is het volgende toegelicht.

‘De keuze voor de status oranje bij de genoemde onderdelen hangt samen met het feit dat de langetermijndoelstellingen nog steeds als richtinggevend worden beschouwd, maar dat op basis van de huidige ontwikkelingen onzekerheden bestaan over het moment waarop deze doelstellingen worden gerealiseerd.

De status rood wordt gehanteerd wanneer er concrete aanwijzingen zijn dat een doelstelling niet meer haalbaar is. Op dit moment is daarvan geen sprake. Voor onderdelen e-Aviation, passagiersgroei, cargogroei en financiële gezondheid geldt dat de ontwikkelingen achterblijven bij de oorspronkelijke prognoses.’
Daarnaast is tijdens de feitencontrole besproken dat de aandeelhouders hierover hun zorgen hebben uitgesproken en MAA hebben gevraagd om maatregelen uit te werken en een geactualiseerde meerjarenprognose op te stellen. Op basis van deze nadere inzichten kan worden beoordeeld of bijstelling van de langetermijndoelstellingen noodzakelijk is. Daarom is op dit moment gekozen voor de status oranje.

[7] Het break-evenpunt is het moment waarop totale opbrengsten precies gelijk zijn aan totale kosten. Op dat punt maak je geen winst maar ook geen verlies.

Op pagina 37 van de VGR constateert GS dat

'de ontwikkeling van Maastricht-Aachen-Airport op onderdelen achterblijft bij de ambities uit het businessplan 2022. Dat geldt met name voor de passagiers- en cargovolumes en de financiële resultaten.'

En verder geven GS aan dat zij ten aanzien van MAA een actieve aandeelhoudersrol hebben. De achterblijvende resultaten zijn aan de orde gesteld in de AVA en in overleggen met het bestuur en de RvC. Er is hierbij aangedrongen op passende maatregelen om de prestaties van de luchthaven structureel te verbeteren. GS hebben toegezegd PS hierover te informeren. Tot nu toe is er geen MPH gekomen waarin passende maatregelen worden toegelicht die tot verbetering van resultaten zouden kunnen leiden.

MAA blijft ervan uitgaan dat Maastricht Aachen Airport in 2027 operationeel een break-even (EBITDA) zal draaien en dat daarna verder wordt geïnvesteerd in de transitie naar een toekomstbestendige, duurzame luchthaven. Het is niet duidelijk waarop deze verwachting is gebaseerd. Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat er gewerkt wordt aan een bijgestelde prognose.

4. Risico's en Risicobeheersing

In de risicoanalyse op pagina 38 en verder is aandacht besteed aan de risico's. De volgende risico's en mogelijke beheersmaatregelen komen (beknopt weergegeven) aan de orde:

Risico	Beheersmaatregelen
1. Provinciale voorwaarden om MAA de transitie te laten doormaken naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven wordt niet behaald, omdat één of meer van de doelen die MAA zich in het kader van het Businessplan 2022 zelf heeft gesteld niet worden gerealiseerd. De impact van dit risico wordt in de begeleidende tekst als aanzienlijk geclassificeerd en toegelicht, en in de tabel als matig. Welke classificatie is juist? Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat dit aanzienlijk moet zijn.	GS monitoren als aandeelhouder de voortgang van het Businessplan 2022 en de luchthavenontwikkeling. Bij afwijkingen maken zij via de AvA en RvC afspraken over bijsturing. Daarnaast is een voldoende risicoreserve beschikbaar om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.
2. Doelen uit het Businessplan 2022 worden geheel of gedeeltelijk niet behaald. In de tekst staat dat de impact van dit risico als aanzienlijk wordt beoordeeld. In de tabel als ernstig; welke classificatie is correct? Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat dit aanzienlijk moet zijn.	GS monitort als aandeelhouder van NV HBLM de voortgang van het Businessplan 2022. Indien de ontwikkelingen of omstandigheden daar aanleiding toe geven, spreken GS (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM daarop aan. Niet concreet is geworden welke beheersmaatregelen alsdan worden genomen.

3. Vertraging bij de vaststelling van het Luchthavenbesluit, de besluitvorming ten aanzien van het PIP proefdraaien en de verlening van de omgevingsvergunning in verband met procedures. De impact van dit risico wordt in de begeleidende tekst als aanzienlijk geclassificeerd en toegelicht, en in de tabel als matig. Welke classificatie is correct? Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat dit aanzienlijk moet zijn.	GS monitort als aandeelhouder van NV HBLM de voortgang van de besluitvorming hieromtrent. PS worden via de P&C cyclus geïnformeerd. Indien de ontwikkelingen of omstandigheden daar aanleiding toe geven, spreken Gedeputeerde Staten (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM daarop aan.
4. Alvorens de luchthaven financieel gezond is kan kapitaalverlies optreden of er zijn meer middelen nodig. Afwaardering van de deelneming kan hieruit voortvloeien. **Dit risico kan zich voordoen indien de ontwikkeling richting een duurzaam financieel perspectief, waaronder het bereiken van break-even, langer duurt dan voorzien of niet wordt gerealiseerd.** Tijdens de feitencontrole is aangegeven dat dit is gebaseerd op informatie van de luchthaven. Wat is de inschatting over de duur van het bereiken van break-even? Bij de feitencontrole is dit punt besproken. Vooralsnog wordt uitgegaan van het Businessplan 2022, waarin is voorzien dat in 2027 break-even wordt bereikt. Zoals eerder aangegeven, is MAA gevraagd een meerjarenprognose op te stellen. Deze wordt onder geheimhouding met Provinciale Staten gedeeld. Op basis daarvan zal meer inzicht ontstaan in het verwachte moment waarop break-even EBITDA wordt bereikt. Gelet op de huidige ontwikkelingen bestaat de mogelijkheid dat dit niet in 2027 het geval zal zijn.	GS monitort als aandeelhouder van NV HBLM de voortgang van het Businessplan 2022. Indien de ontwikkelingen of omstandigheden daar aanleiding toe geven, spreken Gedeputeerde Staten (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM daarop aan en wordt er aangedrongen op maatregelen om bij te sturen. Er wordt aangegeven dat “de Provincie heeft een ruim voldoende risicoreserve opgenomen in de Risicoreserve Instrumentarium Sturing in Samenwerking om eventuele financiële tegenvallers van haar deelneming in NV HBLM op te kunnen vangen.” Kan worden toegelicht waarom wordt gesteld dat de impact voldoende kan worden ondervangen met een risicoreservering? Is een risicoreservering niet slechts een financiële beheersmaatregel, terwijl het onderliggende risico (afwaardering en kapitaalverlies) onverminderd aanwezig blijft? Bij de feitencontrole is dit punt besproken. *‘De risicoreservering is inderdaad een financiële beheersmaatregel. Daarmee anticiperen we op de gevolgen van het risico van een mogelijke afwaardering van de deelneming. De Provincie is aandeelhouder en deze beheersmaatregel is dan ook passend bij de rol. Het onderliggende risico wordt in eerste instantie gemitigeerd door het bestuur van de luchthaven.’*
5. Rente en aflossingen worden niet of niet geheel voldaan. Het maximale risico dat de Provincie Limburg loopt betreft het niet	GS monitort als aandeelhouder van NV HBLM de voortgang van het Businessplan 2022. Indien de ontwikkelingen of omstandigheden daar

terugontvangen van uitstaande hoofdsommen. Per 1 januari 2026 gaat het om een totaalbedrag van € 35,0 mln.	aanleiding toe geven, spreken GS (samen met aandeelhouder Schiphol) de bestuurder en/of de RvC van NV HBLM daarop aan. In de VGR staat dat het risico wordt beperkt door voldoende reserves aan te houden om mogelijke verliezen op te vangen. Daarnaast ontvangt de Provincie een marktconforme rente als vergoeding voor het genomen risico. Bij de feitencontrole is hierover het volgende gezegd. *'Deze annuïtaire lening is in het verleden verstrekt en toen is de rente voor 30 jaar rekening houdend met alle risico's markconform vastgesteld. De rente wijzigt niet bij een verandering van risico. Contractueel is geen herziening op basis van een gewijzigd risico afgesproken. In die zin werkt deze lening hetzelfde als elke andere lening met een vaste rente zonder (rente)herziening.'* Indien deze lening op dit moment opnieuw verstrekt zou worden, zou mogelijk een hogere rente vastgesteld kunnen worden indien het risicoprofiel als zodanig ook hoger zou worden vastgesteld.
6. De voortgang van de luchthavenontwikkeling is afhankelijk van goede samenwerking tussen aandeelhouders. Een gebrek aan samenwerking kan de strategische ontwikkeling en transitieopgave vertragen. Uit de feitencontrole is nog naar voren gekomen dat hiermee wordt bedoeld dat verschillen in belangen of opvattingen mogelijk zouden kunnen leiden tot vertraging in besluitvorming en dat hierdoor de samenwerking wellicht onder druk kan komen te staan.	GS onderhouden in hun rol als aandeelhouder periodiek overleg met medeaandeelhouder Schiphol over de uitvoering van het Businessplan 2022. Indien ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, treden partijen in overleg en worden waar nodig aanvullende afspraken gemaakt.
7. Bestuurlijke wisselingen of beperkte uitvoeringskracht kunnen de stabiliteit en uitvoering van het Businessplan 2022 vertragen. Tijdens de feitencontrole is hier nog het volgende over gezegd.	GS houden via de RvC toezicht op de continuïteit en kwaliteit van het bestuur en de organisatie. Indien ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, spreken GS (via de RvC) de vennootschap aan op de borging van voldoende uitvoeringskracht en stabiliteit binnen de organisatie. Tevens zal de Provincie als aandeelhouder in dergelijke situaties een nadrukkelijk verzoek op

'Afgelopen jaar heeft CEO Joost Meijs de overstap gemaakt naar een andere baan. Met ondersteuning van Schiphol is tijdelijk voorzien in de directievoering door Jan Eerkens. Per 1 februari 2026 is Cor de Man aangetreden als nieuwe CEO.'	medeaandeelhouder doen om vanuit de Schiphol organisatie en/of netwerk bij te dragen aan concrete oplossingen.

Figuur 3 belangrijkste risico's voor Provincie Limburg

5. Financiële aspecten

Op pagina 43 en verder van de basisrapportage wordt ingegaan op de inzet van provinciale middelen. De uitgaven worden gedomineerd door de post achterstallig onderhoud voor een totaalbedrag van € 70 mln. Hiervan heeft de helft de vorm van een lening voor de aanleg van de nieuwe start- en landingsbaan.
Er zijn twee leningen aan MAABI BV verstrekt.

- Annuïtaire lening van € 2 mln. met een restant hoofdsom per 1 januari 2026 van € 1,467 mln.
- Annuïtaire lening van € 35,2 mln. met een restant hoofdsom per 1 januari 2026 van ruim € 33,6 mln.

Bovenstaand budget voor achterstallig onderhoud is als volgt opgebouwd:

- Een financiering voor de renovatie van de start- en landingsbaan ad € 35,2 mln. Deze is volledig ter beschikking gesteld in de vorm van een 30 jarige annuïtaire lening;
- Beschikbaar stellen van achterstallige (niet eerder vergoede) NEDAB, ter grootte van € 10,9 mln. Hiervan resteert per 1 januari 2026 nog een bedrag van € 6,54 mln.;
- Beschikbaar stellen van een investeringskrediet (agio) ter grootte van € 23,9 mln. Hiervan resteert per 1 januari 2026 nog een bedrag van € 6,681 mln.

Dit budget is niet volledig gebruikt zoals blijkt uit onderstaande tabel.

Omschrijving	**Bedrag**
Beschikbaar budget:	€ 70.000.000
Reeds afgeroepen voor achterstallig onderhoud per 1 juli 2025	- € 56.778.949
Restant budget voor achterstallig onderhoud per 1juli 2025:	**€ 13.221.051**

Tabel 8 beschikbare budgetten

Naast de uitgaven voor achterstallig onderhoud is er op pagina 43 van de voortgangsrapportage een overzicht opgenomen van de overige uitgaven.

Restantbudget[8]	€ 21.024.149
Restantbudget achterstallig onderhoud	€ 13.221.051

[8] NEDAB 2025, Vortex schade, bijdrage Omgevingsfonds, uitbreidingsinvesteringen, bijdragen gemeenten, bijdrage beveiliging en omgeving.

Tegenover deze uitgaven staat vanaf 1 januari 2023 een beperkt bedrag aan inkomsten van € 5,1 mln. waarvan € 3,4 mln. in de vorm van rente ontvangsten in verband met verstrekte leningen en € 1,7 mln. cumulatieve huur vanaf 1 januari 2023 voor de Cargoterminal Oost.

6. Voortgangsrapportage en Regeling Grote Projecten 2025

Conform artikel 5 van de RGP 2025 dient elke voortgangsrapportage te voldoen aan de volgende elementen:

Leesbaarheid rapportage	De VGR is leesbaar en overzichtelijk gepresenteerd. Ten opzichte van de vorige VGR is er veel veranderd (bijvoorbeeld bij paragraaf 8. Risico's) en dit is in de vorm van kleur en doorstrepen verwerkt.
Projectdoelstellingen, reikwijdte, planning en projectbeheer	Doelstellingen zijn integraal overgenomen uit het businessplan 2022, maar veelal niet onderbouwd voor wat betreft te behalen resultaten. Als het gaat om reikwijdte kan geconstateerd worden dat de doelstellingen niet beargumenteerd zijn uitgewerkt. Activiteiten die nodig zijn om deze doelstellingen te halen zijn op punten beperkt onderbouwd of toegelicht. Verder is er onduidelijkheid over de planning en het behalen van deadlines. Als het gaat om projectbeheer is het niet duidelijk welke planning er is om doelstellingen te behalen.
Risico en risicobeheersing	• Aan het project verbonden risico's --> dit is omschreven • Risico's in omvang --> hier is niet bij alle risicio's op ingegaan; het is overigens ook niet bij elk risico mogelijk. • Impact van de risico's --> dit is aangegeven, maar er is niet voor alle risico's verklaard hoe groot deze impact is. • Financiële gevolgen van de risico's en hoe deze beheerst worden --> deels toegelicht en financiële gevolgen niet uitgewerkt en gekwantificeerd. • Hoe worden de risico's beheerst --> toelichting uitgewerkt • Kans maal omvang van elk risico --> geen nadere toelichting;
Financiën	De kostenopbouw en kostenontwikkeling van het project conform het businessplan 2022 zijn niet meer navolgbaar. Nu er gelet op de peildatum van deze VGR (1 januari 2026) alleen cijfers tot en met 2024 openbaar beschikbaar zijn kan er geen actuele financiële analyse worden gemaakt. De leden van Provinciale Staten hebben overigens via het deel van het dashboard waarvoor geheimhouding geldt, dat sinds 8 juni 2026 beschikbaar is al kennis kunnen nemen van de financiële cijfers tot en met het eerste kwartaal 2026.
Stoplichtenmethodiek	(Visie GS) De stoplichtenmethodiek is toegepast; het meten van voortgang is hierbij op punten niet mogelijk.

7. Moties en toezeggingen

De openstaande moties en toezeggingen zijn opgenomen op pagina 47 en verder van de basisrapportage die nu voorligt. Daar hoeft in de analyse verder niet op te worden ingegaan. Belangrijk aandachtspunt zijn de toezeggingen van de gedeputeerde die nog moeten worden opgepakt. Het is belangrijk dat de voortgang hierin wordt bewaakt.

Omschrijving motie of toezegging	Stand van zaken iBabs (peildatum 03-8-2026)	Constatering bij de analyse
16-12-2022 **Gewijzigd Motie 2948 Van Bijnen IJpelaar inzake Omgevingsbewuste investering (PIP proefdraaien MAA)** Roepen het college van Gedeputeerde Staten op om: - Het voorstel PIP proefdraaien Maastricht-Aachen airport ongeacht de dan geldende richtlijnen conform de omgevingswet voor te leggen aan Provinciale Staten; - De doorrekening van de GRE 3-zijdig WEST conform toezegging 9218 voor te leggen aan Provinciale Staten bij de behandeling van het voorstel PIP Proefdraaien; - Indien aan de orde andere doorgerekende alternatieve afschermingsmaatregelen voor te leggen aan Provinciale Staten; - Bij de doorrekeningen tevens een aantal dekkingsvoorstellen voor te leggen aan Provinciale Staten; - Zo snel als mogelijk te starten met de gesprekken met alle betrokken partners om de omgevingsbewuste investering dekkend te krijgen;	19-09-2025 Op 9 juli 2024 zijn PS geïnformeerd over de stand van zaken over de opvolging motie 2948 (DOC- 00674503).	27-7-2026 De op 31 maart 2021 door MAA bij LVVN ingediende aanvraag voor een Wnb-vergunning, die daarna op een aantal momenten door MAA van aanvullende informatie is voorzien, is nog bij het ministerie in behandeling. Eind 2024 is er weliswaar een ontwerp Wnb-vergunning gepubliceerd, maar dit ontwerp is nog niet omgezet in een definitieve vergunning. Recent heeft het ministerie MAA verzocht om (nogmaals) aanvullende informatie aan te reiken om tot een beoordeling van de aanvraag te kunnen komen.
02-10-2025 T9745 **Kennismaking CEO MAA** Gedeputeerde zegt toe in het eerste kwartaal van 2026 een	1-4-2026 Bij MPH d.d. 3 december 2025 zijn PS geïnformeerd over de benoeming van de nieuwe CEO,	Deadline 01-10-2026 27-7-2026 Met het oog op zijn inwerkperiode zal de

kennismakingsbijeenkomst te organiseren tussen de commissie ESA en de CEO van Maastricht Aachen Airport (MAA).	de heer Cor de Man, per 1 februari 2026. We streven ernaar om nog voor de zomer 2026 een kennismaking te laten plaatsvinden.	kennismaking met de CEO na de zomer plaatsvinden.
02-12-2022 T9218 De kosten van een 3-zijdige GRE aan de A2-kant van de luchthaven zullen in het kader van de procedure van het 'PIP Proefdraaien' nader worden gespecificeerd.	5-5-2026 Bij MPH d.d. 29 oktober 2024 zijn PS geïnformeerd over het feit dat LVVN een nieuwe ontwerp Wnb-vergunning ter visie zal leggen (GSDOC-00704993). Hetgeen betekent dat het PIP later dan voorzien in PS aan de orde zal komen, alsdan zullen we uitvoering geven aan de toezegging.	Deadline 01-01-2027
31-12-2026 T9871 Gedeputeerde zegt toe dat de meerjarenprognose 2026–2030 van MAA vertrouwelijk met Provinciale Staten wordt gedeeld, zodra deze van de bestuurder van MAA is ontvangen en in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de luchthaven is vastgesteld.		Deadline 31-12-2026 27-7-2026 Zodra de meerjarenprognose 2026–2030 van MAA door de bestuurder is aangeleverd en door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is vastgesteld, wordt deze conform de toezegging vertrouwelijk met PS gedeeld.

8. Actualiteiten waarover PS geïnformeerd wenst te worden

In dit hoofdstuk zal een overzicht worden gegeven van de onderwerpen waarover Provinciale Staten geïnformeerd wensen te worden, ook al vallen deze buiten de projectscope. Het betreft de volgende onderwerpen:

- **Meldingen Klachten Informatie Centrum Luchtverkeer (KICL)**
  Het aantal klachten is in het derde en vierde kwartaal van 2025 gedaald (zie tabel op pagina 62 van de VGR). Dit is ook logisch gezien de afname van het aantal vliegbewegingen.
- **Stand van zaken Omgevingsfonds MAA**
  Bij amendement 145 is aangegeven dat een omgevingsfonds wordt ingericht dat moet bijdragen aan het verhogen van de leefbaarheid in het gebied en het verminderen van overlast voor omwonenden. Daartoe is op 15-08-2023 de stichting Omgevingsfonds Maastricht Aachen Airport opgericht, die een subsidierelatie met de Provincie Limburg heeft.
  De stichting ontplooit verschillende initiatieven op het gebied van leefbaarheid, verkoopgarantie woningen, isolatie en vortex schade[9].
- **Achterstallig onderhoud**

[9] Vortex of zogturbulentie kan leiden tot schade aan daken onder de aanvliegroute. Het gaat vooral om inwoners van de gemeenten Beek en Meerssen.

Op pagina 68 en 69 is een overzicht opgenomen van het achterstallig onderhoud dat in 2025 is uitgevoerd en nog zal worden uitgevoerd. In deze analyse is hieraan al aandacht besteed in 2.7.1.

- **Directe werkgelegenheid Maastricht Aachen Airport**

	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Aantal medewerkers met contract (fte)	199,1	186,9	184,3	163
Aantal uitzendkrachten (fte)	29,8	16,6	53,9	20
Security (inhuur derden)		30,9	32,3	32
Totaal aantal fte	228,9	234,4	270,5	215

Tabel 9 Werkgelegenheid MAA

Bron: NV HBLM

- **Stand van zaken vergunningen en procedures**
  zie toelichting onder 2.5.1
- **Zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof**
  Naar aanleiding van toezegging 9628 is er in deze rapportage informatie omtrent de emissie van zeer zorgwekkende stoffen en ultrafijnstof meegenomen.
  Het betreft hier stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, zich in de voedselketen kunnen ophopen of voortplanting belemmeren. MAA moet zich inspannen om de uitstoot van deze stoffen te verminderen. Hiertoe moet iedere vijf jaar aan het bevoegd gezag (gemeente Beek) worden gerapporteerd over vermijding en reductie van zeer zorgwekkende stoffen.
  In de vorige VGR stond dat de samenvatting van de resultaten (ultrafijnstof) zal opgenomen worden in de daarop volgende voortgangsrapportage (VGR3). Deze is inmiddels beschikbaar (zie DOC-00868667; 17 maart 2026.)

9. Programmabeheer en projectbeheersing

Voor MAA staat een Programmateam MAA opgesteld waarin medewerkers uit verschillende disciplines met specifieke expertise zitting hebben (financieel, juridisch, economisch, vastgoed, geluid, milieu en ruimtelijke ordening).

Het programmateam voert regelmatig overleg met coördinerend portefeuillehouder en de aandachtsdirecteur binnen de provinciale directie. Het provinciale complianceteam verricht een extra toets op voorstellen van GS aangaande de AVA.

Het programmateam overlegt ook structureel met de directie van MAA. Op bestuurlijk en ambtelijk niveau is er regelmatig overleg met RvC en CEO van NV HBLM over actualiteit, strategie en wijze van informatieverstrekking aan GS en PS.

Tot slot worden ook omliggende gemeenten en het omgevingsfonds betrokken bij de besluitvorming.
De volgende vragen resteren.

- Op welke wijze werkt het Programmateam MAA (notulen, actielijsten en contact met MAA)?

- Vinden er toetsingen plaats door het Complianceteam van de provincie aangaande MAA. Zo ja, waarop en wat was de
- Het Complianceteam van de provincie Limburg verricht extra toetsingen op voorstellen van GS aangaande de AVA. Welke toetsingen zijn er geweest, wat was hier de uitkomst van en hoe wordt met actiepunten omgegaan?
- Wat gebeurt er met de aandachtspunten die voortvloeien uit de gesprekken met directie en RvC van het vliegveld en wat wordt gedaan met de actiepunten die hieruit voortvloeien?

Tijdens de feitencontrole is hierover gesproken.

'Het Programmateam MAA werkt op basis van een interne procesplanning en stemt structureel af met MAA. Vanuit de verschillende disciplines binnen het programmateam vindt, afhankelijk van het onderwerp, rechtstreeks contact plaats met MAA. Relevante aandachtspunten en acties uit deze overleggen worden binnen het programmateam besproken en waar nodig opgevolgd.

In het kader van de AvA's vindt toetsing plaats door het provinciale Complianceteam. De bevindingen van het Complianceteam maken onderdeel uit van de interne advisering c.q. besluitvorming voor Gedeputeerde Staten. Aandachtspunten die voortvloeien uit overleggen met de directie en RvC van MAA worden betrokken bij de werkzaamheden en advisering binnen het programma en, waar relevant, vertaald naar vervolgacties.'

10. Bevoegdheid

Conform de Regeling Grote Projecten 2025 (RGP 2025) analyseert de griffie de door GS verstrekte informatie in de vorm van een voortgangsrapportage onder andere door deze te toetsen aan de in artikel 5 van de RGP 2025 geformuleerde uitgangspunten.
In de Statencommissie ESA is de basisrapportage geagendeerd en vindt inhoudelijke behandeling van de basisrapportage plaats. De voorliggende analyse van de Griffie kan hierbij worden betrokken.

11. Risico's

Het project Maastricht Aachen Airport is aangewezen als Groot project omdat Provinciale Staten van mening zijn dat er aanmerkelijke (financiële risico's) voor de Provincie Limburg aan verbonden zijn en de reguliere controle- en verantwoordingsinstrumenten uit de P&C cyclus ontoereikend worden geacht. Middels de basisrapportage in november 2024 en de daarop volgende voortgangsrapportages wordt periodiek verantwoording afgelegd waarbij de eisen van de RGP 2025 leidend zijn.
Het risico van een ontoereikende basis- of voortgangsrapportage kan zijn dat Provinciale Staten op enig moment onverwachts kunnen worden geconfronteerd met voorstellen om extra financiële middelen en/of kredieten ter beschikking te stellen.

12. Periodieke informatie/sturingsinformatie

Periodieke informatie/sturingsinformatie

X Via Jaarstukken en Begroting

- □ Paragraaf Projecten
- □ Paragraaf Financieringen
- X Paragraaf Verbonden Partijen
- □ Paragraaf Bedrijfsvoering
- X Programmaverantwoording

X Voortgangsrapportages Regeling Grote Projecten

Conform het Amendement 145 (Heldens c.s. inzake ‘Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA’ heeft PS besloten om het huidige Groot Project MAA om te zetten naar Groot Project Transitie MAA met daarbij een herziene basisrapportage gevolgd door voortgangsrapportages, waarin de performance en doelrealisatie kan worden gemonitord.
GS overleggen tweemaal per jaar (peildata: 1 januari en 1 juli) een voortgangsrapportage voor het Groot Project Maastricht Aachen Airport. PS houden hiermee zicht op onder andere de financiële, inhoudelijke, risico-technische en organisatorische ontwikkelingen van dit project. De voortgangsrapportages bieden ruimte om de stand van zaken ten aanzien van de verschillende risico’s die onderkend worden bij het project te beschrijven in samenhang met risico-beperkende maatregelen.

13. Relatie met programmabegroting – financiële aspecten

Maastricht Aachen Airport is in de programmabegroting 2026 opgenomen bij programma 3. Werken aan een toekomstbestendige economie, onder product 3.1.3. Maastricht Aachen Airport.

Reminder – toekomst MAA en geluidafscherming proefdraaien straalmotoren

Ulestraten, 2-9-2026

Geachte leden van Provinciale Staten,

Met het oog op uw vergadering van aanstaande vrijdag willen wij u als omwonenden nogmaals aandacht vragen voor het proefdraaien van straalmotoren.

Wij begrijpen dat er vrijdag geen besluit wordt genomen over het PIP voor het proefdraaien.

Toch vinden wij het belangrijk dat dit onderwerp wordt meegenomen wanneer u nadenkt over de toekomst, ontwikkeling en financiële consequenties van MAA.

Omwonenden worden inmiddels al jarenlang geconfronteerd met het proefdraaien van straalmotoren, waarbij tot op heden geen adequate geluidafscherming aanwezig is. Wij vinden deze huidige werkwijze onprofessioneel en moeilijk verenigbaar met een luchthaven die de ambitie heeft om **"omgevingsbewust en toekomstbestendig"** te zijn.

Van ambitie naar concrete uitvoering

In 2022 is besloten om toe te werken naar een **omgevingsbewuste luchthaven**, waarbij nadrukkelijk aandacht zou worden besteed aan de relatie met de omgeving en het beperken van de hinder voor omwonenden als het om proefdraaien straalmotoren gaat..

Inmiddels zijn we 4 jaar verder. Wij constateren dat deze ambitie voor het proefdraaien van nog steeds niet zichtbaar is vertaald naar concrete maatregelen. Juist op dit punt zou een voorziening als een Ground Run-up Enclosure (GRE) een belangrijke en concrete invulling geven aan de eerder uitgesproken ambitie.

Wij vragen u daarom om bij de verdere afwegingen rond de toekomst van MAA niet alleen te kijken naar de economische en operationele aspecten, maar ook naar de vraag **hoe de luchthaven haar ambitie van een omgevingsbewuste luchthaven daadwerkelijk vorm wil geven.**

Sterker nog: uit een provinciale test op 30 maart 2023 bleek dat de overlast zonder maatregelen bij Full Power ondraaglijk en bij Flight Idle zeer storend was. Uit de beschikbare onderzoeken blijkt dat een GRE een zeer effectieve maatregel is om deze geluidhinder te beperken. Met een GRE kan het aantal woningen dat een geluidbelasting van meer dan 50 dB(A) kan ondervinden volgens de voorliggende berekeningen worden teruggebracht van circa **720 naar slechts 120 à 130 woningen**.

Daarnaast zijn er **280 zienswijzen** ingediend waarin omwonenden nadrukkelijk aandacht vragen voor de gevolgen van het proefdraaien en de noodzaak van een GRE.

Ook Eindhoven kiest voor een GRE

Het is veelzeggend dat er in 2026 op Vliegbasis Eindhoven een nieuwe GRE wordt gerealiseerd.

Het Rijksvastgoedbedrijf geeft daarbij expliciet aan dat het proefdraaien veel geluidsoverlast voor de omgeving veroorzaakt. De omgevingsvergunning voor deze nieuwe GRE is inmiddels verleend.

Als in Eindhoven wordt geïnvesteerd in een moderne en akoestisch gedempte voorziening voor het proefdraaien, vinden wij het moeilijk uit te leggen dat bij MAA, waarvan de woningen op steenworp afstand liggen, nog steeds wordt uitgegaan van een situatie waarbij straalmotoren zonder een volwaardige geluidafscherming kunnen worden getest.

G.R.E:

Onze boodschap aan Provinciale Staten

De kosten voor een GRE zijn in eerdere stukken geraamd op ongeveer **€ 9 miljoen** in 2023, (inflatie en prijsverhoging van grondstoffen niet meegerekend). Bedrag kan oplopen tot boven de **€10 miljoen**

Voor ons als omwonenden is een GRE geen luxe of wenselijke extra voorziening. Het is een **noodzakelijke investering om het proefdraaien op een professionele, veilige en omgevingsbewuste manier mogelijk te maken.**

Als MAA een toekomst heeft, moet ook een GRE onderdeel zijn van die toekomst. Wij hopen dat u dit belang en deze mogelijke financiële consequentie nadrukkelijk meeneemt in uw verdere afwegingen.

Met vriendelijke groet,

Chris Kleijnen

Voorzitter Werkgroep proefdraaien Omwonenden

Bericht voor GS en PS,

De Derde Voortgangsrapportage over MAA, die behandeld wordt in de vergadering van ESA op 4-9-26 geeft informatie tot 1-1-26. Op het openbaar deel van het zogenaamde dashboard is de informatie actueler, maar bijvoorbeeld de vervoerscijfers zijn alleen grafisch weergegeven en dan nog zodanig dat niet beoordeeld kan worden of het aantal passagiers en tonnen vracht daalt of stijgt in de eerste helft van 2026.

Het aantal passagiers daalt sinds 2022 en de daling gaat tot nu toe door.

Vanuit een zeer laag niveau in 2024 is de hoeveelheid vracht wel gaan stijgen, maar die stijging is na maart 2026 weer overgegaan in een daling. Zie grafiek 5 op pagina 7 van bijgevoegde notitie**. Volgens de cijfers van het CBS was de hoeveelheid vracht in juli van dit jaar 20% lager dan in juli vorig jaar en 59% lager dan de top in maart 2026. In augustus waren er een kwart minder vrachtvluchten dan in juli en zal de daling van de hoeveelheid vracht voortgezet zijn.**

Voor de ontwikkeling van het aantal vrachtvluchten wordt verwezen naar https://maa-monitor.nl/jaar2026.php

Er is ons geen enkele aanwijzing bekend die erop wijst dat de vervoerscijfers op MAA weer gaan stijgen behalve de tijdelijk hogere aantallen passagiers in de maanden dat vliegveld Eindhoven gesloten is in 2027.

De realisatie van het volume van de omzet (passagiers en vracht samen) is altijd minder dan een derde van verwachting in het businessplan van 2022 gebleven. Waarschijnlijk wordt de realisatie in 2026 ongeveer een kwart van de verwachting.

Vervoerscijfers MAA: realisatie in % verwachting businessplan

	2023	2024	2025	Aug. 2025- juli 2026	Raming 2026
Passagiers	69%	56%	32%	30%	*28%*
Vracht	23%	19%	24%	27%	*24%*
WLU	32%	26%	26%	28%	*25%*

WLU: volume van de omzet: Work Load Units: aantal passagiers plus 10 keer aantal tonnen vracht

Bron realisatie: CBS en MAA.

2026 is geraamd op basis van nu beschikbare informatie.

Verder is in de notitie in de bijlage in hoofdstuk 11 op pagina 27 en volgende vermeld welke procedures lopen rond het vliegveld. Daaruit blijkt onder andere het volgende.

Op 24-11-26 is opnieuw een zitting van de Raad van State omdat er nog steeds geen luchthavenbesluit is.

Op 7-10-26 is er een zitting van het Gerechtshof in Den Haag omdat er geen natuurvergunning is. Dat is een economisch delict.

Er ligt een klacht bij de Europese Commissie vanwege ongeoorloofde staatssteun.

Sinds medio 2014 is 144 miljoen euro belastinggeld in het vliegveld gestopt. (Zie hoofdstuk 8 op pagina 20 van notitie in bijlage.) Hoeveel subsidie dit per periode, per vliegtuig en per passagier is, vindt u in de tweede bijlage. De belastingbetaler mag echter niet weten hoe het nu financieel met het vliegveld gaat. De jaarrekening over 2025 is immers tot op heden nog niet bij de Kamer van Koophandel gedeponeerd.

Ook ten aanzien van aantal passagiers en tonnen vracht staan op de website van MAA geen cijfers van 2025. De cijfers van 2024 zijn overigens zeer vreemd.

Vervoerscijfers MAA 2024		
31-8-26 om 19:00 uur	Aantal passagiers	Tonnen vracht
https://www.maa.nl/over-ons/	228.359	38.132
https://www.maa.nl/over-ons/cijfers//	230.932	29.448
CBS	223.507	29.448

Kennelijk heeft de “omgevingsbewuste” luchthaven geen enkele boodschap aan het goed en actueel informeren van de omgeving en de belastingbetaler.

Conclusie

Het dossier MAA is een puinhoop.

Dit wordt goed samengevat in de kop van een artikel van Schipholwatch: https://schipholwatch.nl/2026/08/23/gedeputeerde-satijn-verspeelt-met-maa-het-vertrouwen-van-provinciale-staten/

Wij mogen ervan uitgaan dat onze volksvertegenwoordigers de belangen van de Limburger behartigen.

PS

De notitie in de bijlage staat ook op internet en wordt daar geactualiseerd zodra nieuwe cijfers beschikbaar zijn. https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Ontwikkeling-omzet-MAA.pdf

---
Met vriendelijke groeten,
namens de Alliantie pleinAIR Maastricht
Wim Derks
Secretaris/Penningmeester van
Alliantie en van Stichting GUVB

Ontwikkeling omzet MAA
en andere aspecten van de luchthaven

2 september 2026; alliantie@pleinairmaastricht.nl

alliantie pleinAIR maastricht

Samenvatting

Businessplan MAA van 2022 volstrekt onhaalbaar gezien vervoerscijfers en (juridische) procedures

Het businessplan uit 2022 heeft geen relatie met de werkelijkheid. De realisatie van het volume van de omzet (passagiers en vracht samen) is altijd minder dan een derde van verwachting gebleven. Zie tabel hiernaast.

Zonder extra subsidie is er in 2026 voor het vierde achtereenvolgende jaar sprake van een groot verlies.

Vervoerscijfers MAA: realisatie in % verwachting businessplan

	2023	2024	2025	aug. 2025-juli 2026	Raming 2026
Passagiers	69%	56%	32%	30%	*28%*
Vracht	23%	19%	24%	27%	*24%*
WLU	32%	26%	26%	28%	*25%*

WLU: volume van de omzet: Work Load Units: aantal passagiers plus 10 keer aantal tonnen vracht
Bron realisatie: CBS en MAA.
2026 is geraamd op basis van nu beschikbare informatie.

Begin januari 2026 heeft MAA een luchthavenbesluit (exploitatievergunning) aangevraagd waarbij uitgegaan wordt van de vervoerscijfers van 2025 uit het businessplan en niet van de hogere cijfers voor 2030. Kennelijk acht ook MAA zelf het businessplan onhaalbaar.

Omdat er vooralsnog geen uitzicht is op een luchthavenbesluit, loopt een tweede procedure bij de Raad van State. Daarin worden voorlopige voorzieningen gevraagd die omwonenden beter beschermen, doordat activiteiten van MAA beperkt worden.

Er is geen natuurvergunning. Dit is een economisch delict. Hierover loopt een procedure bij het Gerechtshof Den Haag. Omdat er geen uitzicht is op een natuurvergunning zou dit kunnen leiden tot het stilleggen van de activiteiten van MAA en de terugtrekking van Schiphol.

Er is onrechtmatige overlast van taxiënde vliegtuigen. Hiervoor is de Staat der Nederlanden gedagvaard.

De veiligheidszone ligt buiten het luchthaventerrein. Dit is in strijd met internationale regels. Hierover lopen handhavingsprocedures.

Er ligt een klacht bij de Europese Commissie vanwege ongeoorloofde staatssteun. Dit kan grote financiële consequenties hebben voor MAA en Schiphol.

Deze notitie staat op https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Ontwikkeling-omzet-MAA.pdf en wordt daar regelmatig geactualiseerd. De eerste vier pagina's zitten in een apart bestand: https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Samenvatting-ontwikkeling-omzet-MAA.pdf

Dalend aantal passagiers

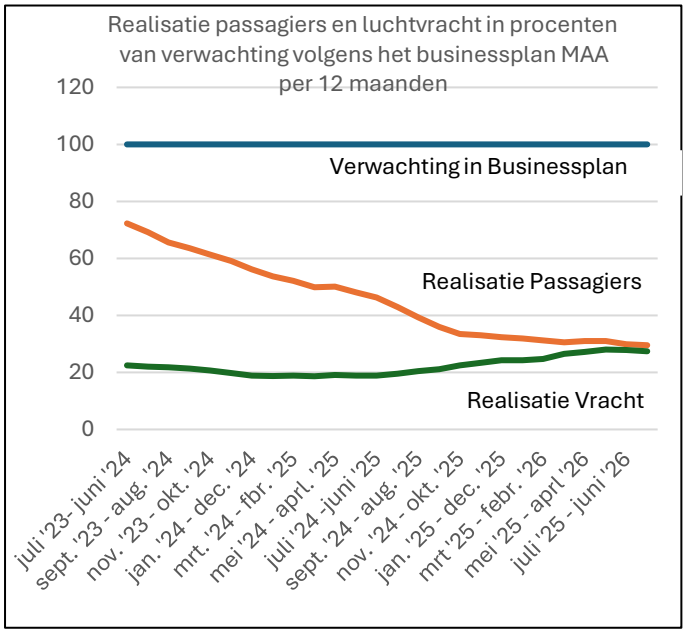
- Dalend aantal passagiers sinds 2022, terwijl er op andere luchthavens groei is en er groei zou zijn volgens het businessplan uit 2022. De daling gaat tot nu toe door.
- Het aantal is inmiddels gedaald naar 30% van verwachting in businessplan.
- Het aantal is op weg naar het laagste niveau in meer dan een kwart eeuw (afgezien van de CORONA-periode).

Luchtvracht historisch laag

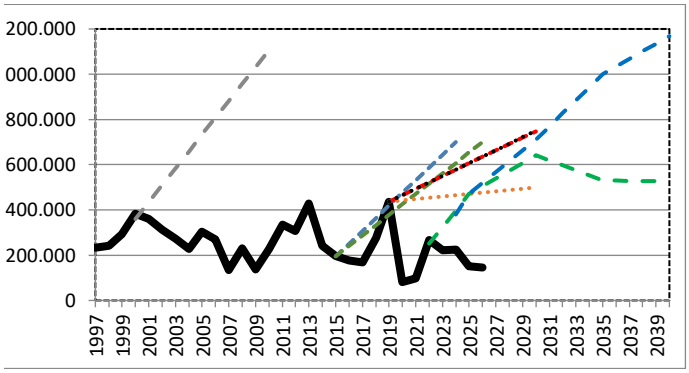
- Hoeveelheid luchtvracht in 2024 lager dan ooit in de afgelopen 25 jaar.
- Hoeveelheid is nu slechts 27% van verwachting volgens het businessplan.
- In 2025 is een groei begonnen mede als gevolg van uitwijkers van andere luchthavens. Sinds maart 2026 is de hoeveelheid vracht weer aan het dalen. Het noodzakelijk geachte gebruik van de volledige baan is op zijn vroegst vanaf eind 2027 toegestaan.

Volume van de omzet

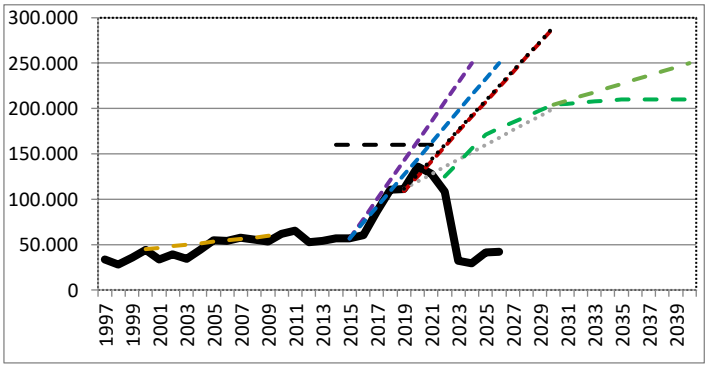
Het volume van de omzet van vracht en passagiers samen (uitgedrukt in WLU's: Work Load Unit) is meer dan 25 jaar nooit zo laag geweest als in 2024. In 2025 is het volume van de omzet wat minder laag gaan worden, maar is nu nog steeds maar 28% van de verwachting in het businessplan.

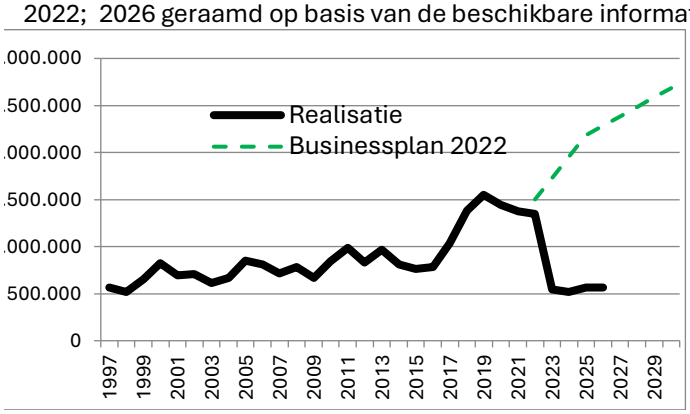
Aantal passagiers MAA: realisatie sinds 1997 en diverse prognoses; 2026 geraamd op basis van de beschikbare informatie

Tonnen luchtvracht MAA: realisatie sinds 1997 en diverse prognoses; 2026 geraamd op basis van de beschikbare informatie

Work Load Units (WLU): aantal passagiers plus 10 keer aantal tonnen vracht sinds 1997, realisatie en businessplan 2022; 2026 geraamd op basis van de beschikbare informatie

Businessplan volledig achterhaald

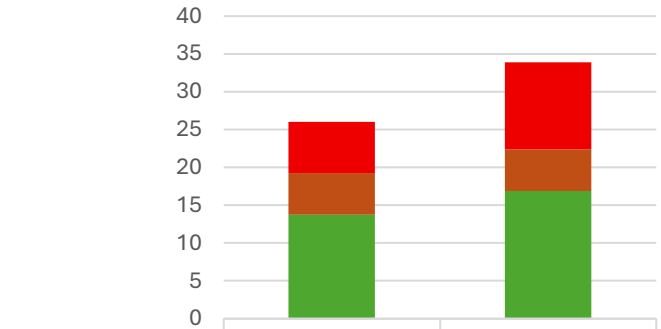
Alle prognoses voor de vervoerscijfers bij MAA waren altijd veel te hoog. Zo ook de verwachtingen in het Businessplan van 2022, dat inmiddels geen enkele relatie meer heeft met de werkelijkheid.

In 2025 voor derde achtereenvolgende jaar groot verlies

In 2023 was het netto bedrijfsresultaat voor belasting min 9,1 miljoen euro, na belastingen min 6,8 miljoen euro. In 2024 is het netto bedrijfsresultaat verder gedaald naar min 11,5 miljoen. Het ziet er tot nu toe niet naar uit dat 2025 een beter resultaat zal opleveren zonder extra subsidie van de Provincie.

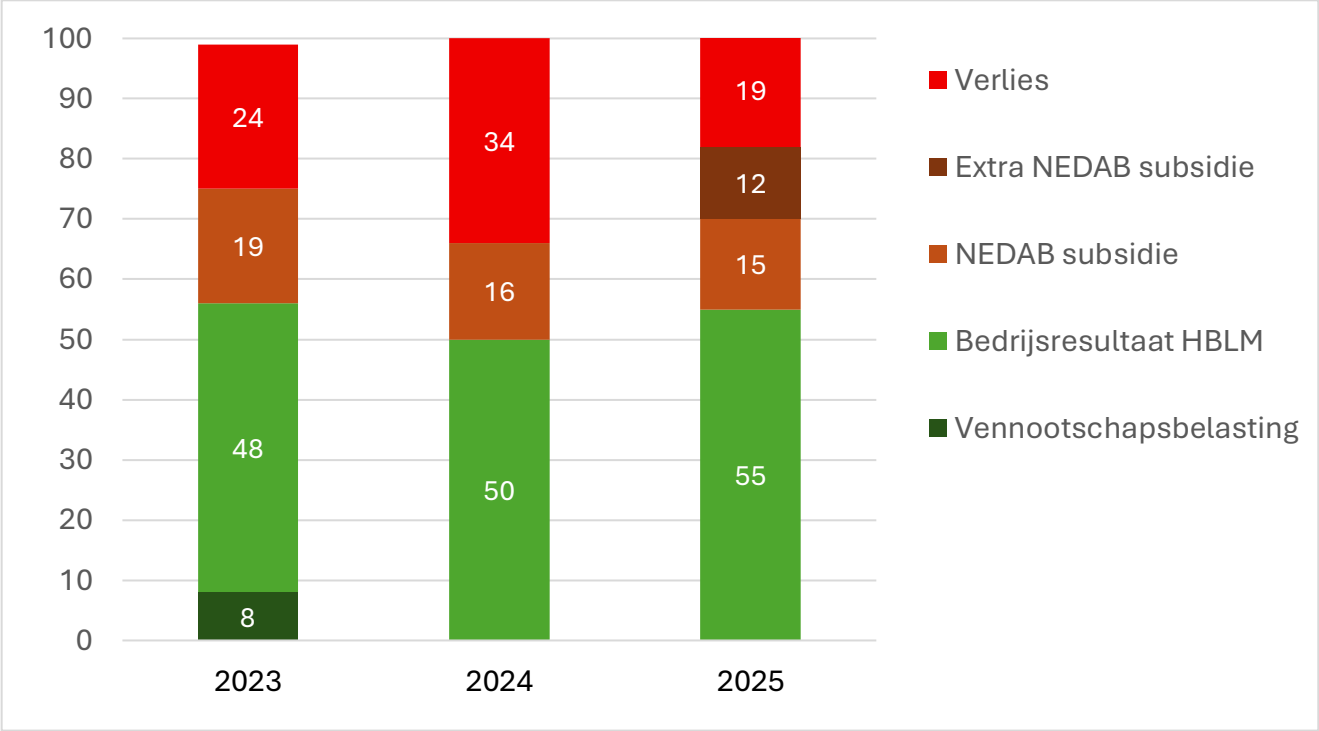
In onderstaande grafiek is ook een raming voor 2025 in beeld gebracht. Het volume van de omzet (het aantal WLU's, passagiers en vracht samen) wordt in 2025 zeer waarschijnlijk ongeveer evenveel als in 2024. Eigen inkomsten van HBLM blijven zeer waarschijnlijk opnieuw beperkt tot ongeveer de helft van de kosten. Het verlies wordt in 2025 wel minder dan in 2024 omdat dan extra NEDAB-subsidie wordt uitbetaald: 4,3 miljoen van de 10,9 miljoen inhaal NEDAB, die bedoeld was voor achterstallig onderhoud. Volgens het besluit van Provinciale Staten was die 10,9 miljoen bedoeld als bijdrage in de financiering van de baanrenovatie. Vrijwel zeker is hier sprake van ongeoorloofde overheidssteun.

Financiële gegevens HBLM, de holding van MAA en MAABI. bedragen in miljoenen euro's

	2023	2024
Verlies	6,79	11,5
NEDAB subsidie	5,5	5,5
Bedrijsresultaat HBLM	13,74	16,87

Financiële gegevens HBLM, de holding van MAA en MAABI, in procenten van totale bedrijfslasten plus netto rentelasten. Bron: De cijfers van 2023 en 2024 zijn op basis van het Jaarverslag 2024. Zie tabel 1. De cijfers van 2025 zijn geraamd op basis van nu beschikbare informatie.

Per jaar 12,5 miljoen euro gemeenschapsgeld naar MAA
Hoewel MAA voor zakelijk personenverkeer geen betekenis heeft (er zijn geen relevante lijnverbindingen en er worden vrijwel alleen maar toeristen weggebracht naar verre bestemmingen en slechts een paar procent van de Limburgers maakt gebruik van MAA), hoewel MAA voor de luchtvracht nauwelijks regionale betekenis heeft (slechts een achtste van de luchtvracht is bestemd voor de regio en er zijn genoeg luchthavens voor vracht in de omgeving), hoewel de regio beter af als MAA sluit volgens een Maatschappelijk Kosten Batenanalyse (MKBA) in opdracht van de Provincie zélf, is er sinds medio 2014 gemiddeld per jaar 12,5 miljoen euro gemeenschapsgeld naar MAA gegaan. Dat is 1 miljoen euro per maand. Het totaal is opgelopen naar 144 miljoen euro.
Naast deze subsidie van de regionale overheid is er de algemene "subsidie" voor de luchtvaart: geen accijns op kerosine en geen BTW op vliegtickets.

Aantrekkelijke invulling luchthaventerrein na sluiting MAA
Er liggen plannen klaar voor een aantrekkelijke invulling van het luchthaventerrein die wel een positieve betekenis hebben voor de regio, economisch, financieel en maatschappelijk.

Voor een nadere toelichting van bovenstaande wordt verwezen naar het vervolg van deze notitie.

Inhoud

Vooraf 4
1. Omvang MAA en andere luchthavens 5
2. Recente ontwikkeling MAA en andere luchthavens 6
3. Recente realisatie ten opzichte van verwachting bij MAA 8
4. Realisatie en prognoses sinds 1997 9
5. Omzet en financiën 12
6. Gegoochel met cijfers 15
7. Tabellen 17
   - Tabel 1 Vervoerscijfers en financiële cijfers MAA 17
   - Tabel 2 Passagiers en luchtvracht bij luchthavens van nationaal belang 18
   - Tabel 3 Gegoochel met cijfers MAA 19
8. Gemeenschapsgeld naar MAA 20
9. Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) 25
10. Alternatieve invulling luchthaventerrein 26
11. Procedures 27

Vooraf

Het laatste normale jaar voor de coronacrisis was 2019. Dat was een topjaar voor de luchtvaart en voor MAA. Daarom wordt in het navolgende de huidige omvang en de actuele ontwikkeling van het aantal passagiers en tonnen luchtvracht vergeleken met 2019.

In mei en juni 2023 was Maastricht Aachen Airport (MAA) tijdelijk dicht vanwege de renovatie van de baan. Voor een goed beeld wordt daarom de actuele ontwikkeling in beeld gebracht met ingang van juli 2023, dus vanaf het einde van de tijdelijke sluiting.

In de eerste zes paragrafen zijn grafieken opgenomen over de vervoerscijfers met concluderende teksten. De achterliggende cijfers staan voor een deel in de tabellen in paragraaf 7.

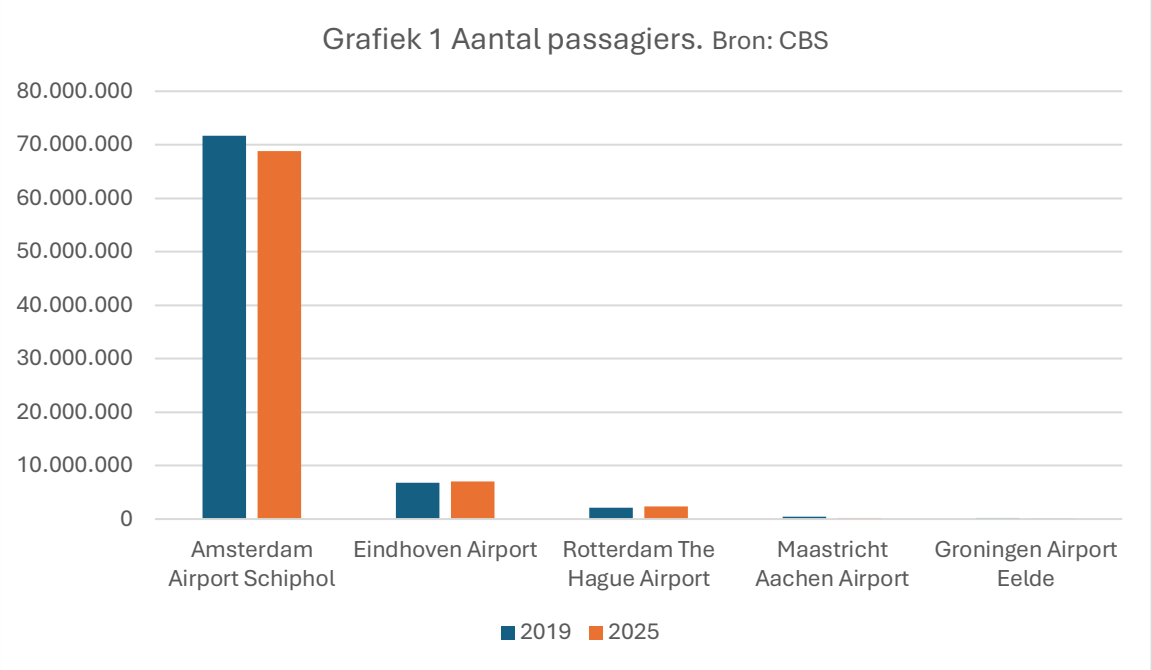
1 Omvang MAA en andere luchthavens

1a Passagiers

Grafiek 1, Tabel 2
In 2019 vervoerde MAA 0,5% van het aantal passagiers in Nederland. Dat is gezakt naar 0,2% in de afgelopen 12 maanden.

Afgelopen 12 maanden ten opzichte van 2019:

Schiphol	-4%
Eindhoven	+6%
Rotterdam	+16%
Maastricht	**-66%**

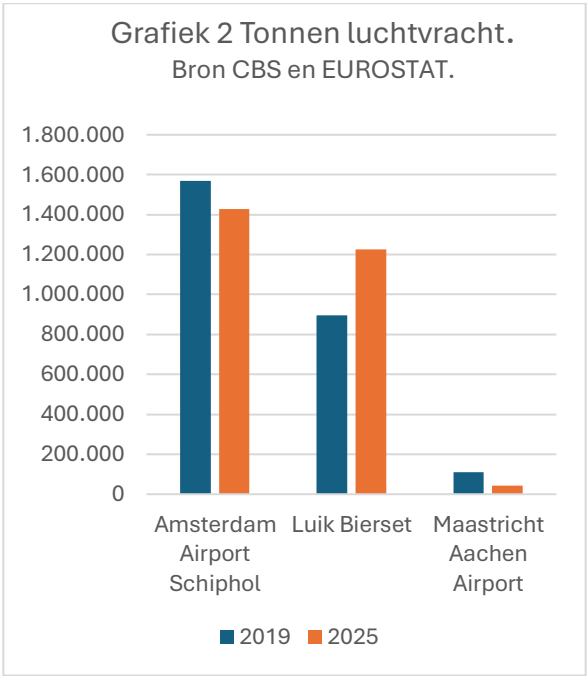

1 b Luchtvracht

Grafiek 2, Tabel 2
In Nederland zijn twee luchthavens waar luchtvracht vervoerd wordt namelijk Schiphol en MAA.
In 2019 vervoerde MAA 7% van de hoeveelheid vracht in Nederland. Dat is gezakt naar 3%.
In 2019 was de hoeveelheid vracht op MAA gelijk aan 12% van de hoeveelheid op het nabij gelegen Luik Bierset. Dat is inmiddels gezakt naar 3%.

De afgelopen 12 maanden ten opzichte van 2019:

Schiphol	-7%
Luik Bierset	+37%
Maastricht	**-57%**

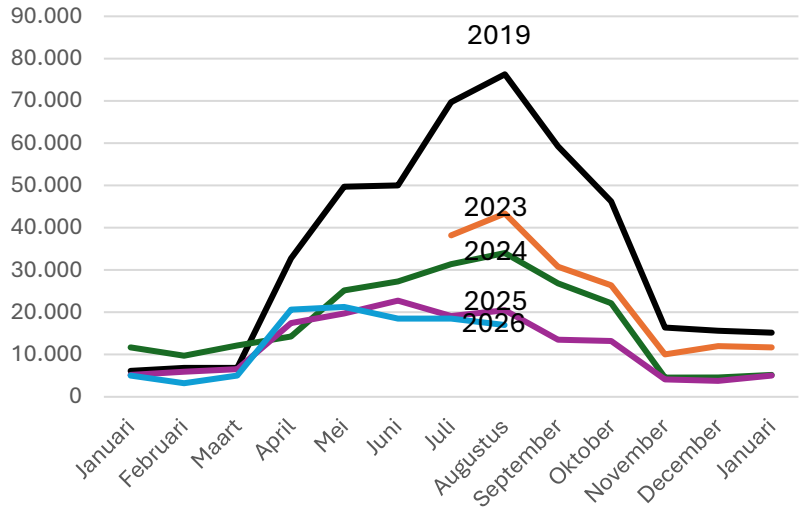
2 Recente ontwikkeling MAA en andere luchthavens

2a Passagiers

Grafiek 3

De top van het jaarlijks aantal vervoerde passagiers bij MAA zit in de zomer. Die top daalt sterk sinds 2019.
In 2025 zijn Corendon en Ryanair na het zomerseizoen vertrokken van MAA. De komst van Wizz Air zal de daling op den duur waarschijnlijk beperken. De verwachtingen van Wizz Air worden echter voortdurend naar beneden bijgesteld. Zie verder paragraaf 4a.

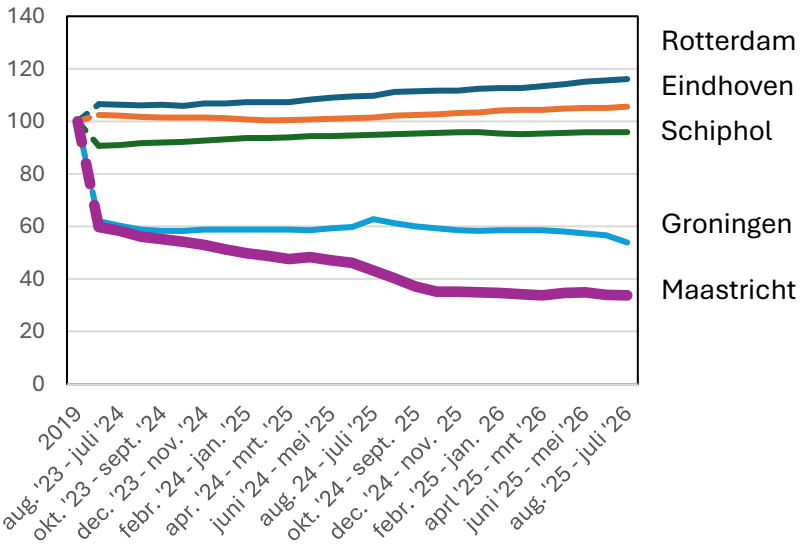
Grafiek 3 Aantal passagiers per maand MAA.
Bron CBS. Laatste maanden zijn geraamd op basis van het aantal passagiersvluchten.

Grafiek 4, Tabel 2

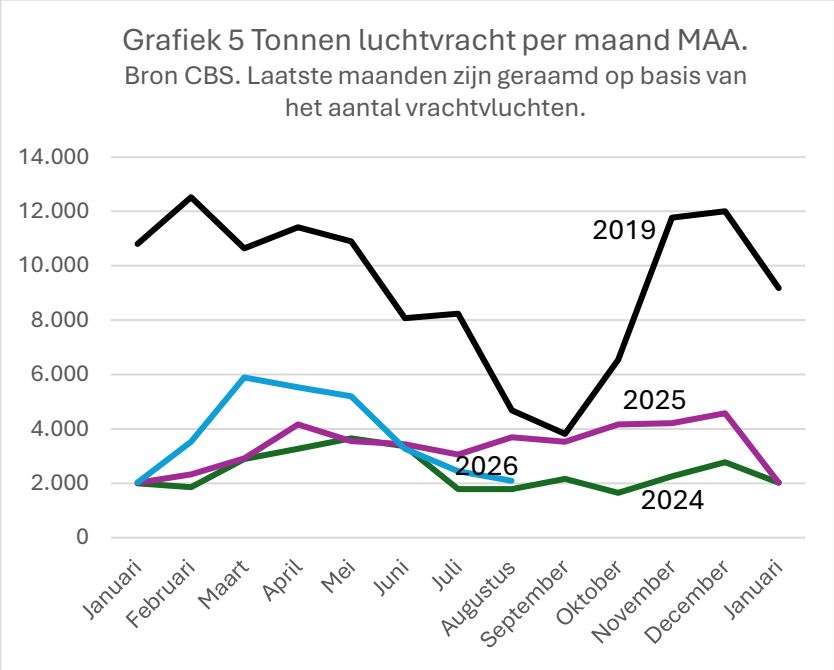
Het aantal passagiers bij Rotterdam en Eindhoven is licht stijgend en is boven het niveau van 2019. Bij Schiphol is er sprake van een groei richting het niveau van 2019. Groningen ligt nog 46% onder 2019. Het aantal passagiers bij MAA daalt en is de afgelopen 12 maanden inmiddels ongeveer 66% lager dan het aantal in 2019.

Grafiek 4 Aantal passagiers per 12 maanden, 2019=100. Bron CBS.

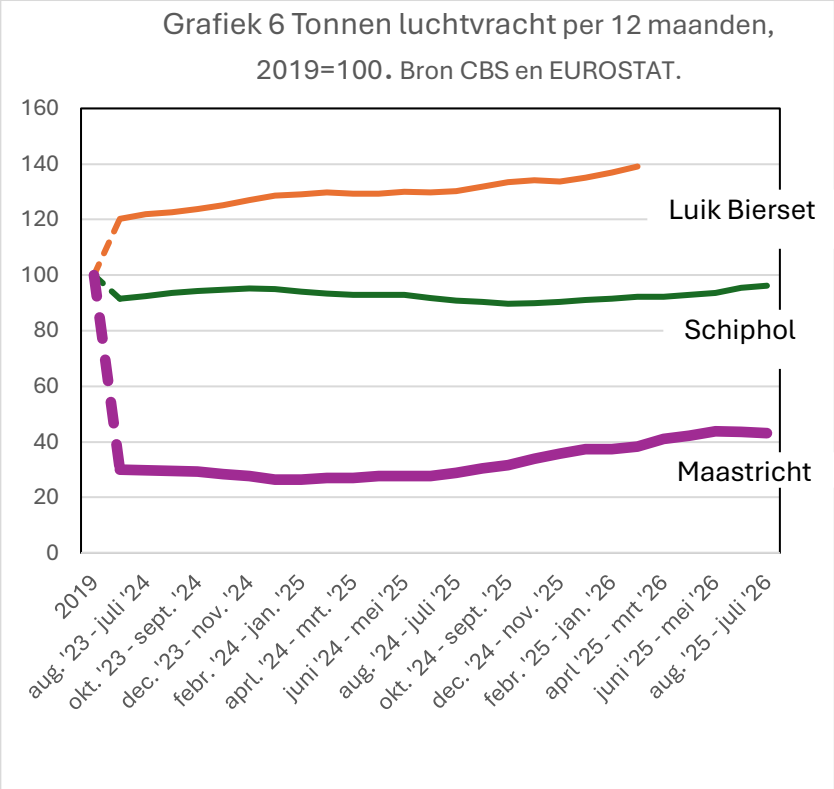

2b Luchtvracht

Grafiek 5
De hoeveelheid luchtvracht is historisch gezien zeer gering. Met ingang van medio 2025 is het niveau echter wel hoger dan het jaar ervoor, mede als gevolg van uitgeweken vluchten van elders. Na maart 2026 is de hoeveelheid echter weer gaan dalen en is inmiddels gezakt onder het niveau van 2025.
Volgens de cijfers van het CBS was de hoeveelheid vracht in juli van dit jaar 20% lager dan in juli vorig jaar en 59% lager dan de top in maart 2026.
In augustus waren er een kwart minder vrachtvluchten dan in juli. De daling van de hoeveelheid vracht zal zich dus voortgezet hebben in augustus.

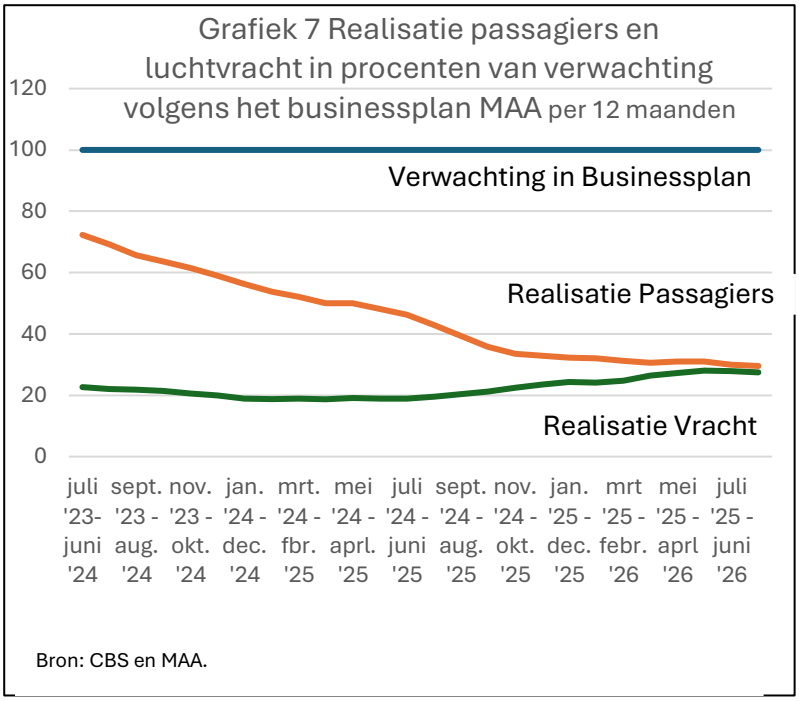

Grafiek 6, Tabel 2
Op jaarbasis ligt de hoeveelheid vracht bij Schiphol ongeveer 4% onder het niveau van 2019.
Bij MAA is de hoeveelheid vracht ongeveer 57% lager dan in 2019, maar is wel minder laag geworden.
Bij Luik Bierset groeit de vracht duidelijk en is inmiddels 39% meer dan in 2019.

3 Recente realisatie ten opzichte van verwachting bij MAA

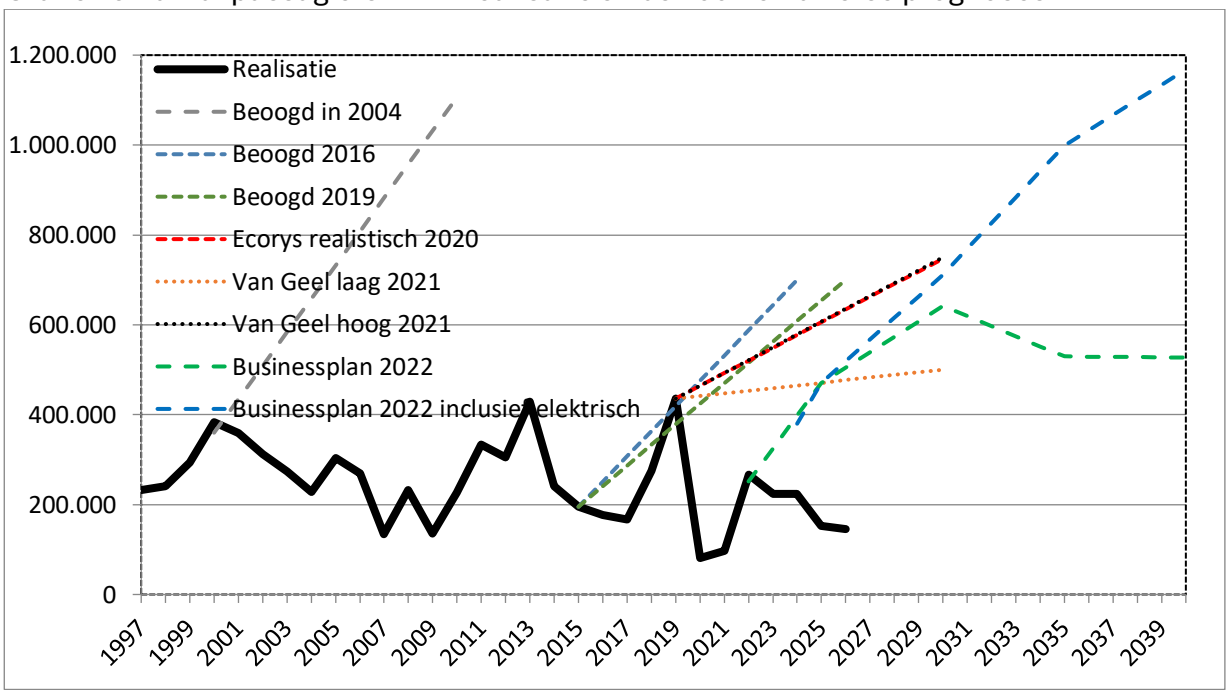
Grafiek 7, Tabel 1
Het aantal passagiers op MAA blijft steeds verder achter bij de verwachting in het businessplan uit 2022. Inmiddels is het aantal passagiers gedaald tot ongeveer 30% van de verwachting.
De hoeveelheid luchtvracht is in 2024 zelfs gedaald naar 19% van de verwachting. Inmiddels is de hoeveelheid gestegen naar ongeveer 28% van de verwachting in het businessplan.
De vraag is of die groei doorzet, omdat voorlopig de volledige lengte van de baan nog niet beschikbaar is. In juni en zeer waarschijnlijk ook in juli 2026 is het niveau niet meer hoger dan een jaar geleden.

4 Realisatie en prognoses sinds 1997

4a Passagiers

Grafiek 8 Aantal passagiers MAA: realisatie sinds 1997 en diverse prognoses

Bron realisatie: CBS.
Het aantal voor 2026 is geraamd op basis van beschikbare informatie.

Grafiek 8, Tabel 1
Sinds 2022 is er een dalende trend in het aantal passagiers bij MAA, terwijl op ander luchthavens het aantal groeit. Het aantal passagiers in 2024 was ongeveer evenveel als in 2023 een jaar eerder, terwijl in 2023 de baan bijna twee maanden dicht was voor renovatie. In 2025 was het aantal passagiers 32% lager dan in 2024 voornamelijk als gevolg van het vertrek van Corendon en Ryanair. De komst van Wizz Air zal de daling op den duur waarschijnlijk temperen. De verwachtingen van Wizz Air worden echter voortdurend naar beneden bijgesteld. In oktober 2025 werd medegedeeld dat er 7 bestemmingen zouden komen, waarvan 2 met ingang van oktober. Een aantal dagen later kwam het bericht dat het 6 bestemmingen werden, waarvan de eerste met ingang van december. Eind januari 2026 waren er nog maar 4 bestemmingen over van de 7. Tuzla in Bosnië is inderdaad in december gestart. De andere 3 bestemmingen zijn in maart begonnen, waarvan er een (Katowice in Polen) in september weer stopt.

Afgezien van de Corona-periode was in de afgelopen 30 jaar het aantal passagiers het laagste in 2007 met een aantal 135.000. Inmiddels is het aantal op MAA in de afgelopen 12 maanden al gedaald naar ongeveer 145.000.

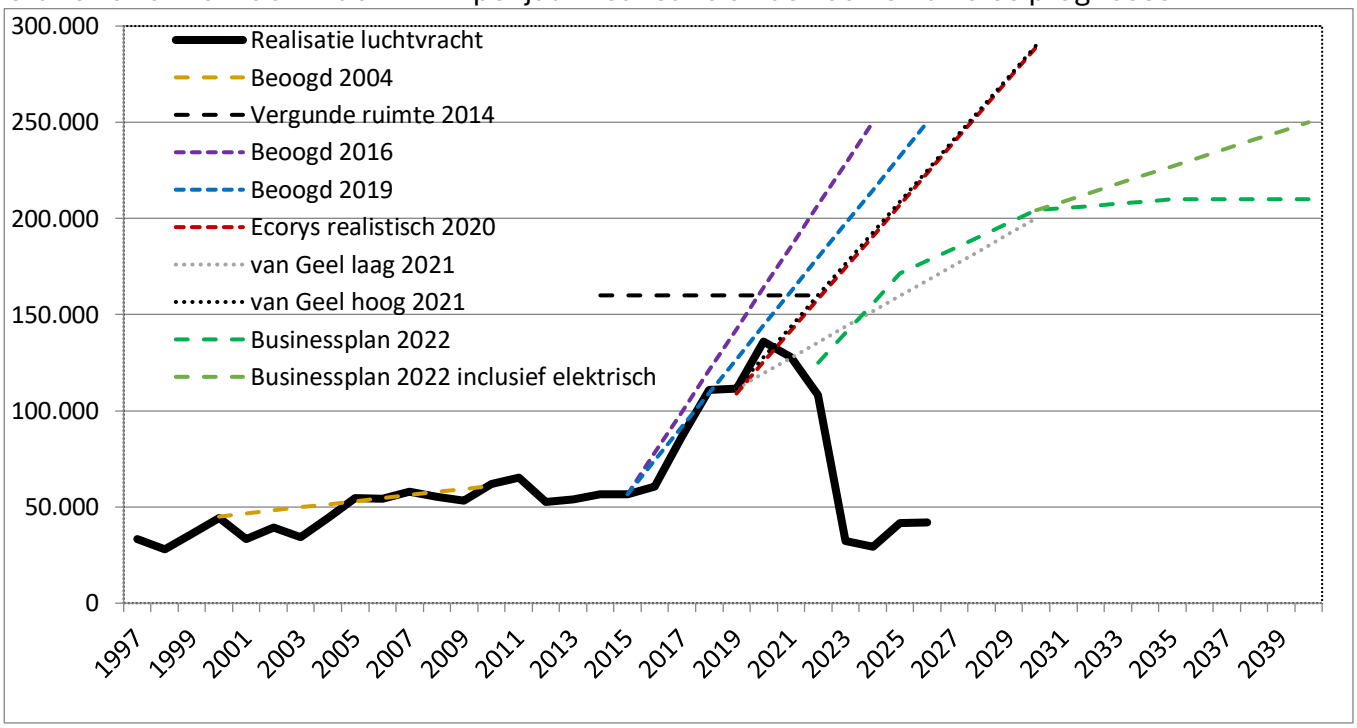
Alle prognoses tot nu waren veel te optimistisch. De verwachtingen in het businessplan van 2022 passen volledig in die traditie.
Voor zover bekend is er nog nooit een objectief en degelijk onderbouwd marktonderzoek uitgevoerd naar het passagiersvervoer op MAA.

Volgens de verwachting in het businessplan uit 2022 loopt het aantal passagiers in 2030 op naar 711.288, waarvan 69.423 elektrisch vervoerd. In de stukken voor aanvraag Luchthavenbesluit blijft het aantal passagiers echter beperkt tot 470.239, het aantal dat in het businessplan verwacht wordt voor 2025, inclusief 200 elektrisch. Elektrisch vliegen is bij de aanvraag Luchthavenbesluit echter niet aan de orde.

Op de website van MAA staan andere cijfers van het aantal passagiers dan de cijfers van het CBS, namelijk inclusief general aviation. Van deze cijfers zijn geen jaarreeksen beschikbaar, waardoor de ontwikkeling niet gevolgd kan worden, en ze zijn niet te vergelijken met de cijfers van andere vliegvelden. Ook in het businessplan waren de cijfers niet inclusief general aviation. Zie verder paragraaf 6: Gegoochel met cijfers.

4b Luchtvracht

Grafiek 9 Tonnen luchtvracht MAA per jaar: realisatie sinds 1997 en diverse prognoses.

Bronnen: Realisatie: CBS.
Het aantal voor 2026 is geraamd op basis van beschikbare informatie.

Grafiek 9, Tabel 1
In de afgelopen 30 jaar was de hoeveelheid vracht het laagste in 1998 met een hoeveelheid van 28.000 ton. In 2024 was de hoeveelheid vracht bijna even laag (29.449 ton).
In 2025 was de vracht minder laag, mede als gevolg van stakingen in België, waardoor vliegmaatschappijen uitweken naar MAA. Sinds maart 2026 daalt de hoeveelheid vracht weer. Waarschijnlijk wordt de hoeveelheid in geheel 2026 niet of nauwelijks hoger dan 2025.

Volgens de verwachting in het businessplan uit 2022 zou het aantal tonnen luchtvracht in 2030 op moeten lopen naar 204.230. In de stukken ten behoeve van de aanvraag Luchthavenbesluit blijft de vergunde ruimte echter beperkt tot 171.424 ton, het aantal dat in het businessplan verwacht wordt voor 2025. Elektrisch vliegen is hierbij niet aan de orde. In een interview met directeur Meijs in dagblad De Limburger van 8 februari 2025 noemt hij echter een aantal van ongeveer 200.000 ton in 2030.

MAA is zo klein, onder meer omdat er weinig luchtvracht wordt aangeboden
Alle prognoses uit het verleden tot nu waren veel te optimistisch. De verwachtingen in het Businessplan van 2022 passen volledig in deze traditie.
Voor zover bekend is er in opdracht van de Provincie of MAA nog nooit een objectief en degelijk onderbouwd marktonderzoek uitgevoerd naar de luchtvracht op MAA.
In opdracht van de Alliantie pleinAIR Maastricht heeft NEO Observatory in mei 2024 hier wél een marktonderzoek uitgevoerd: https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Marktonderzoek-luchtvracht-MAA-21052024-NEO-WM.pdf In februari 2025 is dat onderzoek geactualiseerd: https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Staat-van-MAA-7-2-25.pdf
Uit dit onderzoek van NEO Observatory over de marktpositie van luchtvracht bij MAA komt een zeer negatief beeld naar voren.
Er is alleen al het gegeven dat MAA heel klein is, onder meer omdat hier te weinig luchtvracht aangeboden wordt om vrachtvliegtuigen weer volgeladen te laten vertrekken. Dit geeft structureel een kostennadeel ten opzichte van grote luchthavens.
De hoeveelheid geladen vracht is bij MAA minder dan de helft van de hoeveelheid geloste vracht: 73% gelost en 27% geladen. Bij Schiphol en Bierset (Luik) wordt ongeveer evenveel vracht geladen als gelost.
Bovendien blijkt dat de hoeveelheid vracht per vlucht de afgelopen jaren is afgenomen.

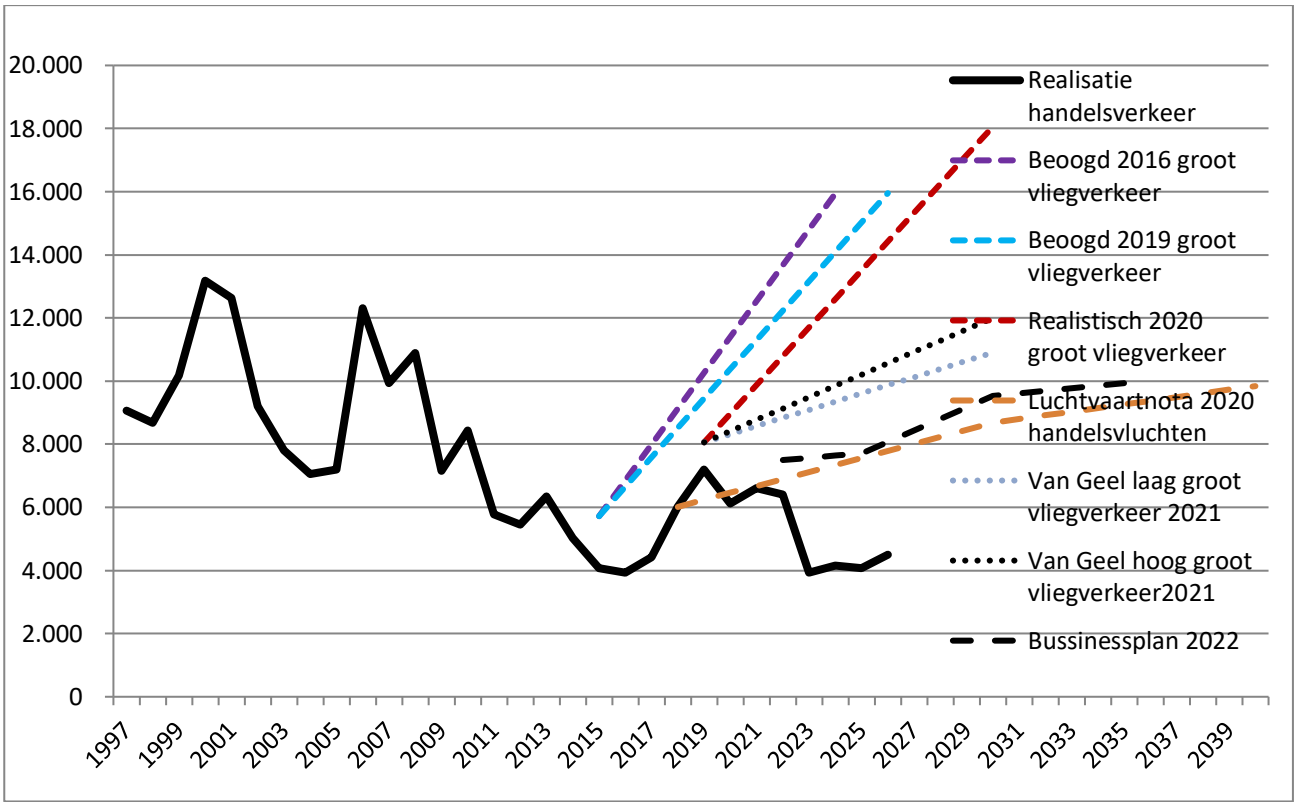
Bovenstaande analyse van vervoerseconoom Walter Manshanden dat MAA te klein is om te overleven wordt bevestigd door Henk Benjamins, voormalige CEO van de logistieke ondernemer Frans Maas uit Venlo en voormalig voorzitter van de Limburgse Werkgeversvereniging (LWV). “aanbod van bestemmingen en carriers ontbreekt in Maastricht.” Zie https://www.limburger.nl/opinie/stop-met-luisteren-naar-gedeputeerde-satijn-een-rendabel-maastricht-aachen-airport-is-een-illusie/157553315.html of https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/23-6-26-De-Limburger-Stop-met-luisteren.pdf

Het voor luchtvracht noodzakelijk geachte volledig gebruik van de 2.750 meter van de baan laat lang op zich wachten en komt er wellicht niet
In het Luchthavenbesluit (exploitatievergunning) zou geregeld moeten worden dat de baan volledig gebruikt mag worden. Dat Luchthavenbesluit komt volgens de Minister op zijn vroegst in 2027, maar mogelijk pas in de loop van 2028. https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/1-8-25-Verweerschrift-IenW.pdf. Onlangs is echter er een Handhavingsverzoek naar ILT verstuurd en een brief naar de minister over de veiligheidszones die gedeeltelijk buiten het luchthaventerrein liggen. Wellicht wordt het daardoor onmogelijk om de baan volledig te gebruiken. Dit dan tot frustratie van de inmiddels voormalige CEO van MAA die t.b.v. het alsnog realiseren van de geprognotiseerde volumes uit de businesscase zijn zinnen had gezet op de ingebruikname van de volledige start- en landingsbaan. Verdere toelichting: https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Persbericht-veiligheidszone-MAA-6-3-25.pdf

5 Omzet en financiën

Een indicatie voor het totaal van commerciële activiteiten op MAA is het aantal handelsvluchten. Dat aantal is in 2025 gedaald naar een historisch laag niveau (grafiek 10).

Grafiek 10 Vliegtuigbewegingen sinds 1997 van handelsvluchten realisatie en voorkeurstrategie uit Luchtvaartnota. Van groot vliegverkeer is gegeven: beoogd, vergund, "realistisch" en advies van Geel.

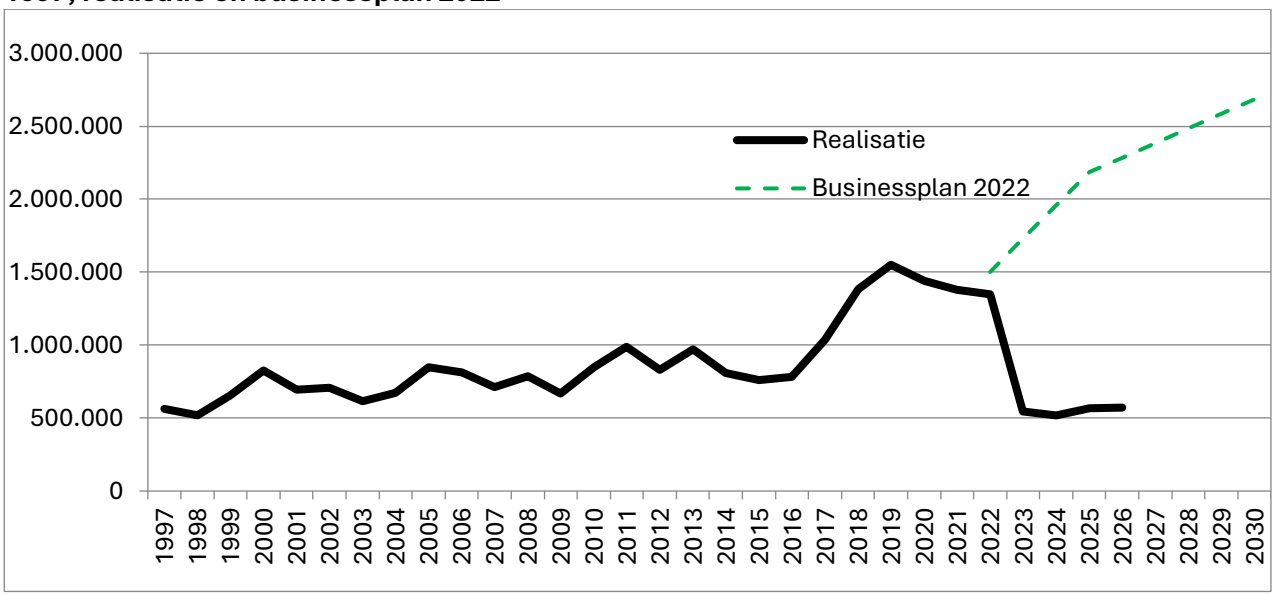
Bron:

- Realisatie handelsvluchten: CBS. 2026 is geraamd op basis van beschikbare informatie.
- Beoogd 2019: MAA, *Position Paper, Luchtvaartnota 2020-2050*, september 2019
- Realistisch 2020 groot vliegverkeer: Ecorys, *Economische betekenis Maastricht Aachen Airport, Eindrapport,* 24 november 2020; raming van daarbij horende groot vliegverkeer: Leo Bus, NEO Observatory, *Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse, Beleidsalternatieven Maastricht Aachen Airport,* 17 december 2020
- Luchtvaartnota 2020 handelsvluchten: *PlanMER Luchtvaartnota, 8 april 2020,* Voorkeursstrategie: beperking door klimaat in 2030, beperking door geluid in 2050
- Pieter van Geel, *Op zoek naar verbinding, advies ontwikkeling Maastricht Aachen Airport 2021-2030,* januari 2021
- Maastricht Aachen Airport, *Businessplan, Transitie naar een duurzame, omgevingsbewuste en toekomstbestendige luchthaven,* 2022

Het totaal van vervoersactiviteiten op een luchthaven kan uitgedrukt worden in Work Load Units (WLU). Één WLU staat voor één passagier of een tiende ton vracht (100 kg). Het aantal WLU's in een bepaald jaar is dus gelijk aan het aantal passagiers plus tien maal het aantal tonnen vracht. Door met WLU's te rekenen kan de bedrijvigheid van de passagiers- en vrachtafdeling van het vliegveld samen worden bekeken. Het aantal WLU's zou het volume van de omzet genoemd kunnen worden.
In grafiek 11 is de ontwikkeling van het aantal WLU's sinds 1997 in beeld gebracht. Daaruit blijkt dat het aantal WLU's in 1998 relatief gering was (520.600). Fluctuerend is het aantal

daarna verdrievoudigd naar een top van 1.550.500 in 2019, het laatste jaar voor de corona. Tijdens corona daalde het aantal passagiers, maar steeg de vracht, waardoor het aantal WLU's redelijk op peil bleef. Van 2022 naar 2023 daalde het aantal WLU's echter met 60%. Deze daling kan slechts voor een deel verklaard worden door de tijdelijke sluiting in 2023 ten behoeve van de baanrenovatie. Ook in 2024 herstelde het volume van de omzet zich niet. Het aantal WLU's daalde zelfs nog eens 5%, als gevolg van het gelijk blijven van het aantal passagiers en verdere daling van de luchtvracht. Het aantal WLU's kwam in 2024 uit op 518.000 en werd daardoor lager dan in 1998 en bereikte daarmee het laagste niveau in meer dan een kwart eeuw. In 2025 is er , ondanks de stijging van de vracht, sprake van beperkt herstel als gevolg van de daling van het aantal passagiers. Hetzelfde geldt voor 2026. Het volume van de omzet is inmiddels gezakt naar ongeveer een kwart van de verwachting in het businessplan van 2022. (Zie navolgende tabel 1.)
Het aantal passagiers vertoont een dalende trend. De vracht daalde niet meer en steeg wat, maar is sinds maart 2026 weer gaan dalen. Per saldo neemt het aantal WLU's in 2026 niet of nauwelijks toe. Het aantal WLU's is gezakt naar een kwart van de verwachting in het businessplan.

Grafiek 11 Work Load Units (WLU): aantal passagiers plus 10 keer aantal tonnen vracht sinds 1997, realisatie en businessplan 2022

Bron passagiers en vracht: CBS. Het aantal voor 2026 is geraamd op basis van beschikbare informatie.

Uit tabel 1 blijkt dat de daling van 60% het volume van de omzet (WLU) van 2022 naar 2023 heeft geleid van een omslag van 0,2 miljoen euro "winst" naar 6,8 miljoen euro verlies. Winst staat tussen aanhalingstekens want zonder de jaarlijkse miljoenensubsidie van de Provincie (NEDAB) zou er in 2022 helemaal geen sprake van winst geweest zijn en het verlies in 2023 veel groter.
In 2024 is het volume van de omzet gedaald met 5%. Het verlies in 2024 is toegenomen tot 11,5 miljoen euro.
Zonder extra subsidie van de Provincie zijn de perspectieven voor 2025 bijna even negatief als in 2024.

In tabel 1 en de grafieken 12a en 12b zijn financiële gegevens van NV Holding Businesspark Luchthaven Maastricht (HBLM). De Provincie Limburg is 60% aandeelhouder en de Royal Schiphol Group is 40% aandeelhouder. HBLM is 100% eigenaar van twee

dochterondernemingen: MAA Beheer & Infrastructuur BV (MAABI, concessiegever) en Maastricht Aachen Airport BV (MAA, concessienemer). Uit tabel 1 en de grafiek 11b blijkt dat de zelf verdiende inkomsten van HBLM (Bedrijfsresultaat HBLM: Som der bedrijfsopbrengsten exclusief NEDAB-subsidie) in 2023 en 2024 slechts ongeveer 50% is van de totale bedrijfslasten plus netto rentelasten. De andere ongeveer 50% bestaat uit 20 à 15% NEDAB subsidie van de Provincie en 25 à 35% verlies, dat onder andere gefinancierd wordt met subsidie van de Provincie, die bedoeld was voor achterstallig onderhoud.

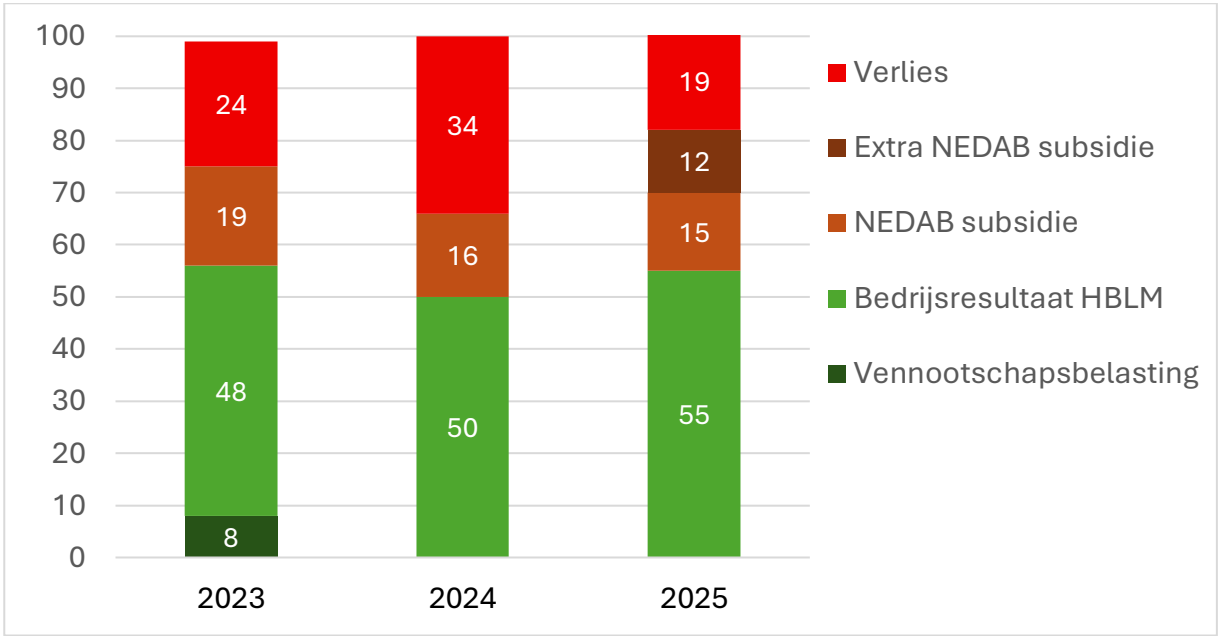
Grafiek 12a Financiële gegevens HBLM, de holding van MAA en MAABI, bedragen in miljoen euro

	2023	2024
Verlies	6,79	11,5
NEDAB subsidie	5,5	5,5
Bedrijfsresultaat HBLM	13,74	16,87

Bron: Cijfers 2023 en 2024 volgens Jaarverslag 2024.

Grafiek 12b Financiële gegevens HBLM, de holding van MAA en MAABI, in procenten van totale bedrijfslasten plus netto rentelasten

Bron: De cijfers van 2023 en 2024 zijn op basis van het Jaarverslag 2024. Zie tabel 1. De cijfers van 2025 zijn geraamd op basis van nu beschikbare informatie.

In grafiek 12b is ook een raming voor 2025 in beeld gebracht. Het volume van de omzet (het aantal WLU's, passagiers en vracht samen) wordt in 2025 zeer waarschijnlijk iets hoger dan ls

in 2024. Eigen inkomsten van HBLM blijven zeer waarschijnlijk beperkt tot ongeveer de helft van de kosten. Het verlies wordt in 2025 wel minder dan in 2024 omdat dan extra NEDAB-subsidie wordt uitbetaald: 4,3 miljoen van de 10,9 miljoen inhaal NEDAB, die bedoeld was voor achterstallig onderhoud. Volgens het besluit van Provinciale Staten was die 10,9 miljoen bedoeld als bijdrage in de financiering van de baanrenovatie. Vrijwel zeker is hier sprake van ongeoorloofde overheidssteun.

In 2026 wordt het aantal passagiers en de hoeveelheid vracht misschien wel hoger dan in 2025, maar het is zeer onwaarschijnlijk dat er geen verlies is zonder extra subsidie.

Zonder subsidie en zonder financiering van het verlies met geld voor achterstallig onderhoud was MAA begin 2025 failliet gegaan. Als de omzet niet fors stijgt zal dat naar verwachting in de loop van 2026 plaatsvinden. https://www.michelbrouwers.com/commentaar/wanneer-gaat-maastricht-aachen-airport-failliet-04032025/

6 Gegoochel met cijfers

6.1. Vracht

Tot voor kort hadden de cijfers van vracht bij MAA betrekking op luchtvracht. Dit was een eenduidig begrip en de cijfers hierover stonden op de website van MAA, in het Businessplan van MAA en in publicaties van het CBS.
Na de top van 135.984 ton vracht in 2020 daalde de hoeveelheid naar 29.448 ton in 2024. Door de daling kwam ruimte beschikbaar (fysiek en wat betreft capaciteit). Die ruimte werd gebruikt voor de afhandeling van getruckte vracht. Dat is vracht die met de vrachtwagens naar MAA komt en vandaar met vrachtwagens vertrekt. Daar heb je geen luchthaven voor nodig. De getruckte vracht is gestegen van 11.120 ton in 2022 naar 69.451 ton in 2024. Inmiddels daalt de getruckte vracht weer sterk. De voormalige directeur vond getruckte vracht geen kerntaak van MAA. Bovendien kent getruckte vracht minimale marges.

Het lage cijfer van 29.448 ton gevlogen vracht in 2024 is in de Voortgangsrapportage van 8-4-25 in de tabel op pagina 25 opgehoogd naar 38.132 ton. (In de grafiek op pagina 26 is nog wel uitgegaan van het cijfer van het CBS van 29.448 ton.) De uitleg over de ophoging is in de Voortgangsrapportage anders dan in dagblad De Limburger van 12-4-25, maar beide kunnen niet anders geïnterpreteerd worden dan dat er sprake is van dubbeltelling. Toen de Alliantie pleinAIR Maastricht op 20-5-25 per mail aan MAA uitleg vroeg over deze mogelijke dubbeltelling werd die dag op de website van MAA https://www.maa.nl/over-ons/cijfers/ het getal verlaagd naar het CBS-cijfer van 29.448 ton. Elders op de website https://www.maa.nl/over-ons/ staat rechts nog wel het opgehoogde cijfer van 38.132 ton. Uitleg over de mogelijke dubbeltelling is niet gegeven door MAA, maar was ook niet meer nodig, nadat die dubbeltelling gecorrigeerd was.
Inmiddels heeft MAA weer iets nieuws bedacht om de lage cijfers van vracht te verhogen. In de Tweede voortgangsrapportage van 21-10-25 bevat “Luchtvracht” niet alleen “Gevlogen luchtvracht” maar ook “Gereden luchtvracht”.
Waarom verhoogt MAA de cijfers, waardoor er verwarring ontstaat en de cijfers niet overeenkomen met de definitie van het businessplan?

De procentuele groei van vracht van 2024 naar 2025 is bij de cijfers van het CBS waarschijnlijk hoger dan bij de opgehoogde cijfers. Voor 2025 heeft MAA weer gewoon de CBS-cijfers gebruikt in het persbericht van 14-1-26.
Voor een overzicht van de veranderende cijfers wordt verwezen naar tabel 3 in navolgende paragraaf 7 van deze notitie.

6.2 Passagiers
Tot voor kort hadden de cijfers van passagiers bij MAA betrekking op passagiers die in het kader van zogenaamde handelsvluchten (passagierstoestellen) door MAA werden afgehandeld. Dit was een eenduidig begrip en de cijfers hierover stonden op de website van MAA, in het Businessplan van MAA en in publicaties van het CBS.
In 2019, het laatste jaar voor de corona, was er een top van 435.977 passagiers. In 2024 was het aantal 223.507 en is er dalende lijn.
In de Voortgangsrapportage van 8-4-25 is het aantal van 2024 opgehoogd naar 228.359 en op 20-5-25 is het op de website verder opgehoogd naar 230.932. Zie https://www.maa.nl/over-ons/cijfers/. Het lagere cijfer uit de Voortgangsrapportage staat ook nog op de website: https://www.maa.nl/over-ons/ .
De uitleg over ophoging is dat general avition passagiers zijn toegevoegd. Volgens de Voortgangsrapportage van 8-4-25 zou dat aantal van general aviation in 2024 gelijk zijn aan 4.852 (namelijk 228.359 min 223.507). Anderhalve maand later zou dat aantal volgens de website gelijk zijn aan 7.425 (namelijk 230.932 min 223.507).
In een mail van 3-6-25 heeft de Alliantie pleinAIR Maastricht aan MAA uitleg gevraagd over deze cijfers. Per 1-7-25 is dat opnieuw gevraagd. Daarop kwam een mail terug, waarin echter geen uitleg werd gegeven..
Waarom verhoogt MAA de cijfers, waardoor er verwarring ontstaat en de cijfers niet overeenkomen met de definitie van het businessplan?
Voor een overzicht van de veranderende cijfers wordt verwezen naar tabel 3 in navolgende paragraaf 7 van deze notitie.

7 Tabellen

Tabel 1 Vervoerscijfers en financiële cijfers MAA

Cursieve cijfers zijn geraamd

		2019	2023	2024	2025	Aug. 2025-juli 2026	2030
VERVOERSCIJFERS							
	Verwachtingen volgens het Businessplan 2022						
1a	Passagiers aantal, inclusief elektrisch		*324.423*	*397.331*	470.239	*498.361*	711.288
1a	Verandering op jaarbasis		+29%	+22%	+18%		
2a	Vracht in tonnen		*140.475*	*155.949*	171.424	*175.251*	204.230
2a	Verandering op jaarbasis		+12%	+11%	+10%		
3a	WLU		*1.729.170*	*1.956.824*	2.184.479	*2.250.875*	2.753.588
3b	Verandering op jaarbasis		+15%	+13%	+12%		
	Realisatie in procenten van verwachting						
4	Passagiers		69%	56%	32%	30%	
5	Vracht		23%	19%	24%	27%	
6	WLU		32%	26%	26%	28%	
	Realisatie						
7a	Passagiers aantal	435.977	223.152	223.507	151.990	147.226	
7b	Verandering op jaarbasis		-16%	+0%	-32%	-22%	
8a	Vracht in tonnen	111.457	32.275	29.448	41.637	48.042	
8b	Verandering op jaarbasis		-70%	-9%	+41%	+50%	
9a	WLU	1.550.547	545.902	517.987	568.360	627.646	
9b	Verandering op jaarbasis		-60%	-5%	+10%	+23%	

FINANCIËLE CIJFERS van HBLM: NV Holding Businesspark Luchthaven Maastricht

10	**Bedrijfsresultaat HBLM per WLU:** regel 11 gedeeld door regel 9a		25,17		32,54		
Bruto bedrijfsresultaat							
11	Bedrijfsresultaat HBLM		13.740.000	48	16.857.000	50	
12	NEDAB subsidie van Provincie		5.500.000	19	5.500.000	16	*5.500.000*
13	Extra NEDAB subsidie van Provincie			0		0	4.360.000
14a	**Totaal bruto bedrijfsresultaat**		**19.240.000**	68	**22.357.000**	66	
14b	Verandering		-26%		+16%		
15 a	**Totale bedrijfslasten**		**27.013.000**	95	**32.007.000**	95	
15b	Verandering		+7%		+18%		
16	**Bedrijfsresultaat regel 14 min 15a**		**-7.773.000**	-27	**-9.650.000**	-29	
17	Rente baten en -lasten		-1.359.000	-5	-1.823.000	-5	
18	**Regel 16 plus 17**		**-9.132.000**	-32	**-11.473.000**	-34	
19	Vennootschapsbelasting		2.342.000	8	-30.000	0	
20	Aandeel resultaat deelnemingen						
21	**Netto-resultaat**		**-6.790.000**	-24	**-11.503.000**	-34	
22	Netto resultaat in % van bedrijfsresultaat HBLM		-49%		-68%		

Verwacht: MAA, *Businessplan*, vanaf bladzijde 43 in G-22-054 Statenvoorstel inzake Uitwerking transitie Maastricht Aachen Airport, brief GS van 18-11-2022 (GS DOC-00335925) https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/f766d31f-a715-447b-a41b-8d5a3c12df83

2023 en 2024 geraamd via interpolatie tussen 2022 en 2025

Realisatie volgens CBS**.**

WLU, Work Load Unit: aantal passagiers plus 10 maal aantal tonnen vracht

Financiële gegevens van NV Holding Businesspark Luchthaven Maastricht (HBLM). De Provincie Limburg is 60% aandeelhouder en de Royal Schiphol Group is 40% aandeelhouder. HBLM is 100% eigenaar van twee dochterondernemingen: MAA Beheer & Infrastructuur BV (MAABI, concessiegever) en Maastricht Aachen Airport BV (MAA, concessienemer).

2022: Basisrapportage november 2024

2023 en 2024: Jaarverslag 2024

Bedrijfsresultaat HBLM: Som der bedrijfsopbrengsten exclusief NEDAB subsidie

Totaal bruto bedrijfsresultaat is Som der bedrijfsopbrengsten

NEDAB: Niet Economische Diensten van Algemeen Belang zoals brandweer en beveiliging

Extra NEDAB 4,3 miljoen in 2025 volgens Jaarverslag 2024 pagina 37 als onderdeel van incidentele NEDAB van 10,9 miljoen (o.a. pagina 30 van Jaarverslag 2024)

Tabel 2 Passagiers en luchtvracht bij luchthavens van nationaal belang

				Procentuele verandering op jaarbasis			Laatste 12 maanden
	2019	2025	aug. '25 t/m juli '26	2025	aug '25 t/m juli '26		t.o.v. 2019
Passagiers, aantal							
Totaal	**81.167.301**	**78.399.763**	**78.544.232**	**+2,8%**	**+1,3%**		**-3%**
Amsterdam Airport Schiphol	71.679.729	68.770.805	68.712.588	+2,9%	+1,0%		-4%
Eindhoven Airport	6.780.775	7.018.660	7.157.912	+2,3%	+4,1%		+6%
Rotterdam The Hague Airport	2.094.798	2.355.719	2.431.717	+5,2%	+5,7%		+16%
Maastricht Aachen Airport	**435.977**	**151.990**	**147.226**	**-32,0%**	**-22,1%**		**-66%**
Groningen Airport Eelde	176.022	102.589	94.789	-1,1%	-14,3%		-46%
Vracht, tonnen							
Totaal	**1.681.703**	**1.470.492**	**1.559.165**	**-3,3%**	**+6,8%**		**-7%**
Amsterdam Airport Schiphol	1.570.246	1.428.856	1.511.123	-4,2%	+5,8%		-4%
Maastricht Aachen Airport	**111.457**	**41.636**	**48.042**	**+41,4%**	**+49,8%**		**-57%**

Bron: CBS

Tabel 3 Gegoochel met cijfers MAA

		2019	2022	2023	Eerste halfjaar 2024	2024	Eerste halfjaar 2025	2025
Passagiers								
Businessplan 2022			251.515					470.039
Realsatie								
CBS		435.977	266.032	223.152	100.113	223.507	77.669	151.990
MAA	1		266.032	223.152	100.114			
	2		266.032	223.152		228.359		
	3					230.932		
	4		272.785	228.660		230.932	82.097	
	5							159.270
Luchtvracht/vracht/gevlogen vracht in tonnen								
Businessplan 2022			125.000					171.424
Realisatie								
CBS		111.457	108.218	32.275	17.043	29.448	18.420	41.637
MAA	1		108.218	32.275	17.041			
	2		108.218	32.275		38.132		
	3					29.448		
	4		119.006	55.042		35.078	20.655	
	5							41.636
Wegvracht/getruckte vracht/gereden vracht in tonnen								
Businessplan 2022								
Realisatie								
CBS								
MAA	1		11.120	31.056	36.474			
	2		11.120	31.056		36.474		
	3					69.451		
	4		9	7.851		63.820	16.015	

Bron

MAA

1 Basisrapportage peildatum 1 juli 2024; 5-11-2024

2 Eerste voortgangsrapportage; 8-4-2025. pag. 25

3 https://www.maa.nl/over-ons/cijfers/ "20-5-2025 geactualiseerd"

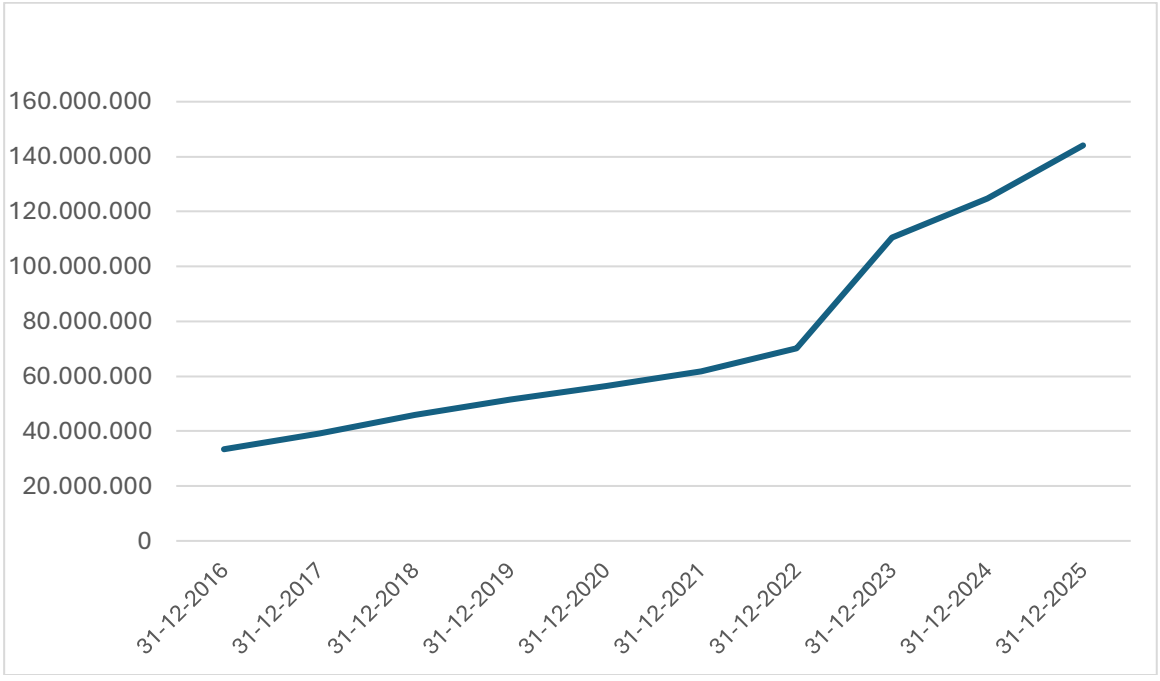
4 Tweede voortgangsrapportage; 21-10-2025; pag. 33 met uitleg op pag. 82

5 https://www.maa.nl/2025-nadruk-op-cargo-leidt-tot-40-meer-luchtvracht/

8 Gemeenschapsgeld naar MAA

Gezien de dramatisch gedaalde luchtvracht, gezien het ontbreken van relevante lijnverbindingen na de laatste mislukte poging in 2023 (verbinding met Londen https://www.l1nieuws.nl/nieuws/2317139/geen-vluchten-meer-naar-londen-vanaf-vliegveld-beek), gezien het karakter van het resterende passagiersvervoer (bijna alleen maar toeristen wegbrengen naar verre bestemmingen) en het feit dat het slechts een miniem deel van de Limburgers betreft dat gebruik maakt van MAA), is het duidelijk dat MAA vrijwel geen waarde heeft voor de regio. Integendeel zelfs, zeker gezien de overlast, die ook het toerisme treft, een zeer belangrijke sector in Zuid-Limburg. MAA is zeker geen basisinfrastructuur. Desondanks gaat er zeer veel Limburgs belastinggeld naar MAA.
Uit navolgende grafiek 13 en tabel 4 blijkt dat sinds medio 2014 € 196 miljoen financiële bijdrage is toegezegd aan MAA, waarvan € 144 miljoen is uitbetaald per 31-12-25. Dat is gemiddeld ruim € 12 miljoen per jaar, ofwel € 1 miljoen per maand.
Naast deze subsidie van de regionale overheden bestaat er de algemene “subsidie” voor de luchtvaart: geen accijns op kerosine noch BTW op vliegtickets.

Grafiek 13 Gemeenschapsgeld naar HBLM (MAA plus MAABI) sinds medio 2014, cumulatief, in euro’s

Bron: Voortgangsrapportages. Zie tabel 3.

Tabel 4 Gemeenschapsgeld naar HBLM (MAA plus MAABI) sinds medio 2014

	Totaal beschikbaar	Totaal uitbetaald per									
		31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
	195.610.469	**33.389.557**	**39.197.124**	**46.002.230**	**51.427.265**	**56.275.120**	**61.661.149**	**70.089.354**	**110.558.997**	**124.805.097**	**144.064.258**
Gemiddeld per jaar uitbetaald		*13.355.823*	*11.199.178*	*10.222.718*	*9.350.412*	*8.657.711*	*8.221.487*	*8.245.806*	*11.637.789*	*11.886.200*	*12.527.327*
Gemiddeld per maand uitbetaald		*1.112.985*	*933.265*	*851.893*	*779.201*	*721.476*	*685.124*	*687.151*	*969.816*	*990.517*	*1.043.944*
Specificatie van bovenstaand totalen											
NEDAB t/m 2022	31.631.276	9.586.776	13.269.976	15.435.076	18.283.376	21.507.276	25.786.626	31.354.876	31.354.876	31.354.876	31.354.876
NEDAB 2023 t/m 2029 (€ 5.500 per jaar)	38.500.000								5.500.000	11.000.000	16.500.000
Bijdrage achterstallig onderhoud en investeringen	15.535.000	11.947.781	11.536.263	12.915.555	13.891.555	14.512.655	15.052.655	15.862.655	15.862.655	15.862.655	15.862.655
Bijdrage achterstallig onderhoud en investeringen	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000
Bijdrage achterstallig onderhoud en investeringen	500.000			500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Inhaal NEDAB voor achterstallig onderhoud	10.900.000										4.360.000
Agio achterstallig onderhoud	23.900.000									7.743.949	17.218.949
Lening achterstallig onderhoud	35.200.000								35.033.317	34.351.831	33.646.108
Vortex schade	133.000										
Omgevingsfonds 2023 t/m 2027	8.750.000									1.750.000	2.453.440
Revolverende uitbreidingsinvesteringen luchthaven MAA	13.000.000	8.155.000	8.290.885	10.299.724	10.494.834	9.687.689	9.637.218	9.576.123	9.512.449	7.909.806	7.905.411
Bijdrage gemeente Maastricht, Beek, Sittard-Geleen en Heerlen	6.000.000		2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000
Jaarlijkse bijdrage instandhouding luchthaveninfrastructuur (€ 800.000 per jaar)	3.961.193			751.875	2.157.500	2.467.500	3.084.650	5.195.700	5.195.700	5.195.700	5.195.700
Bijdrage beveiliging en omgevingsmaatregelen	1.900.000					1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Lening MAABI (aanleg platform)	2.000.000								1.602.642	1.536.280	1.467.119

NEDAB: Niet Economische Diensten van Algemeen Belang

Bron: Voortgangsrapportages

Jaarlijkse subsidie voor NEDAB

In bovengenoemde bedragen zit ook de jaarlijkse subsidie en een eenmalig voorzien extra bedrag voor NEDAB kosten (Niet Economische Diensten van Algemeen Belang zoals brandweer en beveiliging).
In tabel 5 is op basis van diverse bronnen een overzicht gemaakt van de beschikbare informatie over de NEDAB. Uit die tabel (regel 19) blijkt dat over de periode 2014 tot en met 2029 door Provinciale Staten een bedrag van € 81.031.276 beschikbaar is gesteld voor NEDAB. Daarvan is per 1 januari 2026 een bedrag van € 52.214876 (regel 21) uitbetaald aan de holding HBLM.

Deze provinciale subsidie is bedoeld voor de NEDAB-kosten van MAA en MAABI. Over de omvang en de samenstelling van de werkelijke NEDAB-kosten is weinig bekend. Vanuit Provinciale Staten is vorig jaar gevraagd naar meer informatie over de werkelijke NEDAB-kosten. In een mededeling van GS van 22-10-24 is voor de jaren 2020, 2021 en 2022 informatie gegeven over de NEDAB-kosten. Zie eerste regels van tabel 5. Waarom is de som van de onderdelen niet gelijk aan het vermelde totaal? Het betreft waarschijnlijk alleen de NEDAB-kosten van MAA want in de mededeling van GS staat “van de luchthaven”. In de mededeling van GS staat in de tabel onder de NEDAB-kosten ook de NEDAB-bijdrage van die jaren, zijnde € 3.600.000 per jaar. Dit betreft het onderdeel van de NEDAB-bijdrage dat naar MAA gaat.
Uit tabel 5 blijkt uit regel 14 dat de totale NEDAB-bijdrage in 2020 € 3,8 mln. was, in 2021 € 4,1 mln. en in 2022 € 4,6 mln. De NEDAB-bijdragen boven de € 3,6 mln. euro gaan blijkbaar naar MAABI. Wat zijn de werkelijke NEDAB-kosten van MAABI? Wat zijn de werkelijke NEDAB-kosten van MAA en MAABI met ingang van 2014?

Uit tabel 5 (regels 11 t/m 19) blijkt dat de jaarlijks NEDAB-bijdrage met ingang van 2014 € 3 miljoen was, dat die in 2019 verhoogd is naar € 4,12 miljoen en met ingang van 2023 naar € 5,5 miljoen. Daarnaast is met ingang van 2023 eenmalig € 10,9 miljoen “incidenteel inhaal NEDAB-kosten” beschikbaar gesteld . Voor de periode 2014 t/m 2029 is nu in totaal € 81.031.276 betaalbaar. De cijfers uit tabel 4 zijn in grafiek 13 weergegeven, waarbij de eenmalige € 10,9 miljoen gelijkmatig verdeeld is over 2024 t/m 2029.
Gezien de jaarlijkse stijging van de NEDAB-kosten en gezien de sterk tegenvallende omzetcijfers van MAA zal in de komende jaren de NEDAB-bijdrage verhoogd moeten worden om faillissement van MAA te voorkomen.

In het Statenvoorstel G-22-054 van 16 december 2022 staat op pagina 33: “Structurele NEDAB kosten van € 5,5 mln. Dit zijn enerzijds kosten voor diensten van algemeen belang, zoals security en anderzijds zullen deze worden aangewend voor de financieringslasten van de baan. De NEDAB zal naar verwachting tot 2030 op dit niveau van € 5,5 mln. blijven.” De subsidie voor NEDAB-kosten is dus ook bedoeld als financiering voor een investering. Is dit niet in strijd met Europese regels ten aanzien van ongeoorloofde overheidssteun?

Hoe is het bedrag van € 10,9 miljoen bepaald? Wat waren de werkelijke NEDAB-kosten in de periode 2014-2022 en wat is al betaald aan subsidie? In “Transitie Maastricht Aachen Airport , Basisrapportage peildatum 1 juli 2024” van november 2024 worden in de tabel

op pagina 25 drie financieringsbronnen voor achterstallig onderhoud genoemd: lening, agio en dekking eenmalig (inhaal) NEDAB van € 10,9 miljoen. De vraag is of de subsidie voor NEDAB en met name de eenmalige 10,9 mln. euro niet in strijd is met Europese regels ten aanzien van ongeoorloofde overheidssteun.
Overigens mag MAA de bijdragen voor de NEDAB boeken als inkomsten. Wanneer MAA beweert zwarte cijfers te draaien, is dit dus een loze uitspraak.
Als MAA sluit komt in ieder geval jaarlijks € 5,5 miljoen beschikbaar voor zaken die wél een meerwaarde hebben voor Limburg.

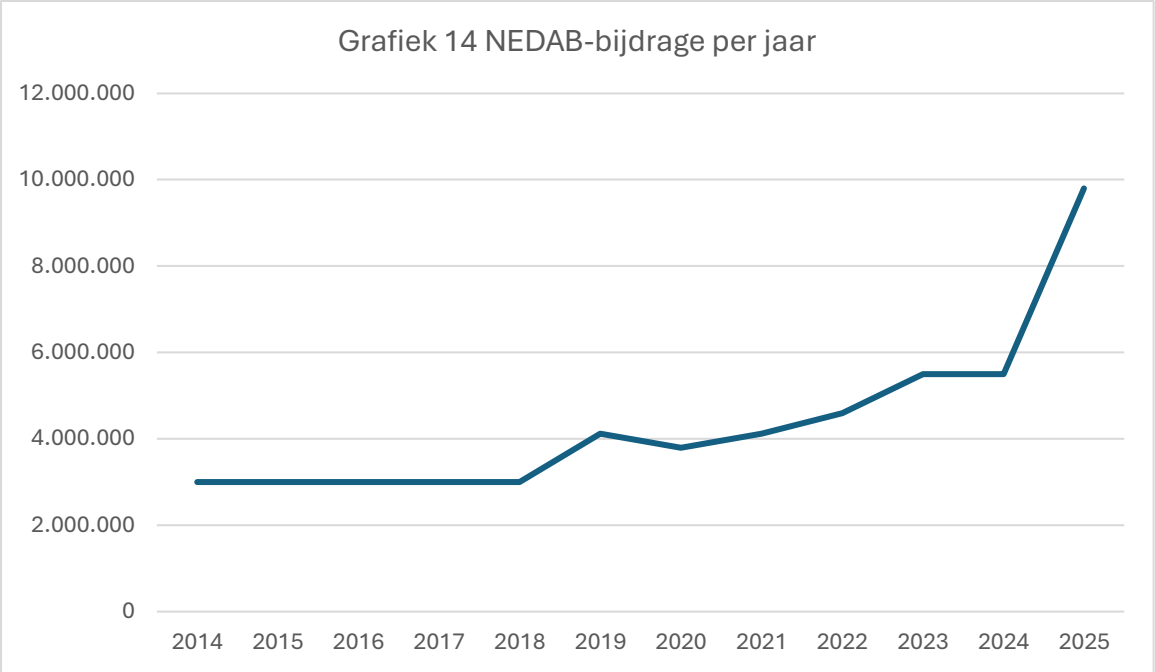
Tabel 5 NEDAB 2014-2029, stand 1 januari 2026

Niet-Economische Diensten van Algemeen Belang

	Bron		Totaal	2014 t/m 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2029
		NEDAB-kosten van de luchthaven									
1	A	Brandweer			2.490.606	2.534.716	2.743.944				
2	A	Security			1.694.962	1.773.512	1.904.770				
3	A	Overig			720.256	799.728	703.839				
4	Berekend	Totaal			4.905.824	5.107.956	5.352.553				
5	Berekend	Verschil			-45.214	-2.906	415.339				
6	A	Totaal NEDAB-uitgaven			4.860.610	5.105.050	5.767.892				
		NEDAB-bijdrage aan HBLM									
		PS-besluit									
11	B	16-5-2014	30.000.000	18.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000			
12	C	12-12-2019	35.600.000	19.120.000	4.120.000	4.120.000	4.120.000	4.120.000			
13	D, E		35.276.576	19.120.000	3.796.576	4.120.000	4.120.000	4.120.000			
14	F	3-6-2022	31.631.276	19.120.000	3.796.576	4.120.000	4.594.700				
15	G, F	3-6-2022, 16-12-22	Incidentele inhaal NEDAB-bijdrage, voor achterstallig onderhoud					10.900.000			
16	F	3-6-2022, 16-12-22						5.500.000	5.500.000	5.500.000	22.000.000
17	H	16-12-2022	49.400.000					16.400.000	5.500.000	5.500.000	22.000.000
		Op dit moment gelden dus de volgende bedragen voor de NEDAB-bijdrage									
18		Per jaar	81.031.276	19.120.000	3.796.576	4.120.000	4.594.700	16.400.000	5.500.000	5.500.000	22.000.000
19	Berekend	Cumulatief		19.120.000	22.916.576	27.036.576	31.631.276	48.031.276	53.531.276	59.031.276	81.031.276
		NEDAB Uitbetaald aan HBLM									
20	Berekend, H	Per jaar			3.223.900	4.279.350	5.568.250	5.500.000	5.500.000	9.860.000	
21	B, C, D, E, F, berekend	Cumulatief		18.283.376	21.507.276	25.786.626	31.354.876	36.854.876	42.354.876	52.214.876	
22	A	NEDAB-bijdrage aan de luchthaven			3.600.000	3.600.000	3.600.000				
23	I	NEDAB-bijdrage MAA BV					3.600.000	3.600.000			

Bronnen

A	10-12-24 Mededeling portefeuillehouder inzake toezeggingen MAA naar aanleiding van de Statencommissie ESA d.d. 22 november 2024
B	27-3-19 Groot project Maastricht Aachen Airport, Vierde voortgangsrapportage na herziening van de basisrapportage, peildatum 1 januari 2019
C	28-4-20 Informerend Stuk Zesde voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport, peildatum 1 januari 2020
D	9-11-21 Achtste en negende voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Groot Project Maastricht Aachen Airport
E	20-4-22 Tiende voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Maastricht Aachen Airport;
F	25-4-23 12e voortgangsrapportage na herziening basisrapportage Maastricht Aachen Airport
G	3-6-22 Amendement 145 - Heldens c.s. inzake Een omgevingsbewust en toekomstbestendig MAA
H	8-4-25 Eerste voortgangsrapportage 'Groot Project Transitie MAA'
I	17-7-24 Jaarstukken 2023 Maastricht Aachen Airport B.V. Ontvangen bij KvK op 21-10-24. Pagina 32

Bron: Zie tabel 4. Op basis van mededeling in jaarverslag van 2024 van HBLM is 2025 inclusief € 4,3 miljoen van de eenmalig extra € 10,9 miljoen die betaalbaar is met ingang van 2023 volgens besluit van december 2022. Dit bedrag is mogelijk in strijd met Europese regels over overheidssteun.

Vortex

Vooral landende toestellen veroorzaken bij speciale weersomstandigheden wervelingen (vortex) die bij nabijgelegen woningen de pannen kunnen oplichten waardoor deze naar beneden vallen.

In onderstaande tabel staat dat € 133.000 van de Provincie beschikbaar is gesteld voor vortexschade. Dat betreft het vastzetten van dakpannen, die nog steeds van de daken vallen. Tot nu toe gelukkig zonder gewonden of dodelijke slachtoffers. Daarnaast is door de Provincie, MAA en de gemeente Beek in totaal een bedrag van € 440.000 beschikbaar gesteld voor het preventief vastzetten van pannen. Dat gaat gebeuren in straten waar door To70 is BEREKEND dat het daar nodig is. Tot nu toe vielen daar echter bijna nergens pannen van het dak. Maar de 30 woningen waar de afgelopen jaren wel de pannen van het dak vlogen, vallen buiten het project van preventief vastzetten. Bovendien is bij een recent geval van vortexschade gebleken dat het een pand betrof waarvan de pannen waren vastgezet. Die € 440.000 blijkt dus weggegooid belastinggeld.

De Alliantie pleinAIR Maastricht heeft een Staten-nieuwsbrief over Vortex opgesteld, die eindigt met het volgend dringende verzoek aan PS:

“Geachte Statenleden, OmwonendenMAA vraagt u dringend om druk uit te oefenen op MAA om een professioneel evaluatierapport met heldere financiële afrekening van de Pilot Vortex op te leveren. In dat rapport dient op een transparante wijze verantwoording afgelegd te worden van de besteding van het budget van € 440.000, de gevolgde werkwijze en wat het de omwonenden heeft opgeleverd.”

https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/PleinAIR-Nieuwsbrief-15-Vortex-mei25.pdf

Fossiele subsidies

Naast de eerder genoemde directe subsidies voor MAA, profiteert MAA van de fossiele subsidies voor de luchtvaart: https://schipholwatch.nl/2023/11/02/luchtvaart-dit-jaar-gestut-met-44-miljard-euro-aan-fossiele-subsidies/ "***Winsten mogen naam niet dragen"*** *Winsten die in deze sector in de boeken worden geschreven mogen eigenlijk geen winsten heten met zo'n tsunami aan subsidies. Alle baten komen rechtstreeks uit de belastingpot. Met een subsidie van 200.000 euro per arbeidsplaats kan letterlijk iedereen ondernemertje spelen – het is het ultieme basisinkomen waar de rest van Nederland alleen maar over kan dromen."*

9 Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA)

Bij een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) worden alle positieve en negatieve maatschappelijke effecten in beeld gebracht en uitgedrukt in geld. In opdracht van de Provincie is dat in 2022 voor MAA gedaan. Daaruit blijkt dat de regio beter af is als de luchthaven gesloten wordt. De maatschappelijke baten van de luchthaven wegen niet op tegen de maatschappelijke kosten ervan, onder andere in de vorm van overlast voor omwonenden, schade voor de natuur en benodigde subsidie. Citaat: *"De baten van het vrachtverkeer landen vooral buiten de provincie en de hinder landt binnen de provincie."*
Deze MKBA in opdracht van de Provincie levert een duidelijk negatief saldo op, ondanks dat er luchtvaartvriendelijke uitgangspunten zijn toegepast en de kosten van sluiting onwaarschijnlijk hoog zijn ingeschat. https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Conclusies-uit-MKBA.pdf
Uit een second opinion op de MKBA blijkt een nog veel negatiever saldo https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Conclusies-uit-MKBA-en-second-opinion-19-4-22.pdf, terwijl de baten bij sluiting op kunnen lopen tot € 1,3 miljard.
Voor Limburg en met name voor Zuid-Limburg is het beter als het vliegveld gesloten wordt.
MAA ligt uitzonderlijk dicht bij woonkernen waardoor er veel overlast is van luchtverontreiniging en geluid.

Zeer grote uitstoter van stikstof

MAA staat op plaats 6 in de Limburgse top 10 van grootste uitstoters van stikstof. Zie https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/12-4-22-Maastricht-Airport-Limburgse-top6-stikstofuitstoot.pdf

Aantal ernstig gehinderden

In de MKBA is uitgegaan van aantal ernstig gehinderden dat berekend is op basis van onderzoek van 20 jaar geleden. Inmiddels is duidelijk dat dit aantal veel hoger is. https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Aantal-ernstig-gehinderden-door-MAA-2-11-22.pdf Het berekende aantal ernstig gehinderden was in 2019 gelijk aan 5.600. Uit nieuw onderzoek door de GGD/GHOR (2022) blijkt dat dit aantal waarschijnlijk meer dan 28.000 is.

Ultrafijnstof

Bij de MKBA is geen rekening gehouden net de grote uitstoot van het zeer schadelijke ultrafijnstof. Uit metingen blijkt dat die uitstoot verontrustend hoog is.
https://eenvandaag.avrotros.nl/item/grote-zorgen-over-hoeveelheid-ultrafijnstof-rond-vliegveld-maastricht-bij-opstijgen-en-landen-vliegtuigen/ (27-7-23).
Het rapport waarop deze uitzending is gebaseerd staat op internet:
https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/dgmr-Fijnstofmetingen-Analyse-29-9-23.pdf
In de Raad van de Gemeente Meerssen is verontrusting uitgesproken over de grote uitstoot van ultrafijnstof door MAA en is op 14-9-23 een brief aan het Ministerie van I&W gestuurd waarin aangedrongen wordt op een volledige MER in het kader van aanvraag luchthavenbesluit, waarin ultrafijnstof meegenomen wordt

10 Alternatieve invulling luchthaventerrein

Na sluiting van MAA zijn er aantrekkelijke invullingen van het luchthaventerrein mogelijk, die wél een meerwaarde hebben voor de regio. Zie daarvoor o.a.
https://pleinairmaastricht.nl/ De onlangs gerenoveerde baan hoeft niet weggehaald te worden maar kan nieuwe bestemmingen krijgen o.a. voor de benutting van zonne-energie. De baten kunnen oplopen tot wel € 1,3 miljard.
In het plan pleinAir is geen rekening gehouden met de mogelijkheid van woningbouwbouw als het vliegveld sluit. Onder de aanvliegroutes, zoals in Meerssen West, verdwijnen belemmeringen voor woningbouw. Op het luchthaventerrein kan een nieuwe woonwijk komen van zo'n 3.000 woningen.
https://www.denieuwestermaastricht.nl/zullen-we-maastricht-airport-dan-toch-maar-sluiten/
Als er woningen op het luchthaventerrein komen kan het Nationaal Landschap Zuid-Limburg gespaard blijven: *'Heilige' scheiding tussen Maastricht en Heuvelland staat ter discussie: roep om woningbouw in Nationaal Landschap*
https://www.limburger.nl/cnt/dmf20241112_95047979 (Op 13-11-24 in de krant.)

11 Procedures

Rond MAA lopen een aantal (juridische) procedures.

11.1 Aanvraag luchthavenbesluit (exploitatievergunning)

De exploitatie van MAA vindt plaats op basis van een tijdelijk omzettingsregeling uit 2014. Er moet echter een Luchthavenbesluit zijn onder andere voor een betere bescherming van omwonenden.
In 2016 is een traject voor aanvraag Luchthavenbesluit begonnen dat eind 2017 stopte omdat de geluidsberekeningen niet klopten.
Een nieuw traject voor aanvraag Luchthavenbesluit is in 2018 gestopt omdat de opvattingen over het gebruik van de luchthaven veranderd waren.
Op 7 januari 2026 heeft MAA weer een luchthavenbesluit aangevraagd. Nog steeds zijn niet alle stukken van de aanvraag openbaar. Het is de vraag of alle stukken, waaronder de economische onderbouwing, wel gereed zijn. Ook is er nog steeds geen uitzicht op een natuurvergunning. De vraag is of er ooit een luchthavenbesluit komt voor deze zwaar verlies leidende luchthaven.
Uit voorgaande hoofdstukken is duidelijk dat het businessplan van 2022 wat betreft vervoerscijfers volstrekt onhaalbaar is. De realisatie van het volume van de omzet (passagiers en vracht samen) is altijd minder dan een derde van verwachting gebleven.
Het lijkt erop dat ook MAA het businessplan onhaalbaar acht. In de aanvraag luchthavenbesluit in januari 2026 wordt een ruimte gevraagd die overeenkomt met de verwachte realisatie voor 2025 en niet voor de duidelijk hogere cijfers van 2030 uit het businessplan.

Tabel 5 Cijfers MAA: realisatie, verwachting en aangevraagd

	2025	LHB	2030
Vliegbewegingen			
Totaal			
Realisatie volgens CBS	9.203		
Verwachting businessplan			
Aanvraag luchthavenbesluit		16.454	
	Waarvan handelsvluchten		
Realisatie volgens CBS	4.065		
Verwachting businessplan	7.710		9.534
Aanvraag luchthavenbesluit		8.127	
	Waarvan passagiersvluchten		
Realisatie volgens CBS			
Verwachting businessplan	2.812		3.699
Aanvraag luchthavenbesluit		2.964	
	Waarvan vrachtvluchten		
Realisatie volgens CBS			
Verwachting businessplan	4.898		5.835
Aanvraag luchthavenbesluit		5.163	
Overige vliegbewegingen			
Realisatie volgens CBS	5.138		
Verwachting businessplan			
Aanvraag luchthavenbesluit		8.327	
Passagiers			
Realisatie volgens CBS	151.990		
Verwachting businessplan	470.039		641.865
Aanvraag luchthavenbesluit		470.239	
Vracht tonnen			
Realisatie volgens CBS	41.637		
Verwachting businessplan	171.424		204.230
Aanvraag luchthavenbesluit		171.424	

Bronnen

Aanvraag luchthavenbesluit MAA aanvraag LHB ,Mer-beoordelingrapportgae - Bijlage 1 Escenario-afweging pag. 11

11.2 Juridische procedure vanwege ontbreken luchthavenbesluit

Een van de gevolgen van het ontbreken van een luchthavenbesluit is dat omwonenden onvoldoende beschermd worden tegen overlast.
Dit is door de Alliantie en een omwonende aangekaart bij de Raad van State. Op 21-12-22 heeft de Raad van State bepaald dat er uiterlijk 31-12-24 een luchthavenbesluit moet zijn. Zo niet dan moet de overheid € 1.000 per dag betalen aan Stichting GUVB en andere appellant gezamenlijk tot een maximum van € 150.000. Dit bedrag is inmiddels betaald door het Ministerie.
Omdat er nog steeds geen luchthavenbesluit is, is dit opnieuw aangekaart bij de Raad van State en is gevraagd om, vooruitlopend op het luchthavenbesluit via voorlopige voorzieningen, de overlast te beperken. De zitting was op 8-1-26 en de Raad van State heeft opdracht gegeven voor een onderzoek naar de voorlopige voorzieningen. Wij hebben een zienswijze ingediend op de resultaten van het onderzoek. Dat is ook gebeurd door I&W en MAA. Op 24-11-26 is tweede zitting van de Raad van State.
Op 7-1-26 is overigens na ongeveer 10 jaar weer een luchthavenbesluit aangevraagd evenwel zonder alle noodzakelijke informatie. Het ontwerp luchthavenbesluit komt op zijn vroegst eind dit jaar en het luchthavenbesluit zal waarschijnlijk pas in 2028 genomen worden.

11.3 Geen natuurvergunning

MAA heeft geen natuurvergunning, een vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming (Wnb), terwijl MAA die wel moet hebben. Een bedrijf exploiteren zonder verplichte natuurvergunning is een economisch delict.
Op 22-11-22 heeft de Alliantie hiervan aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Omdat het OM niets deed met deze aangifte is 11-10-23 een klacht ingediend bij het gerechtshof in Den Haag.
Op 25-3-26 was er een Raadkamerzitting van het Gerechtshof Den Haag. Op 20-4-26 kwam er een tussenbeschikking dat er op 2-9-26 een raadkamerzitting is, waarbij MAA gehoord wordt. Op 7-10-26 wordt de zaak behandeld.
MOB van Johan Molenbroek stelt dat er geen natuurvergunning komt vanwege het volgende. "Sinds de zogenaamde Rendac-uitspraak kun je niet meer zomaar intern salderen. Vroeger mocht je project door als de uitstoot lager was dan het project in de referentetoestemming. Dat is niet meer het geval. Zolang je project wijzigt, heb je een vergunning nodig. In die vergunning moet worden onderbouwd waarom de oude stikstofruimte voor de wijziging mag worden ingezet, en waarom het niet nodig is dat die oude ruimte aan de natuur ten goede komt. Zaken bij MAA zijn meermaals ingrijpend van opzet gewijzigd. Het type vluchten is veranderd, de baan is aangepast en de vliegroutes zijn aangepast. Dat is een aantal flinke wijzigingen waardoor die nieuwe uitspraak van toepassing is."

11.4 Onrechtmatige overlast voor omwonenden

De Staat der Nederlanden is door inwoners van Schietecoven via de rechter gedagvaard wegens structurele en ernstige overlast door taxiënde vliegtuigen. Deze veroorzaken

aanhoudend lawaai, stank en blootstelling aan (ultra)fijnstof en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Deze specifieke vormen van overlast worden structureel genegeerd in beleid, vergunningverlening en handhaving, waardoor effectieve bescherming van hun nachtrust, gezondheid en woongenot ontbreekt. Op 6-5-26 is de procedure gestart.

11.5 Veiligheidszone buiten luchthaventerrein
Ten zuiden van de baan ligt de veiligheidszone buiten het luchthaventerrein. Dit is in strijd met internationale regels. Er loopt zelfs een openbare weg door de veiligheidszone. Er lopen drie handhavingsverzoeken. Termijnen van beslissen worden overschreden. Er is een vierde handhavingsverzoek met andere argumentatie in voorbereiding.

11.6 Klacht ongeoorloofde staatssteun
We hebben een klacht ingediend bij de Europese Commissie (EC) in Brussel. In die klacht tonen we aan dat de provincie Limburg marktverstorende staatssteun aan Schiphol Nederland BV en Maastricht Aachen Airport heeft verleend.
Voor nadere informatie over de inhoud van de klacht, de procedure bij de EC en de mogelijke consequenties voor de Provincie , Schiphol en MAA verwijzen we naar:
https://pleinairmaastricht.nl/wp-content/uploads/Klacht-ongeoorloofde-staatssteun-MAA-en-Schiphol.pdf

PROVINCIALE SUBSIDIE AAN MAA

Vanaf half 2014 tot en met 2025 is in **11,5 jaar** een bedrag van **144 miljoen euro** subsidie van de Provincie Limburg naar MAA gegaan.

144 **miljoen euro** totaal subsidie

11,5 jaar medio 2014 t/m 2025 = **12,5** **miljoen euro per jaar**

Gemiddeld ruim **1 miljoen euro** per maand

SUBSIDIE PER HANDELSVLUCHT

Passagiers en vracht worden vervoerd met handelsvluchten.

Volgens het CBS waren er

59,400

handelsvluchten

vanaf half 2024 tot en met 2025.

Subsidie per handelsvlucht

€ 2.424

Dus voor **ieder** passagiers- of vrachttoestel dat op MAA landt en opstijgt betaalt de Limburger bijna **€ 5.000.**

SUBSIDIE PER PASSAGIER (WLU)

Volgens het CBS zijn er in die periode:

2,4 miljoen passagiers

930 duizend ton vracht

100 kg vracht = 1 passagier

Passagiers + vracht = Work Load Units (WLU)

11,7 miljoen WLU

Subsidie per WLU

€ 12,30

SUBSIDIE PER TOERIST (HEEN EN TERUG)

Iedere toerist die naar een verre bestemming gebracht werd vanaf MAA "kreeg" van de Provincie € 12,30 cadeau en bij terugkomst nogmaals € 12,30.

Dus in totaal bijna

€ 25

Dat is belastinggeld van de Limburgers, dat ook anders besteed had kunnen worden.

SAMENGEVAT

Provinciale subsidie naar MAA		€
Periode medio 2014 t/m 2025		
Totaal		**144 miljoen euro**
Gemiddeld per	Jaar	**12,5 miljoen euro**
	Maand	**ruim 1 miljoen euro**
	Per passagiers- of vrachttoestel	**5.000 euro**
Per passagier		**25 euro**

Technische vragen over derde voortgangsrapportage Groot Project transitie MAA van Ina Boven (Partij voor de Dieren)

1. De bijdragen van de provincie worden deels als omzet geboekt bij MAA. Dit geldt voor NEDAB vergoedingen en achterstallige NEDAB vergoedingen. Is dit een correct. Welke andere bijdragen met welke bron van de provincie zijn sinds 2022 als omzet bij MAA geboekt.
   De gemeenten Beek en Maastricht hebben minimaal een keer een bijdrage aan MAA gegeven. Kunt u aangeven per jaar vanaf 2022 welke bedragen dit zijn geweest en of deze als omzet of als agiostorting zijn geboekt bij MAA.

   Antwoord: De sinds 2022 door de Provincie verstrekte NEDAB-bijdragen worden inderdaad verantwoord op de winst- en verliesrekening. De gemeenten hebben niet aan MAA maar aan de Provincie middelen beschikbaar gesteld.

2. Vrachtvliegtuigen lijken lager aan en af te vliegen van MAA. Zij veroorzaken daarmee in een groter gebied overlast. Kunt u aangeven of vrachtvliegtuigen lager aan en afvliegen en met hoeveel (%) ten opzichte van passagiersvliegtuigen?

   Antwoord: Dit is bij ons niet bekend.

3. GS heeft bij het interpellatie debat aangegeven een meerjarenprognose zodra besloten met PS te delen. Betekent delen met PS in de geheime of in het openbare deel?

   Antwoord: De toezegging luidt als volgt …. “Gedeputeerde Satijn zegt toe dat de meerjarenprognose 2026–2030 van MAA vertrouwelijk met Provinciale Staten wordt gedeeld, zodra deze van de bestuurder van MAA is ontvangen en in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de luchthaven is vastgesteld.”. Hieruit blijkt dat de stukken vertrouwelijk worden gedeeld.

4. Klopt het dat de aantallen vluchten in het aangevraagde luchthavenbesluit min of meer gelijk zijn aan de geplande aantallen vluchten zoals die in de Businesscase uit 2022 voor 2025 zijn geprognotiseerd|? In de Businesscase werd voor 2025 nog geen break-even geprognotiseerd. Betekent dit dat als de luchthaven vergunning wordt verleend conform de aangevraagde aantallen vluchten, MAA alleen verlieslijdend zal kunnen opereren.

   Antwoord: Het Businessplan 2022 gaat ervan uit dat de luchthaven met de aantallen vliegbewegingen die in het plan worden genoemd de transitie naar financieel toekomstbestendige luchthaven zal maken.

5. Is de verwachting dat voor 2026 wederom de agiostortingen voor achterstallig onderhoud (deels) gebruikt zullen worden voor operationele uitgaven.

   Antwoord: In het interpellatiedebat van afgelopen juni is uitvoerig bij deze vraag stilgestaan. PS hebben in 2022 bedrijfsfinanciering aan de luchthaven beschikbaar gesteld ter uitvoering van het businessplan 2022 waar achterstallig onderhoud een integraal onderdeel van uitmaakt.

6. In de vorige rapportage was sprake dat een rekening courant lening van 5,5 miljoen euro aan Business Park MAA BV terug ontvangen zou worden. Is het een correcte aanname dat deze partij geen onderdeel uitmaakt van de NV holding Businesspart Luchthaven Maastricht? De lening is nog

niet terug ontvangen. Waarom niet? Wat zijn de activiteiten van Business Park MAA BV. Wanneer is deze lening verstrekt?

Antwoord: Het klopt dat BPMAA BV geen onderdeel uitmaakt van de HBLM-groep. Het gaat om een rekening courant verhouding tussen MAABI BV (onderdeel HBLM-groep) en BPMAA BV (via PLAC BV 100% deelneming van Provincie Limburg). MAABI BV / HBLM BV is gerechtigd om BPMAA BV te verzoeken om deze rekening courant af te lossen.
BPMAA BV ontplooit geen eigen activiteiten, maar is aandeelhouder / vennoot van Land Development Aviation Valley Maastricht NV (LDAVM NV / CV). De rekening courant dateert uit de periode dat BPMAA BV onderdeel was van NV HBLM en gold als interne lening binnen de HBLM-structuur. Inkomsten verkrijgt BPMAA BV uit winstuitkeringen van LDAVM CV. Doordat LDAVM CV de laatste jaren, mede als gevolg van strikte uitgifteregels (luchtvaart- en platformgebonden) nagenoeg geen gronden heeft uitgegeven, zijn winstuitkeringen uitgebleven.

7. Hoeveel en wanneer is voor MAA in de periode 2019 t/m 2026 geld in de risicoreservering voor MAA is opgenomen en met welk besluit.

   Antwoord: In 2022 hebben PS besloten tot een toevoeging aan de risicoreserve als onderdeel van dat het besluit over MAA. Daarnaast geldt dat de bestemmingsreserve 'Risicoreserve fin. instrumentarium SIS' éénmaal per jaar wordt herijkt op basis van revisiedocumenten per Verbonden partij in afstemming met de externe accountant. Toevoegingen en onttrekkingen aan deze risicoreserve vormen een vast onderdeel van de vaststelling van de provinciale jaarrekening.

8. Wat was de boekwaarde van MAA per jaar vanaf 2019 en welke besluitvorming lag daar voor wijziging aan ten grondslag.

   Antwoord: Deze informatie is te vinden in de Verplichte paragraaf Verbonden Partijen als onderdeel van de Jaarstukken. Vermeerderingen per boekjaar zijn te herleiden naar kredietbesluiten van PS. Verminderingen komen voort uit terugstortingen en/of afwaarderingen.
   Zie: https://limburg.begrotingsapp.nl/jaarstukken-2025/programma/6--verbonden-partijen#onderdeel-4554159-verloopoverzicht-boekwaarde-per-verbonden-partij

9. Is het gebruikelijk een lening met een vast rentepercentage voor 30 jaar vast te zetten?

   Antwoord: Rentepercentages kunnen voor iedere gewenste periode worden vastgezet. In het geval van de lening voor de renovatie van de start- en landingsbaan, hebben PS in juni 2022 ingestemd met een looptijd van 30 jaar.

10. Blz 32 rapportage stand van zaken 1 juli 2025: Vrijwel de gehele stijging van onderhoudskosten van 0,35 miljoen euro komen voort voor de verwerking van PFAS gronden. Tijdens de vergadering is gezegd dat onduidelijk was dat PFAS genoemd was. Het antwoord zou uitgezocht worden. Welke gronden zijn met PFAS verwerkt, waar lagen deze en zijn er nog meer gronden die met PFAS zijn verontreinigd. Waar liggen deze?

    Antwoord: MAA heeft in 2022 een indicatief bodemonderzoek laten doen naar de bodemgesteldheid van het luchtvaartterrein. Uit dit onderzoek is gebleken dat het onverharde terrein rondom de start- en landingsbaan verhoogde PFAS-gehalten kent. Zo lang de grond niet wordt geroerd, bestaat er geen risico.

Inspreken dhr. Sprangers namens SNG bij Commissie ESA vrijdag 4 september 2026

Hoe houd je het prestigeproject MAA in de lucht?

● coalitie-afspraken

Ten eerste spreek je met de coalitiepartijen af dat, wat er ook gebeurt, zij geen kritiek zullen leveren op het bij voorbaat mislukte groot project MAA. Anders valt de coalitie.

● basisinfrastructuur

Vervolgens verzin je een verhaal dat MAA voor Limburg als onmisbaar doet uitschijnen. MAA zou namelijk deel uitmaken van de basisinfrastructuur van Limburg. Dit is echt nergens op gebaseerd. Maar je blijft dat steeds herhalen in nota's en rapporten opdat men het gaat geloven.

● werkgelegenheid

Om je project goedgekeurd te krijgen scherm je met het immense belang dat MAA voor de werkgelegenheid zou hebben. Tot wel drieduizend banen zouden bij sluiting van MAA op de tocht komen te staan. Dit kan je volhouden totdat de Erasmus Universiteit gehakt maakt van het onderliggende banenonderzoek. En in de MKBA van de Provincie zelf staat dat het nettoverlies aan werkgelegenheid bij sluiting van MAA, inclusief de gevolgen voor de gehele Aviationvalley, rond de 240 personen ligt. Overigens zouden alternatieve plannen veel meer werk kunnen opleveren en het vrijkomende terrein veel zinvoller inrichten.

● het toerisme

Je beweert consistent dat MAA bijdraagt aan het toerisme, maar - onderbouwd met feiten - ziet ook Visit Zuid-Limburg MAA juist als grootste bedreiging voor het toerisme. En waarom zou je willen bevorderen dat de Limburgers hun hier verdiende geld, gaan besteden in verre oorden i.p.v. hier in Limburg middels het aanbieden van klimaat-ontwrichtende vliegreizen?!

● samenwerking met Schiphol

Schiphol werd gezien als de redder in nood. Hiervan is echter tot op heden niets gebleken. Los daarvan heeft zij 40% van de aandelen van MAA voor een prikje kunnen verwerven, waarbij zij bovendien bedongen heeft dat zij geen cent hoeft bij te dragen aan de tientallen miljoenen euro's investeringen en de alsmaar toenemende miljoenenverliezen. Maar bij winst kunnen ze wel 40% opeisen. - Goed geregeld, Provincie... .

● een businessplan verzinnen

De Provincie komt al tientallen jaren lang met businessplannen met prachtige cijfers en vooruitzichten die echter nog nooit gerealiseerd zijn en waarvoor deskundigheid noodzakelijk is om deze goed te kunnen beoordelen. Maar tijd ontbreekt bij de - door talloze dikke rapporten overladen - Statenleden om deskundigheid op te bouwen. Ook ontbreekt steeds elke vorm van serieuze onderbouwing van de keer op keer op wensdenken berustende prognoses.

● kritische rapporten doodzwijgen

Er zijn in de loop der tijd diverse kritische rapporten verschenen over de ongefundeerde optimistische prognoses in het businessplan en de (on)haalbaarheid ervan. De conclusies daaruit worden echter niet bestreden, nee, veel effectiever is het om ze dood te zwijgen. Want, 'wat niet weet, wat niet deert...'. En de enige keer dat er inhoudelijke vragen over gesteld zijn, zwatel je daar omheen.

● geen onderbouwing

Je geeft geen opdracht tot het maken van een onderbouwing van het businessplan, bijv. in de vorm van een marktverkenning of marktonderzoek, omdat bij voorbaat al vaststaat dat een degelijke onderbouwing niet te maken valt.

● geen exitstrategie

In weerwil van het dringende advies van de Zuidelijke Rekenkamer om een exit-strategie op te stellen, weiger je dit pertinent. vanwege de simpele reden dat het van tevoren reeds vaststaat dat elke grens die je trekt, door MAA in negatieve zin overschreden zal worden.

● indringende gesprekken

Bij elke bespreking van een Voortgangsrapportage verkondig je dat met de directie van MAA 'indringende gesprekken' zijn gevoerd en gevoerd worden over de rampzalige toestand. Echter nooit is duidelijk wat die gesprekken opleveren. Wel blijf je tegen beter weten in zeggen 'dat MAA er nog in gelooft', maar wat zou een in doodsnood verkerend bedrijf anders zeggen om te kunnen overleven?! En voor dat 'geloof' is nog nooit enige serieuze onderbouwing gegeven, omdat die onbestaande is.

● stikstof

Limburg zit vanwege stikstof op slot. Daarom worden met miljoenen euro's belastinggeld boeren uitgekocht. Desalniettemin wordt het structureel verlieslijdende MAA, dat in grootte de 6de stikstofuitstoter van Limburg is, eveneens met vele miljoenen euro's aan belastinggeld in de lucht gehouden. Hoe kunt u dat blijven verdedigen?
In 2024 betrof dat € 63.000,- per arbeidsplaats (fte).
(€ 11.500.000 verlies plus € 5.500.000 NEDAB / 270,5 fte).

● Luik

Vliegveld Luik is verreweg de grootste concurrent van MAA. Afgelopen juli werd daar naar schatting 40 maal zoveel vracht afgehandeld als op MAA. Hoe vaak denkt u dat Luik als concurrent van MAA genoemd wordt in de voorliggende rapportage? 10 keer? 5 keer? 1 keer? Niks van dat alles: Luik wordt volkomen genegeerd. Wat vindt u daarvan?
Luik is 'booming'. Het is vorig jaar uitgeroepen tot een van de vijf beste internationale vrachtluchthavens ter wereld! Haar directeur ziet de toekomst dan ook zeer rooskleurig in. Maar voor de kleine vrachtluchthavens, zoals MAA, is volgens hem geen toekomst weggelegd.

● transitie

Het project MAA draagt de titel 'Transitie'. Echter, los van de elektrificatie van de grondactiviteiten - die slechts een paar procent van het energieverbruik van de totale luchthaven bedragen - is er van transitie in 't geheel geen sprake. Volgens het businessplan komt eAviation namelijk bovenop de huidige praktijk van vervuilende en lawaaiige toestellen! De suggestie van duurzaamheid vormt niet meer dan een doorzichtige slogan om de ongewenste waarheid te verbloemen, namelijk dat een vliegveld nooit duurzaam kan zijn. En wist u dat op MAA de afdeling duurzaamheid inmiddels is opgedoekt?

● e-aviation

In de VGR staat dat w.b. elektrisch vliegen de marktontwikkeling achterloopt op de oorspronkelijke verwachtingen, zoals geschetst in het businessplan. Nou, het ligt toch even wat genuanceerder. In het beleidsdocument 'Toekomst Maastricht Airport' uit 2022 wordt gesteld: "De toekomst van elektrisch vliegen is [...] niet afhankelijk van fundamenteel onderzoek, maar van certificering van het combineren van beproefde technologieën (sic).” Een recent onderzoek van de TU Delft zou dit beeld bevestigen. Echter, niets is minder waar.

Luchtvaart- en ruimtetechniek-decaan Henri Werij maakt gehakt van deze bewering en is er verbolgen over. Volgens hem is het namelijk klinkklare onzin. Er moet juist nog ontzettend veel onderzoek plaatsvinden en het is helemaal niet zeker of het ooit zal lukken om batterijen te maken met voldoende hoge energiedichtheid en levensduur om elektrisch vliegen over grote afstanden mogelijk te maken. Hoe zijn ze er bij de provincie bijgekomen om ons het tegenovergestelde te laten beweren??? Er is sprake van selectief shoppen in onderzoeken en verdraaien van conclusies. Maar in Limburg sorteert men al voor op de elektrificering van de luchtvaart. En waarom? Die ontwikkeling biedt extra bestaansrecht voor de luchthaven, dat staat eveneens in het rapport.

Conclusie: niet alleen inzake de wensprognoses t.a.v. vracht en passagiers, maar ook t.a.v. eAviation heeft PS zich laten bedotten middels voorgespiegelde onrealistische prognoses zonder enige serieuze onderbouwing. Ook hier! Deze wensprognoses kunnen slechts tot doel hebben gehad ervoor te zorgen dat PS zou kiezen voor het openblijven van MAA.

● afspraken buiten PS om

Niet één, maar zelfs twee keer wordt PS bewust buitenspel gezet door buiten PS om gelden die bestemd zijn voor achterstallig onderhoud in te zetten om de alsmaar oplopende miljoenenverliezen te dekken.
En de meerderheid van PS laat het gebeuren. Maar u bent hier verantwoordelijk voor!

● geheimhouding

Om discussie over de desastreuze en uitzichtsloze situatie bij MAA de kop in te drukken wordt steeds meer info onder geheimhouding gedeeld. Hierdoor kan PS deze info in openbare debatten niet aan de orde stellen en wordt de Limburger noodzakelijke informatie onthouden.

(Indien VVD en CDA wederom afwezig zijn)
SNG vindt het respectloos en getuigen van slapheid wanneer, zoals nu, bepaalde politici van bepaalde partijen wederom afwezig zijn bij de behandeling van dit geldverslindend dossier waar men blind vertrouwen in stelt. Met de nadruk op blind.

Tot slot:

U heeft eerder vandaag gesproken over de kwaliteit van het openbaar bestuur.
SNG zou u willen meegeven om inzake MAA eens grondig te reflecteren op de kwaliteit van het provinciale bestuur in deze.

Stichting
Natuurlijk
Geuldal